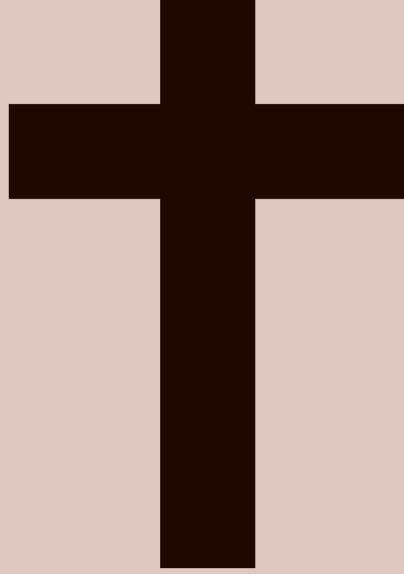

Tachi ak'õre
pedee

New Testament in Epena (CO:sja:Epena)

Tachi ak'õre pedee
New Testament in Epena (CO:sja:Epena)

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Epena

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Epena

sja

Colombia

Copyright Information

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Epena

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

Contents

San Mateo	1
San Marcos	61
San Lucas	100
San Juan	162
Hechos	208
Romanos	261
1 Corintios	290
2 Corintios	317
Gálatas	336
Efesios	347
Filipenses	357
Colosenses	364
1 Tesalonicenses	371
2 Tesalonicenses	377
1 Timoteo	381
2 Timoteo	389
Tito	395
Filemón	399
Hebreos	401
Santiago	422
1 San Pedro	430
2 San Pedro	439
1 San Juan	444
2 San Juan	452
3 San Juan	454
San Judas	456
Apocalipsis	459

SAN MATEO San Mateopa Pedee Pia P'ãda

San Mateopa na pedee pia p'ãji. Ichiaba t'ijarapachida Leví. Judío paji. Jesucristo ome nipapachi. Na pedee pia p'ãdade Mateopa jara bi Jesús Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atamerã Tachi Ak'õrepa jaradak'a judiorã chonaarãmaa Antiguu Testamento apatade. Audú jara bi Jesupa jarateepatade. Irua eperãarãmaa ùraapachi; chi k'õp'ãyoorãmaa jarateepachi; nepiripachi ne-inaa jarateeit'ee mãik'aapa jarapachi sãga p'anapataaipia bi Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anapataarã.

Naapiara Mateopa jara bi Jesús chonaarãwedapema judiorã èreerãdeepa uchiada; iru t'oda mãik'aapa treinta años wãyaap'eda, Juan Bautistapa irude jarateeda (caps. 1.1–3.12). Jara bi Juanpa Jesús poro chooda; Jesús unuda netuara ome eujã pania wëe bide mãik'aapa Jesús ewaa jaratee beek'ãri (caps. 3.13–4.25). Jara bi Jesupa jarateepata Galilea eujãde: ùraa jarateeda ee bide nipak'ãri (caps. 5–7); ne-inaa ooda eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa (caps. 8–9); ichi k'õp'ãyoorã doce jirir'erada (cap. 10); awaraa ùraa jarateeda Galileade (caps. 11–12); awaraa nepirida jarateeit'ee (cap. 13) mãik'aapa Rey Herodepa ooda Jesupa jarateepatade ùrik'ãri (cap. 14.1-12). Jara bi Jesús nipapata awaraa eujãde (caps. 14.13–17.20); ichia t'ëe ooda Galilea eujãde (caps. 17.21–18.35) mãik'aapa wãda Jerusalendee (caps. 19–20); ichia mama ooda mãik'aapa jarateeda (caps. 21.1–26.13). Jara bi iru jita atadap'eda, ateedap'edaa judiorã poroorã k'irapite mãik'aapa iru peet'aadap'edaa (caps. 26.14–27.66). T'ëepai jara bi iru chok'ai p'irabaida mãik'aapa pedee t'ëe jarada ijãapataarãpa iru ùraa jarateenadamerã na p'ek'au eujã jõmaade (cap. 28).

Jesucristo èreerã t'ijã p'ãda

(Lc 3.23-38)

¹ Jesucristo uchijai chonaarãwedapema Rey Daviddeepa mãik'aapa Abrahamdeepa. Chonaarãwedapemaarãpa iru èreerã t'ijã p'ãjida ichi t'ëepemaarãpa k'awaadamerã k'airãdeepa uchijai.

² Abraham Isaac ak'õre paji. Isaac Jacob ak'õre paji. Jacob Judá ak'õre paji mãik'aapa Judá ipemaarãde ichiaba.

³ Judá Fares mãik'aapa Zara ak'õre paji. ãchi nawe Tamar paji. Fares Hesrón ak'õre paji. Hesrón Aram ak'õre paji.

⁴ Aram Aminadab ak'õre paji. Aminadab Nahasón ak'õre paji. Nahasón Salmón ak'õre paji.

⁵ Salmón Booz ak'õre paji mãik'aapa Rahab Booz nawe paji. Booz Obed ak'õre paji mãik'aapa Rut Obed nawe paji. Obed Jesé ak'õre paji.

⁶ Jesé Rey David ak'õre paji. Rey David Salomón ak'õre paji mãik'aapa Urías wëra pada Salomón nawe paji.

⁷ Salomón Roboam ak'õre paji. Roboam Abías ak'õre paji. Abías Asá ak'õre paji.

⁸ Asá Josafat ak'õre paji. Josafat Joram ak'õre paji. Joram Ozías ak'õre paji.

⁹ Ozías Jotam ak'õre paji. Jotam Acaz ak'õre paji. Acaz Ezequías ak'õre paji.

¹⁰ Ezequías Manasés ak'õre paji. Manasés Amón ak'õre paji. Amón Josías ak'õre paji.

¹¹ Josías Jeconías, chi ipemaarã ome ak'õre paji. Mãirã p'anapachida Babilónia p'uurudepemaarãpa Israel pidaarã p'oyaadap'eda, presok'a ateedak'ãri ãchi eujãdee.

¹² Ma Babilónia p'uurudee wādap'edaa, Jeconías Salatiel ak'õre paji. Salatiel Zorobabel ak'õre paji.

¹³ Zorobabel Abihud ak'õre paji. Abihud Eliaquim ak'õre paji. Eliaquim Azor ak'õre paji.

¹⁴ Azor Sadoc ak'õre paji. Sadoc Aquim ak'õre paji. Aquim Eliud ak'õre paji.

¹⁵ Eliud Eleazar ak'õre paji. Eleazar Matán ak'õre paji. Matán Jacob ak'õre paji.

¹⁶ Jacob José ak'õre paji. José María imik'ĩra paji. María Jesús nawe paji. Ma Jesús ichiaba t'ĩjarapachida Cristo; jara k'inia bi Tachi Ak'õrepa pēida eperāarā rey pamerā.

¹⁷ Abrahamdeepa uchiada catorce uchiadap'edaarā uchiajida Rey David parumaa. Daviddeepa ichiaba uchiada catorce uchiadap'edaarā uchiajida Israel pidaarā ateerutamaa Babilónia p'uurudee. Ichiaba madeepa uchiada catorce uchiadap'edaarā uchiajida Jesucristo t'orumaa.

Jesucristo t'oda

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Jesucristo t'oda nāga paji. Iru nawe, María, pedeete baji José ome miak'āidait'ee. Mamīda araa padai naaweda, Tachi Ak'õre Jaurepa biak'oopiji.

¹⁹ Josepa biak'oo bi unuk'āri, miak'āi-e pait'ee paji iru ome. Mamīda José t'āri pia bada perā, María k'ĩra nejasiapiamaapa k'ĩup'ee amaataait'ee paji, awaraarāpa k'awaanaadamerā. ²⁰ Māga k'ĩsia bide, k'āimok'araaji it'aripema ángel ome. Māgipa māgaji:

—José, Rey Daviddeepa uchiada, waaweenāaji María ome miak'āiit'ee, Ak'õre Jaurepata ma warra oopida perā. ²¹ Mariapa imik'ĩra warra t'oit'ee. T'ĩ biit'eeda aji, Jesús, irua eperāarā k'aripait'ee perā atuanaadamerā āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.

²² Māga paji Tachi Ak'õrepa jarapidak'a chonaarāweda ichi pedee jarapari it'aideepa:

²³ 'Awēra imik'ĩra ome k'āi-ee bita biak'ooit'ee māk'aapa imik'ĩra warra t'oit'ee. Iru t'ĩjaradait'ee Emanuel.' *(Is 7.14)*

Māgí t'ĩ jara k'inia bi: "Tachi Ak'õre tachi ome bapari."

²⁴ José ĩrimak'āri, ooji ma angelpa jaradak'a. María ataji ichi wēra pamerā.

²⁵ Mamīda miak'āida-e paji, chi warra t'oru misa. T'ok'āri, Josepa t'ĩ biji Jesús.

2

K'ĩsia k'awaa beerā chedap'edaa Jesús ak'ide

¹ Jesús t'oji Belén p'uurude Māgí p'uuru Judea eujāde bi. T'ok'āri, Herodes Judea eujādepema rey paji. Maapai k'ĩsia k'awaa beerā ak'õrejĩru uchiapari eereepa Jerusalén p'uurudee chejida. Āchia lucero ak'ipachida k'awaadait'ee ne-inaa p'asait'ee bi. ² Pachedak'āri, eperāarā iidijida:

—¿Sāma bima ajida, Judiorā Rey t'oda? Iru lucero uchiak'āri ak'õrejĩru uchiapari eere, rey waibia t'oda k'awaajida. Mapa ma lucero t'ēe chejida parā rey jiride. Irumaa it'aa t'ide chejidada ajida.

³ Rey Herodepa māga ũrik'āri, p'era pik'a nĩbeeji, Jerusalén p'uuru pidaarā ichiaba. ⁴ Māpai Herodepa t'ĩ pēiji p'aareerā poroorā māk'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā. Iidiji sāmata Tachi Ak'õrepa pēiit'ee bada t'oit'ee paji. ⁵ Māpai p'anaujida:

—Belén p'uurude, Judea eujāde t'oit'ee. Chonaarāweda Ak'õre pedee jarapari nāga p'āji:

6 ‘Belén p'uuru apema Judea eujãdepema p'uuru k'ãyaara ek'ariara bi-e, ma p'uurude eperãarã poro waibia t'oit'ee perã. Irua Israel pidaarã ak'it'ee mi pari.’ (Mi 5.2)

7 Herodepa mãga ùrik'ãri, ma k'ĩsia k'awaa beerã mera t'ĩ pëiji iidit'ee sãaweda ma lucero unujida. 8 Maap'eda ãchi Belendee pëiji. Mamãda mägaji:

—Wãti ma warra jiride. Pia iididapãde aji, ma warra pari. Unu atadak'ãri, mimaa jara chedapãde aji, mi jida ichiaba irumaa it'aa t'ide wã k'inia bairã.

9 Mãpai k'ĩsia k'awaa beerã wãjida. Ma lucero ãchi naa wãpachi. Mata ak'inĩ banaji ma warra badamã. 10 Mãga unudak'ãri, o-ĩadachida. 11 Teeda t'ĩudak'ãri, unujida ma warra chi nawe María ome. Mãpai bedabaidap'eda, it'aa t'ijida ma warra k'ĩrapite mãik'aapa ãchi net'aa aneedap'edaa ewat'idak'ãri, teejida nãe, ne-inaa t'ũa bapari bajũbak'a mãik'aapa k'era pia t'ijarapatap'edaa mirra. 12 Maap'eda k'ãimok'araade Tachi Ak'õrepa jaraji waa wãnaadamerã Herode-maa. Mapa awaraa ode wãjida ãchi eujãdee.

María José ome Egipto eujãdee mirudap'edaa

13 K'ĩsia k'awaa beerã wãdap'edaa t'ẽepai, k'ãimok'araade it'aripema angelpa Josemaa mägaji:

—P'irabãiji mãik'aapa wãji Egipto eujãdee p'ichi wëra iru warra ome. Mama p'ananadapãde aji, mia jararumaa, Herodepa na warra jiripiit'ee perã peepiit'ee.

14 Aramãgã José p'irabãiji. María mãik'aapa chi warra atap'eda, p'ãrik'ua Egiptodee wãjida. 15 Mama p'aneejida Herodes piurumaa. Mãga paji Tachi Ak'õrepa jaradak'a, ichi pedee jarapari it'aideepa:

‘Egipto eujãdeepa mi warra t'ĩ pëiji chemerã.’ (Os 11.1)

Herodepa imik'ĩra warrarã peepida

16 Herodepa k'awaak'ãri ma k'ĩsia k'awaa beerãpa ichi k'ũrat'aadap'edaa, k'ĩraudachi. Æchia jaradade k'ĩsiap'eda, ichi soldaorã pëiji Belén p'uurudee mãik'aapa p'uuru k'ait'a p'anadap'edaamaa, warrarã año omeedeeppa edaa peek'oodamerã. 17 Mãgã Tachi Ak'õre pedee jarapari Jeremiapa jaradak'a uchijaji:

18 ‘Rama p'uurude jëepi ororoo ùrijida. Jëepi chupiria ùrijida. Raquel jëe nãbaji ichi warrarã-it'ee. Apidaapa ichi t'ãri o-ĩ-ĩapidak'aa paji, chi warrarã k'iniidaidap'edaa perã.’ (Jer 31.15)

19 Herodes piuda t'ẽepai, Egiptode at'ãri p'anide k'ãimok'araade angelpa jaraji Josemaa:

20 —Wãpãde aji, Israel eujãdee p'ichi wëra, chi warra ome, warra pee k'inia p'anadap'edaarã piudap'edaa perã.

21 Mãgã wãjida Ak'õrepa jara pëidak'a. 22 Mamãda Josepa k'awaak'ãri Arquelao rey bi chi ak'õre Herodes pari Judea eujãde, waawee baji mama banait'ee. Mãga nide k'ãimok'araade Tachi Ak'õrepa jaraji Galilea eujãdee wãdamerã.

23 Mama panadak'ãri, Nazaret p'uurude p'ananajida. Mãga paji Ak'õre pedee jarapataarãpa jaradap'edaak'a: “Eperãarãpa Jesús t'ijarapataadait'ee Nazaret pida.”

3

Juan Bautistapa jarateeda

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

1 Ma t'ẽepai eperã t'ijarapatap'edaa Juan Bautista Tachi Ak'õrepa jara pëida jara cheji Judea eujãde, eujã pania wëe bimã. 2 Mägaji:

—¡P'ek'au k'achia oo amáati mǎik'aapa Tachi Ak'õrede ijãapatáati! Taarã-e nide Tachi Ak'õrepa eperãarã p'e biit'eeda aji, ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã.

³ Chonaarãweda Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaíapa jaraji:
 'Eujã pania wêe bide eperã bia bi: "O pi-ia oopatak'a poro waibia chei naaweda, mǎga pik'a p'ek'au k'achia oo amáati Tachi Waibia chei naaweda." ' (Is 40.3)

⁴ Mǎgí eperã Juan paji. P'aru camello k'aradee k'ada jǐpachi. Chi k'irride jǐpari ne-edee ooda paji. K'opachi sisi mǎik'aapa topachi jirri miéle. ⁵ Eperãarã Jerusalén p'uurude p'anadap'edaarã awaraa Judea eujãdepemaarã ome mǎik'aapa Jordán to k'ait'a p'anadap'edaarã ome chejida Juan pedee ùride. ⁶ Tachi Ak'õremaa chupiria iidi chejida ãchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa k'aurepa. Mǎpai Juanpa ãchi poro choo wǎpachi Jordán to jãde.

⁷ Fariseorã saduceorã ome chok'ara ichiaba chejida Juanmaa poro choopide. Mamída Juanpa mǎgaji:

—¡Parã k'achia-idaa beerãdeepa uchiadap'edaarã! ¡Taamák'api p'ani! ¿Poro choopi chejida-ek'ã Tachi Ak'õre juapa mia k'iniada-e p'anadairã? ⁸ Mǎga pirã, p'ek'au k'achia oo amáati mǎik'aapa p'anapatáati Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. ⁹ K'ísianáati Tachi Ak'õrepa parãta miapi-e pait'ee Abrahamdeepa uchiadap'edaa perã. Mia jara bi: Na mǎudeepa Tachi Ak'õrepa Abrahamdeepa uchiadap'edaarã oo atai. ¹⁰ Ara chaarapa nejõ birri chaurãaa bi t'u peet'aapatak'a t'ipitaude bat'at'aadait'ee paa jõmerã, mǎga pik'a taarã-e Tachi Ak'õrepa jõpiit'ee parã, chi oodaamaa p'anapataarã irua k'inia bik'a. ¹¹ Mia parã poro choopari paniapa, ak'ipidamerã pǎchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'ani mǎik'aapa wǎara Tachi Ak'õrede ijãa p'ani. Mamída eperã mi t'êe cheru mi k'ãyaara waibiara bi. Mia iru chancla ateeik'araa bi, mi iru k'ãyaara ek'ariara bairã. Irua eperãarã nǎgã poro chooit'ee. Tachi Ak'õre Jaure ba chepiit'ee parã k'ap'iade. Mamída ichide ijãadak'aa beerã t'ipitaude jõpiit'ee. ¹² Ooit'ee trigo ewaparipa ooparik'a. Mǎgipa pala aneek'ãri, trigo ewada it'aa jira bat'apari chi tau uchiamerã mǎik'aapa nǎupa chi e ãyaa ateemerã. Maap'eda ma trigo tau ia bipari chi iapatamãi. Mamída chi e beeda t'ipitaude bat'at'aapari. Mǎgí t'ipitau k'íik'aada aji.

Jesús poro chooda
 (Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Maapai Jesús wǎji Galilea eujãdeepa Jordán todee, Juan badamaa poro choopide. ¹⁴ Ewaa weda Juanpa iru poro choo-e pait'ee paji. Mapa mǎgaji:

—Piata mi poro choopia bi. ¿Sǎap'eda mimaa cheruma aji, pi poro choopide?

¹⁵ Mamída Jesupa p'anauji:

—Mi poro choopáde aji, Tachi Ak'õrepa jara bik'a uchiamerã.

Mǎpai Juanpa poro chooji. ¹⁶ Poro choop'eda, Jesús toiduupa uchiak'ãri, pajã ewadachi mǎik'aapa irua unuji Tachi Ak'õre Jaure ichi írri palomak'a baai cheru. ¹⁷ Mǎpai ùriji it'ariipa nǎga pedeeru:

—Nata mi Warra k'inia. Irua mi t'ãri o-íapipari.

4

Netuara Poro Waibiaapa Jesús k'achiade baaipiit'ee pada
 (Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Maap'eda Tachi Ak'õre Jaurepa Jesús wǎpiji eujã pania wêe bimaa, Netuara Poro Waibiaapa irumaa ne-inaa k'achia oopi k'inia bada perã.

² Mama k'ãima cuarenta nek'o-ee baji. Mapa jarrapisia nĩbeeji. ³ Mãga nide Netuara Poro Waibiapa ne-inaa k'achia oopide cheji mãik'aapa mãgaji:

—Wãara pi Tachi Ak'õre Warra pirã, na mãu pan papit'aapãde aji.

⁴ Jesupa p'anauji:

—iOo-eda! aji. Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bi:

'Eperã chik'o k'o bĩpapai chok'ai bak'aa. Tachi Ak'õre pedee k'awa bĩpa ichita chok'ai bapari.'

(Dt 8.3)

⁵ T'ẽpai Netuara Poro Waibiapa iru ateeji Jerusalendee, Tachi Ak'õrepa jirit'erada p'uurudee. Mama Tachi Ak'õre te waibia ek'arra ĩri it'ĩ ateeji ⁶ mãik'aapa mãgaji:

—Wãara pi Tachi Ak'õre Warra pirã, namãik'aapa jĩtĩdaipãde aji, Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bairã:

'Ak'õrepa ichi angeleerã pẽit'ee pi k'aripadamerã. Āchia pi jita atadait'ee mãik'aapa pi t'idik'adait'ee, pĩchi bĩri pida mãumaa p'u oopiamaa.'

(Sal 91.11-12)

⁷ Jesupa p'anauji:

—jĩti-eda! aji. Ichiaba Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bi:

'Ne-inaa pariatua oonãaji k'awaait'ee wãara Tachi Ak'õre Waibiapa tachi ak'ĩpari wa mãga-e.'

(Dt 6.16)

⁸ Maap'eda Netuara Poro Waibiapa iru ee it'ĩara bi nok'ode ateeji. Mama ak'ĩpiji jõmaweda na p'ek'au eujãdepema p'uuru, net'aa pi-ia ome. ⁹ Mãpai mãgaji:

—Pĩta mi k'ĩrapite bedabaip'eda, mĩmaa it'aa t'ĩrura, mãgara na jõmaweda pèrè payada aji.

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—iOo-eda! aji. Āyaa wãpãde aji, Satanás.

Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bi:

'Tachi Ak'õre Waibiamaa aupai it'aa t'ĩpatãati mãik'aapa jĩp'a oopatãati irua jara bik'a.'

(Dt 6.13)

¹¹ Mãpai Netuara Poro Waibia ãyaa wãji. Mãga nide angeleerã chejida Jesús k'aripade.

Jesupa naapiara jaratee beeda

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Jesupa ũrik'ãri Juan Bautista carcelde t'ĩ nĩbidap'edaa, wãji Galilea eujãdee. ¹³ Mamĩda Nazaret p'uurude bana-e paji. Ma k'ãyaara banaji Capernaum p'uurude, lago ik'aawa bi Zabulón, Neftalí ẽreerã eujãde. ¹⁴ Mãgã uchijaji Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaĩapa p'ãdak'a:

¹⁵ 'Zabulón ẽreerã eujãde mãik'aapa Neftalí ẽreerã eujãde, Jordán to k'ĩraik'a eere p'usadee o wãparide, Galilea apata eujãde Israel pidaarã-eerã p'anapachida. ¹⁶ Mãpemaarã p'ãriu pik'a bide p'anapatap'edaa, ĩdaa pi-ia unudait'ee. Tachi Ak'õrepa ma ĩdaa pẽit'ee chi p'ãriu pik'a bide p'anĩrãmaa atuanaadamerã.'

(Is 9.1-2)

¹⁷ Maadak'ãriipa Jesupa jarateemaa beeji:

—P'ek'au k'achia oo amãati mãik'aapa Tachi Ak'õrede ijãapatãati. Taarã-e nide Tachi Ak'õrepa eperãarã bi k'ĩnia bi ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã.

Jesupa to-ĩapataarã k'ĩmari jirit'erada

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

18 Ewari aba Jesús Galilea Lago ide nipak'āri, unuji ĩpemaarā omé: Simón; ichiaba t'ĩjarapatap'edaa Pedro mǎik'aapa Andrés. To-ıapataarā paji. Mapa t'iri t'aamaa p'anajida. 19 Āra unuk'āri, Jesupa mǎgaji:

—Mi ome nipapatáati mǎik'aapa óoti mia ooparik'a. Idideepa eperāarā jiridait'ee Tachi Ak'ōre-it'ee, to-ıapataarāpa chik'o jiripatak'a.

20 Aramata āchi t'iri atabēijida mǎik'aapa wājida iru ome.

21 Ipu nok'ode Jesupa awaraa ĩpemaarā omé unuji: Santiago mǎik'aapa Juan. Zebedeo warrarā paji. Barcode t'iri pi-ia p'e bımaa p'anajida chi ak'ōre ome. Mǎga oomaa p'anide Jesupa āchi t'iji ichi ome wādamerā. 22 Aramata chi ak'ōre atabēijida barcode mǎik'aapa wājida Jesús ome.

Jesupa eperāarā chok'araarāmaa jarateeda
(Lc 6.17-19)

23 Maapai Jesús Galilea eujā jōmaade nipaji. Tachi Ak'ōre pedee jaratee nipapachi judiorā Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata te bee chaa. Pedee pia jarateepachi k'awaadamerā taarā-e Tachi Ak'ōrepa eperāarā p'e biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. Ma awara k'ayaa jōmaweda jıpa nipapachi.

24 Siria eujādepemaarāpa mǎga ūridak'āri, irumaa aneejida k'ayaa beerā k'ıra t'ādo: k'ap'ia p'ira-ıdaa beerā; netuara k'ap'ıade merātia beerā; wawa beerā; k'ap'ia chiwa beerā. Ma k'ayaa jōmaweda Jesupa jıpapachi.

25 Eperāarā chok'ara iru ome nipapachida: Galilea eujādepemaarā; Decápolis eujādepemaarā; Jerusalén p'uurudepemaarā, awaraa Judea eujādepemaarā ome mǎik'aapa Jordán to ak'ōrejıru uchiapari eerepemaarā.

5

Jesupa ūraada ee bide bak'āri
(Lc 6.20-23)

1 Jesupa eperāarā chok'ara unuk'āri, su-ak'ı banaji ee bide. Ichi ome nipapataarā wājida iru k'ait'a. 2 Mǎpai ichia jarateemaa beejı:

3 —T'āri o-ıa p'anı chi chupıria chedeerā. Tachi Ak'ōre k'awa k'ınia p'anadairā, ichideerā p'aneedait'ee.

4 T'āri o-ıa p'anı chi k'ısia p'ua p'anıırā, Tachi Ak'ōrepa chupıria k'awaait'ee perā.

5 T'āri o-ıa p'anı chi audua-ee p'anıırā, atadait'ee perā jōmaweda Tachi Ak'ōrepa jarada ichideerāmaa teeit'ee.

6 T'āri o-ıa p'anı chi Tachi Ak'ōrepa jara bık'a oo k'ınia p'anıırā, irua k'aripait'ee perā mǎga oodamerā.

7 T'āri o-ıa p'anı chi awaraarā chupıria k'awaa p'anıırā, Tachi Ak'ōrepa āchi jida chupıria k'awaait'ee perā.

8 T'āri o-ıa p'anı chi t'āri jıp'a oopataarā Tachi Ak'ōrepa k'ınia bık'a, iru unudait'ee perā.

9 T'āri o-ıa p'anı chi t'āri auk'a bıpataarā awaraarā ome mǎik'aapa Tachi Ak'ōre ome, mǎırā t'ıjaradait'ee perā Tachi Ak'ōre warrarā.

10 T'āri o-ıa p'anı eperāarā awaraarāpa āchi jiridak'āri miapidait'ee, Tachi Ak'ōrepa k'ınia bık'a oopata perā. Ichia āchi biit'ee ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā.

11 T'āri o-ıa p'anı awaraarāpa parāmaa ik'achia jaradak'āri, maa-e pıırā ne-ınaa k'achia oodak'āri, maa-e pıırā seewadak'āri parā imiateedait'ee, mide ijāapata perā. 12 Mǎga oodak'āri, t'āri o-ıa, k'āıwee p'anéeti, Tachi Ak'ōre truade panadak'āri, irua parāmaa ne-ınaa pi-ia teeit'ee perā. Mǎgá chonaarāweda Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāmaa ne-ınaa k'achia ichiaba oopachida.

Jesupa jarateeda Tachi Ak'õredeerã t'ãk'a p'ani mãik'aapa ìdaa pik'a p'ani
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ —Na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã-it'ee parã t'ãk'api p'ani. K'awa p'ani chik'o warraa bi t'ã ome. Mamãda t'ã k'iyaa-edaik'ãri, warraa-ee bi. ¿Sãga k'iyapii waya? T'ã k'iyaa-ee bak'ãri, bat'at'aapata o jãde eperãarã ai ìri t'iadamerã.

¹⁴ 'Ichiaba na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã-it'ee parã ìdaa pik'a p'ani. P'uuru ee nok'ode bi p'oyaa meradak'aa, p'ãrik'ua chi uchiterree t'imãipa unupata perã. ¹⁵ Ichiaba lámpara k'oodak'aa ne-inaa ek'ari mera bidait'ee. Ma k'ãyaara k'oodak'ãri, ne-inaa ìri it'í ata bipata jõma te jãde p'anãrãpa ìdaa unudamerã. ¹⁶ Mãga pik'a jir'iti jõmaarãpa parã ìdaa pik'a unudamerã. Mãgã unudak'ãri parãpa t'ãri pia ne-inaa pia oomaa p'ani, it'aa t'ídait'ee parã Ak'õre Waibia it'ari bima.

Jesupa Moisepa p'ãdade jarateeda

¹⁷ —K'isianáati mi cheji Moisepa p'ãda maa-e pirã Tachi Ak'õre pedee jara-pataarãpa p'ãdap'edaa jõpide. Ma k'ãyaara mi cheji k'awaapiit'ee mãgí pedee p'ãda k'ãata jara k'inia bi. ¹⁸ Mia wãarata jararu. Pajã bi misa mãik'aapa na p'ek'au eujã bi misa, apidaapa ãyaa atada-e pai ma p'ãddepema letra biiri chak'e apida, Tachi Ak'õrepa ooit'ee bi p'asarumaa. ¹⁹ Mapa eperãpa Moisepa p'ãdade jara bik'a oo-e bi pirã, ùraa abapai oo-e pijida, maa-e pirã awaraarãmaa jarateeru pirã ma ùraade jara bik'a oonaadamerã, mãgí apemaarã k'ãyaara ek'ariara bait'ee Tachi Ak'õre k'ìrapite. Jõdee eperãpa ook'ãri ma ùraade jara bik'a mãik'aapa awaraarãmaa jarateek'ãri mãga oodamerã, ichi ape-maarã k'ãyaara waibia bait'ee Tachi Ak'õre k'ìrapite. ²⁰ Mia wãarata jararu. Parãpa Tachi Ak'õrepa jara bik'a pipiara ooda-e pirã Moisepa p'ãda jarateep-ataarãpa oopataadai k'ãyaara mãik'aapa fariseorãpa oopataadai k'ãyaara, Tachi Ak'õredeerã p'anada-e pai.

Jesupa k'ìrau p'anãrãde jarateeda
(Lc 12.57-59)

²¹ —Parãpa ùridooda pãchi chonaarãpa ùraapatap'edaa:
'Eperã peenaadapãde apachida, eperã peeru pirã, awaraarãpa charraarãmaa ateedait'ee perã.' (Ex 20.13)

²² Mamãda miata jara bi: Apida ichi auk'aa ome k'ìraudaru pirã, ma k'ìrau bi charraarãmaa ateedait'ee. Ichiaba apidaapa ichi auk'aamaa ik'achia jararu pirã, ma pedee jarada k'aurepa Junta Supremadee ateedait'ee. Ma awara apidaapa ichi auk'aamaa jararu pirã: “¡Netuara!” ma pedee k'achia jaradapa atuat'ee tok'arradee.

²³ 'Maperã parãdepemapa primisia Tachi Ak'õre altarde atee k'ãri, k'ìrãparu pirã pichi auk'aapa nepira iru bi pi ome, ²⁴ ma primisia altar k'ìrapite atabãpia bi. Mãpai wãipia bi t'ãri auk'a bide pichi auk'aa ome. Maap'eda waya chei altarmaa ma primisia teede Tachi Ak'õremaa.

²⁵ 'Eperã nepira iru bi pirã pi ome mãik'aapa pi charramaa atee k'inia bi pirã, wãi naaweda t'ãri pia pedeeipia bi iru ome t'ãri auk'a bidait'ee. Maa-e pirã charra k'ìrapite panadak'ãri, mãgipa pi ata bii jãpataarã juade carcelde t'ì nãbinadamerã. ²⁶ Mia wãarata jararu. Mamãik'aapa uchua-e pai p'arat'a jõmaweda p'aa-ema.

Jesupa jarateeda miak'ãi p'anãrã awaraarã ome k'ãidaik'araa bi

²⁷ —Parãpa ùridooda naawedapemaarãpa ùraapatap'edaa:
'Miak'ãi p'anãrã awaraarã ome k'ãinaadapãde apachida.' (Ex 20.14)

28 Mamĩda miata jara bi: Eperãpa wẽra unuk'ãri, k'ĩsiaru pirã ai ome k'ãiit'ee, mãgí p'ek'au ooji ma wẽra ome, ichi t'ãridepai ooji mĩda.

29 'Maperã pi tau juaraarepema ne-inaa unuda k'aurepa pi k'achiade baairu pirã, piara bak'aji ma tau ãt'at'aamerã mãik'aapa t'imí bat'at'aamerã, ma k'aurepa k'achiade baai k'ãyaara. 30 Ichiaba pi jua juaraarepemapa ne-inaa ooda k'aurepa pi k'achiade baairu pirã, piara bak'aji ma jua t'iap'et'aamerã mãik'aapa t'imí bat'at'aamerã, k'achiade baai k'ãyaara ma k'aurepa. Piara bi pichi k'ap'iadepema ne-inaa atuamerã, k'ap'ia jõmaweda atuai k'ãyaara tok'arradee.

Jesupa jarateeda wẽra amaadait'ee k'ĩsia p'anĩrãde
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

31 —Ichiaba naawedapemaarãpa ùraapachida:

'Wẽra amaataak'ãri, mia amaada k'art'a irumaa p'ã teeipia bi.' (Dt 24.1-4)

32 Mamĩda miata jara bi: Eperãpa ichi wẽra amaataaru pirã, chi wẽra awaraa ome k'ãi-ee badata, ma wẽramaa p'ek'au oopii, k'ãidarii perã awaraa imik'ĩra ome. Ma awara eperãpa wẽra amaataada ataru pirã ichi wẽra pamerã, ma eperãpa p'ek'au oomaa bi awaraa wẽra ome Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

Jesupa ne-inaa k'ĩrapite juraapataarãde jarateeda

33 —Ichiaba ùridooda parã chonaarãpa ùraapatap'edaa:

'Ichita oodapãde apachida, parãpa juraadap'edaak'a Tachi Ak'õre k'ĩrapite.'
(Nm 30.2)

34 Mamĩda miata jara bi: juraanáati ne-inaa apida k'ĩrapite awaraarãpa parã pedee ijãadamerã. Juraanáati Tachi Ak'õre trua k'ĩrapite, iru mama su-ak'i bapari perã. 35 Ichiaba juraanáati na p'ek'au eujã k'ĩrapite, Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujã ooda perã. Ichiaba juraanáati Jerusalén k'ĩrapite, Jerusalén Tachi Ak'õre, Tachi Rey Waibia p'uuru perã. 36 Ma awara juraanáati pãchi poro k'ĩrapite, parãpa puda k'ãu apida p'ãimaapida-e pai perã maa-e pirã t'orroopida-e pai perã. 37 Mãgá ne-inaa k'ĩrapite juraadak'ãri awaraarãpa ma pedee ijãadamerã, ne-inaa k'achia oomaa p'ani. Parãpa ne-inaa oodait'ee pak'ãri, jaradaipia bi: "Ooit'eeda" adaipia bi. Jõdee ne-inaa ooda-e pait'ee pak'ãri, jaradaipia bi: "Oo-eda" adaipia bi.

Jesupa k'ĩra jõ-ee p'anĩrãde jarateeda
(Lc 6.29-30)

38 —Parãpa ùridooda naawedapemaarãpa ùraapatap'edaa:

'Sĩdapa eperã tau ãruru pirã, chi sĩda tau auk'a jĩat'aadapãde apachida; ichiaba sĩdapa k'ida k'õradaru pirã, chi sĩda k'ida auk'a k'õrat'aadapãde ajida.' (Ex 21.24)

39 Mamĩda miata jara bi: Awaraapa pĩmaa ne-inaa k'achia ooru pirã, k'ĩra jõ-ee banãaji mãgí ome. Ma k'ãyaara pichi k'ĩra tarramaa sĩru pirã, t'ãri pia chi apema k'ĩra tarra ak'ipíji, auk'a sĩmerã. 40 Ichiaba nepirade bide awaraapa pichi camisa jãri ataru pirã, t'ãri pia tãeji pichi ãripema p'aru jida. 41 Ichiaba tachi poro waibia ne-inaa chik'ia uapiru pirã kilometro aba, t'ãri pia atãeji kilometro omé. 42 Ma awara apidaapa pĩmaa ne-inaa iidiruta pirã, tãeji mãik'aapa wãak'anãaji ne-inaa presta k'inia p'anadak'ãri.

Jesupa jarateeda k'ĩra unuamaa iru p'anapataarãde
(Lc 6.27-28, 32-36)

43 —Ichiaba ùridooda naawedapemaarãpa ùraapatap'edaa:

'Awaraarã k'inia iru baparíji

(Lv 19.18)

māik'aapa pi k'īra unuamaa iru p'anapataarā k'īra unuamaa iru baparīiji.' (*Sal 139.21-22*)

⁴⁴ Mamīda miata jara bi: Parā k'īra unuamaa iru p'anapataarā k'inia iru p'anapatāati māik'aapa eperāarāpa parā jiridak'āri ne-inaa k'achia oodait'ee, it'aa t'īpatāati āra pari. ⁴⁵ Māga ooruta pirā, pāchi it'aripema Ak'ōre Waibia warrarā p'anadait'ee. Irua ak'ōrejīru jērapipari jōmaarā īri; pia beerā īri, k'achia beerā īri paara. Ma awara irua k'oi chepipari ichi ūraade jara bik'a oopataarāmaa, ichi ūraade jara bik'a oomaa p'anapataarāmaa paara. ⁴⁶ Parāpa k'inia iru p'ani pirā pāchi k'inia iru p'anapataarā aupai, ¿k'āare-it'ee Tachi Ak'ōrepa parā pia ak'iima? Romadepemaarā rey-it'ee impuesto p'epataarāpa paara k'inia iru p'ani āchi k'inia iru p'anīrā. ⁴⁷ Ma awara parāpa pāchi auk'aarā aupai auteebairuta pirā, ¿ne-inaa pipiara oomaa p'anik'ā? Ijāadak'aa beerāpa paara āchi auk'aarā auteebaipata. ⁴⁸ Māgá eperāarā jīp'arāk'a p'anadai k'āyaara, t'āri pia p'anapatāati ne-inaa k'achia ooda-ee, pāchi it'aripema Ak'ōre Waibia baparik'a.

6

Jesupa jarateeda ne-inaa pia oo k'awaadamerā

¹—K'īrak'aupai awaraarā taide ne-inaa pia oodai Tachi Ak'ōre-it'ee, āchia t'o p'anadamerā. Māga ooruta pirā, parā it'aripema Ak'ōre Waibiaapa parāmaa tee-e pait'ee ne-inaa pia ichia k'īsia iru bi teeit'ee ichideerāmaa.

²Maperā parādepemapa ne-inaa chupiria beerāmaa teek'āri, jōmaarāmaa pia ooda jaranāaji. Seewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apataarāpa māga oopata Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede māik'aapa calle jāde, eperāarāpa āchi t'o p'anadamerā. Mia wāarata jararu. Ma t'o p'anīrā pedee pia aupai iru p'anadait'ee, Tachi Ak'ōrepa āchimaa tee-e pait'ee perā ne-inaa pia irua k'īsia iru bidepema. ³ Āchia oopata k'āyaara pia net'aa teek'āri chupiria beerāmaa, jaranāaji, pichi k'ōp'āyo piara bimaa paara. ⁴ K'īup'ee óoji pi it'aripema Ak'ōre Waibiaapa unu bairā. Ichiata ne-inaa pia teeit'ee pīmaa ichia k'īsia iru bidepema.

Jesupa jarateeda it'aa t'ī k'awaadamerā (*Lc 11.2-4*)

⁵—Parāpa it'aa t'īdak'āri, oonāati Tachi Ak'ōrede ijāapatada apataarāpa oopatak'a. Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede jōmaarā taide āchi ak'inī p'aneepata it'aa t'īdait'ee. Ichiaba p'uuru jāde plaza bee k'idaa māga oopata eperāarāpa unudamerā. Mia wāarata jararu. Eperāarā pia pedee aupai iru p'anadait'ee. ⁶ Maperā pi it'aa t'īk'āri, pichi cuartode t'īuji māik'aapa chi puerta pia jíaji. Māpai it'aa t'īji pichi Ak'ōre Waibiamaa, iru mama bairā pi ome. Irua pia oomaa bi unuk'āri, ne-inaa pia teeit'ee pīmaa, ichia k'īsia iru bidepema ma ne-inaa ichideerāmaa teeit'ee.

⁷ It'aa t'īk'āri, pia-e bi ip'ii ichi ai pedeeta jara nībait'ee. Ijāadak'aa beerāpa māga oopata, k'īsiapata perā audú pedee jōnīpa Tachi Ak'ōrepa audupīara ūriit'ee. ⁸ Māirāk'a p'ananaāti, Tachi Ak'ōrepa k'awa bapari perā parāpa falta p'ani, iididai naaweda. ⁹ Nāga it'aa t'īdaipia bi:

'Tachi Ak'ōre it'ari bi,
pi t'ī awaraa t'ī k'āyaara pipiara bi.

¹⁰ Eperāarā bīji pichi jua ek'ari pichideerā p'aneedamerā.

Óoji pichia k'inia bik'a na p'ek'au eujāde, it'ari ooparik'a.

¹¹ Tai-it'ee chik'o téjei ewari chaa k'odait'ee.

12 Taipa p'ek'au k'achia oopata chupiria k'awáaji mǎik'aapa perdonáaji taipa perdonaapatak'a, awaraarāpa taimaa ne-inaa k'achia oodak'āri.

13 Tai k'achiade baaipináaji.

Tai k'aripa atáji Netuara Poro Waibia juadeepa.'

14 'Parāpa perdonaaruta pirā awaraarāpa ne-inaa k'achia oopata parāmaa, Tachi Ak'ōre it'ari bīpa ichiaba perdonaait'ee parāpa ne-inaa k'achia oopata.

15 Mamīda parāpa perdonaada-e p'ani pirā awaraarāpa ne-inaa k'achia oopata parāmaa, māgara Tachi Ak'ōrepa ichiaba perdona-e parāpa ne-inaa k'achia oopata.

Jesupa jarateeda nek'oda-ee it'aa t'ī k'awaadamerā

16 —Parā nek'oda-ee p'anadak'āri jīp'a k'īsiat'ee Ak'ōre net'aade, k'īra pia-ee p'ananáati Ak'ōrede ijāapatada apataarāpa oopatak'a. Māga nipapata awaraarāpa k'awaadamerā nek'oda-ee p'ani, mǎik'aapa āchi t'o p'anadamerā. Mia wāarata jararu. Māgapai iru p'anadait'ee. 17 Pi it'aa t'ī bak'āri nek'o-ee, k'īra síji mǎik'aapa t'ī-irúji 18 apidaapa k'awanaadamerā pi nek'o-ee bi. Eperāarāpa pi it'aripema Ak'ōre Waibia p'oyaa unuda-e p'ani mīda, irua k'awa bi pia ne-inaa mera oo bi, pi ome bairā. Ma pari iruata ne-inaa pia teeit'ee pīmaa ichia k'īsia iru bidepema.

Jesupa it'aripema ne-inaa piade jarateeda

(Lc 12.33-34)

19 —P'arat'a, net'aa pia p'enáati na p'ek'au eujāde p'ani misa iru p'anadait'ee, polillapa ma net'aa ārit'aai perā, maa-e pirā mogosiadarii perā taarā ia iru bīpa, maa-e pirā nechiapataarāpa chia atadaridai perā. 20 Ma k'āyaara jiríti it'aripema ne-inaa iru p'anadait'ee, mǎpema ne-inaa polillapa ārik'aa perā, mogosiak'aa perā mǎik'aapa nechiapataarā mama t'īudak'aa perā. 21 Na p'ek'au eujādepema ne-inaa pia audú ata k'inia bak'āri, pi t'āri araa bait'ee ma ne-inaa ome. Jōdee it'aripema ne-inaa pia audú ata k'inia bak'āri, pi t'āri araa bait'ee māgí ne-inaa ome.

Jesupa tachi taude jarateeda

(Lc 11.34-36)

22 —Tachi tau lamparak'a ídaa pik'a bi tachi k'ap'ia-it'ee. Pichi tau pia bak'āri, k'ap'ia jōmaweda ídaa pik'a bide bait'ee. 23 Mamīda pichi tau k'achia bi pirā, k'ap'ia jōmaweda p'āriu pik'a bide bait'ee. Māgá pi k'ap'iaide ídaa pik'a bi wāara p'āriu pik'a bi pirā, audupīara p'āriu pik'a bide bait'ee.

K'aita tachi chipari

(Lc 16.13)

24 —Eperā chipariirā omé jua ek'ari mimia baik'araa bi. Māga bi pirā, chipari aba k'īra unuamaa iru bai mǎik'aapa chi apema k'inia iru bai, maa-e pirā abaapa jara bik'a ooi mǎik'aapa chi apemapa jara bik'a ooamaa bai. Māga pik'a apidaapa ooda-e pai Tachi Ak'ōrepa jara bik'a, p'arat'a, net'aa pia p'e bi misa.

Tachi Ak'ōrepa ichi warrarā pia ak'ī bapari

(Lc 12.22-31)

25 —Maperā mia jara bi: K'īsia jōnanáati k'āata k'odait'ee maa-e pirā to-dait'ee, māgá chok'ai p'anadait'ee. Ichiaba k'īsianáati sāga p'aru atadait'ee. Tachi Ak'ōrepa parā k'ap'ia ooji mǎik'aapa parā chok'ai p'anapiji. Māga bita, ¿p'aru tee-e paik'ā mǎik'aapa chik'o, ne-inaa toparii tee-e paik'ā parāmaa?

26 Ak'íti, ipanaarā it'í wāabai p'ani. Āchia net'atau uudak'aa, ewadak'aa mǎik'aapa ia bidak'aa chi net'atau iapatamāi. Mamīda parā it'aripema Ak'ōre

Waibiapa ne-inaa teepari k'odamerã. ;Iru-it'ee parã pipiara p'ani ipanaarã k'ãyaara! ²⁷ Eperã audú k'ĩsia nĩbipa hora aba pida waa chok'ai ba-e pai.

²⁸ 'Ma awara ;k'ãare-it'ee parã audú k'ĩsiapata p'aru-it'ee? Ak'ĩti, sãga nep'ono p'ũajara t'ãide nĩbi waripata. Mimiadak'aa mãik'aapa p'aru k'adak'aa mágá pi-ia p'anadait'ee. ²⁹ Mamĩda mia jara bi: Rey Salomonpa p'arat'ara, net'aa pia iru bapachi mĩda, iru p'aru piara jĩ bak'ãri, eperãarãpa iru pi-ia unuda-e paji nãgĩ nep'ono k'ãyaara. ³⁰ Idi na p'ũajara wari wã. Mamĩda nu uratidaik'ãri, t'ipitaude paa jödariit'ee. Tachi Ak'õrepa mágá pia ak'i bi pirã nep'ono p'ũajara t'ãide nĩbi, audupiara parã ak'i bapariit'ee, at'ãri irude mak'iaara ijãada-e p'ani mĩda. ³¹ Tachi Ak'õrepa mágá ichia ooda pia ak'i bapari perã, k'ĩsia jõnanáati: “;K'ãata k'odait'ee?” maa-e pirã “;K'ãata todait'ee?” maa-e pirã “;K'ãata jĩdait'ee?” ³² Mágá k'ĩsiapata ijãadak'aa beerãpa. Mamĩda parãpata it'aripema Ak'õre Waibiã iru p'ani. Irua k'awa bi ne-inaa parãpa falta p'ani. ³³ Maperãpi naapiara jirĩti iru jua ek'ari p'anapataadait'ee mãik'aapa oopataáati irua jara bik'a. Mãga ooruta pirã, ma ne-inaa jõma iru p'anadait'ee. ³⁴ Audú k'ĩsianáati nupema ne-inaade, nu ne-inaa paraait'ee perã aide k'ĩsiadamerã. Ewari chaa ne-inaa audupai paraa aide k'ĩsiadamerã.

7

Jesupa jarateeda awaraarãpa oopata ak'inaadamerã pedee k'achia jaradait'ee

(Lc 6.37-38, 41-42)

¹—Awaraarãpa ne-inaa oopata ak'ináati jaradait'ee ne-inaa k'achia oomaa p'ani. Mãga ooruta pirã, ma jaradap'edaa k'aurepa Tachi Ak'õrepa parã mágá ak'iit'ee. ² Parãpa awaraarãpa oo p'ani ak'ipatak'a, mágá Tachi Ak'õrepa ak'ipariit'ee parãpa oo p'ani. Ne-inaa k'achia aupai jiriruta pirã pedee k'achia jaradait'ee ãra ãpĩte, Tachi Ak'õrepa auk'a jirĩit'ee parãpa ne-inaa k'achia oopata aupai jarait'ee iru k'ĩrapite p'anadak'ãri. ³ ;K'ãare-it'ee ak'i bĩma nejarra pĩchi auk'aa tau jãde bi, mamĩda unu-e bi pak'uru pĩchi tau jãde bi? ⁴ Pĩchi tau jãde pak'uru iru bi pirã, ;sãga pĩchi auk'aamaa jaraima: “Mĩmaa ãepĩji jã nejarra pĩchi tau jãde bi?” ⁵ ;Seewata pia chĩara k'aripa k'inia bi, irua oo bi ak'ik'ãri! Pĩchi tau jãde bi pak'uruta naapiara ãt'at'áaji. Mãpaipi unui nejarra pĩchi auk'aa tau jãde bi, mágá wãara iru k'aripait'ee.

⁶ 'Net'aa awara bidap'edaa Tachi Ak'õre-it'ee teeruta pirã usa k'achia beemaa, orradaidap'eda k'aak'oodai. Ma awara ne-inaa ipia perlak'a atabẽiruta pirã sinaarã p'anĩmã, yoorode jaut'aada.

Jesupa jarateeda Tachi Ak'õremaa iididamerã

(Lc 6.31; 11.9-13)

⁷ —Iidipataáati Tachi Ak'õremaa. Irua teeit'eeipi. Jiripataáati. Irua k'awapiit'eeipi. Eperãpa t'iparik'a puerta t'aide, Ak'õremaa t'ipataáati. Irua parã k'aripait'eeipi. ⁸ Chi iidĩ bĩmaa Tachi Ak'õrepa teepari; chi jiri bĩmaa Tachi Ak'õrepa k'awapipari mãik'aapa chi t'ĩ bĩmaa ewapari.

⁹ ;Parãdepemapa mãu teek'ã ichi warramaa, irua pan iidik'ãri? ¹⁰ Maa-e pirã, ;taama teek'ã irumaa, chik'o iidik'ãri? ¹¹ ;Mãga-epi! Parã ne-inaa k'achia oopataarã mĩda, pãchi warrarãmaa net'aa pia tee k'awa p'ani. Parãpa mãga ooruta pirã, ;audupiara pãchi it'aripema Ak'õre Waibiapa ne-inaa pia teeit'ee chi iidirutaarãmaa!

¹² 'Maperã, óoti apemaarãmaa parãpa k'inia p'anik'a ãchia parãmaa oodamerã, mágata jara bairã Moisepa p'ãdade mãik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaade.

*Tachi Ak'õre truadee wãit'ee puerta p'ĩrup'ee pik'a bi
(Lc 13.24)*

¹³—Tachi Ak'õre truadee wãit'ee puerta p'ĩrup'ee bide t'ĩupaták'ata bi. Mapa t'ĩuti puerta p'ĩrup'ee bide, chi atua beerã puerta jet'ee bapari perã. Ichiaba ãchi o k'achia ewaraa k'obi, chok'ara aide wãpata perã. ¹⁴ Wãit'ee eperãarã ichita p'anapatamãi Tachi Ak'õre ome puerta p'ĩrup'ee bide t'ĩupaták'ata bi mãik'aapa Ak'õre o p'ĩrup'ee bapari, mãgide chok'ara-ee wãpata perã.

*Pak'uru k'awaadai chi nejõdeepa
(Lc 6.43-44)*

¹⁵—K'ĩrak'aupai ijãadai jõmaweda Tachi Ak'õre pedee jarapatada apataarãde, mãirã ùk'uru seewa-idaa bee perã. Seewata eperã pia beerãk'a parãmaa chepata. Mamãda ãchi t'ãride k'ĩsia k'achia iru p'anapata. ¹⁶ Parãpa mãirã k'awaadai ãchia oopata pia ak'idak'ãri. Pak'uru ïiri-idaa bide uva chauk'aa; ichiaba mãgeede higojõ chauk'aa. ¹⁷ Ma awara nejõ bïiri pia bïpa nejõ pia chaupari. Mamãda nejõ bïiri k'achia bïpa nejõ k'achia chaupari. ¹⁸ Nejõ k'achia chauk'aa pak'uru pia bide. Ichiaba nejõ pia chauk'aa pak'uru k'achia bide. ¹⁹ Maperã pak'uru nejõ pia chauk'aa bee t'u peepata t'ipitaude bat'at'aadait'ee. ²⁰ Mãgã ma Ak'õre pedee jarapatada apataarãpa ne-inaa oopata k'aurepa parãpa k'awaadai wãara Ak'õrepa pëida wa mãga-e.

*Jesupa jarateeda jõmaarãta Tachi Ak'õre truadee wãda-e pait'ee
(Lc 13.25-27)*

²¹—Eperãarã ùk'uruurãpa mĩmaa: “Tachi Waibia, Tachi Waibia” a p'ani mĩda, jõmaweda wãda-e pait'ee Tachi Ak'õre truadee. Jĩp'a chi oopataarãpa mi Ak'õre it'ari bïpa oopi bik'a; mãgiirãta it'aa wãdait'ee. ²² Ak'õre ewari waibia ewate chok'araarãpa mĩmaa jaradait'ee: “Tachi Waibia, Tachi Waibia, tai pi ome p'anapĩji. Taipa pi t'ĩde jarateejida mãik'aapa pi t'ĩde netuaraarã uchiapik'oojida. Ma awara pi t'ĩde oojida ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa.” ²³ Mamãda mia p'anaut'ee: “¡Mia parã k'awa-e bi! ¡Áyaa wãti mi ik'aawaapa, ne-inaa k'achia oopataarã!”

*Jesupa te oopataarãde jarateeda
(Mr 1.22; Lc 6.47-49)*

²⁴—Eperã k'ĩsia k'awaa bïpa mi ùraa ùripari mãik'aapa oopari mia jara bik'a. Mãgĩ eperã ichi te oo bík'ata bi mãu ïri. ²⁵ K'oi cheji; to chedachi mãik'aapa nãu golpe p'uaji ichi temãi. Mamãda t'ee-e paji mãu ïri oo bada perã. ²⁶ Jõdee chi mi ùraa ùrip'eda, oo-e bïpa mia jara bik'a k'ĩsia k'awa-ee bi. Eperã ichi te ipude oodak'a bi. ²⁷ K'oi cheji; to chedachi; nãu golpe p'uaji mãik'aapa ichi te tudú t'eedachi. Mãgã ichi te jõdachi.

²⁸ Jesús pedee aupak'ãri, eperãarã jõmaweda ak'itrua para beeji irua jarateeda k'aurepa. ²⁹ Mãga p'anajida irua jĩp'a jarateeda perã Tachi Ak'õrepa jarateepidak'a. Ak'õre Ùraa pipiara jarateejiji Moisepa p'ãda jarateepataarã k'ãyaara.

8

*Jesupa leprapa k'ayaa bada jipada
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)*

¹ Jesús eedeepa edaa chek'ãri, eperãarã chok'ara iru t'ëe chejida. ² Mãgã che wãde iru k'ait'a cheji eperã leprapa k'ayaa bi. Mãgĩ iru k'ĩrapite bedabai nĩba cheji mãik'aapa mãgaji:

—Tachi Waibia, pia k'inia bi pirã, mi k'ayaa wēpapipáde aji, Ak'õre k'ĩrapite mi pia beemerã.

³ Jesupa juapa t'õbaip'eda, mǎgaji:

—ĩK'inia bida! aji. Jipa beepáde aji.

Aramata jipa beeji. ⁴ Mǎpai Jesupa mǎgaji:

—ĩŨrĩji! Jaranáaji apidaamaa. Jĩp'a p'aaremaa ak'ipináji mǎik'aapa Moisepa p'ãdade jara bik'a ipana omé atéeji teeit'ee Tachi Ak'õremaa. Mǎgá jõmaarãpa pi jipa beeda k'awadayada aji.

Jesupa Romadepema soldaorã poro mimiapari jipada
(Lc 7.1-10; Jn 4.43-54)

⁵ T'ēpai Jesús Capernaum p'uurude panak'ãri, Romadepema soldaorã poro waibia irumaa chupiria iidi cheji:

⁶ —Jesús, mi mimiapari k'ayaa bida aji. P'oyaa mimik'a-e bi mǎik'aapa chupiria nibida aji, p'uapa.

⁷ Jesupa p'anauji:

—Wǎit'eeda aji, jipade.

⁸ Mamida ma soldaorã poro waibia mǎgaji:

—Tachi Waibia, mi pi k'ãyaara ek'ariara bi. Pi mi temaa wã-e pijida, namǎik'aapa pedeeru pirã, mi mimiapari jipa beeit'ee. ⁹ Mi jida waibiarã jua ek'ari bi. Ma awara mia soldaorã iru bi michi jua ek'ari. Mia abaamaa wãpáde ak'ãri, wãpari; awaraamaa chepáde ak'ãri, chepari. Ichiaba mi mimiaparimaa ne-inaa oopáde ak'ãri, oonaparida aji.

¹⁰ Jesupa mǎga ũrik'ãri, p'era pik'a beeji ma soldaorã poropa jara bada k'aurepa. Mapa ichi ome nipapataarãmaa mǎgaji:

—Mia wãarata jararu. Israel pidaarã t'ãide na eperãk'a apida waide unu-e bi, iru wãara ijãapari perã. ¹¹ Eperãrã chok'ara chedait'ee ak'õrejĩru uchiapari eereepa mǎik'aapa ak'õrejĩru baaipari eereepa. Mǎirãta Tachi Ak'õre truade su-ak'ĩ p'ana chedait'ee nek'ode Abraham ome, Isaac ome mǎik'aapa Jacob ome. ¹² Mamida chi it'ari p'anadaipia bĩrã Ak'õrepa jerek'ooit'eeda aji, taawaa p'ãriudee, atua beerã ome jēedamerã mǎik'aapa k'ida kierrkierree para bamerã p'uapa.

¹³ Mǎga jarap'eda, Jesupa ma soldaorã poromaa mǎgaji:

—Wãpáde aji, pichi temaa pia ijãadak'a uchiada perã.

Aramata chi k'ayaa bada jipadachi.

Jesupa Pedro p'ãk'õre jipada
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Mǎpai Jesús wãji Pedro temaa. Mama ununaji Pedro p'ãk'õre k'ayaa bi k'iamiapa. P'arude baji k'ayaa bada perã. ¹⁵ Jesupa iru jua t'õbaik'ãri, ma k'iamia tuudachi. Mǎpai ma wëra p'irabaidaip'eda, nek'opiji Jesumaa.

Jesupa k'ayaa beerã chok'ara jipada
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ K'eudaik'ãri, netuara k'ap'iade merãtia beerã chok'ara aneejida Jesumaa. Pedee jarada abaapa netuaraarã jõmaweda uchiapik'ooji. Ichiaba k'ayaa beerã jõmaweda jipak'ooji. ¹⁷ Mǎga ooji p'asamerã Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaiaapa chonaarãweda jaradak'a:

'Irua k'ayaa tachimaa baridap'edaa awara ãyaa ataji mǎik'aapa tachi k'ayaa beerã jipaji.'

(Is 53.4)

Jesús ome nipa k'inia p'anadap'edaarã
(Lc 9.57-62)

¹⁸ Awaraa ewaride Jesupa unuk'āri eperāarā chok'ara ichi wap'ira iru p'ani, chi k'ōp'āyoorāmaa jaraji sīadait'ee lago k'īraik'a eeree. ¹⁹ Mamīda wādai naaweda, Moisepa p'āda jarateepari k'ait'a cheji māik'aapa māgaji:

—Tachi Jarateepari, pi ome wā k'inia bida aji, chi wārumaa.

²⁰ Jesupa p'anauji:

—Usap'ā yooro te uria iru bee māik'aapa ipanaarā te iru bee. Mamīda mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema arajāgaa ni, k'āipari wēe. Made k'īsīaji jarai naaweda wāara mi ome nipa k'inia bi wa māga-e.

²¹ Awaraa Jesús ome nipadapa māgaji:

—Tachi Waibia, mi jida pi ome nipaparii k'inia bi. Mamīda ai naaweda, mi ak'ōre iapipāde aji, iru piuk'āri.

²² Jesupa p'anauji:

—Chepāde aji, mi ome māik'aapa ichiak'au bipāde aji, atuadait'eerāpa āchi piudap'edaarā iadamerā.

Jesupa nāu p'usa ome t'umātīpida

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Ma t'ēepai Jesús wāji barcode chi k'ōp'āyoorā ome. ²⁴ Māga nide p'usara t'o nībeeji. P'usapa barco pirubaa wā nipaji. Māimisa Jesús k'āi baji. ²⁵ Mapa chi k'ōp'āyoorāpa īrimat'aajida māik'aapa māgajida:

—Tachi Waibia, itai k'aripāji! itai k'aripāji!

²⁶ Jesupa p'anauji:

—¿Sāap'eda p'era jōnima? aji. itai pia ijāada-e p'anida! aji.

Māga jarap'eda, p'irabaidachi māik'aapa pedeeji nāumaa māik'aapa p'usamaa. Aweda jōma ip'ii ūu beeji. ²⁷ Māga unudak'āri, chi k'ōp'āyoorā ak'itrua para beeji māik'aapa āchi pitapai iidi para beeji:

—¿K'aima ajida, nāgī? Nāu, p'usa paara iru pedee ūripatada ajida.

Eperāarā k'ap'iade netuara merātia bada

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Jesús chi k'ōp'āyoorā ome panadak'āri lago k'īraik'a eere Gadara eujāde, jāira māu te uriade badadeepa uchijida eperāarā omé netuara āchi k'ap'iade merātia bee. Ma eperāarā Jesús k'ait'a chejida. Āchi audú t'āri k'achia-idaa p'anadap'edaa perā, eperāarā ma ode p'oyaa wāyaadak'aa paji. ²⁹ Jesumaa bia chejida:

—¡Jesús, Ak'ōre Waibia Warra, tai ome t'īunāaji! ¿At'āri-e weda tai miapide cheji-ek'ā? ajida.

³⁰ Ma k'ait'a sinaarā chok'ara nek'omaa p'anajida. ³¹ Mapa netuaraarāpa Jesumaa chupiria iidijida ma sinaarā k'ap'iade t'īupimerā.

³² Aramāgá Jesupa jaraji maaaa wādamerā. Māpai ma netuaraarā ma eperāarā k'ap'iadeepa uchiak'oodachida māik'aapa sinaarā k'ap'iade t'īudachida. Aramata sinaarā jōmaweda p'irak'oodachida ee k'ōot'ari jira bīdee. Mata lagode baainajida māik'aapa iyapa jīak'oodachida.

³³ Ma sinaarā jīa p'anadap'edaarāpa māga unudak'āri, p'irak'oodachida p'uurudee. Nepirinajida āchia unudap'edaa ma netuara merātia p'anadap'edaarā ome. ³⁴ Māpai p'uuru pidaarā jōmaweda chejida māik'aapa Jesumaa chupiria iidijida āchi eujādeepa wāmerā.

9

Jesupa chiwa bada jipada

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

1 Ma t'ēpai, Jesús barcode bataup'eda, wāji ligo k'īraik'a eeree. Māgá ichi p'uurude pacheji. 2 Mama bide eperāarāpa jira aneejida eperā chiwa bi p'arude. Jesupa k'awaak'āri āchia wāara ichide ijāa p'ani, ma chiwa bīmaa māgaji:

—Warra, t'āri o-īa bāji pia p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpada perā.

3 Ūk'uru arii p'anadap'edaa Moisepa p'āda jarateepataarāpa māga ūridak'āri, k'īsiajida: “Jāgīpa ik'achia pedeemaa bi Tachi Ak'ōre āpīte. Tachi Ak'ōrepapai p'ek'au k'achia wēpapiyada” ajida. 4 Mamīda Jesupa k'awaji āchia k'īsia p'ani. Mapa iidiji:

—¿Sāap'eda parāpa k'īsia k'achia k'īsia p'anīma? aji. 5 Mia irumaa jarai: “Pia p'ek'au k'achia oopata wēpajipi” maa-e pīrā jarai: “P'irabāiji māik'aapa wāji”. Mamīda irua maarepida oo-e pai, Tachi Ak'ōrepa oopi-e pīrā. 6 Mia ak'īpiit'ee na p'ek'au eujāde mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema k'ap'ia pari, Tachi Ak'ōre Waibiapa wēpapiari eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata.

Māpai māgaji ma eperā chiwa bīmaa:

—¡P'irabāiji! Pīchi p'aru atāji māik'aapa wāji pīchi temaa.

7 Aramāgá ma chiwa bada p'irabaidachi māik'aapa wāji ichi temaa. 8 Māga unudak'āri, eperāarā p'era pik'a para beeji māik'aapa Tachi Ak'ōremaa o-īa it'aa t'ījida, irua ma eperāmaa māga ooda perā.

Jesupa Mateo jirit'erada ichi ome nipapariimerā

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

9 Mamāik'aapa Jesús wāji. Ma wārude eperā t'ījarapatap'edaa Mateo unuji. Su-ak'ī baji Cesar-it'ee impuesto p'aapatamāi. Jesupa māgaji irumaa:

—Mi ome nipaparīji.

Aramāgá bainī beep'eda, Jesús ome wāji.

10 T'ēpai Jesús chi k'ōp'āyoorā ome teeda nek'omaa bak'āri, impuesto p'epataarā Roma pidaarā rey-it'ee pachejida awaraa eperāarā k'achia-idaa beerā apatap'edaarā ome. Māirā ai mesade su-ak'ī p'aneejida Jesús ome.

11 Fariseorāpa māga unudak'āri, Jesús k'ōp'āyoorāmaa iidijida:

—¿Sāap'eda parā jarateepari nek'omaa bīma ajida, impuesto p'epataarā ome māik'aapa awaraa p'ek'au k'achia oopataarā ome?

12 Māirāpa iididap'edaa ūrik'āri, Jesupa māgaji:

—Médico pēidak'aa k'ap'ia pia beerāmaa. Jīp'a pēipata k'ayaa beerāmaa.

13 Parā wādak'āri, k'īsiadapāde aji, nāgī Ak'ōre Ūraa jara k'inia bi:

‘Mia k'iniara bi awaraarā chupīria k'awaadamērā, ne-animalaarā peedap'eda, paadai k'āyaara mi-it'ee.’ *(Os 6.6)*

Māpai Jesupa māgaji:

—Tachi Ak'ōrepa mi pēi-e paji t'āri pia beerā jirīde. Ma k'āyaara p'ek'au k'achia oopataarā jirīdeta pēiji.

Sāapai nek'oda-ee p'anadaipia bi

(Mr 2.18-20; Lc 5.33-35)

14 Māpai Juan Bautista k'ōp'āyoorā Jesumaa chejida māik'aapa iidijida:

—Edaare tai, fariseorā ome nek'oda-ee p'aneepata jīp'a Tachi Ak'ōre net'aade k'īsiadait'ee. ¿Sāap'eda pi k'ōp'āyoorāpa māga oodak'aama? ajida.

15 Jesupa p'anauji:

—Miak'āipata fiestade t'ī pēidap'edaarā k'īra pia-ee p'anadak'aa chi miak'āiit'ee bi āchi ome bi misa. Mamīda ewari cherude iru ata chedak'āripi, t'āri p'uapa nek'oda-ee p'aneedait'eeda aji.

Ūraa chiwidi māik'aapa chonaarāweda p'ādap'edaa

(Mr 2.21-22; Lc 5.36-39)

16—Eperã apidaapa p'aru chiwididepema pite aba t'nik'araa bida aji, p'aru sorede parchaait'ee. Mãga ooru pirã, chi p'aru chiwidi ãridariit'ee mãik'aapa ma pite auk'a bee-e pait'ee chi p'aru sore ome. 17 Ichiaba vino ewaa juda t'idak'aa ne-e sorede, ma vino baak'ak'ãri, ma ne-e sore jãadarii perã mãik'aapa chi vino atuadarii perã. Maperã vino ewaa juda t'idaipia bi ne-e chiwidide, ma ne-e chi vino ome atuapiamaapa.

Jairo k'au mãik'aapa wẽrapa Jesús p'aru ide t'õbaida
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

18 Jesús at'ãri pedeemaa bide, judiorã poro waibia t'ijarapatap'edaa Jairo Jesús k'irapite bedabai nãba cheji mãik'aapa mägaji:

—Et'ewapai mi k'au jai-idaajida aji. Mamãda mia k'awa bi pi cheru pirã mi ome mãik'aapa pi jua biru pirã iru ñri, waya chok'ai beeyada aji.

19 Mãpai Jesús wãji chi k'õp'ãyoorã ome ma eperã temaa. 20 Ma wãdade wẽra doce años bi k'ayaa bi waamiapa Jesús ãp'iteik'aapa k'ait'a wãp'eda, iru ñripema p'aru i t'õbait'aaji. 21 Mãga ooji k'ĩa bada perã iru p'aru i t'õbairupapai jipa beei. 22 Mamãda mägá t'õbaik'ãri, Jesupa ãp'itee ak'iji mãik'aapa mägaji ma wẽramaa:

—Wẽra, t'ãri o-ia béjei. Pia mide ijãa bairã, jipa beejida aji.

Aramata ma wẽra jipa beejì.

23 Maap'eda Jesús ma judiorã poro waibia temaa panak'ãri, unuji siru chaapataarã mãik'aapa eperãarã jẽepi ororoo nãbi. 24 Mãpai Jesupa mägaji:

—Taawaa uchiatì. Na wẽra k'au jai-idaa-e bi. Jip'a k'ãita bida aji.

Mãga ùridak'ãri, arii p'anadap'edaarã ãik'oodachida, Jesús k'ira k'awa-ee bi jãak'aapa. 25 Mamãda Jesupa eperãarã uchiapik'ooji mãik'aapa jai-idaada badamãi t'ũup'eda, iru jua jita atanaji. Mãpai ma wẽra k'au p'irabaidachi.

26 Maap'eda ma eujãdepemaarã jõmaarãpa k'awaa wãjida Jesupa mãga ooda.

Jesupa tau p'ãriu beerã omé jipada

27 Mamãik'aapa uchìa wãdade, Jesús t'ẽe tau p'ãriu bee omé bia che wãpachida:

—¡Rey David Warra, tai chup'iria k'awaapáde! ajida.

28 Jesús teeda t'ũunak'ãri, ma tau p'ãriu beerã auk'a t'ũujida. Mãpai Jesupa iidiji:

—¿Parãpa ijãa p'anik'ã aji, mia jipai?

P'anaujida:

—Tachi Waibia, ijãa p'anida ajida.

29 Mãpai Jesupa taumãi t'õbaip'eda, mägaji:

—Parãpa ijãa p'anik'a, mägá p'anedapáde aji.

30 Aweda tau eratik'oodachida. Mãpai Jesupa jip'a mägaji:

—Mia ooda chiaramaa nepirinaadapáde aji.

31 Mãga jaraji mĩda, mamãik'aapa uchiarutata Jesupa ooda nepiri wãpachida ma eujãdepemaarãmaa.

Jesupa pedee atua bada jipada

32 Ma tau p'ãriu p'anadap'edaarã uchiarutade, eperãarãpa aneejida eperã pedee atua bi Jesumaa. Mãga baji netuara ichi k'ap'iade merãtia bada perã. 33 Jesupa ma netuara uchiapit'aak'ãri, ma eperã pedee beejì. Mãga unudak'ãri, arii p'anadap'edaarãpa ak'itrua para beejì mãik'aapa mägajida:

—¡Israelde waide nãga unudak'aada! ajida.

34 Mamãda fariseorãpa mägajida:

—Netuara Poro Waibia juapata jãgá netuaraarã uchiapiparida ajida.

Jesupa eperãarã chupiria k'awaada

³⁵ Jesús nipapachi p'uuru beede mãik'aapa ai ik'aawa p'uuru k'aipede beede. Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata te chaapede pia jarateepachi k'awaadamerã taarã-e Tachi Ak'õrepa eperãarã p'e biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã. Ma awara k'ayaa k'ĩra t'ãdoo jipapachi. ³⁶ Eperãarã chok'ara see nĩbi unuk'ãri, chupiria k'awaaji, ãra chupiria, k'ĩra pia-ee para bada perã, oveja chak'eerã ak'ipari wẽe chitoonik'a. ³⁷ Mãpai chi k'õp'ãyoorãmaa mãgaji:

—Eperãarã chok'ara mide waide ijãada-e p'ani. Ne-uu audú chau bĩk'apĩ p'ani. Mamĩda mimiapataarã chok'ara-ee p'ani. ³⁸ Mapa it'aa iididapãde aji, ma ne-uu chiparimaa, irua awaraa mimiapataarã pẽimerã chi chau bi p'ede.

10

Jesupa k'õp'ãyoorã jirit'erada mimiadamerã ichi ome
(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Jesupa chi k'õp'ãyoorã doce t'ĩ p'ejĩ mãik'aapa ãchi ichi jua ek'ari biji netuaraarã uchiapidamerã mãik'aapa k'ayaa k'ĩra t'ãdoo jipadamerã.

² Nãgĩ imik'ĩraarã doce jirit'eraji pẽiit'ee ichi ũraa jarateede. Naapiara jirit'eraji Simón, ichiaba t'ijarapatap'edaa Pedro, chi ipema Andrés ome. Ma t'ẽepai jirit'eraji Santiago chi ipema Juan ome. Mãirã Zebedeo warrarã paji. ³ Ichiaba jirit'eraji Felipe; Bartolomé; Tomás; mi, Mateo, chi impuesto p'epari bada Roma pidaarã-it'ee; Alfeo warra, Santiago; Tadeo; ⁴ Simón Celote apatap'edaa mãik'aapa Judas Iscariote, ma t'ẽepai Jesús traicionaada.

Jesupa chi k'õp'ãyoorã pẽida Ak'õre Ũraa jarateenadamerã
(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Jesupa ma k'õp'ãyoorã doce pẽiji eperãarã paraamaa. Pẽi naaweda jaraji: —Wãnáati judio-eerã p'anapatamaa. Ichiaba wãnáati Samaria eujãdepema p'uurudee. ⁶ Ma k'ãyaara wãti Israel eujãdepema ovejaarã atua pik'a beerãmaa. ⁷ Jaratẽeti taarã-e Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari biit'ee ichideerã p'aneedamerã. ⁸ K'ayaa beerã jipãti; piudap'edaarã chok'ai p'irabaipĩti; leprapa k'ayaa beerã jipãti mãik'aapa netuara k'ap'iade merãtia bee jipãti. Mĩa parã mĩchi jua ek'ari bĩk'ãri mãga oodamerã, p'arat'a maarepida iidi-e paji. Mapa p'arat'a iidinãati ma pari.

⁹ Ateenãati nẽe, p'arat'a, cobre, pãchi k'irride jipata. ¹⁰ Ichiaba ateenãati muchila, awaraa chancla mãik'aapa p'aru jĩdait'ee, pak'uru jida t'idik'adait'ee, parã mimia pari ma ne-inaa teedaipia p'anadairã.

¹¹ P'uurude maa-e pirã te chok'ara-ee beemãĩ panadak'ãri, eperã t'ãri piata jiriti arii p'aneedait'ee mamãik'aapa wãruta misa. ¹² Teeda t'ĩudak'ãri, arii p'anĩrãmaa pedee pia jarãti. ¹³ Ai tede p'anĩrãpa parã auteebairuta pirã, ma pedee pia jaradak'a ãramaa uchiat'ee. Mamĩda auteebaida-e pirã, ma pedee pia jaradak'a ãramaa uchiae pait'ee. ¹⁴ Parã auteebaida-e pirã mãik'aapa parãpa jarateepata ũridaamaa p'ani pirã, uchiatĩ ma teedepa maa-e pirã ma p'uurudeepa mãik'aapa bĩrĩdepema yooro p'ora nẽep'ẽti ak'ipidait'ee Tachi Ak'õrepa ãra k'aripa-e pait'ee. ¹⁵ Mĩa wãarata jararu. Tachi Ak'õre ewari waibia ewate irua ma p'uurudepemaarã audupiara k'achia ooit'eeda aji, Sodoma p'uurudepemaarã, Gomorra p'uurudepemaarã k'achia ooda k'ãyaara.

Jesupa jarada ichi k'aurepa ijãapataarã miadait'ee
(Lc 12.11-12; 21.12-17)

16 —¡Ūrítí! Mia parā pëiru eperāarāmaa jarateede. Pëiru ovejaarā pëik'ajik'a ne-animalaarā k'achia beerā t'ãide. Mapa k'ira k'awaa nipapatáati, taama k'ira k'awaa nipaparik'a. Ichiaba k'ãiwee nipapatáati paloma nipaparik'a. 17 Tauk'a nipapatáati eperāarāpa parā ateedait'ee perā āchi charraarāmaa miapidamerā, maa-e pirā parā p'ua oodait'ee Tachi Ak'õre Ūraa jarateepata tede. 18 Ma awara mide ijāapata k'aurepa ateedait'ee āchi poro waibiarāmaa māk'aapa āchi reyrāmaa. Māgá parāpa mi ūraa jaradai māirā k'irapite māk'aapa awaraa ijāadak'aa beerā k'irapite. 19 Mamīda māirā k'irapite p'anadak'āri, k'isianáati sāga pedeedait'ee, maa-e pirā k'āata jaradait'ee, pedeedait'ee pak'āri, Tachi Ak'õrepata pedeepiit'ee perā. 20 Parā pedeeda-e pait'ee pāchi k'iradoopa. Tachi Ak'õre Jaurepata pedeeit'ee parā k'ap'ia.

21 'Maapai eperāarāpa āchi ipemaarā paara teedait'ee miapidamerā piurutamaa. Ma awara chi ak'õreerāpa āchi warrarā paara māgá peepidait'ee; maa-e pirā warrarāpa āchi ak'õreerā peepidait'ee. 22 Jōmaarāpa parā k'ira unuamaa iru p'anapataadait'ee mide ijāapata k'aurepa. Mamīda t'āridepai chooruta pirā, Tachi Ak'õrepa parā k'aripait'ee atuanaadamerā na p'ek'au eujā jōrumaa. 23 P'uuru abaade parā jiri p'anedak'āri, mirúti awaraa p'uurude. Mia wāarata jararu. Parā Israel p'uuru jōmaade jaratee nipadai naaweda, mi, chi Eperā Ak'õre Truadepema, cheit'ee.

24 'K'irāpāti eperā apida ichi jarateepari k'āyaara waibiara bi-e. Ichiaba mimiapari apida chipari k'āyaara waibiara bi-e. 25 Chi ne-inaa k'awaa k'inia bi o-ia baipia bi chi jarateepari jīak'a pait'ee. Ichiaba mimiapari o-ia baipia bi chipari jīak'a pait'ee. Chi te chipari t'ijarapata pirā Beelzebú, Netuara Poro Waibia, audupiarā irudeerāmaa māgí t'í bidait'ee.

*Jesupa jarateeda k'aita waaweedaipia bi
(Lc 12.2-7)*

26 —Māga jara p'ani mīda, eperāarā waaweenáati. Írā Tachi Ak'õre net'aa mera pik'a bi mīda, t'ēpai parāpa jōmaarāmaa jaradait'ee. 27 Mia ūraa jarada p'āriu pik'a baji. Mamīda jōmaarāmaa māga jīp'a jaradaipia bi. Ma awara mia ūraa mera pik'a jarada, golpe jaradaipia bi terraza írūpa biaruk'a. 28 Waaweenáati parā jiri p'anirā peedait'ee, ārapa parā p'oyaa atuapida-e perā tok'arradee. Ma k'āyaara Tachi Ak'õre waawéeti. Iruata tachi piupii māk'aapa atuapii.

29 'Netopata-ek'ā ipana chak'e omé p'arat'a tau abaa pari? Eperāarāpa māga oopata, ipana chak'e mak'iaara vale-e bi jīak'aapa. Mamīda ipana chak'e apida eujāde baaidak'aa, parā Ak'õre Waibiapa māga jara-emāi. 30-31 Parā puda paara irua juasia iru bi. Mapa waaweenáati, Tachi Ak'õrepa parā k'iniara iru bapari perā ipanaarā k'āyaara.

*Jesucristode ijāapatada apataarā awaraarā k'irapite
(Lc 12.8-9)*

32 —Eperāpa tau taawa jararu pirā ichi Jesucristode ijāapari, mia pida jarai: “Māgí mēré” mi Ak'õre k'irapite it'ari. 33 Mamīda eperāpa meraru pirā mide ijāapari, māgara mia pida merait'ee. “Māgí mēre-eda” ait'ee mi Ak'õre k'irapite it'ari.

*Jesús k'aurepa ēreerā t'āri auk'a p'anada-e
(Lc 12.51-53; 14.26-27)*

34 —K'isianáati mi cheji na p'ek'au eujādee eperāarā k'ãiwee p'anapide. Jīp'a cheji chōopide. 35 Mi cheji 'warra t'āri auk'a banaamerā chi ak'õre ome, wēra k'au t'āri auk'a banaamerā chi nawe ome māk'aapa āigu t'āri auk'a banaamerā chi p'āk'õre ome.

³⁶ Ma k'aurepa eperāarā t'āri auk'a para ba-e pait'ee āchi ēreerā ome.'
(Mi 7.6)

³⁷ 'Eperāpa ichi ak'ōre wa chi nawe k'iniara iru bi pirā mi k'inia iru bai k'āyaara, mēré pa-e pai. Ichiaba eperāpa chi warra wa chi k'au k'iniara iru bi pirā mi k'inia iru bai k'āyaara, māgí mēré pa-e pai. ³⁸ Ma awara mide ijāapari k'aurepa eperā piuamaa bi pirā kurusode piu wāk'a, māgí mēré pa-e pait'ee. ³⁹ Eperā piuamaa bi pirā mide ijāapari k'aurepa, māgí piuk'āri, atuait'ee. Mamīda eperā piuru pirā mide ijāapari k'aurepa, māgí eperā piuk'āri it'aa wāit'ee.

Jesupa jarada ijāapataarāpa ne-inaa pia atadait'ee
(Mr 9.41)

⁴⁰ —Eperāpa parā auteebaik'āri, mi jida auteebai bi māik'aapa mi Ak'ōre, mi pēida, auk'a auteebai bi. ⁴¹ Ma awara eperāpa auteebaik'āri Tachi Ak'ōre pedee jarapari, Tachi Ak'ōrepa pēida perā, ne-inaa pia atait'ee Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa atapatak'a. Ichiaba auteebaik'āri eperā t'āri pia, māgí t'āri pia bairā, ne-inaa pia atait'ee eperā t'āri pia beerāpa atapatak'a. ⁴² Ma awara eperāpa teek'āri pania vaso aba mi ome nipaparimaa māgí mēré perā, Tachi Ak'ōrepa ne-inaa pia ichiaba teeit'ee ma pania teedamaa.

11

Juan Bautistapa eperāarā pēida
(Lc 7.18-23)

¹ Jesupa chi k'ōp'āyoorā doce ũraap'eda, mamāik'aapa wāji Ak'ōrepa jara pēida jarateede ma eujādepema p'uuru bee chaa.

² Juan carcelde bi misa, ũriji Cristopa oomaa bi. Aramata ichi ome nipap-atap'edaarā ũk'uru pēiji Jesumaa. Iidinajida:

³ —¿Pik'ā ajida, tai k'aripapari chonaarāpa cheit'ee bida adap'edaa? Maa-e pirā, ¿taipa awaraa nidaipia bik'ā? ajida.

⁴ Jesupa p'anauji:

—Wāti Juanmaa māik'aapa nepirīti parāpa nama unu p'ani māik'aapa ũri p'ani. ⁵ Jarāti tau p'āriu beeda írá unu p'ani; bīiri nik'anik'aa beeda t'ia nīutee; leprapa k'ayaa beeda jīpa p'ani; k'īiri k'ī beeda írá ũri p'ani; piudap'edaarā waya chok'ai p'ani māik'aapa chupiria chedeerāmaa Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida jarateemaa bi. ⁶ ¡T'āri o-īa bida aji, chi mide ijāa bi, k'awa-e bi mīda mia ne-inaa jōma oo bi!

Jesupa Juande pedee pia jarada
(Lc 7.24-35)

⁷ Juanpa eperāarā pēida wādap'edaa t'ēepai, eperāarāmaa Jesupa pedee pia jaramaa beeji Juande:

—¿K'āata parāpa ak'inajidama aji, eujā pania wēe bīmaa wādak'āri? ¿K'īsiajida-ek'ā ak'inadait'ee eperā pariatua k'īsia bi, p'ūajara nāupa pariatua nēunēuwaa p'uaparik'a? ⁸ Maa-e pirā, ¿k'īsiajida-ek'ā ak'inadait'ee eperā p'aru pi-ia jī bi? Parāpa pia k'awa p'ani eperā p'aru pi-ia jī beerā rey tede p'anapata. ⁹ Māga-e pirā ¿k'īsiajida-ek'ā ak'inadait'ee Ak'ōre pedee jarapari? Wāara, iru Ak'ōre pedee jarapari k'āyaara waibiara bi. ¹⁰ Na Juandeta Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Mia eperā chok'a pēiit'ee pi naa o pia oonamerā pi, eperāarā poro waibia, chei naaweda.'

(Mal 3.1)

11 Mia wāarata jararu. Juan Bautista k'āyaara eperā apida waibiara bi-e. Mamīda chi ek'ariara bita iru k'āyaara waibiara pait'ee Tachi Ak'ōrepa ma eperā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā ome beemerā.

12 'Juan Bautista chedak'āriipa, eperāarā chōo pik'a p'ani t'ūdait'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari, ichideerā p'aneedait'ee māik'aapa k'achia beerā auk'a chōo pik'a p'ani apida māga p'ananaadamerā. 13 Juan jaratee chei naaweda, Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa jarapachida Tachi Ak'ōrepa māgá eperāarā biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. Moisepa p'ādade ichiaba māga jara bi. 14 Parāpa k'awaa k'inia p'ani pirā Juanta Elías chi cheit'ee bada jara p'anadap'edaa; ichipi. 15 Pia k'īsiatī parāpa et'ewa ūridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi.

16 'Mia jarait'ee sāga p'ani parā, mide ijāadak'aa beerā. Warrarā su-ak'i p'aneedap'eda, jemenemaa p'aník'ata p'ani p'uuru jāde. Āchi k'ōp'āyoorāmaa biapata:

17 “Taipa siru chaajida. Mamīda parā pēirada-e paji. K'ari k'īsia paraa k'arijida. Mamīda parā jēeda-e paji.”

18 Māga pik'a baji Juan ome. Iru cheji māik'aapa nek'ok'aa paji, ne-inaa tok'aa paji, eperā jīp'arāpa oopatak'a. Maperā eperāarāpa: “Netuara iru k'ap'iade merātia bida” ajida. 19 T'ēepai mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema cheji māik'aapa nek'oji, ne-inaa toji eperā jīp'aak'a. Maperā jara p'ani mi nek'oyaa, ne-inaa toyaa bapari. Ma awara mi k'ōp'āyo meraaparida a p'ani, k'achia-idaa beerā ome māik'aapa Cesar-it'ee impuesto p'epataarā ome. Mamīda Tachi Ak'ōrepa wāarata ak'ipimaa bida aji, mia oo bi k'aurepa parā jōmaarā pari.

*Tachi Ak'ōrepa oo bi unuamaa iru p'anapataarā
(Lc 10.13-15)*

20 Māpai Jesús ijīati pedeemaa beeji awara-awaraa p'uurudepemaarāmaa, āchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'anadap'edaa perā. Māga p'anajida unupachida mīda irua ooda ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Jesupa āchimaā māgaji:

21 —¡Aai, Corazín p'uurudepemaarā! ¡Aai, Betsaida p'uurudepemaarā! ¡Tachi Ak'ōrepa parā k'achiadee pēiit'eepi! Tiro p'uurude, Sidón p'uurude eperāpa ooda paara ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa mia parā p'uurude oodak'a, taarā-e weda ijāak'ajida. Ārapa p'ek'au k'achia oopata oo amaa k'inia jōnīpa chupīria iidik'ajida Tachi Ak'ōremaa. Ma p'ek'au k'achia oopata k'aurepa t'āri p'uapa p'aru p'āimaa jīk'ajida māik'aapa it'abarre p'ora it'aa p'ok'ajida āchi poro īri. 22 Maperā mia jara bi: Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate irua parā k'achiara ooi't'ee ma Tiro p'uurudepemaarā k'āyaara māik'aapa Sidón p'uurudepemaarā k'āyaara. 23 Ichiaba parā Capernaum p'uurudepemaarā, ¿k'īsia p'anik'ā parā p'uuruta awaraa p'uuru k'āyaara waibiara pait'ee Ak'ōre k'īrapite? ¡Māga-e! ¡Ma k'āyaara irua parā p'uuruta jōt'aait'ee! Sodoma p'uurude eperāpa ooda paara ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, mia parā t'āide oodak'a, ma p'uuru at'āri bak'aji. 24 Mamīda mia jara bi: Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate irua parā k'achiara ooi't'eeda aji, Sodoma p'uurudepemaarā k'achia ooi k'āyaara.

*Jesupa eperāarā īpipari
(Lc 10.21-22)*

25 Maapai Jesupa māgaji:

—Ak'ōre Waibia, pi jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Ne-inaa jōmaweda it'ari nībi, na p'ek'au eujāde nībi paara pi jua ek'ari bi. Mi t'āri o-īa bi pia eperāarā

jīp'aarāmaa k'awapiru perā ne-inaa pia waide k'awapi-e pada k'isia k'awaa beerāmaa māik'aapa poro wēsaa beerāmaa. ²⁶ Pia māga ooji māga oo k'inia bada perā.

²⁷ 'Mi Ak'ōrepa ne-inaa jōma bīji mi jua ek'ari mia ak'ipariimerā. Tachi Ak'ōrepapai wāara mi, ichi Warra k'awa bi. Māgá ichiaba mi, chi Warra-papai wāara iru k'awa bi. Mamīda mia iru k'awapii mia k'awapi k'inia bi eperāarāmaa. ²⁸ Maperā mīmaa chéti parā jōmaweda sē p'anirā mimia p'anipa māik'aapa k'isia jōnīpa. Mia parā t'āri a-tu beepiit'ee. ²⁹ K'ōp'āyo merāati mi ome. Ūrīti mia jaratee bi māik'aapa óoti mia jara bik'a. Mi t'āri pia, chupīria k'awaayaa bapari. Mide ijāadak'āri, k'āiwee p'anapataadait'ee. ³⁰ Mia jara bik'a oodayada aji, mia k'aripak'āri.

12

Īpata ewate trigo k'imī chak'eerā p'edap'edaa

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Maapai judiorā ĩpata ewate Jesús nipaji trigo k'āide. Chi k'ōp'āyoorā jarrapisia p'anadap'edaa perā, trigo k'imī chak'eerā oro atadap'eda, chi tau jonamaa p'anejida k'odait'ee. ² Arii p'anadap'edaa fariseorāpa māga unudak'āri, Jesumaa māgajida:

—Īpichá ak'īji! Pichi k'ōp'āyoorāpa ne-inaa oomaa p'anīda ajida, ĩpata ewate oodaik'araa bita.

³ Jesupa p'anauji:

—¿Parāpa Ak'ōre Ūraa p'ādade leeda-e p'anīk'ā aji, Rey Davidpa ooda chonaarāweda jarrapisiadaidak'āri chi k'ōp'āyoorā ome? ⁴ Iru t'īuji Tachi Ak'ōre te ne-edee oodade māik'aapa ma tedepema pan awara bidap'edaa Tachi Ak'ōre-it'ee atap'eda, k'oji chi k'ōp'āyoorā ome. Māga oojida p'aareerāpapai māgí pan k'odaipia baji mīda. ⁵ Ichiaba Moisepa p'ādade parāpa leedooda p'aareerāpa ne-inaa k'achia ooda-e paji ĩpata ewate, Tachi Ak'ōre te waibiade ĩida-ee mimiadak'āri. ⁶ Mia jara bi: Nama ne-inaa pipīara paraa Tachi Ak'ōre te waibia k'āyaara. ⁷ Wāara parāpa k'awada-e na p'ādade jara k'inia bi:

'Mia k'inia bi awaraarā chupīria k'awaadamerā, mi-it'ee ne-animalaarā peedap'eda, paadai k'āyaara.' (Os 6.6)

Parāpa k'awadap'edaa paara ma pedee jara k'inia bi, ne-inaa k'achia ooda-e p'anirā peepida-e pak'aji. ⁸ ĩpata ewate mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema jua ek'ari bida aji.

Eperā jua chiwa bada

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Mamāik'aapa Jesús wāji Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tedee. ¹⁰ Mama baji eperā jua chiwa bi. Jesús imiatee k'inia p'anadap'edaarāpa iidijida irumaa:

—¿Eperā k'ayaa bi pirā, ĩpata ewate jīpaipia bik'ā? ajida.

¹¹ Jesupa p'anauji:

—Īpata ewate pichi oveja toidú padarida paara, ¿taawaa uchīa ata-e pak'ajik'ā? ¹² ¿Eperā pipīara bi-ek'ā oveja k'āyaara? Mapa ĩpata ewate ne-inaa pia oopīa bida aji.

¹³ Māpai Jesupa ma jua chiwa bīmaa māgaji:

—Pichi jua jīrupáde aji.

Māpai jua jīruji. Aramata jīpa beeji chi apema juak'a. ¹⁴ Māpai fariseorā taawaa uchiadak'āri, pedeteemaa p'anejida Jesús peepit'aadait'ee.

Jesupa ooda Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a

¹⁵ Jesupa mãirã k'ĩsia k'awaak'ãri, mamãik'aapa wãji. Eperãarã chok'ara iru t'ëe wãjida. Jesupa madepema k'ayaa beerã jõmweda jipaji. ¹⁶ Mamãida jarapachi ichia ooda jõmaarãmaa nepirinaadamerã. ¹⁷ Mãga jaraji Tachi Ak'õre pedee jarapari, Isaiaapa p'ãdade jara bik'a uchiamerã:

¹⁸ 'Nama bi mi mimiapari, mia jirit'erada. Mia iru k'inia iru bi; mi t'ãri o-ĩapipari. Mi Jaure iru ome bapariit'ee. Mi k'ap'ia pari irua eperãarã jõmaarãpa oopata ak'it'ee mãik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. ¹⁹ Aupedee-e pait'ee; ichiaba bia-e pait'ee. Apidaapa iru biapi ũrida-e pait'ee calle jãde. ²⁰ Irua yiarã iru ba-e pait'ee chupiria chitoonirã wa k'ĩra pia-ee jõnirã. Mãga bait'ee Tachi Ak'õrepa jõmaarãmaa wãarata jara pëida k'awaapirumaa. ²¹ Mãga pak'ãri, jõmaarãpa irude ijãadait'ee.' (Is 42.1-4)

Jesús Netuara Poro Waibia jua ek'ari bida apatap'edaa

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Jesumaa aneejida eperã tau p'ãriu bi mãik'aapa pedee atua bi, netuara iru k'ap'iade merãtia bada perã. Jesupa iru tau pia unupiji mãik'aapa pedeejiji. ²³ Mãga unudak'ãri, arii p'anadap'edaarãpa ak'itrua para beeji mãik'aapa ãchi pitapai iidi para beeji:

—¿Nãgí chonaarãwedapema Rey David Warra-ek'ã? ajida.

²⁴ Mamãida mãga ũridak'ãri, fariseorãpa mãgajida:

—Beelzebú, Netuara Poro Waibia juapata jãgã netuaraarã uchiapiparida ajida.

²⁵ Jesupa k'awaji ãchia k'ĩsia p'ani. Mapa mãgaji:

—P'uuru pidaarãpa maa-e pirã ëreerãpa maa-e pirã te pidaarãpa ãchi auk'aarã jëreruta pirã, waa araa p'anapataada-e pai mãik'aapa ãchi p'uuru jõdaridai. ²⁶ Mãga pik'a Netuara Poro Waibiaapa ichi auk'aarã jëreru pirã, waa araa p'anada-e pai mãik'aapa ãchi itu jõdaridai. ²⁷ Parãpa jara p'ani mia netuaraarã uchiapipari Beelzebú juapa. Mãgara, ¿k'ai juapa uchiapipatama parã eere p'anirãpa? ãchia ak'ipipata parã pia k'ĩsiada-e p'ani. ²⁸ Mia netuaraarã uchiapipari pirã Tachi Ak'õre Jaurepa, jara k'inia bi irã Tachi Ak'õredeerã poro waibia nama bi.

²⁹ '¿K'aita t'ũyama aji, eperã juataura bi tede iru net'aa chiade? Naapiara jĩ nĩbi-e pirã, iru net'aa jãri p'e ata-e pai.

³⁰ 'Eperã mi eere bi-e pirã, mi k'ĩra unuamaa iru bi. Ichiaba mi k'aripa-e bi pirã awaraarã Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anapataadamerã, eperãarã ãyaa pëipari mi ik'aawaapa.

³¹ 'Maperã mia jara bi: Tachi Ak'õrepa wëpapii eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata jõmaata mãik'aapa iru ãpíte ik'achia jarapata paara. Mamãida iru Jaure ãpíte ik'achia jarapata wëpapi-e pait'ee. ³² Ichiaba wëpapii ik'achia jarapata mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema ãpíte. Mamãida wëpapi-e pait'ee ik'achia jararuta pirã iru Jaure ãpíte. Mãgee p'ek'au k'achia oopata wëpapi-e pait'ee chi ma pedee jarapataarã na p'ek'au eujãde p'anide maa-e pirã it'ari iru k'ĩrapite p'anide paara, iru ewari waibia ewate.

Jesupa jarateeda pak'uru k'awapata chi nejõdeepa

(Lc 6.43-45)

³³ —Nejõ bĩri pia iru bi pirã, chauk'ãri, nejõ pia iru bait'ee. Jõdee nejõ bĩri k'achia iru bi pirã, chauk'ãri, nejõ k'achia iru p'anadait'ee. Nejõ bĩri k'awapata chi nejõdeepa. ³⁴ ¡Parã k'achia-idaa beerãdeepa uchiadap'edaarã! ¡Taamãk'api p'ani! ¿Sãga pedee pia jaradai, parã t'ãri k'achia p'anita? Pãchi

t'āride k'īsia p'anita jarapata pāchi it'aideepa. ³⁵ Eperā t'āri pia bīpa pedee pia jarapari k'īsia pia iru bairā ichi t'āride. Jōdee eperā t'āri k'achia bīpa pedee k'achia jarapari k'īsia k'achia iru bairā ichi t'āride. ³⁶ Mīa jara bi: Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate ichia eperā chaachaa k'awapiit'ee āchia pedee k'achia pariatua jaradap'edaa. ³⁷ Ma ewate Tachi Ak'ōrepa ak'iit'ee eperāarāpa pedee jaradap'edaa māik'aapa ichiata jarait'eeda aji, k'achia-idaa bi, maa-e pīrā t'āri pia bi.

Ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaarā
(Mr 8.11-12; Lc 11.29-32)

³⁸ Māpai ūk'uru fariseorāpa māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāpa Jesumaa māgajida:

—Tachi Jarateepari, taipa unu k'inia p'anida ajida, pia oo bi ne-inaa Tachi Ak'ōrepari oopari.

³⁹ Jesupa p'anauji:

—Īrapemaarā t'āri k'achia-idaa p'ani, Tachi Ak'ōrede ijāadak'aa perā. Unu k'inia p'anida a p'ani ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Mamīda mīa māga oo-e pait'ee. Jīp'a Tachi Ak'ōrepa ooit'ee ichi pedee jarapari Jonás ome oodak'a. ⁴⁰ Jonás k'āima ōpee baji chik'o choma bi bide. Māga pik'a mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema k'āima ōpee eujā ek'ari bait'ee. ⁴¹ Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate Nínive p'uuru pidaarāpa ĩrapemaarā imiateedait'ee, Tachi Ak'ōrepa parā k'achiadee pēimerā. Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa Jonás pēik'āri ma Nínive pidaarāmaa, ārapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa oo amaajida. Mamīda ĩrapemaarāpa p'ek'au k'achia oopata oo amaada-e p'ani, aba Jonás k'āyaara waibiara bīpa jara cheji mīda māga oodamerā. ⁴² Ichiaba ma ewate Reina Sur Eerepemapā auk'a ĩrapemaarā imiateeit'ee Tachi Ak'ōrepa parā k'achiadee pēimerā. Chonaarāweda ma reina t'imīpa cheji Rey Salomón k'īsia k'awaa bi pedee ūride. Mamīda ĩrapemaarāpa ūridamaa p'ani, aba Salomón k'āyaara k'īsia k'awaara bi pedee bi mīda parā t'āide.

Jesupa jarateeda netuara waya eperā k'ap'iade merātia badade
(Lc 11.24-26)

⁴³ —Eperā k'ap'iadeepa netuara uchiapidak'āri, māgīpa jiri nipapari eujā p'ūasaa sāma ĩit'ee. Mamīda unu-e pak'āri, k'īsiapari: ⁴⁴ “Waya merātianait'ee ma eperā k'ap'iade; mi naaweda badamāi.” Chek'āri, unu chepari ma eperā k'ap'ia pi-ia bi; te barrep'eda, siip'eda, pi-ia bik'a. ⁴⁵ Māga unuk'āri, jirinapari awaraa netuara siete k'achiarā ichi k'āyaara māik'aapa ma eperā k'ap'iade merātia chepata. Māgā ma eperā audupīara k'achiade beeit'ee naaweda bada k'āyaara. Māga p'asait'eeda aji, ĩrapemaarā t'āri k'achia-idaa beerā ome; audupīara k'achiade p'aneedait'ee.

María Jesús ĩpemaarā ome pachedap'edaa
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Jesús at'āri pedeemaa bide pachejida chi nawe chi ĩpemaarā ome. Pedee k'inia p'anajida iru ome. Mamīda taawa p'aneedap'edaa perā, ⁴⁷ eperāpa Jesumaa jaranaji:

—Pi nawe, pi ĩpemaarā ome taawa nīmaa p'ani. Pedee k'inia p'anida aji, pi ome.

⁴⁸ Māpai Jesupa p'anauji:

—¿K'aima mi nawe? ¿K'áirāma, mi ĩpemaarā?

⁴⁹ Māpai juapa ĩaji chi k'ōp'āyoorāmaa māik'aapa māgaji:

—Nāgīrāta mi nawek'a māik'aapa mi ĩpemaarāk'a. ⁵⁰ Chi mi it'aripema Ak'ōre Waibiapa jara bik'a oo bi, mata mi ĩpemak'a, mi ĩpewērak'a māik'aapa mi nawek'a.

13

Net'atau p'oparide nepirida

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Ma ewate Jesús uchiaji temāiipa māik'aapa lago ide su-ak'i banaji. ² Eperāarā chedap'edaa irumāi see nībada perā, Jesús barcode bataudachi māik'aapa su-ak'i beeji. Jōdee eperāarā ipude para beeji. ³ Māpai Jesupa eperāarāmaa nepirīmaa beeji Ak'ōre Ūraa jarateeit'ee:

—Eperā wāji net'atau p'ode. ⁴ Ma p'o wāk'āri, ũk'uru baaijida o jāde. Māpai ipanaarāpa k'ok'oo chejida. ⁵ Ũk'uru baaijida māu-idaade, mak'iara yooro wēe badamāi. Māgí isapai t'onojida, mak'iara yooro wēe bada perā. ⁶ Mamīda ak'ōrejīru jērak'āri, pīdachi chi k'arra ĩrii bada perā. ⁷ Ũk'uru baaijida ne-īri-idaade. Mamīda ne-īri k'ap'ip'iara waripari perā, māgí net'atau t'ono wādap'edaa piuk'oodachida. ⁸ Jōdee awaraa net'atau baaijida eujā piade. Māgí t'onop'eda, chau nībeeji. Ũk'uru net'atau abaadeepa uchajida cien, sesenta maa-e pīrā treinta. ⁹ Pia k'īsiati parāpa et'ewa ũridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi.

Sāap'eda Jesupa nepiripachi jarateeit'ee

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Maap'eda chi k'ōp'āyoorā k'ait'aara chejida māik'aapa iidijida:

—¿K'āare-it'ee nepiriparima ajida, jarateeit'ee?

¹¹ Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'ōrepa parāmaa k'awapimaa bida aji, ne-inaa naaweda k'awapik'aa pada awaraarāmaa; sāga ichideerā p'aneedai. ¹² Parā Ak'ōre ūraa pia k'awa beerāmaa waapiara k'awapiit'ee; awaraarā k'āyaara ne-inaa chok'araara k'awarutamaa. Mamīda chi ne-inaa mak'iara k'awa-ee beerāmaa, āchia k'awa p'ani paara irua wēpapiit'ee, waa k'awa k'iniada-e p'anadairā. ¹³ Maperāpi mia nepiripari. Āchia ak'i p'ani mīda, wāara unuda-e. Ūri p'ani mīda, k'awada-e. ¹⁴ Ārapa oomaa p'ani Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaiapa jaradak'a:

‘Ūri p'ani mīda, k'awada-e. Ak'i p'ani mīda, unuda-e. ¹⁵ Na eperāarā k'īri k'isua p'anadairā, mia jara bi ũridaamaa p'ani; mia oo bi unudaamaa p'ani māik'aapa k'awadaamaa p'ani. Māga p'anada-e pada paara, mide ijāak'ajida māik'aapa mia āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapiik'aji.’ (Is 6.9-10)

¹⁶ Parā t'āri o-īa p'ani mia oo bi unu p'anadairā māik'aapa mia jara bi ũri p'anadairā. ¹⁷ Mia wāarata jararu. Chonaarāweda Ak'ōre pedee jarapataarāpa māik'aapa Tachi Ak'ōrede ijāapataarāpa unu k'inia p'anajida parāpa unu p'ani. Mamīda unuda-e paji. Ichiaba ũri k'inia p'anajida parāpa nama ũri p'ani. Mamīda ũrida-e paji.

Jesupa k'awapida net'atau p'oparide

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ —Ūriti k'awaadamerā mia nepirida net'atau p'oparide k'āata jara k'inia bi. ¹⁹ Net'atau ode baaida jara k'inia bi chi ũri p'anirā Tachi Ak'ōrepa eperāarā bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. Mamīda māgīrāpa k'awada-e k'āata jara k'inia bi. Ipanaarā chedap'edaak'a ma net'atau

k'ok'oodait'ee, māga pik'a Netuara Poro Waibia chepari ne-inaa ooit'ee, t'āripa ma pedee ijāanaadamerā. ²⁰ Jōdee chi net'atau māu-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida o-īa ūri p'ani. ²¹ Mamīda chi māu-idaade t'onoda taarā-e weda pūdaiparik'a, māga pik'a māgūrāpa ma jara pēida taarā-epai ijāapata. Ma ūraade ijāadap'edaa k'aurepa nepirade baairuta pirā maa-e pirā awaraarāpa āchi jiriruta pirā miapidait'ee, ijāa amaapata. ²² Jōdee chi net'atau ne-iri-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida pia ūri p'ani. Mamīda audupiara k'īsiapata ne-inaa netodait'ee maa-e pirā p'arat'a waibia atadait'ee, āchia ūridap'edaa k'īra atuadarutamaa. Māgá p'aneepata ne-uu warip'eda, chauk'aa bik'a. ²³ Mamīda chi net'atau eujā piade baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida ūridap'eda, k'awaa wāpata ma ūraa jara k'inia bi māik'aapa t'āride wāara ijāapata. Net'atau aba p'oda eujā piade pia t'onop'eda, chauparik'a net'atau cien, sesenta wa treinta; māga pik'a ma eperāarāpa oo k'awaa wāpata ma ūraade jara bik'a.

Jesupa nepirida p'ūajara t'onoda trigo p'odade

²⁴ Māpai Jesupa awaraa nepiriji jarateeit'ee:

—Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Eperāpa trigo tau pia p'oji ichi eujāde. ²⁵ Mamīda p'ārik'ua, eperāarā k'āi p'ani misa, ichi k'īra unuamaa iru bipa cheji māik'aapa ma trigo p'odade mera p'oji p'ūajara tau chak'eerā, aīdee neera k'achia oopata. Māpai jirabodoji. ²⁶ Maap'eda ma eperāpa trigo p'oda t'onop'eda, wari wāji ma p'ūajara ome. ²⁷ Māga unudak'āri, ma eujā chipari mimiapataarāpa irumaa jaranajida: “Señor, pia trigo tau p'oda pia badata, ¿sāmāik'aapa uchijima ajida, jāgee p'ūajara?” ²⁸ Chiparipa p'anauji: “¿Tachi k'īra unuamaa iru bipata jāga ooji-ek'ā?” aji. Māpai chi mimiapataarāpa iidi-jida: “¿Pia k'inia bik'ā ajida, taipā jā p'ūajara ēt'anadamerā?” ²⁹ Mamīda chiparipa māgaji: “Nāgaweda ichiak'au bidapáde aji. Iraweda parāpa jā p'ūajara ēt'at'aarutara, auk'a ēt'adariit'ee chi trigo k'arra, ai ik'aawa nībi. ³⁰ Piara bi ichiak'au bidamerā trigo ewarutamaa. Mamāik'aapata mia ewapataarā naapiara pēit'ee jā p'ūajara ēt'ak'oodamerā māik'aapa p'edamerā k'ōrajimade paat'aadait'ee. T'ēpai trigo ewadak'āri, iadait'ee mi ne-inaa iaparide.”

Mostaza taude nepirida

(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Jesupa ichiaba awaraa nepiriji jarateeit'ee:

—Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Eperāpa mostaza tau uuji ichi eujāde. ³² Chi tau ma-āriara bi awaraa net'atau tuchia uupata k'āyaara. Mamīda warik'āri, waibiara waripari awaraa ne-uu k'āyaara pak'uruk'a nībeerumaa. Māgá waibiara waripari perā, chi jua t'aide ipanaarā chepata iīdait'ee.

Levadurade nepirida

(Lc 13.20-21)

³³ Ichiaba Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee:

—Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Wērapa levadura p'oiraparik'a bi harina waibia ome, pan masa pia warimerā.

Jesupa nepirida chonaarāweda eperāarāpa jaradap'edaak'a

(Mr 4.33-34)

³⁴ Jesús jarateek'āri, audú nepiripachi. Nepiri-ee jarateek'aa paji. ³⁵ Māga ooji uchiamerā Tachi Ak'ōre chonaarāwedapema pedee jaraparipa irude jaradak'a:

'Jarateek'āri, mia nepirit'ee māik'aapa jarait'ee ne-inaa Tachi Ak'ōrepa waide k'awapi-e pada na p'ek'au eujā ooru wedapema.' (Sal 78.2)

Jesupa k'awapida p'ūajara tau p'oda trigo k'āide

³⁶ Ma jōma nepirip'eda, Jesupa eperāarā bēiji māik'aapa t'īuji chi k'ōp'āyoorā p'anadap'edaamāi. Māpai āchi iru k'ait'a chedak'āri, iidijida k'āata jara k'inia bi ma nepirida p'ūajara tau p'oda trigo k'āide. ³⁷ Jesupa p'anauji:

—Chi eperā net'atau pia p'oda jara k'inia bi Eperā Ak'ōre Truadepema.

³⁸ Ma net'atau p'oda eujā jara k'inia bi na p'ek'au eujā. Ma trigo tau pia jara k'inia bi Tachi Ak'ōrede ijāapataarā. Jōdee p'ūajara k'achia jara k'inia bi Netuara Poro Waibia jua ek'ari p'anirā. ³⁹ Ma k'īra unuamaa iru bada, chi ma p'ūajara k'achia p'oda jara k'inia bi Netuara Poro Waibia. Ma ne-inaa p'oda ewadap'edaa ewate jara k'inia bi Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate, ichi angeleerāpa eperāarā p'e atedak'āri iru k'īrapite. ⁴⁰ Mia nepiridade ma p'ūajara k'achia p'edap'edaak'a paat'aadait'ee, māga pik'a oodait'ee na p'ek'au eujā jōt'aak'āri. ⁴¹ Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepemapa angeleerā pēiit'ee mi jua ek'ari p'anirā t'āide k'achia beerā jōmaweda p'ede; chi awaraarāma p'ek'au k'achia oopidap'edaarā, awaraa ne-inaa k'achia ooi awaa p'anapatap'edaarā ome. ⁴² Ma k'achia beerā jōmaweda bat'ak'oodait'ee t'ipitau jērajēraa jira bide. Mama jēe para bait'ee māik'aapa k'ida kierrkierree para bait'ee p'uapa. ⁴³ Jōdee Tachi Ak'ōrepa jara bik'a oopataarā urua pik'a para beeit'ee ak'ōrejīruk'a, it'ari p'ani perā āchi ak'ōre waibia ome. Pia k'īsīati parāpa et'ewa ūridap'edaade k'awaadamērā k'āata jara k'inia bi.

Jesupa nēe waibia unu atadade nepirida

⁴⁴ —Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Chok'o unuji jau bi nēe ome. Eperāpa māgī unu atak'āri, waya mera nībip'eda chi badamāi, t'āri o-īa wāji jōmaweda ichi net'aa iru bada netok'oode. Māpai āpītee cheji ma nēe mera bada eujā neto atade.

Jesupa perla unudade nepirida

⁴⁵ —Ichiaba nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Net'aa netoparipa perla jiri nipaji. ⁴⁶ Perla ipia unu atanak'āri, wāji ichi net'aa jōmaweda netok'oode māik'aapa ma perla pi-ia neto ata cheji.

Jesupa t'iride nepirida

⁴⁷ —Ichiaba nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. To-iapataarāpa t'iri t'aadak'āri, chik'o k'īra t'ādo pējida. ⁴⁸ Ma t'iride chik'oradaik'āri, chipariirāpa jidiu atajida ipudee māik'aapa jirit'eraama p'aneejida chik'o piara bee awara p'edait'ee k'oraade. Jōdee chik'o k'achia bee bat'ak'oojida toidaa. ⁴⁹ Māga pik'a pait'ee na p'ek'au eujā jōk'āri. Angeleerā chedak'āri, jirit'era chedait'ee eperā pia beerā awara p'edait'ee. ⁵⁰ Jōdee chi k'achia beerā t'ipitau jērajēraa jira bide bat'ak'oodait'ee, mama jēe para bamerā māik'aapa k'ida kierrkierree para bamerā p'uapa.

Ne-inaa chiwidi māik'aapa ne-inaa sorede nepirida

⁵¹ Māpai Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa iidiji:

—¿Parāpa ma nepirida jōmaweda k'awajidak'ā? aji.

Māpai p'anaujida:

—K'awajidapi.

⁵² Māpai Jesupa māgaji:

—Moisepa p'āda jarateeparipa k'awaa wāk'āri Tachi Ak'ōrepa eperāarā biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā, nāga pik'a bi. Eperā te chiparipa ichi net'aa ia p'e iru bidepema net'aa atak'āri, k'awa bi chisāgí net'aa chiwidi, chisāgí net'aa sore.

Jesús Nazaret p'uurudee wāda
(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³ Jesupa ma nepirida jaratee aupak'āri, mamāik'aapa wāji ⁵⁴ ichi warida p'uurudee. Mama jarateemaa beeji māpema Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Irua jaratee bi ūridak'āri, eperāarā ak'itrua para beeji māik'aapa māgapachida:

—¿Sāma k'awaajima ajida, na jōma irua jarateemaa bi? ¿Sāga ooparima ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa? ⁵⁵ ¿Jāgí eperā ne-inaa pak'urudee oopari warra-ek'ā? ¿Chi nawe Maria-ek'ā? ¿Santiago, José, Simón, Judas chi ipemaarā-ek'ā? ⁵⁶ ¿Chi ipewēraarā nama p'anapata-ek'ā? ¿Sāga k'awaajima ajida, na jōma ichia oo bi?

⁵⁷ Ma eperāarāpa Jesús ichi te pidaarā ome māgá k'awadap'edaa perā, iru pedee ūri k'iniada-e paji.

Mapa Jesupa māgaji:

—Jōmaarā t'āide ūri k'inia p'anapata Tachi Ak'ōre pedee jaraparipa jara bi. Mamīda ichi p'uurudepemaarā ichi tedepemaarā ome iru pedee ūridaamaa p'anapata.

⁵⁸ Māgá māpemaarāpa irude ijāada-e p'anadap'edaa perā, mama Jesupa mak'iaara oo-e paji ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

14

Juan Bautista piuda
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Maapai Galilea eujādepema poro waibia t'ijarapachida Herodes. Ichia ūrik'āri Jesupa oo bi, ² ichi ek'ariirāmaa māgaji:

—¿Māgí Juan Bautista-epaa, piup'eda p'irabaida? Maperāpi oopari ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

³ Ai naaweda Herodepa Juan jī atapiji māik'aapa carcelde t'ipit'aaji. Māga ooji chi ipema Filipino wēra Herodías k'aurepa. ⁴ Ai naaweda Juanpa Herode-maa māgaji: “Pia p'ek'au k'achia oomaa bida aji, pi ipema wēra iru bairā p'ichia wērak'a.”

⁵ Māga ūrik'āri, Herodepa Juan pee k'inia bapachi. Mamīda māga oo-e paji eperāarā waawee bada perā. Jōmaarāpa ijāajida Juan Tachi Ak'ōre pedee jarapari paji.

⁶ Mamīda ewari aba Herodepa jara pēiji eperāarā chedamerā ichi t'oda fiesta oode. Ma fiesta o-ia oo jōni misa, Herodías k'au pēirade cheji see nībadaarā taide. Māga unuk'āri, Herodes audupiara o-īadachi. ⁷ Maperā jaraji ma awēramaa:

—Tachi Ak'ōre k'īrapite mia juraa bi teeit'ee p'ichia iidiruta.

⁸ Māpai chi nawepa jaradak'a jaraji:

—Iraweda Juan Bautista poro mi-it'ee p'arat'ude teepáde aji.

⁹ Māga ūrik'āri, Rey Herodes k'īra pia-eedachi. Mamīda Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa jōmaweda arii p'anadap'edaarā k'īrapite jurada perā, ¹⁰ jaraji chi ek'ariirāmaa Juan poro t'iap'e atanadamerā carcelde. ¹¹ Māga oojida. Ma awēra nawepa jaradak'a aneejida p'arat'ude māik'aapa teejida ma awēramaa. Māpai ichia teenaji chi nawemaa.

¹² Juan k'õp'ãyoorãpa ùri atadak'ãri iru peedap'edaa, chejida iru k'ap'ia ianadait'ee. Maap'eda jaranajida Jesumaa.

Jesupa eperãarã cinco mil nek'opida
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Jesupa Juan piuda ùrik'ãri, barcode t'imí wãji eperãarã mak'iaara wẽemaa. Mamãda eperãarãpa k'awaadak'ãri, t'ẽe wãjida ode. ¹⁴ Jesús barcodeepa batauk'ãri, eperãarã chok'ara unuji. Mapa ãra chupiria k'awaaji mãik'aapa ode wãdap'edaarãpa k'ayaa beerã ateedap'edaa jipak'ooji. ¹⁵ K'eu wãda perã chi k'õp'ãyoorã ichi k'ait'a chedap'eda, mãgajida:

—K'eu wãpi; nama te wẽ-epi. Mapa eperãarã pëipáde ajida, p'uuru beemaa chik'o netonadamerã.

¹⁶ Jesupa p'anauji:

—Ãra ãyaa wãdaik'araa bi. Parãpa chik'o téeti k'odamerã.

¹⁷ Mãpai mãgajida:

—Mamãda taipa iru p'anida ajida, pan joisomaa mãik'aapa chik'o omé; mãgí aupai.

¹⁸ Jesupa p'anauji:

—Mimaa aneedapáde aji.

¹⁹ Mãpai Jesupa jaraji eperãarã su-ak'i p'aneedamerã eujãde p'ũajara ñri. Maap'eda jita ataji ma pan joisomaa chik'o omee ome mãik'aapa it'aa ak'ip'eda, gracias jaraji Tachi Ak'õremaa. Ma pan k'õrak'ook'ãri, chok'ara eepadachi. Mãpai chi k'õp'ãyoorãpa eperãarãmaa jedenajida. ²⁰ Jõmaweda nek'ojida bi jãwaa p'aneerutamaa. Ma pan pite chik'o ome nĩbeeda p'ejida k'oraa docena aba. ²¹ Chi nek'odap'edaarã imik'ĩraarã cinco mil paji, wẽraarã, warrarã juasiada-ee.

Jesús pania ñri t'ia nipada
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Ma t'ẽepai Jesupa chi k'õp'ãyoorã barcode bataupiji ichi naa lago sĩadamerã. Mãga ooji ãra k'ĩraik'a eere panadamerã, ichia eperãarã pëiru misa ãchi temaa. ²³ Eperãarã erreuk'oodaidak'ãri, Jesús ituaba wãji ee nok'odee it'aa t'ide. Mama bide k'eudachi. ²⁴ Mãmisa chi barcode wãdap'edaarã tok'esá panadak'ãri, p'usara nĩbeeji, ãchimaa nãu p'ua nĩbada perã. ²⁵ Taujaaweda Jesús chi k'õp'ãyoorãmaa t'ia wã nipaji pania ñri. ²⁶ Chi k'õp'ãyoorãpa mãga unudak'ãri, p'eradachida mãik'aapa ãchobeepa biajida:

—¡Netuarada! ajida.

²⁷ Mãpai Jesupa mãgaji:

—¡P'eranáati! ¡Mida! aji.

²⁸ Mãpai Pedropa mãgaji:

—Tachi Waibia, wãara pi pirã, pĩmaa mi wãpipáde aji, pania ñri.

²⁹ Jesupa:

—Chepáde, aji.

Mãpai Pedro toida bataup'eda, t'ia wãji pania ñri Jesumaa. ³⁰ Mamãda nãu audú p'ua nĩbi unuk'ãri, ãchobeedachi mãik'aapa pirubaai wãji. Mãpai biaji:

—Tachi Waibia, ¡mi k'aripáji!

³¹ Aramata Jesupa juade jita ataji mãik'aapa mãgaji:

—¿At'ãri pia ijãa-e bik'ã? aji. ¿Sãap'eda pia ijãa-e bĩma? aji.

³² Barcode bataudak'ãri, nãu p'ua-edachi mãik'aapa p'usa t'umãtidachi. ³³ Mãpai ma barcode nipadap'edaarã Jesús k'ĩrapite bedabaik'oodachida mãik'aapa mãgajida:

—iWāarada ajida, pi Tachi Ak'ōre Warra!

Jesupa k'ayaa beerã chok'ara jipada Genesaret eujãde
(Mr 6.53-56)

³⁴ Mata panajida lago k'iraik'a eere m̄aik'aapa wiibainajida Genesaret eujãde. ³⁵ Ariipemaarãpa Jesús pacheru k'awaadak'ãri, ma eujãdepema jōmaarãmaa jara p̄ejida. Mapa k'ayaa beerã atepachida irumaa ³⁶ m̄aik'aapa chup̄iria iidipachida ichi p'aru ide p̄ijida t'ōbaipimerã. Māgá chi t'ōbaidap'edaarã jipa p'aneejida.

15

Judiorãpa ãchi k'ĩsiadoopa jarateedap'edaa
(Mr 7.1-13)

¹ Maapai ũk'uru fariseorã m̄aik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarã pachejida Jerusalandeepa. Jesumaa iidijida:

² —¿Sāap'eda pi k'ōp'ãyoorãpa ooda-e p'anima ajida, tachi chonaarãpa chonaarãweda oopatap'edaak'a? ¿Sāap'eda nek'odai naaweda, ãchi jua s̄idak'aama ajida, tachi chonaarãpa jarateedap'edaak'a?

³ P'anau k'ãyaara, Jesupa iidiji:

—¿Sāap'eda parãpa oodak'aama aji, Tachi Ak'ōrepa jara bik'a? Ma k'ãyaara chonaarãweda oopatap'edaak'a oo k'inia p'anapata. ⁴ Tachi Ak'ōrepa jaraji: 'P̄ichi ak'ōre m̄aik'aapa p̄ichi nawe k'inia iru bapariji m̄aik'aapa ãra pedee ũripariji.' (Ex 20.12)

Ma awara jaraji:

'Warrapa ik'achia jararu p̄irã ichi ak'ōremaa wa ichi nawemaa, peet'aadaipia bi.' (Ex 21.17)

⁵ Mam̄ida parãpa jarateepata eperãpa jarai chi ak'ōremaa wa chi nawemaa: "Pi p'oyaa k'aripa-epi, jōma mia iru bi primisiak'a teeda perã Tachi Ak'ōremaa."

⁶ Eperãpa m̄aga jarak'ãri, pia bida apata, chi ak'ōreerã k'aripanaamerã. Mam̄ida parãpa m̄aga jarateedak'ãri, jarateemaa p'an̄i piara bi oodait'ee p̄achia jarapatak'a, Tachi Ak'ōre Ũraa p'ãdade jara bik'a oodai k'ãyaara. ¡Tachi Ak'ōre Ũraa yiaraa iru p'an̄i! ⁷ ¡Seewata Tachi Ak'ōrede ijãapataarãda apata! Chonaarãweda Ak'ōre pedee jarapari Isaiapa parã ãp̄ite wãara pedee baji jarak'ãri:

⁸ 'Na eperãarãpa mi k'inia iru p'an̄ida apata it'aipa. Mam̄ida ãchi t'ãriipa wãara mi k'iniada-e p'an̄i. ⁹ P̄aripi mi k'irapite it'aa t'ipata, oo k'inia p'anapata perã eperãarãpa jara p'an̄ik'a, mia jara bik'a oodai k'ãyaara.' (Is 29.13)

Ne-inaa tachi k'achia beepipari Ak'ōre k'irapite
(Mr 7.14-23)

¹⁰ Maap'eda, Jesupa eperãarã t'ip'e ataji m̄aik'aapa m̄agaji:

—Ũriti k'awaadamerã mia jararu. ¹¹ Chik'o k'odak'ãri, tachi k'ap'ide edú banapari. Ma chik'o k'odap'edaa k'aurepa tachi k'achia p'aneedak'aa Tachi Ak'ōre k'irapite. Ma k'ãyaara, ne-inaa eperã t'ãrideepa uchiarúpata, k'achia beepiparida aji.

¹² M̄apai chi k'ōp'ãyoorã Jesús k'ait'a chedap'eda, iidijida:

—¿K'awa-e bik'ã ajida, fariseorãpa ma pedee ũridak'ãri, k'irau p'aneedap'edaa?

¹³ Jesupa p'anauji:

—Mi Ak'ōre it'ari b̄ipa pak'uru uu-e pada ãt'ak'oodait'eeda aji, chi k'arra paara. ¹⁴ Ichiak'au bit̄i ma tau p'ãriu pik'a beerãpa awaraa tau p'ãriu pik'a

beerã jarateedamerã. Tau p'ãriu bïpa awaraa tau p'ãriu bïmaa o jarateeru pïrã, omeeweda uriade baainadait'eeda aji.

¹⁵ Mãpai Pedropa Jesumaa mãgaji:

—Pia nepïrida eperãarãmaa taimaa jarateepãde aji.

¹⁶ Jesupa p'anauji:

—¿Parãpa pida k'awada-ek'ã aji, k'ãata jara k'inia bi? ¹⁷ Ne-inaa jõmaweda t'ïuru eperã it'aide bide banapari, maap'eda uchiapari. ¹⁸ Mamïda pedee k'achia it'aideepa uchiaru iru t'ãrideepa uchiada. Mapata eperã k'achia beepipari Tachi Ak'õre k'ïrapite. ¹⁹ Eperã t'ãrideepa nãgee k'ïsia k'achia uchiaparida aji: chïara peeit'ee; miak'ãi bi awaraarã ome k'ãiit'ee; p'ek'au ooit'ee awaraarã ome; nechïait'ee; seewa jarait'ee; ik'achia jarait'ee; jãgee k'ïsia. ²⁰ Mãgee k'ïsia k'aurepata eperã k'achia beepipari Tachi Ak'õre k'ïrapite. Mamïda nek'oit'ee jua sii-ee chonaarãweda tachi chonaarãpa oopatap'edaak'a apidaamaa k'achia beepik'aa.

Wëra judio-ee bïpa Jesude ijãada

(Mr 7.24-30)

²¹ Mamãik'aapa Jesús wãji Tiro p'uuru mãik'aapa Sidón p'uuru k'ait'a bïmaa.

²² Canaán eujãdepema wëra bapachi ma eujãde. Mãgipa Jesús unuk'ãri, irumaa chupïria iidi cheji:

—Tachi Waibia, Rey David Warra, ïmi chupïria k'awãaji! ïMi k'au k'ap'ïade netuara merãtia bida! aji.

²³ Mamïda Jesupa p'anau-e paji. Mãpai chi k'õp'ãyoorã k'ait'aara chedap'eda, Jesumaa mãgajida:

—Jarapãde ajida, jã wëramaa ãyaa wãmerã, tachi t'ëe bia cheru perã.

²⁴ Mãpai Jesupa mãgaji:

—Tachi Ak'õrepa mi pëijida aji, k'aripamerã Israel pidaarã, ovejaarã atua p'anik'a p'anadairã.

²⁵ Mamïda ma wëra bedabai nïbanaji Jesús k'ïrapite mãik'aapa mãgaji:

—Tachi Waibia, ïmi k'aripãji!

²⁶ Mãpai Jesupa p'anauji:

—Pia-e bi warrarã chik'o jãri atait'ee mãik'aapa usaarãmaa teebaibit'ee. Naapiara judiorãmaa ita-aria chupïria iidipipãde aji.

²⁷ Ma wërapa mãgaji:

—Wãrapï, Tachi Waibia. Mamïda usaarãpa paara k'opata chipari mesadeepa baaida juajãra. Mapa, mi judio-e mïda, pïmaa chupïria iidi bida aji.

²⁸ Mãpai Jesupa mãgaji:

—Wëra, ïpia wãara ijãa bida! aji. Oojida aji, pïchia k'inia badak'a.

Aramata ma wërapa k'au iru bada jïpa beeji.

Jesupa k'ayaa beerã chok'ara jïpada

²⁹ Jesús mamãik'aapa uchiak'ãri, wãji Galilea Lago idee. Mama bide ee nok'odee wãji mãik'aapa su-ak'ï beeji. ³⁰ Eperãarã seedachida irumãi. Aneepachida bïri chiwa beerã; tau p'ãriu beerã; jua k'achia beerã; pedee atua beerã; awaraa k'ayaa beerã ome. Ma jõmaweda Jesús bïrimãi bi chepachida. Mãpai ichia jïpak'ooji. ³¹ Eperãarã ak'itrua para beeji unudak'ãri pedee atua p'anadap'edaarã pedee jïwaa para bee; jua k'achia beeda jïpa bee; bïri chiwa beeda ãchi bïriipa nïutee; tau p'ãriu p'anadap'edaarã unu bee. Ma jõma unudak'ãri, o-ã it'aa t'ï p'aneejida Israel pidaarã Ak'õre Waibiamaa.

Jesupa eperãarã cuatro mil nek'opida

(Mr 8.1-10)

³² Jesupa chi k'öp'äyoorã t'ĩ p'ejí mǎik'aapa mǎgaji:

—Mia na eperãarã chupiria k'awaa bida aji, k'ãima õpee p'anadairã nama mi ome nek'oda-ee. Äyaa pëi k'inia-e bida aji, ewaa ode wädade k'ap'ia t'ũmaadaridai jĩak'aapa.

³³ Mǎpai chi k'öp'äyoorãpa mǎgajida:

—Mamĩda ¿sãma taipa unudayama ajida, chik'o na eperãarã chok'ara-it'ee, nama eperãarã wẽ-e perã taimaa chik'o neto pëidamerã?

³⁴ Jesupa ächimaai iidiji:

—¿Pan jõmasaa iru p'anima? aji.

P'anaujida:

—Iru p'anida ajida, pan siete, chik'o chok'ara-ee.

³⁵ Mǎpai Jesupa eperãarãmaa jaraji eujãde su-ak'i p'aneedamerã.

³⁶ Maap'eda ma pan siete chik'o ome juade ataji mǎik'aapa it'aa t'ĩji gracias jarait'ee Tachi Ak'õremaa. Ma pan k'õrak'ook'ãri, chok'ara eepadachi. Mǎpai chi k'öp'äyoorãpa eperãarãmaa jedenajida. ³⁷ Jõmaarãpa k'ojida bi jãwaadarutamaa. Ma pan pite chik'o ome nĩbeeda p'ejida k'oraa siete. ³⁸ Chi nek'odap'edaarã imik'ĩraarã cuatro mil paji; wẽraarã, warrarã juasiada-ee.

³⁹ Maap'eda Jesupa eperãarã pëiji ächi temaa mǎik'aapa barcode bataup'eda, wãji Magadán eujãdee.

16

*Ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaa
(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)*

¹ Mama p'anide fariseorã saduceorã ome chejida Jesumaa. Iru imiatee k'inia p'anadap'edaa perã, iidijida ne-inaa oomerã Tachi Ak'õrepapai oopari ak'ipimerã wãara ichi Tachi Ak'õrepa pëida.

² Mǎpai Jesupa p'anauji:

—K'ewaraa parãpa jarapata: “Eu pia wãit'ee, pajã p'oree wã perã.”

³ Ichiaba tap'eweda jarapata: “Idi eu k'achia bait'ee pajã p'oree nĩbairã mǎik'aapa jĩrararara nĩbairã.” Parãpa mǎgã pajã ak'i p'anipa eu k'achia wa eu pia k'awa p'anipirã, ¿sãap'eda ne-inaa nãgaweda p'asamaa bi k'awada-e p'anipirã?

⁴ Irapemaarã t'ãri k'achia-idaa p'anipirã Tachi Ak'õrede ijãadak'aa perã. Iidi p'anipirã oomerã ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ächi juadoopa. Mamĩda mia mǎga oo-e pait'ee. Jĩp'a Tachi Ak'õrepa ooit'eeda aji, ichia oodak'a Jonás ome.

Mǎga jarap'eda, ächi atabëiji.

*Jesupa jarada fariseorãpa oopatak'a oonaadamerã
(Mr 8.14-21)*

⁵ Lago k'ĩraik'a eere panadak'ãri, k'irãpajida pan aneeda-e padap'edaa. ⁶ Ma t'ẽepai Jesupa mǎgaji ächimaai:

—¿Uriti! K'ĩra k'awaa nipapatãati fariseorã pan, saduceorã pan k'onaadamerã, ächi levadura k'achia bairã.

⁷ Mǎga üridak'ãri, chi k'öp'äyoorã ächi pitapai pedee para beejii:

—¿Pan aneeda-e paji! Mǎga jarajida irua jara k'inia bada k'awada-e p'anadap'edaa perã.

⁸ Jesupa k'awaji ärapa k'ĩsiadap'edaa. Mapa mǎgaji:

—¿Sãap'eda pan wẽe p'anida a p'anima? ¿At'ãri ijãada-e p'anik'ã? aji.

⁹ ¿At'ãri k'awada-e p'anik'ã mia jaratee k'inia bi? ¿K'irãpada-e p'anik'ã pan joisomaadeepa imik'ĩraarã cinco milmaa k'opida mǎik'aapa parãpa chi beeda k'oraa sietede p'e atadap'edaa? ¹⁰ Maa-e pirã ¿k'irãpada-e p'anik'ã pan sietedeepa jedepida imik'ĩraarã cuatro milmaa mǎik'aapa parãpa chi beeda k'oraa

sietede p'e atadap'edaa? ¹¹ ¿Sãap'eda mia jarada k'awada-e p'anima? aji. Mia pande pedee-e paji jarak'ãri k'onaadamerã fariseorã pan saduceorã pan ome, ãchi levadura k'achia bairã.

¹² Mãpai k'awaajida Jesupa jara-e baji levadura jãp'aade, pan jãp'aa k'onaadamerã. Jara baji ijãanaadamerã fariseorãpa jarateepata saduceorãpa jarateepata ome.

Pedropa jarada Jesús Tachi Ak'õre Warra
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Cesarea de Filipo p'uuru k'ait'a panak'ãri, Jesupa iidiji chi k'õp'ãyoorãmaa: —¿K'aita chi Eperã Ak'õre Truadepema a p'anima aji, eperãarãpa?

¹⁴ P'anaujida:

—Ûk'uruurãpa jara p'ani pi Juan Bautista, piup'eda p'irabaida. Awaraarãpa jara p'ani pi Elías maa-e pirã Jeremías maa-e pirã awaraa Ak'õre pedee jarapari.

¹⁵ Mãpai Jesupa iidiji:

—Parãpãrama, ¿mi k'aima adaima? aji.

¹⁶ Simón Pedropa p'anauji:

—Pi Cristoda aji; Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã. Pi Tachi Ak'õre Waibia ichita chok'ai bapari Warra.

¹⁷ Mãpai Jesupa mãgaji:

—¿Simón, Juan warra, pi t'ãri o-ia bida aji, eperã apidaapa pimaa mãga k'awapi-e pada perã! Jãp'a mi Ak'õre it'ari bapata mãga k'awapiji. ¹⁸ Mia jara bi: Pi t'ijaradait'ee Pedro; jara k'inia bi “mãu”. Mãu ïri te oopatak'a pia beemerã, mãga pik'a pia et'ewa jarada eperãarãpa jaradak'ãri, michideerã p'aneedait'ee. Mãga p'aneedak'ãri, ichita chok'ai p'anapataadait'ee, piuruta pijida. ¹⁹ Llave teepatak'a puerta ewadamerã, mãga pik'a mia pi k'aripait'ee eperãarã p'anapimerã Tachi Ak'õre jua ek'ari, mãgã ichideerã p'aneedamerã mãik'aapa ichi truadee wãdamerã. Na p'ek'au eujãde bi misa, pia ne-inaa oopi-e bi pirã ichideerãmaa, Tachi Ak'õrepa auk'a oopi-e pait'ee. Jõdee ne-inaa oopi bi ichideerãmaa, irua auk'a oopiit'ee.

²⁰ Maap'eda Jesupa jaraji chi k'õp'ãyoorãmaa awaraarãmaa nepirinaadamerã ichi Cristo, Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã.

Jesupa ichi peedait'eeda ada
(Mr 8.31-33; Lc 9.21-22)

²¹ Maadamãiipa Jesupa jaramaa beeji chi k'õp'ãyoorãmaa ichi wãit'ee Jerusalendee. Mama judiorã poro waibiarãpa, p'aareerã poroorãpa mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarãpa iru miapidait'ee mãik'aapa peepit'aadait'ee. Mamãda ewari õpeemaa chok'ai p'irabaiit'ee.

²² Mãga ùrik'ãri, Pedropa Jesús awara ãyaa ateeji mãik'aapa itriamaa beeji:

—¿Tachi Ak'õrepa mãga k'inia-e! ¿Pimaa mãga oopi-eda! aji.

²³ Mãpai Jesús p'irrabaiji mãik'aapa Pedromaa mãgaji:

—¿Mi ik'aawaapa ãyaa wãji, Satanapa mãga jarapida perã! ¿Pia mi wãpiamaata bik'ã? Mãgara k'isia-e bi Tachi Ak'õrepa k'isia bik'a. Jãp'a k'isiamaa bida aji, eperãarãpa k'isiapatak'a.

Sãga nipapataadai Jesús ome
(Mr 8.34–9.1; Lc 9.23-27)

²⁴ Maap'eda, Jesupa mãgaji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—Eperã mi ome nipa k'inia bi pirã, k'isiaik'araa bi ichia ne-inaa oo k'inia bidepai. Ichi kuruso ãp'aipia bi eperã peenadait'ee k'a. Pia jarait'eera, oopipia bi mia oopi bik'a, ma k'aurepa miapiruta pijida piurumaa. ²⁵ Eperã piuamaa

bi pirã mide ijãapari k'aurepa, mǎgí piuk'ãri, atuait'ee. Mamída eperã mide ijãapari k'aurepa piuru pirã, it'aa wãit'ee ichi piuk'ãri. ²⁶ ¿K'ãare piata baima eperãpa na p'ek'au eujãde nĩbi jõmaweda ataru pirã, mamída piup'eda chok'ai p'irabai-e pirã Ak'õre eujãde? Maa-e pirã, ¿k'ãata teeima Tachi Ak'õremaa it'aa wãpimerã? ²⁷ Mi, chi Eperã Ak'õre Truadepemapa mi Ak'õre k'ĩra wãree unupiit'ee, it'ariipa chek'ãri iru angeleerã ome. Maapaita ak'it'ee na p'ek'au eujãdepemaarãpa oopata mǎik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. Ne-inaa pia ooit'ee chi ne-inaa pia oodap'edaarãmaa. Jõdee k'achiadee pëiit'ee chi ne-inaa k'achia oopatap'edaarã. ²⁸ Mia wãarata jararu. Nama p'anĩrã ũk'uru piudai naaweda, unudait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, reyk'a pacheru.

17

Jesús k'ĩra awaradaida (Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ K'ãima seismaa Jesús wãji ee it'ia bi nok'ode. Ichi ome ateeji Pedro, Santiago mǎik'aapa chi ĩpema Juan. ² Mama ãra taide Jesús k'ĩra awaradachi. Ichi k'ĩra urua nĩbeeji ak'õrejĩruk'a mǎik'aapa chi p'aru t'o-t'oo uchiterreedachi. ³ Mǎga nide chi k'õp'ãyoorãpa unujida chonaarãweda p'anapatap'edaarã Moisés jaure mǎik'aapa Elías jaure pedeemaa p'ani Jesús ome. ⁴ Mǎpai Pedropa mǎgaji Jesumaa:

—ĩTachi Waibia, pia bi nama p'anadait'ee pi ome! Pia k'inia bi pirã, mia ooyada aji, te chak'eerã õpee; aba pi-it'ee, aba Moise-it'ee, chi apema Elia-it'ee.

⁵ Pedro at'ãri mǎgá pedeemaa bide, jĩarara t'o-t'oo ĩdaa bĩpa ãchi aneu cheji. Madeepa Tachi Ak'õrepa pedeeji:

—Nǎgida aji, mi Warra k'inia; mia jirit'erada. Irua mi t'ãri o-ĩapipari. ũrĩti iru pedee.

⁶ Mǎga ũridak'ãri, ãchobeepa Jesús k'õp'ãyoorã bedabaik'oodachida tau bĩri eujãde t'õbairutamaa. ⁷ Mamída Jesús ãra k'ait'a chep'eda, t'õbaik'ooji mǎik'aapa mǎgaji:

—P'irabãiti. ãchobeenaadapãde aji.

⁸ Ak'idak'ãri, ãchi ik'aawa apida unuda-e paji; Jesús aupaita ãchi ome baji.

⁹ Eedeepa cherutade Jesupa mǎgaji:

—Parãpa unudap'edaa nepĩrinaadapãde aji, apidaamaa mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema piup'eda, chok'ai p'irabai naaweda.

¹⁰ Mǎpai chi k'õp'ãyoorãpa Jesumaa iidijida:

—¿Sãap'eda Moisepa p'ãda jarateepataarãpa jarapatama ajida, chonaarãwedapema Elías naapiara cheit'ee, Tachi Ak'õrepa pëiit'ee bi chei k'ãyaara?

¹¹ Jesupa p'anauji:

—Wãarata jara p'ani Elías naapiara cheit'eeda adak'ãri mǎik'aapa ne-inaa jõmaweda pia ooit'eeda adak'ãri, eperãarãpa auteebaidamerã iru t'ẽe cheru.

¹² Mia jara bi: Elías jĩak'aa cheji. Mamída ãchia iru k'awada-e paji. Mapa ãchia oo k'iniata oojida iru ome. Ma awara auk'a oodait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema ome.

¹³ Mǎpai chi k'õp'ãyoorãpa k'awaajida Jesús pedee baji Juan Bautistade.

Jesupa netuara merãtia bada uchiapit'aada (Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Jesús, Pedro, Santiago mǎik'aapa Juan pachedak'ãri eperãarã see nĩbadamã, eperã bedabai nĩba cheji Jesús k'ĩrapite mǎik'aapa mǎgaji:

15 —Tachi Waibia, mi warra chupiria k'awáaji. Audú chupiria n̄ibi. Wawadaipari māik'aapa at'apai t'ipitaude maa-e pirã toida baainapari. 16 Nama aneejida aji, pi k'õp'ãyoorãmaa. Mamĩda ãrapa p'oyaa jipada-e pajida aji.

17 Māpai Jesupa p'anauji:

—Aai, eperãarã, ¿at'ãrita mide ijãada-e p'anik'ã? ¡Ijãadak'aarãk'api p'ani! ¿Jõmasaa taarãit'ee parã ome ijãarutamaa? Anéeti ma warra.

18 Māpai Jesupa ma netuara itriat'aap'eda, uchiapit'aaji ma warra k'ap'iaadeepa. Aweda jipadachi.

19 Maap'eda awaraarã wē-e pak'ãri, chi k'õp'ãyoorãpa Jesumaa iidijida:

—¿Sãap'eda taipa ma netuara p'oyaa uchiapida-e pajima? ajida.

20 Jesupa mägaji:

—Parãpa ijãada-e p'anadairã p'oyaa uchiapida-e paji. Mia wãarata jararu. Mostaza tau ma-ãri bik'a, mãga pik'a parãpa ma-ãri pida ijãarutara, jaradai ara bi eemaa: “Jãmãik'aapa uchiap'eda, awara ãyaa wãji” māik'aapa parãpa jaradak'a ma ee ãyaa wãi. Mia parã k'aripak'ãri, parãpa ne-inaa jõma oodai.

21 [Nek'o-ee it'aa t'ĩ b̄ipapai mãgee netuara uchiapiparida aji.]

Jesupa waya jarada ichi peedait'ee

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

22 At'ãri ãchi jõmaweda Galilea eujãde nidade, Jesupa mägaji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—Eperãpa mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, k'achia beerã juade baapiit'ee māik'aapa 23 ãchia mi peepit'aadait'ee. Mamĩda ewari õpeemaa chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

Mãga ũridak'ãri, k'ĩra pia-ee para beeji.

Tachi Ak'õre te waibia-it'ee impuesto p'aadap'edaa

24 Jesús chi k'õp'ãyoorã ome panadak'ãri Capernaum p'uurude, Tachi Ak'õre te waibia-it'ee impuesto p'epataarãpa Pedromaa iidi chejida:

—¿Pi poro waibiapa impuesto p'aaparik'ã ajida, Tachi Ak'õre te waibia-it'ee?

25 Pedropa p'anauji:

—P'aaparida aji.

Maap'eda Pedro t'ĩuk'ãri Jesús badamãi, Jesús naapiara pedeeji:

—Simón, ¿k'ãata k'ĩsia b̄ima? aji. ¿K'airãmaa impuesto p'aapipatama aji, na p'ek'au eujãdepema reyrãpa; ãchi jua ek'ari p'an̄irãmaa wa k'ĩra tewaraarãmaa?

26 Pedropa p'anauji:

—K'ĩra tewaraarãmaa.

Māpai Jesupa maaji:

—Mãgara ãchi jua ek'ari p'an̄irãpa impuesto p'aadaik'araa bi. 27 Mamĩda tachi ãp̄ite ik'achia jaranaadamerã, wãji lagodee to-ia-de. Naapiara chik'o peeru it'aide unuit'ee p'arat'a tau aba. Ma p'arat'apa impuesto p'aanapáde aji, mi pari māik'aapa p̄ichi k'ap'ia pari.

18

Chisãgí eperãta waibiara bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

1 Mama p'anide chi k'õp'ãyoorã Jesumaa chedap'eda, iidijida:

—¿Chisãgí Ak'õredeerã waibiara b̄ima ajida, iru jua ek'ari?

2 Māpai Jesupa warra chai t'ĩ ataji māik'aapa ãchi esajãak'a ak'in̄i b̄iji.

3 Maap'eda mägaji:

—Mia wāarata jararu. Parāpa awaraa k'ĭsia atada-e pirā māik'aapa na warra chak'ek'a t'āriipa ijāada-e pirā, p'oyaa p'aneeda-e pai Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome. ⁴ Chi ijāapari chok'ek'ee bi na warra chak'ek'a; māgí waibiara bi apema Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'anīrā k'āyaara. ⁵ Mide ijāa bi k'aurepa nāgí warra chaik'a auteebairu pirā, mi jida auteebaiit'ee.

Jesupa jarada p'ek'au k'achia oonaadamerā
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶—Apidaapa p'ek'au k'achia oopiru pirā nāgee warra chaik'a mide t'āriipa ijāa bīmaa, piara bak'aji k'ūruma iru otaude jī atadap'eda, to t'ai nāpia bīmāi toidú bat'at'aadait'ee, ŷyapa jīa piumerā. ⁷ Na p'ek'au eujādepemaarā k'achiade p'anapata p'ek'au k'achia oopipataarā nama p'anapata perā. Ichita māgeerā paraait'ee. Mamīda jaai, chi eperāpa chīaramaa ne-inaa k'achia oopiru, Tachi Ak'ōrepa miapiit'ee perā!

⁸ 'Mapa pichi juapa maa-e pirā pichi bīriipa ne-inaa ooda k'aurepa pi k'achiade baairu pirā, ma k'achia oo amāaji, pichi jua maa-e pirā bīri t'iap'et'aak'ajik'a. Piara bi it'aa wāit'ee jua mosaa maa-e pirā bīri mosaa, k'ap'ia jōmaweda atuai k'āyaara t'ipitau ichita jērajēraa jira bide. ⁹ Ichiaba pichi taupa ne-inaa unuda k'aurepa pi k'achiade baairu pirā, ma k'achia oo amāaji pichi tau ēt'ak'ajik'a māik'aapa t'imí bat'at'aak'ajik'a. Piara bi it'aa wāit'ee tau apai ome, k'ap'ia pia tau omeepa atuai k'āyaara t'ipitau ichita jērajēraa jira bide tok'arradee.

¹⁰ 'Nāgee warrarā apida unuamaa iru p'ananāati. Mia jara bi: It'aripema angeleerā Tachi Ak'ōre k'īrapite p'anīrāpa āra chaachaa ak'ipata. ¹¹ [Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema cheji atua beerā o k'achiadeepa k'aripa atade.]

Jesupa oveja atua badade nepirida
(Lc 15.3-7)

¹²—K'ĭsīati nāgí nepirirude. Eperāpa cien oveja p'e iru bidepema aba atudarū pirā, ¿atabēi-e paik'ā chi apemaarā noventa y nueve āchi p'anapatamāi, chi atuadaida jirīnait'ee? ¹³ Unu ataru pirā, o-īara bait'ee ma oveja k'aurepa, chi apemaarā atuada-e p'ani k'āyaara. ¹⁴ Māga bi ichiaba parā it'aripema Ak'ōre Waibia ome. Apida atuapiamaa bi, ma-āriara bi pijida.

Jesupa jarateeda perdonaa k'awaadamerā
(Lc 17.3-4)

¹⁵—Awaraa ijāaparipa pīmaa ne-inaa k'achia ooru pirā, iru k'īrapite pedēji k'awaapiit'ee irua k'achia ooda. Irua pi pedee ūriru pirā, t'āri auk'a bidai.

¹⁶ Mamīda irua pi pedee ūri k'inia-e bi pirā, t'ī atāji eperā omé maa-e pirā ōpee, māirā wādamerā pi ome māik'aapa auk'a ūridamerā pia imiateeru. ¹⁷ At'āri ūri k'inia-e bi pirā, jarāji ijāapataarā jōmaarāmaa; pi ome chip'epataarā it'aa t'ipataadait'ee. Māgīrā pedee paara ūri k'inia-e bi pirā, māgara ichi beeit'ee Ak'ōrede ijāak'aa bik'a, maa-e pirā impuesto p'eparik'a Roma pidaarā pari.

¹⁸ 'Mia wāarata jararu. Na p'ek'au eujāde p'ani misa, parāpa ne-inaa oopida-e p'ani pirā, Tachi Ak'ōrepa auk'a oopi-e pait'ee. Jōdee ne-inaa oopiruta pirā, irua auk'a oopiit'ee.

¹⁹ 'Waya mia jara bi: Parādepema omé pedeedak'āri, t'āri a-ba ne-inaa it'aa iidiruta pirā, mi Ak'ōre it'ari bīpa teei. ²⁰ Eperāarā omé maa-e pirā ōpee chip'edaidak'āri mide ijāapata k'aurepa, mi auk'a bait'ee āchi ome.

²¹ Māpai Pedropa Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ijāapari awaraapa mīmaa ne-inaa k'achia ook'āri, ma ooda ¿jōmasaa perdonaaipia bīma? aji. ¿Siete k'achia ooda aupai perdonaaipia bik'ā? aji.

²² Jesupa p'anauji:

—Mia p'ima sietepai jara-e bi. P'ima setenta ne-inaa k'achia ooda juasiada siete perdonaapia bida aji.

Jesupa nepirida rey ek'ari bipa tewe perdonaa k'inia-e badade

²³—Maperã nãga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'aneedamerã. Reypa ichi ek'ariirãpa p'arat'a p'aa p'anadap'edaa ak'i k'inia baji k'awaait'ee tewe paraa p'anì wa wëe p'anì ichi ome. ²⁴ Mãga nide eperã aneejida. Mãgí eperãpa millón chok'ara paraa baji ma reymaa. ²⁵ Ma mimiaparipa p'oyaa p'aai wëe bada perã, reypa jaraji netot'aadamerã esclavok'a; chi wëra, chi warrarã ome, jõma ichi net'aa iru bi paara. Mãgá chi tewe paraa bada p'aayada aji, reypa. ²⁶ Mamída ma mimiapari rey k'irapite bedabaidachi mãik'aapa chupiria iidiji: “Mì chupiria k'awaapáde aji. Choopáde aji, mì ome mia jõma p'aait'ee perã.” ²⁷ Mãga ùrik'ãri, reypa chupiria k'awaaji. Ma eperã tewe paraa bada perdonaaji mãik'aapa pëiji ichi temaa.

²⁸ 'Mamída ma eperã taawaa uchiarude unuji ichi k'õp'ãyo ome. Mãgipa ichimaa mak'iaara p'arat'a paraa-e baji. Mamída ichia chi k'õp'ãyo otaude jita ataji mãik'aapa iyapa jã wãk'ãri, mãgaji: “iP'aapáde aji, mímãa paraa bi!” ²⁹ Mãpai chi k'õp'ãyo bedabaidachi ichi k'irapite mãik'aapa chupiria iidiji: “Choopáde aji, mì ome. Mia jõma p'aait'eepi.” ³⁰ Mamída chi apemapa ùri k'inia-e paji. Ma k'ãyaara carcelde t'ipit'aaji p'aa jõrumaa chi tewe paraa bada. ³¹ Mãga unudak'ãri, apema rey ek'ari p'anadap'edaarã k'ira pia-ee p'aneejida mãik'aapa reymaa ma jõma jaranajida. ³² Mãga ùrik'ãri, ma reypa chi tewe paraa bada t'í pëiji. Pachek'ãri, reypa mãgaji: “iT'ãri k'achia-idaa bida! aji. iPia chupiria iidì chek'ãri mímãa, mia chupiria k'awaaji mãik'aapa pia tewe paraa bada perdonaaji! ³³ ¿Sãap'eda pia auk'a oo-e pajima aji, pichi k'õp'ãyo ome?” ³⁴ Ma rey audú k'irau bada perã ma mimiapari ome, carcelde t'ipit'aaji chi tewe p'aa jõrumaa.

³⁵ Mãpai Jesupa mãgaji:

—Mãga pik'a ooit'ee mì Ak'õre it'ari bipa ichiaba parã ome, parãpa awaraarã chupiria k'awaada-e pirã mãik'aapa t'ãriipa perdonaada-e pirã arapa parãmaa ne-inaa k'achia ooda.

19

Jesupa jarateeda miak'ãi p'anãrã mia amaanaadamerã
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Ma pedee jarap'eda, Jesús wãji Galilea eujãdepa. Panaji Judea eujãde, Jordán to k'iraik'a eere. ² Eperãarã chok'ara wãjida Jesús t'ëe. Mãgá irua ãchi k'ayaa jipak'ooji.

³ Mama fariseorã ùk'uru irumaa chejida. Moisepa p'ãda merapii jãak'aapa, iidijida:

—¿imik'irapa ichi wëra ichi k'inia amaaipia bik'ã? ajida.

⁴ Jesupa p'anauji:

—¿Tachi Ak'õre Ûraa p'ã bide parãpa nãga leeda-e p'anik'ã? aji. Na eujã ook'ãri,

'Ooji imik'ira mãik'aapa wëra'.

(Gn 1.27)

⁵ 'Mapa imik'irapa atabëit'ee chi ak'õre chi nawe ome, araa p'anapataadait'ee chi wëra ome. Mãgá eperã omee weda eperã apai pik'a p'aneedait'ee.'

(Gn 2.24)

⁶ Eperã omé p'anì mída, jìp'a eperã apai pik'a p'aneepata. Mapa Tachi Ak'õrepa eperãarã omé araa papik'ãri, apidaapa amaapidaik'araa bida aji.

⁷ Māpai ma fariseorāpa iidijida:

—Māgara, ¿sāap'eda Moisepa jarajima ajida, wēra amaa ru pirā, mia amaada k'art'a p'ā teeipia bi jēret'aadai naaweda?

⁸ Jesupa p'anauji:

—Māga jaraji parā k'iri k'isua p'anadairā. Moisepa pāchi wēra amaapiji. Mamīda Tachi Ak'ōrepa na eujā ewaa ook'āri, māga-e paji. ⁹ Mia jara bi: Eperāpa amaataaru pirā chi wēra awaraa imik'ira ome bi-eeta, maap'eda awaraa wēra ome miak'airu pirā, p'ek'au oomaa bida aji, ma t'ēpema wēra ome.

¹⁰ Māpai chi k'ōp'āyoorāpa māgajida:

—Māga pirā, imik'ira miak'āik'araa bida ajida, wēra ome.

¹¹ Māpai Jesupa māgaji:

—Jōmaarāpa k'awada-e mia et'ewa jarada. Jīp'a k'awadait'ee Tachi Ak'ōrepa k'awapi k'inia bīrāmaa. ¹² Edaare imik'iraarā wēra ata k'iniadak'aa. Imik'iraarā ūk'uru āchi t'oruta weda p'oyaa warra oodak'aa. Ūk'uru k'ap'adap'edaa perā p'oyaa warra oodak'aa. Awaraarā miak'āi k'iniadak'aa jīp'a it'aa t'īdait'ee Tachi Ak'ōremaa māik'aapa oodait'ee irua oopi bik'a, wērade k'isia-ee. Māga p'oyaa ooruta pirā, oodapāde aji.

Jesupa warrarā bendiciada

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Maap'eda eperāarāpa āchi warrarā aneejida Jesumaa iru jua bimerā āra īri māik'aapa it'aa t'imerā āra pari. Mamīda Jesús k'ōp'āyoorāpa māga unudak'āri, ma warrarā aneedap'edaarā itriajida. ¹⁴ Māpai Jesupa māgaji:

—¡trianáati! Ichiak'au mīmaa warrarā chepíti, Tachi Ak'ōrepa āra jīak'arā bīt'ee perā ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā.

¹⁵ Māga jarap'eda, ichi jua āra īri bi wāpachi māik'aapa it'aa t'īji āra pari. Maap'eda ichi ode wāji.

K'ūtrāa p'arat'ara bi pedeeda Jesús ome

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Maapai k'ūtrāapa Jesumaa iidi cheji:

—Tachi Jaratepari, ¿k'āare ne-inaa piata oopia bima aji, it'aa wāit'ee?

¹⁷ Jesupa p'anauji:

—¿Sāap'eda mīmaa māga iidi bima? aji. Tachi Ak'ōre aupaita pia bi. Pi it'aa wā k'inia bi pirā, oopāde aji, Tachi Ak'ōrepa Moisemaa p'āpidade jara bik'a.

¹⁸ Ma k'ūtrāapa iidiji:

—¿Chisāgí ūraade jara bik'a oopia bima? aji.

Jesupa p'anauji:

—'Eperā peenāaji; miak'āi bi pirā, awaraarā ome k'āināaji; nechianāaji; seewa jaranāaji chīara k'achiade baaipiit'ee. ¹⁹ Pichi ak'ōre māik'aapa pichi nawe k'inia iru baparíji māik'aapa āra pedee ūriparíji. *(Ex 20.12-16)* Awaraarā k'inia iru baparíji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.' *(Lv 19.18)*

²⁰ Māpai ma k'ūtrāapa māgaji:

—Ma jōma ooparida aji. ¿K'āata waa ooyama? aji.

²¹ Jesupa p'anauji:

—Ne-inaa jōma oo k'inia bi pirā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a, pichi net'aa netok'oonāji māik'aapa chupiria beerāmaa ma p'arat'a téje. Māga ooru pirā, ne-inaa pipiara iru bait'ee Tachi Ak'ōre eujāde. Māga oop'eda, mi ome nipa chéji.

²² Ma k'ūtrāapa māga ūrik'āri, k'ira pia-ee wāji, p'arat'a audú k'inia bada perā.

²³ Maap'eda Jesupa mägaji chi k'öp'äyoorāmaa:

—Mia wāarata jararu. Chaaree bait'ee p'arat'ara bi beeit'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome. ²⁴ Waya jarait'ee. Chaareera bida aji, p'arat'ara bi beeit'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari, camello aguja taude wāyaai k'āyaara.

²⁵ Chi k'öp'äyoorāpa māga ūridak'āri, waapiara p'era pik'a para beeji. Māpai iidijida:

—Māgara, ¿k'aita p'oyaa it'aa wāyama? ajida.

²⁶ Jesupa āchimaā ak'iji māik'aapa p'anauji:

—Eperāarāpa p'oyaa ooda-e, audú chaaree bairā. Mamīda Tachi Ak'ōre-it'ee ne-inaa chaaree wē-eda aji.

²⁷ Māpai Pedropa mägaji:

—Tai net'aa jōmaweda atabēijida pi ome nipapataadait'ee. ¿K'āata atadait'eema aji, ma pari?

²⁸ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Tachi Ak'ōrepa k'inia bak'āri, mi, chi Eperā Ak'ōre Tru-adepera, su-ak'i beepiit'ee ichi rey su-ak'i beeparide it'ari ichi k'īra wāreede. Maapai parā mi ome nipapatap'edaarā auk'a mama su-ak'i p'aneadait'ee rey su-ak'i beepari docede. Mama parāpa Israeldepa ēreerā doce uchi-adap'edaarā iru p'anadait'ee parā jua ek'ari māik'aapa jaradait'ee māirāpa oopatap'edaa pia wa k'achia. ²⁹ Eperā mide ijāa bi k'aurepa atabēiru pirā ichi te, ipemaarā, ipewēraarā, ak'ōre, nawe, warrarā maa-e pirā eujā, ma k'āyaara māgee ne-inaa pia atada cien atait'ee na p'ek'au eujāde bi misa. Ma awara piuk'āri, it'aa wāit'ee. ³⁰ Mamīda irapema waibiara p'anirā eperāarā k'īrapite, ek'ariara p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite. Jōdee ek'ariara p'anirā eperāarā k'īrapite waibiara p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite.

20

Jesupa mimiapataarāde nepirida

¹ —Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneadamerā. Tap'eda eujā chipari uchijai mimiapataarā jiride ichi uva k'āide mimianadamerā. ² Mimiapataarāmaa jaraji ewari aba mimiada pari denario aba p'aait'ee ma mimiapataarā chaachaa. Māpai pēiji mimiade. ³ Āstaawa ma eujā chipari waya uchijai mimiapataarā jiride. P'uuru jāde net'aa netopatamāi unu cheji mimiapataarā mimia wēe para bi. ⁴ Māga unuk'āri, mägaji: “Parā ichiaba wādapāde aji, mimiade mi uva k'āide. Mia pia p'aayada aji, parā mimia pari.” Māpai wājida mimiade. ⁵ Imat'ipa ma eujā chipari waya uchijai mimiapataarā jiride, ai naaweda oodak'a. Ichiaba k'ewara auk'a ooji. ⁶ Mata waya k'ewaraa uchijai māik'aapa waya unu cheji awaraa mimiapataarā p'uuru jāde p'ani, mimia wēe para bi. Mapa mägaji: “¿Sāap'eda parā nama mimiada-ee k'eu wādama?” aji. ⁷ P'anaujida: “Apidaapa taimaa mimia teeda-e perā, mimiada-e p'anida” ajida. Māpai ma eujā chiparipa mägaji: “Mimianadapāde aji, mi uva k'āide.”

⁸ P'āriupodopa ma eujā chiparipa mägaji chi mimiapataarā poro waibiamaa: “T'ipāde aji, mimiapataarā jōmaweda. Naapiara p'aapāde aji, chi t'ēe t'īudap'edaarāmaa māik'aapa jōmaarā k'āyaara t'ēe p'aapāde aji, chi naapiara t'īudap'edaarāmaa.” ⁹ Māga ooji. K'ewara t'īudap'edaarāmaa p'aaji denario aba, eperā chaachaa. ¹⁰ Apemaarāmaa p'aa aupak'āri, pachejida chi naa mimiadap'edaarā. Māgirāpa k'īsiajida p'arat'a audupiara jitadait'ee apemaarā k'āyaara. Mamīda māga-e paji. Āchimaā ichiaba denario abapai p'aaji āchi mimiadap'edaa pari. ¹¹ Āchi p'arat'a jitadak'āri, ik'achia pedee

p'aneejida ma eujã chipari ome: ¹² “Ma t'êe hora apai mimiadap'edaarãmaa pia denario aba p'ajida ajida. Jõdee tai tap'eda weda ak'õrejĩrumaa mimia k'eudap'edaa párita ãchi ome auk'a p'ajaji. ¡Taimaa audupiarã teeipia bida!” ajida. ¹³ Mamĩda ma eujã chiparipa ãchidepema abaamaa p'anauji: “Mia parã k'ũra-eda aji. ¿Parãpa jarajida-ek'ã aji, ewari aba mimiada pari denario abapai iididait'ee? ¹⁴ Pichi p'arat'a jitapáde aji, mãik'aapa k'ãiwee wãpáde aji. Mia auk'a p'aa k'inia bi pirã chi t'êe t'ĩudap'edaarãmaa, mãga ooit'eeda aji. ¹⁵ ¿Mi na eujã chipari-ek'ã? aji. Michi p'arat'a ome ooi michia oo k'inia bik'a, mërë perã. ¿Parã t'ãri k'achia jõnik'ã aji, mi t'ãri pia bairã?”

¹⁶ Mãga nepirip'eda, Jesupa mãgaji:

—Mãga bi Tachi Ak'õre ome. frapema t'êe chedap'edaarã Tachi Ak'õrepa ãchi bimerã ichi jua ek'ari, naapiara ichideerã p'aneedait'ee ichi k'ĩrapite. Mamĩda chi naapiara chedap'edaarã Tachi Ak'õrepa ãchi bimerã ichi jua ek'ari, mãga p'aneeda-e payada aji, t'êe p'aneedait'ee perã ichi k'ĩrapite.

Jesupa jarada õpee jarada ichi peedait'ee
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Jesús wãrude Jerusalén p'uurudee, chi k'õp'ãyoorã doce awara ãi t'ĩ p'e ataji mãik'aapa mãgaji:

¹⁸ —Tachi wãruta Jerusalendee. Mama mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, jita atadait'ee mãik'aapa ateedait'ee p'aareerã poroorãmaa mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarãmaa peepit'aadamerã. ¹⁹ Mãirãpa mi teedait'ee k'ĩra tewaraarãmaa mi oo iru p'anadamerã, wĩdamerã, mãik'aapa kurusode peet'aadamerã. Mamĩda ewari õpeemaa waya chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

Zebedeo wẽrapa Jesumaa chupiria iidida
(Mr 10.35-45)

²⁰ Zebedeo wẽra chi warrarã Santiago, Juan ome Jesús k'ait'a chejida. Ma wẽra iru k'ĩrapite bedabai nĩba cheji chupiria iidit'ee. ²¹ Mãga unuk'ãri, Jesupa iidiji:

—¿K'ãata k'inia bĩma? aji.

Ma wẽrapa p'anauji:

—Jarapáde aji, pi eperãarã rey beek'ãri, mi warrarã su-ak'i p'aneedamerã pi ik'aawa, aba juaraare, aba juabi eere.

²² Mãpai Jesupa mãgaji ma warrarãmaa:

—Parãpa wãara k'awada-e p'ani k'ãata iidi p'ani. ¿Parãpa ne-inaa k'achia choodaik'ã aji, mia chooit'ee bik'a?

P'anaujida:

—¡P'oyaadaipi!

²³ Mãpai Jesupa mãgaji:

—Parãpa ne-inaa k'achia choodait'eeda aji, mia chooit'ee bik'a. Mamĩda mia p'oyaa jara-e k'airãta mi juaraare wa juabi eere su-ak'i p'aneedait'ee. Mi Ak'õrepapai jarayada aji.

²⁴ Apemaarã diez k'õp'ãyoorãpa ũridak'ãri Santiago Juan ome iididap'edaa, k'ĩraudachida ãchi ome. ²⁵ Mapa Jesupa chi k'õp'ãyoorã jõmaweda t'ĩ p'e atap'eda, mãgaji:

—Parãpa k'awa p'ani ijãadak'aa beerã poro waibiarãpa ãchia oo k'iniata oopipata eperãarãmaa. Waaweepa ãchi jua ek'ari p'anĩrãpa oopata ãchia jara p'anik'a. ²⁶ Mamĩda parãpa oodaik'araa bi ma poro waibiarãpa oopatak'a. Ma k'ãyaara ijãapataarã t'ãide chi waibiara pa k'inia bĩpa apemaarã chupiria k'awaaipia bi mãik'aapa k'aripaipia bi. ²⁷ Pia jarait'eera, parãdepema aba poro waibia pa k'inia bi pirã, awaraarã k'aripaipia bi esclavopa chipari

k'aripaparik'a. ²⁸ Mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema mĩda, na p'ek'au eujãde che-e paji eperãarãpa mi jĩia iadamerã. Jĩp'a cheji eperãarã k'aripa atait'ee o k'achiadeepa. Piut'ee eperãarã chok'ara uchiadamerã p'ek'au k'achia jua ek'ariipa.

Jesupa tau p'ãriu bee omé jipada
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Jesús chi k'õp'ãyoorã ome Jericó p'uurudeepa uchia wãdak'ãri, eperãarã chok'ara t'ëe nipajida. ³⁰ Mama tau p'ãriu bee omé o bi ik'aawa su-ak'i p'anajida. Üridak'ãri Jesuta wãyaa wã, biajida:

—jTachi Waibia, Rey David Warra, tai chupiria k'awaapáde! ajida.

³¹ Eperãarã auk'a wã nipadap'edaarãpa itriat'aapachida k'ĩup'ee p'aneedamerã. Mamĩda waapiara biapachida:

—jTachi Waibia, Rey David Warra, tai chupiria k'awaapáde! ajida.

³² Mãpai Jesús ak'inĩ beep'eda, t'ĩ ataji mãik'aapa iidiji:

—¿K'ãata k'inia p'anima aji, mia oomerã parã ome?

³³ P'anaujida:

—Tachi Waibia, tachi taupa pia unu k'inia p'anida ajida.

³⁴ Mãga ùrik'ãri, Jesupa chupiria k'awaaji mãik'aapa taumãi t'õbaiji. Aweda tau pia unujida. Mãpai wãjida Jesús t'ëe.

21

Jesús Jerusalén p'uurudee wãda
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jerusalendee wãdak'ãri, panajida Betfagé p'uuru k'idaa. Ma p'uuru Olivo Eede baji, Jerusalén k'ait'a. Mama p'anide Jesupa chi k'õp'ãyoorã omé naa pëiji p'uurudee. ² Mãgaji:

—Wãti ara bi p'uuru tachi k'ĩrapite bĩmaa. Jãma ununadait'ee burro wëra jĩ bainĩ bi chi warra ome. Ëra atãti mãik'aapa anéeti. ³ Apidaapa ateepe-e pirã, jarãti: “Tachi Waibiaapa arak'atĩa atee k'inia bi. Waya tee chedait'eepi.”

⁴ Mãga paji chonaarãweda Ak'õre pedee jaraparipa jaradak'a:

⁵ Jarãti Sión p'uurudepemaarãmaa: “jAk'ĩti! Pãchi Rey cheru, chupiria beerã chepatak'a burro ãri. Cheru ne-animal ne-inaa uapata warra, burro chak'e ãri.” *Zac 9.9*

⁶ Jesús k'õp'ãyoorã wãjida mãik'aapa oojida irua jaradak'a. ⁷ Anejida ma burro wëra chi warra chai ome. Maap'eda ma ãri ata bijida ãchi ãripema p'aru jĩpatap'edaa, Jesús bataup'eda aide su-ak'i beemerã. ⁸ Eperãarã ode see nĩbaji. Ük'uruurãpa ãchi p'aru t'õ jëra bijida o jãde, Jesús aide wãmerã. Awaraarãpa k'iru t'iap'edap'eda, bipachida ma o jãde, ãchi rey pai jĩak'aapa. ⁹ Jesús naa wãdap'edaarãpa mãik'aapa t'ëe che wãdap'edaarãpa o-ĩa biapachida:

—jHosana! jTachi K'aripapari, Rey David Warra cheru! jTachi Ak'õrepa ichita pia ak'i bapariit'ee ichia rey pëida! jK'ĩra wãree Ak'õre eujãde, Tachi K'aripapari cheru perã! jHosana! *(Sal 118.25-26)*

¹⁰ Jesús Jerusalén p'uurude panak'ãri, p'uuru pidaarã jõma biuk'a nĩbeeji. Chok'araarãpa iidipachida:

—¿K'aima ajida, jãgĩ?

¹¹ Mãpai awaraarãpa p'anaujida:

—Nãgĩ Jesús, Tachi Ak'õre pedee jaraparipi, Nazaret p'uurudepema. Mãgĩ p'uuru Galilea eujãde bi.

Jesupa ne-inaa netopataarã jërek'ooda Ak'õre te waibiadeepa
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Maap'eda Jesús Tachi Ak'õre te waibiade t'ũuji mãik'aapa net'aa netopataarã taawaa jërek'ooji. P'arat'a tau t'erabaipataarã mesa s'ia bat'ak'oo wãji, paloma netopataarã banco paara. ¹³ Mãpai mägaji:

—Tachi Ak'õre Ũraa p'ã jëra bide jara bi:

'Mi te it'aa t'ĩpata teda apataadait'ee.'

(Is 56.7)

'Mamĩda parãpa nechiapataarã ték'ata oo iru p'ani.'

(Jer 7.11)

¹⁴ Jesús at'ãri Ak'õre te waibiade bide, irumaa chejida tau p'ãriu beerã mãik'aapa chiwa beerã. Mãpai Jesupa jõma jipak'ooji. ¹⁵ Mamĩda p'aareerã poroorã Moisepa p'ãda jarateepataarã ome k'ĩraudachida unudak'ãri Jesupa ma ne-inaa pia oo bi mãik'aapa ũridak'ãri warrarã nãga bia para bi Tachi Ak'õre te waibiade: "¡Hosana! ¡Tachi K'aripapari, Rey David Warra!" ¹⁶ Mãpai Jesumaa mägajida:

—K'ĩup'ee beepipáde ajida. ¿Ũri-e bik'ã ajida, ãchia jara jõni?

Jesupa p'anauji:

—Ũri bida aji. ¿Parãpa nãgí leeda-e p'anik'ã?

'Ak'õre, pia warra chak'eerãmaa k'aripapari mãik'aapa jude beerãmaa t'ãri o-ĩa it'aa t'ĩ k'awapipari.'

(Sal 8.2)

¹⁷ Mãpai Jesupa mãirã atabëiji mãik'aapa wãji Betania p'uurudee k'ãide.

Jesupa higuera b#rimaa ijãti pedeeda
(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Tap'eda Jesús waya chek'ãri p'uurudee, jarrapisia nĩbeeji. ¹⁹ Ma che wãde higuera b#iri unuji o bi ik'aawa bainĩ bi, k'iru paraa. Mãpai araa ak'inaji, chau bi jĩak'aapa. Mamĩda chau-ee baji. Chi k'iru aupaita unuji. Mãpai ma higuera b#rimaa mägaji:

—¡Pi waa chauk'aa pait'eeda! aji.

Aweda ma higuera b#iri p#idachi. ²⁰ Mãga unudak'ãri, chi k'õp'ãyoorã ak'itrua para beeji mãik'aapa mägajida:

—¿Sãap'eda aweda jã higuera b#iri jãgá p#idachima? ajida.

²¹ Jesupa p'anauji:

—Mia wãarata jararu. Parãpa Tachi Ak'õrede wãara ijãaruta pirã, iididaipia bi irua ne-inaa oomerã; pãchi t'ãridepai k'ĩsiada-ee: "¿Tachi Ak'õrepa ooik'ã?" Mãgara mia oodak'a jã higuera b#iri ome, parãpa oodai. Ma awara ara bi eemaa jararutara "Jãmãik'aapa ãyaa wãji mãik'aapa p'usa jãde baainãji", mãga oopidaipi. ²² Parãpa ne-inaa jõma iidiruta it'aa t'ĩ p'anide t'ãripa ijãa p'anadairã, ma ne-inaa iru p'anadait'ee.

Tachi Ak'õrepa Jesús pëida
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Ma t'ëepai Jesús t'ĩunaji Tachi Ak'õre te waibiade. Mama jarateemaa bi misa, p'aareerã poroorãpa judiorã poro waibiarã ome Jesumaa iidijida:

—¿Tachi Ak'õrepa tai bijì-ek'ã ajida, ichi te waibia ak'idamerã? ¿K'aipa p#imaa nãga oopi b#ima? ajida.

²⁴⁻²⁵ Jesupa p'anauji:

—Mia pida parãmaa iidit'ee: ¿K'aipa pëjima aji, Juan Bautista poro choo chemerã; Tachi Ak'õrepa maa-e pirã eperãarãpa? Parãpa p'anaurutara, mia pida jarayada aji, k'aipa m#imaa nãga oopi bi.

Mãpai ãchi pitapai pedee para beeji:

—Tachi Ak'õrepa pëidada aruta pirã, irua iidit'ee: "Mãgara ¿sãap'eda Juan ũraa ijãada-e pajima?" ²⁶ Jõdee jararuta pirã "eperãarãpa Juan pëjida",

jōmaweda k'īraudaridait'ee tachi ome, āchia ijāapata perā Juan Tachi Ak'ōre pedee jarapari paji.

²⁷ Mapa p'anaujida:

—K'awada-e p'anida ajida, k'aipa Juan pēiji.

Māpai Jesupa māgaji:

—Māgara mia pida jara-eda aji, k'aipa mimaa nāga oopi bi.

Jesupa warrarā omeede nepirida

²⁸ Māpai Jesupa iidiji:

—¿K'āata k'īsia p'anima aji, parāpa? Eperāpa warrarā omé iru baji. Abaa-maa jaraji: “Warra, wāpáde aji, mimiade mi uva k'āide.” ²⁹ Chi warrapa p'anauji: “¡Mi wā k'inia-eda!” aji. Mamīda t'ēpai, k'īsia awara ataji māik'aapa wāji mimiade. ³⁰ Maap'eda ma eperāpa chi apema warramaa auk'a jaranaji. Ma warrapa p'anauji: “Ak'ōre, mi wāit'eeda aji, mimiade.” Mamīda mimiana-e paji.

³¹ Māpai Jesupa iidiji:

—¿Chisāgí warrapa oojima aji, chi ak'ōrepa k'inia badak'a?

P'anaujida:

—Chi naa chok'ada warrapa.

Māpai Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Cesar-it'ee impuesto p'epataarā māik'aapa prostitu-taarā Tachi Ak'ōredeerā p'anedait'ee parā naa. ³² ¿Sāap'eda? Juan Bautista chek'āri jarateede eperāarāpa p'ek'au k'achia oo amaadamerā māik'aapa t'āri pia p'anapataadamerā, parāpa ijāada-e paji. Jōdee ma Cesar-it'ee impuesto p'epataarā māik'aapa ma prostitutaarāpa ijāajida Juan pedee māik'aapa oojida irua jaradak'a. Mamīda parāpa māga unujida mīda, k'īsia awara atada-e paji iru pedee ijāadait'ee.

Jesupa mimiapataarā k'achia beerāde nepirida

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ —Ūrítí mia nepiriru jarateeit'ee: Eujā chiparipa uva eujā uuji māik'aapa t'iak'auk'ooji. Ichiaba bōgo māudee ooji uva aide piart'idait'ee. Māpai te it'ia ooji it'ipa uva eujā jōma ak'i p'anadamerā. Maap'eda ne-uu eujā ak'ipataarā jiriji aide mimiadamerā māik'aapa awara āyaa wāji. ³⁴ T'ēpai uva oropata ewari pak'āri, pēiji chi mimiapataarā iidinadamerā ichi eere bee bi chauda tee pēidamerā. ³⁵ Mamīda chi eujā ak'ipataarāpa ma mimiapataarā jita atadak'āri, aba sīk'oojida, awaraa jīp'a peejida māik'aapa awaraamaa māupa bat'ajida. ³⁶ Maap'eda ma eujā chiparipa awaraa mimiapataarā pēiji. Mamīda ma ne-uu ak'ipataarāpa naaweda oodap'edaak'a oojida mairā ome.

³⁷ 'Maap'eda, chi warra pēiji. K'īsiaji: “Mi warra perā iru waaweedait'ee.”

³⁸ Mamīda māgí unudak'āri, māgajida: “Jāgipa ichi ak'ōre net'aa jōmaweda atait'ee chi ak'ōre piuk'āri. Peet'aadāma ajida. Māgá na eujā jōmaweda tachide payada” ajida. ³⁹ Māga k'īsiadap'edaa perā, chi warra atadachida māik'aapa ma uva eujādeepa uchía atadap'eda, peet'aajida.

⁴⁰ Māpai Jesupa māgaji arii p'anadap'edaarāmaa:

—Chipari wāk'āri ma eujā ak'ipataarāmaa, ¿k'āata k'īsia p'anima aji, irua ooit'ee ma ak'ipataarā ome?

⁴¹ P'anaujida:

—Ma eujā ak'ipataarā jōmaweda peek'ooit'ee, chupiria k'awa-ee. Māpai ma uva eujā biyada ajida, awaraarā jua ek'ari, chaujara pak'āri āchia teedamerā ichi eerepema.

⁴² Māpai Jesupa māgaji:

—¿Parāpa waide nāga leeda-e p'anik'ā aji, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ā jēra bide?
 'Te oopataarāpa māu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi. Tachi Ak'ōrepa
 māga ooji, tachia unudamerā māik'aapa ak'itrua para beemerā.' (*Sal*
118.22-23)

⁴³ Maperā mia jara bi: Tachi Ak'ōrepa parā bi-e pait'ee ichi jua ek'ari, ichideerā
 p'aneedamerā. Ma k'āyaara awaraarāta ichideerā p'aneedait'ee, āchia teepata
 perā ichi eerepema chauru, parāpa teedai k'āyaara.

⁴⁴ 'Eperā ma māu pipiara bi ĩri t'ĭuturu pirā, māgí p'u oodaipari, p'arat'u māu
 ĩri baaik'āri āridaiparik'a. Jōdee ma māu eperā ĩri baairu pirā, māgí
 jōt'aait'ee māu choma p'arat'u ĩri baaik'āri jōdaiparik'a; chi p'ora aupai
 beeparik'a.' (*Is 8.14*)

⁴⁵ P'aareerā poroorāpa fariseorā ome Jesupa nepirida ũri aupadak'āri,
 k'awajida irua āchideta jara baji. ⁴⁶ Mapa iru jita atapi k'iniadachida.
 Mamīda waawee p'anajida eperāarāpa ijāa p'anadap'edaa perā Jesús Tachi
 Ak'ōre pedee jarapari.

22

Miak'āipata fiestade nepirida *(Lc 14.15-24)*

¹ Jesupa waya jarateemaa beek'āri, nepiriji:

² —Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri,
 ichideerā p'aneedamerā. Reypa k'ĭsia iru baji miak'āipata fiesta ooit'ee ichi
 warra-it'ee. ³ Chi mimiapataarā pēiji ichia eperāarā t'ĭ pēida p'e atanadamerā.
 Mamīda che k'iniada-e paji. ⁴ Waya awaraa mimiapataarā chok'ak'āri,
 māgaji: “Jaranadapáde aji, mia t'ĭ pēida eperāarā chedamerā chik'o ĩpa
 nĭbairā. Peepiji p'ak'a, awaraa ne-animal poreera iru bada ome. Māgí
 jōma ĩpa ak'inĭ bairā, chedapáde aji, miak'āipata fiesta oode.” ⁵ Mamīda ma
 eperāarāpa ũri k'iniada-e paji irua jara pēida. Fiesta oode chedai k'āyaara,
 aba wāji ichi eujādee. Jōdee awaraa wāji net'aa netode. ⁶ Apemaarāpa
 eperāarā reypa pēida jita atadak'āri, p'ua oojida peet'aarutamaa. ⁷ Reypa
 māga k'awaa atak'āri, k'ĭraudachi. Mapa pēiji ichi soldaorā ma eperāarā
 peenadamerā māik'aapa āchi p'uuru paat'aadamērā. ⁸ Maap'eda māgaji chi
 mimiapataarāmaa: “Miak'āipata fiesta at'āri oodait'ee. Mamīda ooda-e ma t'ĭ
 pēida eperāarā ome, chedaamaa p'anadap'edaa perā. ⁹ Mapa wādapáde aji,
 calle jādee māik'aapa chi unurutaarāmaa jaradapáde aji, mi ome fiesta oode
 chedamerā.” ¹⁰ Aramāgá chi mimiapataarā wājida calle jādee. Chok'ara p'e
 aneejida; eperāarā pia beerā, k'achia beerā paara. Māgá ma rey te p'ĭu nĭbeeji
 eperāarāpa.

¹¹ 'Mamīda rey t'ĭuk'āri ma p'e aneedap'edaarā ak'ide, unuji eperā
 miak'āipata fiestade jĭpata p'aru jĭ-ee bi. ¹² Mapa māgaji: “K'ōp'āyo, ¿sāga
 t'ĭujima aji, nama, fiestade p'aru jĭpata jĭ-ee?” Mamīda ma eperā k'ĭup'ee
 beeji. ¹³ Maperā reypa jaraji chi mesa ak'ipataarāmaa: “Jā eperā bĭiri, jua ome
 jĭ nĭbidapáde aji, māik'aapa taawaa p'āriudee ateedapáde aji, mama jēemerā,
 k'ida kierrkierree para bamerā p'uapa.” ¹⁴ Tachi Ak'ōrepa chok'ara t'ĭ pēipari.
 Mamīda chok'ara-ee jirit'erapari wāpiit'ee ichi truadee.

Impuesto-it'ee reymaa p'arat'a p'aapatap'edaa *(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)*

¹⁵ Ma t'ēepai fariseorā chip'edaidap'eda, pedeeteejida Jesús k'ĭradait'ee.
 P'anauru pirā, imiateedai māik'aapa peepit'aadai. ¹⁶ Ma-it'ee pēijida āchi eere

p'anadap'edaarã, Rey Herodes eere p'anadap'edaarã ome Jesumaa. Mãirãpa mägajida:

—Tachi Jarateepari, taipa k'awa p'ani pia wãarata jarapari mãik'aapa jarateepari p'anapataadamerã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, eperãarãpa ãchia k'iniata oopata mïda. K'awa p'ani pia eperãarã ïripai ak'ik'aa; ma k'ãyaara tachi t'ãride iru bi ak'ipari. ¹⁷ Maperã k'awa k'inia p'ani pia k'ãata k'ïsia bi. ¿Pia bik'ã ajida, impuesto p'aadait'ee Cesarmaa, wa mãga-e?

¹⁸ Jesupa k'awa bada perã mãirãpa k'ïsia k'achia iru p'ani, mägaji:

—¿Seewata parãpa Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! ¿Sãap'eda mi k'ũra k'inia p'anima? ¹⁹ Ak'ipidapãde aji, p'arat'a tau impuesto p'aapata.

Aramãgã denario aneejida. ²⁰ Mãpai Jesupa iidiji:

—¿K'ai k'ïrata nade bi mãik'aapa k'ai t'ïta p'ã bima? aji.

²¹ P'anaujida:

—César k'ïra mãik'aapa ichi t'ïta p'ã bida ajida.

Mãpai Jesupa mägaji:

—Mãgara téeti Cesarmaa irua net'aa iidipari, mãik'aapa auk'a téeti Tachi Ak'õremaa irua iidipari.

²² Mãga ùridak'ãri, ak'itrua para beeji mãik'aapa erreujida.

*Chok'ai p'irabaidait'eerãde iididap'edaa
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)*

²³ Ma ewate weda saduceorã ùk'uru Jesumaa chejida. Mãgãrãpa ijãadak'aa tachi piup'eda chok'ai p'irabai. Maperã mägajida:

²⁴ —Tachi Jarateepari, Moisepa jaraji eperã miak'ãi bi warra wëe piuru pirã, chi ïpemapa iru wëra ataipia bi mãik'aapa ai ome warra oopia bi chi ïpema piuda k'ap'ia pari. ²⁵ Tai t'ãide p'anapachida ïpemaarã siete. Chi naapema miak'ãiji. Mamïda warra wëe piuji. Mãgã chi wëra beeji chi araarepema ïpema ome. ²⁶ Mamïda mãgí ichiaba warra wëe piuji. Chi araarepema mãik'aapa araarepema miak'ãijida ma p'ëtrãa ome. Mamïda auk'a warra wëe piujida. Ma t'ëpai chi apemaarã jida miak'ãijida ma p'ëtrãa ome. Mamïda ãchi jômaweda warra wëe piujida. ²⁷ Maap'eda, ma wëra ichiaba piuji. ²⁸ ¿K'ãata k'ïsia bima? ajida. Eperãarã piudap'eda chok'ai p'irabaidak'ãri, ¿chisãgí ïpemata ma wëra imik'ïra pait'eema ajida, ãchi jômaweda iru ome miak'ãi p'anadap'edaa perã?

²⁹ Jesupa p'anauji:

—Parãpa pia k'awada-e p'ani Tachi Ak'õre Ûraa p'ãda mãik'aapa k'awada-e p'ani ne-inaa jômaweda iru juapa oopari. Mapa parãpa pia k'ïsiada-e p'ani.

³⁰ Eperãarã piudap'eda chok'ai p'irabaidak'ãri, imik'ïraarã wëraarã ome waa miak'ãida-e pait'ee. Angeleerã ichi truade p'anãrãk'api p'anadait'ee. ³¹ Ma awara parãpa k'achia k'ïsia p'anapata jaradak'ãri piudap'edaarã chok'ai p'irabaidak'aa. ¿Parãpa leeda-e p'anik'ã Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi?

³² 'Mi pi chonaarã Ak'õre Waibia; Abraham, Isaac, Jacob ijãadap'edaa Ak'õre Waibia.'

(Ex 3.6)

¿Tachi Ak'õre piudap'edaarã Ak'õre Waibia-epi. Chok'ai p'anãrã Ak'õre Waibia!

³³ Mãga ùridak'ãri, eperãarã ak'itrua para beeji, Jesupa mãgã k'ïsia k'awaa jarateeda perã.

*Tachi Ak'õre Ûraa waibiara bi
(Mr 12.28-34)*

³⁴ Fariseorãpa k'awaa atadak'ãri Jesupa ma saduceorã k'ïup'epik'ooda, chip'ejida. ³⁵ Maap'eda Jesús k'ũra k'iniapa Moisepa p'ãda jarateeparipa iidiji:

36 —Tachi Jarateepari, ¿chisāgí ũraata waibiara bima aji, apema Ak'õre Ũraa p'ãddepema k'ãyaara?

37 Jesupa p'anauji:

—‘Tachi Ak'õre Waibia k'inia iru baparíji pichi t'ãripa mãik'aapa ne-inaa jõmaa k'ãyaara iru k'inia iru baparíji. Ewari chaa k'ĩsáji irude pichi t'ãripa.’
(Dt 6.5)

38 Māgita chi ũraa naapiara; awaraa ũraa k'ãyaara pipiara bi. 39 Araarepema māgik'a bi:

‘Awaraarã k'inia iru baparíji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.’ (Lv 19.18)

40 Ma ũraa omeeweda waibiara p'aní, madeepa uchiadap'edaa perã awaraa ũraa jõmaweda Moisepa p'ãda mãik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaa.

K'aideepa uchiada Tachi Ak'õrepa pëida

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

41 Fariseorã at'ãri see nĩbide, 42 Jesupa iidiji:

—¿K'ãata k'ĩsia p'anima aji, parãpa? ¿K'aideepa uchiayama aji, Tachi Ak'õrepa pëit'ee bi, Mesías apata?

P'anaujida:

—Rey Daviddeepa uchiat'eeda ajida.

43 Māpai Jesupa māgaji:

—Māgara, ¿sāap'eda Rey Davidpa irumaa: “Tachi Waibia” aji, Tachi Ak'õre Jaurepa nāga jarapik'ãri?

44 ‘Tachi Ak'õrepa jaraji Tachi Waibiamaa: “Pi mi ome auk'a waibia bairã, su-ak'i beepãde aji, mi juaraare, mia pi k'ĩra unuamaa iru p'anapataarã p'oyaarũ misa.”’
(Sal 110.1)

45 Davidpa ichi ëreerãdeepa uchiat'ee bimaa t'ĩjaraji “Tachi Waibia”. ¿Mapa k'awada-ek'ã aji, Mesías waibiara bi chonaarãwedapema Rey David k'ãyaara?

46 Ma fariseorãpa maarepida p'oyaa p'anauda-e paji. Maadamãiipa waawee p'anejida waa iididait'ee.

23

Jesupa jarada fariseorãde mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarãde

(Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

1 Ma t'ëpai Jesupa māgaji eperãarãmaa mãik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa:

2 —Moisepa p'ãda jarateepataarãpa fariseorã ome jarateepata k'ãata jara k'inia bi Moisepa p'ãda. 3 Maperã ũrítĩ áchia jarateepata mãik'aapa óotĩ áchia jara p'anik'a. Mamĩda p'ananaati áchi p'anapatak'a, ne-inaa jaradap'eda, ne-inaa awaraata oopata perã. 4 Eperãarãmaa ne-inaa audú chok'ara oopipata. Mamĩda chupiria k'awaadak'aa arapa p'oyaa ooda-e pak'ãri. 5 Áchia ne-inaa jõma oopata awaraarãpa áchi t'o p'anadamerã. Porode mãik'aapa juade p'ãrajipata ne-e jobiadee ooda Tachi Ak'õre Ũraa p'ãda ome. Ma awara p'aru teesoo sidibai i jiichoo jipata awaraarãpa pia unudamerã. 6 Nek'onadak'ãri awaraarã ome, su-ak'i p'aneepata jõmarã taide, poro waibiarã su-ak'i p'aneepatamã. Ichiaba Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata tede p'anadak'ãri, su-ak'i beepari pipiara bide su-ak'i p'aneepata. 7 Ma awara calle jãde nipadak'ãri, k'inia p'anapata jõmarãpa áchima saludaadamerã mãik'aapa “Tachi Jarateepari” adamerã.

8 'Parãpa jõdee māga oodaik'araa bi, parã auk'a p'anadairã ipemaarãk'a mãik'aapa Jarateepari Waibia apai iru p'anadairã. 9 Ichiaba na p'ek'au eujãdepema apidaamaa “Tachi Ak'õre” adaik'araa bi, parãpa Ak'õre apai iru

p'anadairã Ak'õre truade. ¹⁰ Ichiaba jiridaik'araa bi awaraarãpa parã “tachi waibiara” adamerã mi, Cristo aupaita, parã Poro Waibia perã. ¹¹ Parãdepema waibiara bita apemaarã jua ek'ari baipia bi ãchi mimiaparik'a. ¹² Chi waibiara pa k'inia bi ek'ariara beeit'ee. Jõdee chi ek'ariara bi mĩda t'ãri o-ĩa bapari pirã, waibiara pait'ee.

Jesupa jarada judiorã waibiara
(Mr 12.40; Lc 11.39-52)

¹³ —jAai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee pëiit'ee! jSeewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! Parã k'aurepa eperãarã p'anadak'aa Tachi Ak'õre jua ek'ari. Parã jida ichideerã p'aneeda-e pait'ee, eperãarãmaa ijãapi k'iniada-e p'anadairã irua pëidade.

¹⁴ [jAai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee pëiit'ee! jSeewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! Parãpa p'ëtrãarã te jãri atapata mãik'aapa taarã it'aa t'ipata eperãarãpa parã pia ak'idamerã. jMaperãpi Tachi Ak'õrepa parã k'achiarã ooit'ee awaraarã k'achia ooi k'ãyaara.]

¹⁵ jAai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee pëiit'ee! jSeewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! T'imí wãpata parãpa ijãapata jarateede, mãgã eperãarã pãchi eere t'ĩudamerã. Mãpai aba pãchi eere pa atadak'ãri, parãpa jaratee jõnãpa mãgí papipata pãchi k'ãyaara audupiarã atuamerã.

¹⁶ jAai, Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee pëiit'ee! jParã tau p'ãriu beerãk'api p'ani, pariatua o ak'ipimaa p'anadairã awaraarãmaa! Parãpa jarapata pipiara bi eperãarãpa juraadamerã Tachi Ak'õre tede nĩbi nẽe k'ĩrapite, ichi te waibia k'ĩrapite juraadai k'ãyaara. ¹⁷ jK'ĩra k'awa-ee pik'a p'ani mãik'aapa tau p'ãriu pik'a p'ani! jTachi Ak'õre te waibia piara bi-ek'ã nẽe iru tede awara bida k'ãyaara? ¹⁸ Parãpa ichiaba jarapata pipiara bi juraadamerã ne-inaa altar ĩri bidap'edaa paadait'ee k'ĩrapite, Tachi Ak'õre tedepema altar k'ĩrapite juraadai k'ãyaara. ¹⁹ jTau p'ãriu pik'a p'anĩrã! jAltar awara bida Tachi Ak'õre-it'ee piara bi-ek'ã ne-inaa ma altar ĩri bida k'ãyaara? ²⁰ Eperãpa ne-inaa ooit'eeda ak'ãri Tachi Ak'õre altar k'ĩrapite, ma altar k'ĩrapitepai juraa-e bi. Auk'a juraa bi ne-inaa ma altar ĩri bi k'ĩrapite. ²¹ Ma awara eperãpa ne-inaa ooit'eeda ak'ãri Tachi Ak'õre te waibia k'ĩrapite, ma te k'ĩrapitepai juraa-e bi. Auk'a juraa bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite, iru ma tede bapari perã. ²² Ichiaba eperãpa ne-inaa ooit'eeda aru pirã ne-inaa it'ari nĩbi k'ĩrapite, ma pedee auk'a jara bi Tachi Ak'õre su-ak'i beepari k'ĩrapite mãik'aapa Tachi Ak'õre k'ĩrapite, iru ma su-ak'i beeparide su-ak'i bapari perã.

²³ jAai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee pëiit'ee! jSeewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! Tachi Ak'õre-it'ee awara bipata nãgee aliño: menta, anís, comino; mãgí diezdepema chaa, aba. Mamĩda oodak'aa nãgí Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdãdepema ũraa waibiara jara bik'a: “Awaraarã k'ũradaik'araa bi; awaraarã chupiria k'awaadaipia bi; oodaipia bi parãpa oodait'eeda apatak'a.” Mãgí ũraa jara bik'ata oodaipia bi, auk'a ne-aliño ome oopatak'a. ²⁴ jParã tau p'ãriu beerãk'api p'ani; pariatua o ak'ipimaa p'anadairã awaraarãmaa! jPania nẽesipata ne-animal chak'eerã t'ĩunaadamerã pania toparide! Mamĩda parãpa k'awada-ee, camello k'ap'ia jõma mit'aak'ajik'api p'ani.

²⁵ jAai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee pëiit'ee! jSeewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! Parãpa vaso mãik'aapa p'arat'u taawaik'a eere pi-ia sipata. Mamĩda mãgí edajãde ipuru bi ne-inaa k'achiapa, parã t'ãri k'achia p'anadairã. Chĩara net'aa chiapata

māik'aapa chīara k'ūrapata. ²⁶ ¡Fariseo, pi tau p'āriu pik'a bi! Naapiara chi vaso edajāde síiji. ¡Māgá chi taawaik'a eere ichiaba sii beeipi!

²⁷ '¡Aai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee pēiit'ee! ¡Seewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! Parā nāga pik'a p'ani. Jāiradepema māu te t'o-t'oo p'urupata taawaik'a eere, pi-ia unudamerā. Mamīda ma māu te edajāde paraa piudap'edaarā k'ap'ia mik'ia bīri ome. ²⁸ Māga pik'a parāpa ne-inaa k'īra t'ādoo oopata taawaik'a eere pi-ia unudamerā. Mamīda parā edajāde k'ūrayaa, t'āri k'achia-idaa p'ani.

²⁹ '¡Aai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee pēiit'ee! ¡Seewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! Parāpa te chak'e pi-ia māudee oopipata chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapataarā iadap'edaa īri. Ma awara chonaarāwedapema t'āri pia p'anadap'edaarā iadap'edaamāi parāpa pi-ia nep'ono p'irrabai uuk'oopata. Ma jōma oopatada apata ma chonaarā k'irāpadamerā. ³⁰ Maap'eda māgapata: “Tai p'anadap'edaa paara tai chonaarāpa Ak'ōre pedee jarapataarā peedak'āri, táipata k'aripada-e pak'ajida” apata. ³¹ Māga jaradak'āri, ak'ipipata parāpa k'awa p'ani pāchi chonaarāpa Ak'ōre pedee jarapataarā peedap'edaa. ³² Parā māgá uchiadap'edaa perā Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā peedap'edaardeepa, ¿parāpa auk'a oodai-ek'ā irapema Ak'ōre pedee jarapari ome?

³³ '¡Parā k'achia-idaa beerādeepa uchiadap'edaarā! ¡Taamák'api p'ani! ¿Sāga uchiadai Tachi Ak'ōre juadeepa? ¡Irua parā atuapiit'eepi! ³⁴ Maperā mia pēiit'ee Ak'ōre pedee jarapataarā, k'īsia k'awaa beerā, mi ūraa jarateepataarā ome. Mamīda parāpa māirā ūk'uru jīp'a peedait'ee kurusode baijira bidak'āri piurutamaa. Ichiaba ūk'uru p'ua oodait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede māik'aapa ūk'uru p'uuru bee chaa jiri nipapataadait'ee miapi k'inia p'anadairā. ³⁵ Parāpa māga oodait'ee perā, Tachi Ak'ōrepa parā k'achia ooit'ee jōmaweda irude wāara ijāapataarā peedap'edaa k'aurepa, Abeldeepa Berequías warra Zacarías parumaa. Pāchi auk'aarāpa iru peejida Tachi Ak'ōre tede, te t'ūpata, altarmāi esajīak'a. ³⁶ Mia wāarata jararu. Ma peedap'edaa k'aurepa Tachi Ak'ōrepa irapemaarā k'achia ooit'ee.

Jesús jēda Jerusalén p'uurudepemaarā pari
(Lc 13.34-35)

³⁷ —¡Jerusalén, Jerusalén, pīdepemaarāpa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā peepata māik'aapa irua pēida eperāarā māupa bat'a peepata! At'apai mia pīdepemaarā araa p'e k'inia bapachi, et'erre wērapa chi chak'eerā p'e ataparik'a ichi isia ek'ari. ¡Mamīda parāpa k'iniada-e paji! ³⁸ ¡Ūrítí! ¡Pāchi te ituaba beeit'ee, Tachi Ak'ōrepa parā waa ak'i-e pait'ee perā! ³⁹ Mia jara bi: Parāpa mi waa unuda-e pait'ee nāga jararutamaa:
'¡Tachi Ak'ōrepa ichia pēida ichita pia ak'i bapariit'ee!' (Sal 118.26)

24

Jesupa jarada Tachi Ak'ōre te waibia t'eet'aa chedait'ee
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesús uchiak'āri Tachi Ak'ōre te waibiadeepa, chi k'ōp'āyoorāpa jara chejida Ak'ōre te waibia pi-ia oo k'obi. ² Māpai Jesupa māgaji:

—¿Parāpa na te jōma pia unu p'ani-ek'ā? aji. Mia wāarata jararu. Ewari cherude nama māu apida bee-e pait'ee awaraa māu īri. Na jōmaweda t'EEK'oo chedait'eeda aji.

Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate pai naaweda
(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24; 21.7-24)

³ Maap'eda wājida Olivo Eedee. Jesús ituaba su-ak'i beek'āri, chi k'ōp'āyoorāpa iidi chejida:

—Jarāji sāapai Ak'ōre te waibia t'eet'aa chedait'ee. ¿Sāga nībeeyama ajida, pi chei naaweda māik'aapa Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate pai naaweda?

⁴ Jesupa p'anauji:

—Tauk'a nipapatāati apidaamaa k'ūrapiaamaapa. ⁵ Mi jāak'a chok'ara chedait'ee. Seewata jaradait'ee: “Mi Cristopi, Tachi Ak'ōrepa pēida.” Māga jara p'anīpa eperāarā chok'ara k'ūradait'ee. ⁶ Mi chei naaweda parāpa ūridait'ee nama māik'aapa awara āi jura chōo jōni. Mamīda p'eranaāti. Ichita māga p'asait'ee. Mamīda at'āri na p'ek'au eujā jō-e pait'ee. ⁷ Ai naaweda eperāarā awaraarā ome chōodait'ee. Jarra oodait'ee māik'aapa awērachai wāyaapariit'ee, eujā awara-awaraade. ⁸ Mamīda māga p'asak'āri, ewaapi na p'ek'au eujādepemaarā miamaa p'aneedait'ee.

⁹ 'Maapai parā jita atadak'āri, p'ua oodait'ee māik'aapa peedait'ee. Jōmaarāpa parā k'īra unuamaa iru p'anapataadait'ee mide ijāapata k'aurepa. ¹⁰ Māga oo p'anadak'āri, eperāarā chok'ara mide ijāa amaadait'ee māik'aapa chik'īra unuamaa jōnadait'ee, āchi k'ōp'āyoorā traicionaarutamaa. ¹¹ Seewa-idaa beerā chok'ara uchiadait'ee Ak'ōre pedee jarapataarā jāak'a. Māirāpa eperāarā chok'ara k'ūradait'ee. ¹² Māgá na p'ek'au eujādepemaarāpa audú ne-inaa k'achia oodait'ee perā, eperāarā chok'araarāpa awaraarā waa k'inia iru p'anada-e pait'ee. ¹³ Mamīda Tachi Ak'ōrepa k'aripait'ee atuanaadamerā k'īra jīp'a nipapataarā Ak'ōre ode jai-idaarutamaa. ¹⁴ Mia pēit'ee eperāarāpa māga jaradait'ee na p'ek'au eujā jōmaade, p'uuru pidaarā jōmaarāpa k'awaadamerā. Māpaipi na p'ek'au eujā jōit'ee.

¹⁵ 'Tachi Ak'ōre pedee jarapari Danielpa p'ādade jara bi abaapa ne-inaa audú k'achia ooit'ee Tachi Ak'ōre te waibia edajāde. Chi nāgí leerupa pia k'īsiāji k'awaait'ee k'āata jara k'inia bi. ¹⁶ Mapa Judea eujāde p'anīrāpa māga unudak'āri, p'ira mirudaipia bi eera jēra bimaa. ¹⁷ Ichiaba eperā terrazade bi pirā, teedaa t'īuk'araa bi ichi net'aa p'e atade. ¹⁸ Ma awara eperā ichi ne-uu k'āide ni pirā, teedaa cheik'araa bi p'aru p'ede pida. Aramata wāipia bi. ¹⁹ ¡Aai, maapai chupīria jōneedait'ee wēraarā biak'oo bee maa-e pirā warra chak'eerā jude iru bee! ²⁰ Chupīria iiditi Tachi Ak'ōremaa ma ewari p'asapinaamerā k'oijara nībide maa-e pirā īipata ewate. ²¹ Maapai eperāarā audupīara chupīria mia jōnadait'ee, na p'ek'au eujā ooru weda chupīria para bada k'āyaara māik'aapa ma t'ēpai waa māgá chupīriara p'anada-e pait'ee. ²² Tachi Ak'ōrepa ma ewari isapai wāyaapi-e pirā, apida chok'ai p'aneeda-e pai. Mamīda isapai wāyaapiit'ee ichia jirit'eradaarā k'aurepa, āra chupīria k'awaa bapari perā.

²³ 'Maapai apidaapa parāmaa jararuta pirā: “¡Pichá, ak'íti! ¡Nama bi Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida!” maa-e pirā jararuta pirā: “¡Ara bita Cristo!” ijāanāati. ²⁴ Mi jāak'arā māik'aapa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā jāak'arā chok'ara chedait'ee. Mamīda māirāpa jara p'ani ijāanāati, seewa-idaa bee perā. Ne-inaa k'īra t'ādoe eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa oo p'anīpa eperāarā k'ūradait'ee, perā Tachi Ak'ōrepa jirit'eradaarā k'ūrarutamaa. ²⁵ Mia parāmaa ūrapari k'awaadamerā māga p'asai naaweda. ²⁶ Mapa parāmaa jararuta pirā: “¡Ak'íti! Achú bi Tachi K'aripapari, eujā pania wēe bide,” maaaa wānāati mi jiride. Maa-e pirā jararuta pirā: “¡Ak'íti! Ichi nama miru bi,” ijāanāati. ²⁷ Atu p'anide pa tau jēra t'īuparik'a ak'ōrejīru uchiapari eereepa baaiparimaa, māga pik'a eperāarā atu p'anide mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema waya cheit'ee. ²⁸ Piuda k'ap'ia bimāi ākoso seedaipatada aji.

Jesupa jarateeda Eperã Ak'õre Truadepema waya cheit'ee
(Mr 13.24-27; Lc 21.25-28)

²⁹—Ma chupiria jõnadap'edaa t'ëepai, nãga pait'ee:

'Tachi Ak'õrepa pajã wërepiit'ee. Ak'õrejiru p'ãriudariit'ee; atane waa ìdaa-e pait'ee mãik'aapa lucero baaik'oodaridait'ee pajãdeepa.' (Is 13.10)

³⁰ Mãpai pajãde eperãarãpa ne-inaa unudait'ee. Ma k'aurepa k'awaadait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, cheru. Mãpai na p'ek'au eujãdepemaarã jëe para beeit'ee ãchobeepa. Unudait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, jõmaarã k'ãyaara waibiara bi k'ira wãree cheru jãrarade. ³¹ Mãpai mia trompeta golpe chaapiit'ee angeleerãmaa, p'e chedamerã eperãarã mia jirit'era iru bürã na p'ek'au eujã jõmaade, t'imí bee pijida.

Jesupa higuera büride jarada
(Mr 13.28-31; Lc 21.29-33)

³²—K'isiatì higuera büride. Higuera k'iru t'u-k'ua uchìa nibeek'ãri mãik'aapa ewaa t'ono nibeek'ãri, k'awaapata eujã wãsia wã. ³³ Mãga pik'a mia et'ewa jaradak'a unudak'ãri, k'awa p'anì taarã-e mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema cheru. ³⁴ Mia wãarata jararu. ìrapemaarã piudai naaweda, ma ne-inaa jõmaweda p'asait'ee. ³⁵ Ewari cherude pajã na p'ek'au eujã ome jõdait'ee. Mamìda ichita p'asait'ee mia pedee jaradak'a.

K'awada-e p'anì sãapai cheit'ee Eperã Ak'õre Truadepema
(Mr 13.32-37; Lc 17.26-30)

³⁶—Eperã apidaapa k'awada-e p'anì Eperã Ak'õre Truadepema cheit'ee ewate; chi hora jida. It'aripema angeleerãpa pida k'awada-e p'anì; mia pida ichiaba. Mi Ak'õrepapai k'awa bi.

³⁷ 'Noé bada ewaride p'asadak'a mãga pik'a p'asait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema waya chek'ãri. ³⁸ Maapai na p'ek'au eujã ùui naaweda, eperãarã nek'opachida, ne-inaa topachida mãik'aapa miak'ãipachida Noé ichi barcode bataurumaa. ³⁹ Mamìda atu p'anide k'oi chedachi, eujã ùudachi mãik'aapa jõmaweda k'iniidachida. Mãga pik'a p'asait'ee ichiaba mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema waya chek'ãri. Atu p'anide cheit'ee. ⁴⁰ Ma ewate eperãarã omé mimiamaa p'anadait'ee ãchi eujãde. Angeleerãpa aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabëidait'ee. ⁴¹ Ichiaba wëraarã omé trigo bamaa p'anadait'ee k'ürumade. Aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabëidait'ee.

⁴² 'Maperã tauk'a p'anapatáati k'awada-e p'anadairã sãapaita cheit'ee Pãchi Waibia. ⁴³ Nãgí pedee pia k'awáati. Te chiparipa k'awa bada paara nechipari cheit'ee hora p'ãrik'ua ichi net'aa chia atait'ee, chok'ai bak'aji ma nechipari ichi tede t'ũpíamaapa. ⁴⁴ Mãgá parã jida chok'ai pik'a p'anadaipia bi, atu p'anide mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, cheit'ee perã.

Mimiapari pia mimiapari k'achia ome
(Mr 13.34-37; Lc 12.41-48)

⁴⁵ —¿Sãgá baparima aji, mimiapataarã poro waibia pia? Mãgípa k'isia k'awaa oopari chiparipa oopi bik'a. Pia ak'ipari chipari net'aa atabëida ichi juade mãik'aapa chiparimaa nek'opip'eda, mimiapataarãmaa chik'o tawapari. ⁴⁶ O-ia bapari chipari pachek'ãri, ichi mimiamaa unu chepari perã. ⁴⁷ Mia wãarata jararu. Chiparipa mãga unu chek'ãri, jõma ichia net'aa iru bi biit'ee ma mimiapari jua ek'ari ak'i bamerã. ⁴⁸ Mamìda ma mimiapari t'ãri k'achia bi pirã, nãga k'isiai: "Taarãit'ee mi chipari." ⁴⁹ Mapa apemaarã mimiapataarã wimaa beei mãik'aapa tomaa beei, nek'omaa beei toyaa beerã ome. ⁵⁰ Mamìda ma mimiapari k'achia atu bide chi te chipari pacheit'ee. ⁵¹ Mãpai irua oda k'awaa atak'ãri, iru miapiit'ee mãik'aapa ãyaa pëit'aait'ee

mimiapataarã seewata mimiapatada apataarã ome bade. Mama jêe nîbait'ee m̄aik'aapa k'ida kierrkierree nîbait'ee p'uapa.

25

Jesupa awēraarã diezde nepirida

¹ —Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarã ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerã p'aneedamerã. Diez wēraarã imik'īra ome waide k'āida-ee beerã wājida miak'āipata fiestadee. Āchi lámpara atadap'eda, nijida k'īrachuudait'ee chi imik'īra miak'āiit'ee bi ome, iru k'ōp'āyaadait'ee pada perã fiesta oo p'anīmāi. ² Ma wēraarã diezdepema joisomaa pia k'īsiada-e paji, ne-inaa oodai naaweda. Jōdee chi apema joisomaa pia k'īsiapachida, ne-inaa oodai naaweda. ³ Chi pia k'īsiada-e p'anadap'edaarāpa āchi lámpara atadak'āri, k'īsiada-e paji aceite waapiara ateedait'ee āchi ome. Mapa āchi lamparade bada aupai anipajida. ⁴ Jōdee chi pia k'īsia p'anadap'edaarāpa āchi lamparade bi awara ateejida aceite botella aba-abaa. ⁵ Mamīda chi miak'āiit'ee bi taarã nîbada perã cheit'ee, ma wēraarã jōmaweda k'āidachida āchia ni p'anadap'edaamāi. ⁶ Esapite pa wāk'āri, ūrijida bia cheruta: “¡Miak'āiit'ee bi pacheruda! ajida. ¡Uchiadapáde ajida, iru k'īrachuude!” ⁷ Ma wēraarã k'āi jōnadap'edaa aramata p'irabaik'oodachida m̄aik'aapa āchi lamparadepema mecha t'īik'oojida pia unudait'ee. ⁸ Māpai chi pia k'īsiada-ee p'anadap'edaarāpa m̄agajida apemaarāmaa: “Taimaa aceite ma-āri teedapáde ajida, tai lámpara k'īik'oodaruta perã.” ⁹ Mamīda apemaarāpa p'anaujida: “Taipa teeda-eda ajida, jōmaarā-it'ee araa-e perã. Wādapáde ajida, aceite netopatamaa pāchi-it'ee netode.” ¹⁰ Mamīda ma wēraarāpa aceite netonaruta misa, pacheji chi imik'īra miak'āiit'ee bada. Māgá ma awēraarã pia k'īsiadap'edaarã auk'a t'īujida iru ome fiesta oodait'eemāi. T'īudak'āri, irua ma te t'īupata j̄ia nîbij̄i. ¹¹ Taarã-e nide pachejida chi aceite netonadap'edaarã. Te taawaik'a eereepa m̄agajida: “¡Tachi Waibia, Tachi Waibia, ewapáde ajida, tai t'īudait'ee!” ¹² Mamīda irua p'anauji: “M̄ia wāarata jararu. Parã k'awa-e bida” aji.

¹³ Māga nepirip'eda, Jesupa m̄agaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Māga pait'ee perã, tauk'a p'anapatáati parāpa k'awada-e p'anadairã s̄āapai m̄i cheit'ee.

Jesupa p'arat'a teedade nepirida

(Lc 19.11-27)

¹⁴ —Ichiaba nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarã ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerã p'aneedamerã. Eperã awara āyaa wāi naaweda, ichi mimiapataarã t'ī p'eji m̄aik'aapa p'arat'a teeji āchi chaachaa ak'ī p'anadamerã, ichi cheru misa. ¹⁵ Mimiapari abaamaa teeji p'arat'a tau cinco mil; awaraamaa teeji p'arat'a tau dos mil; apemamaa p'arat'a tau mil. Māgá p'arat'a tau awaraawaraa teeji, k'awa bada perã āchi auk'a mimiadak'aa. Maap'eda āyaa wāji. ¹⁶ Ma t'ēepai ma mimiapari cinco mil jitadapa ne-inaa netomaa beeji ma p'arat'apa. Māgá ne-inaa neto b̄ipa awaraa cinco mil eepa ataji. ¹⁷ Māgá ichiaba ma p'arat'a tau dos mil jitadapa awaraa dos mil eepa ataji. ¹⁸ Mamīda ma p'arat'a tau mil jitadapa chi poro waibia p'arat'a eujāde jau nîbinaji, atuadarii j̄iak'aapa.

¹⁹ 'Taarāpai pacheji chi p'arat'a chipari. Juasia k'inia baji ma p'arat'a atabēida chi mimiapataarã ome. Mapa āchi t'ī p̄eiji. ²⁰ Naapiara pacheji chi mimiapari p'arat'a tau cinco mil jitada. Māgipa chi p'arat'a chiparimaa m̄agaji: “Señor, p̄ia m̄imaa teejida aji, p'arat'a tau cinco mil. Nama bida aji, waa awaraa cinco mil uchiada ne-inaa neto b̄ipa.” ²¹ Chi p'arat'a chiparipa

māgaji: “iPi pia bida aji, pia mimiapari perā! Mia atabēida pia ak'iji māik'aapa ai ĩri waapiara uchiapiji. Māga ooda perā ĩrá pi jua ek'ari biit'eeda aji, ne-inaa audupiara ak'imerā. Teedaa t'ĩupáde aji, o-ĩa bapariimerā mi ome.” ²² Māgí t'ēe pacheji chi mimiapari p'arat'a tau dos mil jitada. Ichia māgaji: “Señor, pia mĩmaa teejida aji, p'arat'a tau dos mil. Nama bida aji, waa awaraa dos mil, uchiada ne-inaa neto bipa.” ²³ Chi p'arat'a chiparipa māgaji: “iPi pia bida aji, pia mimiapari perā! Mia atabēida pia ak'iji māik'aapa ai ĩri waapiara uchiapiji. Māga ooda perā ĩrá pi jua ek'ari biit'eeda aji, ne-inaa audupiara ak'imerā. Teedaa t'ĩupáde aji, o-ĩa bapariimerā mi ome.”

²⁴ Mamĩda chi mimiapari p'arat'a tau mil jitada pachek'āri, māgaji chiparimaa: “Señor, mia k'awa bida aji, pia eperāarā pia chupiria k'awak'aa. K'awa bi pichia ne-inaa jōma p'e atapari awaraarā mimiadap'edaa pari. ²⁵ Mia waawee baji pichi p'arat'a atuadarii ĩak'aapa. Mapa ma p'arat'a jau iru baji eujāde. Nama bida aji, pichi p'arat'a.” ²⁶ Māpai chi p'arat'a chiparipa māgaji: “iPi k'achia bida aji, pia mimiak'aa perā māik'aapa k'oodaa bapari perā! Wāara k'awa baji pirā mia michi-it'ee ne-inaa jōma p'e atapari awaraarā mimiadap'edaa pari, ²⁷ māgara ¿sāap'eda mi p'arat'a ianae pajima aji, p'arat'a iapata tede, māpemaarāpa ai ĩri p'aadamerā, mi p'arat'a taarā iru p'anadap'edaa pari?” ²⁸ Māpai ma p'arat'a chiparipa māgaji arii p'anadap'edaarāmaa: “Ma p'arat'a tau mil jāri atadapáde aji, māik'aapa teedapáde aji, chi diez mil iru bĩmaa. ²⁹ Eperāpa iru bĩmaa waapiara teeit'ee, audupiara iru bamerā. Mamĩda chi mak'iarā wēe bipa ma-āri iru bi paara jāri atait'eeda aji. ³⁰ Na mimiapari k'achia taawaa ateedapáde aji, p'āriudee jēenamerā māik'aapa k'ida kierrkierree nĩbamerā p'uapa.”

Tachi Ak'õre ewari waibia ewatede jarateeda

³¹ —Mi, chi Eperā Ak'õre Truadepema, chek'āri mi angeleerā ome, su-ak'i beeit'ee rey su-ak'i beepari k'ĩra wāreede. ³² Na p'ek'au eujādepemaarā k'ĩra t'ādoo cheepurudait'ee iru k'ĩrapite. Māpai irua eperāarā awara-awaraa biit'ee, ne-animalaarā chiparipa ichi oveja, cabra awara-awaraa bĩparik'a. ³³ Ovejaarāk'a bee pēiit'ee ichi juaraare; jōdee cabrak'a bee chi juabi eere.

³⁴ Maap'eda Reyra māgait'ee ichi juaraare p'anĩrāmaa: “iChēti, mi Ak'õrepa parā pia ak'ida perā! Wāti Tachi Ak'õre truadee, na p'ek'au eujā ewaa oodak'āriipa irua parā jirit'erada perā. ³⁵ Mi jarrapisia nĩbak'āri, parāpa mĩmaa nek'opijida māik'aapa opisia nĩbak'āri, ne-inaa topijida. Ma awara mi chĩara eujāde nipak'āri, mi auteebaijida pāchi tede. ³⁶ P'aru wēe chidi pak'āri, parāpa p'aru teejida. K'ayaa bak'āri, parā wājida mi ak'ide. Carcelde bak'āri, ichiaba mi ak'inajida.” ³⁷ Māpai ichi juaraare k'achia wēe p'anĩrāpa iididait'ee: “Tachi Waibia, ¿sāaweda unujidama ajida, pi jarrapisia nĩbi māik'aapa nek'opijida? Maa-e pirā ¿sāaweda unujidama opisia nĩbi māik'aapa ne-inaa topijida? ³⁸ ¿Sāaweda unujidama pi chĩara eujāde ni māik'aapa auteebaijida tai tede maa-e pirā p'aru wēe ni māik'aapa p'aru teejida pĩmaa? ³⁹ ¿Sāaweda pi ak'inajidama ajida, k'ayaa bak'āri maa-e pirā carcelde bak'āri?” ⁴⁰ Māpai Reyra p'anaut'ee: “Mia wāarata jararu. Parāpa māgee ne-inaa oodap'edaa mi ĩpemaarā, na chupiria beerāmaa, auk'a mĩmaa oojida.”

⁴¹ Maap'eda Reyra ichi juabi eere p'anĩrāmaa māgait'ee: “iParā, chi k'achia-idaa beerā, āyaa wāti mi ik'aawaapa! Wāti t'ĩpitau ichita jērajēraa jira bidee, ooda Netuara Poro Waibia-it'ee; ichideerā-it'ee. ⁴² Mi jarrapisia nĩbak'āri, parāpa mĩmaa nek'opida-e paji māik'aapa opisia nĩbak'āri, ne-inaa topida-e paji. ⁴³ Ma awara chĩara eujāde t'imí nipak'āri, mi auteebaida-e paji pāchi tede. P'aru wēe nipak'āri, parāpa p'aru teeda-e paji. Mi k'ayaa bak'āri

māik'aapa carcelde bak'āri, mi ak'inada-e paji.” ⁴⁴ Māpai māirāpa iididait'ee: “Tachi Waibia, ¿sāaweda pi unujidama ajida, jarrapisia nībi maa-e pirā opisia nībi; chīara eujāde t'imí ni maa-e pirā p'aru wēe ni; k'ayaa bi maa-e pirā carcelde bi, taipa pi k'aripada-eeta?” ⁴⁵ Māpai Reypa p'anaut'ee: “Mia wāarata jararu. Parāpa māgee ne-inaa ooda-e p'anadap'edaa eperāarā chupiria beerāmaa, auk'a mīmaa ooda-e paji.” ⁴⁶ Māpai ma k'achia beerā pēit'ee t'ipitau ichita jērajēraa jira bīdee. Jōdee chi pia beerā Tachi Ak'ōre ome ichita p'anapataadait'ee.

26

Judiorā poroorāpa pedeetedap'edaa Jesús jita atapidait'ee

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Ma jōma jara aupak'āri, Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

² —Parāpa k'awa p'ani k'āima omeemaa Pascua fiesta pait'ee. Maapaita mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, jita atapidait'ee māik'aapa kurusode baijira bīpidait'ee piumerā.

³ Jesupa māga jaradadeepa p'aareerā poroorā judiorā poro waibiarā ome chip'ejida p'aareerā poro waibiara bi, Caifás palaciode. ⁴ Mama p'anide pedeetejida Jesús mera jita atapidait'ee māik'aapa peepit'aadait'ee. ⁵ Mamīda māgajida:

—Fiestade ooda-eda ajida, eperāarā k'īrau para beepiamaapa tachi ome.

Mariapa k'era weeda Jesús poro ĩri

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Jesús Betania p'uurude bak'āri, Simón, chi leprapa k'ayaa bada ap-atap'edaa tede baji. ⁷ Māga nīde wēra Jesús k'ait'a cheji chok'o chak'ek'a māu pi-ia alabastrodee ooda ome. Ma chok'o chak'e ipuru baji k'era ĩpiapa. Jesús mesade su-ak'i bīde māgí wērapa ma k'era weet'aaji iru poro ĩri. ⁸ Chi k'ōp'āyoorāpa māga unudak'āri, k'īraudachida māik'aapa pedee para beeji:

—¿Sāap'eda jā k'era ichi k'inia weemaa bīma? ajida. ⁹ ¿ĩpia netot'aak'aji-ek'ā ajida, māik'aapa ma p'arat'a chupiria beerāmaa teek'aji-ek'ā? ajida.

¹⁰ Jesupa ma pedee ũrik'āri, māgaji:

—Ita-aria bīti. Irua mīmaa oo bi pia bīda aji. ¹¹ Chupiria beerā ichita paraait'ee parā t'āide. Mamīda mi parā ome ichita ba-e pait'ee. ¹² Na wērapa mi ĩri k'era weeji, mak'īara taarā-e mi peedap'eda, iadait'ee perā. ¹³ Mia wāarata jararu. Na p'ek'au eujāde jarateepata chaa mīa ooda eperāarā k'aripait'ee, ichiaba nepiripataadait'ee na wērapa ooda mi-it'ee. Māgá iru ichita k'irāpadait'eeda aji.

Judapa Jesús traicionaada

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Maap'eda Jesús k'ōp'āyoorā docedepema aba, Judas Iscariote, wāji p'aareerā poroorāmaa. ¹⁵ Iidiji:

—Parāpa, ¿jōmasaa mīmaa p'aadayama aji, Jesús jita teeru pari?

—Teedayada ajida, p'arat'a tau treinta.

¹⁶ Maadak'āriipa Judapa jiri bapachi sāga Jesús āchimaa jitapiit'ee.

Jesús chi k'ōp'āyoorā ome nek'oda

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.1-2, 21-30)

¹⁷ Naapema ewaride fiesta pan levadura wēe k'opatade Jesús k'ōp'āyoorāpa irumaa ĩidi chejida:

—¿Sāma k'inia bīma ajida, k'odait'ee Pascua fiesta ewatepema chik'o?

18 Jesupa p'anauji:

—Wãiti p'uurudee parãpa k'awa p'anì tede mãik'aapa jaranãti chi te chipari-maa: “Tachi Jarateeparipa jara pëiji: ‘Mì ewari k'ait'a bi. Wãit'ee pi temaa Pascua fiesta ewatepema chik'o k'ode michi k'õp'ãyoorã ome.’ ”

19 Chi k'õp'ãyoorãpa oojida Jesupa jaradak'a mãik'aapa mama ne-inaa jõma oojida Pascua chik'o k'odait'ee.

20 P'ãriupodopa Jesús mesade nek'omaa baji chi k'õp'ãyoorã ome.

21 Nek'omaa p'anide Jesupa mägaji:

—Mia wãarata jararu. Parãdepema abaapa mi traicionaait'eeda aji.

22 Mäga ùridak'ãri, chi k'õp'ãyoorã k'ïra pia-ee para beeji mãik'aapa aba-abaa iidijida:

—Tachi Waibia, ¿mìk'ã? apachida.

23 Jesupa p'anauji:

—Mì ome auk'a p'arat'ude pan sã atarupata mi traicionaait'ee. 24 Mì, chi Eperã Ak'õre Truadepema, ichita piut'ee Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a. Mamïda jaai, Tachi Ak'õrepa k'achiadee pëit'ee chi mi traicionaait'ee bi! Piara bak'ajida aji, mägí t'o-e pada paara.

25 Mäpai Judas, chi traicionaait'ee badapa, iidiji:

—Tachi Jarateepari, ¿mìk'ã? aji.

Jesupa mägaji:

—Pichia jara bik'ada aji.

Pan k'opata vino ome Jesús piuda k'irãpadait'ee

(Mr 14.22-26; Lc 22.19-20; 1 Co 11.23-26)

26 Nek'omaa p'anide Jesupa pan ataji mãik'aapa it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'õremaa. Ma pan k'õrat'aaji mãik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa teeji. Mäpai mägaji:

—Jitãti mãik'aapa k'õti. Nãgí pan mi k'ap'ia.

27 Nek'odap'edaa t'ëepai ichiaba mägá ooji ma vino ome. It'aa t'ip'eda, gracias jaraji Tachi Ak'õremaa mãik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa teeji. Mäpai mägaji:

—Nãgí vino mi waa. Todapãde aji, pãchi jõmaarãpa. 28 Tachi Ak'õrepa nãgí ùraa chiwidi jara bi. Mì piuk'ãri, michi waa bat'ait'ee k'aurepa irua wëpapiit'ee eperãarã chok'araarãpa p'ek'au k'achia oopata mãik'aapa michideerã pa-piit'ee. 29 Mamïda mia jara bi: Parã ome vino waa to-e pait'eeda aji, it'aripema vino torumaa mi Ak'õre truade.

30 Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdadepema k'ari k'aridap'eda, Olivo Eedee wãjida.

Jesupa jarada Pedropa iru k'awa-e bida ait'ee

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

31 Mama Jesupa mägaji:

—Idi p'ãrik'ua parã jõmaweda ijãadaamaa p'aneedait'ee mãik'aapa mi ituaba atabëidait'ee Tachi Ak'õre Ûraa p'ã jëra bide jara bik'a:

‘Mia oveja ak'ipari peepiit'ee mãik'aapa chi ovejaarã jïchoodaridait'ee.’ *(Zac 13.7)*

32 Mamïda mi chok'ai p'irabaik'ãri, Galilea eujãdee wãit'ee parã naa.

33 Mäpai Pedropa mägaji:

—Apemaarãpa pi atabëiruta pijida, mia pi atabëi-eda aji.

34 Jesupa p'anauji:

—Mia wãarata jararu. Idi p'ãrik'ua et'erre k'arii naaweda, jarada õpee pia mi k'awa-e bida ait'ee.

35 Waapiara Pedropa mägaji:

—Pi ome auk'a piuru pijida, mia jara-eda aji.

Apemaarã k'õp'ãyoorãpa ichiaba auk'a jarapachida.

Jesús it'aa t'ida Getsemanide

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Maap'eda Jesús wãji chi k'õp'ãyoorã ome Getsemaní ne-uu eujã ap-atap'edaamaa. Mama panadak'ãri, mãgaji:

—Nama su-ak'i p'anéeti mi it'aa t'inaru misa.

³⁷ Ichi ome ateeji Pedro mãik'aapa Zebedeo warrarã omé. Mãga nide Jesús k'ĩsia paraa nĩbeeji t'ãri p'uapa. ³⁸ Mapa mãgaji ãchimaa:

—Mi piut'ee pik'a nĩbi t'ãri p'uapa. Nama p'anéeti, k'ãida-ee. Chok'ai p'anadapáde aji, mi ome auk'a.

³⁹ Mãpai Jesús waawipai wãp'eda, bedabaiji tau biiri eujãde t'õbairumaa mãik'aapa it'aa iidiji:

—Ak'õre, k'inia bi pirã, mi k'aripáji na miait'ee bideepa. Mamĩda oonaapáde aji, mia k'inia bik'a. Jĩp'a pia k'inia bík'ata oopáde aji.

⁴⁰ Maap'eda, ak'i chek'ãri, chi k'õp'ãyoorã k'ãi jõnita unu cheji. Mãpai Pedromaa mãgaji:

—¿Hora apida p'oyaa chok'ai p'anada-ek'ã aji, k'ãida-ee? ⁴¹ Chok'ai p'anáti mãik'aapa it'aa t'iti p'ek'au k'achiade baaipiamaapa. Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bik'a t'ãri pa oo k'inia p'ani. Mamĩda pãchi k'ap'ia pa chooda-e p'ani.

⁴² Waya wãji nãga it'aa iidide:

—Ak'õre, mi na miait'ee bita uchua ata-e pirã, mãgara pia bida aji. Pia oo k'inia bík'ata oopáde aji.

⁴³ Waya chek'ãri, naa unu chedak'a unu cheji; k'ãi jõni tap'ok'eepa. ⁴⁴ Mãpai ichiak'au bijii mãik'aapa wãda õpee it'aa t'ĩnaji. Wãru chaa ichi ai pedeeta jarapachi. ⁴⁵ Maap'eda waya chek'ãri chi k'õp'ãyoorã p'anadap'edaamaa, mãgaji:

—¿At'ãri parã k'ãi jõnik'ã? aji. Mi peepidait'ee hora pajipi. Eperã Ak'õre Truadepema teedait'ee p'ek'au k'achia oopataarã juade. ⁴⁶ Eperã mi traicionaait'ee bi k'ait'a cheru. ¡P'irabáiti mãik'aapa wãdáma apemaarãmaa!

Jesús jita atapidap'edaa

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesús at'ãri pedeemaa bide, ichi k'õp'ãyo Judas pacheji eperãarã chok'ara ome. Espada pak'uru ome anipajida. P'aareerã poroorãpa mãik'aapa judiorã poro waibiarãpa ma eperãarã pëijida ãchi pari. ⁴⁸ Panadai naaweda, Judapa mãirãmaa jaraji:

—Chi mia k'ĩra ãruta saludaak'ãri, mãgita jita atadapáde aji.

⁴⁹ Mapa pachedak'ãri Jesumãi, Judas pedee cheji:

—Tachi Jarateepari, ¿k'ap'ia pia bik'ã? aji.

Mãga jarap'eda, k'ĩra it'aaji. ⁵⁰ Jesupa p'anauji:

—K'õp'ãyo, oopáde aji, pia ne-inaa oode cheda.

Mãpai Judas ome che p'anadap'edaarãpa Jesús jita atadap'eda, mamãik'aapa ateejida.

⁵¹ Mãga nide Jesús ik'aawa badapa ichi espada ãt'a atap'eda, p'aareerã poro waibia mimiapari k'ĩri orp'et'aaji. ⁵² Mãpai Jesupa mãgaji:

—¡Pichi espada ata bíji ichi badamã! Chi espadapa chõopataarã piupata espadapa.

⁵³ ¿K'awa-e bik'ã aji, mi Ak'õremaa k'aripa iidiru pirã, irua angeleerã setenta y dos mil ãraweda pëik'aji? ⁵⁴ Mamĩda mãga ooru pirã, uchua-e pai Tachi Ak'õre Ũraa p'ã jera bide nãga p'asait'ee jara bik'a.

⁵⁵ Māpai Jesupa iidiji ichi jita ata chedap'edaarāmaa:

—¿Sāap'eda parā chejidama aji, espada ome māik'aapa pak'uru ome mi jita atade, eperā nechayaa bi jita atapatak'a? Ewari chaa mi Tachi Ak'ōre te waibiade bapari iru pedee jaratemaa. Mamīda mi jitada-e paji. ⁵⁶ Na jōma p'asaruda aji, Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa jaradap'edaak'a iru Ūraa p'ādade.

Jesupa māga jaramaa bide jōmaweda chi k'ōp'āyoorāpa atabaibēijida māik'aapa miruk'oodachida.

Jesús Junta Suprema k'īrapite

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Jesús jita atadap'edaarāpa ateejida Caifás temaa. Caifás p'aareerā poro waibia paji. Mama Junta Supremadepemaarā see nībaji. ⁵⁸ Pedro t'imīpapai t'ēe wāk'āti wāji. Māgá wāpa panaji Caifás temāi. Ma te t'iak'au badamāi edú t'īup'eda, Tachi Ak'ōre te waibia jīapataarā ome su-ak'i banaji ak'iit'ee sāga oodai Jesús ome.

⁵⁹ P'aareerā poroorāpa jōmaweda Junta Supremadepemaarā ome testigo jiri p'anapachida. Māgá Jesús peepit'aadait'ee. ⁶⁰ Eperāarā chok'ara seewa jarade chejida mīda, maarepida unuda-e paji imiateedait'ee. Mamīda seewa-idaa beerā omé pachejida. ⁶¹ Māirāpa māgajida:

—Na eperāpa jaraji: “Mia Tachi Ak'ōre te waibia t'eet'aap'eda, k'āima ōpeemaa waya oo atai.”

⁶² Māga ūrik'āri, p'aareerā poro waibia bainī beeji māik'aapa iidiji Jesumaa:

—¿Wāarak'ā aji, pi k'īrapite jara p'ani pedee? ¿Maarepida p'anau-ek'ā? aji.

⁶³ Mamīda Jesupa maarepida p'anau-e paji; k'īup'ee beeji. Māpai p'aareerā poro waibiapa māgaji:

—¿Tachi Ak'ōre ichita chok'ai bi k'īrapite wāarata jarāji! ¿Pik'ā Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā? ¿Pik'ā aji, Tachi Ak'ōre Waibia Warra?

⁶⁴ Jesupa p'anauji:

—Mīda aji, pia jara bik'a. Mia jara bi: Parāpa Eperā Ak'ōre Truadepema unudait'ee su-ak'i bi Tachi Ak'ōre Waibia juaraare māik'aapa jīararade cheru.

⁶⁵ Māpai Caifapa ichi p'aru jēt'aaji t'āri k'achiapa māik'aapa māgaji:

—¿Na eperāpa pedee k'achia jaramaa bida aji, Tachi Ak'ōre āpite! ¿K'āare-it'ee waa jiridayama aji, eperāarāpa ichia ooda jaradamerā? ¿Parāpa ūrijida-ek'ā ichia ma pedee k'achia jarada? ⁶⁶ ¿K'āata k'īsia p'anima? aji.

P'anaujida:

—Piupia bida ajida, ichia jarada k'aurepa.

⁶⁷ Māpai Jesús k'īramaa idujida māik'aapa p'ua oo wājida. Awaraarāpa k'īramaa sījida. ⁶⁸ Māga oo jōnide māgajida:

—¿Pi wāara Tachi Ak'ōre Warra pirā, jarapāde ajida, k'aipata pi sīji!

Pedropa Jesús k'awa-e bida ada

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Māimisa Pedro taawa su-ak'i baji te āuk'idaa. Māga nide awēra mama mimiapari cheji māik'aapa māgaji Pedromaa:

—Pi auk'a nipajida aji, jā eperā Jesús Galileadepema ome.

⁷⁰ Mamīda Pedropa meraji jōmaarā taide:

—Mia k'awa-e bida aji, k'āaredeta pia jara bi.

⁷¹ Maap'eda Pedro wāji puerta edú t'īupatamāi. Mama awaraa awēra mimiaparipa iru unuk'āri, arii p'anadap'edaarāmaa māgaji:

—Pichá, na eperā nipajida aji, Jesús Nazaretdepema ome.

⁷² Waya Pedropa meraji:

—Tachi Ak'õre k'ĩrapite mia juraaru: ¡Jã eperã k'awa-e bida! aji.

⁷³ Taarã-e nide arii see nĩbadaarã Pedro k'ait'a chejida mãik'aapa mǎgajida: —Wãara pi ãchi k'õp'ãyo. Pedeedeepa p'oyaa mera-eda aji, pi Galilea eujãdepema.

⁷⁴ Mǎpai Pedropa juraaji Tachi Ak'õre k'ĩrapite:

—¡Mia jã eperã k'awa-e bida! aji. ¡Seewa jaramaa bi pirã, Tachi Ak'õrepa mi miapiipia bida! aji.

Aramata et'erre k'ariji. ⁷⁵ Mǎpai Pedropa k'irãpaji Jesupa jarada: “Et'erre k'ari naaweda, pia jarada õpee jarait'ee mi k'awa-e bi.” Mǎpai Pedro taawaa uchiap'eda, jẽe nĩbeeji audú k'ĩsia p'ua bada perã.

27

Jesús Romadepemaarã poro waibiamaa ateedap'edaa

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Tap'eda weda p'aareerã poroorã judiorã poro waibiarã ome pedeetejida Jesús peet'aadait'ee. ² Jĩdap'eda, ateejida Romadepemaarã poro waibia Poncio Pilatoma. Mǎgĩ Romadepema paji. Judea eujã ak'ipari paji.

Judas Iscariote piuda

³ Judas, Jesús traicionaadapa unuk'ãri Jesús peet'aadait'ee p'ani, t'ãri p'uadachi ichia traicionaada perã. Mapa ma p'arat'a tau treinta ichi-maa p'aadap'edaa teenaji p'aareerã poroorãmaa mãik'aapa judiorã poro waibiarãmaa. ⁴ Mǎgaji:

—Mia p'ek'au k'achia oojida aji, ma eperãpa k'achia ook'aata peepit'aada perã.

Mǎpai ãchia p'anaujida:

—¡Tai-it'ee p'ua-e bida ajida, piata ooda perã!

⁵ Mǎpai Judapa ma p'arat'a tau Ak'õre te waibiade bat'ak'oop'eda, mamãik'aapa uchijaji. Maap'eda ichi juadoopa otau jĩ atap'eda, it'ĩ baijira beeji piurumaa.

⁶ Ai naaweda Judas Ak'õre te waibiadeepa uchiak'ãri, p'aareerã poroorãpa ma p'arat'a tau p'e atajida mãik'aapa mǎgajida:

—Na p'arat'a tau bidaik'araa bi p'arat'a ia bipatade Tachi Ak'õre-it'ee, tachi ùraade jara bairã p'arat'a p'aada eperã peeda pari teenaadamerã Tachi Ak'õrema.

⁷ Maperã ma p'arat'apa eujã neto atajida aide iadamerã ãchi eujãde k'ĩra tewaraarã piurutaarã. Ai naaweda ma eujã t'ĩjarapachida Chok'o K'apataarã Eujã. ⁸ Mamĩda mǎgã netodap'eda eperã peeda pari p'arat'apa, eperãarãpa t'ĩ bijida “Waa Eujã.” ⁹ Mǎga paji Ak'õre pedee jarapari, Jeremiapa chonaarãweda jaradak'a:

‘P'arat'a tau treinta jitajida; Israel pidaarãpa bidap'edaak'a. ¹⁰ Ma p'arat'apa neto atajida Chok'o K'apataarã apata eujã Tachi Ak'õrepa mĩmaa jaradak'a.’
(Zac 11.12-13; Jer 18.1-7; 32.6)

Jesús Pilato k'ĩrapite

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹ Jesús Pilato k'ĩrapite ateedak'ãri, Pilatopa iidiji:

—¿Pik'ã aji, Judiorã Rey?

Jesupa p'anauji:

—Mida aji, pia jara bik'a.

¹² Mǎpai p'aareerã poroorãpa judiorã poro waibiarã ome Jesús imiatee jõnapachida. Mamĩda irua maarepida p'anauk'aa paji. ¹³ Mapa Pilatopa iidiji:

—¿Ūri-e bik'ã aji, pi k'ĩrapite jara p'ani?

¹⁴ Mamĩda Jesupa pedee apida p'anauk'aa paji. Mapa Pilatopa k'awa-e paji k'ãata ooit'ee.

Pilatopa Jesús peepida

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Ma fiestade Pilatopa preso aba k'ena pëipachi, eperãarãpa iidirutata.

¹⁶ Maapai eperã t'ĩjarapatap'edaa Jesús Barrabás carcelde baji. Eperãarãpa ma eperã t'o p'anajida, irua ne-inaa k'achia ooda k'aurepa. ¹⁷ Jesús at'ãri Pilato k'ĩrapite bide, Pilatopa see nĩbadaarãmaa iidiji:

—¿K'aita k'inia p'anima aji, mia k'ena pëimerã, Jesús Barrabás maa-e pirã Jesús, Mesías apata?

¹⁸ Pilatopa mãga iidiji ãchi k'ĩraupiit'ee, k'awa bada perã Jesús aneedap'edaarãpa iru k'ĩra unuamaa iru p'anadap'edaa.

¹⁹ Pilato at'ãri su-ak'i bide poro waibia su-ak'i beeparimã, chi wërãpa jara pëiji:

—K'ĩrak'aupai ne-inaa k'achia ooi jã eperã ome, irua k'achia ook'aa perã. P'ãrik'ua mi k'ãimok'araa k'achia nĩbajida aji, iru ome.

²⁰ Mamĩda p'aareerã poroorãpa judiorã poro waibiarã ome eperãarãmaa jarajida iididamerã Pilatopa Barrabata k'ena pëimerã; jōdee Jesús peepit'aamerã. ²¹ Mãpai waya Pilatopa iidiji:

—¿Chisãgita k'inia p'anima aji, mia k'ena pëimerã?

Eperãarãpa p'anaujida:

—¡Barrabata k'ena pëipáde! ajida.

²² Mãpai Pilatopa iidiji:

—Mãgara mia ¿k'ãata ooyama aji, Jesús, Mesías apata ome?

Jōmaarãpa p'anaujida:

—¡Kurusode peepit'aapáde! ajida.

²³ Mãpai Pilatopa mãgaji:

—¿K'ãare k'achiata oojima? aji.

Mamĩda waya eperãarãpa biajida:

—¡Kurusode peepit'aapáde! ajida.

²⁴ Pilatopa unuk'ãri eperãarã mãgã audupiarã biuk'a nĩbeeruta, k'awaji ãchi ome p'oyaa-e pai. Maperã pania atapiji mãik'aapa jōmaarã taide jua siiji. Mãpai mãgaji:

—Mia ne-inaa k'achia oo-e na eperã ome. ¡Pãchia oo k'iniata oodapáde! aji.

²⁵ Mãpai jōma see nĩbadaarãpa p'anaujida:

—¡Ichi tai k'aurepa piuru pirã, auk'a tai warrarã k'aurepa adaipia bida! ajida.

²⁶ Mãpai Pilatopa Barrabás k'ena pëiji. Maap'eda Jesús soopa wipiji ichi soldaorãmaa mãik'aapa pëiji kurusode baijira bidamerã piurumaa.

Romadepema soldaorãpa Jesús oo iru p'anadap'edaa

(Mr 15.16-20; Jn 19.2-3)

²⁷ Pilato soldaorãpa Jesús ateejida ichi palaciode. Mama soldaorã chok'araara seedachida Jesús ik'aawa. ²⁸ Iru p'aru ěrat'aadap'eda, p'aru teesoo, p'oree jĩ bijida. ²⁹ Mãpai poro jĩra pak'uru jua ne-ĩri-idaa bidee ooda jĩ bijida. Ichiaba pak'uru jitapijida reypa jita iru baparik'a. Maap'eda iru oo iru p'aneejida. Iru k'ĩrapite bedabaidap'eda, mãgapachida:

—¡Ak'íti Judiorã Rey!

³⁰ Ichiaba irumaa idupachida m̄aik'aapa juade iru bada pak'urupa wipachida poromaa. ³¹ M̄agá oo iru p'anadap'eda, ma p'aru p'oree ērat'aajida m̄aik'aapa ichi p'aru waya j̄i bijida. M̄apai ateejida kurusode baijira b̄idait'ee.

Jesús kurusode baijira b̄idap'edaa
(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² P'uurudeepa uchua w̄adade unujida eperā, t'ijarapatap'edaa Simón. M̄agí eperā Cirene p'uurudepema paji. M̄agimaa Jesús kuruso ateejida.

³³ Panajida Gólgota apatap'edaam̄i. (Gólgota jara k'inia bi “Tachi Poro B̄iri.”) ³⁴ Mama Jesumaa topijida vino hiel ome p'oiradap'edaa. Mam̄ida Jesupa ma-āri to chaap'eda, to-e paji.

³⁵ Soldaorāpa Jesús jua m̄aik'aapa chi b̄iri kurusode merap'ejida m̄aik'aapa baijira bijida piumerā. M̄aḡirāpa suerte jemenejida k'awaadait'ee k'aipata iru p'aru atait'ee. ³⁶ Maap'eda, su-ak'i p'aneejida ak'idait'ee. ³⁷ Soldaopa iru poro it'aik'a eere kurusode letrero merap'ej̄i jarait'ee k'āare-it'ee kurusode baijira bijida piumerā. P'ā baji: N̄agí JESÚS; JUDIORĀ REY.

³⁸ Ichiaba Jesús ik'aawa nechiapataarā omé kurusode baijira bijida, aba ichi juaraare, chi apema juabi eere. ³⁹ Chi arii w̄ayaa w̄a nipadap'edaarāpa irumaa ik'achia jarapachida. Āchi poro p'irap'iraa ⁴⁰ m̄agapachida:

—¿Pi-ek'ā ajida, Tachi Ak'ōre te waibia t'eet'aap'eda ewari ōpeemaa waya oo atayada ada? ¿M̄agara p̄ichi itu j̄am̄aik'aapa uchiadar̄iji! ¿Pi Tachi Ak'ōre Warra p̄irā, kurusodeepa irabaidaipáde! ajida.

⁴¹ Ichiaba m̄agá oo iru p'anapachida p'aareerā poroorāpa Moisepa p'āda jarateepataarā ome, judiorā poro waibiarāpa paara. M̄agapachida:

⁴² —Awaraarā k'aripajida ajida. Mam̄ida ichi itu p'oyaa uchua-e nadeepa. Israel pidaarā Rey p̄irā, j̄irabaidar̄iji! ¿M̄agara taipa ij̄āadaipi! ⁴³ ¿Tachi Ak'ōrede ij̄āa b̄ida apar̄i perā, m̄agara Tachi Ak'ōrepa iru k'aripaipia bi, w̄ara k'inia iru bi p̄irā! ¿Jaraji-ek'ā ajida, ichi Tachi Ak'ōre Warra?

⁴⁴ Iru ik'aawa baijira p'anadap'edaarāpa ichiaba irumaa ik'achia jarapachida.

Jesús jai-idaada
(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Imat'ipa ak'ōrej̄iru k'iat'idachi. Na eujā jōma p'āriudachi las tres parumaa.

⁴⁶ Ma hora Jesupa golpe biaji:

—‘Elí, Elí, ¿lemá sabactani?’ (Ma pedee jara k'inia bi: ‘Mi Ak'ōre, Mi Ak'ōre, ¿K'āare-it'ee mi atabaib̄ej̄ijima?’) (Sal 22.1)

⁴⁷ Ūk'uru arii p'anadap'edaarāpa ūridak'āri, m̄agajida:

—Elías, chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari, t'īmaa b̄ida ajida.

⁴⁸ Aramata eperā p'ira w̄aji m̄aik'aapa esponjak'a p'ēsap'ēesaa bi topa ataji vino achuchuade. Sia k'īde jōi b̄ip'eda, s̄aji m̄aik'aapa Jesús it'aim̄i t'i atanaji sōmerā, opis̄ia bi j̄iak'aapa. ⁴⁹ Mam̄ida apemaarāpa m̄agajida:

—Ichiak'au b̄iji. Unu k'inia p'an̄ida aji, Eliapa iru k'aripa chei wa m̄aga-e.

⁵⁰ M̄aga n̄ide Jesús waya golpe biaji m̄aik'aapa jai-idaaji. ⁵¹ M̄aimisa Jerusalende Tachi Ak'ōre te waibiade chi edupiara bi cuarto t'īupatam̄i p'aru teeso eebai jira bada esaj̄ak'a j̄edachi it'̄ipa edaa. Eujā w̄ere n̄ibeeji m̄aik'aapa m̄au tapia t'oop'ek'oodachida. ⁵² M̄au te piudap'edaarā ia j̄era bada ewat'ik'oodachida m̄aik'aapa chonaarāwedapema Ak'ōrede ij̄apatap'edaarā chok'ara chok'ai p'irabaijida. ⁵³ Āchi ia j̄era badam̄iipa uchijida m̄aik'aapa Jesús chok'ai p'irabaip'eda, w̄ajida Tachi Ak'ōrepa j̄irit'erada p'uuru Jerusalendee. Mama eperāarā chok'araarāpa m̄airā unujida.

⁵⁴ Jesús ik'aawa bada soldaorã poro ichi jua ek'ari p'anadap'edaarã ome unudak'ãri eujã wëre nîbi mǎik'aapa awaraa ne-inaa p'asa nîbi, audú p'eradachida. Mǎpai mǎgajida:

—¡Wãara, na eperã Tachi Ak'õre Warra paji!

⁵⁵ Mama t'imïpapai ak'i p'anajida wëraarã chok'ara, Galilea eujãdeepa che p'anadap'edaa Jesús ome. Æchia Jesús k'aripapachida. ⁵⁶ Æra ome baji María Magdalena. Ichiaba baji Santiago mǎik'aapa José nawe t'ïjarapatap'edaa María. Ichiaba baji Zebedeo wëra.

Jesús iadap'edaa

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ P'ãriupodopa pacheji eperã p'arat'ara bi, t'ïjarapatap'edaa José. Mǎgí eperã Arimatea p'uurudepema paji. Ichiaba Jesude ijãapachi. ⁵⁸ José wãji Pilatoma Jesús k'ap'ia piuda iidide iait'ee. Pilatopa teepiji. ⁵⁹ Mǎpai Josepa Jesús k'ap'ia lienzo chiwidide pïraji ⁶⁰ mǎik'aapa bïji mǎu te uria k'oropida ichi-it'ee iru badade. Made piuda apida waide iada-e p'anajida. Maap'eda ma mǎu te uria t'ai jïa bëiji mǎu choma bïpa mǎik'aapa wãji. ⁶¹ Mamïda María Magdalena apema María ome su-ak'i p'aneejida ma mǎu te uria t'ai k'ïrapite.

Jesús iadap'edaamãï jïapataarã pëidap'edaa

⁶² Ai norema ïipata ewate paji. Ma ewate p'aareerã poroorã fariseorã ome wãjida Pilatoma. ⁶³ Mǎganajida:

—Señor, taipa k'irãpa p'anï jã seewa-idaa bada chok'ai bak'ãri, jaraji ichi piup'eda ewari õpee parumaa chok'ai p'irabaiit'eeda ajida. ⁶⁴ Mapa soldaorã pëiji jǎgí iadap'edaamãï jïade k'ãima õpee paru misa, maa-e pïrã chi k'õp'ãyoorã p'ãrik'ua chedap'eda, atadaridai iru k'ap'ia piuda mǎik'aapa eperãarãmaa jaradai iru waya chok'ai bi. Mǎga ooruta pïrã, eperãarãpa ma seewa audupïara ijãadayada ajida, naawedapema k'ãyaara.

⁶⁵ Pilatopa p'anauji:

—Acha p'anï soldaorã atéeti mǎik'aapa chi iadap'edaamãï jïa paraa binadapáde aji.

⁶⁶ Aramãgá maaaa wãdap'eda, ma mǎu te uria t'aide mǎu choma bïpa t'ap'a bïjida. Pi-ia sellaa ata bïjida. Maap'eda soldaorã jïa paraa atabëijida mama.

28

Jesús chok'ai p'irabaida

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ ïipata ewate wãyaap'eda, tomia ewate ta-p'eda weda María Magdalena awaraa María ome wãjida Jesús k'ap'ia iadap'edaamaa iru ak'ide. ² Mǎga nide eujã wëre nîbeeji, it'ariipa ángel ma eujãdee cheda perã. Mǎgïpa Jesús ia bada mǎu te uria t'aidepema mǎu choma jïa bada ãyaa atap'eda, ai ïri su-ak'ï beeji. ³ Ma ángel ïdaa ak'ï baji, pa tau ãe-ãeparik'a. Chi p'aru audú t'o-t'oo baji nievek'a. ⁴ Soldaorãpa mǎgí unudak'ãri, k'ap'ia wëree para beeji p'era jônïpa mǎik'aapa piudak'a baip'aneejida eujãde.

⁵ Mǎga nide angelpa mǎgaji ma wëraarãmaa:

—Waaweenáati. Mia k'awa bi parãpa jïrimaa p'anï Jesús, chi kurusode baijira bidap'edaa. ⁶ Iru nama wë-e. Chok'ai p'irabaiji ichia jaradak'a. Pichá, ak'ï chéti iru iadap'edaamãï. ⁷ Maap'eda, isapai wãti mǎik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa jaranáti: “¡Chok'ai p'irabaijipi! Parã naa iru wãit'ee Galilea eujãdee. Mama iru unudait'ee.” Mata mia parãmaa jara chejida aji.

⁸ Aramata Jesús k'ap'ia iadap'edaamãipa ma wēraarã isapai wājida chi k'õp'ãyoorãmaa jarade. Mamãik'aapa ãchobee, ma awara t'ãri o-ĩa p'ira wājida. ⁹ Māgá wādade Jesús ãchi k'irapite uchiaji māk'aapa ãchimaa saludaaji. Aramata ma wēraarãpa Jesumaa orradachida. Maap'eda iru b̄iri wēre atajida māk'aapa irumaa it'aa t'ijida. ¹⁰ Māpai Jesupa māgaji:

—Waaweenáati. Wãti jarade mi k'õp'ãyoorãmaa Galileadee wādamerã. Mama mi unudayada aji.

Soldaorãpa nepiridap'edaa

¹¹ Ma wēraarã wāruta misa, ma jĩamaa p'anadap'edaarã ùk'uru wājida p'uurudee ãchi ome p'asada nepiride p'aareerã poroorãmaa. ¹² Mãirã wājida pedeteede judiorã poro waibiarã ome. Maap'eda soldaorãmaa p'arat'a waibia p'ajida māk'aapa ¹³ māgajida:

—Jaráti parã k'ãi jõni misa, Jesús k'õp'ãyoorã chedap'eda, iru k'ap'ia chia atadachida. ¹⁴ Pilatopa ma p'asada k'awaa ataru pirã, taipa pedeedait'ee parã k'ap'ia. Māgá parã k'aripa atadayada ajida.

¹⁵ Soldaorãpa ma p'arat'a jitadap'eda, oojida mãirãpa jaradap'edaak'a. Ma seewa at'ãri jarapata judiorã t'ãide.

Jesupa chi k'õp'ãyoorãmaa jarada

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ T'ēpai Jesús k'õp'ãyoorã once wājida Galileadee. Panajida irua jarada eemãi. ¹⁷ Jesús unudak'ãri, irumaa t'ãri o-ĩa it'aa t'ijida. Mamãida ùk'uruurãpa at'ãri pia ijãada-e p'anajida iru wãara chok'ai p'irabaida. ¹⁸ Māga nide Jesús ãra k'ait'a cheji māk'aapa māgaji:

—Tachi Ak'õrepa jõmaweda ne-inaa it'ari nĩbi, na p'ek'au eujãde nĩbi biji mi jua ek'ari. ¹⁹ Maperã wãti na p'ek'au eujã eperãarã paraamaa, michi k'õp'ãyoorã papide. ãra poro chóoti Tachi Ak'õre t'ide, ichi Warra t'ide māk'aapa ichi Jaure t'ide. ²⁰ Jaratéeti oodamerã mia parãmaa jaradak'a. Mi parã ome bapariit'ee ewari chaa, na p'ek'au eujã jõrumaa.

SAN MARCOS San Marcopa Pedee Pia P'ãda

Marcos, ichiaba t'ijarapatap'edaa Juan Marcos. Māgipa na pedee pia p'ãji. Ichiaba judío paji. Tachi Ak'õre Ũraa p'ãda k'awaa beerãpa jara p'ani Marcopa Jesús bapata k'awaaaji Jesupa jirit'erada, Simón Pedro ome.

Na pedee pia p'ãdade Marcopa audú jara bi Jesupa ne-inaa ooda na p'ek'au eujãde bi misa. K'awapi k'inia baji Jesús jōmaarã k'ãyaara waibiara bi. Māga ak'ipiji, jarak'ãri Jesupa Tachi Ak'õre Ũraa p'ãda iru bada ichi jua ek'ari; netuaraarã p'oyaada māk'aapa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wēpapida. Ichiaba na p'ãdade Marcopa Jesús audú t'ijara bi “Eperã Ak'õre Truadepema” māk'aapa “Tachi Ak'õre Warra”.

Naapiara Marcopa jara bi Juan Bautistapa jarateeda eujã pania wēe bide (cap. 1.1-8); irua Jesús poro chooda (cap. 1.9-11) māk'aapa Jesús unuda netuara ome eujã pania wēe bide (cap. 1.12-13).

Mateopa oodak'a ma eere ichiaba jara bi Jesús nipapata Galilea eujãde jarateede; chi k'õp'ãyoorã jirit'erada māk'aapa Capernaum p'uurude ne-inaa ooda maap'eda jarateeda, Galilea eujãde bi misa (caps. 1.14–6.29).

Ma eere jara bi Jesús jaratee nipapata awaraa eujãde (caps. 6.30–9.50); irua ooda māk'aapa jarateeda Judea eujãde māk'aapa Perea eujãde (cap. 10.1-52); iru wãda Jerusalendee māk'aapa irua mama ooda (caps. 11.1–12.44); irua jarateeda Tachi Ak'õre ewari waibia ewatede (cap. 13) māk'aapa k'era weeda iru biiri ñri (cap. 14.1-11).

Ma eere jara bi Jesupa ũraa t'ēe jarada, iru peet'aadap'edaa māk'aapa chok'ai p'irabaida (caps. 14.12–16.20).

*Juan Bautistapa jarateeda eujã pania wēe bide
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)*

¹ Mi, Marcopa p'ãru Jesucristode; iru Tachi Ak'õre Warra; Tachi Ak'õrepa eperãarãmaa pedee pia Jesucristode k'awapida.

² Chonaarãweda Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaíapa p'ãji: “Tachi Ak'õrepa mājaji ichi Warramaa: “Mia eperã chok'a pēit'ee pi naa o pia oonamerã pi, eperãarã poro waibia, chei naaweda.” ’ *(Mal 3.1)*

³ ‘Eujã pania wēe bide eperã bia bi: “O pi-ia oopatak'a poro waibia chei naaweda, māga pik'a p'ek'au k'achia oo amáati Tachi Waibia chei naaweda.” ’ *(Is 40.3)*

⁴⁻⁶ Ewari aba Isaíapa p'ãdak'a p'asaji. Eperã t'ijarapatap'edaa Juan Bautista cheji eujã pania wēe bima. P'aru camello k'aradee k'ada jipachi. Chi k'irride jipari ne-edee ooda paji. K'opachi sisi māk'aapa topachi jirri miéle. Judea eujãdepemaarã māk'aapa Jerusalendepemaarã chok'ara wãpachida iru ũraa ũride. Irua jarateepachi Tachi Ak'õrede ijãadamerã māk'aapa poro choopidamerã ak'ipidait'ee achia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'ani. Māgá Tachi Ak'õrepa achia p'ek'au k'achia oopata wēpapii.

Māga ũridak'ãri, eperãarãpa Tachi Ak'õremaa chupiria iidi chejida achia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Māpai Juanpa poro chooji Jordán to jãde.

⁷ Ichiaba jarateepachi:

—Eperã mi t'ēe cheru. Māgí waibiara bi mi k'ãyaara p'ek'au k'achia wēe bairã. Mapa ñjaabaip'eda, iru chancla jida ñraik'araa bi. ⁸ Mia parã poro choopari paniapa, mamãda irua parã nãgá poro chooit'ee. Ak'õre Jaure ba chepiit'eeda aji, parã k'ap'iade.

*Jesús poro chooda**(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)*

⁹ Maapai Jesús cheji Nazaret p'uurudeepa. Ma p'uuru Galilea eujāde bi. Cheji Juanpa jaratee badamaa. Māpai Juanpa Jesús poro chooji Jordán tode.

¹⁰ Jesús toiduupa uchiak'āri, unuji pajā ewadaru māik'aapa Tachi Ak'ōre Jaure ichi ĩri palomak'a baai cheru. ¹¹ Māpai it'ariipa Tachi Ak'ōrepa jaraji:

—Pida aji, mi Warra k'inia, mia jirit'erada. Pia mi t'āri o-ĭapipari.

*Netuara Poro Waibiapa Jesús k'achiade baaipiit'ee pada**(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)*

¹² Māga bap'eda, Ak'ōre Jaurepa Jesús wāpiji eujā pania wēe bimaa. ¹³ Mama ne-animal k'achia paraamāi ituaba baji k'āima cuarenta. Netuara Poro Waibiapa ne-inaa k'achia oopi k'inia baji, mamīda p'oyaa-e paji. Jesupa oo-e pak'āri, angeleerā chejida iru k'aripade.

*Jesupa jarateemaa beeda**(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)*

¹⁴ Juan Bautista carcelde t'i nībidap'eda, Jesús wāji Galilea eujādee Tachi Ak'ōre pedee pia jarateede. ¹⁵ Jarapachi:

—Idi weda eperāarāpa k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. Mapa k'ĭsia p'ua bap'eda, p'ek'au k'achia oo amaadapāde aji, māik'aapa ijāadapāde aji, iru pedee pia jara pēidade.

*Jesupa to-ĭapataarā k'ĭmari jirit'erada ichi ome nipapataadamerā**(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)*

¹⁶ Maap'eda Jesús Galilea Lago ide nide unuji Simón māik'aapa chi ĩpema Andrés. To-ĭapataarā paji. Mapa t'iri t'aamaa p'anajida. ¹⁷ Jesupa māgaji:

—Mi ome nipapataāti māik'aapa óoti mia ooparik'a. Idideepa eperāarā jiridait'ee Tachi Ak'ōre-it'ee, to-ĭapataarāpa chik'o jiripatak'a.

¹⁸ Aramata āchi t'iri atabēijida māik'aapa wājida iru ome.

¹⁹ Ipu nok'ode unuji Santiago māik'aapa chi ĩpema Juan. Zebedeo warrarā paji. T'iri pi-ia p'e bimaa p'anajida barcode. ²⁰ Jesupa āra unuk'āri, t'iji ichi ome auk'a nipapataadamerā. Aramata atabēijida āchi mimia barcode āchi ak'ōre chi k'aripapataarā ome māik'aapa wājida Jesús ome.

*Eperā k'ap'ĭade netuara merātia bada**(Lc 4.31-37)*

²¹ Panajida Capernaum p'uurude. Māgĭ p'uuru Galilea eujāde bi. Judiorā ĩpata ewate pada perā, Jesús wāji Ak'ōre Ũraa jarateepata tedee. Mama jarateemaa beeji. ²² Jōmaarā taide jĭp'a jarateeji Tachi Ak'ōrepa jarateepidak'a. Moisepa p'āda jarateepataarā k'āyaara pipiara jarateeji. Mapa eperāarā ak'itrua para beeji. ²³ Mama t'ĭuji eperā k'achia bi Tachi Ak'ōre k'ĭrapite, netuara iru k'ap'ĭade merātia bada perā. Ma netuarapa biaji:

²⁴ —Jesús Nazaret p'uurudepema, ¿k'āata oo chejima aji, taimaa? ĩTai ichiak'au bĭji! ¿Tai k'emat'aadeta cheruk'ā? aji. Mia pi k'awa bi. Tachi Ak'ōrepa pi pēiji. Mapa pĭde p'ek'au k'achia wēe bĭda aji.

²⁵ Māpai Jesupa ma netuara itriat'aaji:

—ĭK'ĭup'ee beepāde aji, māik'aapa uchiapāde aji, na eperā k'ap'ĭadeepa!

²⁶ Māpai ma netuarapa eperā wawat'aaji māik'aapa golpe biap'eda, k'ap'ĭadeepa uchiadachi. ²⁷ Māga unudak'āri, jōmaweda ak'itrua para beeji māik'aapa pedee para beeji āchi pitapai:

—¿K'aima na eperã? ¡Eperã poro waibiak'a jaratee bi! Irua jarateeda waide ũridak'aa nama. ¡Ma awara netuaramaa pedeeek'ãri, irua jararuk'a auk'a oo p'anida! aji.

²⁸ Mapa taarã-e weda Galilea eujãdepemaarãpa Jesús k'awaajida.

Jesupa Simón Pedro p'ãk'õre jipada
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Jesús, Santiago Juan ome uchiadak'ãri Ak'õre Ũraa jarateepata tedeepea, wãjida Simón mãik'aapa Andrés temaa. ³⁰ Simón p'ãk'õre k'iamiapa p'arude baji. Mapa jaranajida Jesumaa. ³¹ Jesús irumaa wãji mãik'aapa juade jita atap'eda, p'irabai ataji. Aramata k'iamia tuudachi. Mãpai chi k'ayaa badapa nek'opiji Jesumaa mãik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa.

Jesupa k'ayaa beerã chok'ara jipada
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² K'eudaik'ãri, eperãarãpa k'ayaa beerã chok'ara aneejida Jesumaa. Ichiaba aneejida netuara k'ap'iade merãtia beerã. ³³ P'uuru pidaarã chok'ara see nãbeeji te t'ĩupatamãi. ³⁴ Jesupa k'ayaa k'ĩra t'ãdoo iru p'anadap'edaarã jipaji. Ichiaba netuaraarã eperã k'ap'iade merãtia beeda uchiapik'ooji. Ma awara ma netuaraarãmaa pedeepe-e paji, ãchia k'awa p'anadap'edaa perã iru Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã k'aripamerã.

Jesús Galilea eujãde jaratee nipada
(Lc 4.42-44)

³⁵ Tap'edapodopa Jesús p'irabaiji mãik'aapa uchijaji p'uurudeepa it'aa t'ĩnait'ee eperãarã p'anadak'aamaa. ³⁶ Simón p'irabaik'ãri, iru unu-e paji. Mapa apemaarã k'õp'ãyoorã ome wãji Jesús jiride. ³⁷ Unu atadak'ãri, mãgajida:
—Jõmaarãpa pi jiri nidada ajida.

³⁸ Mamãda Jesupa mãgaji:

—Tachi Ak'õrepa mi pëiji ichi ũraa jõmaarãmaa jarateemerã. Mapa wãdáma aji, awaraa p'uuru k'ait'a beemaa.

³⁹ Jesús mãgá jaratee nipapachi jõma Galilea eujãde chi k'õp'ãyoorã ome. Jarateepachi Ak'õre Ũraa jarateepata tede p'uuru bee chaa mãik'aapa eperã k'ap'iade netuara merãtia bee uchiapipachi.

Jesupa leprapa k'ayaa bada jipada
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Ewari aba eperã leprapa k'ayaa bi cheji Jesumaa mãik'aapa bedabaip'eda, mãgaji:

—K'inia bi pirã, mi k'ayaa wëpapipáde aji, Ak'õre k'ĩrapite mi pia beemerã.

⁴¹ Jesupa iru chupiria k'awaaji. Juapa t'õbaiji mãik'aapa mãgaji:

—¡K'inia bida! aji. Jipa beepáde aji.

⁴² Aramata ichi k'ap'iadeepa lepra k'ayaa wëpadachi mãik'aapa jipa beeji.

⁴³ Jesupa ãyaa pëik'ãri, ũraaji:

⁴⁴ —¡Ũrĩji! Jaranãaji apidaamaa. Jĩp'a p'aaremaa ak'ipinãji. Moisepa p'ãdade jara bik'a ipana omé atëeji, teeit'ee Tachi Ak'õremaa. Mãgá jõmaarãpa pi jipa beeda k'awadayada aji.

⁴⁵ Mamãda wãk'ãri, ma eperãpa pariatua jara wãpachi. Maperã Jesús p'oyaa wãk'aa paji p'uurudee. Eperãarã p'anadak'aamãi nipapachi. Mamãda at'ãri p'uuru pidaarã irumaa wãpachida.

2

Jesupa chiwa bada jipada
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Ma t'ēpai Jesús waya wāji ichi bapatamaa Capernaum p'uurudee. Mamīda eperāarāpa k'awaadak'āri iru mama bi, ² taarā-ee eperāarā chok'ara teeda see nība cheji. T'īupatamāi pida araa-ee nībeeji. Irua Ak'ōre Ūraa jaratee bi misa, ³ eperāarā k'īmariirāpa irumaa aneejida eperā chiwa bi. ⁴ Mamīda Jesumāi p'oyaa t'īuda-e paji, chok'ara see nībada perā ma tede. Maperā terrazade wājida māik'aapa uria ewa atajida. Māgí uriadeepa chi chiwa bi irabai atajida ichi p'arude. ⁵ Jesupa māga unuk'āri, k'awaji wāara ichide ijāa p'ani. Mapa māgaji ma chiwa bīmaa:

—Warra, pia p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpajipi.

⁶ Moisepa p'āda jarateepataarā ūk'uru mama su-ak'i p'anajida. Māga ūridak'āri, k'īsiajida: ⁷ “Jā eperā ik'achia pedeemaa bi Tachi Ak'ōre āpīte. Na eujādepemaarāpa p'ek'au k'achia wēpapidak'aa; Tachi Ak'ōrepapaita māga ooi.”

⁸ Mamīda Jesupa ichi t'āride k'awaji āchia k'achia k'īsia p'ani. Mapa māgaji: —¿Sāap'eda parāpa k'īsia k'achia k'īsia p'anima? aji. ⁹ Mia irumaa jarai: “Pia p'ek'au k'achia oopata wēpajipi” maa-e pirā jarai: “P'irabáiji māik'aapa wāji”. ¹⁰ Mi chi Eperā Ak'ōre Truadepema. Mapa Tachi Ak'ōre jua ek'ari mia p'ek'au k'achia wēpapipari na p'ek'au eujāde. Parāpa māgí k'awaadamerā mia jarait'ee: ¹¹ ¡P'irabáiji! Pichi p'aru atáji māik'aapa wāji pichi temaa.

¹² Māpai ma chiwa bada p'irabaidachi māik'aapa ichi p'aru atap'eda, uchiadachi jōmaarā taide. Māpai jōmaarāta ak'itrua para beeji. O-īapa jarapachida Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi:

—Waide nāga unudak'aada apachida.

Jesupa Leví jirida ichi ome nipapariimerā
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Maap'eda Jesús waya wāji Galilea Lago idee. Eperāarā irumaa chepachida. Māpai Ak'ōre Ūraa jarateepachi. ¹⁴ Wāyaa wāde, unuji Leví. Māgí Alfeo warra paji. Su-ak'i baji Cesar-it'ee impuesto p'aapatamāi. Jesupa māgaji irumaa:

—Mi ome nipaparíiji.

Aramata p'irabaip'eda wāji Jesús ome.

¹⁵ Maap'eda chok'ara impuesto p'epataarā Roma pidaarā rey-it'ee māik'aapa awaraa eperāarā k'achia-idaa beerā apatap'edaa Jesús ome nipapachida. Maapai Jesús nek'onaji Leví tede. Jesús māik'aapa ichi ome nipapataarā su-ak'i p'aneejida mesade. Auk'a māgí eperāarā su-ak'i p'aneejida mama Jesús ome. ¹⁶ Moisepa p'āda jarateepataarā, fariseorā eere p'anapatap'edaarāpa māga unudak'āri, iidijida Jesús k'ōp'āyoorāmaa:

—¿Sāap'eda parā jarateepari nek'omaa bīma ajida, impuesto p'epataarā ome māik'aapa awaraa p'ek'au k'achia oopataarā ome? Jāga ooik'araa bida ajida.

¹⁷ Jesupa āchia jaradap'edaa ūrik'āri, māgaji:

—Médico pēidak'aa k'ap'ia pia beerāmaa. Jīp'a pēipata k'ayaa beerāmaa. Māga pik'a Tachi Ak'ōrepa mi pēi-e paji t'āri pia beerā jiride; ma k'āyaara p'ek'au k'achia oopataarā jirideta pēiji.

Sāapai nek'oda-ee p'anadaipia bi
(Mt 9.14-15; Lc 5.33-35)

¹⁸ Ewari aba Juan Bautista k'õp'ãyoorã mãik'aapa fariseorã it'aa t'ĩmaa p'anajida nek'oda-ee Tachi Ak'õre waaweepa. Eperãarã ùk'uruurãpa mãga unudak'ãri, Jesumaa iidinajida:

—Juan ome nipapataarã mãik'aapa fariseorã ome nipapataarã edaare nek'odak'aa. ¿Sãap'eda pi k'õp'ãyoorãpa auk'a oodak'aama? ajida.

¹⁹ Jesupa p'anauji:

—Eperãarã miak'ãipata fiesta oodak'ãri, o-ĩa p'anapata. Mapa k'õp'ãyoorã miak'ãidait'ee p'anĩrã ome p'ani misa, nek'opata o-ĩa p'anadairã. ²⁰ Mamĩda ewari aba miak'ãit'ee bada imik'ĩra ata chedait'ee chi k'õp'ãyoorã ik'aawaapa. Wãara, ma ewate chi k'õp'ãyoorã nek'oda-e pait'ee t'ãri p'uapa.

Ūraa chiwidi mãik'aapa ũraa chonaarãwedapema
(Mt 9.16-17; Lc 5.36-39)

²¹ —Eperã apidaapa p'aru chiwididepema pite aba t'ĩik'araa bida aji, p'aru sorede parchaait'ee. Mãga ooru pĩrã, chi p'aru chiwidi ãridariit'ee mãik'aapa ma pite auk'a bee-e pait'ee chi p'aru sore ome. ²² Ichiaba vino ewaa juda t'idak'aa ne-e sorede. Mãga ooruta pĩrã, baak'adaipari mãik'aapa ne-e jĩadaipari. Vino jida ichiaba atuadaipari. ¡Maperã vino ewaa juda t'idaipia bi ne-e chiwidi bide!

Trigo k'imi chak'eerã jonadap'edaa ñipata ewate
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Judiorã ñipata ewate Jesús nipaji trigo k'ãide mãik'aapa chi k'õp'ãyoorã wãyaa wãdak'ãri, trigo k'imi chak'eerã oro ata wãjida chi tau k'odait'ee. ²⁴ Arii p'anadap'edaa fariseorãpa mãga unudak'ãri, Jesumaa mãgajida:

—¡Pichá ak'ĩji! ¿Sãap'eda pi k'õp'ãyoorãpa jãga oomaa p'anima? ajida. Chonaarãweda Moisepa jaraji mimiadaik'araa bi ñipata ewate.

²⁵ Jesupa mãgaji:

—Parãpa Tachi Ak'õre Ūraa p'ã jera bide pia k'ĩsiada-e p'ani. Chonaarãweda Rey David chi k'õp'ãyoorã ome audú jarrapisia p'anadak'ãri, ²⁶ ichi t'ĩuji Tachi Ak'õre te ne-edee oodade. Abiatar, p'aareerã poro waibiapa, pan k'opiji Davidmaa, ai naaweda Tachi Ak'õrepa jaraji mĩda p'aareerãpa aupai mãgee pan k'odamerã. Davidpa ma pan k'op'eda, ichi ome nipapataarãmaa teeji. Tachi Ak'õrepa ãra miapi-e paji mãga oodap'edaa k'aurepa. ²⁷ Tachi Ak'õrepa eperãarã oo-e paji ñipata ewari ñadamerã. Naapiara Tachi Ak'õrepa eperã ooji. T'ẽepai ooji ñipata ewari eperãarã ñidamerã mimiada-ee. ²⁸ ñipata ewate paara mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema jua ek'ari bida aji.

3

Eperã jua chiwa bada
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Waya Jesús wãji Ak'õre Ūraa jarateepata tedee. Mama baji eperã jua chiwa bi. ² Ūk'uru arii p'anadap'edaarãpa Jesumaa ak'i para baji, ñipata ewate jipai jĩak'aapa. Mãgã ãchi charraarãmaa jaranadait'ee. ³ Mãpai Jesupa jua chiwa bĩmaa maaji:

—P'irabãji mãik'aapa jõmaarã esajĩak'a ak'inĩ béeji.

⁴ Mãpai apemaarãmaa iidiji:

—¿K'ãare p'ãdata iru p'ani Ak'õre Ūraade ñipata ewate oodamerã? ¿Pia oopia bi wa k'achia? ¿Jipai pia bi piupiamapa wa piupiia bi, k'aripada-ee?

Mamĩda ãchi k'ĩup'ee para beeji k'awa p'anadap'edaa perã piata oopia bi. ⁵ Jesupa k'ĩrau ak'ĩji ãchima. Ma eperã chupiria k'awaa k'iniada-e p'anadap'edaa perã, Jesús k'ĩra pia-ee beeji. Mãpai ma eperãmaa mãgaji:

—Pichi jua jĩrupáde aji.

Mãpai jua jĩruji. Aramata jipa beeji. ⁶ Mapa fariseorã mamãik'aapa uchi-adap'eda, Rey Herodes eere p'anadap'edaarã ome pedeeteemaa p'aneejida Jesús peepit'aadait'ee.

Jesupa eperãarã chok'araarãmaa jarateeda lago ide

⁷ Galilea eujãdepemaarã chok'ara Jesús t'ëe chejida. Mapa iru wãji chi k'õp'ãyoorã ome Galilea Lago idee. ⁸ Jesupa ne-inaa pia oopari k'awaadak'ãri, eperãarã chok'araara cheepurujida irumaa: Judea eujãdepemaarã, Jerusalén p'uurudepemaarã, Idumea eujãdepemaarã. Ichiaba chejida Jordán to k'ĩraik'a eerepemaarã, Tiro p'uuru k'ait'a p'anapatap'edaarã mãik'aapa Sidón p'uuru k'ait'a p'anapatap'edaarã. ⁹⁻¹⁰ Chok'ara jipada perã, k'ayaa beerãpa iru p'ĩsua ata chejida, t'õbairupa jipa p'aneedai jĩak'aapa. Eperãarã audú chok'ara nĩbada perã, ichi ome nipapataarã pëiji barco jiride, eperãarã ichimaa chenaadamerã. Mãpai jarateegi barcodepa.

¹¹ Netuara merãtia beerãpa Jesús unudak'ãri, iru k'ĩrapite bed-abaik'oodachida mãik'aapa biapachida:

—jPi Tachi Ak'õre Warrapi!

¹² Mamĩda Jesupa netuaraarã itriapachi ichia ooda nepirinaadamerã eperãarã k'ĩrapite.

Jesupa k'õp'ãyoorã jirit'erada

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Maap'eda Jesús ee nok'odee wãji chi k'õp'ãyoorã ome mãik'aapa jirit'eraji ichi k'ĩsiade iru bada. ¹⁴ Doce jirit'eraji ichi ome nipapataadamerã mãik'aapa Ak'õre Ũraa jarateepataadamerã awara ãi. [Mãgĩrã t'ĩ biji *apóstoles*.] ¹⁵ Mãgĩrã ichiaba pëiji netuara merãtia bee uchiapidamerã eperãarã k'ap'iadeepa. ¹⁶ Nãgĩrã paji chi doce jirit'erada: Simón, (Jesupa t'ĩ bida Pedro); ¹⁷ Zebedeo warrarã, Santiago Juan ome; Jesupa ichiaba ãra t'ĩ bida *Boanerges*; ¹⁸ Andrés; Felipe; Bartolomé; Mateo; Tomás; Santiago (Alfeo warra); Tadeo; Simón Celote apatap'edaa; ¹⁹ mãik'aapa Judas Iscariote; mãgipa t'ëepai Jesús traicionaada.

Jesús Netuara Poro Waibia ome

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Ma t'ëepai Jesús teeda t'ĩuji chi k'õp'ãyoorã ome mãik'aapa waya eperãarã chok'ara irumaa chejida. Mapa p'oyaa nek'odak'aa paji. ²¹ Jesús ëreerãpa mãga k'awaadak'ãri, iru ata chejida jaradap'edaa perã k'ĩra k'awa-ee bi.

²² Moisepa p'ãda jarateepataarã che p'anajida Jerusalendeepa. ãchia jara-pachida:

—Beelzebú, Netuara Poro Waibia juapata jãgã netuaraarã uchiapiparida apachida.

²³ Jesupa ãchi t'ĩ p'e atap'eda, nepiriji:

—¿Sãga Satanapa uchiapiima ichi auk'aarã? ²⁴ P'uuru pidaarã chik'ĩra unuamaa p'aneeruta pirã, taarãda-e ãchi itu jõdaridait'ee. ²⁵ Auk'a te pidaarã awara-awaraadaidak'ãri, waa araa p'anapataada-e pait'ee mãik'aapa jõdaridait'ee. ²⁶ Mãga pik'a Netuara Poro Waibiapa ichi auk'aarã jëreru pirã, ãchi itu jõdaridai.

²⁷ 'Ma awara, apida t'ĩudak'aa eperã juataura bimãi iru net'aa jãri atade. Naapiara jĩ nĩbi-e pirã, iru net'aa jãri p'e ata-e pai. Mi waibiara bi Netuara Poro Waibia k'ãyaara. Mapa netuaraarã mi jua choodak'aa.

²⁸ 'Mia wãarata jararu. Tachi Ak'õrepa p'ek'au k'achia jõmaata wëpapii, pedee k'achia jaradap'edaa paara iru ãpite. ²⁹ Mamĩda ik'achia jararuta pirã iru

Jaure āpīte, Tachi Ak'ōrepa perdonaak'aa. Māgee p'ek'au k'achia wēpapi-eda aji.

³⁰ Moisepa p'āda jarateepataarāpa jarapachida Jesupa ne-inaa oopachi netuara juapa māik'aapa merapachida Tachi Ak'ōre Jaure. Mapa māga jaraji Jesupa.

María Jesús ĩpemaarā ome pachedap'edaa
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Māpai pachejida Jesús nawe chi ĩpemaarā ome. Mamīda taawa p'aneejida māik'aapa t'ĩ pēijida Jesús āchima uchiamerā. ³² Jesús ik'aawa su-ak'i p'anadap'edaarāpa jarajida:

—Pi nawe pi ĩpemaarā ome taawa nīmaa p'anīda ajida. Ārapa pi jiri nidada ajida.

³³ Irua p'anauji:

—Parāpa k'awa p'ani mi nawe māik'aapa mi ĩpemaarā. Mamīda ¿k'airāta mia k'inia iru bima mi nawek'a māik'aapa mi ĩpemaarāk'a?

³⁴ Ak'ip'eda ichi ik'aawa su-ak'i p'anadap'edaarāmaa, māgaji:

—Acha p'anīrāta mia k'inia iru bi mi nawek'a māik'aapa mi ĩpemaarāk'a.

³⁵ Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a oopataarāta mi ĩpemak'a, mi ĩpewērak'a p'ani māik'aapa mi nawek'a.

4

Net'atau p'opari nepirīda
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Waya Jesús jarateemaa beek'āri lago ide, eperāarā chok'ara chejida. Audú chok'ara chedap'edaa perā, Jesús batauji barco lago jāde badade māik'aapa su-ak'i beeji. Jōdee eperāarā jōmaweda p'aneejida lago ide. ² Mamāik'aapa Jesupa eperāarāmaa nepirīmaa beeji Ak'ōre Ūraa jarateeit'ee:

³ —Mia nepirīru pia k'īsiati. Eperā wāji net'atau p'ode. ⁴ Ma p'o wāk'āri, ūk'uru baaijida o jāde. Māpai ipanaarāpa k'ok'oo chejida. ⁵ Ūk'uru baaijida māu-idaade mak'īara yooro wēe badamāi. Māgī isapai t'onojida, mak'īara yooro wēe bada perā. ⁶ Mamīda ak'ōrejīru jērak'āri, chi k'iru piidachi, chi k'arra īrii bada perā. ⁷ Ūk'uru baaijida ne-īri-idaade. Mamīda ne-īri k'ap'ip'īara waripari perā, māgī net'atau t'ono wādap'edaa piuk'oodachida. Maperā chauda-e paji. ⁸ Jōdee awaraa net'atau baaijida eujā piade. Māgī t'onojida, warijida māik'aapa pia chaujida. Ūk'uru net'atau abaadeepa uchi-ajida treinta, sesenta maa-e pirā cien.

⁹ Māpai Jesupa māgaji:

—ĭPia k'īsiati parāpa et'ewa ūridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi!

Sāap'eda Jesupa nepirīpachi jarateeit'ee
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ T'ēpai Jesús ituaba beeji chi k'ōp'āyoorā doce ome, awaraa ichi ome nipapatap'edaarā paara. Māpai āchia iidijida:

—¿K'āata jara k'inia bima ajida, pia nepirī bada?

¹¹ Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'ōrepa parāmaa k'awapimaa bi ne-inaa naaweda k'awapik'aa pada; sāga ichideerā p'aneedai. Mamīda awaraarāmaa mia nepirīpari jarateeit'ee, k'awada-ee p'aneedamerā.

¹² 'Mia oo bi ak'i p'ani mīda, wāara unuda-e māik'aapa mia jara bi ūri p'ani mīda, k'awada-e. Mia jarateepari pia k'awadap'edaa paara,

Tachi Ak'õrede ijãak'ajida mãik'aapa irua ãchia p'ek'au k'achia oopata wëpapik'aji. Mamïda wãara mãga k'iniadak'aa.' (Is 6.9-10)

Jesupa k'awapida net'atau p'oparide
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ Mãpai Jesupa iidiji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—¿Parãpa k'awada-e p'anik'ã mia jaratee k'inia bi ma nepiridade? ¿Sãga k'awaadait'ee awaraa nepirik'ãri jarateeit'ee? Nãga jara k'inia bi:

¹⁴ 'Ma net'atau p'opari Ak'õre Ûraa jarateeparik'a bi mãik'aapa ma net'atau Ak'õre ùráak'ata bi. ¹⁵ Net'atau baairutamã eperãarã Ak'õre Ûraa ùripataarãk'ata bi. Mamïda ùridap'eda, Netuara Poro Waibia chepari ne-inaa ooit'ee, t'ãripa ma pedee ijãanaadamerã. ¹⁶ Awaraa eperãarã chi net'atau mãu-idaade baaidap'edãak'api p'ani. Tachi Ak'õre Ûraa o-ia ùripata. ¹⁷ Mamïda ma net'atau t'onoda taarã-e weda pũdaiparik'a, mãga pik'a mãgãrãpa ma jara pëida taarã ijãada-e. Maperã ma ùraade ijãadap'edaa k'aurepa awaraarãpa nepira jiri cheruta pirã ãchi ome, maa-e pirã awaraarãpa ãchi jiriruta pirã miapidait'ee, ijãa amaapata. ¹⁸ Awaraa eperãarã chi net'atau ne-iri-idaade baaidap'edãak'api p'ani. Ak'õre Ûraa ùri p'ani. ¹⁹ Mamïda ãchia na p'ek'au eujãdepema net'aa k'isia p'aneepata ãchi-it'ee atadait'ee. Tachi Ak'õre Ûraa ùridai k'ãyaara, p'arat'a mãik'aapa awaraa ne-inaa waapiara k'inia p'anapata. Maperã Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bik'a oodak'aa. ²⁰ Jõdee awaraa eperãarã chi net'atau eujã piade baaidap'edãak'api p'ani. Net'atau aba eujã piade uuda chauparik'a tau treinta maa-e pirã sesenta maa-e pirã cien, mãga pik'a ma eperãarãpa Ak'õre Ûraa ùridak'ãri, t'ãride ijãa p'aneepata. Mãgã Tachi Ak'õre Ûraa waapiara k'awaa wãpata mãik'aapa oopata irua k'inia bik'a.

K'ãata oodaipia bi Jesupa jarateeda ùridak'ãri
(Lc 8.16-18)

²¹ Ichiaba jarateiji:

—Tachia lámpara k'oodak'aa cajón ek'ari ata bidait'ee maa-e pirã cama ek'ari. Ma k'ãyaara lámpara k'oodak'ãri, it'í ata bipata pia ãdaamerã. ²² Mãga pik'a, ãrá Tachi Ak'õre net'aa mera pik'a bi mïda, t'ëepai parãpa jõmaarãmaa jaradait'ee. ²³ ¡Pia k'ísíati parãpa et'ewa ùridap'edaade k'awaadamerã k'ãata jara k'inia bi!

²⁴ Ichiaba jaraji:

—Pia k'ísíati mia jararude. Eperãpa ne-inaa pia ook'ãri mia jarateeda pia k'isia bairã, pia oo bi. Tachi Ak'õrepa ichi ùraa audú k'awaapii irumaa, mãik'aapa ne-inaa pipiara ooyada aji, iru ome. ²⁵ Tachi Ak'õrepa eperã k'isia k'awaa bimaa k'isia k'awaara bapiit'ee, Ak'õre Ûraa Pia ijãapari perã. Jõdee mia jarateeda pia k'isia k'inia-e bak'ãri, ichia naaweda k'awa bada k'ãra atuapiit'ee.

Net'atau t'onoda nepirida

²⁶ Ichiaba Jesupa nepiriji:

—Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anirã ñwapata net'atau eujãde p'odak'a. ²⁷ Tachia net'atau p'odap'eda, k'euru chaa k'ãiruta pijida mãik'aapa ewari chaa p'irabairuta pijida, ma net'atau t'onopari mãik'aapa wari wãpari. Tachia k'awada-e sãga mãgã waripari. ²⁸ Yoorode net'atau ichi itu t'onopari. Naapiara uchiapari chi t'uk'u; mamãik'aapa chi k'iru. Maap'eda uchiapari chi k'imí chak'e; t'ëepai net'atau chok'ara chaupari. ²⁹ P'oo bak'ãri, ewapata. Mãga bi Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anirã ome.

Mostaza tau nepirida
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Jesupa ichiaba awaraa nepiriji jarateeit'ee:

—¿K'ãarek'a bima aji, Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'aneedamerã? ¿K'ãata nepiriit'eema pia k'awaadamerã?

³¹ Mostaza tau uudák'api bi. Māgí net'atau apemaarã net'atau k'ãyaara māãriara bi. ³² Mamīda uup'eda, apemaarã ne-uu k'ãyaara waibiara waripari. Māgá waibia warik'ãri, ipanaarãpa āchi te oopata chi juade.

Jesupa ooda nepirik'ãri
(Mt 13.34-35)

³³ Jesupa māga nepiri wāpachi Tachi Ak'õrede k'ĩsia p'aneedamerã. Ichia nepirida pia ūridak'ãri, waa nepiripachi. ³⁴ Jarateek'ãri, ichita māgá nepiripachi. Nepiri-ee jarateek'aa paji. Mamīda chi k'õp'ãyoorã ituaba p'aneedak'ãri, ma nepirida jōma jara k'inia bi jarateepachi.

Jesupa nãu p'usa ome t'umãtipida
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Ma ewate k'eu wāk'ãri, Jesupa maaji ichi ome nipapataarãmaa:

—Wādāma aji, lago k'ĩraik'a eeree.

³⁶ Eperãarã atabëijida māik'aapa bataujida Jesús su-ak'i bada barcode. Awaraarã jida auk'a wājida awaraa barcode. ³⁷ Māgá lago sīa wādade nãu golpe p'ua nībeeji māik'aapa p'usara t'o nībeeji. Mapa barco pirubaaai wā nipaji. ³⁸ Māimisa Jesús k'ãi baji barco trumaa. Su-ak'i beepata ĩri porok'au baji. Aramata ĩrimat'ajida māik'aapa māgajida:

—¡Tachi Waibia! ¡P'irabáiji! ¡Tachi pirubaaai wādapi! ¿Pi-it'ee p'ua-ek'ã ajida, tachi pirubaaidaruta pijida?

³⁹ Māpai Jesús p'irabaip'eda, māgaji nãumaa:

—Waa p'uanaapáde aji.

Māpai nãu waa p'ua-e paji. Ichiaba p'usamaa maaji:

—T'umãti beepáde aji.

Aramata jōmaweda ip'ii ũu beeji. ⁴⁰ Māpai Jesupa maaji ichi ome nipapataarãmaa:

—¿Sāap'eda p'era jōnima? ¿At'ãri ijāada-eeta p'anik'ã? aji.

⁴¹ Mamīda āchi p'era para beeji, waide māga unudak'aa pada perã. Āchi pitapai iidi para beeji:

—¿K'aima nāgí? Tachi Ak'õrepapaita pedeeperi nãumaa, p'usamaa ip'ii beemerã.

5

Eperã k'ap'iade netuara merãtia bada
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Lago k'ĩraik'a eere panajida Gerasa eujāde. ² Jesús barcodeepa batauk'ãri, irumaa cheji jāiradeepa eperã k'ap'iade netuara merãtia bi. ³ Ma eperã āk'adaa bapachi jāira māu te uriade. Ichi ome p'oyaadak'aa paji; cadenapa pida. ⁴ Edaare cadenapa bīride māik'aapa juade jī nībipachida. Mamīda t'it'aapachi. Mapa p'oyaadak'aa paji. ⁵ Āstaawa, p'ārik'ua pida bia nipapachi ee beede māik'aapa jāira bee chaa. Ichi itu p'u oo nipapachi māupa. ⁶ Mamīda t'imí weda māgí eperãpa Jesús unuk'ãri, p'iradachi irumaa māik'aapa bedabaidachi. ⁷⁻⁸ Māpai Jesupa māgaji:

—¡Netuara, uchiapáde aji, na eperã k'ap'iadeepa!

Biaji:

—Jesús, pi Ak'õre Waibia Warrapi. ¿K'ãata ooit'eema aji, mi ome? Tachi Ak'õre k'irapite jaráji mi k'achia oo-e pait'ee. Mi ichiak'au bipáde aji.

⁹ Māpai Jesupa iidiji:

—¿Pi, k'asaa t'ijarapatama? aji.

—Mi t'ijarapatada aji, Legión, chok'ara nipapata perã.

¹⁰ Māpai Jesumaa chupiria iidipachi awara ãyaa pëinaamerã. ¹¹ Ma ee k'arraya sinaarã chok'ara nek'omaa p'anajida. ¹² Mapa netuaraarãpa chupiria iidijida:

—Awara ãyaa pëii k'ãyaara, ara p'ani sina k'ap'iade t'ipupáde ajida.

¹³ Māpai Jesupa netuaraarã maaaa pëiji. Uchiapiji ma eperã k'ap'iadeepa māk'aapa t'upiji sinaarã k'ap'iade. Māirã p'irak'oodachida ee k'oot'ari jira bidee māk'aapa lago jãde baainajida. Mama jōmaweda iyapa jāk'oodachida. Sinaarã perã dos mil paji.

¹⁴ Ma sina jã p'anadap'edaarãpa mãga unudak'ãri, p'era p'irak'oodachida. ãchia unudap'edaa nepirinajida p'uuru pidaarãmaa māk'aapa p'uuru k'ait'a beerãmaa. Eperãarãpa Jesupa ooda k'awaa k'inia p'anadap'edaa perã, chejida ak'ide. ¹⁵ Jesumã pachedak'ãri, ma eperã netuaraarã merãtia p'anadap'edaa unujida, p'aru jip'eda, su-ak'i bi Jesús ik'aawa māk'aapa k'ira pia ak'i baji. Mãga unudak'ãri, p'era para beeji. ¹⁶ Chi unudap'edaarãpa nepirijida ape-maarãmaa netuaraarã merãtia p'anadap'edaa māk'aapa sinaarã k'ap'iade pëik'ooda. ¹⁷ Māpai waaweepe Jesumaa chupiria iidijida ãchi eujãdeepa wãmerã.

¹⁸ Jesús barcode batauk'ãri, ma eperã naaweda netuaraarã merãtia badapa chupiria iidiji Jesupa ichi ome auk'a wãpimerã. ¹⁹ Mamãda Jesupa oo-e paji; jip'a jaraji:

—Wãji pichi temaa. Nepirinapáde aji, jōmaweda Ak'õrepa ooda māk'aapa pi chupiria k'awaada.

²⁰ Māpai nepiri wãpachi Jesupa ooda ichi ome Decápolis eujãde, p'uuru bee chaa. Mãga ũridak'ãri, eperãarã jōmaweda o-ia ak'itrua para beeji.

*Jairo k'au jipada māk'aapa wëra abaapa Jesús p'aru i t'õbaida
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)*

²¹ Waya Jesús chek'ãri k'iraik'a eereepa barcode, eperãarã chok'ara chejida irumaa lago ide. ²² Mãga nide Tachi Ak'õre ũraa jarateepata tedepema poro pacheji. Ichi t'ijarapachida Jairo. Jesús unu atak'ãri, bïirimã bedabaidachi ²³ māk'aapa chupiria iidiji:

—Mi k'au juak'aya nïbi. Chupiria k'awáaji. Pi jua binapáde aji iru ãri, mágá jipa beemerã māk'aapa chok'ai beemerã.

²⁴ Māpai Jesús ichi ome wãji. Ichiaba eperãarã chok'ara wãjida Jesús ome. Maperã p'isua wãjida. ²⁵ Ma eperãarã see nïbide baji wëra bi k'ayaa bi waamiapa. Doce años mágá baji. ²⁶ At'apai mia baji. Jōma chi p'arat'a jōdai baji jipapataarã juade nipa, jipa-ee. Waapiara k'ayaa k'erapachi. ²⁷ Jesupa ooda ũri bada perã awaraarã it'aideepa, k'ait'a wãji ãpiteik'a eereepa iru p'aru t'õbait'aade. ²⁸ Mãga ooji k'isia bada perã iru p'aru i t'õbairupapai jipa beei. ²⁹ T'õbaik'ãri, aramata waamia t'ibaidachi, māk'aapa ichia k'awaaji Jesupa ichi jipada. ³⁰ Aweda Jesupa k'awaaji jiparu ichia jara-eeta. Mapa ãpitee ak'ip'eda, iidiji:

—¿K'aipa mi p'aru t'õbaijima? aji.

³¹ Ichi ome nipapataarãpa mágajida:

—¿Pia unu-e bik'ã ajida, eperãarã p'isua nïbi? Mãga bita iidi bi: “¿K'aipa mi t'õbaijima?”

32 Mamīda Jesupa tau k'it'aa ak'i nībeeji unui jīak'aapa k'aipa paji. 33 Ma wēra k'ap'ia wēre nībapachi p'era nībīpa, k'awa bada perā ichita jīpa bi. Mapa bedabaidachi Jesús k'īrapite māik'aapa jōmaweda jaraji. 34 Māpai Jesupa māgaji irumaa:

—Wēra, pia mide ijāa bairā, jīpa beejida aji. K'āiwee wāpāde aji, pi k'ayaa wēpada perā.

35 Jesús pedeemaa bīde Jairo tedeepa eperāarā chejida māik'aapa māgajida Jairomaa:

—Pi k'au jai-idaaji. Mapa ¿k'āare-it'ee Jesús ateedayama ajida, pīchi temaa?

36 Mamīda Jesupa māga ūrik'āri, māgaji Jairomaa:

—Waaweenāaji; jīp'a mide ijāapāde aji.

37 Mamāik'aapa k'ōp'āyapi-e paji apemaarāmaa; aba ateeji Pedro, Santiago māik'aapa chi īpema, Juan. 38 Jairo temāi panadak'āri, biuk'a nībaji. Ununa-jida eperāarā jarajēe para nībi. 39 T'īujida teedaa māik'aapa Jesupa māgaji:

—¿Sāap'eda audupai jēe para bīma? aji. Na wēra k'au jai-idaa-e bi. Jīp'a k'āita bīda aji.

40 Māga ūridak'āri, ēik'oodachida. Māpai Jesupa jōmaweda taawaa uchi-apik'ooji. Aba t'īupiji ma wēra k'au jai-idaada k'ap'ia badamaa, chi ak'ōre, chi nawe māik'aapa Jesús ome wādap'edaarā. 41 Juade jita atap'eda māgaji:

—*Talita, cum;* (jara k'inia bi: “Wēra k'au, p'irabāiji”.)

42 Aramata p'irabaidachi māik'aapa p'irria beeji. (Ma wēra k'au doce años iru baji.) Māga unudak'āri, eperāarā ak'itrua para beeji. 43 Mamīda Jesupa ūraaji apidaamaa nepirinaadamerā. Maap'eda jaraji nek'opidamerā ma wēra k'aumaa.

6

Jesús Nazaret p'uurudee wāda

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

1 Mamāik'aapa Jesús wāji ichi warida p'uurudee chi k'ōp'āyoorā ome. 2 ĩpata ewate Ak'ōre Ūraa jarateemaa beeji māpema Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Eperāarāpa Jesupa jarateeda ūridak'āri, p'era pik'a iidi para beeji:

—¿Sāmapī k'awaajima ajida, ichia jarateemaa bi? ¿Sāgapi k'īsia k'awaa beejima? Ma awara, ¿Sāga ooparima ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa? 3 ¿Jāgīpa ne-inaa pak'urudee oopari-ek'ā? ¿Ichi María warra-ek'ā? ¿Santiago, José, Judas māik'aapa Simón chi īpemaarā-ek'ā? Ichiaba, ¿ichi īpewēraarā nama p'anapata-ek'ā ajida, tachi t'āide?

Mapa iru pedee ijāa k'iniadak'aa paji. 4 Māpai Jesupa maaji:

—Jōmaarā t'āide ūri k'inia p'anapata Tachi Ak'ōre pedee jaraparipa jara bi. Mamīda ichi p'uurudepemaarāmaa jaratee chek'āri, ijāadak'aa. Auk'a ijāadak'aa jarateek'āri ichi ēreerāmaa māik'aapa ichi tedepemaarāmaa.

5 Mama irua ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa oo-e paji, ichide ijāada-e p'anadap'edaa perā. K'ayaa beerā chok'ara-eepai jīpaji ichi juapa t'ōbaik'āri.

6 P'era pik'a beeji ichi p'uurudepemaarāpa ichide pia ijāada-e pada perā.

Jesupa chi k'ōp'āyoorā pēida Ak'ōre Ūraa jarateenadamerā

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Jesús p'uuru bee chaa nipaji jarateede. 7 Māgá nidade chi k'ōp'āyoorā doce t'ī p'ēji māik'aapa ome-omee pēiji netuara uchiapidamerā ichi t'īde, ichi jōmaarā k'āyaara waibiara bairā. 8 Jaraji ne-inaa ateenadamerā; jīp'a ateedamerā pak'uru t'idik'adait'ee ode wādak'āri. Wādaipia bi muchila wēe,

chik'o wēe māik'aapa p'arat'a wēe. ⁹ Āchi chancla māik'aapa p'aru jīdaipia bi, mamīda awaraa p'aru ateedaik'araa bi jīdait'ee. ¹⁰ Māpai māgaji:

—Parā teedaa wādak'āri, ai tede p'anéeti, mamāik'aapa wāruta misa. ¹¹ Mamīda eperāarāpa parā auteebaida-e pīrā, ichiaba parāpa jarateeruta ūri k'iniada-e pīrā, mamāik'aapa uchíati. Uchiadak'āri, bīrīdepema yooro p'ora nēep'edapáde aji, ak'ipidait'ee Ak'ōrepa māga k'inia-e bi. [Āra k'achiara uchiadait'ee Sodoma pidaarā māik'aapa Gomorra pidaarā k'āyaara Tachi Ak'ōre k'īrapite panadak'āri, iru ewari waibia ewate.]

¹² Māpai chi k'ōp'āyoorā wājida jarateede. Eperāarāpa ma jarateeda ūridak'āri, āchia p'ek'au k'achia oopata oo amaajida māik'aapa Tachi Ak'ōrede ijāajida. ¹³ Ichiaba netuara chok'ara uchiapipachida eperāarā k'ap'iadeepa māik'aapa aceitepa p'urudak'āri, k'ayaa beerā chok'ara jīpapachida.

Juan Bautista piuda
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Awaraarā ideepa Rey Herodepa ūriji Jesupa ooda, iru t'o p'anadap'edaa perā. Jarapachida:

—Māgí eperā Juan Bautistada apachida, chi piuda chok'ai p'irabaida. Mapa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa oopari.

¹⁵ Ūk'uruurāpa jarapachida:

—Jāgí Elías, chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari.

Jōdee awaraarāpa jarapachida:

—Ak'ōre pedee jarateeparipi, chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapataarā jīak'a.

¹⁶ Herodepa eperāarāpa jaradap'edaa ūrik'āri, maaji:

—Māgí Juanpi, mia otau t'iap'epit'aada; māik'aapa írā chok'ai p'irabaida.

¹⁷ Ai naaweda Herodepa Juan cadenapa jī atapiji māik'aapa carcelde t'ipit'aaji chi ipema Filipo wēra Herodías k'aurepa. Herodepa ma wēra ataji ichi ome beemerā. ¹⁸ Juanpa māga k'awaa atak'āri, māgapachi Herodema: “Pia pichi ipema wēra iru baik'araa bi pichi wērak'a.”

¹⁹ Maperā Herodiapa Juan k'īra unuamaa iru beeji māik'aapa peepit'aa k'inia baji Herodema. Mamīda p'oyaa oo-e paji. ²⁰ Herodepa Juan waawee baji, irua Ak'ōrepa oopi bik'a oopachi perā māik'aapa Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'i bapachi perā. Maperā Juan jīa paraa iru bapachi. Ma awara Juanpa jaratee bi ūri k'inia bapachi, k'awak'aa paji mīda irua k'āata jara k'inia bi.

²¹ Mamīda Herodiapa k'īsia ataji Herodepa ichi t'oda fiesta ook'āri. Ichi ek'ariirā poroorā, soldaorā poroorā, māik'aapa eperāarā waibiarā Galilea eujādepemaarā pachejida ma nek'opari fiesta oode. ²² Ma fiesta oomaa p'anide Herodías k'au t'īuji nek'odap'edaamāi māik'aapa pēiramaa beeji. Rey Herodepa māik'aapa ichi ome p'anadap'edaarāpa ma pēira bada audú k'inia p'anajida. Mapa reypa māgaji ma awēramaa:

—Mīmaa iidíji, pichia iidi k'iniata. Mia teeit'ee. ²³ Wāarapi; Tachi Ak'ōre k'īrapite mia juraa bi, mia teeit'ee pichia iidiruta. Mia eujā ak'i bi esajīak'a teeit'ee, k'inia bi pīrā.

²⁴ Ma awēra taawaa uchiap'eda, iidinaji chi nawemaa:

—¿K'āata iidiyama? aji.

Chi nawepa p'anauji:

—Iidipáde aji, Juan Bautista poro.

²⁵ Ma awēra isapai waya t'īuji rey badamāi māik'aapa maaji:

—K'inia bida aji, íraweda teemerā Juan Bautista poro p'arat'ude.

²⁶ Rey Herodes k'ira pia-ee beeji, Juan peepi k'inia-e bada perã. Mamida chi che p'anadap'edaarã k'irapite juraada k'aurepa mera k'inia-e paji.

²⁷ Aramata pëiji soldao Juan poro aneemerã. Soldao wãp'eda carcelde, Juan otau t'iap'et'aaji ²⁸ mãik'aapa ma awëra nawepa jaradak'a aneeji iru poro p'arat'ude. Ma awëramaa tee cheji. Maap'eda ichia teenaji ichi nawemaa.

²⁹ Juan k'öp'ãyoorãpa ùri atadak'ãri iru peedap'edaa, chi piuda k'ap'ia iidinajida idait'ee.

Mãga paji Juan Bautista peepidap'edaa.

Jesupa eperãarã cinco mil nek'opida

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-15)

³⁰ Jesús k'öp'ãyoorã waya araa p'anadak'ãri iru ome, irumaa nepirijida jõma ãchia oodap'edaa mãik'aapa jarateedap'edaa. ³¹ Eperãarã chok'ara wãpachida mãik'aapa chepachida. Maperã chi k'öp'ãyoorã ome p'oyaa nek'odak'aa paji. Mapa Jesupa mägaji ãchimaa:

—K'öp'ãyoorã, chéti. T'imí ñinadãma eperãarã wãdak'aamaa.

³² Mãpai barcode bataujida awara ãyaa wãdait'ee. ³³ Mamida chok'araarãpa unujida ãra wã nidã mãik'aapa k'awaajida Jesús aide wã. Maperã eperãarã jõmaweda p'irajida, naapiara nide. ³⁴ Jesús barcodeepa batauk'ãri, eperãarã chok'ara unuji. ãra chupiria k'awaaji ovejaarãk'a para bada perã, ak'ipari wëe. Mãpai Jesupa Ak'õre Ùraa jarateemaa beeji. ³⁵ K'eupodopa chi k'öp'ãyoorã ik'aawa chejida mãik'aapa mägajida:

—K'eu wãpi; nama eperãarã p'anadak'aa. ³⁶ Pëipãde ajida, eperãarã wãdamerã te chaa mãik'aapa p'uuru bee chaa ne-inaa k'oparii netonadamerã.

³⁷ Mamida Jesupa p'anauji:

—Parãpa chik'o téeti k'odamerã.

Mãpai mägajida:

—¿Pia k'inia bik'ã taipa pan netonadamerã k'opidait'ee ãramaa? ¿K'ãare p'arat'apa netodayama ajida? ¿Atane ocho mimiada valorta pande netonadaik'ã? ajida.

³⁸ Mãpai Jesupa iidiji:

—¿Pan jõmasaa iru p'anima? aji. Ak'inãti.

K'awaadak'ãri, jara chejida:

—Pan joisomaa mãik'aapa chik'o omé iru p'anida ajida.

³⁹ Mãpai jaraji eperãarã su-ak'i p'aneepidamerã awara-awaraa chok'ara, eujãde p'ũajara ñri. ⁴⁰ Su-ak'i p'aneejida awara-awaraa cien mãik'aapa cincuenta. ⁴¹ Mãpai Jesupa pan chik'o ome jitaji ichi juade, maap'eda it'aa ak'iji. It'aa t'ip'eda gracias jarait'ee Tachi Ak'õremaa, ma pan k'õrak'ooji. Mãga oop'eda, pan chok'ara teeji chi k'öp'ãyoorãpa eperãarãmaa jedonadamerã. Ichiaba chik'o jedejida jõmaarãmaa mägí chik'o omé iru p'anadap'edaadepema. ⁴² Jõmaweda nek'ojida bi jãwaa p'aneerutamaa.

⁴³ Jesús k'öp'ãyoorãpa k'oraa docena aba p'ejida pan pite mãik'aapa chik'o nãbeeda. ⁴⁴ Chi mägí pan k'odap'edaarã imik'iraarã cinco mil paji.

Jesús lago ñri t'ia nipada

(Mt 14.22-33; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Ma t'ëpai Jesupa chi k'öp'ãyoorã barcode bataupiji ichi naa lago sãadamerã Betsaida p'uurudee ichi eperãarã ome despediiru misa. ⁴⁶ Eperãarã erreuk'oodaidak'ãri, iru wãji ee nok'odee it'aa t'ide. ⁴⁷ K'eudaik'ãri, chi k'öp'ãyoorã barcode lago esa-auk'a ewaa wã nipajida. Mãmisa Jesús truwã bee baji. ⁴⁸ Jesupa unu baji chupiria jõni, ãchimaa nãu p'ua nãbada perã.

Māpai taujaaweda wāji āramaa lago ĩri. ⁴⁹ Barco k'ait'a wā nipak'āri, unujida māik'aapa k'ĩsijida netuara. Mapa biajida. ⁵⁰ Jōmaweda audú p'eradachida. Mamĩda irua mǎgaji:

—¡P'eranáati! ¡Mida! aji.

⁵¹ Māpai batauji āra ome māik'aapa nāu p'ua nĩbada t'umātĩdachi. Ak'ĩtrua para beeji ⁵² āra waide ijāada-e p'anadap'edaa perā Tachi Ak'ōrepa ne-inaa mǎgá chaaree bee oopipari Jesumaa. Mǎgá p'anajida, unujida mĩda irua pan k'opida eperāarāmaa, pan wēe p'anadak'āri.

Jesupa k'ayaa beerā chok'ara jipada Genesaret eujāde
(Mt 14.34-36)

⁵³ Panadak'āri lago k'ĩraik'a eere, wiibainajida Genesaret eujāde. Mama barco jĩ bijida to ide. ⁵⁴ Barcodeepa bataurutade, eperāarā mama p'anapataarāpa Jesús k'awa atajida. ⁵⁵ Isapai jōmaarāmaa jara wājida. Mapa k'ayaa beerā chok'ara aneejida Jesús wāyaa'ee ũridap'edaamāi. ⁵⁶ Iru wārūmaa p'uuru beede māik'aapa p'uuru awara āi te beede, ichiaba k'ayaa beerā atee-pachida āchi p'arude. Ata bipachida eperāarā ode wāyaapatamāi māik'aapa Jesús wāyaa wāk'āri, chupĩria iidipachida ichi p'aru ide pijida t'ōbaipimerā. K'ayaa beerāpa t'ōbaidak'āri, jōmaweda jipapa p'aneepachida.

7

Judiorāpa āchi k'ĩsiadoopa jarateedap'edaa
(Mt 15.1-9)

¹ Moisepa p'āda jarateepataarā Jerusalendeepa chejida Jesús badamaa fariseorā ome. ² Māirāpa unudak'āri Jesús k'ōp'āyoorā ũk'uru jua siida-ee nek'o p'ani, pedee k'achia jarapachida āra āpĩte. ³ (Fariseorāpa māik'aapa awaraa judiorā pia bee k'inia p'anĩrāpa jua pi-ia siipata. Mǎga jarateepachida chonaarāweda māik'aapa at'āri mǎga oopata āchi naawedapemaarāpa oopatap'edaak'a. Āchi k'ĩsiade judiorā pia beerā nek'odaik'araa bi, mǎgá āchi jua siida-ee. ⁴ Ne-inaa k'oparii netodap'eda p'uurude, nek'odak'aa pia siidai naaweda. Ichiaba oopata nāgee ne-inaa awaraa āchi naawedapemaarāpa oopatap'edaak'a: nek'odai naaweda ne-inaa mesade siipata; vaso, k'uuru metaldee, chok'o māik'aapa āchi sũu-ak'ĩ p'aneepatamāi.) ⁵ Mǎga oopata perā iidijida k'ũradait'ee:

—¿Sǎap'eda pi ome nipapataarāpa ooda-e p'anĩma ajida, tachi chonaarāpa chonaarāweda oopatap'edaak'a? Ma k'āyaara jua pia siida-e p'ani nek'odai naaweda.

⁶ Jesupa p'anauji:

—Chonaarāweda Ak'ōre pedee jarapari Isaíapa parā āpĩte wāara pedeeji. ¡Seewata Tachi Ak'ōrede ijāapataarāda apata! Isaíapa mǎgaji:

‘Na eperāarāpa mi k'inia iru p'anĩda apata it'aipa. Mamĩda āchi t'āriipa wāara mi k'iniadak'aa. ⁷ Páripĩ mi k'ĩrapite it'aa t'ĩpata, oo k'inia p'anapata perā eperāarāpa jara p'anĩk'a, mĩa jara bik'a oodai k'āyaara.’ (Is 29.13)

⁸ Māpai Jesupa mǎgaji:

—Parāpa audupĩara ijāapata eperāarāpa āchi k'ĩsiadeepa jarateepata. Jōdee Ak'ōre Ũraade p'ā jēra bik'a oodait'ee k'ĩsiadak'aa.

⁹ Ichiaba mǎgaji:

—Ak'ōre Ũraa yiaara iru p'ani. Jōdee chonaarāweda oopatap'edaak'a oo k'inia p'anapata. ¿Mǎga-ek'ā? aji. ¹⁰ Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa jaraji Moisés it'aideepa:

‘Pichi ak’õre m̄aik’aapa pichi nawe k’inia iru baparíiji m̄aik’aapa āra pedee ūriparíiji.’ (Ex 20.12)

Ma awara jaraji:

‘Warrapa ik’achia jararu pirā ichi ak’õremaa wa ichi nawemaa, peet’aadaipia bi.’ (Ex 21.17)

¹¹ Mamīda parāpa jarateepata eperāpa jarai chi ak’õremaa wa chi nawemaa: “P̄i p’oyaa k’aripa-ep̄i, jōma mia iru bi *Corbán* perā.” ¹² Eperāpa māga jarak’āri, pia bida apata chi ak’õreerā k’aripanaamerā. ¹³ Māḡi ūraa uchiapari eperāarā k’ĩsiadeepa. Māḡide ijāadak’āri, Tachi Ak’õre Ūraa yiarāa iru p’aneepata. Ichi-aba awaraa ūraa jarateepata m̄aik’aapa ma k’aurepa eperāarāpa oodak’aa Tachi Ak’õre Ūraade jara bik’a.

Ne-inaa tachi k’achia beepipari Tachi Ak’õre k’ĩrapite
(Mt 15.10-20)

¹⁴ T’ēepai Jesupa eperāarā t’i p’e atap’eda, maaji:

—Jōmaarāpa mi pedee ūriti, m̄aik’aapa k’awáati mia jararu. ¹⁵ Chik’o k’odak’āri, tachi k’ap’iade edú banapari. Ma chik’o k’odap’edaa k’aurepa tachi k’achia p’aneedak’aa Tachi Ak’õre k’ĩrapite. Ma k’āyaara, ne-inaa eperā t’ārideepa uchiarúpata k’achia beepipari. ¹⁶ [Pia k’ĩsiadapáde aji, mia jaradade.]

¹⁷ Jesupa eperāarā atabēip’eda, t’iuji teedaa. Mama chi k’õp’āyoorāpa iidijida:

—¿K’āata jara k’inia b̄ima ajida, pia eperāarāmaa jarateeda?

¹⁸ Irua jaraji:

—¿Māgara, parāpa ichiaba k’awada-e p’anik’ā? Chik’o k’odak’āri, tachi k’achia beepik’aa Tachi Ak’õre k’ĩrapite, ¹⁹ t’āride banak’aa perā. J̄ip’a bide banapari, maap’eda uchiapari. (Māga jarak’āri, Jesupa jara k’inia baji Tachi Ak’õrede ijāapataarāpa chik’o k’ĩra t’ādo k’odaipia bi.)

²⁰ Ichiaba jaraji:

—Mamīda ne-inaa k’achia eperā t’ārideepa uchiadapa tachi k’achia beepipari Tachi Ak’õre k’ĩrapite. ²¹ Eperā t’ārideepa nāgee k’ĩsia k’achia uchiaparida aji: p’ek’au ooit’ee awaraarā ome; nechiait’ee; ch̄hara peeit’ee; ²² miak’āi bi awaraarā ome k’āiit’ee; ch̄hara net’aa k’iit’ee; ch̄haramaa ne-inaa k’achia ooit’ee; ch̄hara k’ūrait’ee; ne-inaa k’achia ooi awaa bapariit’ee; ch̄hara k’ĩra unuamaa iru bapariit’ee irua ne-inaa iru bi k’aurepa; ch̄hara āp̄ite seewa jara nipait’ee; audua bapariit’ee m̄aik’aapa ne-inaa pariatua oopariit’ee. ²³ Jōmaweda ma ne-inaa k’achia uchiapari eperā t’ārideepa. Ma ne-inaa oodak’āri, k’achia p’aneepata Tachi Ak’õre k’ĩrapite.

Wēra judio-ee b̄ipa Jesude ijāada
(Mt 15.21-28)

²⁴ Mam̄aik’aapa Jesús Tiro p’uuru k’ait’a wāji chi k’õp’āyoorā ome. Wāji teedaa ichi unupi k’inia-e bada perā. Mamīda p’oyaa miru-e paji. ²⁵⁻²⁶ Māga n̄ide wēra k’au netuara merātia bada nawepa ūriji Jesús mama bi. Ma wēra judio-e paji; Sirofenicia eujādepema paji. Teedaa wāp’eda, bedabai n̄ibanaji Jesús k’ĩrapite m̄aik’aapa irumaa chup̄iria iidiji:

—Mi k’au k’ap’iade netuara merātia bi. Chup̄iria k’awáaji m̄aik’aapa uchiapit’aapáde aji, iru k’ap’iadeepa.

²⁷ Mamīda Jesupa māgaji:

—Judiorāmaa ita-aria naa m̄imaa chup̄iria iidip̄iji. Pia-e bida aji, warrarā chik’o j̄ari atait’ee m̄aik’aapa usaarāmaa tee baib̄iit’ee.

²⁸ Ma wērapa p’anauji:

—Māgada aji, Tachi Waibia. Mamīda usaarāpa paara k'opata warrarā juadeepa baaīda mesa ek'ari. Mapa, mi judio-e mīda, pīmaa chupīria iidi bīda aji.

²⁹ Māpai Jesupa maaji:

—Pia p'anauji. Wāpāde aji, pi k'au k'ap'iadeepa netuara uchiada perā.

³⁰ Ma wēra teedaa panak'āri, chi k'au p'arude k'āiwee ununaji. Netuara uchiadai baji chi k'au k'ap'iadeepa.

Jesupa eperā k'īri k'ī bi māik'aapa pedee atua bi jipada

³¹ Jesús uchijai Tiro p'uuru k'ait'a bi eujādeepa chi k'ōp'āyoorā ome. Wāyaaji Sidón p'uurude panait'ee Decápolis eujāde, Galilea Lago k'ait'a. ³² Mama Jesumaa eperā ateejida. Ma eperā k'īri k'ī baji māik'aapa pedee atua baji. Chupīria iidijida Jesumaa iru jua bīmerā ma eperā īri, jipa beemerā. ³³ Jesupa awara āyaa ateeji see nībadamāiipa māik'aapa ichi jua chak'epa t'it'aaji ma eperā k'īri chaa. Ichiaba idubapa t'ōbait'aaji iru k'īrame. ³⁴ Maap'eda it'aa ak'iji, golpe īyapaaji māik'aapa māgaji ma eperāmaa:

—*¡Efatá!* (Jara k'inia bi: “¡K'īri ēesáaji!”)

³⁵ Aramata pedee atua bada pia pedeeji māik'aapa k'īri ēesaadachi. ³⁶ Māpai Jesupa jaraji apidaamaa jaranaadamerā. Māga jarapachi mīda, waapiara jara wāpachida. ³⁷ Chi ūridap'edaarā o-īa ak'itrua para beeji māik'aapa pedee para beeji:

—Jesupa jōma pia ooparipi. ¡K'īri k'ī bi ūripari māik'aapa pedee atua bi paara pedeeipari!

8

Jesupa eperāarā cuatro mil nek'opida (Mt 15.32-39)

¹ Ewari aba eperāarā chok'ara waya see nībaji Jesús badamāi. Mamīda nek'odait'ee wēe p'anadap'edaa perā, chi k'ōp'āyoorā t'ī p'ejī māik'aapa māgaji:

² —Mia na eperāarā chupīria k'awaa bi, mi ome k'āima ōpee p'anadairā māik'aapa īrā āchi nek'odait'ee wēe p'ani. ³ Māgá pēiru pīrā āchi te chaa, ode k'ap'ia t'ūmaak'oodaridait'ee jarrapa, ūk'uru t'imīpa che p'anadairā.

⁴ Chi k'ōp'āyoorāpa iidijida:

—Mamīda ¿sāga nek'opidayama ajida, nama eperāarā wē-e perā chik'o netodait'ee taimaa?

⁵ —¿Pan jōmasaa iru p'anīma? aji.

Maajida:

—Siete.

⁶ Eperāarā su-ak'i beepiji māik'aapa ma pan atap'eda, it'aa t'īji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. K'ōrak'oop'eda teeji chi k'ōp'āyoorāpa eperāarāmaa jedenadamerā. ⁷ Ichiaba chik'o chak'eerā chok'ara-ee iru p'anajida. Jesupa it'aa iidik'āri, chok'araara eepadachi māik'aapa jedepiji. ⁸ Jōmaarāpa k'ojida bi jāwaadarutamaa. K'oraa siete ipuru p'ejida pan chik'o ome beeda. ⁹ Chi nek'odap'edaarā perā cuatro mil paji. Maap'eda Jesupa āchi temaa pēiji. ¹⁰ Māpai Jesús chi k'ōp'āyoorā ome barcode bataup'eda, wāji Dalmanuta eujādee.

Ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaa (Mt 16.1-4)

¹¹ Mama bīde fariseorā pachejida māik'aapa aupedeemaa p'aneejida Jesús ome. Imiatee k'inia p'anadap'edaa perā, iidijida ne-inaa oomerā Tachi

Ak'õrepapai oopari, mãik'aapa ak'ipimerã wãara Tachi Ak'õrepa iru pëida.
¹² Jesús golpe ñyapaaji mãik'aapa mãgaji:

—¿K'asaa parã pedeeta? ¿Awaraa ne-inaa unu k'inia p'anik'ã Tachi Ak'õre juapa ooda? Mia wãarata jararu. Mia oo-e pait'ee parãpa iidi p'anik'a.

¹³ Maap'eda mama atabëiji. Barcode bataup'eda, uchijaji lago k'ĩraik'a eere chi k'õp'ãyoorã ome.

Jesupa ñraada fariseorãpa oopatak'a oonaadamerã
 (Mt 16.5-12)

¹⁴ Ma wã nidade chi k'õp'ãyoorãpa k'ĩra atuadai p'anajida ateedait'ee ne-inaa k'oparii. Pan apai iru p'anajida barcode. ¹⁵ Jesupa ñra ñraaji:

—K'ĩra k'awaa nipapatãati fariseorã pan, Herodes pan k'onaadamerã, ñchi levadura k'achia bairã.

¹⁶ Jesús k'õp'ãyoorã pedee para baji ñchi pitapai, irua jara k'inia bada k'awada-e p'anadap'edaa perã. Maajida:

—Mãga jara bi, tachi pan wëe p'anadairã.

¹⁷ Jesupa k'awaji ñrapa k'ĩsiadap'edaa. Mapa mãgaji:

—¿Sãap'eda pan wëe p'anida a p'anima? aji. ¿At'ãri k'awada-e p'anik'ã mia jaratee k'inia bi? ¿Pandepai k'ĩsia p'ani-ek'ã? aji. Mapa k'awada-e p'ani. ¹⁸ Parã tau iru p'ani mãda, unudak'aa mia oo bi. K'ĩri iru p'ani mãda, mia jaratee bi ñridak'aa. ¿Maarepidata k'irãpada-ek'ã? ¹⁹ Mia pan joisomaa jedek'ãri imik'ĩraarã cinco milmaa, ¿chi pite beedapa k'oraa jõmasaa ipurujidama? aji.

P'anaujida:

—K'oraa docena aba.

²⁰ —Ichiaba pan siete jededak'ãri imik'ĩraarã cuatro milmaa, nek'odap'eda, ¿k'oraa jõmasaa ipurujidama? aji.

Maajida:

—K'oraa siete.

²¹ Mãpai maaji:

—¿Parãpa at'ãri k'awada-ek'ã? aji. K'ĩra k'aupai ijãadai fariseorã pedee mãik'aapa Herodes pedee.

Jesupa Betsaida p'uurude tau p'ãriu bada jipada

²² Betsaida p'uurude panadak'ãri, tau p'ãriu bi ateejida Jesumaa chupiria iidide irua t'õbaimerã. ²³ Jesupa ma tau p'ãriu bi juade jitap'eda, p'uuru k'idaa ateeji. Mãpai ma eperã tau jãde idut'aaji mãik'aapa ichi tau wãk'a atap'eda juapa, Jesupa maaji:

—¿ĩrá pia unuruk'ã? aji.

²⁴ Ak'ip'eda, maaji:

—Unu bipi eperãarã pak'uruk'a nĩutee.

²⁵ Jesupa jua waya tau ñri biji mãik'aapa ñyaa atak'ãri, ma eperãpa pia unu beeji. Mãgã jipa beeji. ²⁶ Mãpai Jesupa ichi temaa pëiji mãik'aapa maaji:

—P'uurudee wãnaapãde aji, mãik'aapa p'uuru pidaarãmaa maarepida jaranaapãde aji.

Pedropa Jesús Tachi K'aripaparida ada
 (Mt 16.13-20; Lc 9.18-20)

²⁷ Ma t'ëepai, Jesús chi k'õp'ãyoorã ome wãji p'uuru k'aippee beedee, Cesarea de Filipo p'uuru k'ait'a bi eujãde. Ode wãdade, Jesupa iidiji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—¿Mi k'aima a p'anima aji, eperãarãpa?

²⁸ P'anaujida:

—Ūk'uruurāpa jara p'ani pi Juan Bautista, piup'eda p'irabaida. Awaraarāpa jara p'ani Elías. Ichiaba ūk'uruurāpa jara p'ani pi awaraa Ak'õre pedee jarapari.

²⁹—Parāpárama, ¿mi k'aima adaima? aji.

Pedropa p'anauji:

—Pi Cristo; Tachi Ak'õrepa pëida tachi k'aripamerā.

³⁰Mamīda Jesupa jaraji:

—Awaraarāmaa māga nepirinaadapáde aji.

Jesupa jarada ichi peedait'ee

(Mt 16.21-23; Lc 9.21-22)

³¹Jesupa jarateemaa beeji:

—Mide ijāadak'aa p'anadairā, tachi judiorā poro waibiarāpa, p'aareerā poroorāpa, māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāpa mi miapidait'ee māik'aapa yiarāa iru p'anadait'ee. Maap'eda mi, chi Eperā Ak'õre Truadepema, peepit'aadait'ee. Mamīda ewari õpeemaa mi chok'ai p'irabaiit'ee.

³²Māgí pedee jaraji jōmaarā k'īrapite. Māpai Pedropa Jesús awara āyaa ateeji māik'aapa itriamaa beeji, māgá pedee bada perā. ³³Mamīda Jesús p'irrabaiji māik'aapa chi k'õp'āyoorā k'īra ak'ip'eda, māgaji Pedromaa:

—iMi ik'aawaapa āyaa wāji, Satanapa māga jarapida perā! Pia k'īsia-e Ak'õrepa k'īsia bik'a. Jīp'a k'īsiamaa bida aji, eperāarāpa k'īsiapatak'a.

Sāga nipadai Jesús ome

(Mt 16.24-28; Lc 9.23-27)

³⁴Māga bap'eda, Jesupa chi k'õp'āyoorā t'ī p'e ataji awaraarā ome māik'aapa maaji:

—Eperā mi ome nipa k'inia bi pirā, k'īsiaik'araa bi ichia ne-inaa oo k'inia bidepai. Ichi kuruso āp'aipia bi eperā peenadait'eek'a. Ooipia bi mia ooparik'a, ma k'aurepa miapiruta pijida piurumaa. ³⁵Eperā piuamaa bi pirā mide ijāapari k'aurepa, māgí piuk'āri atuat'ee. Mamīda eperā piuru pirā mide ijāapari k'aurepa, māgí it'aa wāit'ee ichi piuk'āri. ³⁶Ma awara ¿k'āare piata baima eperāpa ne-inaa pia na p'ek'au eujāde nībi jōmaweda ataru pirā, mamīda piup'eda chok'ai p'irabai-e pirā Ak'õre eujāde? ³⁷Ichiaba, ¿k'āata teeima Tachi Ak'õremaa, tachi piudap'eda chok'ai p'irabaipimerā? Māga p'oyaa ooda-e. ³⁸īrapema eperāarā audú p'ek'au oo k'inia p'anapata mide ijāadak'aa perā. Māirā taide eperā k'īra nejasia bi pirā jarait'ee mide ijāa bi maa-e pirā mi ūraa jarait'ee awaraarāmaa, māgara mi, chi Eperā Ak'õre Truadepema jida k'īra nejasia bait'ee mēreda ait'ee, mi Ak'õre Waibia k'īra wāreede chek'āri iru angeleerā ome.

9

¹Jesupa ichiaba māgaji:

—Mia wāarata jararu. Nama p'anirā ūk'uru piudai naaweda unudait'ee Tachi Ak'õrepa eperāarā biru ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā.

Jesús k'īra awaradaida

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

²K'āima seismaa Jesús wāji ee it'ia bi nok'ode. Ichi ome ateeji Pedro, Santiago māik'aapa Juan. Mama āra taide Jesús k'īra awaradachi. ³Ichi p'aru t'o-t'oo īdaadachi pi-ia t'õdak'a. ⁴Māga nide chi k'õp'āyoorāpa unujida chonaarāweda p'anapatap'edaarā Elías māik'aapa Moisés pedeemaa p'ani Jesús ome. ⁵Māpai Pedropa māgaji Jesumaa:

—Tachi Jarateepari, ipia bi nama p'anadait'ee pi ome! Oodait'ee te chak'eerã õpee; aba pi-it'ee, aba Moise-it'ee, chi apema Elia-it'ee.

⁶ Pedropa k'isia-ee mǎga jaraji, p'era ak'i nĩbada perã apemaarã ome. ⁷ Mǎga nĩde jĩararapa ǎra aneu cheji. Madeepa Tachi Ak'õrepa pedeeji:

—Nǎgida aji, mi Warra k'inia. Ũrĩti iru pedee. ⁸ Aramata ak'idak'ǎri, ǎchi ik'aawa apida unuda-e paji; Jesús aupaita ǎchi ome baji.

⁹ Eedeepa cherutade Jesupa jaraji ǎchia unudap'edaa nepirinaadamerã, ichi jai-idaap'eda waya chok'ai p'irabai naaweda. ¹⁰ Maperã nepirida-e paji ǎchia unudap'edaa. Mamĩda ǎchi pitapai pedee p'anapachida k'asaa jara k'inia bi “jai-idaap'eda waya chok'ai p'irabaiit'ee”. ¹¹ Maap'eda Jesumaa iidijida:

—¿Sǎap'eda Moisepa p'ǎda jarateepataarãpa jarapatama ajida, chonaarãwedapema Elías naapiara cheit'ee Tachi K'aripapari k'ǎyaara?

¹² Irua p'anauji:

—Wǎarata jara p'ani. Elías naapiara cheit'ee mǎik'aapa ne-inaa jõmaweda pia ooit'ee, eperǎarãpa auteebaidamerã iru t'ẽe cheru. Mamĩda mia jara bi: Ak'õre Ũraa p'ǎdade ichiaba jara bi mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, miapidait'ee mǎik'aapa k'ĩra unuamaa iru p'anadait'ee. Tachi Ak'õre Ũraa p'ǎdade p'ǎ jẽra bik'a ichia oopiit'ee. ¹³ Mamĩda eperã Elías jĩak'aa chejipi. Mǎgi t'ĩjarapachida Juan Bautista. ǎchia oo k'iniata oojida iru ome Ak'õre Ũraa p'ǎdade jara bik'a.

*Jesupa k'ũtrãa k'ap'ideepa netuara uchiapida
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Jesús, Pedro, Santiago mǎik'aapa Juan pachedak'ǎri apemaarã k'õp'ǎyoorã p'anadap'edaamã, unu chejida eperǎarã chok'araarãpa wap'ira iru p'ani mǎik'aapa Moisepa p'ǎda jarateepataarã ũk'uru aupedee jõni ma k'õp'ǎyoorã ome. ¹⁵ Jesús unudak'ǎri, ak'itrua para beejĩ mǎik'aapa p'ira wǎjida irumaa auteebaide. ¹⁶ Mǎpai Jesupa iidiji ǎchima:

—¿K'ǎaredeta aupedee p'anima mi k'õp'ǎyoorã ome?

¹⁷ Eperãpa p'anauji:

—Tachi Jarateepari, mi warra aneeji pĩmaa netuarapa ichiwa iru bairã. ¹⁸ Ma netuarapa wawat'i bat'at'aapari eujãde. Maap'eda it'aidee k'õp'ep'ee che nĩbeepari, k'ida kierrkierree nĩbeepari, ichiaba k'ap'ia ibia nĩbeepari. Mia chupirĩa iidiji pi k'õp'ǎyoorãmaa ma netuara uchiapit'aadamerã. Mamĩda p'oyaada-e paji.

¹⁹ Mǎpai Jesupa mǎgaji arii p'anadap'edaarãmaa:

—Aai, eperǎarã, ¿at'ǎrita mide ijãada-e p'anik'ǎ? ¡Ijãadak'arãk'api p'ani! ¿Jõmasaa taarãit'ee parã ome ijãarutamaa? Anéeti ma warra.

²⁰ Mǎpai aneejida Jesumaa. Mamĩda netuarapa Jesús unuk'ǎri, warra wawat'aaji mǎik'aapa bat'at'aaji eujãde. It'aideepa k'õp'ep'ee eujãde pĩrabai nĩbeejĩ. ²¹ Jesupa iidiji ma warra ak'õremaa:

—¿Sǎaweda mǎgá nĩbĩma? aji.

Chi ak'õrepa p'anauji:

—Ma-ǎri weda. ²² At'apai netuarapa bat'at'aapari t'ipitau urua nĩbide maa-e pĩrã toida peet'aait'ee. Mapa p'oyaa ooita bi pĩrã, tai chupirĩa k'awáaji mǎik'aapa k'aripapáde aji.

²³ Jesupa p'anauji:

—¿K'asaa pi pedee? ¿P'oyaa ooi'k'ǎ a bik'ǎ? ¡Eperãpa mide ijãa bi pĩrã, mia ne-inaa jõma oopari!

²⁴ Mǎpai chi warra ak'õrepa golpe pedeeji:

—Ijãa bida aji. ¡Mi k'aripáji waapiara ijãait'ee!

²⁵ Jesupa unuk'āri eperāarā seedaruta, māgaji netuaramaa:

—Netuara, ichiwapipari māik'aapa k'iri k'ipipari, uchíaji jā warra k'ap'iadeepa māik'aapa waa iru k'ap'iade t'īunaapáde aji.

²⁶ Māpai netuara biadachi māik'aapa warra golpe wawat'aaji. Maap'eda uchiadachi warra k'ap'iadeepa. Ma warra piudak'a atabaibeeji. Māpai arii see nībadaarāpa māgajida:

—Piudachida, ajida.

²⁷ Mamīda Jesupa juade jita atap'eda, p'irabai ataji. Māpai ma warra k'ap'ia pia beeji.

²⁸ Maap'eda Jesús wāji teedaa chi k'ōp'āyoorā ome. Ituaba bak'āri, chi k'ōp'āyoorāpa iidijida Jesumaa:

—¿Sāap'eda taipa ma netuara p'oyaa uchiapida-e pajima? ajida.

²⁹ Jesupa p'anauji:

—It'aa t'ī bipapai māgee netuara uchiapiparida aji.

Jesupa waya jarada ichi peedait'ee

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰ Mamāik'aapa wādak'āri, Galilea eujāde wāyaajida. Mamīda eperāarāmaa k'awapi k'inia-e bada perā, ³¹ Jesupa ne-inaa oo-e paji mama, chi k'ōp'āyoorāmaa jarateemaa bada perā. Māgapachi:

—Eperāpa mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, baaipiit'ee k'achia beerā juade māik'aapa āchia mi peepit'aadait'ee. Mamīda ewari ōpeemaa mi waya chok'ai p'irabaiit'ee.

³² Chi k'ōp'āyoorāpa k'awada-e paji sāap'eda irua māga jaraji. Mamīda waawee p'anajida iididait'ee.

Eperā waibiara bi Tachi Ak'ōre k'īrapite

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Pachejida Capernaum p'uurude. Teeda p'anide, Jesupa iidiji:

—¿Parā k'āata pedee che wājidama aji, ode?

³⁴ Mamīda k'īra nejasiapa k'īup'ee para beeji, ode aupedee che wādap'edaa perā, āchidepema k'aita waibiara bi. ³⁵ Jesús su-ak'i beeji māik'aapa chi k'ōp'āyoorā doce t'ī p'e atap'eda, maaji:

—Eperā apemaarā k'āyaara waibiara pa k'inia bi pirā, ek'ariara baipia bi māik'aapa t'āri o-īa apemaarā k'aripaipia bi.

³⁶ Māpai Jesupa warra chai jua jita atap'eda, ak'i nībiji āchi esajīak'a. Jira atap'eda, wēre ataji jarateeit'ee māik'aapa jaraji:

³⁷ —Eperāpa mide ijāa bi k'aurepa nāgī warra chaik'a auteebairu pirā, mi jida auk'a auteebaipari. Ma awara mi aupai auteebai-e; ichiaba Tachi Ak'ōre auteebai bi, iruata mi pēida perā.

Ak'ōrede ijāak'āri, ne-inaa pia oopari

(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

³⁸ Māpai Juanpa maaji:

—Tachi Jarateepari, taipa unujida eperāpa pi t'ī jarap'eda, netuara uchiapi bi eperāarā k'ap'iadeepa. Māga unudak'āri, taipa waa oonaapáde ajida, tachi ome nipak'aa perā.

³⁹ Jesupa p'anauji:

—Ichiak'au oopiti. Eperāpa ne-inaa pia ooru pirā mi t'īde eperāarāpa p'oyaa oodak'aa, māga oop'eda, pedee k'achia jara-e pai mi āpīte. ⁴⁰ Tachi ome nipak'aa pijida, tachi eere bida aji. ⁴¹ Mia wāarata jararu. Eperāpa parāmaa pania vaso aba pida teeru pirā todamerā, parāpa mi, Cristode ijāapata perā, Tachi Ak'ōrepa ma eperāmaa ne-inaa pi-ia teeit'eeda aji.

K'irak'auapai p'ek'au k'achia oodai
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² —Mamīda eperāpa mīde ewaa ijāa p'anīrāmaa acha bi warra chaik'a, ijāapiamaa bi pirā, piara bak'aji k'ūruma iru otaude jī atadap'eda, p'usa jāde bat'at'aadait'ee. ⁴³⁻⁴⁴ Pichi juapa ne-inaa ooda k'aurepa pi k'achiade baairu pirā, ma k'achia oo amāaji, pichi jua t'iap'et'aak'ajik'a. Piara bi it'aa wāit'ee jua mosaa, k'ap'ia jōmaweda atuai k'āyaara t'ipitau ichita jērajēraa jira bīde. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ichiaba pichi bīriipa ne-inaa ooda k'aurepa k'achiade baairu pirā, ma k'achia oo amāaji, pichi bīri t'iap'et'aak'ajik'a. Piara bi Ak'ōre ode nik'anik'aa nipait'ee bīri abapai bik'a, k'ap'ia pia tok'arradee bat'a atapēi k'āyaara. ⁴⁷ Ichiaba pichi taupa ne-inaa unuda k'aurepa pi k'achiade baairu pirā, ma k'achia oo amāaji pichi tau ēt'ak'ajik'a. Piara bi Tachi Ak'ōre ode nipait'ee tau abapai bik'a, tau omeeweda nipai k'āyaara netuara ode tok'arradee.

⁴⁸ 'Mama ichita miapiit'ee tachi chiara k'opari k'ipa piuk'aa māik'aapa tachi k'ap'ia paapari t'ipitau k'īik'aa bīde.' (Is 66.24)

⁴⁹ —Tā p'urupata chik'ode mik'iapiamapa. Auk'a Tachi Ak'ōrepa ichideerā pia ak'i bapari atuapiamaapa netuara o k'achiade. ⁵⁰ Ma awara chik'o warraara bi t'ā ome. Mamīda t'ā k'iyaa-edaik'āri, ma chik'o warraa-ee bi. ¿Sāga ma t'ā waya k'iyapiima? Ichiaba tachi t'āri pia p'anada-e pak'āri, Tachi Ak'ōre k'irapite servi-e p'ani. Mapa óoti Ak'ōre Ūraade jara bik'a. Māgá k'āiwee p'anadait'ee apemaarā ome.

10

Jesupa jarateeda miak'āi p'anīrā mia amaanaadamerā
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesús uchiap'eda chi k'ōp'āyoorā ome Capernaumdeepa, wājida Jordán to k'īraik'a eeree, Judea eujāde panarutamāa. Mama p'anīde waya Jesús badamāi eperāarā cheepurupachida, eperāarāpa oopatap'edaak'a iru wārumāa. Waya Jesupa jarateemāa beeji naaweda oopatak'a. ² Māga nīde fariseorā ūk'uru irumāa chejida. Moisepa p'āda merapii jīak'aapa, iidijida:

—¿Imik'īrapa ichi wēra amaapia bik'a? ajida.

³ Irua p'anauji:

—¿K'āata ūraaji Moisepa?

⁴ Jarajida:

—Moisepa ūraajida ajida, wēra amaaru pirā, mia amaada k'art'a p'ā teeipia bi.

⁵ Māpai Jesupa maaji:

—Moisepa māga jaraji parā judiorā k'īri k'isua p'anadairā. ⁶ Mamīda Tachi Ak'ōrepa na eujā ook'āri, 'Ooji imik'īra māik'aapa wēra.' (Gn 1.27)

⁷ 'Mapa imik'īrapa atabēit'ee chi ak'ōre chi nawe ome, araa p'anapataadait'ee chi wēra ome. ⁸ Māgá eperā omee weda eperā apai pik'a p'aneadait'ee.' (Gn 2.24)

Eperā omé p'ani mīda, jīp'a eperā apai pik'a p'aneepata Tachi Ak'ōre k'irapite.

⁹ Tachi Ak'ōrepa māgá eperāarā omé araa papik'āri, apidaapa amaap-idaik'araa bīda aji.

¹⁰ Ai t'ēpai teeda p'anadak'āri, Jesús ome nipapataarāpa pedee p'aneejida fariseorāpa iididap'edaade. ¹¹ Jesupa jaraji:

—Eperāpa chi wēra amaataaru pirā, awaraa wēra ataik'araa bi. Māga ooru pirā, p'ek'au oomāa bi Tachi Ak'ōre k'irapite māik'aapa chi wēra k'irapite, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā wēra iru bak'āri, awaraa ome k'āik'araa bi.

¹² Ichiaba wērapa chi imik'ira amaat'aaru pirā, awaraa imik'ira ataik'araa bi. Māga ooru pirā, auk'a p'ek'au oomaa bi Tachi Ak'ōre k'īrapite.

Jesupa warrarā bendiciada

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Warrarā aneejida Jesumaa iru jua bimerā āra ĩri. Mamīda Jesús k'ōp'āyoorāpa ma warrarā aneedap'edaarā itriajida. ¹⁴ Jesupa māga unuk'āri, t'āri āriidachi chi k'ōp'āyoorā ome. Māpai māgaji:

—ĭtrianáati! Ichiak'au mīmaa warrarā chepíti, Tachi Ak'ōrepa āra ĩak'arā bīt'ee perā ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. ¹⁵ Mia wāarata jararu. Warra chak'eerāpa waawee-ee ijāpata t'āri o-īa Tachi Ak'ōrede. Auk'a tachi chonaarāpa pida ijādaipia bi p'aneedait'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome.

¹⁶ Warra chak'eerā jira atap'eda, ichi jua āra ĩri bi wāpachi māik'aapa bendicia wāpachi.

Eperā p'arat'ara bi Jesús ome pedeeda

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Jesús wāit'ee arude, eperā p'ira chep'eda, iru k'īrapite bedabaidachi māik'aapa māgaji:

—Tachi Jarateepari t'āri pia, ¿k'āata mia oopia bīma aji, it'aa wāit'ee?

¹⁸ Jesupa p'anauji:

—¿Sāap'eda mīmaa t'āri pia bīda a bīma? aji. T'āri pia apaita bi; māgí Tachi Ak'ōre. ¹⁹ Pia k'awa bi Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ũraa p'āpida:

'Eperā peenāaji; miak'āi bi pirā, awaraarā ome k'āināaji; nechianāaji; seewa jaranāaji chīara k'achiade baaipiit'ee; ichiaba chīara k'ūranāaji; pichi ak'ōre māik'aapa pichi nawe k'inia iru baparíji māik'aapa āra pedee ũriparíji.' *(Ex 20.12-16)*

²⁰ Māpai ma eperāpa maaji:

—Tachi Jarateepari, mia ma jōma ooparida aji, k'ūtrāa weda.

²¹ Jesupa irumaa k'inia ak'iji māik'aapa māgaji:

—Ne-inaa aba waide oo-e bi. Pichi net'aa jōmaweda netok'oonāji māik'aapa chupiria beerāmaa ma p'arat'a téjei. Māga ooru pirā, ne-inaa pipiara iru bait'ee Tachi Ak'ōre eujāde. Māga oop'eda, mi ome nipa chéji.

²² Ma eperāpa māga ũrik'āri, k'īsia paraadachi māik'aapa k'īra pia-ee wāji, p'arat'a audú k'inia bada perā.

²³ Jesupa ichi ik'aawa p'anadap'edaarāmaa ak'ip'eda, māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—ĭchaaree bait'ee p'arat'ara beerā p'aneedait'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome!

²⁴ Jesús k'ōp'āyoorā ak'itrua para beeji māga ũridak'āri. Māpai waya Jesupa maaji:

—Aai, warrarā, ĭchaaree bi p'arat'ara bi beeit'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome! ²⁵ Chaareera bīda aji, p'arat'ara bi beeit'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari, camello aguja taude wāyaai k'āyaara.

²⁶ Chi k'ōp'āyoorāpa māga ũridak'āri, waapiara p'era pik'a para beeji māik'aapa āchi pitapai iidi para beeji:

—Māgara, ¿k'aita p'oyaa it'aa wāyama? ajida.

²⁷ Jesupa āchimaa ak'iji māik'aapa p'anauji:

—Eperāarāpa p'oyaa ooda-e, audú chaaree bairā. Mamīda Tachi Ak'ōre-it'ee ne-inaa chaaree wē-eda aji.

²⁸ Māpai Pedropa māgaji:

—Tai net'aa jōmaweda atabēijida pi ome nipapataadait'ee.

29 Jesupa maaji:

—Mia wāarata jararu. Parāpa atabēijida pāchi te, ĩpema, ĩpewēra, nawe, ak'ōre, warrarā māik'aapa eujā, mi k'aurepa māik'aapa mia pedee pia jaratee bi k'aurepa. 30 Mamīda net'aa atabēidap'edaarāpa ma k'āyaara na p'ek'au eujāde p'ani misa, na ne-inaa atada cien audú atadait'ee: te, ĩpemaarā, ĩpewēraarā, naweerā, warrarā māik'aapa eujā, chīarapa āra miapi iru p'ani jida mi k'aurepa. Ma awara piuk'āri, ichita chok'ai bapariit'ee Tachi Ak'ōre ome. 31 Mamīda ĩrapema waibiara p'anirā eperāarā k'ĩrapite, ek'ariara p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'ĩrapite. Jōdee ek'ariara p'anirā eperāarā k'ĩrapite waibiara p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'ĩrapite.

Jesupa jarada ōpee jarada ichi peedait'ee
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

32 Ai t'ēpai Jesús apemaarā naa wāji Jerusalendee. Chi k'ōp'āyoorā p'era pik'a iru t'ēe wājida. Awaraarā ichiaba iru t'ēe waaweede wājida. Māpai Jesupa waya chi k'ōp'āyoorā doce awara āi t'ĩ p'e ataji māik'aapa nepiriji ichi p'asait'ee bi:

33 —Tachi wāruta Jerusalendee. Mama mi, chi Eperā Ak'ōre Truade-pema, jita atadait'ee māik'aapa ateedait'ee p'aareerā poroorāmaa māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāmaa. Āchia iididait'ee k'ĩra tewaraarāmaa mi peet'aadamerā. 34 Mi oo iru p'anadait'ee; k'ĩramaa idudait'ee; soopa widait'ee māik'aapa peet'aadait'ee. Mamīda ewari ōpeemaa mi waya chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

Santiago Juan ome chupiria iididap'edaa
(Mt 20.20-28)

35 Zebedeo warrarā, Santiago māik'aapa Juan, Jesús k'ait'a chejida māik'aapa māgajida:

—Tachi Jarateepari, taipa ne-inaa audú k'inia p'ani. Mapa chupiria iidi p'ani māga oomerā.

36 Irua iidiji:

—¿K'āata k'inia p'anima aji, mia oomerā parā ome?

37 Māgajida:

—Pi truade jōmaarā poro waibia pak'āri, tai auk'a poro waibiarā pi ek'ari p'anee k'inia p'ani; aba su-ak'i beei pi juaraare, apema pi juabi eere.

38 Māpai Jesupa p'anauji:

—Parāpa wāara k'awada-e p'ani k'āata iidi p'ani. ¿Parāpa ne-inaa k'achia choodaik'ā aji, mia chooit'ee bik'a? Maap'eda ¿parā piu k'iniadaik'ā aji, mi piut'ee bik'a?

39 Āchia p'anaujida:

—¡P'oyaadaipi!

Jesupa maaji:

—Parāpa ne-inaa k'achia choodait'eeda aji, mia chooit'ee bik'a. Ma awara piudait'ee mi piut'ee bik'a. 40 Mamīda mia p'oyaa jara-e k'airāta mi juaraare wa juabi eere su-ak'i p'aneedait'ee. Tachi Ak'ōrepapai māga jarai.

41 Apemaarā diez k'ōp'āyoorāpa ūridak'āri Santiago Juan ome iididap'edaa, k'ĩraudachida āchi ome. 42 Mapa Jesupa t'ĩ p'e ataji māik'aapa maaji:

—Parāpa k'awa p'ani ijāadak'aa beerā poro waibiarāpa āchia oo k'iniata oopipata eperāarāmaa. Waaweepa āchi jua ek'ari p'anirāpa oopata āchia jara p'anik'a. 43 Mamīda parāpa oodaik'araa bi ma poro waibiarāpa oopatak'a. Ma k'āyaara ijāapataarā t'āide chi waibiara pa k'inia bīpa apemaarā chupiria k'awaaipia bi māik'aapa k'aripaipia bi. 44 Pia jarait'eera, parādepema aba

poro waibia pa k'inia bi pirã, awaraarã k'aripaipia bi, esclavopa chipari k'aripaparik'a. ⁴⁵ Mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema mĩda, na p'ek'au eujãde che-e paji eperãarãpa mi jĩia iadamerã. Jĩp'a cheji eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Piut'ee eperãarã chok'ara uchiadamerã p'ek'au k'achia jua ek'ariipa.

Jesupa tau p'ãriu bada Bartimeo jipada
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Jesús wãyaa wãk'ãri Jericó p'uurude chi k'õp'ãyoorã ome, eperãarã chok'ara auk'a chejida ãra ome. Ma p'uurudeepa uchua wãdade, o bi ik'aawa eperã tau p'ãriu bi su-ak'i baji p'arat'a iidimaa. Ma eperã t'ĩjarapachida Bartimeo. Mãgĩ Timeo warra paji. ⁴⁷ Ūrik'ãri Jesús Nazaretdepema ichi ik'aawa wãyaa wã, ma tau p'ãriu bipa golpe biamaa beeji:

—¡Jesús! ¡Rey David Warra, mi chupiria k'awáaji!

⁴⁸ Ma ode p'anadap'edaarãpa itriat'aapachida k'ĩup'ee beemerã. Mamĩda waapiara biapachi:

—¡Rey David Warra, mi chupiria k'awáaji!

⁴⁹ Mãpai Jesús ak'inĩ beeji mãik'aapa mãgaji:

—T'ĩ atanáti.

Mãpai t'ĩ atanajida tau p'ãriu bi:

—Isapai, p'irabáji. Pi t'ĩ bipi. ¡Waaweenáaji!

⁵⁰ Mãpai chi poroba ãyaa bat'at'aap'eda, p'inajĩti bainĩ beeji mãik'aapa Jesumaa cheji. ⁵¹ Mãpai Jesupa iidiji:

—¿K'ãata k'inia bima aji, mia oomerã pi ome?

Tau p'ãriu bipa p'anauji:

—Jesús, Tachi Waibia, michi taupa pia unu k'inia bida aji.

⁵² Jesupa mãgaji:

—Jipajipi mide ijãada perã. Wãipia bida aji.

Aweda tau p'ãriu badapa pia unuji mãik'aapa Jesús t'ëe wãji ode.

11

Jesús Jerusalén p'uurude
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jesús Jerusalén p'uuru k'ait'a wãk'ãri, Olivo Ee k'ĩrapite panaji chi k'õp'ãyoorã ome. Mama p'ani Betfagé mãik'aapa Betania p'uuru. Jesupa chi k'õp'ãyoorã omé naa pëik'ãri, mãgaji:

² —Wãti ara bi p'uuru tachi k'ĩrapite bĩmaa. Ará panadak'ãri, ununadait'ee burro jĩ bainĩ bi, waide apida batauda-e p'ani iru ĩri. Ĕra atáti mãik'aapa anéeti.

³ Apidaapa iidiruta pirã, k'ãare-it'ee ĩramaa p'ani, jaráti: “Tachi Waibiaapa arak'atia atee k'inia bi. Waya tee chedait'eepi.”

⁴ Chi k'õp'ãyoorã wãdak'ãri, ununajida burro jĩ bainĩ bi o bi ik'aawa te auk'idaa. Mãpai ĩra atajida.

⁵ Mamĩda arii p'anadap'edaarãpa iidijida:

—¿K'ãata oomaa p'anima parãpa? ¿K'ãare-it'ee ĩra ataruta jā burro?

⁶ Mãpai Jesupa jaradak'a p'anaudak'ãri, ichiak'au pëijida.

⁷ Burro ateadap'eda Jesumaa, ãchi ĩripema p'aru jĩpatap'edaa ata bijida ai ĩri mãik'aapa Jesús batauji. ⁸ Jesús mãgá wãyaa wãk'ãri, chok'araarãpa ãchi p'aru t'õ jëra bijida o jãde Jesús k'ĩrapite; ichiaba ũk'uruurãpa t'õ jëra bijida k'iru t'iap'edap'edaa, ãchi rey pai jĩak'aapa. ⁹ Jesús naa wãdap'edaarãpa mãik'aapa t'ëe che wãdap'edaarãpa o-ĩa biapachida:

—‘*Hosana!* ¡K'íra wāree! ¡Tachi Ak'õrepa pia ak'i bapari ichia pëida ichi pari nipamerã na eujãde! ¡K'íra wāree Ak'õre eujãde, Tachi K'aripapari cheru perã!’ (Sal 118.25-26)

¹⁰ ¡Tachi Ak'õrepa pia ak'i bapariit'ee ichia rey pëida! ¡David tachi rey padak'a waya rey iru p'anadait'ee! Tachi Ak'õrepa nãgí auk'a pia ak'i bapariit'ee. ¡*Hosana!* ¡K'íra wāree Ak'õre eujãde, Tachi K'aripapari cheru perã!

¹¹ Jesús Jerusalende pachek'ãri, wãji Ak'õre te waibiadee. Aide eperãarãpa oo para bi unup'eda, waya wãji Betania p'uurudee chi k'õp'ãyoorã ome, k'ewara bada perã.

Jesupa higuera bñrimaa ijãti pedeeda
(Mt 21.18-19)

¹² Ai norema, Betania p'uurudeepa uchiadak'ãri, Jesús jarrapisia nñbeeji. ¹³ T'imñipa unuji higuera bñri bainí bi k'iru paraa. Mãpai araa ak'inaji chau bi jãak'aapa. Mamída chau-ee baji. Chi k'iru aupaita unuji, chaujara-e pada perã.

¹⁴ Mãpai ma higuera bñrimaa mãgaji:

—¡Pi waa chauk'aa pait'eeda! aji.

Chi k'õp'ãyoorãpa irua jarada ùrijida.

Jesupa ne-inaa netopataarã jërek'ooda Ak'õre te waibiadeepa
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Ai norema waya Jerusalende pachedak'ãri, Jesús Ak'õre te waibiade t'ñuji mñik'aapa net'aa netopataarã taawaa jërek'ooji. P'arat'a tau t'erabaipataarã mesa sña bat'ak'oo wãji, paloma netopataarã banco paara. ¹⁶ Ak'õre te waibiadee wãyaapik'aa paji net'aa ateerutaarã. ¹⁷ Mãpai jarateemaa beeji:

—Tachi Ak'õre Ûraa p'ã jëra bide jara bi:

‘Mi te it'aa t'ñpata teda apataadait'ee, jõma na eujãdepemaarã-it'ee.’ (Is 56.7)

‘Mamída parãpa nechiapataarã ték'ata oo iru p'ani.’ (Jer 7.11)

¹⁸ Mãga ùridak'ãri, p'aareerã poroorã Moisepa p'ãda jarateepataarã ome k'ñsia p'aneejida Jesús peepit'aadait'ee. Iru waawee p'anajida, eperãarãpa ak'itrua para bada perã irua jaratee bi k'aurepa. ¹⁹ K'ewaraa Jesús chi k'õp'ãyoorã ome uchiajida p'uurudeepa.

Higuera bñri p'oodarida
(Mt 21.20-22)

²⁰ Ai norema tap'eda waya Jesús chi k'õp'ãyoorã ome wãyaajida higuera bñri badamãi. Unujida chi k'arra jõmaweda p'oo ak'iní bi. ²¹ Mãpai Pedropa k'irãpaji Jesupa jarada mñik'aapa jaraji Jesumaa:

—¡Tachi Jarateepari, ak'íji! Pia higuera bñrimaa ijãti pedeeda p'oodachida aji.

²² Jesupa p'anauji:

—Ijãapatãati Tachi Ak'õrede. ²³ Mia wãarata jararu. Eperã wãara Tachi Ak'õrede ijãa bi pirã, iidiipia bi ne-inaa oomerã, ichi t'ãridepai k'ñsia-ee: “¿Ooik'ã wa oo-e pai?” Mãgá Tachi Ak'õrepa irua jaradak'a ooit'ee. Jararu pirã eemaa: “Jãmñik'aapa ãyaa wãji mñik'aapa p'usa jãde baaináji,” Tachi Ak'õrepa mãga ooit'ee. ²⁴ Mãgá it'aa iididak'ãri, naapiara ijãati Tachi Ak'õrepa ooruparãpa k'iniata, pãchi t'ãri auk'a p'ani perã iru ome. Mãgá p'anadairã irua ooit'ee parãpa it'aa iididap'edaa. ²⁵ Parã it'aa t'ídak'ãri, k'ñsianãati apemapa k'achia ooda parãmaa. It'aa t'ídai naaweda, iru chupiria k'awáati mñik'aapa perdonãati irua k'achia ooda. Mãga ooruta pirã, Tachi Ak'õre it'ari bñpa perdonãait'ee parãpa p'ek'au k'achia oopata. ²⁶ [Mamída awaraarãpa

k'achia oodap'edaa parāmaa perdonaada-e pirā, māgara Tachi Ak'ōrepa ichi-aba perdonaa-e parāpa ne-inaa k'achia oopata.]

Tachi Ak'ōrepa Jesús pēida
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Ma t'ēpai waya chejida Jerusalendee. Jesús Tachi Ak'ōre te waibiade ni misa, irumaa chejida p'aareerā poroorā, Moisepa p'āda jarateepataarā māik'aapa judiorā poro waibiarā. ²⁸ Iidijida:

—¿Tachi Ak'ōrepa tai biji-ek'ā ichi te waibia ak'idamerā? ¿K'aipa pīmaa nāga oopi bīma? ajida.

²⁹⁻³⁰ Jesupa p'anauji:

—Mia pida parāmaa iidiit'ee: ¿K'aipa pēijima aji, Juan Bautistapa poro choo chemerā; Tachi Ak'ōrepa maa-e pirā eperāarāpa? P'anauruta pirā, mia pida ichiaba jarait'ee k'ai juapa mia nāgī ne-inaa oo bi. P'anaudapāde aji.

³¹ Māpai āchi pitapai pedee para beeji:

—Tachi Ak'ōrepa pēidada aruta pirā, irua iidiit'ee: “Māgara, ¿sāap'eda Juan ūraa ijāada-e pajima?” Mapa māga p'oyaa jarada-e. ³² Ma awara ¿tachia sāga jaradaima eperāarāpa Juan pēidap'edaa? Māga jararuta pirā eperāarā k'īraudaridait'ee tachi ome.

Āchia waawee p'anapachida k'awa p'anadap'edaa perā jōmaarāpa ijāa p'anapachida Juan Tachi Ak'ōre pedee jarapari paji. ³³ Mapa p'anaujida:

—K'awada-e p'anida ajida, k'aipa Juan pēiji.

Māpai Jesupa māgaji:

—Māgara mia pida jara-eda aji, k'aipa mīmaa nāga oopi bi.

12

Mimiapataarā k'achia beerāde nepirida
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Jesupa nepirīmaa beeji āchima:

—Eperāpa uva eujā uuji māik'aapa t'iak'auk'ooji. Ichiaba bōgo māudee ooji uva piart'idait'ee. Ma awara te it'ia ooji ma īriipa ak'idait'ee. Māga oop'eda, ne-uu eujā ak'ipataarā jiriji mimiadamerā ichi-it'ee. Maap'eda awara āyaa wāji. ² T'ēpai uva oropata ewari pak'āri, ma eujā chiparipa ichi mimiapari pēiji mimiapataarāmaa iidinamerā ichi eere bee bi chauda tee pēidamerā.

³ Mamīda āchia iru jita atadak'āri, sīk'oojida maap'eda jua arajāa pēit'aajida chiparīmaa. ⁴ Māpai chi eujā chiparipa waya awaraa mimiapari pēiji. Mamīda māgī poro k'ōop'et'aajida māik'aapa waajarak'oojida. ⁵ Pēiji awaraa mimiapari; māgī peet'aajida. Māpai awaraarā chok'ara pēiji. Māgīrādepema ūk'uru wīk'oojida, apemaarā peek'oojida.

⁶ Mamīda at'āri ichi ome iru baji ichi warra k'inia iru bada. K'īsiaji: “Mi mimiapataarā ome k'achia oojida. Mamīda acha bi mi warra perā, waaweedait'ee. Mapa mia iru pēiit'ee.” ⁷ T'imī weda iru warra unudak'āri, ma mimiapataarā pedee para beeji: “Jāgipa ichi ak'ōre net'aa jōmaweda atait'ee chi ak'ōre piuk'āri. Peet'aadāma ajida, tachi eujā chiparik'a p'aneedait'ee.”

⁸ Māpai iru pachek'āri, jita atajida māik'aapa peet'aajida. Maap'eda chi k'ap'ia ma uva eujādeepa bat'at'aanajida. Māgapai paji.

⁹ Mamīda, ma nepirī aupak'āri, iidiji:

—iK'īsiati! ¿K'āata ooiit'ee chiparipa? Mia jarait'ee. Wāk'āri, ma eujā ak'ipataarā peek'oonait'ee māik'aapa awaraa mimiapataarā jirīnait'ee chi ne-uu eujā ak'ipataadamerā.

¹⁰ ¿Parāpa Ak'ōre Ūraa p'āda leeda-e p'anik'ā?

‘Te oopataarāpa māu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi. ¹¹ Tachi Ak'ōrepa māga ooji, tachia unudamerā māik'aapa ak'itrua para beemerā.’ (Sal 118.22-23)

Māgara k'īsiadapāde aji, pia k'awaadait'ee mia jarateeda.

¹² Māpai judiorā poroorāpa Jesús jita atapidait'ee paji, k'awadap'edaa perā irua āchideta pedee bajī. Mamīda eperāarā chok'ara paraaji Jesús eere. Ma k'aurepa waawee p'anajida jítapidait'ee. Mapa ichiak'au atabēijida; maap'eda wājida.

P'arat'a p'aapatap'edaa reymaa impuesto-it'ee
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ T'ēepai waya judiorā poroorāpa pējida fariseorā māik'aapa Rey Herodes eere p'anadap'edaarā Jesús imiateedamerā māik'aapa peepit'aadamerā. ¹⁴ Wājida māik'aapa iidijida:

—Tachi Jarateepari, taipa k'awa p'ani pia wāarata jarapari. Ma awara pariatua ijāak'aa awaraarā k'īsiadeepa jara p'ani. Ichiaba pia auk'a jarateepari eperāarā waibiarāmaa māik'aapa chi chupiria beerāmaa. Pia jarateepari tachi p'anapataadamerā Ak'ōrepa k'inia bik'a. Maperā taipa iidi k'inia p'ani: ¿Pia bik'ā tachia impuesto p'aadait'ee Cesarmaa? ¿P'aadaipia bik'ā irua jara bik'a wa p'aadaik'araa bi?

¹⁵ Mamīda Jesupa k'awaji āchia Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata mīda, wāara ijāadak'aa. Maperā māgaji:

—¿Sāap'eda mi k'ūra k'inia p'anima? aji. Denario p'arat'a tau anēeti mia ak'it'ee.

¹⁶ Jesupa p'arat'a tau ak'ik'āri, iidiji:

—¿K'ai k'īrata nade bi, māik'aapa k'ai t'īta p'ā bima? aji.

P'anaujida:

—César k'īra māik'aapa ichi t'īta p'ā bida ajida.

¹⁷ Māpai Jesupa māgaji:

—Māgara téeti Cesarmaa irua net'aa iidipari, māik'aapa téeti Tachi Ak'ōremaa irua iidipari.

Iru pedee ūridak'āri, ak'itrua para beeji.

Iididap'edaa piudap'edaarā chok'ai p'irabaipatade
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Māpai saduceorā ūk'uru wājida Jesumaa ne-inaa iidide iru k'ūradait'ee. Māirāpa jarateepata piudap'edaarā chok'ai p'irabaidak'aa. Maperā iidijida:

¹⁹ —Tachi Jarateepari, Moisepa nāga p'ā bēiji tachi-it'ee: Eperā miak'āi bi warra wēe piuru pirā, chi ipemapa iru wēra ataipia bi māik'aapa ai ome warra oopia bi chi ipema piuda k'ap'ia pari. ²⁰ Mapa ¿pia k'āata k'īsia bi nāgide? ipemaarā siete p'anajida. Chi naapema miak'āiji. Mamīda warra wēe piuji.

²¹ Māpai araarepema ipema miak'āiji ma p'ētrāa ome. Mamīda ichiaba warra wēe piuji. Ichiaba māga p'asaji chi araarepema ipemaarā ome. ²² Jōmaweda miak'āijida mīda ma wēra ome, warra ooda-e paji. Maap'eda ichiaba ma wēra piuji. ²³ Māpai wāara pirā piudap'edaarā chok'ai p'irabaipata, waya chok'ai p'aneeruta ewate, ¿k'ai wēra pait'eema ajida, jōmaweda iru ome miak'āi p'anadap'edaa perā?

²⁴ Jesupa p'anauji:

—Ak'ōre Ūraa pia k'awada-e p'anadairā, parāpa awara k'īsia iru p'ani. Ichiaba k'awada-e Tachi Ak'ōrepa ne-inaa jōmaweda oopari. ²⁵ Eperāarā piudap'eda chok'ai p'irabaidak'āri, imik'īraarā wēraarā ome waa miak'āida-e pait'ee. Angeleerā ichi truade p'anirāk'api p'anadait'ee. ²⁶ Ma awara parāpa

k'achia k'isia p'anapata jaradak'ari piudap'edaarã chok'ai p'irabaidak'aa. ¿Waide parãpa Ak'õre Ûraade pia k'isiada-e p'anik'ã? Abraham, Isaac mãik'aapa Jacob jai-idaajida mïda, Tachi Ak'õrepa maaji Moisemaa pak'uru jep'eda urua jira bideepa t'ipitauk'a:

'Mi pi chonaarã Ak'õre Waibia; Abraham, Isaac, Jacob ijãadap'edaa Ak'õre Waibia.'

(Ex 3.6)

²⁷ Jara-e paji: "Mi ãra Ak'õre paji." Mapa Tachi Ak'õredeerã jai-idaajida mïda, at'ãri chok'ai p'ani. ¿Iru piu beerã Ak'õre-epi! Ma k'ãyaara iru chok'ai beerã Ak'õrepi. Maperã parãpa ne-inaa awaraata k'isia p'ani, Tachi Ak'õrepa jarada k'ãyaara.

Tachi Ak'õre Ûraa waibiara bi
(Mt 22.34-40)

²⁸ Mãgã pedee jõni misa, cheji Moisepa p'ãda jarateepari. Æchi pedee ùrii beeji. Jesupa apemaarãpa iididap'edaa pia p'anauk'ãri, mãgã jarateeparipa iidiji:

—Tachi Ak'õre Ûraa jõmaweda p'ãdadepema, ¿chisãgita waibiara bima aji, apemaarã k'ãyaara?

²⁹ Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'õre Ûraa waibiara bide jara bi:

'Ûriti Israel pidaarã. Tachi Ak'õre Waibia apaita bi. Tachi Ak'õre awara wẽ-e.

³⁰ Tachi Ak'õre Waibia wãara k'inia iru baparíji pichi t'ãripa mãik'aapa ne-inaa jõmaa k'ãyaara iru k'inia iru baparíji. Ewari chaa k'isíaji t'ãripa irude. T'ãri o-ia ooparíji irua jara bik'a.'

(Dt 6.4-5)

³¹ Araare jara bi:

'Awaraarã k'inia iru baparíji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.'

(Lv 19.18)

Ak'õre Ûraa waibiara wẽ-eda aji, mãgã omé jara aupada k'ãyaara.

³² Mãpai Moisepa p'ãda jarateeparipa mãgaji:

—Pia bi, Jesús. Wãarapi pia jara bi:

'Tachi Ak'õre Waibia abapai bi. Awaraa wẽ-e iruk'a. ³³ Tachi Ak'õre wãara k'inia iru baipia bi t'ãripa. Iru k'inia iru baipia bi ne-inaa jõma iru bi k'ãyaara. Ewari chaa k'isiaipia bi t'ãripa irude mãik'aapa irua jara bik'a ooipia bi t'ãri o-ia.'

(Dt 6.4-5)

'Ichiaba awaraarã k'inia iru baparíji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.'

(Lv 19.18)

Mãgata oodaipia bi awaraa ne-inaa oodai k'ãyaara; net'atau bida altarde wa ne-animal peeda altarde paadai k'ãyaara Ak'õre-it'ee.

³⁴ Mãgã Moisepa p'ãda jarateeparipa pia p'anauru ùrik'ãri, Jesupa maaji:

—Pia Ak'õre Ûraade ewaa ijãa wãda aji, Ak'õrepa k'inia bik'a ichi jua ek'ari o-ia nipamerã iru ode.

Maadamãiipa waawee p'aneejida waa iididait'ee.

Tachi K'aripapari waibiara bi Rey David k'ãyaara
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Jesupa jarateemaa bide Ak'õre te waibia ãuk'idaa, iidiji:

—¿K'ãata jara k'inia p'ani Moisepa p'ãda jarateepataarãpa jaradak'ari Mesías David èreerãdeepa uchiat'ee? ¿David poro waibiara bi-ek'ã, iru èreerãdeepa uchiat'ee bi k'ãyaara? ³⁶ ¿Pia k'isíati! Tachi Ak'õre Jaurepa p'ãpiji Rey David èreerãdeepa uchiat'ee badade:

'Tachi Ak'õrepa jaraji Tachi Waibiamaa: "Pi mi ome auk'a waibia bairã, su-ak'i beepáde aji, mi juaraare, mia pi k'ira unuamaa iru p'anapataarã p'oyaaru misa.'"'

(Sal 110.1)

³⁷ Davidpa ichi ëreerãdeepa uchiat'ee bïmaa t'ïjaraji “Tachi Waibia”. ¿Mapa k'awada-ek'ã aji, Mesías waibiara bi chonaarãwedapema Rey David k'ãyaara?

Eperãarã chok'ara mama p'anadap'edaarãpa Jesús pedee ùridak'ãri, o-ïadachida.

Jesupa jarada k'ïrak'aupai Moisepa p'ãda jarateepataarã ome
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Jesupa jaratee bi misa, mägaji:

—K'ïrak'aupai p'anapataadai Moisepa p'ãda jarateepataarãk'a. ãchi audua p'anadairã, p'aru teesoo jïi awaa p'anapata mäik'aapa k'inia p'anapata jömaarãpa ãchïmaa saludaadamerã plaza bee chaa, tachi poro waibiara ome oopatak'a. ³⁹ Ichiaba su-ak'i p'aneepata su-ak'i beepari pipiara bide Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata tede mäik'aapa nek'odak'ãri, chi su-ak'i beepari pipiara bide su-ak'i p'aneepata. ⁴⁰ Ma awara, p'ëtrãa chupiria beerã te jãri atapata mäik'aapa seewata taarã it'aa t'ïpata eperãarã k'ïrapite. Tachi Ak'õre ewari waibia ewate ichia ãchi audupiara miapiit'ee.

P'ëtrãa chupiria k'ïriipa p'arat'a tau teeda Tachi Ak'õremaa
(Lc 21.1-4)

⁴¹ Ewari aba Jesús su-ak'i baji primisia p'arat'a p'epata k'ait'a, ak'ïmaa eperãarãpa eda ata bidak'ãri. P'arat'ara beerãpa waibia ata bi chepachida.

⁴² Mäga nide p'ëtrãa chupiria k'ïri pacheji. Ata bi cheji p'arat'a tau omé cobrede. Mägí p'arat'a tau mak'ïara ïpia-e paji. ⁴³ Mäga unuk'ãri, Jesupa chi k'õp'ãyoorãmaa maaji:

—Mia wãarata jararu. Tachi Ak'õre k'ïrapite na p'ëtrãapa primisia waibiara teejida aji, apemaarã k'ãyaara. ⁴⁴ Jömaarãpa tee p'ani ãchi p'arat'a waibia iru p'anadap'edaadepema beeda. Jödee na p'ëtrãa, chupiria k'ïri mïda, ichia iru k'erada jömweda teeji Tachi Ak'õremaa. Teejida aji, chi p'arat'a iru bada paara chik'o netoit'ee.

13

Jesupa jarada Tachi Ak'õre te waibia t'eedariit'ee
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesús uchiak'ãri Tachi Ak'õre te waibiadeepa chi k'õp'ãyoorã ome, abaapa maaji:

—¡Tachi Jarateepari, ak'ïji, acha bi mäu ta-pia p'ani mäik'aapa Tachi Ak'õre te waibia pi-ia oo k'obi!

² Jesupa maaji:

—Wãara, acha p'ani te pi-ia p'ani. Mamïda ewari cherude mäu apida bee-e pait'ee awaraa mäu ïri. Na jömweda t'eeek'oo chedait'ee.

Na p'ek'au eujã jõi naaweda, eperãarã miadait'ee
(Mt 24.3-14; Lc 17.22-24; 21.7-24)

³ T'ëepai wãjida Olivo Eedee; Ak'õre te waibia k'ïrapite beepari. Jesús ituaba su-ak'i beek'ãri, Pedro, Santiago, Juan mäik'aapa Andrés iru k'ait'a wãjida mäik'aapa iidijida:

⁴ —¿Sãapai p'asait'ee pia jarada Ak'õre te waibiade? ¿Sãga taipa k'awadayama ajida, ma ewari k'ait'a pak'ãri p'asait'ee pia jaradak'a?

⁵ Jesupa p'anauji:

—Tauk'a nipapatáati apidaamaa k'ürapiamaapa. ⁶ Mi jïak'a chok'ara chedait'ee. Seewata jaradait'ee: “Mita Ak'õre Warra, Tachi Ak'õrepa pëida.” Mäga jara p'anipa eperãarã chok'ara k'üradait'ee.

7 Parāpa ūridak'āri nama māik'aapa awara āi jura chōo jōni, p'eranāati. Ichita māga p'asait'ee. Mamīda at'āri na p'ek'au eujā jō-e pait'ee. 8 Ai naaweda eperāarā awaraarā ome chōodait'ee. Jarra oodait'ee māik'aapa awērachai wāyaapariit'ee eujā awara-awaraade. Mamīda māga p'asak'āri, ewaapi na p'ek'au eujādepemaarā miamaa p'aneedait'ee.

9 'iTauk'a nipapatāati! Mi k'īra unuamaa iru p'anapataarāpa parā atap-idait'ee judiorā poroorāmaa, mide ijāapata k'aurepa. P'ua oodait'ee Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Ateedait'ee āchi poro waibiarāmaa māik'aapa āchi reyrāmaa. Māirā k'īrapite parāpa jaradai Tachi Ak'ōrepa ooda parā-it'ee mi k'ap'ia pari. 10 Mamīda na eujā jōi naaweda, Ak'ōrepa ooda eperāarā k'aripait'ee ichita nepiridait'ee eperāarāmaa awara āi t'imī na eujāde. 11 Mi k'īra unuamaa iru p'anapataarāpa parā charraarā k'īrapite ateedak'āri, k'īsanāati k'āata jaradai. Maapai jarapatāati Ak'ōrepa jarapi bik'a. Ak'ōre Jaurepata k'awapipariit'ee k'āata jaradai.

12 Maapai ipemaarāpa peepidait'ee āchi ipemaarā. Ak'ōreerāpa peep-idait'ee āchi warrarā. Ichiaba warrarā k'īraudaridait'ee āchi ak'ōreerā ome peepirutamaa. 13 Jōmaarāpa parā k'īra unuamaa iru p'anapataadait'ee mide ijāapata k'aurepa. Mamīda Tachi Ak'ōrepa k'aripait'ee atuanaadamerā k'īra jīp'a nipapataarā Ak'ōre ode jai-idaarutamaa.

Ak'ōre ewari waibia ewate jarada

(Mt 24.15-28; Lc 21.20-24)

14 —Ewari cherude abaapa ne-inaa audú k'achia ooit'ee Tachi Ak'ōre te waibia edupiarā bi quartode ichi baik'araa bimāi. Māgí Tachi Ak'ōrepa yiarā iru bapari, k'īra unuamaa iru bairā. Māga unudak'āri, Judea eujāde p'anirā p'ira mirudaipia bi ee nok'odee. (Acha bi pedee p'āda leerupa pia k'awaipia bi, miapiamaapa.) 15 Maapai eperā ichi terrazade bi pirā, teedaa t'īuk'araa bi ichi ne-inaa p'e atade. 16 Eperā ne-uu k'āide ni pirā, teedaa cheik'araa bi ichi p'aru atade pida. Aramata wāipia bi. 17 'iAai, maapai chupiria jōneedait'ee wēraarā biak'oo bee maa-e pirā warra chak'eerā jude iru bee! 18 Māga wāyaa naaweda, chupiria iiditi Tachi Ak'ōremaa ma ewari p'asapinaamerā k'oijara nibide. 19 Māgí ewate jōmaarāta chupiria mia jōnadait'ee. Ak'ōrepa na eujā oodak'āriipa māga ook'aa paji, ma awara t'ēpai waa māga oo-e pait'ee. 20 Mamīda Tachi Ak'ōrepa k'īsiait'ee: “Mia eperāarā taarā miapi-e pait'ee.” Māga pada paara, eperā apida bee-e pak'aji. Ak'ōrepa audú chaaree miapi-e pait'ee ichia jirit'eradaarā k'inia p'e iru bapari perā.

21 Maapai apidaapa parāmaa jararuta pirā: “'iPichá, ak'iti! 'iNama bi Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida!” maa-e pirā jararuta pirā: “'iAra bita Cristo!” ijāanāati.

22 Mi jīak'arā māik'aapa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā jīak'arā chok'ara chedait'ee. Mamīda māirāpa jara p'ani ijāanāati, jīp'a seewa-idaa bee perā. Ne-inaa k'īra t'ādoo eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa oo p'anipa eperāarā k'ūradait'ee, perā Tachi Ak'ōrepa jirit'eradaarā k'ūrarutamaa.

23 Jesupa ichi ome nipapataarāmaa waya maaji:

—'iTauk'a p'anapatāati! Mia māga jaraji parāpa k'awaadamerā māga p'asai naaweda.

Eperā Ak'ōre Truadepema waya chek'āri

(Mt 24.29-31; Lc 21.25-28)

24 —Ichiaba maapai mia p'anadap'eda, 'Ak'ōrejīru p'āriudariit'ee; atane waa īdaa-e pait'ee 25 māik'aapa lucero baaik'oodaridait'ee pajādeepa. Tachi Ak'ōrepa pajā wērepiit'ee.' *(Is 13.10)*

²⁶ Māpai eperāarāpa unudait'ee mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema jōmaarā k'āyaara waibiara bi, k'īra wāree cheru jīrarade. ²⁷ Pēiit'ee mi angeleerā Ak'ōre truadeepa mia jirit'eradaarā chip'e atadamerā, jōmaweda āchi p'anapatamāiipa. T'imí bee jida na p'ek'au eujāde, p'e atanadait'ee.

Higuerade jarateeda
(Mt 24.32-35; Lc 21.29-33)

²⁸—K'īsiati higuera bīiride. Higuera k'iru t'u-k'ua uchua nībeek'āri māik'aapa ewaa t'ono nībeek'āri, k'awaapata eujā wāsia wā. ²⁹ Māga pik'a mia et'ewa jaradak'a unudak'āri, k'awa p'anī taarā-e mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema cheru. ³⁰ Mia wāarata jararu. ĩrapemaarā piudai naaweda, ma ne-inaa jōmaweda p'asait'ee. ³¹ Ewari cherude pajā na p'ek'au eujā ome jōdait'ee. Mamīda ichita p'asait'ee mia pedee jaradak'a.

K'awada-e sāapai pait'ee Ak'ōre ewari waibia ewate
(Mt 24.36-44; Lc 17.26-30)

³²—Eperā apidaapa k'awada-e p'anī Eperā Ak'ōre Truadepema cheit'ee ewate, chi hora jida. It'aripema angeleerāpa pida k'awada-e p'anī; mia ichiaba k'awa-e, Tachi Ak'ōre Warra mīda. Mi Ak'ōrepapaita k'awa bi.

³³ Maperā tauk'a p'anapatāati, parāpa k'awada-e p'anadairā sāapai mi waya na eujādee cheit'ee.

Mimiapari pia
(Mt 24.45-51; Lc 12.41-48)

³⁴—Oopatāati te chiparipa oodak'a. Māgí tedeepa awara āyaa wāi naaweda, ichi mimiapataarāmaa jara bēiji te pia ak'idamerā. Āchi chaachaa mimia teeji māik'aapa chi te t'īupata ak'iparimaa ūraaji tauk'a bamerā. ³⁵ Chi mimiapataarāpa k'awada-e sāapaita chi te chipari waya cheit'ee ichi temaa. Māga pik'a bi parā ome. Tauk'a p'anapatāati k'awada-e p'anadairā sāapai pāchi Chipari Waibia waya cheit'ee. Chei p'āriupodopa, esapite, et'erre k'arik'āri, maa-e pirā tap'edapodopa. ĩParāpa k'awada-epi! ³⁶ Tachi Ak'ōre mimiapataarā, k'īrak'aupai k'awada-e p'anadairā pariatua mimia p'anī pirā, k'īra nejasia p'anadait'ee Tachi Chipari Waibia chek'āri. ³⁷ Mia parāmaa ūraada, auk'a jōmaarāmaa jararu: ĩTauk'a p'anapatāati!

14

Jesús jita atadait'ee pedeeteedap'edaa
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ K'āima omé falta baji Pascua fiesta pait'ee. Māgí fiestade pan levadura wēe k'opata. P'aareerā poroorāpa Moisepa p'āda jarateepataarā ome jiripachida sāga Jesús k'ūrat'aadait'ee. Māgá jita atadait'ee paji māik'aapa peepit'aadait'ee paji. ² Mamīda ūk'uru arii p'anadap'edaarāpa maapachida:

—Fiestade ooda-eda ajida, eperāarā k'īrau para beepiamaapa tachi ome.

Mariapa Jesús poro ĩri k'era weeda
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Jesús Betania p'uurude bak'āri, Simón, chi leprapa k'ayaa bada apat'edaa tede baji. Jesús su-ak'i beep'eda, nek'omaa baji. Māga nide wēra pacheji. Ateeji chok'o chak'ek'a māu pi-ia alabastrodee ooda. Māgí ipuru baji k'era ĩpia nardodee oodapa. Chok'o t'ap'a ewa ataji māik'aapa weeji Jesús poro ĩri. ⁴ Ūk'uru arii p'anadap'edaarā k'īraudachida māik'aapa pedee para beeji āchi pitapai:

—¿Sãap'eda já k'era ichi k'inia weejima? ajida. ⁵ Já wērapa netot'aada paara, trescientos denarios iru bak'aji chupiria beerã k'aripait'ee.

Mapa ma wēra itriapachida. ⁶ Mamīda Jesupa mǎgaji āchima:

—Ita-aria bítì; ¿K'ãare-it'ee ik'achia jara jōnima? Irua ooda pia bipi. ⁷ Chupiria beerã nama p'anapata parã t'ãide ewari chaa. Āchi k'aripa k'inia p'ani pirã, chupiria k'awaadai mǎik'aapa āchima ne-inaa pia oodai. Mamīda mi parã ome ichita ba-e pait'ee. Na ewari parāpa waa mi unuda-e pait'ee. ⁸ Na wērapa ooji ichia p'oyaarutapai mi-it'ee; mi p'urut'aaji k'erapa mi k'ap'ia iadai naaweda. ⁹ Mia wāarata jararu. Mia ooda eperāarã k'aripait'ee, mǎga jarateepata chaa na p'ek'au eujãde, ichiaba nepiripataadait'ee na wērapa ooda mi-it'ee. Mǎgá iru ichita k'irãpadait'eeda aji.

Judapa Jesús traicionaada

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Judas Iscariote, Jesús k'ōp'āyoorã docedepema aba, wāji p'aareerã poroorāmaa. Jaraji ichia āchi k'aripait'ee Jesús jitadamerã. ¹¹ Mǎga ũridak'āri, o-ĩadachida mǎik'aapa pedeejida p'arat'a teedait'ee Judamaa. Mǎpai Judapa jirĩmaa beeji sǎga Jesús āchima jitapiit'ee.

Pascua fiestadepema chik'o k'odap'edaa

(Mt 26.17-30; Lc 22.7-18; Jn 13.1-2, 21-30)

¹² Perá Pascua fiesta ewari pait'ee baji. Ma fiestade oveja chak'e peepata mǎik'aapa pan levadura wēe k'opata. Fiesta pai naaweda Jesús k'ōp'āyoorãpa iidijida irumaa:

—¿Sāma k'oit'ee Pascua fiesta ewatepema chik'o tai ome? Mama taipa ne-inaa oodait'ee nek'odai naaweda.

¹³ Mǎpai Jesupa pēiji chi k'ōp'āyoorã omé:

—Wātì p'uurudee. Mama ununadait'ee eperã pania chok'ode ateeru. T'ēe wātì. ¹⁴ Teedaa wāk'āri, chi te chiparimaa jarátì: “Tachi Jarateeparipa iidì pēiji: ‘¿Chisǎgí cuartode Pascua chik'o k'oit'ee michi k'ōp'āyoorã ome?’ ”

¹⁵ Irua ak'ipiit'ee it'ipema pisode cuarto waibia pia oo bi. Mama ne-inaa jōma óoti tachi nek'odait'ee.

¹⁶ Chi k'ōp'āyoorã wājida p'uurudee. Jōmaweda ununajida Jesupa jaradak'a mǎik'aapa mama ne-inaa jōma oojida Pascua chik'o k'odait'ee.

¹⁷ P'āriupodopa Jesús pacheji chi k'ōp'āyoorã doce ome. ¹⁸ Mesade nek'omaa p'anide, Jesupa mǎgaji:

—Mia wāarata jararu. Mia k'awa bi parãdepema abaapa mi traicionaait'ee. Iru mi ome nama nek'omaa bi.

¹⁹ Mǎpai chi k'ōp'āyoorã k'ĩra pia-ee para beeji mǎik'aapa aba-abaa iidijida Jesumaa:

—¿Mik'ã? apachida.

²⁰ Mǎpai Jesupa p'anauji:

—Parã docedepema aba mi ome auk'a p'arat'ude pan sǎ atarupata mi traicionaait'ee. ²¹ Mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, ichita piut'ee Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a. Mamīda, jaai, Tachi Ak'õrepa k'achiadee pēiit'ee chi mi traicionaait'ee bi! Piara bak'aji mǎgí t'o-e pada paara.

Pan k'opata vino ome Jesús k'irãpadait'ee

(Mt 26.26-30; Lc 22.19-20; 1 Co 11.23-26)

²² Nek'omaa p'anide Jesupa pan ataji mǎik'aapa it'aa t'ĩji gracias jarait'ee Tachi Ak'õremaa. Ma pan k'ōrat'aaji mǎik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa teeji. Mǎpai mǎgaji:

—Jitátì mǎik'aapa k'óti. Nǎgí pan mi k'ap'ia.

²³ Maap'eda māgá ooji ma vino ome. It'aa t'íp'eda, gracias jaraji Tachi Ak'õremaa māik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa teeji. Jõmaarãpa aïdepema vino tojida.

²⁴ Māpai māgaji:

—Nāgí vino mi waa, michi waa bat'ait'ee perã mi piuk'ãri chok'araarã pari. Tachi Ak'õrepa nāgí ũraa chiwidi jara bi. Michi waa bat'ada k'aurepa irua wēpapiit'ee eperãarã chok'araarãpa p'ek'au k'achia oopata māik'aapa michideerã papiit'ee. ²⁵ Mia wāarata jararu. Vino waa to-e pait'eeda aji, parã ome it'aripema vino torumaa Tachi Ak'õre truade.

²⁶ Tachi Ak'õre ũraa p'ãdãdepema k'ari k'aridap'eda, Olivo Eedee wājida.

Jesupa jarada Pedropa iru k'awa-e bida ait'ee
(Mt 26.31-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁷ Mama Jesupa māgaji:

—Parã jõmaweda ijãadaamaa p'aneedait'ee māik'aapa mi ituaba atabëidait'ee Tachi Ak'õre ũraa p'ã jëra bide jara bik'a:

‘Mia oveja ak'ipari peepiit'ee māik'aapa chi ovejaarã jĩchoodaridait'ee.’ (Zac 13.7)

²⁸ Mamĩda mi chok'ai p'irabaik'ãri, Galilea eujãdee wãit'ee parã naa.

²⁹ Māpai Pedropa māgaji:

—Apemaarãpa pi atabëiruta pijida, mia pi atabëi-eda aji.

³⁰ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Idi p'ãrik'ua et'erre k'arida omé k'arii naaweda, jarada õpee pia mi k'awa-e bida ait'ee.

³¹ Mamĩda Pedropa waapiara māgapachi:

—Pi ome auk'a piuru pijida, mia jara-eda aji.

Apemaarãpa ichiaba māga jarapachida.

Jesús it'aa t'ida Getsemanide
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Maap'eda wājida Getsemaní ne-uu eujã apatap'edaamaa. Mama panadak'ãri, Jesupa māgaji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—Nama su-ak'i p'anéeti mi it'aa t'ĩnaru misa.

³³ Ichi ome ateeji Pedro, Santiago māik'aapa Juan. Jesús k'ĩsia paraa nĩbeeji t'ãri p'uapa. ³⁴ Mapa māgaji ãchima:

—Mi piut'ee pik'a nĩbi t'ãri p'uapa. Nama p'anéeti, k'ãida-ee.

³⁵ Māpai Jesús waawipai wãp'eda, bedabajji tau bĩiri eujãde t'õbairumaa māik'aapa Ak'õremaa chupiria iidiji k'inia bi pirã, iru māgí miapi p'asapinaamerã. ³⁶ It'aa t'ĩji:

—Abbá, Mi Ak'õre, pia jõma p'oyaapari. K'aripáji na miarit'ee bideepa. Mamĩda oonáaji mia k'inia bik'a. Jĩp'a pia k'inia bík'ata óoji.

³⁷ Maap'eda, ak'i chek'ãri, chi k'õp'ãyoorã k'ãi jõnita unu cheji. Māpai māgaji Simón Pedromaa:

—Simón, ¿k'ãi nĩbik'ã? aji. ¿Hora apida p'oyaa chok'ai p'anada-ek'ã k'ãida-ee?

³⁸ Chok'ai p'anáti māik'aapa it'aa t'ĩti p'ek'au k'achiade baaipiamaapa. Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bik'a t'ãriipa oo k'inia p'ani. Mamĩda pãchi k'ap'iaapa chooda-e p'ani.

³⁹ Waya wãji it'aa t'ide naaweda oodak'a:

—K'aripáji na miarit'ee bideepa. Mamĩda oonáaji mia k'inia bik'a; jĩp'a pia oo k'inia bík'ata oopáde aji.

⁴⁰ Waya chek'ãri, naa unu chedak'a unu cheji; k'ãi jõni tap'ok'eepa. Ìrimadap'eda, k'ĩup'ee p'anapachida, k'awada-e pada perã k'ãata jaradai.

⁴¹ It'aa t'ida õpeemaa waya chek'ãri, Jesupa mägaji:

—¿At'ãri k'ãi jõnik'ã? Jãgapaipi. Mi peepidait'ee hora pajipi. Eperã Ak'õre Truadepema teedait'ee p'ek'au k'achia oopataarã juade. ⁴² Eperã mi traicionaait'ee bi k'ait'a cheru. ¡P'irabáiti mãik'aapa wãdáma apemaarãmaa!

Jesús jita atadap'edaa

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Jesús at'ãri pedeemaa bide ichi k'õp'ãyo Judas pacheji eperãarã chok'ara ome. Espada pak'uru ome anipajida. P'aareerã poroorãpa, Moisepa p'ãda jarateepataarãpa mãik'aapa judiorã poro waibiarãpa ma eperãarã pëijida ãchi pari. ⁴⁴ K'awaadamera chisãgita Jesús, panadai naaweda, Judapa jaraji mãirãmaa:

—Chi mia k'ĩra ìruta saludaak'ãri, mägita pia jita atadapáde aji, mãik'aapa atadaridapáde aji.

⁴⁵ Mapa pachedak'ãri Jesumãi, Judas pedee cheji:

—¡Tachi Jarateepari!

Mãga jarap'eda, k'ĩra ìt'aaji. ⁴⁶ Mãpai Jesús jita atajida mãik'aapa ateejida.

⁴⁷ Mamãda eperã Jesús k'ait'a badapa ichi espada ãt'a atap'eda, p'aareerã poro waibia mimiapari k'ĩri orp'et'aaji. ⁴⁸ Mãpai Jesupa iidiji ichi jita ata chedap'edaarãmaa:

—¿Sãap'eda parã chejidama aji, espada ome mãik'aapa pak'uru ome mi jita atade eperã nechiaayaa bi jita atapatak'a? ⁴⁹ Ewari chaa mi Tachi Ak'õre te waibide bapari iru pedee jarateemaa. Maapai mi jitada-e paji. Mamãda nãga p'asaru Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a.

⁵⁰ Jesupa mãga jaramaa bide, jõmaweda chi k'õp'ãyoorãpa atabëijida mãik'aapa miruk'oodachida. ⁵¹ Mamãda k'ũtrãa aba Jesús t'ëe nipaji. Chi k'ap'ia pira baji sabanapa, ãk'adaa nipada perã. Judas ome nipadap'edaarãpa ma k'ũtrãa jita atajida. ⁵² Mamãda, waawepa sabana k'emat'aaji mãik'aapa ãk'adaa p'ira uchiadachi.

Jesús Junta Suprema k'ĩrapite bada

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³ Mãpai ãchia Jesús ateejida Caifás temaa. Ichi p'aareerã poro waibia paji. Mama ichiaba see nĩbaji p'aareerã poroorã, judiorã poro waibiarã mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarã. ⁵⁴ Pedro t'imipapai t'ëe wãk'ãti wãji. Mãgã wãpa Caifás te t'iak'au badamãi edú t'ĩuji. Mama t'ipitau ik'aawa su-ak'i beejì k'ara p'ait'ee Ak'õre te jãpataarã ome.

⁵⁵ P'aareerã poroorãpa jõmaweda Junta Supremadepemaarã ome testigo jiri p'anapachida. Mãgã Jesús peepit'aadait'ee. Mamãda maarepida unuda-e paji imiateedait'ee, ⁵⁶ ma eperãarã chok'araarãpa wãara jaradak'aa pada perã mãik'aapa auk'a pedeedak'aa pada perã. ⁵⁷ Ûk'uru chi poroorã k'ĩrapite p'irabaijida mãik'aapa seewa jarajida:

⁵⁸ —Taipa ùrijida irua jararu: “Chonaarãweda eperãarãpa Tachi Ak'õre te waibia oojida. Mia mägí te t'et'aap'eda, k'ãima õpeemaa waya oo atai. Mamãda eperãarãpa oopatak'a oo-e pait'eeda” aji.

⁵⁹ Mãga jarajida mĩda, at'ãri auk'a pia pedeeda-e paji tachi judiorã ùraade jara bik'a.

⁶⁰ Mãga ùrik'ãri, p'aareerã poro waibia Caifás bainĩ beejì jõmaarã k'ĩrapite mãik'aapa iidiji Jesumaa:

—¿Wãarak'ã aji, pi k'ĩrapite jara p'ani pedee? ¿Maarepida p'anau-ek'ã? aji.

⁶¹ Mamĩda Jesupa maarepida p'anau-e paji; k'ĩup'ee beeji.

Waya m̃gaji:

'¿Pik'ã Mesías, Tachi Ak'õrepa p̃ida eperãarã rey pamerã? ¿Pik'ã aji, Tachi Ak'õre Waibia Warra?

⁶² Jesupa p'anauji:

—Mĩda aji. Parãpa mi unudait'ee Ak'õre Waibia juaraare su-ak'i bi. Ichiaba mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema waya chek'ãri, unudait'ee j̃jararade cheru.

⁶³ M̃pai Caifapa ichi p'aru j̃t'aaji t'ãri k'achiapa m̃ik'aapa m̃gaji:

—¿K'ãare-it'ee waa jiridaima eperãarãpa jaradamerã ichia ooda? ⁶⁴ ¿Parãpa ũrijida-ek'ã ichia pedee k'achia jarada Tachi Ak'õre ãp̃ite? ¿K'ãata k'ĩsia p'anima? aji.

Jõma auk'a bia para beeji:

—Ichia jarada k'aurepa piupia b̃ida ajida.

⁶⁵ Ũk'uru arii p'anadap'edaarãpa Jesumaa idujida m̃ik'aapa tau p'ãraj̃ĩ atadap'eda, s̃ijida. M̃ga oo j̃ñide m̃gajida:

—iPi wãara Tachi Ak'õre Warra pirã, jarapãde aji, k'aipata pi s̃iji!

Ichiaba Ak'õre te j̃apataarãpa k'ĩramaa s̃ipachida.

Pedropa Jesús k'awa-e b̃ida ada

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ M̃m̃isa Pedro tuda baji te ãuk'idaa. M̃ga ñide Caifás mimiapari awẽra irumaa cheji. ⁶⁷ Ma wẽrapa Pedro unuk'ãri k'ara p'aimaa bi t'ip̃itau ik'aawa, pi-ia ak'iji m̃ik'aapa m̃gaji:

—Pi auk'a nipajida aji, jã eperã Jesús Nazaretdepema ome.

⁶⁸ Mamĩda Pedropa meraji:

—iSeewa! Mia iru k'awa-e bi. Ichiaba k'awa-e b̃ida aji, pia k'ãaredeta pedee bi.

Maap'eda mam̃ik'aapa uchijaji chi cercao edú t'ĩupatamaa. M̃ga ñide et'erre k'ariji. ⁶⁹ Ma wẽrapa waya unu atak'ãri, m̃gaji arii p'anadap'edaarãmaa:

—Pichá, jãgí Jesús k'õp'ãyo.

⁷⁰ Mamĩda Pedropa waya meraji. Taarã-e ñide chi arii p'anadap'edaarãpa waya m̃gajida:

—Wãara, pi ãchi k'õp'ãyo. Ma awara, pi Galilea eujãdepemak'a pedee b̃ida ajida.

⁷¹ M̃pai Pedropa juraaji:

—iSeewa! iK'awa-e bi parãpa jara p'añi eperã! Mia seewa jaramaa bi pirã, Tachi Ak'õrepa mi miapiipia b̃ida aji.

⁷² Aramata et'erre waya k'ariji. M̃pai Pedropa k'irãpaji Jesupa jarada: “Et'erre k'arida omé k'ariii naaweda, pia jarada õpee jarait'ee mi k'awa-e bi.” M̃ga k'ĩsiap'eda, Pedro j̃edachi t'ãri p'uapa.

15

Jesús Pilato k'ĩrapite

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Tap'eda weda p'aareerã poroorã, judiorã poro waibiarã m̃ik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarã, m̃gí Junta Supremadepemaarã chip'edaidap'eda, pedeteejida k'awaadait'ee k'ãata oodait'ee Jesús ome. Jesús jua j̃ĩ atapi-dap'eda, teenajida Pilato temaa. Ichi Romadepemaarã poro waibia paji.

² Pilatopa iidiji Jesumaa:

—¿Pik'ã aji, Judiorã Rey?

Jesupa p'anauji:

—Mida aji, pia jara bik'a.

³ P'aareerã poroorãpa audupai imiatee jõnadap'edaa perã, ⁴ Pilatopa waya iidiji:

—¿Maarepida p'anau-ek'ã aji, imiatee jõnita?

⁵ Mamãda Jesupa maarepida p'anauk'aa paji. Mapa Pilatopa k'awa-e paji k'ãata ooit'ee.

Pilatopa Jesús peepida

(Mt 27.15-26; Lc 23.13-25; Jn 18.38–19.16)

⁶ Ma fiestade Pilatopa preso aba k'ena pëipachi, eperãarãpa iidirutata.

⁷ Eperã t'ijarapatap'edaa Barrabás carcelde baji awaraa k'õp'ãyoorã ome, Roma pidaarã juadeepa uchua k'iniapa chãara pee p'anadap'edaa perã.

⁸ Eperãarãpa iidinadak'ãri Pilatoma preso k'ena pëimerã ichia ooparik'a,

⁹ irua p'anauji:

—¿K'inia p'anik'ã aji, mia Judiorã Rey apata k'ena pëimerã?

¹⁰ Mãga iidiji k'awa bada perã judiorã p'aareerã poroorãpa Jesús k'ira unuamaa iru p'anadap'edaa. ¹¹ Mamãda p'aareerã poroorãpa eperãarãmaa jarajida iididamerã Pilatopa Barrabata k'ena pëipimerã. ¹² Mapa Pilatopa iidiji:

—¿Sãga oopi k'inia p'anima aji, parãpa Judiorã Reyda a p'ani ome?

¹³ Mãpai biajida:

—¡Kurusode peepit'áaji!

¹⁴ Pilatopa mãgaji:

—¿K'ãare k'achiata oojima? aji.

Mamãda waya eperãarãpa biajida:

—¡Kurusode peepit'áaji!

¹⁵ Pilato pia bee k'inia bada perã eperãarã ome, Barrabata k'ena pëiji. Jesús soopa wipip'eda, pëiji kurusode baijira bidamerã piurumaa.

Soldaorãpa Jesús oo iru p'anadap'edaa

(Mt 27.27-31; Jn 19.2-3)

¹⁶ Soldaorãpa Jesús ateejida Pilato palaciode, t'ijarapatap'edaa *pretorio*. Mama tuda soldaorã chok'araara seedachida. ¹⁷ Oo iru p'anapachida. Rey p'aruk'a p'oree k'ira p'ãimap'ãimaa jã bidap'eda, poro jãra pak'uru jua ne-ĩri-idaa bidee oojida mãik'aapa jã bijida. ¹⁸ Maap'eda bia ëipachida:

—¡Ak'íti Judiorã Rey!

¹⁹ Poromaa wipachida pak'urupa. Idupachida mãik'aapa bed-abaidaipachida iru k'irapite it'aa t'ĩ pik'adait'ee. ²⁰ Mãgã oo iru p'anadap'eda, ma p'aru p'oree ërat'aajida mãik'aapa ichi p'aru waya jã bijida. Maap'eda ateejida kurusode baijira bidait'ee.

Cirene p'uurudepemamaa Jesús kuruso ateepidap'edaa

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Uchia wãdak'ãri Jerusalendeepa, unujida eperã Cirene p'uurudepema t'ijarapatap'edaa Simón. Ewaa p'uurude panaji. Mãgã eperã Alejandro mãik'aapa Rufo ak'õre paji. Simón ik'aawa wãyaa wãdak'ãri, soldaorãpa kuruso ateejida Jesús pari.

Jesús kurusode baijira bidap'edaa

²² Jesús ateejida *Gólgota* apatap'edaamaa. (Gólgota jara k'inia bi: “Tachi Poro Bĩri”.) ²³ Maap'eda teejida vino mirra ome p'oirada, mamãda Jesupa to-e paji. ²⁴ Mãpai soldaorãpa Jesús jua mãik'aapa chi bĩri merap'ejida mãik'aapa

kurusode baijira bijida piumerã. Mãgĩrãpa suerte jemenejida k'awaadait'ee k'aipata iru p'aru atait'ee.

²⁵ Mãga oojida tap'eweda, las nueve. ²⁶ Soldaopa iru poro it'aik'a eere kuru-sode letrero merap'aji, jarait'ee k'ãare-it'ee kurusode baijira bijida piumerã. P'ã baji: JUDIORÃ REY. ²⁷ Mama ichiaba nechiapataarã omé kurusode baijira bijida, aba Jesús juaraare, chi apema juabi eere. ²⁸ [Mãga p'asaji Tachi Ak'õre Ûraa jaraparipa p'ãdak'a chonaarãweda:

'Iru p'ek'au k'achia oopataarã ome auk'a ata bijida.'] (Is 53.12)

²⁹ Chi arii wãyaa wã nipadap'edaarãpa irumaa ik'achia jarajida. ãchi poro p'irap'iraa mãgapachida:

—¡Aai, pia Tachi Ak'õre te waibia jõmaweda t'eet'aait'ee paji mãik'aapa waya oo atait'ee paji ewari õpeemaal! ³⁰ Pia jarada wãara pirã, jãmãik'aapa irabãiji piunaamerã!

³¹ Ichiaba mãgã oo iru p'anapachida p'aareerã poroorãpa Moisepa p'ãda jarateepataarã ome:

—¡Awaraarã k'aripajida ajida. Mamãda ichi itu nadeepa p'oyaa uchiae!
³² ¡Ak'iti! ¿Jãgĩ Tachi Ak'õrepa pëida tachi k'aripamerã, Israel pidaarã Rey poro waibiaak'ã? jãmãik'aapa irabãiji ãraweda tai k'irapite! Mãga ooru pirã, taipa ichiaba pide ijãadait'eepi.

Kurusode iru ik'aawa baijira p'anadap'edaarãpa ichiaba irumaa ik'achia jarapachida.

Jesús jai-idaada

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Imat'ipa ak'õrejiru k'iat'idachi. Na eujã jõma p'ãriudachi las tres parumaa.

³⁴ Ma hora Jesupa golpe biaji:

—'Eloí, Eloí, ¿lemã sabactani?' (Ma pedee jara k'inia bi: 'Mi Ak'õre, Mi Ak'õre, ¿K'ãare-it'ee mi atabëijima?') (Sal 22.1)

³⁵ Ûk'uru arii p'anadap'edaarãpa ùridak'ãri, maajida:

—¡Ûriti! Elías, chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapari t'ĩmaa bida ajida.

³⁶ Eperã p'ira wãji mãik'aapa esponjak'a p'ëesap'ëesaa bi topa ataji vino achuchuade. Sia k'ide jõi b'ip'eda, Jesús it'aimã t'i atanaji sõmerã, opisia bi jãak'aapa mãik'aapa maaji:

—¡rã, ichiak'au bidait'ee. Unu k'inia p'anã Elías cheru pirã ichi irabai atade.

³⁷ Mamãda Jesús golpe biaji mãik'aapa jai-idaaji. ³⁸ Mãimisa Jerusalende Tachi Ak'õre te waibiaide chi edupiarã bi cuarto t'ĩupatamã p'aru teesoo eebai jira bada esajãak'a jëdachi it'ũpa edaa. ³⁹ Jesús k'irapite ak'i nãbada soldaorã poropa iru mãgã piu wã unuk'ãri, mãgaji:

—¡Wãara, na eperã Tachi Ak'õre Warra paji!

⁴⁰ T'imãpapai ùk'uru wëraarã p'anadap'edaarãpa ak'i p'anajida: María Magdalena; María, Santiago (chi t'ëepema) mãik'aapa José nawe; ichiaba Salomé. ⁴¹ Jesús Galilea eujãde nipak'ãri, ma wëraarãpa iru chi k'õp'ãyoorã ome k'aripa nipapachida. Mama ichiaba wëraarã chok'ara p'anajida iru ome Jerusalendee chedap'edaarã.

Jesús iadap'edaa

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Ma ewate p'ãriupodopa jõmaweda ne-inaa aupa jëra bait'ee paji ãpata ewate pai naaweda. ⁴³ José Arimatea p'uurudepema waawee-ee wãji Pilatoma Jesús k'ap'ia piuda iidide iait'ee. Mãgĩ Junta Supremadepema paji mãik'aapa apemaarã judiorãpa iru pia ak'ipachida. Ma awara irua unu k'inia

baji Tachi K'aripaparipa ichita eperāarā pia ak'ipari. ⁴⁴ Pilatopa Jesús piuda k'awaak'āri, p'eraji isapai piuda perā. Mapa soldaorā poro t'ī ataji māik'aapa iidiji:

—¿Wāara piujik'ā? aji.

⁴⁵ Māpai Jesús piu bida ak'āri, Pilatopa teeji iru k'ap'ia Josemaa. ⁴⁶ Māpai Josepa neto ataji p'aru lienzodee māik'aapa Jesús k'ap'ia kurusodeepa irabai atap'eda, aide pira biji. Maap'eda binaji māu te uria k'oro iru p'anadap'edaade māik'aapa chi t'ai t'ap'a bēiji māu choma bīpa. ⁴⁷ María (José nawe), María Magdalena ome ak'i p'anajida sāma iaruta.

16

Jesús chok'ai p'irabaida

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Īpata ewate wāyaap'eda, p'ārik'ua María Magdalena, María (Santiago nawe) māik'aapa Salomepa neto atajida k'era Jesús k'ap'iade p'urudait'ee.

² Tomia ewate, tap'eda weda ak'ōrejīru uchiaruta wājida iru k'ap'ia iadap'edaamaa. ³ Pedee wājida:

—¿K'aipa āyaa ata biyama ajida, māu choma chi t'aide jīa bi?

⁴ Mamīda t'imí weda ak'inadak'āri, unujida māu piradai bi awara āi. ⁵ Māu te uriade edú t'īudak'āri, ununajida k'ūtrāa su-ak'i bi āchi juaraare. Chi p'aru jī bada t'o-t'oo teesoo baji. Māgí ángel Tachi Ak'ōre truadepema paji. Ma wēraarāpa māga unudak'āri, p'eradachida. ⁶ Mamīda māgīpa māgaji:

—P'eranáati. Parāpa jiri p'ani Jesús Nazaretdepema kurusode baijira bidap'edaa. ¡Iru nama wē-e! ¡Chok'ai p'irabajipi! Pichá, ak'i chéti iru iadap'edaamāi. ⁷ Wātī jarade Pedromaa ichiaba chi apemaarā k'ōp'āyoorāmaa: “Iru wāit'ee Galilea eujādee parā naa. Mama iru unudait'ee irua jaradak'a.”

⁸ Māpai wēraarā k'īra k'awa-ee pik'adachida p'era jōnadap'edaa perā. P'ira uchijida Jesús k'ap'ia iadap'edaamāiipa. K'ap'ia wēree jōnajida waaweepa. Mapa maarepida p'oyaa jarada-e paji.

Jesupa María Magdalenamaa chok'ai unupida

(Jn 20.11-18)

⁹ [Tomia ewate Jesús chok'ai p'irabajiji. Naapiara unupiji María Magdalenamaa. Ma wēra naaweda netuara siete merātia baji ichi k'ap'iade. Mamīda Jesupa jōmaweda āyaa uchiapik'ooji. ¹⁰ Jesús unup'eda, María Magdalenapa jaranaji iru ome nipapatap'edaarāmaa. Āra k'īsia paraa jarajēe p'anajida Jesús k'ap'ia-it'ee. ¹¹ Māga nide Mariapa jara cheji:

—¡Mia Jesús chok'ai unujida! aji.

Mamīda ārapa māga ūridak'āri, ijāada-e paji.

Jesupa awaraa k'ōp'āyoorā omeemaa chok'ai unupida

(Lc 24.13-35)

¹² T'ēepai, Jesupa k'īra awara unupiji chi k'ōp'āyoorā omeemaa ode nidade. ¹³ Āchia iru k'awa atadak'āri, aramata āpītee nepirīde wājida apemaarāmaa. Mamīda ārapa pida ijāada-e paji.

Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa chok'ai unupida

(Mt 18.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ T'ēepai, Jesupa chok'ai unupiji chi k'ōp'āyoorā oncemaa, nek'omaa p'anide. Iru chok'ai bi pia ijāadak'aa paji k'īri k'isua p'anadap'edaa perā. Ma

awara apemaarãpa mãga nepiridap'edaa jida ijãada-e paji. Mapa irua ik'iatì pedeeji. ¹⁵ Ichiaba jaraji ãramaa:

—Wãtì na p'ek'au eujã eperãarã paraamaa mãik'aapa jaratéeti Tachi Ak'õre pedee pia mia k'awapida parãmaa. ¹⁶ Apidaapa ma ũraa chiwidade ijãa bi pirã, poro choopiipia bi k'awapiit'ee mi ome araa bi. Mãgá it'aa wãit'ee ichi piuk'ãri. Jõdee mide ijãa-e pirã, tok'arradee mianait'ee ichia p'ek'au k'achia ooda k'aurepa. ¹⁷ Mide ijãa p'anirãpa oodak'ãri ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa, awaraarãpa k'awaadait'ee Tachi Ak'õre ãchi ome bi. Mi t'ide netuara uchiapidait'ee; awaraa pedee k'awada-e p'ani mĩda, Ak'õre Jaurepa pedeepiit'ee; ¹⁸ taama k'achia jitadait'ee ãchi juapa; mãik'aapa neera k'achia todait'ee. Mamĩda mãgee ne-inaapa ãchi maarepida k'achia ooda-e pait'ee. Jõdee ãchi juapa k'ayaa beerã t'õbaidak'ãri, k'ayaa jipadait'ee.

Jesús Tachi Ak'õre eujãdee wãda

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Tachi Waibia Jesús pedee'eda chi k'õp'ãyoorã ome, Tachi Ak'õrepa iru it'aa ateeji ichi eujãdee. Mama su-ak'i beejì Ak'õre juaraare, ijãapataarã poro waibia perã. ²⁰ Mãpai chi k'õp'ãyoorãpa Ak'õre ũraa chiwidi o-ĩa jarateenajida awara ãi eperãarã paraamaa. Jesupa ne-inaa pia oopachi ãchi k'ap'ia pari. Mãgá ãchia ne-inaa eperãarãpa oodak'aa oodak'ãri, awaraarãpa k'awaajida Jesús ũraa wãara.]

SAN LUCAS

San Lucapa Pedee Pia P'ãda

San Lucapa na pedee pia p'ãji. Lucas judio-e paji. Macedonia eujãdepema médico paji. Jesucristopa jirit'erada Pablo k'õp'ãyo paji. Na pedee pia p'ã pëiji chi k'õp'ãyo Teofilomaa, auk'a Jesucristode ijãamerã. K'awapi k'inia baji Jesupa judio-eerã o k'achiadeepa ichiaba k'aripa atapari. Na pedee p'ã naaweda, Lucapa pi-ia ak'iji ne-inaa jõmaweda p'ã bada Jesude. Pedee pachi Jesús bapata k'awadap'edaarã ome, Jesús nipapata pia nepiri k'inia bada perã. Na p'ãdade audú jara bi chupiria beerãde; it'aa t'ipatade; Tachi Ak'õre Jaurede; Cristo piuda k'aurepa Ak'õrepa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wëpapiparide mãik'aapa wëraarã mimiade Tachi Ak'õre-it'ee.

Naapiara Lucapa jara bi ichia k'awaada na pedee pia p'ã naaweda (cap. 1.1-4). Mateopa p'ãda k'ãyaara pedee chok'araara jara bi Jesús t'odade (caps. 1.5-2.52) mãik'aapa Juan Bautistapa jarateedade (cap. 3.1-20). Awaraarãk'a Lucapa jara bi Jesús poro choodate mãik'aapa iru netuara ome unuda (caps. 3.21-4.13); irua jaratee nipada Galilea eujãde (caps. 4.14-9.9) mãik'aapa awaraa eujãde (cap. 9.10-50); iru Judea eujãdee wãda (caps. 9.51-13.21) mãik'aapa irua jarateeda Perea eujãde (caps. 13.22-19.27). Ma jõmaade Lucapa pedee chok'araara jara bi, awaraa pedee pia p'ãdap'edaarã k'ãyaara. T'ëepai jara bi Jesús peedap'edaa (caps. 19.28-23.56); iru chok'ai p'irabaida; chi k'õp'ãyoorãmaa unupida mãik'aapa ãra taide it'aa wãda (cap. 24).

Teofilomaa naapiara p'ãda

¹ Eperãarã poro waibia Teófilo, mi naa awaraarãpa p'ãjida ne-inaa p'asada tachi t'ãide. ² P'ãjida Jesús ãchi taupa unudap'edaa mãik'aapa tachimaa irude nepiridap'edaa. Tachi Ak'õrepa ãra jirit'eraji mágá irua ooda jarateep-ataadamerã. ³ Mía ma p'ãdap'edaa pia ak'iji. Ma awara ãramaa mãik'aapa Jesús unudap'edaarã awaraarãmaa iidi wãji. Mágá Jesús t'odadeepa p'asada pia k'awaaji. Eperãarã poro waibia Teófilo, ⁴ ma jõmaade k'isiap'eda, mia nãga p'ã bi, pia ma wãara pedee jarateedap'edaa pipiara k'awaamerã.

Tachi Ak'õrepa jara pëida Juan Bautista t'oit'ee

⁵ Jesús t'oi naaweda Herodes rey paji Judea eujãde. Mama bapachi p'aare t'ijarapatap'edaa Zacarías. Iru p'aare Abías eere p'anadap'edaarãdepema paji. Chi wëra, Isabel, ichiaba chonaarãwedapema p'aareerã poro waibia Aarondeepa uchiada paji. ⁶ Zacarías chi wëra ome k'achia wëe p'anapachida Tachi Ak'õre k'irapite, iru ùraade jara bik'a oopachida perã. Maperã apidaapa ãra p'oyaa imiateedak'aa paji. ⁷ Mamída ãra warra wëe p'anajida, Isabel warra t'ok'aa pada perã. Ma awara ãchi omee weda audú chonaa p'anajida warra oodait'ee.

⁸ Ewari aba p'aareerã poroorãpa jarajida Abías eerepema p'aareerã mimia p'aneedamerã Tachi Ak'õre te waibiade. ⁹ P'aareerãpa oopatak'a suerte jemenejida k'awaadait'ee k'aita t'it'ee Tachi Ak'õre te waibia edupema cuartode ne-inaa t'üa bapari paade. Mágá Zacariata uchiaji. ¹⁰ T'íuji ma ne-inaa t'üa bapari paade. Mãga oomaa bi misa, eperãarã jõmaweda taawa it'aa t'í para baji. ¹¹ Zacarías mama te jãde bide it'aripema angelpa ichi unupiji. Baini baji ma ne-inaa t'üa bapari paapata altar juaraare. ¹² Zacariapa mãga unuk'ãri, p'eradachi. ¹³ Mamída ma angelpa mágaji:

—Zacarías, waaweenapáde aji. Tachi Ak'õrepa pia it'aa iidida ùrijipi. Pi wëra Isabelpa warra t'oit'ee. T'í biit'eeda aji, Juan. ¹⁴ Parã o-í-ia p'anadait'ee

iru ome. Ichiaba eperāarā chok'ara o-īa p'anadait'ee iru t'oda k'awaadak'āri.
¹⁵ Pi warra waibia pait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite. Maarepida it'ua, vino jida tok'aa pait'ee. Iru t'oi naaweda, Tachi Ak'ōre Jaure bapariit'ee iru ome.
¹⁶ Irua Israel pidaarā chok'araarāmaa waya ijāapiit'ee Tachi Ak'ōrede. ¹⁷ Na Juanpa Ak'ōre pedee jaranait'ee, Tachi Waibia chei naaweda. Audú Ak'ōrede ijāapariit'ee. Ne-inaa ooit'ee Tachi Ak'ōre juapa māik'aapa sōcharra bait'ee Ak'ōre pedee jarapari Elías chonaarāweda bapatak'a. Ak'ōreerāmaa k'īsiapiit'ee āchi t'āri auk'a bidamerā āchi warrarā ome. T'āri k'achia beerāmaa jarateeit'ee oo k'awaa wādamerā Ak'ōrepa oopi bik'a. Māga oo bīpa Israel pidaarā k'aripait'ee Tachi Waibia k'awaadamerā māik'aapa irude ijāapataadamerā.

¹⁸ Māga ūrik'āri, Zacariapa ma angelmaa iidiji:

—¿Sāga mia pi pedee ijāayama? aji. Mi audú chonaa bida aji, warra ooit'ee; mi wēra jida.

¹⁹ Māpai angelpa māgaji:

—Mi Gabrielda aji. Tachi Ak'ōrepa jararuk'a mia ooparida aji. Irua mi pēiji pi ome pedeede māik'aapa pīmaa ma pedee pia jarade. ²⁰ Mamīda pia mi pedee ijāa-e pada perā, īraweda pi p'oyaa pedee-ee beeit'eeda aji, mia jaradak'a parumaa.

²¹ Zacarías māgá edú bi misa, eperāarā taawa it'aa t'ī para badaarāpa k'īsia p'aneejida: “¿Sāgap'edapi taarāruma?” apachida. ²² Zacarías uchiak'āri, p'oyaa pedee'aa paji. Jīp'a juapa jarapachi. Mapa ma eperāarāpa k'awaajida irua k'āimok'araa pik'a bide ne-inaa unuda Ak'ōre te waibiade.

²³ Zacariapa ichi mimia Ak'ōre te waibiade aupak'āri, ichi temaa wāji.

²⁴ T'ēpai chi wēra Isabel biak'oo beejī. Atane joisomaa wāyaaru misa, uchia-e paji ichi tedeepa. ²⁵ K'īsiaji: “Tachi Ak'ōrepa mīmaa ne-inaa pia ooji. Mi k'īra nejasia bapachi, biak'ook'aa pada perā. Mamīda irua mi chupiria k'awaada perā, īrá mi biak'oo bida” aji.

Tachi Ak'ōrepa jara pēida Jesús t'oit'ee

²⁶ Atane seismaa Isabel biak'ooda, Tachi Ak'ōrepa ichi ángel Gabriel pēiji Galilea eujādepema p'uuru Nazaretdee. ²⁷ Mama bapachi awēra waide imik'īra ome k'āi-ee. T'ījarapachida María. Mama ichiaba bapachi imik'īra t'ījarapatap'edaa José. Ichi chonaarāwedapema Rey Daviddeepa uchiada paji. María José ome pedeete p'anajida miak'āidait'ee. ²⁸ Gabriel cheji Mariamaa māik'aapa māgaji:

—¡Pia bapariiji! Tachi Ak'ōrepa pi piara ak'ipari awaraarā k'āyaara. Iru pi ome bida aji.

²⁹ Māga ūrik'āri, María p'era pik'a beejī māik'aapa k'īsiaji: “¿Sāap'edata mīmaa māga jara cheruma?” aji. ³⁰ Māpai Gabrielpa māgaji:

—María, waaweenapáde aji. Tachi Ak'ōrepa pi jirit'eraji k'inia iru bairā.

³¹ Pi biak'oo beeit'ee māik'aapa imik'īra warra t'oit'ee. T'ī biit'ee Jesús. ³² Iru Tachi Waibia pait'ee. Tachi Ak'ōre Warrada adait'ee. Tachi Ak'ōre Waibiapa iru rey papiit'ee, iru chonaarāwedapema Rey Davidk'a. ³³ Iru ichita Jacobdeepa uchiadap'edaarā rey pait'ee, na p'ek'au eujā jōru pijida.

³⁴ Māpai Mariapa iidiji ma angelmaa:

—Mamīda, ¿sāga biak'ooyama aji, mi imik'īra ome k'āi-ee bita?

³⁵ Gabrielpa p'anauji:

—Pi biak'oo-e pait'ee awaraa wēraarāk'a. Ak'ōre Jaure pi ome bait'ee. Tachi Ak'ōrepa ne-inaa jōmaata oopari. Iru Jaurepa pi aneu pik'a cheit'ee jīararak'a. Māgá imik'īra wēe bi mīda, biak'oo beeit'ee. Ak'ōrepa māga ooit'ee perā, pi warra k'achia wēe bapariit'ee. Iru Tachi Ak'ōre Warrada apataadait'ee. ³⁶ Ma

awara piichi ëreerã Isabel, chõtrãa k'iri mïda, atane seis iru bi biak'ooda. Iru warra t'ok'aada apachida mïda, imik'ïra warrata t'oit'eeda aji. ³⁷ Tachi Ak'õrepa mãga ooi, wë-e perã ne-inaa irua p'oyaa oo-e pai.

³⁸ Mãpai Mariapa mãgaji:

—Mi Tachi Ak'õre jua ek'ari bapari. Irua jara bik'a oopia bida aji, mi ome. Maap'eda Gabriel wãji.

Maria Isabelmaa wãda

³⁹ Ma t'ëpai María wãji Isabel bada p'uurudee ee jëra bimãï Judea eujãde. ⁴⁰ Zacarías temãï panak'ãri, Mariapa Isabelmaa saludaaji. ⁴¹ Isabelpa María pedee ùrik'ãri, chi chai o-ïapa jïti jira beeji iru bide. Mãpai Tachi Ak'õre Jaure ba cheji Isabel ome. ⁴² Mapa golpe pedeeji:

—Tachi Ak'õrepa pita pipiara ak'i bida aji, awaraa wëraarã k'ãyaara. Irua pi warra bide bi pia ak'i bapariit'eeda aji. ⁴³ Mi ek'ariara bi mïda Tachi Ak'õre k'ïrapite, mi o-ïa bi, pi, Michi Waibia nawepa mi ak'i cheda perã. ⁴⁴ Pi salude ùriruta mi warra o-ïapa jïti jira beeji mi bide. ⁴⁵ Pi o-ïa bi ijãada perã Tachi Ak'õrepa ooit'ee ichia jara pëidak'a!

Mariapa pedee pia jarada Tachi Ak'õrede

⁴⁶ Mãpai Mariapa mãgaji:

—T'ãriipa mia jara bi: Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibiaara bi.

⁴⁷ Michi t'ãride o-ïa nïbi, Tachi Ak'õrepa mi o k'achiadeepa k'aripa atapari perã.

⁴⁸ Mi chupiria k'iri mïda iru esclavak'a, irua mi jirit'eraji mãik'aapa t'ãri o-ïapiji. Mapa ïraweda jõmaarãpa mi t'ïjaradait'ee chi Tachi Ak'õrepa t'ãri o-ïapida.

⁴⁹ Tachi Ak'õre Waibia t'ïjarapata Chi K'achia Wëe Bapari! Iruata ne-inaa pi-ia ooji mi ome.

⁵⁰ Tachi Ak'õrepa chupiria k'awaapari ichide ijãapataarã; ãchi warrarã; ãichak'eerã paara.

⁵¹ Ne-inaa pi-ia oodoo ichi juapa. T'ãride audua beerã jërek'ooji.

⁵² Reyrã uchiapiji ãchi mimiadeepa mãik'aapa ãra k'ãyaara audua-ee beerã poro waibiarã papiji.

⁵³ Jarrapisia beerã irumaa chedak'ãri, ne-inaa pia teeji k'ãiwee nipadamerã ichi ode. Jõdee net'aa piara iru p'anadap'edaarã arajãgaa wãpiji ãchi ode.

⁵⁴ Tachi Israel pidaarã, ichi eperãarã k'aripapachi ichia oopi bik'a oopatap'edaa perã. Æra ichita chupiria k'awaaji ⁵⁵ mãga ooit'eeda ada perã tachi chonaarãmaa; Abrahammaa mãik'aapa irudeepa uchiadait'eerãmaa.

⁵⁶ María Isabelmãï atane õpee beeji. Maap'eda cheji ichi temaa.

Juan Bautista t'oda

⁵⁷ Isabel warra t'ok'ãri, imik'ïra warrata t'o ataji. ⁵⁸ Æchi te k'ait'a p'anapatap'edaarãpa mãik'aapa ãchideerãpa k'awaadak'ãri Tachi Ak'õrepa mãgã ãchi k'aripada, ãramaa chejida pedee pia jarade. ⁵⁹ Warra t'op'eda, k'ãima ocho pak'ãri, iru k'ap'iade tauchaa bipijida. Arii p'anadap'edaarãpa t'ï bidait'ee paji Zacarías, chi ak'õrek'a. ⁶⁰ Mamïda chi nawepa mãgaji:

—Mãga-e. Iru t'ï bidait'ee Juan.

⁶¹ Mãpai mãgajida:

—Parãdeerã apidaamaa ma t'ï bida-e paji.

⁶² Māpai juapa jarajida chi ak'ōremaa, chi warra t'í k'awaadait'ee. ⁶³ Māpai Zacariapa juapa jaraji ichi-it'ee tabla pite aneedamerā māik'aapa aide p'āji: *Iru t'í biit'ee Juan*. Māga unudak'āri, eperāarā jōmaweda ak'itrua para beeji. ⁶⁴ Aramata Zacarías pedee uchijai māik'aapa Tachi Ak'ōrede pia pedeeji. ⁶⁵ Jōmaweda iru k'ait'a p'anapatap'edaarā ak'itrua para beeji māik'aapa māgí p'asada pia t'opachida jōmaweda eperāarā eede p'anapataarāmāi Judea eujāde. ⁶⁶ Māga ūridak'āri, jōmaarāpa k'īsia p'anapachida āchi t'āridepai: “¿K'āata ooit'eepaama ajida, ma warrapa?” ¿Chonaa pak'āri, eperā waibia pait'ee-epaa? ¿Wāara Tachi Ak'ōre iru ome bapariit'ee-epaa?

Zacariapa Tachi Ak'ōremaa jarada

- ⁶⁷ Māpai Tachi Ak'ōre Jaure ba cheji Zacarías ome. Mapa māgaji:
- ⁶⁸ —;Tachi Ak'ōre, tachi Israel pidaarā Ak'ōre Waibia t'āri pia bapari, ichi p'uuru pidaarā k'aripa cheda perā!
- ⁶⁹ Ichi mimiapari Daviddepa uchiada pēiji Tachi K'aripa Atapari bamerā. Māgí jōmaarā k'āyaara waibiara bi.
- ⁷⁰ Chonaarāweda māgide pedee pachi ichi pedee jarapataarā k'ap'ia pari.
- ⁷¹ Jaraji māgipa tachi k'aripa atait'ee tachi k'īra unuamaa iru p'anapataarā juadeepa.
- ⁷² Ichiaba jaraji māgipa tachi chonaarā chupiria k'awaait'ee māik'aapa ooit'ee irua jaradak'a āra poro waibiarāmaa.
- ⁷³ K'irāpaji ichi pedee jarada ichi t'í waibiade tachi ak'ōchona Abraham-maa:
- ⁷⁴ K'aripait'ee tachi k'īra unuamaa iru p'anapataarā juadeepa, waawee-ee oopataadamerā irua oopi bik'a iru jua ek'ari p'anide.
- ⁷⁵ K'aripait'ee chok'ai p'anide k'achia wēe p'anapataadamerā iru k'īrapite.
- ⁷⁶ Mamīda warra, pi t'ījaradait'eeda aji, Ak'ōre Waibia pedee jara-pari. Tachi Waibia naa jarateenait'ee, eperāarāpa iru pedee ūri k'inia p'anapataadamerā.
- ⁷⁷ Jarait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapipari māik'aapa āra o k'achiadeepa k'aripa atapari atuanaadamerā.
- ⁷⁸ Tachi Ak'ōrepa tachi chupiria k'awaapari perā, aba ak'ōrejruk'a urua bi it'aripa pēiit'ee.
- ⁷⁹ Māgí īdaa pik'a bait'ee na p'ek'au eujādepema p'āriu pik'a p'anirā atuadait'eerā t'āide. Tachi Ak'ōre o ak'ipiit'ee, aide tachi nipapataadamerā māik'aapa k'āiwee p'anapataadamerā.
- ⁸⁰ Zacarías warra wari wāji māik'aapa audú ijāa beeji Tachi Ak'ōrede. K'ūtrāa pak'āri, banaji eujā pania wēe bide Israel pidaarāmaa jarateemaa beerumaa.

2

Jesús t'oda (Mt 1.18-25)

¹⁻² Juan at'āri ma-āri bak'āri, César Augusto Romadepema reyrā poro waibia paji Romadepemaarā eujāde, ichiaba awaraa eujā iru jua ek'ari badade. Cirenio ichi jua ek'ari baji. Māgipa Siria eujā ak'ipachi. Maapai eperāarā ichi truadepema jōmaweda t'í p'āpiji k'awaait'ee jōmasaa p'ani. Māgí chi naapema t'í p'āpida paji. ³ Māgá eperāarā juasiadak'āri, jōmaweda wāpijida āchi chonaarā p'uurudee t'í p'āpide.

⁴ Maperā José uchijai Galilea eujādepema Nazaret p'uurudeepa wāit'ee Judea eujāde. Ichi chonaarāwedapema Rey Daviddepa uchiada perā, wāji

David t'oda p'uuru Belendee. ⁵ Mamaa wāji ichi t'ĩ p'āpide María ome, ichi wēra pait'ee bada perā. Uchiadak'āri, María warra t'oyama baji. ⁶ Belende panadak'āri, María bi p'ira nībeeji chi warra t'oit'ee. ⁷ Mamīda te unuda-e paji, araada-e pada perā jōmaweda t'ĩ p'āpi chedap'edaarā-it'ee. Mapa mama Belende chi warra naapema t'oji, ne-animalaarā nek'opatade tede. Chi warra p'arude p'ira atap'eda, biji ne-animalaarā nek'opatade k'āimerā.

Angelpa oveja ak'ipataarāmaa unupida

⁸ Ma p'ārik'ua Belén k'ait'a p'ūajara paraamāi eperāarāpa āchi ovejaarā ak'īmaa p'anajida. ⁹ Māga nīde angelpa ichi unupiji māik'aapa Tachi Ak'ōre k'īra wāree ĩdaadachi āchi ik'aawa. Mapa p'eradachida. ¹⁰ Mamīda ma angelpa māgaji:

—P'eranaadapāde aji, mia pedee pia jara cheru perā. Mia nepiriru k'aurepa eperāarā jōmaweda audú o-īa p'aneedait'ee. ¹¹ Idi p'ārik'ua Rey David t'oda p'uurude t'oji eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atapari. Iru Tachi Waibiā, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā. ¹² Jirīnadapāde aji. Ununadak'āri imik'īra warra p'arude p'ira bi ne-animalaarā nek'opatade, k'awadayada aji, mia wāarata jarada.

¹³ Aramata unujida it'aripema angeleerā cho-k'ara chi apema ik'aawa para bi. Jōmaarāpa o-īa it'aa t'ĩ para beeji. Māgapachida:

¹⁴ —jTachi Ak'ōre it'ari bita jōmaarā k'āyaara waibiara bi! jIrua pia ak'i bīrā t'āri o-īa p'anapata māik'aapa k'āiwee p'anapata!

¹⁵ Ma angeleerā jōmaweda wādak'āri Ak'ōre eujādee, ma oveja ak'ipataarāpa māga jōnapachida:

—Wādāma apachida Belendee, Ak'ōrepa jara pēida ak'īde.

¹⁶ Māpai isapai wājida. Wāara ununajida María José ome māik'aapa María warra k'āi bi ne-animalaarā nek'opatade. ¹⁷ Māga unudap'eda, nepirīnajida ma angelpa jarada ma warrade. ¹⁸ Jōmaweda āra pedee ūridap'edaarā ak'itrua para beeji. ¹⁹ Mamīda ma jōmaade Mariapa ichi t'āridepai k'īsiaji. K'īra atuk'aa paji ārapa jaradap'edaa. ²⁰ Jōdee ma oveja ak'ipataarā o-īa wājida āchi p'anadap'edaamaa. Wāk'āti wādapa māgapachida:

—Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Iru t'āri pia bi. Jōma unujida irua jara pēidak'a.

Jesús ak'ōreerāpa iru ateedap'edaa Tachi Ak'ōre te waibiade

²¹ Ma warra t'op'eda, ewari ochomaa iru k'ap'īade tauchaa bijida māik'aapa t'ĩ bijida Jesús, María biak'oo beei naaweda, angelpa jaradak'a.

²²⁻²⁴ Ewari cuarenta wāyaak'āri, wājida Jerusalendee oodait'ee Moisepa p'ādade jara bik'a, t'īu pia p'aneedait'ee Ak'ōre te waibiade. María k'ap'īa pari oojida Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a wēraarāpa oodamerā warra t'op'eda: 'Peepidap'eda, paapidaipia bi tortola omé maa-e p'irā paloma chak'eerā omé.'

(Lv 12.6-8)

Ichiaba chi warra awara bijida Tachi Ak'ōre-it'ee Moisepa p'ādade jara bik'a: 'Israel pidaarāpa āchi warrarā naapemaarā awara bidaipia bi Tachi Ak'ōre-it'ee.'

(Ex 13.2, 12)

²⁵ Maapai Jerusalende bapachi chonaa aba t'ījarapatap'edaa Simeón. Iru Tachi Ak'ōrede ijāapachi māik'aapa oopachi irua oopi bik'a. Ijāapachi Tachi Ak'ōrepa Israel pidaarā k'aripait'ee āchi k'īra unuamaa iru p'anapatap'edaarā juadeepa. Tachi Ak'ōre Jaure bapachi Simeón ome. ²⁶ Iruata k'awapiji Simeón piu-e pait'ee unui naaweda Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā.

²⁷ Ma ewate Ak'ōre Jaurepa iru wāpiji Tachi Ak'ōre te waibiadee. Māga nīde

Jesús ak'õreerã wājida mamaa. Oomaa p'anajida Moisepa p'ädade jara bik'a oodamerã ächi warra ewaa t'oda ome. ²⁸ Simeónpa ära unuk'ãri, ma warra chai jira ataji mãik'aapa t'ãri o-ïa mägaji Tachi Ak'õremaa:

²⁹ —Ak'õre, jõmaarã Ak'õre Waibia, ñrá mi, pi mimiapari, k'ãiwee piut'ee, pia eperã jaradak'a unuru perã.

³⁰ Michi taupa unuru Tachi K'aripapari.

³¹ Pia na imik'ïra warra pëiji pi o ak'ipimerã na p'ek'au eujãdepemaarãmaa.

³² Iru ïdaa pik'a bi k'aurepa judio-eerãpa paara pi o k'awaadait'ee mãik'aapa iru k'aurepa eperãarãpa Israel pidaarã t'o p'anadait'ee.

³³ Simeón pedee ùridak'ãri, Jesús ak'õreerã p'era pik'a p'aneejida. ³⁴ Mãpai Simeónpa iidiji Ak'õrepa ära pia ak'i bapariimerã mãik'aapa Mariamaa mägaji:

—Pi warra k'aurepa Israel eujãdepemaarã chok'ara it'aa wädait'ee mãik'aapa chok'ara atuadait'ee. Ichiaba chok'araarãpa jaradait'ee Tachi Ak'õrepa iru pëi-e paji. ³⁵ Mägá Tachi Ak'õrepa k'awaapiit'ee eperãarãpa k'ïsiapata ächi t'ãridepai; wãara irude ijãa p'anì maa-e pirã ijãada-e p'anì. Mamïda ma jõmaade pi t'ãri p'ua nïbait'ee, espadapa pi t'ãride su atarutak'a.

³⁶ P'ëtrãa t'ïjarapatap'edaa Ana ichiaba mama baji. Tachi Ak'õre pedee jarapari paji. Chi ak'õre Aser ëreerãdepema paji. T'ïjarapachida Penuel. Awëra weda Ana miak'ãiji. Mamïda siete añopai baji chi imik'ïra ome. ³⁷ Mamãik'aapa p'ëtrãa beeji ochenta y cuatro años parumaa. Ak'õre te waibiade bapachi. Ewari chaa it'aa t'ïpachi. Edaare nek'ok'aa paji it'aa t'ï k'iniapa. ³⁸ Simeón pedee aaparude Ana uchijai. José mãik'aapa María unuk'ãri ma warra ome, Tachi Ak'õremaa gracias jaraji iru pari. Mãpai arii p'anadap'edaarãmaa jarapachi:

—Na warrata tachi Jerusalén pidaarãpa ni p'anì tachi k'aripait'ee.

Waya chedap'edaa Nazaret p'uurudee

³⁹ José María ome ne-inaa jõma oo aupadak'ãri Moisepa p'ädade jara bik'a, waya chejida Galilea eujãdee ächi p'uuru Nazaretde. ⁴⁰ Ächi warra juatau chaareera wari wãpachi mãik'aapa k'ïsia k'awaara wãpachi. Ichiaba Tachi Ak'õre o-ïa baji iru ome.

Jesús warra weda Ak'õre te waibiade

⁴¹ Año chaa Jesús ak'õreerã wãpachida Jerusalén p'uurudee Pascua fiesta oode. ⁴² Jesús doce años iru bak'ãri, mägá oojida mãik'aapa iru auk'a wãji ära ome. ⁴³ Ma fiesta jõdaik'ãri, eperãarã erreujida ächi te chaa. Mamïda Jesús Jerusalende beeji, chi ak'õreerãpa k'awada-ee. ⁴⁴ Ode wädade chi ak'õreerãpa k'awada-e paji, chok'ara cheepuru wädap'edaa perã. K'ïsia p'anajida Jesús cheru apemaarã ome. Mapa k'ewara iidipachida ächi ëreerãmaa mãik'aapa k'ïra k'awaarãmaa. ⁴⁵ Mamïda unuda-e pak'ãri, ãpíte jirinajida Jerusalende.

⁴⁶ K'ãima õpeemaa ächi warra unu atajida Ak'õre te waibiade. Su-ak'i baji Moisepa p'ãda jarateepataarã esajlak'a. Mãirãpa jaratee p'anì ùrii bap'eda, iidipachi. ⁴⁷ Arii p'anadap'edaarã jõmaarãpa iru pedee ùridak'ãri, ak'itrua para beepachi, poro wësaa bada perã mãik'aapa pia p'anaupata perã. ⁴⁸ Mamïda chi ak'õreerãpa iru mägá unudak'ãri, p'era pik'a p'aneejida. Mãpai chi nawepa mägaji:

—Warra, ¿sãap'eda nãga oojima? aji. Taipa pi unuda-e pak'ãri, k'ïsia p'ua jõnajida.

⁴⁹ Mãpai Jesupa mägaji:

—¿Sãap'eda mi jiri p'anìma? aji. ¿K'awada-eta p'anìk'ã aji, mi Ak'õre tede ichita bait'ee?

⁵⁰ Mamïda ärapa k'awada-e paji ma pedee k'ãata jara k'inia baji.

⁵¹ Māpai iru wāji āra ome Nazaret p'uurudee. Mama āra ome chok'ek'ee bapachi. Mamīda Mariapa irua ooda k'īra atuak'aa paji. Ichi t'āridepai ma ne-inaa jōmaweda audú k'īsiapachi. ⁵² Māgá Jesús wari wāpachi. Ichiaba k'īsia k'awaapiara wāpachi, Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'i bada perā, eperāarāpa pida ichiaba.

3

Juan Bautistapa jarateeda

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹ César Tiberio quince años rey bide, ichi ek'ari bada Poncio Pilato Judea eujā ak'ipari paji. Jōdee judiorā Tiberio ek'ari reyrāk'a p'anadap'edaarāpa eujā awara-awaraa ak'ipachida. Herodepa Galilea eujā ak'ipachi. Chi ipema Filipopa Iturea māik'aapa Traconite eujā ak'ipachi. Jōdee Lisaniapa Abilene eujā ak'ipachi. ² Anás māik'aapa Caifás p'aareerā poro waibiarā paji. Maapai Tachi Ak'ōrepa ichi pedee jara cheji Zacarías warra Juanmaa eujā pania wēe bide. ³ Maap'eda Juanpa Tachi Ak'ōre pedee jaratee nipapachi jōma Jordán tode. Jarateepachi eperāarāpa ichimaa poro choopidamerā ak'ipidait'ee āchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'ani māik'aapa wāara Tachi Ak'ōrede ijāa p'ani. Māgá ijāadak'āri, Tachi Ak'ōrepa āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapii.

⁴ Māga p'asaji Ak'ōre pedee jarapari Isaiapa chonaarāweda jaradak'a: 'Eujā pania wēe bide eperā bia bi: "O pi-ia oopatak'a poro waibia chei naaweda, māga pik'a p'ek'au k'achia oo amáati Tachi Waibia chei naaweda. ⁵ Iru k'aurepa eujā jōbai beeda jewedaa beeit'ee māik'aapa ee nok'o jida jewedaaak'oodariit'ee. O jōmaweda jīp'a beeit'ee māik'aapa eujā māu-idaa bi k'ak'ayaa beeit'ee. ⁶ Maapai jōmaarāpa k'awaadait'ee iru k'aurepa Ak'ōrepa eperāarā k'aripait'ee atuanaadamerā." ' (Is 40.3-5)

⁷ Juanpa māgá jaratee bide eperāarā chok'ara chejida irua poro choomerā. Mamīda Juanpa āramaa māgaji:

—¡Parā k'achia-idaa beerādeepa uchiadap'edaarā! ¡Taamák'api p'ani! ¿Poro choopi chejida-ek'ā, Tachi Ak'ōre juapa mia k'iniada-e p'anadairā? ⁸ Māga pirā, p'ek'au k'achia oo amáati māik'aapa p'anapatáati Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. K'īsianáati Tachi Ak'ōrepa parāta miapi-e pait'ee Abrahamdeepa uchiadap'edaa perā. Mia jara bi: Na māudeepa Tachi Ak'ōrepa Abrahamdeepa uchiadap'edaarā oo atai. ⁹ Ara chaarapa nejō bīiri chauk'aa bi t'u peet'aapatak'a t'ipitaude bat'at'aadait'ee paa jōmerā, māga pik'a taarā-e Tachi Ak'ōrepa jōpiit'ee parā, chi oodaamaa p'anapataarā irua k'inia bik'a.

¹⁰ Māga ūridak'āri, eperāarāpa Juanmaa iidipachida:

—Māgara, ¿k'āata oodaipia bīma apachida, ak'ipidait'ee tai Ak'ōre ode nipapata?

¹¹ Juanpa p'anauji:

—Chi p'aru omé iru bīpa aba chi wēe bīmaa teeipia bīda aji. Auk'a chik'o jede k'odaipia bīda aji, chi wēe beerā ome.

¹² Cesar-it'ee impuesto p'epataarā ichiaba chejida poro choopide. Māgajida:

—Tachi Jarateepari, ¿k'āata oodaipia bīma ajida, ak'ipidait'ee taipa p'ek'au k'achia oopata oo amaa k'inia p'ani?

¹³ Juanpa p'anauji:

—P'aapináati Romadepemaarāpa jarapata impuesto ĩri.

¹⁴ Soldaorāpa ichiaba iidijida:

—¿Māgara taipárama? ajida. ¿K'āata oodaipia bīma taipa ak'ipidait'ee p'ek'au k'achia oopata oo amaa k'inia p'ani?

Juanpa p'anauji:

—Ichi k'inia chñara p'arat'a jãri atanáati mǎik'aapa seewa jaranáati chñara k'achiade baaipidait'ee. K'ãiwee p'anapatáati parãmaa p'arat'a p'aapata ome pãchi mimiapata pari.

¹⁵ Eperãarãpa Juanpa jarateeda ũridak'ãri, ãchi t'ãridepai k'ĩsia p'aneejida: “¿Juan Cristopaa ajida, Tachi Ak'õrepa pëida tachi rey pamerã?” ¹⁶ Mamñda Juanpa jõmaarãmaa mǎgaji:

—Mia wãara parã poro chooparida aji, paniapa. Mamñda eperã mi t'ëe cheru mi k'ãyaara waibiara bi. Mia iru chancla jida ãraik'araa bi, iru k'ãyaara ek'ariara bairã. Irua eperãarã nǎgá poro chooit'ee. Tachi Ak'õre Jaure ba chepiit'ee parã k'ap'iade. Mamñda ichide ijãadak'aa beerã jõpiit'ee t'ipitaupa. ¹⁷ Ooit'ee trigo ewaparipa ooparik'a. Mǎgipa pala aneek'ãri, trigo ewada it'aa jira bat'apari, chi tau uchiamerã mǎik'aapa nãupa chi e ãyaa ateemerã. Maap'eda ma trigo tau ia bĩpari chi iapatamãi. Mamñda chi e beeda t'ipitaude bat'at'aapari. Mǎgí t'ipitau k'ĩik'aada aji.

¹⁸ Mǎgá awaraa ũraa chok'ara ome, Juanpa jarateepachi Ak'õrepa pedee pia jara pëida. ¹⁹ Mamñda mǎga jaratee ni misa, itriaji Romadepemaarãpa rey bidap'edaa, Herodes. Mǎga ooji Herodepa chi ipema wëra Herodías iru bada perã ichi wërak'a mǎik'aapa awaraa ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdoo oopachi perã. ²⁰ Ma t'ëepai Herodepa awaraa ne-inaa k'achia ooji. Juan carcelde t'i nĩbĩpiji.

Jesús poro chooda

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Mamñda ai naaweda, Juanpa at'ãri eperãarã poro choomaa bide ichi-aba Jesús poro chooji. Poro choopip'eda, Jesús it'aa t'ĩk'ãri, pajã ewadachi ²² mǎik'aapa Tachi Ak'õre Jaure iru ĩri palomak'a baai cheji. Mǎga nide it'ariipa Tachi Ak'õrepa jaraji:

—Pida aji, mi Warra k'inia, mia jirit'erada. Pia mi t'ãri o-ĩapipari.

Jesucristo ëreerã t'ĩ p'ãda

(Mt 1.1-17)

²³ Jesupa mǎgá ne-inaa oo beek'ãri eperãarã taide, treinta años iru baji. Eperãarãpa jĩp'a k'ĩsia p'anapachida iru José warra.

José ak'õre paji Elí.

²⁴ Elí ak'õre paji Matat. Matat ak'õre paji Leví. Leví ak'õre paji Melquí. Melquí ak'õre paji Janai. Janai ak'õre paji José.

²⁵ José ak'õre paji Matatías. Matatías ak'õre paji Amós. Amós ak'õre paji Nahúm. Nahúm ak'õre paji Eslí. Eslí ak'õre paji Nagai.

²⁶ Nagai ak'õre paji Máhat. Máhat ak'õre paji Matatías. Matatías ak'õre paji Semeí. Semeí ak'õre paji Josc. Josc ak'õre paji Joiadá.

²⁷ Joiadá ak'õre paji Johanán. Johanán ak'õre paji Resá. Resá ak'õre paji Zorobabel. Zorobabel ak'õre paji Salatiel. Salatiel ak'õre paji Nerí.

²⁸ Nerí ak'õre paji Melquí. Melquí ak'õre paji Adí. Adí ak'õre paji Cosam. Cosam ak'õre paji Elmadam. Elmadam ak'õre paji Er.

²⁹ Er ak'õre paji Jesús. Jesús ak'õre paji Eliézer. Eliézer ak'õre paji Jorim. Jorim ak'õre paji Matat.

³⁰ Matat ak'õre paji Leví. Leví ak'õre paji Simeón. Simeón ak'õre paji Judá. Judá ak'õre paji José. José ak'õre paji Jonam. Jonam ak'õre paji Eliaquim.

³¹ Eliaquim ak'õre paji Meleá. Meleá ak'õre paji Mená. Mená ak'õre paji Matatá. Matatá ak'õre paji Natán.

³² Natán ak'õre paji David. David ak'õre paji Jesé. Jesé ak'õre paji Obed. Obed ak'õre paji Booz. Booz ak'õre paji Salmón. Salmón ak'õre paji Nahasón.

³³ Nahasón ak'õre paji Aminadab. Aminadab ak'õre paji Admín. Admín ak'õre paji Arní. Arní ak'õre paji Hesrón. Hesrón ak'õre paji Fares. Fares ak'õre paji Judá.

³⁴ Judá ak'õre paji Jacob. Jacob ak'õre paji Isaac. Isaac ak'õre paji Abraham. Abraham ak'õre paji Térah. Térah ak'õre paji Nahor.

³⁵ Nahor ak'õre paji Serug. Serug ak'õre paji Ragau. Ragau ak'õre paji Péleg. Péleg ak'õre paji Éber. Éber ak'õre paji Sélah.

³⁶ Sélah ak'õre paji Cainán. Cainán ak'õre paji Arfaxad. Arfaxad ak'õre paji Sem. Sem ak'õre paji Noé. Noé ak'õre paji Lámeç.

³⁷ Lámeç ak'õre paji Matusalén. Matusalén ak'õre paji Enoc. Enoc ak'õre paji Jared. Jared ak'õre paji Mahalaleel. Mahalaleel ak'õre paji Cainán.

³⁸ Cainán ak'õre paji Enós. Enós ak'õre paji Set. Set ak'õre paji Adán mǎik'aapa Adán ak'õre paji Tachi Ak'õre.

4

Netuara Poro Waibiapa Jesús k'achiade baaipiit'ee pada (Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Ak'õre Jaure Jesús ome bapachi mǎik'aapa irua Jesús wǎpiji Jordán todeepa eujǎ pania wēe bǐmaa. ² Mama baji k'ǎima cuarenta. Mǎga nide Netuara Poro Waibiapa ne-inaa k'achia oopi k'inia baji Jesumaa. Mama bide Jesús nek'o-ee bada perǎ, jarrapisia nǐbeeji. ³ Mǎpai Netuara Poro Waibiapa mǎgaji:

—Wǎara pi Tachi Ak'õre Warra pirǎ, na mǎu pan papit'aapáde aji.

⁴ Jesupa p'anauji:

—iOo-eda! aji. Tachi Ak'õre Ũraa p'ǎdade jara bi:

'Eperǎ chik'o k'o bǐpapai chok'ai bak'aa. Tachi Ak'õre pedee k'awa bǐpa ichita chok'ai bapari.'

(Dt 8.3)

⁵ Maap'eda Netuara Poro Waibiapa iru ee it'iaara bi nok'ode ateeji. Jǐmaweda na p'ek'au eujǎdepema p'uuru ak'ipiji mǎik'aapa mǎgaji:

⁶ —Mia pi jǎ p'uurudepemaarǎ poro waibia papiyada aji. Āchi net'aa pia jǐmaweda péré papii. Méré perǎ chi tee k'inia bǐmaa teei. ⁷ Mi k'irapite bedabaip'eda, mǐmaa it'aa t'irura, jǐmaweda péré payada aji.

⁸ Jesupa p'anauji:

—iOo-eda! aji. Tachi Ak'õre Ũraa p'ǎdade jara bi:

'Tachi Ak'õre Waibiamaa aupai it'aa t'ipataáti mǎik'aapa jǐp'a oopataáti irua jara bik'a.'

(Dt 6.13)

⁹ T'ēpai Netuara Poro Waibiapa iru ateeji Jerusalén p'uurudee. Mama Tachi Ak'õre te waibia ek'arra ĩri it'í ateeji mǎik'aapa mǎgaji:

—Wǎara pi Tachi Ak'õre Warra pirǎ, namǎik'aapa jǐtǐdaipáde aji, ¹⁰ Tachi Ak'õre Ũraa p'ǎdade jara bairǎ:

'Ak'õrepa ichi angeleerǎ pēiit'ee pi k'aripadamerǎ. ¹¹ Āchia pi jita atadait'ee mǎik'aapa pi t'idik'adait'ee, pichi bǐri pida mǎumaa p'u oopiamaaapa.'

(Sal 91.11-12)

¹² Jesupa p'anauji:

—jǐti-eda! aji. Ichiaba Tachi Ak'õre Ũraa p'ǎdade jara bi:

'Ne-inaa pariatua oonǎaji k'awaait'ee wǎara Tachi Ak'õre Waibiapa tachi ak'ipari wa mǎga-e.'

(Dt 6.16)

¹³ Netuara Poro Waibiapa p'oyaa-e pak'ǎri Jesús ome, atabēiji awaraa ewaride cheit'ee.

Jesupa naapiara jarateeda Galilea eujǎde (Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Jesús wāji Galilea eujādee. Ne-inaa jōmaweda oopachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a. Maperā iru t'opachida ma eujā jōmaade. ¹⁵ Irua jarateepachi Ak'ōre Ũraa jarateepata tede p'uuru bee chaa. Maapai jōmaarāpa iru pia ak'ipachida.

Jesús Nazaret p'uurudee wāda
(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Maapai Jesús wāji ichi warida p'uuru Nazaretdee. Ichia oopatak'a ĩpata ewate pak'āri, t'ĩuji Ak'ōre Ũraa jarateepata tede. Ma ewate baini beeji Ak'ōre Ũraa p'āda leeit'ee. ¹⁷ Irumaa teejida Ak'ōre pedee jarapari Isaiaapa p'āda. Ewat'i atap'eda unuji na pedee māik'aapa leeji:

¹⁸ —‘Tachi Ak'ōre Jaure mi ome bapari, Ak'ōrepa mi jirit'erada perā pedee pia jarateemerā chupiria beerāmaa. Mi pēiji jamerā carcelde pik'a beerā uchiapiit'ee māik'aapa tau p'āriu beerāmaa unupiit'ee; ma awara chupiria beerā k'aripait'ee māik'aapa ichi eperāarā pia ak'i bapariit'ee.

¹⁹ Māga mīmaa jarapiji irua eperāarā pia oo k'inia bairā na año irua jirit'eradade.’ *(Is 61.1-2)*

²⁰ Māga pedee'eda, Jesupa ma p'āda pirat'i ataji māik'aapa teeji Ak'ōre Ũraa jarateepata te ak'iparimaa. Māpai su-ak'i beeji jarateeit'ee. Jōma arii p'anadap'edaarāpa irumaa ak'i para beeji. ²¹ Māpai irua māgaji:

—Idi weda parā t'āide p'asamaa bi ma ũraa p'ādade jara bik'a.

²² Māga ũridak'āri, arii p'anadap'edaarāpa iru t'o p'anajida māik'aapa ak'itrua para beeji, irua pedee pia jarapachi perā. Āchi pitapai iidi para beeji: —¿Sāga jarayama ajida, ma p'ādade jara bik'a idi p'asaru? ¿Na José warra-ek'ā? ajida.

²³ Māpai Jesupa māgaji:

—¿Parāpa na pedee jarapata jara k'inia p'ani-ek'ā? aji. Eperāpa mi medioda ak'āri, k'awa p'ani wāara pedee jara bi ichi k'ayaadaip'eda, ĩpa beeru pirā ichi juadoopa. Mapa pi wāara Tachi Ak'ōrepa pēida pirā pia jara bik'a, māgara nama pichi warida p'uurude ne-inaa pia ōoji pia oodak'a Capernaum p'uurude.

²⁴ Māpai Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Tachi Ak'ōre pedee jarapari p'uurudepemaarāpa iru pedee ũridamaa p'anapata. Mapa parāpa mi pedee ijāa k'iniada-e p'ani.

²⁵ Ichiaba māga paji chonaarāweda Tachi Ak'ōre pedee jarapari Elías ome. K'oi che-e bide año ōpee ap'eda esa-auk'a, jarra oojida Israel eujā jōmaade.

²⁶ Mamīda parā chonaarāpa Tachi Ak'ōrede ijāada-e p'anadap'edaa perā, irua Elías pēi-e paji Israel eujādepema p'ētrāarā k'aripade. Ma k'āyara pēiji Sarepta p'uurudee, Sidón p'uuru k'ait'a, māpema p'ētrāa k'aripamerā. ²⁷ Ichiaba Ak'ōre pedee jarapari Eliseo chok'ai bak'āri, Israel eujāde leprapa k'ayaa beerā chok'ara paraaji. Mamīda irua apida ĩpa-e paji. Aba Siria eujādepema k'ayaa bada t'ijarapatap'edaa Naamán ĩpa beeji iru juapa.

²⁸ Māga ũridak'āri, ma Ak'ōre Ũraa jarateepata tede p'anadap'edaarā jōmaweda k'īraudachida Jesús ome. ²⁹ Jita atajida māik'aapa jidi babataa atadachida p'uurudeepa. Ateejida ee nok'ode ira bada eere māik'aapa sīa bat'at'aanadait'ee paji piudaimerā. ³⁰ Mamīda Jesús āchi juadeepa uchiadaip'eda, wāyaaji āchi esajīak'a.

Netuara eperā k'ap'iade merātīa bada
(Mr 1.21-28)

³¹ Maap'eda Jesús wāji Capernaum p'uurudee. Māgí p'uuru Galilea eujāde bi. ĩpata ewate Tachi Ak'ōre Ũraa jarateemaa beeji Ak'ōre Ũraa jarateepata

tede. ³² Māpemaarāpa iru pedee ūridak'āri, ak'itrua para beeji irua jīp'a jarateeda perā Tachi Ak'ōrepa jarateepidak'a.

³³ Mama baji imik'īra netuara merātia bada iru k'ap'iade. Jesús jarateeda ūrik'āri, netuarapa golpe biapiji:

³⁴—Aai, Jesús Nazaretdepema, ¿k'āata oo chejima aji, taimaa? ;Tai ichiak'au bīji! ¿Tai k'emat'aadeta cheruk'ā? ajida. Mia pi k'awa bida aji. Pita chi k'achia wēe bapari, Ak'ōre Waibiapa pēida.

³⁵ Māpai Jesupa ma netuara itriat'aaji:

—;K'īup'ee beepáde aji māik'aapa uchiapáde aji, na eperā k'ap'iadeepa!

Māpai ma netuarapa ma eperā te jāde baaipiji jōmaarā k'īrapite māik'aapa uchiadachi, iru p'ua oo-ee. ³⁶ Māga unudak'āri, jōmaweda ak'itrua para beeji māik'aapa āchi pitapai pedee para beeji:

—;Aai, irua jarateeda waide nama ūridak'aada! ajida. ;Eperā poro waibiak'a jaratee bi! Netuaraarāpa pida iru pedee ūri p'ani māik'aapa uchiapata, iru Tachi Ak'ōre k'ap'ia pari pedeparī perā.

³⁷ Jesupa māga ooda perā, irude nepiripachida p'uuru bee cha Galilea eujāde.

Jesupa Simón Pedro p'āk'ōre jipada
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Jesús uchiak'āri Ak'ōre Ūraa jarateepata tedee, wāji Simón Pedro temaa. Simón p'āk'ōre k'ayaa baji k'iamiapa. Mapa chupiria iidijida Jesumaa iru jipamerā. ³⁹ Iru ik'aawa ak'inī banaji māik'aapa ma k'iamia itriat'aaji. Aramata tuudachi. Māpai chi k'ayaa bada p'irabaip'eda, nek'opiji Jesumaa māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa.

Jesupa k'ayaa beerā chok'ara jipada
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ K'eudaik'āri, k'ayaa k'īra t'ādo iru beerā aneejida Jesumaa. Iru jua bik'āri māirā īri, jipak'oodachida. ⁴¹ Ichiaba eperāarā chok'ara k'ap'iadeepa netuara merātia beeda bia uchiak'oodachida:

—Pita Tachi Ak'ōre Warrada ajida.

Mamīda Jesupa itriak'ooji pedeepiamaapa, āchia k'awa p'anadap'edaa perā iru Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā k'aripamerā.

Jesupa Judea eujāde jaratee nipada
(Mr 1.35-39)

⁴² Taujaaweda Jesús uchijai ma p'uurudeepa wāit'ee eperāarā p'anadak'aamaa. Mamīda p'uuru pidaarāpa jirinajida māik'aapa chupiria iidijida wānaamerā awara āyaa. ⁴³ Mamīda Jesupa māgaji:

—Awaraa p'uurudee ichita wāit'ee pedee pia jarateede, ichiaba k'awaadamerā Tachi Ak'ōrepa āra bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. Ma-it'eepi irua mi pēiji.

⁴⁴ Māgá Jesupa jaratee nipapachi Ak'ōre Ūraa jarateepata te bee cha judiorā p'anapata eujāde.

5

Jesupa chik'ora peepida
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Ewari aba Jesús Genesaret Lago ide bainī bak'āri, eperāarā chok'ara p'īsua seedachida irumāi, Tachi Ak'ōre Ūraa ūri k'iniapa. ² Māga nide Jesupa barco omé unuji to ide. Chipariirāpa āchi t'iri sīmaa p'anajida ipu ide. ³ Jesús Simón

Pedro barcode bataup'eda, iidiji tok'esaapai ateemerã. Mãpai ma barcode su-ak'i beeji jarateeit'ee. ⁴ Jaratee aupak'ãri, Simonmaa mãgaji:

—Nãpiadee wãdãma mãik'aapa jãma pãchi t'iri t'aadapãde aji.

⁵ Simonpa p'anauji:

—Tachi Jarateepari, t'iri t'aamaa ewarijidada aji, maarepida peeda-ee. Mamãda pia jara bairã, t'iri t'aanait'eeda aji.

⁶ Mãgã t'aadap'eda, jira atadak'ãri, chik'ora nãbaji t'iri jãde. Perã jëdachi.

⁷ Mãga unurutata juapa t'ijida apema barco pidaarãmaa k'aripa chedamerã. Chejida mãik'aapa ma chik'ora pee aupadak'ãri, barco omee weda perã pirubaaidachida. ⁸ Mãga unuk'ãri, Simón Pedro Jesús k'irapite bedabaidachi mãik'aapa mãgaji:

—Tachi Waibia, mi ik'aawaapa ãyaa beepãde aji, mi p'ek'au ooyaa bairã. Pia-e bi pi mi k'ait'a bamerã.

⁹ Simón awaraa arii p'anadap'edaarã ome ak'itrua para beeji mãgã chik'o cho-k'ara peedap'edaa perã. ¹⁰ Auk'a p'anajida Simón k'õp'ãyoorã, Zebedeo warrarã Santiago Juan ome. Mãpai Jesupa mãgaji Simonmaa:

—Waaweenapãde aji. Idideepa pia eperãarã jirãit'ee Tachi Ak'õre-it'ee, to-iaapataarãpa chik'o jirãpatak'a.

¹¹ Mãpai barco ipu ide binadap'eda, jõmaweda ãchi net'aa atabëjjida ãchi ak'õreerã ome mãik'aapa wãjida Jesús ome.

Jesupa leprapa k'ayaa bada jipada

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Ewari aba Jesús p'uurude nide eperã leprapa k'ayaa bipa ununaji. Jesumaa chep'eda, bedabaidachi tau bãri eujãde t'õbairumaa mãik'aapa chupiria iidiji:

—Tachi Waibia, pia k'inia bi pirã, mi k'ayaa wëpapipãde aji, Ak'õre k'irapite pia beemerã.

¹³ Jesupa juapa t'õbajiji mãik'aapa mãgaji:

—K'inia bida aji. Jipa beepãde aji.

Aramata chi lepra k'ayaa wëpaji. ¹⁴ Mãpai Jesupa mãgaji:

—Jaranãaji apidaamaa. Jip'a p'aaremaa ak'ipinãji. Moisepa p'ãdade jara bik'a ipana omé atëeji teeit'ee Tachi Ak'õremaa. Mãgã jõmaarãpa pi jipa beeda k'awadayada aji.

¹⁵ Jesupa mãga jarapachi mïda, audupãara pedeepachida irua oodade. Ma awara eperãarã chok'araara cheepurujida iru pedee ùridait'ee mãik'aapa ãchi k'ayaa jipapidait'ee. ¹⁶ Ma k'aurepa Jesús wãpachi eperãarã p'anadak'aamaa it'aa t'ide.

Jesupa chiwa bada jipada

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Ewari aba Jesupa jarateemaa bi misa, iru k'ait'a su-ak'i p'anajida fariseorã mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarã. Che p'anajida jõmaweda Galilea eujãdepema p'uurudeepa, ichiaba Judea eujãdeepa mãik'aapa Jerusalén p'uurudeepa. Tachi Ak'õre baji Jesús ome, k'ayaa beerã jipamerã. ¹⁸ Mãga nide pachejida eperãarã eperã chiwa bi ome. Jira aneejida ichi p'arude. T'iu ata k'inia p'anajida teedaa, Jesús k'irapite bidait'ee. ¹⁹ Mamãda unudak'aa paji sãmãik'aapa t'itudai, eperãarã chok'ara see nãbada perã. Maperã it'í ateejida terraza ïri mãik'aapa uria ewa atajida. Mãpai ma chiwa bi ichi p'arude irabai atajida jõmaarã taide Jesús k'irapite. ²⁰ Jesupa k'awaak'ãri ãchia wãara ichide ijãa p'ani, ma chiwa bïmaa mãgaji:

—K'õp'ãyo, pia p'ek'au k'achia oopata jõmaweda wëpajipi.

²¹ Māga ūridak'āri, Moisepa p'āda jarateepataarāpa māik'aapa fariseorāpa k'īsia p'aneejida: “Jā eperā nāga pedeeik'araa bi. Tachi Ak'ōrepaaita p'ek'au k'achia wēpapipari. Jā eperā Tachi Ak'ōre āpite ik'achia pedeemaa bi jarak'āri ichiata māgee ne-inaa oopari.”

²² Mamīda Jesupa k'awaji āchia k'īsia p'anī. Mapa iidiji:

—¿Sāap'eda parāpa k'īsia k'achia k'īsia p'anīma? aji. ²³ Mia irumaa jarai: “Pia p'ek'au k'achia oopata wēpapipi” maa-e pirā jarai: “P'irabāiji māik'aapa wāji”. Mamīda irua maarepida oo-e pai Tachi Ak'ōrepa oopi-e pirā. ²⁴ Mia ak'ipiit'ee na p'ek'au eujāde mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema k'ap'ia pari, Tachi Ak'ōre Waibiapa wēpapipari eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata.

Māpai māgaji ma eperā chiwa bīmaa:

—Mia jara bi: ¡P'irabāiji! Pichi p'aru atāji māik'aapa wāji pichi temaa.

²⁵ Aramata chiwa bada p'irabaidachi jōmaarā taide māik'aapa ichi p'aru jēra bada atap'eda, Ak'ōre ome o-īa wāji ichi temaa. ²⁶ Māga unudak'āri, jōmaweda ak'itrua para beeji māik'aapa o-īapa jarapachida Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Māgá p'era pik'a jōnīpa māgajida:

—Idi ne-inaa pia unujidada ajida, Tachi Ak'ōre juapa ooda.

Jesupa Leví jir'it'erada ichi ome nipapariimerā
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ T'ēpai, Jesús mamāik'aapa uchiap'eda, ununaji eperā t'ījarapatap'edaa Leví. Māgí Cesar-it'ee impuesto p'epari paji. Su-ak'ī baji ma impuesto p'epataarā su-ak'ī p'anapatamāi. Jesupa irumaa māgaji:

—Mi ome nipaparīiji.

²⁸ Māpai Leví p'irabaip'eda, ichi net'aa p'e atabēiji māik'aapa wāji Jesús ome.

²⁹ Ma t'ēpai, Levīpa fiesta ooji ichi tede Jesu-it'ee. Impuesto p'epataarā Roma pidaarā rey-it'ee t'ī pēiji awaraa k'ōp'āyoorā ome. Ma fiesta oo p'anide Jesús chi k'ōp'āyoorā ome su-ak'ī p'anajida mesade, nek'omaa apemaarā ome. ³⁰ Mamīda fariseorāpa māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāpa k'īsia p'anadap'edaa perā āchi chonaarāpa oopatap'edaade, aupedeemaa p'aneejida Jesús k'ōp'āyoorā ome. Iidijida:

—¿Sāap'eda nek'omaa p'anīma māik'aapa ne-inaa tomaa p'anīma jāgee impuesto p'epataarā ome māik'aapa awaraa p'ek'au k'achia oopataarā ome? Parāpa jāga oodaik'araa bīda ajida.

³¹ Jesupa p'anauji:

—Médico pēidak'aa k'ap'ia pia beerāmaa. Jīp'a pēipata k'ayaa beerāmaa.

³² Tachi Ak'ōrepa mi pēi-e paji t'āri pia beerā jiride. Ma k'āyaara p'ek'au k'achia oopataarā jirideta pēiji, p'ek'au k'achia oo amaadamerā māik'aapa irude ijāpataadamerā.

Sāapai it'aa t'īdaipia bi nek'oda-ee
(Mt 9.14-15; Mr 2.18-22)

³³ Jesumaa māgajida:

—Juan Bautista k'ōp'āyoorā māik'aapa fariseorā audú it'aa t'īpata nek'oda-ee. ¿Sāap'eda pi k'ōp'āyoorā ichita nek'opata māik'aapa ne-inaa topatama? ajida.

³⁴ Jesupa p'anauji:

—Miak'āipata fiestade t'ī pēidap'edaarā pachedak'āri, ma fiesta o-īa oopata chi miak'āiit'ee bi ome. Mama p'anide ¿parāpa nek'opida-e paik'ā aji, āramaa?

³⁵ Ewari cherude chi miak'āiit'ee bi wē-e pak'āri āra ome, fiesta ooda-e pait'ee t'āri p'uapa. Ma ewatepi nek'oda-e pait'ee.

Moisepa p'āda māik'aapa Jesucristopa jarateeda auk'a ak'īdaik'araa bi

³⁶ Ichiaba Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee ichi ũraa p'oiradaik'araa bi Moisepa p'āda ome:

—Eperā apidaapa p'aru chiwididepema pite aba t'hiik'araa bida aji, p'aru sorede parchaait'ee. Māga ooru pirā, chi p'aru chiwidi āridariit'ee māik'aapa ma pite auk'a bee-e pait'ee chi p'aru sore ome. ³⁷ Ichiaba vino ewaa juda t'idak'aa ne-e sorede. Māga oodak'aa ma vino baak'ak'āri, ma ne-e sore jīadarii perā māik'aapa chi vino atuadarii perā. ³⁸ Maperā vino ewaa juda t'idaipia bi ne-e chiwidide. ³⁹ Eperāpa vino chona bi tok'āri, to k'inia-e chi ewaa juda jarapata perā: “Chi chonata warraara bida” apata. Māga pik'a parāpa chonaarāwedapema ũraa k'iniara iru p'anida aji, mia ũraa jaratee bi k'āyaara.

6

ƒipata ewate trigo k'im̄i chak'eerā p'edap'edaa (Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Judiorā ƒipata ewate Jesús nipaji trigo k'āide. Ma wāyaa wāde chi k'ōp'āyoorāpa trigo k'im̄i chak'eerā oromaa p'aneejida. Jua jāde sirat'idap'eda, chi trigo tau chak'eerā k'opachida. ² Māga unudak'āri, ũk'uru arii p'anadap'edaa fariseorāpa iidijida:

—¿Sāap'eda parāpa oo p'anima ajida, tachi ũraade jara bi oonaadamerā? ƒipata ewate mimiadaik'araa bida a bi.

³ Jesupa k'awaji chi k'ōp'āyoorāpa ne-inaa k'achia ooda-e paji ma trigo tau k'odak'āri. Mapa p'anauji:

—¿Parāpa Ak'ōre ũraa p'ādade leeda-e p'anik'ā aji, Rey Davidpa ooda chonaarāweda jarrapisiadaidak'āri chi k'ōp'āyoorā ome? ⁴ T'īuji Tachi Ak'ōre te ne-edee oodade māik'aapa ataji pan awara bidap'edaa Tachi Ak'ōre-it'ee. Māgī pan ũk'uru k'oji māik'aapa teeji chi k'ōp'āyoorāmaa auk'a k'odamerā. Māga oojida, p'aareerāpapai māgī pan k'odaipia baji mīda. Tachi Ak'ōrepa āra miapi-e paji māga oodap'edaa k'aurepa.

⁵ Jesupa ichiaba māgaji:

—ƒipata ewate mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema jua ek'ari bida aji.

Eperā jua chiwa bada (Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Awaraa ƒipata ewate Jesús t'īuji Tachi Ak'ōre ũraa jarateepata tede māik'aapa jarateemaa beeji. Mama baji eperā jua juaraarepema chiwa bi.

⁷ Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome Jesús imiatee k'inia p'anajida. Mapa ak'i p'anajida Jesupa ma k'ayaa bi jipai maa-e pirā jipa-e pai ma ewate.

⁸ Mamīda Jesupa k'awaji ārapa k'īsiadap'edaa. Mapa ma jua chiwa bīmaa jaraji: —P'irabāiji māik'aapa jōmaarā esajīak'a ak'inī béjeji.

Aramāgá ma eperā it'a ak'inī beeji. ⁹ Māpai Jesupa māgaji apemaarāmaa:

—Mia parāmaa ne-inaa iidit'ee. ¿K'āata oodaipia bīma aji, ƒipata ewate; ne-inaa pia maa-e pirā ne-inaa k'achia? ¿Eperā k'aripadaipia bīk'ā piunaamerā maa-e pirā piupidaipia bīk'ā? aji.

¹⁰ T'ēepai māirāmaa ak'iji. Maap'eda ma eperā jua chiwa bīmaa māgaji:

—Pichi jua jīrupāde aji.

Māpai jua jīruji. Aramata jipa beeji. ¹¹ Mamīda māirāpa māga unudak'āri, audú k'īraudachida māik'aapa pedeteemaa p'aneejida Jesús peepit'aadait'ee.

Jesupa k'ōp'āyoorā doce jirit'erada ichi ome nipapataadamerā (Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Maapai Jesús ee nok'odee wāji it'aa t'īde. Mama ewariji it'aa t'īmaa.

¹³ Āstaawa pak'āri, ichi ome nipapataarā t'īji. Māirādepema jirit'eraji doce

māik'aapa āra t'ĩ biji *apóstoles*. ¹⁴ Nāg#rā paji: Simón, Jesupa ichiaba t'ĩ bida Pedro; chi ĩpema Andrés; Santiago; Juan; Felipe; Bartolomé; ¹⁵ Mateo; Tomás; Alfeo warra Santiago; Simón Celote apatap'edaa; ¹⁶ Santiago warra Judas māik'aapa Judas Iscariote; ma t'ēpai Jesús traicionaada.

Jesupa eperāarā chok'araarāmaa jarateeda
(Mt 4.23-25)

¹⁷ Ma k'öp'āyoorā jirit'erap'eda, Jesús edaa cheji ma ee it'ia bideepa āra ome māik'aapa pachejida eujā jewedaade. Mama chip'e p'anajida iru ome nipapatap'edaarā māik'aapa awaraa eperāarā chok'ara: Judea eujādepemaarā, Jerusalén p'uurudepemaarā, p'usa ide p'ani Tiro p'uurudepemaarā Sidón p'uurudepemaarā ome. ¹⁸ Che p'anajida Jesús pedee ūridait'ee māik'aapa irua āchi k'ayaa jipamerā. Mama bide Jesupa netuara merātia iru beerā ichiaba jipak'ooji. ¹⁹ Eperāarā jōmaarāpa Jesús k'ap'ia t'ōbai k'inia p'anapachida, iru juapa āchi jōmaweda jipak'ooda perā.

Jesupa jarateeda t'āri o-īa p'anapataadamerā
(Mt 5.1-12)

- ²⁰ Maap'eda Jesupa ichi ome nipapataarāmaa ak'iji māik'aapa māgaji:
—T'āri o-īa p'ani, parā chi chupiria chedeerā. Tachi Ak'ōre k'awa k'inia p'anadairā, irudeerā p'anadait'ee.
- ²¹ T'āri o-īa p'ani, parā chi jarrapisia jōn#rā, parāmaa Tachi Ak'ōrepa nek'opiit'ee perā. Ichiaba t'āri o-īa p'ani, parā chi ĩraweda jēe jōn#rā t'āri p'uapa, t'ēpai Tachi Ak'ōrepa parā ěipiit'ee perā.
- ²² T'āri o-īa p'ani eperāarāpa parā k'īra unuamaa iru p'aneedak'āri; yiarāa iru p'aneedak'āri; parāmaa ik'achia pedeedak'āri, maa-e pīrā parā āpīte pedee k'achia jaradak'āri mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepemade ijāapata perā.
- ²³ Māga oodak'āri, t'āri o-īa, k'āiwee p'anéeti, Tachi Ak'ōrepa ne-inaa pi-ia teeit'ee perā, parā iru truade panadak'āri. Chonaarāweda ichiaba māgā ne-inaa k'achia oopachida Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāmaa.
- ²⁴ Mamīda jaai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'eeipi parā, chi p'arat'ara beerā, na p'ek'au eujādepai o-īa p'anadait'ee perā!
- ²⁵ ¡Aai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'eeipi parā, chi ĩraweda bi jāwaa p'anīrā, t'ēpai jarrapisia p'aneedait'ee perā!
¡Aai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'eeipi parā, chi ĩraweda ěi jōn#rā, t'ēpai jēe jōnadait'ee perā t'āri p'uapa!
- ²⁶ ¡Aai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'eeipi parā, chi jōmaarāpa t'o p'anapataarā! ¡Māga oopachida Judea eujādepemaarā chonaarāpa, see-wata Tachi Ak'ōre pedee jarapatada apatap'edaarā ome!

Jesupa jarateeda k'īra unuamaa iru p'anapataarāde
(Mt 5.38-48; 7.12)

- ²⁷ —Mamīda parā, mi pedee ūri p'anīrāmaa mia jara bi: Parā k'īra unuamaa iru p'anapataarā k'inia iru p'anapatāati māik'aapa āramāa ne-inaa pia óoti.
- ²⁸ Pia óoti ārapa parā k'achia oopata pari. It'aa t'īpatāati pāchima ik'achia jarapataarā pari. ²⁹ Eperāpa pi k'īra tarramaa sīru pīrā, auk'a oonāaji irumaa. Ma k'āyaara chi apema k'īra tarra ak'ipīji, auk'a sīmerā. Ichiaba eperāpa pichi ĩripema p'aru jī bi jāri ataru pīrā, ichiaba pichi camisa t'āri pia téjei.
- ³⁰ Apidaapa pīmaa ne-inaa iidiruta pīrā, téjei. Ichiaba pi net'aa jāri ataruta pīrā, iidināaji waya pīmaa teemerā. ³¹ Óoti apemaarāmaa parāpa k'inia p'anik'a āchia parāmaa oodamerā.

³² 'Parāpa k'inia iru p'ani pirā pāchi k'inia iru p'anapataarā aupai, ¿ne-inaa pipiara oomaa p'anik'ā? P'ek'au k'achia ooyaa beerāpa paara māga oopata.
³³ Parāpa ne-inaa pia oo p'ani pirā pāchi pia oopataarāmaa aupai, ¿ne-inaa pipiara oomaa p'anik'ā? P'ek'au k'achia oopataarāpa paara māga oopata.
³⁴ Ichiaba pāchi net'aa presta pēiruta pirā, ma pari awaraa net'aa jitait'ee aupai, ¿ne-inaa pipiara oomaa p'anik'ā? P'ek'au k'achia oopataarāpa pida prestapata āchi pitapai, ma pari ne-inaa jitadait'ee. ³⁵ Parāpa pāchi k'ira unuamaa iru p'anapataarā k'inia iru p'anapataadaipia bi māik'aapa āra pia oopataadaipia bi. Āramaa net'aa prestadaipia bi, nida-ee ne-inaa jitadait'ee ma pari. Māga ooruta pirā, Tachi Ak'ōrepa ne-inaa pia teeit'ee parāmaa māik'aapa parā Ak'ōre Waibia warrarā p'anadait'ee. Iruata ne-inaa pia oopari gracias jaradak'arāmaa māik'aapa t'āri k'achia-idaa beerāmaa paara.
³⁶ Maperā awaraarā chupiria k'awáati pāchi Ak'ōre Waibiapa ooparik'a.

Awaraarāpa oopata āpite ik'achia jaradaik'araa bi
 (Mt 7.1-5)

³⁷ —Awaraarāpa ne-inaa oopata ak'ináati jaradait'ee ne-inaa k'achia oomaa p'ani. Māgá Tachi Ak'ōrepa auk'a oo-e pait'ee parā ome. Ne-inaa k'achia aupai jirináati pedee k'achia jaradait'ee awaraarā āpite, maa-e pirā Tachi Ak'ōrepa auk'a jiriit'ee parāpa ne-inaa k'achia oopata aupai jarait'ee, p'anadak'āri iru k'irapite. Chīarapa parāmaa ne-inaa k'achia ook'āri, perdonáati. Māgá Tachi Ak'ōrepa parāpa ne-inaa k'achia oopata perdonait'ee.
³⁸ Awaraarāmaa téeti. Māgá Tachi Ak'ōrepa parāmaa teeit'ee. T'āri pia teedak'āri awaraarāmaa, ma pari irua audupiarā teeit'ee parāmaa. Irua parāmaa ooit'ee parāpa oopatak'a awaraarāmaa.

³⁹ Ichiaba Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee, chi k'ōp'āyoorāpa k'awaa wādamerā oodait'ee irua jara bik'a.

—P'ananáati chi wāara k'awada-e p'anirāk'a. Māgīrā tau p'āriu beerāk'api p'ani awaraa tau p'āriu beerā atee k'inia p'anadak'āri awara āyaa. ¿Āchi ome weda uriade baainada-e paik'ā? ⁴⁰ Mi ūraa k'awaa wādak'āri, pia p'anapataadait'ee. Estudiante apida ichi jarateepari k'āyara k'awaara bi-e. Mamīda jōmaweda estudia aupak'āri, ichi jarateepari jīak'a uchiāi.

⁴¹ ¿K'āare-it'ee ak'i bima nejarra pichi auk'aa tau jāde bi, mamīda unu-e bi pak'uru pichi tau jāde bi? ⁴² Pichi tau jāde pak'uru iru bi pirā, ¿sāga pichi auk'aamaa jaraima: “Īpema, mīmaa ēepīji jā nejarra pichi tau jāde bi”? Īsewata pia chīara k'aripa k'inia bi, irua oo bi ak'ik'āri! Naapiara ēt'aipia bi ma pak'uru pichi tau jāde bi. Māpaipi pia unui ma nejarra pichi auk'aa tau jāde bi māik'aapa māgá iru k'aripai.

Pak'uru k'awaapata chi nejōdeepa
 (Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ —Nejō bīri pia bīpa nejō k'achia chauk'aa. Jōdee nejō bīri k'achia bīpa nejō pia chauk'aa. ⁴⁴ Nejō bīri chaa k'awapata chi nejōdeepa. Eperāarāpa higojō orodak'aa pak'uru ĩri-idaa bīdeepa. Ichiaba uva orodak'aa māgee pak'urudeepa. ⁴⁵ Māga pik'a eperā t'āri pia bīpa pedee pia jarapari, k'īsia pia iru bairā ichi t'āride. Jōdee eperā t'āri k'achia bīpa pedee k'achia jarapari, ichi t'āride k'īsia k'achia iru bairā. Ma k'īsia jōma uchiaru ichi t'ārideepa ichi it'aipa jarapari.

Jesupa te oopataarāde nepirida
 (Mt 7.24-27)

⁴⁶ —¿K'āare-it'ee parāpa mi t'ījarapatama: “Tachi Waibia, Tachi Waibia”, mamīda ooda-e p'ani mīa jara bik'a? ⁴⁷ Mīa jarait'ee k'aik'a bi chi mīmaa

cheru ũriit'ee mi pedee māik'aapa oopariit'ee mia jara bik'a. ⁴⁸ Māgí eperã te oo bik'ata bi. Naapiara irua edú k'orop'eda, chi te bñiri māu ĩri bñipari. Maap'eda to chek'ãri, wee jira beepari ma te bñiri sudamãi. Mamĩda p'oyaa mimik'api-e, basa māu ĩri bida perã. Māgí eperãpa ichi te mǎgá basa māu ĩri pia oopari perã, jō-e pait'ee. ⁴⁹ Jōdee chi mi ũraa ũrip'eda, oo-e bñipa mia jara bik'a nǎga pik'a bi. Ichi te ook'ãri, te bñiri pariatua supari ipu nǎusaade, basa wēe. Maap'eda to chek'ãri māik'aapa wee jira beek'ãri ma te bñiri sudamãi, ma te t'eedaipari māik'aapa jōmaweda jōdaipari, chi te chipari paara.

7

Jesupa Romadepema soldaorã poro waibia esclavo jipada (Mt 8.5-13; Jn 4.43-54)

¹ Jesupa ma eperãarãmaa mǎga jara aupap'eda, wãji Capernaum p'uurudee. ² Mama bapachi Romadepema soldaorã poro waibia. Ichi esclavo k'inia iru bapachi. Mamĩda mǎgí juak'aya nĩbaji. ³ Ma soldaorã poro waibiaapa ũrik'ãri Jesús mama ni, pēiji judiorã poro waibiarã Jesumaa chupiria iidide, ichi esclavo jipa chemerã. ⁴ Āra Jesumaa wājida māik'aapa chupiria iidijida:

—Na capitán t'ãri pia baparida ajida, tachi ome. Mapa pia k'aripaipia bida ajida. ⁵ Irua tachi judiorã k'inia iru bapari. Oopijida ajida, namapema Ak'õre ũraa jarateepata te.

⁶ Mǎpai Jesús wãji āra ome. Mamĩda ma soldaorã poro waibia te k'ait'a panadak'ãri, irua jara pēiji chi k'õp'āyoorã ome:

—Tachi Waibia, mi temaa chenaapáde aji, mi pi k'āyaara ek'ariara bairã.

⁷ Maperã michi itu wã-e paji pi jiride. Mamĩda k'awa bi ne-inaa jōmaweda pi jua ek'ari nĩbi. Jip'a jarapáde aji, mi esclavo jipa beemerã. ⁸ Mi jida waibiarã jua ek'ari bi. Ma awara mia soldaorã iru bi michi jua ek'ari. Mia abaamaa wǎpáde ak'ãri, wǎpari; awaraamaa chepáde ak'ãri, chepari. Ichiaba mi esclavomaa ne-inaa oopáde ak'ãri, oonapari. Mi jua ek'ari p'anñrãpa mǎga oopata perã, mia k'awa bi pia jararupapai mi esclavo jipait'ee.

⁹ Mǎga jaranadak'ãri, Jesús p'era pik'a beeji. Mapa ichi ome nipapataarãmaa ak'iji māik'aapa mǎgaji:

—Mǎgara mi wã-eda aji. Mia wǎarata jararu. Tachi Israel pidaarã t'ãide mia apida unu-e bida aji, ma eperãk'a; Tachi Ak'õrede wǎara ijãa bi.

¹⁰ Ma pēidap'edaarã capitán temaa pachedak'ãri, chi esclavo jipa bita unu chejida.

Jesupa p'ētrãa warra piuda chok'ai p'irabaipida

¹¹ Ma t'ēpai, Jesús wãji Naín p'uurudee. Chi k'õp'āyoorã māik'aapa awaraa eperãarã chok'ara wājida iru ome. ¹² P'uuru k'ait'a panadak'ãri, unujida eperãarãpa jai-idaada atee wǎruta iade. Mǎgí p'ētrãa warra apai iru bada paji. Ai ome chi p'uurudepemaarã chok'ara wã nipajida. ¹³ Jesupa mǎgí p'ētrãa unuk'ãri, chupiria k'awaaji māik'aapa mǎgaji:

—Jēenaapáde aji.

¹⁴ Aramata araa wǎp'eda, Jesupa t'õbait'aaji ma k'ap'ia atee wǎdap'edaa p'aru. Chi atee wã nipadap'edaarã ak'inĩ p'aneedak'ãri, Jesupa mǎgaji ma jai-idaa badamaa:

—K'ũtrãa, p'irabáji.

¹⁵ Mǎpai chi jai-idaa bada su-ak'i beeji māik'aapa pedeemaa beeji. Maap'eda, Jesupa chi nawemaa mǎgaji:

—Acha bida aji, pi warra.

16 Māga unudak'āri, arii p'anadap'edaarā jōmaweda p'era pik'adachida māik'aapa Tachi Ak'ōrede pia pedee para beeji:

—Ak'ōre pedee jarapari waibia tachi t'āide uchijida ajida.

Ichiaba māgajida:

—Tachi Ak'ōre che bi tachi p'uuru pidaarā k'aripade.

17 Māgá Jesupa ooda k'awaajida Judea eujādepemaarāpa māik'aapa ma ik'aawapemaarāpa.

Juan Bautistapa chi k'ōp'āyoorā pēida
(Mt 11.2-19)

18 Juan Bautista ome nipapatap'edaarā wājida iru badamāi carcelde ma jōma nepiride. Māga ūrik'āri, omé t'ī pēiji wādamerā Jesumaa. 19 Māirā pēiji Jesumaa iididamerā iru chi cheit'ee bada eperāarā k'aripait'ee maa-e pirā awaraa nidaipia bi. 20 Jesús k'ait'a panadap'eda, māgajida:

—Juan Bautistapa tai pēijida ajida, iidide: “¿Pik'ā tai k'aripapari chonaarāpa cheit'ee bida adap'edaa? Maa-e pirā, ¿awaraa nidaipia bik'ā?” ajida.

21 Māga iidi p'anadak'āri, Jesupa eperāarā chok'ara jipaji: k'ayaa beerā; k'ap'ia p'ira beerā; netuara k'ap'iade merātia beerā māik'aapa tau p'āriu beerā.

22 Maap'eda ma Juanpa eperāarā pēidamaa p'anauji:

—Wāti Juanmaa māik'aapa nepirīti parāpa nama unu p'ani māik'aapa ūri p'ani. Jarāti tau p'āriu beeda irā unu p'ani; nik'anik'aa beeda t'ia nūtee; leprapa k'ayaa beeda jipa p'ani āchi k'ayaadeepa; k'iri k'ī beeda irā ūri p'ani; piudap'edaarā waya chok'ai p'ani māik'aapa chupiria chedeerāmaa Ak'ōrepa pedee pia jara pēida jarateemaa bi. 23 T'āri o-īa bida aji, chi mide ijāa bi, k'awa-e bi mida mia ne-inaa jōma oo bi!

24 Juanpa eperāarā pēida wādap'edaa t'ēepai, eperāarāmaa Jesupa pedee pia jaramaa beeji Juande:

—¿K'āata parāpa ak'inajidama aji, eujā pania wēe bīmaa wādak'āri? ¿K'īsijida-ek'ā ak'inadait'ee eperā pariatua k'īsia bi, p'ūajara nāupa pariatua nēunēuwaa p'uaparik'a? 25 Maa-e pirā, ¿k'īsijida-ek'ā ak'inadait'ee eperā p'aru pi-ia jī bi? Parāpa pia k'awa p'ani eperā p'aru pi-ia jī beerā rey tede p'anapata.

26 Māga-e pirā ¿k'īsijida-ek'ā ak'inadait'ee Ak'ōre pedee jarapari? Wāara, iru Ak'ōre pedee jarapari k'āyaara waibiara bi. 27 Na Juandeta Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Mia eperā chok'a pēiit'ee pi naa o pia oonamerā pi, eperāarā poro waibia, chei naaweda.'

(Mal 3.1)

28 Mia jara bi: Eperā apida Juan k'āyaara waibiara bi-e. Mamīda chi ek'ariara bita iru k'āyaara waibiara pait'ee, Tachi Ak'ōrepa ma eperā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā ome beemerā.

29 Jōmaweda Juan pedee ūridap'edaarā, Cesar-it'ee impuesto p'epataarā paara, irumaa poro choopijida. Māga oodak'āri, ak'ipijida Tachi Ak'ōre wāarata jara baji Juan k'ap'ia pari. 30 Mamīda fariseorā Moisepa p'āda jara-teepataarā ome Juanmaa poro choopida-e pak'āri, ak'ipijida āchia k'iniada-e p'ani Tachi Ak'ōrepa āchimaa pia oo k'inia bada.

31 'Mia jarait'ee sāga p'ani parā, mide ijāadak'aa beerā. 32 Warrarā su-ak'i p'anedap'eda, jemenemaa p'anik'ata p'ani p'uuru jāde. Āchi k'ōp'āyoorāmaa biapata:

“Taipa siru chaajida. Mamīda parā pēirada-e paji. K'ari k'īsia paraa k'arijida. Mamīda parā jēeda-e paji.”

³³ Juan Bautista chek'ãri, pan k'o-e paji eperãarã jïp'arãk'a mãik'aapa vino tok'aa paji. Maperã parãpa jarajida: “Netuara iru k'ap'iade merãtia bida” ajida. ³⁴ T'ëpai mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema cheji mãik'aapa nek'oji, ne-inaa toji eperã jïp'aak'a. Maperã jara p'ani mi nek'oyaa, ne-inaa toyaa bapari. Ma awara mi k'õp'ãyo meraaparida a p'ani k'achia-idaa beerã ome mãik'aapa Cesar-it'ee impuesto p'epataarã ome. ³⁵ Mamïda Tachi Ak'õrepa wãarata ak'ipimaa bida aji, mia oo bi k'aurepa parã jõmaarã pari.

Jesús Simón tede

³⁶ Fariseo t'ïjarapatap'edaa Simonpa Jesús t'ï pëiji nek'o chemerã ichi ome. Mãgã Jesús wãji iru temaa. Su-ak'i beeji mesade. ³⁷ Ma p'uurude wëra p'ek'au k'achia ooyaa bapachi. Mãgãpa k'awaak'ãri Jesús wãda nek'ode ma fariseo tede, ataji chok'o chak'ek'a mãu pi-ia alabastrodee ooda ipuru bi k'erapa mãik'aapa wãji irumaa. ³⁸ Jëe wãpa su-ak'i banaji Jesús bïirimãi mãik'aapa iru bïiri siimaa beeji ichi taubapa. Maap'eda ichi pudapa p'ooji. Mãpai Jesús bïiri wëre atap'eda, ït'aaji mãik'aapa ma k'era weet'aaji ai ïri ak'ipiit'ee Jesús k'inia iru bi. ³⁹ Simonpa mãga unuk'ãri, k'ïsiaji: “Na eperã wãara Ak'õre pedee jarapari pada paara, k'awak'ajida aji, k'ãare eperãpa ichi t'õbaimaa bi mãik'aapa mãga oopi-e pak'aji, ma wëra p'ek'au k'achia ooyaa bairã.”

⁴⁰ Mãpai Jesupa Simonmaa mãgaji:

—Simón, mia pimaa ne-inaa jara k'inia bida aji.

Simonpa p'anauji:

—Tachi Jarateepari, jaráji.

⁴¹ Jesupa nepiriji:

—Eperãarã omé p'arat'a paraa p'anajida p'arat'a prestapatamãi. Abaapa paraa baji quinientos denarios; chi apemapa cincuenta denarios. ⁴² P'oyaa p'aada-e pak'ãri, chi p'arat'a presta pëidapa ãra chupiria k'awaaji mãik'aapa omeerãmaa p'aapi-e paji. frá mimaa jaráji: ¿chisãgãpa ma p'arat'a prestapari audú k'iniara iru bait'eema? aji.

⁴³ Simonpa p'anauji:

—¿Chi p'arat'a waibiara paraa bada-ek'ã? aji.

Jesupa mãgaji:

—Wãarada aji.

⁴⁴ Mãpai Jesupa ma wëramaa ak'iji mãik'aapa Simonmaa mãgaji:

—¿Na wëra unu bik'ã? aji. Mi t'ïuk'ãri pi tede, pia mi pia auteebai-e paji. Pania tee-e paji mi bïiri siimerã. Jõdee na wërapa mi bïiri siiji ichi taubapa mãik'aapa p'ooji ichi pudapa. ⁴⁵ Mi t'ïuk'ãri, pia mi k'ïra ï-e paji. Mamïda mi nama t'ïuru weda na wërapa mi bïiri ïmaa bi. ⁴⁶ Pia mi poro ïri aceitepa p'uru-e paji. Mamïda irua k'era weeji mi bïiri ïri. ⁴⁷ Mapa mia jara bi: Irua p'ek'au k'achia chok'ara oopata wëpapiji, mi audú k'inia iru bairã. Mamïda eperãpa k'ïsia bi pirã ichia mak'ïara p'ek'au k'achia oo-e bi, mãgara ma eperãpa mi mak'ïara k'inia-e bi.

⁴⁸ T'ëpai Jesupa mãgaji ma wëramaa:

—Pia p'ek'au k'achia oopata wëpajida aji.

⁴⁹ Mãpai apemaarã arii p'anadap'edaarãpa iidi paraa beeji:

—¿K'aima ajida, jãgí? ¿Eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata paara wëpapi bik'ã? ajida.

⁵⁰ Mãpai Jesupa waya jaraji ma wëramaa:

—Pi wãara Ak'õrede ijãa bairã, irua pi o k'achiadeepa k'aripa ataji atua-naamerã. K'ãiwee wãpãde aji.

8

Wēraarāpa Jesús k'aripapatap'edaa

¹ Ma t'ēpai Jesús nipapachi p'uuru beede māik'aapa ai ik'aawa p'uuru k'aipēe beede. Jaratee nipapachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida; irua eperāarā bi k'inia bi ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. Chi k'ōp'āyoorā doce auk'a nipapachida iru ome. ² Ichiaba wēraarā nipapachida iru ome. Ai naaweda ma wēraarā ūk'uru netuara k'ap'iade merātia p'anajida māik'aapa ūk'uru k'ayaa p'anajida. Mamīda Jesupa ma jōmaweda jipaji. Māirādepema paji María, ichiaba t'ijarapatap'edaa Magdalena. Iru k'ap'iadeepa Jesupa netuara siete uchiapiji. ³ Ichiaba baji Cuza wēra t'ijarapatap'edaa Juana. Ma Cuza Rey Herodes tedepema mimiapataarā poro waibia paji. Ichiaba baji Susana, awaraa wēraarā chok'ara ome. Ma wēraarāpa Jesús chi k'ōp'āyoorā ome k'aripapachida; teepachida net'aa māik'aapa p'arat'a.

*Net'atau p'oparide nepirida**(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)*

⁴ Maapai eperāarā chok'ara uchijida p'uurudeepa Jesús ak'ide. Māgá eperāarā chok'ara chip'edachida. Māga nide Jesupa na pedee nepiriji Ak'ōre Ūraa jarateeit'ee:

⁵ —Eperā wāji net'atau p'ode. Ma p'o wāk'āri, ūk'uru baaijida o jāde. T'ēpai mama eperāarā bīriipa t'iak'oojida māik'aapa ipanaarāpa k'ok'oo chejida. ⁶ Ūk'uru baaijida māu-idaade māik'aapa t'onojida mīda, taarā-e weda piik'oodachi, pania wēede baaidap'edaa perā. ⁷ Ūk'uru baaijida ne-īri-idaade māik'aapa auk'a t'onojida. Mamīda ne-īri k'ap'ip'iara waripari perā, māgí net'atau t'ono wādap'edaa piuk'oodachida. ⁸ Jōdee awaraa net'atau baaijida eujā piade. Māgí t'onojida, warijida māik'aapa pia chaujida. Ūk'uru net'atau abaadeepa tau cien uchijida.

Nepirip'eda, Jesupa golpe pedeeji:

—¡Pia k'ísíati parāpa et'ewa ūridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi!

*Sāap'eda Jesupa nepiripachi jarateeit'ee**(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)*

⁹ Ma t'ēpai Jesús k'ōp'āyoorāpa iidijida:

—¿K'āata jara k'inia bima ajida, pia nepiri bada?

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'ōrepa parāmaa k'awapimaa bida aji, ne-inaa naaweda k'awapik'aa pada awaraarāmaa: sāga ichideerā p'aneedai. Mamīda awaraarāmaa mia nepiripari jarateeit'ee:

‘Ārapa mia oo bi ak'i p'ani mīda, wāara unuda-e māik'aapa mia jara bi ūri p'ani mīda, k'awada-ee p'aneedamerā.’ *(Is 6.9)*

*Jesupa k'awapida net'atau p'oparide**(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)*

¹¹ Māpai Jesupa māgaji:

—Mia nepirida net'atau p'oparide nāga jara k'inia bi. Ma net'atau p'oda jara k'inia bi Tachi Ak'ōre Ūraa jara pēida. ¹² Chi o jāde baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida ūripata. Mamīda Netuara Poro Waibia chepari ne-inaa ooit'ee, t'āriipa ma pedee ijānaadamerā māik'aapa wānaadamerā Ak'ōre eujādee. ¹³ Jōdee chi net'atau māu-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida o-īa ūri p'ani. Mamīda chi māu-idaade t'onoda taarā-e weda piidaiparik'a, māga pik'a māgīrāpa ma jara pēida taarā-epai ijāpata. Ma ūraade ijāadap'edaa k'aurepa nepirade baairuta pirā, maa-e pirā awaraarāpa

āchi jiriruta pirā miapidait'ee, ijāa amaapata. ¹⁴ Jōdee chi net'atau ne-iri-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida pia ūri p'ani. Mamīda t'ēpai k'isia p'aneeruta piara bi p'arat'a atadait'ee maa-e pirā āchia ne-inaa audú oo k'inia p'ani oodait'ee, Ak'ōrepa k'inia bik'a oodai k'āyaara. Māgá p'aneepata ne-uu warip'eda chauk'aa bik'a. ¹⁵ Mamīda chi net'atau eujā piade baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida wāara ijāapata āchi t'āride. Māpai p'anapata ma ūraade jara bik'a māik'aapa choopata āchi ijāa p'anide. Māgá p'aneepata ne-uu pia chauparik'a.

Jesupa lamparade nepirida
(Mr 4.21-25)

¹⁶ Maap'eda Jesupa awaraa nepiriji:

—Tachia lámpara k'oodak'aa ata bidait'ee ne-inaa edajāde maa-e pirā cama ek'ari. Ma k'āyaara lámpara k'oodap'eda, it'í ata bipata pia idaamerā te jāde p'anirā-it'ee. ¹⁷ Māga pik'a Tachi Ak'ōrepa oo bi mera pik'a bi eperāarāpa k'awanaadamerā. Mamīda t'ēpai irua jōmaarāmaa k'awaapiit'ee k'āata jara k'inia bi. Ichiaba irā irua oo bi jōmaarāmaa k'awapi-e. Mamīda t'ēpai k'awaapiit'ee.

¹⁸ Maperā pia ūriti. Chi k'awa bimaa Tachi Ak'ōrepa audupiarā k'awaapiit'ee. Mamīda chi ne-inaa k'awaara k'isia bipa k'awa bi paara wēpapiit'ee.

María Jesús ipemaarā ome
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Jesús nawe chi ipemaarā ome wājida irumaa. Mamīda iru k'ait'a p'oyaa wāda-e paji eperāarā see nībada perā. ²⁰ Māpai eperāpa jaranaji Jesumaa:

—Pi nawe pi ipemaarā ome taawa nimaa p'anida aji, pi ak'idait'ee.

²¹ Māga ūrik'āri, ichia māgaji:

—Ak'ōre Ūraa ūripataarā māik'aapa oopataarā Ak'ōrepa jara bik'a, māirāta mi nawek'a bi māik'aapa mi ipemaarāk'a.

Jesupa nāu p'usa ome t'umātīpida
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Ewari aba Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Wādāma aji, lago k'īraik'a eeree.

Māpai barcode bataujida māik'aapa wājida. ²³ Sīa wādade Jesús k'āidachi. Māimisa p'usara t'o nībeeji. Mapa barco pirubaai wā nipaji. ²⁴ Mapa Jesús irimat'aajida māik'aapa māgajida:

—¡Tachi Jaratepari, pirubaai wādapi!

Jesús p'irabaidachi māik'aapa pedeeji nāumaa māik'aapa p'usamaa. Jōmaweda t'umātīdachi māik'aapa ip'ii ūu beeji. ²⁵ Māpai Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa iidiji:

—¿Sāap'eda parāpa ijāada-e p'anima aji, mia parā ak'it'ee?

Mamīda āchi jōmaweda p'era jōnīpa ak'itrua para beeji māik'aapa āchi pitapai iidi para beeji:

—¿K'aima ajida, nāgí? Iru pedeepe nāu, p'usa paara t'umātīpiparida ajida.

Eperā k'ap'ide netuara merātia bada
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ T'ēpai panajida Gerasa eujāde lago k'īraik'a eere, Galilea eujā k'īrapite.

²⁷ Jesús batauk'āri, eperā netuara merātia bi iru k'ait'a cheji. P'uurudepema paji mīda, taarā p'aru jī-e baji; ichiaba teeda bak'aa paji. Bapachi jāira māu te uriade. ²⁸ Māgí eperāpa Jesús unuk'āri, iru k'īrapite sinapotepa bia baainaji:

—Jesús, Ak'õre Waibia Warra, mi ome t'ĩunáaji. ¡Mi chupiría k'awáaji!
¡Ichiak'au bíji!

²⁹ Māga jaraji Jesupa jara bada perā uchiamerā ma eperā k'ap'ideepa. Taarā baji ma netuara merātia bi iru k'ap'ide. At'apai ma netuarapa irumaa ne-inaa pariatua oopiji. Māimisa eperāarāpa iru jua bíiri ome cadenapa jĩ nĩbijida āyaa wānaamerā. Mamīda ma netuara juapa irua ma cadena t'ĩit'aapachi māik'aapa jirabodoji t'imí eperāarā p'anadak'aamaa. ³⁰ Māpai Jesupa iidiji:

—¿Pi, k'asaa t'ĩjarapatama? aji.

Ichia p'anauji:

—Mi t'ĩjarapatada aji, Legión.

Māga jaraji netuara chok'ara ichi k'ap'ide t'ĩudap'edaa perā. ³¹ Māpai ma netuaraarāpa Jesumaa chupiría iidipachida āchi pēinaamerā uria audú nāpia bídee. ³² Ma k'ait'a ee k'arraya sinaarā chok'ara nek'omaa p'anajida. Mapa netuaraarāpa chupiría iidijida ma sinaarā k'ap'ide t'ĩupimerā. Māpai Jesupa māga ooji. ³³ Aramāgá netuaraarā uchijida eperā k'ap'ideepa māik'aapa t'ĩujida ma sinaarā k'ap'ide. Aramata sinaarā p'irak'oodachida ee k'õot'ari jira bídee. Toida baainadap'eda, iyapa jĩak'oodachida.

³⁴ Ma sinaarā jĩa p'anadap'edaarāpa māga unudak'āri, p'irak'oodachida p'uurudee nepiridait'ee p'uuru pidaarāmaa māik'aapa ma p'uuru k'ait'a beerāmaa. ³⁵ Mapa eperāarā uchijida ak'ide. Jesumāi pachedak'āri, unujida ma eperā netuara k'ap'ide merātia bada su-ak'i bi Jesús bíiri k'ait'a. P'aru jĩp'eda, k'āiwee su-ak'i baji. Māga unudak'āri, ma eperāarā p'era para beejí. ³⁶ Māpai chi unudap'edaarāpa nepirijida sāgapi Jesupa jipaji ma eperā netuara k'ap'ide merātia bada. ³⁷ Maap'eda ma Gerasa eujādepemaarāpa Jesumaa chupiría iidijida āyaa wāmerā mamāik'aapa, audú nejasia p'anadap'edaa perā. Māpai Jesús barcode bataup'eda, wāji. ³⁸ Wāi naaweda, ma eperā netuara k'ap'ide merātia badapa chupiría iidiji Jesupa ichi ome auk'a wāpimerā. Mamīda Jesupa jaraji beemerā. Māgaji:

³⁹ —Wāpáde aji, pichi temaa māik'aapa nepiripáde aji, Tachi Ak'õrepa pi ome ooda.

Aramāgá ma eperā wāji ma p'uurudepema jōmaarāmaa nepiride Jesupa ichi ome ooda.

Jairo k'au māik'aapa wērapa Jesús p'aru i t'õbaida

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Jesús lago k'ĩraik'a eere pachech'āri, eperāarāpa iru o-ĩa auteebaijida, jōmaarāpa iru ni p'anadap'edaa perā. ⁴¹ Māga nide pacheji eperā t'ĩjarapatap'edaa Jairo. Ichi Ak'õre Ũraa jarateepata tedepema poro paji. Jesús bíirimāi bedabaidachi māik'aapa chupiría iidiji wāmerā ichi temaa ⁴² chi k'au jipade, juak'aya nĩbada perā. K'au apai iru baji; māgí doce años iru baji.

Jesús wārude Jairo temaa, iru ome nipapataarā see nĩbada k'aurepa p'ĩsua baji. ⁴³ Ma eperāarā ome baji wēra bi k'ayaa bi. Doce años waamiapa k'ayaa baji. Ichi p'arat'a jōdai baji jipapataarā juade nipa. Mamīda apidaapa p'oyaa jipadak'aa paji. ⁴⁴ Ma wēra Jesús āpíteik'aapa k'ait'a wāji māik'aapa iru ĩripema p'aru i t'õbait'aaji. Aramata ma waamia t'ibaidachi. ⁴⁵ Māpai Jesupa iidiji:

—¿K'aipa mi t'õbajjima? aji.

Chi k'õp'āyoorā jōmaarāpa āchia-e pajida apachida.

Māpai Pedropa māgaji:

—Tachi Jarateepari, eperāarāpa pi t'isĩa wārutada aji.

⁴⁶ Mamīda Jesupa māgaji:

—Eperã k'ayaa bîpa mi t'õbaijida aji. Mideepa uchijida aji, Ak'õre juapa ma eperã jipait'ee.

⁴⁷ Mâpai ma wêrapa unuk'ãri p'oyaa miru-e paji, bîri wêrewêree wãji mâik'aapa bedabaidachi Jesús bîrimã. Jõmaarã taide jaraji k'ãare-it'ee t'õbait'aaji mâik'aapa sãgá jîpa beeji. ⁴⁸ Mâpai Jesupa mägaji irumaa:

—Wêra, pia mide ijãa bairã, jîpa beejida aji. K'ãiwee wãji.

⁴⁹ At'ãri Jesús pedeemaa bide Jairo tedeepe pëida pacheji mâik'aapa mägaji ma Ak'õre Ûraa jarateepata tedepema poromaa:

—Pi k'au jai-idaajipi. Tachi Jarateepari ichiak'au bîpáde aji.

⁵⁰ Mamîda Jesupa mãga ùrik'ãri, mägaji Jairomaa:

—Waaweenaapáde aji. Jîp'a ijãapáde aji. Pi k'au jîpa beeit'ee.

⁵¹ Temã panadak'ãri, Jesupa chi k'õp'ãyoorã jõmaweda t'ïupi-e paji. Aba t'ïupiji Pedro, Santiago, Juan mâik'aapa chi k'ayaa nawe chi ak'õre ome.

⁵² Eperãarã taawa p'anadap'edaarã jõmaweda jëe para baji t'ãri p'uapa. Mamîda Jesupa mägaji:

—Jëenáati. Na wêra k'au jai-idaa-e bi. Jîp'a k'ãita bida aji.

⁵³ Mãga ùridak'ãri, jõmaarãta ëidachida iru-it'ee, k'awa p'anadap'edaa perã jai-idaa bi. ⁵⁴ Mamîda Jesupa ma wêra k'au juade jita atap'eda, golpe pedeeji:

—Wêra chai, jîp'irabáiji!

⁵⁵ Aweda chok'ai beeji mâik'aapa aramata p'irabaidachi. Mâpai Jesupa jaraji nek'opidamerã. ⁵⁶ Chi ak'õreerã p'era pik'a jõneejida. Mamîda Jesupa jaraji ma p'asada awaraarãmaa nepirinaadamerã.

9

Jesupa chi k'õp'ãyoorã pëida jarateenadamerã (Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Jesupa chi k'õp'ãyoorã doce t'ï p'e atap'eda, jaraji Tachi Ak'õre juapa netuara uchiapidamerã mâik'aapa k'ayaa k'ïra t'ãdoo jîpadamerã. ² Mâpai ãra pëiji k'ayaa beerã jîpadamerã mâik'aapa jarateedamerã Tachi Ak'õrepa eperãarã biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã. ³ Mãgá pëirude Jesupa mägaji:

—Ode wãrutade ateenáati pak'uru t'idik'a wãdait'ee, muchila, pan, p'arat'a, maa-e pirã awaraa p'aru jîdait'ee. ⁴ K'eudaik'ãri, parãpa unuruta tede p'anéeti, mamãik'aapa wãruta misa. ⁵ P'uuru abaade parã auteebaida-e pirã mâik'aapa parãpa jarateepata ùridaamaa p'ani pirã, uchíati ma p'uurudeepa mâik'aapa bîridepema yooro p'ora nêep'éti ak'ïpidait'ee Tachi Ak'õrepa ãra k'aripa-e pait'ee.

⁶ Mâpai chi k'õp'ãyoorã wãjida p'uuru bee chaa. Tachi Ak'õre pedee pia jara pëida jaratee wãpachida mâik'aapa k'ayaa beerã jîpapachida.

Rey Herodepa k'ïsia bada (Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Rey Herodepa ùrik'ãri Jesupa mãgee ne-inaa jõmaweda oo bi, k'awa-e paji k'ãata k'ïsiat'ee. Eperãarã ùk'uruurãpa jarapachida Juan Bautista, chi piuda chok'ai p'irabaijida apachida. ⁸ Ùk'uruurãpa jarapachida iru chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapari Elías. Jõdee awaraarãpa jarapachida awaraa chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapari, chok'ai p'irabaida.

⁹ Mamîda Herodepa mägaji:

—Taarãru mia jara pëida Juan Bautista otau t'iap'et'aadamerã. ¿K'aipaa mägí eperã? Mia ùridoo irua oopari ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa.

Mapa Herodepa Jesús k'ira unu k'inia baji.

Jesupa eperāarā cinco mil nek'opida

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Jesús k'ōp'āyoorā pachedak'āri āchia jaratee nipadap'edaamaapa, iru-maa nepirijida jōma āchia oodap'edaa. Māpai irua āra āyaa ateeji Betsaida p'uurudee. ¹¹ Mamīda eperāarāpa k'awaadak'āri, t'ēe wājida. Māirā pacheruta unuk'āri, Jesupa āra auteebaiji māik'aapa jarateeki Ak'ōrepa eperāarā bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. Ma awara āra k'ayaa beerā jipaji.

¹² K'eupodopa chi k'ōp'āyoorā Jesumaa chejida māik'aapa māgajida:

—Eperāarā pēipāde ajida, ĩnadamerā māik'aapa chik'o jirnadamerā p'uuru beemaa maa-e pirā ai ik'aawa eperāarā beemaa, nama wē-e perā nek'odait'ee.

¹³ Māpai Jesupa māgaji:

—Parāpa chik'o téeti k'odamerā.

Āchia p'anaujida:

—Taipa iru p'anida ajida, pan joisomaa māik'aapa chik'o omé. Māgí araa-e pait'ee wāda-e pirā chik'o netode na eperāarā chok'ara para birā-it'ee.

¹⁴ ĩmik'iraarā cinco mil paji. Mamīda Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Su-ak'i p'aneepidapāde aji, cincuentacincuentaa.

¹⁵ Aramāgá jōmaarāta su-ak'i p'aneepijida. ¹⁶ T'ēepai, Jesupa jitaji ma pan joisomaa chik'o ome ome māik'aapa it'aa ak'ip'eda, gracias jaraji Tachi Ak'ōremaa ma chik'o pari. Māpai k'ōrak'oop'eda, teeji chi k'ōp'āyoorāpa eperāarāmaa jedenadamerā. ¹⁷ Eperāarā nek'ojida bi jāwaa p'aneerutamaa. Maap'eda Jesús k'ōp'āyoorāpa p'ejida k'oraa docena aba, ma chik'o pan pite ome nibeeda.

Pedropa jarada Jesús Tachi Ak'ōrepa pēida

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Ewari aba Jesús it'aa t'īmaa bak'āri chi k'ōp'āyoorā ome, āramaa iidiji:

—¿Mi k'aima a p'anima aji, eperāarāpa?

¹⁹ P'anaujida:

—Ūk'uruurāpa jara p'ani pi Juan Bautista, piup'eda p'irabaida. Awaraarāpa jara p'ani pi chonaarāwedapema Elías. Jōdee awaraarāpa jara p'ani pi chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari, chok'ai p'irabaida.

²⁰ Māpai Jesupa iidiji:

—Parāpārama, ¿mi k'aima adaima? aji.

Māpai Pedropa p'anauji:

—Pi Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā.

Jesupa jarada ijāadak'aa beerāpa ichi peedait'ee

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Mamīda Jesupa jip'a jaraji māga nepirinaadamerā awaraarāmaa. ²² Māpai māgaji:

—Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema ichita chupiria nībait'ee. Judiorā poro waibirāpa, p'aareerā poroorāpa, māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāpa mi k'ira unuamaa iru p'anadait'ee māik'aapa mi peepit'aadait'ee. Mamīda ewari opeemaa mi chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

Sāga eperāarā nipadaipia bi Jesús ome

²³ T'ēepai Jesupa māgaji jōmaweda ichi ome nipapataarāmaa:

—Eperā mi ome nipa k'inia bi pirā, k'īsiaik'araa bi ichia ne-inaa oo k'inia bidepai. Ichi kuruso āp'aipia bi eperā peenadait'eek'a. Pia jarait'eera, ewari chaa oopia bi mia oopi bik'a, ma k'aurepa miapiruta pijida piurumaa.

24 Eperã piuamaa bi pirã mide ijãapari k'aurepa, mǎgí piuk'ãri, atuait'ee. Mamĩda eperã piuru pirã mide ijãapari k'aurepa, mǎgí it'aa wãit'ee ichi piuk'ãri. 25 Ma awara ¿k'ãare piata baima eperãpa ne-inaa pia na p'ek'au eujãde nĩbi jõmaweda ataru pirã, mamĩda piup'eda chok'ai p'irabai-e pirã Ak'õre eujãde? Ichia net'aa iru bi atuait'ee mǎik'aapa banait'ee tok'arradee. 26 Eperã k'ĩra nejasia bi pirã jarait'ee mide ijãa bi maa-e pirã mi ũraa jarait'ee awaraarãmaa, mǎgara mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema jida k'ĩra nejasia bait'ee mēreda ait'ee, mi Ak'õre Waibia k'ĩra wāreede chek'ãri iru angeleerã ome. 27 Mia wāarata jararu. Nama p'anĩrã ũk'uru piudai naaweda, unudait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã biru ichi jua ek'ari, ichideerã p'anedamerã.

*Jesús k'ĩra awaradaida
(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)*

28 Tomiamaa mǎga jarada t'ēpai, Jesús wǎji ee nok'odee. Ichi ome ateeji Pedro, Santiago mǎik'aapa Juan. Mama iru it'aa t'ĩmaa beeji. 29 Mǎgá it'aa t'ĩmaa bide ichi k'ĩra awaradachi mǎik'aapa chi p'aru t'o-t'oo uchiterreedachi. 30 Mǎga nide eperãarã jaure omé chejida mǎik'aapa pedee p'aneejida iru ome. Chonaarãwedapemaarã Moisés Elías ome paji. 31 Āchi ik'aawa ĩdaa pia urua nĩbaji. Chejida Jesumaa jarade taarã-e nide chupiria nĩbait'ee mǎik'aapa piut'ee Jerusalende. 32 Mama ee nok'ode Pedro chi k'õp'āyoorã ome tap'ok'ee jõnajida mĩda, k'ãida-ee p'anajida. Maperã unujida Jesús mǎgá k'ĩra wāree mǎik'aapa ma eperãarã omé. 33 Ma eperãarã Jesús ik'aawaapa uchiarutade Pedropa mǎgaji:

—Tachi Jarateepari, ĩpia bi nama p'anadait'ee pi ome! Oodait'eeda aji, te chak'eerã õpee, aba pi-it'ee, aba Moise-it'ee, chi apema Elia-it'ee.

Mamĩda Pedropa k'ĩsia-ee mǎga jaraji. 34 Iru pedee nĩbide ĩjararapa āchi jõmaweda aneu ata cheji. Mǎgá ĩjarara esajĩak'a āchi unudak'ãri, nejasidachida. 35 Mǎpai ma ĩjararadeepa Tachi Ak'õrepa pedeeji:

—Nǎgida aji, mi Warra k'inia, mia ĩrit'erada. ĩŪriti iru pedee!

36 Ma pedee ũridap'eda, Jesús ituaba beeji āra ome. Mǎpai k'ĩup'ee p'aneejida. Ma t'ēpai āchia unuda ma ewate apidaamaa nepirida-e paji.

*Jesupa netuara uchiapida warra k'ap'adeepa
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)*

37 Ai norema Jesús, Pedro, Santiago mǎik'aapa Juan ee nok'odeepa edaa chedak'ãri, eperãarã chok'ara chejida Jesús ome unudait'ee. 38 Mǎirãdepema eperã abaapa golpe pedeeji:

—Tachi Jarateepari, mi chupiria k'awaapáde aji. Mi warra apai iru bi ak'ĩnapáde aji. 39 Netuarapa iru jita atak'ãri, biapipari, wawapipari mǎik'aapa iduba k'õp'ep'ee uchiapipari iru it'aideepa. Iru ichiak'au bik'aa. Maperã piupit'eeda aji. 40 Mia pi k'õp'āyoorãmaa chupiria iidiji ma netuara uchiapit'aadamerã. Mamĩda p'oyaada-e paji.

41 Jesupa p'anauji:

—Aai, eperãarã, ¿at'ãrita mide ijãada-e p'anik'ã? ĩljãadak'arãk'api p'ani! ĩJõmasaa taarãit'ee parã ome ijãarutamaa? Anéeti ma warra.

42 Ma warra Jesús k'ait'a chek'ãri, netuarapa eujãde bat'at'aaji mǎik'aapa waya wawat'aaji. Mamĩda Jesupa ma netuara itriat'aaji mǎik'aapa uchiapit'aaji. Ma warra mǎgá ĩpap'eda, teeji chi ak'õremaa. 43 Arii p'anadap'edaarã jõmaweda p'era pik'a para beeji, Ak'õrepa ne-inaa pia ooda unudap'edaa perã.

Jesupa waya jarada ichi peedait'ee
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Eperāarā ak'itrua para beeru misa Jesupa ooda k'aurepa, irua māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

⁴⁴ —Na pedee pia ũrítĩ māik'aapa k'ĩra atuanáati: eperāpa mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema baaipiit'ee k'achia beerā juade.

⁴⁵ Mamīda āchia k'awada-e paji irua jara k'inia bada. Tachi Ak'ōrepa āramaa at'āri māga k'awapi k'inia-e baji. Ma awara āchia waawee p'anajida iididait'ee k'āata jara k'inia baji.

Eperā waibiara bi Ak'ōre k'ĩrapite
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Maapai Jesús k'ōp'āyoorā aupedee p'aneejida k'awaadait'ee āchidepema k'aita waibiara bi. ⁴⁷ Jesupa k'awaak'āri ārapa k'ĩsia p'ani, warra chai ataji māik'aapa ak'inĩ biji ichi ik'aawa ⁴⁸ māik'aapa māgaji:

—Eperāpa mīde ijāa bi k'aurepa nāgĩ warra chaik'a auteebairu pirā, mi jida auteebaipari. Ma awara chi mi auteebairupa mi pēida auk'a auteebaipari. Mapa chi parādepema ek'ariara pik'a bi audua-ee bairā, māgita waibiara pait'ee Ak'ōre k'ĩrapite.

Jesús ome nipak'aa bipa netuara uchiapida
(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Māpai Juanpa māgaji:

—Tachi Jaratepari, taipa unujida eperāpa pi t'ĩ jarap'eda, netuara uchiapi bi eperāarā k'ap'iadeepa. Māga unudak'āri, taipa oonaapāde ajida, tachi ome nipak'aa perā.

⁵⁰ Jesupa p'anauji:

—Ichiak'au oopítĩ. Tachi ome nipak'aa pijida, tachi eere bida aji.

Samaria eujādepemaarāpa Jesús yiarāa iru p'anadap'edaa

⁵¹ Ewari k'ait'a pa wāk'āri Jesús it'aa wāit'ee, sōcharra wāji Jerusalén ode. ⁵² Ichi naa eperāarā chok'a pēiji Samaria eujādepema p'uuru k'aipēe bīmaa, te jiridamerā aide k'āidait'ee. ⁵³ Mamīda ma Samaria eujādepemaarāpa iru auteebai k'iniada-e paji, k'awa p'anadap'edaa perā judiorā p'uuru Jerusalendee wāru. ⁵⁴ Chi k'ōp'āyoorā Santiago Juan ome māga k'awaa atadak'āri, Jesumaa māgajida:

—Tachi Waibia, ¿k'inia bik'ā ajida, taipa pa it'hipa baaipidamerā māirā ĩri, jōdaidamerā?

⁵⁵ Mamīda Jesupa āra itriak'ooji, māgá k'achia k'ĩsiadap'edaa perā. ⁵⁶ Māpai wājida awaraa p'uuru k'aipēedee.

Jesús ome nipa k'inia p'anadap'edaarā
(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Ode wādade eperāpa Jesumaa māgaji:

—Tachi Waibia, pi ome wā k'inia bida aji, chi wārumaa.

⁵⁸ Jesupa p'anauji:

—Usap'ā yooro te uria iru bee māik'aapa ipanaarā te iru bee. Mamīda mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema arajāgaa ni, k'āipari wēe. Made k'ĩsijaji, jarai naaweda wāara mi ome nipa k'inia bi wa māga-e.

⁵⁹ Māpai Jesupa māgaji awaraa eperāmaa:

—Mi ome nipa chéji.

Irua p'anauji:

—Tachi Waibia, mi jida pi ome nipapari k'inia bi. Mamīda ai naaweda mi ak'ōre iapipāde aji, iru piuk'āri.

⁶⁰ Jesupa p'anauji:

—Ichiak'au b'ipáde aji, atuadait'eerāpa āchi piudap'edaarā iadamerā. Pi, jōdee, nipa chéji mi ome māik'aapa jaratéeji Tachi Ak'ōrepa eperāarā biit'ee ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā.

⁶¹ Māpai awaraa eperāpa māgaji:

—Tachi Waibia, pi ome nipa k'inia bida aji. Mamīda ai naaweda wāp'iji mi tedepemaarā ak'ide.

⁶² Jesupa p'anauji:

—Eperāpa eujā p'ēirat'imaa bi pirā aradopa, jīp'a nok'ooree ak'iipia bi. Āpītee ak'iru pirā, pia ba-e pait'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome.

10

Jesupa eperāarā setenta y dos pēida jarateenadamerā

¹ Maap'eda Jesupa chi k'ōp'āyoorā awara setenta y dos jirit'eraji ichi ome nipapataarādepema. Āra ome-omee pēiji ichi naa wādamerā p'uuru bee chaa ichi wāit'ee badamaa. ² Āra pēik'āri, māgaji:

—Eperāarā chok'ara mide waide ijāada-e p'ani. Ne-uu audú chau b'ik'api p'ani. Mamīda mimiapataarā chok'ara-ee p'ani. Mapa iidipatāati Tachi Ak'ōre, ma ne-uu chiparimaa awaraa mimiapataarā pēimerā chi chau bi p'ede. ³ Wāti eperāarāmaa jarateede. Mia parā pēiru oveja chak'eerā pēik'ajik'a ne-animalaarā k'achia beerā t'āide. ⁴ Na wārutade ateenāati muchila, p'arat'a maa-e pirā awaraa chancla. Ichiaba taarā ak'inī p'aneenāati pededait'ee chi unurutaarā ome. ⁵ Eperā tede t'ūdak'āri, naapiara jarapatāati: “Na te pidaarā pia p'anapatāati.” ⁶ Māgá eperā t'āri pia paraa pirā ma tede, iru k'āiwee beeit'ee. Mamīda iru t'āri pia-e bi pirā parā ome, Tachi Ak'ōrepa iru k'āiwee bapi-e pait'ee. ⁷ Ma tede p'anéeti. Ārapa teeruta k'óti māik'aapa tóti, parā, mi mimiapataarāpa māga atadaipia bairā pāchi mimia pari. Te awara-awaraa nipanáati; te abaadepai p'anéeti.

⁸ P'uurude panadak'āri, ma p'uurudepemaarāpa parā auteebairuta pirā, k'óti ārapa teeruta. ⁹ Ma p'uurudepema k'ayaa beerā jipak'óti māik'aapa māirāmaa jarāti: “Tachi Ak'ōrepa parā bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā.” ¹⁰ Mamīda awaraa p'uurude panadak'āri, ma p'uurudepemaarāpa parā auteebaida-e pirā, calle jāde wāyaarutade nāga jarāti: ¹¹ “iPāchi p'uurudepema yooro p'ora tai b'iride beeda paara nēep'eruta, parā t'āri k'achia p'anadairā tai ome! K'awáati Tachi Ak'ōrepa parā bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. Mamīda parāpa māga k'iniada-e.” ¹² Mia jara bi: Ak'ōre ewari waibia ewate irua ma p'uurudepemaarā audupiarā k'achia ooit'ee, chonaarāweda Sodoma pidaarā k'achia ooda k'āyaara.

P'uuru pidaarāpa Ak'ōre Ūraa ūridaamaa p'anadap'edaa (Mt 11.20-24)

¹³ —iAai, Corazín p'uurudepemaarā! iAai, Betsaida p'uurudepemaarā! iTachi Ak'ōrepa parā k'achiadee pēiit'eepi! Tiro p'uurude, Sidón p'uurude eperāpa ooda paara ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, mia parā p'uurude oodak'a, taarā-e weda ijāak'ajida. Ārapa p'ek'au k'achia oopata oo amaa k'inia jōnīpa chupīria iidik'ajida Tachi Ak'ōremaa. Ma p'ek'au k'achia oopata k'aurepa t'āri p'uapa p'aru p'āimaa jīk'ajida māik'aapa it'abarre p'ora it'aa p'ok'ajida āchi poro īri. ¹⁴ Maperā mia jara bi: Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate irua parā k'achiarā ooit'ee ma Tiro p'uurudepemaarā k'āyaara māik'aapa Sidón p'uurudepemaarā k'āyaara. ¹⁵ Ichiaba parā Capernaum

p'uurudepemaarã, ¿k'ĩsia p'anik'ã parã p'uuruta awaraa p'uuru k'ãyaara waibiara pait'ee Ak'õre k'ĩrapite? ¿Ma k'ãyaara irua parã p'uuruta jõt'aait'ee!

¹⁶ 'K'õp'ãyoorã, eperãpa parã pedee ùrik'ãri, mi pedee k'a ùriit'ee. Jõdee chi parã yiaara iru bipa mi jida yiaara iru bi. Ma awara mi yiaara iru bi pirã, ichiaba mi Ak'õre, mi pëida, yiaara iru bi.

Setenta y dos ãpítee chedap'edaa

¹⁷ Ma setenta y dos pëida eperãarã ãpítee chedak'ãri, t'ãri o-ĩ-ĩa p'anajida. Mãgapachida:

—Tachi Waibia, ¡taipa pi k'ap'ia pari pedeedak'ãri, netuaraarãpa paara oopachida taipa jaradap'edaak'a!

¹⁸ Jesupa p'anauji:

—Wãara. Mia Satanás unuji it'ariipa baaik'ãri pa baaiparik'a. ¹⁹ Mia parã k'aripaji t'iadamerã taamaarã ïri mãik'aapa tusõre ïri, parãmaa maarepida k'aada-ee. K'aripaji chõopataadamerã Netuara Poro Waibia ome; irua parã p'ua oo-ee. ²⁰ Maperã parã t'ãri o-ĩa p'anadaipia bi. Mamĩda ma k'ãyaara o-ĩa p'anadaipia bi Tachi Ak'õrepa parã t'ĩ p'ã iru bairã it'ari ichideerã t'ĩ p'ã jëra bi librode.

Jesús t'ãri o-ĩa bada

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Mãgã pedee bide Tachi Ak'õre Jaurepa iru audú t'ãri o-ĩapiji. Mãpai irua mãgaji:

—Ak'õre Waibia, pi jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. Ne-inaa jõmaweda it'ari nĩbi, na p'ek'au eujãde nĩbi paara pi jua ek'ari bi. Mi t'ãri o-ĩa bi pia eperãarã jip'aarãmaa k'awapiru perã ne-inaa pia waide k'awapi-e pada k'ĩsia k'awaa beerãmaa mãik'aapa poro wësaa beerãmaa. Mãga ooji mãga oo k'inia bada perã.

²² 'Mi Ak'õrepa ne-inaa jõma biji mi jua ek'ari mia ak'ipariimerã. Tachi Ak'õrepapai wãara mi, ichi Warra k'awa bi. Mãgã ichiaba mi, chi Warrapapai wãara iru k'awa bi. Mamĩda mia iru k'awapii mia k'awapi k'inia bi eperãarãmaa.

²³ Mãpai Jesupa ak'iji chi k'õp'ãyoorãmaa mãik'aapa mãgaji:

—Parã, chi na ne-inaa unu p'anĩrã, wãara t'ãri o-ĩa p'ani. ²⁴ Mia jara bi: Chonaarãweda Ak'õre pedee jarapataarãpa mãik'aapa reyrãpa unu k'inia p'anajida parãpa unu p'ani. Mamĩda unuda-e paji. Ichiaba ùri k'inia p'anajida parãpa nama ùri p'ani. Mamĩda ùrida-e paji, ewari ma-it'ee waide pa-e bada perã.

Jesupa nepirida Samariadepema t'ãri pia badade

²⁵ Ewari aba Moisepa p'ãda jarateepari pedeenaji Jesús ome. K'awaait'ee Jesupa wãara Ak'õre Ûraa k'awa bi wa mãga-e, mãgipa iidiji:

—Tachi Jarateepari, ¿k'ãata ooyama aji, mi it'aa wãit'ee?

²⁶ Jesupa p'anauji:

—¿K'ãata jara bi Moisepa p'ãdade? ¿K'ãata unu bima aji, aide?

²⁷ Ma Moisepa p'ãda jarateeparipa p'anauji:

—'Tachi Ak'õre Waibia k'inia iru baparíiji pichi t'ãriipa mãik'aapa ne-inaa jõmaa k'ãyaara iru k'inia iru baparíiji. Ewari chaa k'ĩsíaaji irude pichi t'ãriipa;' *(Dt 6.5)*

'ma awara awaraarã k'inia iru baparíiji, pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.' *(Lv 19.18)*

²⁸ Mãpai Jesupa mãgaji:

—Pia p'anaujipi. Mãga ooru pirã, ichita bapariit'ee Ak'õre eujãde.

29 Mamída ma Moisepa p'áda jarateeparipa waapiara k'awaa k'inia baji. Mapa iidiji:

—Pia awaraarãda ak'ãri, ¿k'aita jara k'inia bima? aji.

30 Māpai Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee:

—Eperã Jerusalén ode wāji Jericó p'uurudee. Māgá ode wāde nechiapataarã uchijida. Ma eperã p'ua oojida māik'aapa iru p'aru paara chia atajida. Perá peet'aajida. 31 Bi-ap'eda, p'aare cheji ma ode. Mamída ma eperã eujāde bi unuk'ãri, jīp'a wāyaaji ichi ode. 32 T'ēpai Leví ēreerādepema uchiada ichiaba ma ode che wāji. Mamída ma eperã māgá unuk'ãri, ichiaba jīp'a ichi ode wāyaaji. 33 Ma t'ēpai Samariadepema ichiaba ma ode cheji. Māgipa ma eperã unuk'ãri, iru chupiria k'awaaji. 34 Iru k'ait'a wāp'eda, aceite vino ome p'uruji iru k'ap'ia p'ua bimāi māik'aapa p'aru sorede beda ataji. Māpai ma eperã su-ak'i binaji ichi burrode māik'aapa ateeji eperāarã temaa ak'i p'anadamerã. 35 Ai norema ma Samariadepemapa p'arat'a tau omé ēt'a atap'eda, teeji ma te chiparimaa māik'aapa māgaji: “Jā eperã ak'i baparíji mi cheru misa. Na p'arat'a awara faltaru pirã, mia p'aait'eeda” aji.

36 Māga nepirip'eda, Jesupa iidiji ma Moisepa p'áda jarateeparimaa:

—¿K'ãata k'isia bima? aji. ¿Ma õpeedepema chisāgipa ma eperã ak'ijima ichi k'ap'ia ak'iparik'a?

37 Ma Moisepa p'áda jarateeparipa p'anauji:

—Chi chupiria k'awaadapa pajida aji.

Māpai Jesupa māgaji:

—Pia auk'a oopáde aji, chupiria chedeerāmaa.

Jesús Marta tede p'asianada

38 Maap'eda ma ode Jesús waya wā nipaji Jerusalendee. Panaji p'uuru k'aipede. Mama wēra t'ijarapatap'edaa Martapa iru auteebaiji ichi tede.

39 Marta ipewēra María mama baji. Ichi Jesús bīri ik'aawa su-ak'i beejī ūriit'ee irua jararu. 40 Mamída Marta ne-inaa audú oomaa beejī nek'opiit'ee Jesumaa māik'aapa chi k'õp'āyoorāmaa. Mapa Jesús k'ait'a cheji māik'aapa māgaji:

—Tachi Waibia, ¿pi-it'ee p'ua-e bik'ã aji, mi ipewērapa mi k'aripa-e bi? Mia ne-inaa chok'ara iru bi ooit'ee. Mapa jaráji irua k'aripamerã.

41 Mamída Jesupa p'anauji:

—Marta, Marta, pi audú k'isia nībida aji, ne-inaa pi-ia oo k'iniapa.

42 Mamída Mariapa ne-inaa piara jiriji ooit'ee, mi nama bi misa. Apidaapa jarada-e pait'ee irua māga oonaamerã.

11

Jesupa jarateeda it'aa t'ĩ k'awaadamerã

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

1 Ewari aba Jesús it'aa t'ĩ aupak'ãri, k'õp'āyo abaapa māgaji:

—Tachi Waibia, jaratēji taipa it'aa t'ĩ k'awaadamerã, Juan Bautistapa chi k'õp'āyoorāmaa jarateedak'a.

2 Māpai Jesupa māgaji:

—Parã it'aa t'ĩdak'ãri, nāga jaráti:

Tachi Ak'õre it'ari bi,

pi t'ĩ awaraa t'ĩ k'āyaara pipiara bi.

Eperāarã bīji pichi jua ek'ari pichideerã p'aneedamerã.

[Óoji pichia k'inia bik'a na p'ek'au eujāde, it'ari ooparik'a.]

3 Tai-it'ee chik'o téjei ewari chaa k'odait'ee.

4 Taipa p'ek'au k'achia oopata chupiria k'awáaji māik'aapa perdonáaji

taipa perdonaapatak'a, awaraarãpa taimaa ne-inaa k'achia oodak'ãri.
 Tai k'achiade baaipinãaji.
 Tai k'aripa atãji Netuara Poro Waibia juadeepa.

⁵ Ichiaba Jesupa mãgaji:

—K'ĩsiadáma nãgide. Parãdepemapa k'õp'ãyo iru bai. Esapite pi wãi iru temaa mãik'aapa jarai: “K'õp'ãyo, mi-it'ee pan õpee téjei, ⁶ k'õp'ãyo aba et'ewapai t'imipa pacheda perã mi temã. Maarepida wëe bi teeit'ee k'omerã.” ⁷ Mãga p'asada paara, irua jara-e pai: “Mi ichiak'au biji. Puerta jã iru bi. Mi warrarã mi ome nama k'ãi p'anipi. Mapa p'irabai-eda a-e pai, pĩmaa ne-inaa teede.”

⁸ Mia jara bi: Mãgĩ k'õp'ãyo p'irabai-e pirã ne-inaa teeit'ee pi ichi k'õp'ãyo perã, mãgara p'irabaiit'ee waa iidi nĩbanaamerã. Teeit'ee ne-inaa jõma pia falta bi. ⁹ Maperã mia nãga jara bi. Iidipataati Tachi Ak'õremaa. Irua teeit'eepi. Jiripataati. Irua k'awapiit'eepi. Eperãpa puerta t'aide t'ĩparik'a, Ak'õremaa t'ĩpatãati. Irua parã k'aripait'eepi. ¹⁰ Chi iidi bĩmaa Tachi Ak'õrepa teepari; chi jiri bĩmaa Tachi Ak'õrepa k'awapipari mãik'aapa chi t'ĩ bĩmaa ewapari.

¹¹ ¿Parãdepema ak'õrepa taama teeik'ã ichi warramaa, irua chik'o iidik'ãri?
¹² Maa-e pirã, ¿tusõre teeik'ã irumaa, ne-imi iidik'ãri? ¹³ ¡Mãga-epi! Parã, ne-inaa k'achia oopataarã mĩda, pãchi warrarãmaa net'aa pia tee k'awa p'ani. Parãpa mãga ooruta pirã, ¡audupiarã pãchi it'aripema Ak'õre Waibia ichi Jaure teeit'ee chi iidirutaarãmaa!

Jesús Netuara Poro Waibia jua ek'ari bida adap'edaa
 (Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Ewari aba Jesupa netuara uchiapimaa baji eperã pedee atua bi k'ap'iadeepa. Ma netuara uchiak'ãri, ma eperã pedee beeji. Mãga unudak'ãri, arii p'anadap'edaarã ak'itrua para beeji. ¹⁵ Mamĩda ùk'uruurãpa mãgajida:

—Beelzebú, Netuara Poro Waibia juapata jãgã netuaraarã uchiapiparida ajida.

¹⁶ Mãpai awaraarãpa Jesús imiatee k'inia p'anadap'edaa perã, iidijida ne-inaa oomerã Tachi Ak'õrepapai oopari. Mãga oorũ pirã, k'awadayada ajida, Tachi Ak'õre juapa ooda. ¹⁷ Mamĩda Jesupa k'awaji ãchia k'ĩsia p'ani. Mapa mãgaji:

—P'uuru pidaarãpa ãchi auk'aarã jëreruta pirã, waa araa p'anapataada-e pai. Æchi itu jõdaridait'ee mãik'aapa ãchi te ãri baibeeit'ee. ¹⁸ Mãga pik'a Netuara Poro Waibia ichi auk'aarã jëreru pirã, ãchi itu jõdaridai. Parãpa jara p'anik'a mi Beelzebú eere bada paara, ichideerã jëre-e pak'aji. ¹⁹ Ma awara mãga pada paara ¿k'ai juapa parã eere p'anirãpa netuaraarã uchiapipatama? ¡Netuara juapa-epi! Æchiata ak'ipipata parã pia k'ĩsiada-e p'ani. ²⁰ Jõdee mia netuaraarã uchiapipari pirã Tachi Ak'õre Waibia juapa, jara k'inia bi ãrã Tachi Ak'õredeerã poro waibia nama bi.

²¹ 'Eperã juataura bipa ichi te jãk'ãri espada ome, k'ĩsia bi apida t'ĩuda-e pai ichi net'aa chiade. ²² Mamĩda eperã iru k'ãyaara juataura bi cheru pirã mãik'aapa iru p'oyaaru pirã, iru espada jãri atai mãik'aapa iru net'aa p'e atadari. Mi waibiarã bi Netuara Poro Waibia k'ãyaara. Mapa netuaraarã mi jua choodak'aa.

²³ 'Eperã mi eere bi-e pirã, mi k'ĩra unuamaa iru bi. Ichiaba mi k'aripa-e bi pirã awaraarã Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anapataadamerã, eperãarã ãyaa pëipari mi ik'aawaapa.

Netuara eperã k'ap'iade waya merãtia bada
 (Mt 12.43-45)

²⁴ —Eperã k'ap'ia deepa netuara uchiapidak'ãri, mägipa jiri nipapari eujã p'ũasaa sãma ñit'ee. Mamĩda unu-e pak'ãri, k'ĩsiapari: “Waya merãtianait'ee ma eperã k'ap'ia de, mi naaweda badamã.” ²⁵ Chek'ãri, unu chepari ma eperã k'ap'ia pi-ia bi; te barrep'eda, siip'eda pi-ia bik'a. ²⁶ Mãga unuk'ãri, jirinapari awaraa netuara siete k'achiara ichi k'ãyaara mãik'aapa ma eperã k'ap'ia de merãtia chepata. Mãgã ma eperã audupãra k'achiade beeit'ee naaweda bada k'ãyaara.

Wãara t'ãri o-ia p'anĩrã

²⁷ Jesupa mägã pedeema bide arii p'anadap'edaarãdepema wẽrapa mægaji: —T'ãri o-ia bapari pi nawe, chi pi t'oda mãik'aapa warida!

²⁸ Jesupa p'anauji:

—Ma k'ãyaara t'ãri o-ia bapari chi Tachi Ak'õre pedee ùrip'eda, ooparipa ma jara bik'a!

*Ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaa
(Mt 12.38-42; Mr 8.12)*

²⁹ Mägã pedee bide eperãarã cho-k'ara chepachida iru ik'aawa seedarutamaa. Mãpai ichia jaramaa beeji ãramaa:

—Parã ñrapemaarã t'ãri k'achia-idaa p'anida aji. Iidipata mia oomerã ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Mamĩda Tachi Ak'õrepa ooit'ee chonaarãweda Jonás ome oodak'a. ³⁰ Tachi Ak'õrepa Jonás pëidak'a Nínive p'uurudepemaarãmaa ichi pedee jaramerã, mãga pik'a mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema pëiji ichi pedee jaramerã parã ñrapemaarãmaa. ³¹ Tachi Ak'õre ewari waibia ewate irua parã ñrapemaarãpa oopatap'edaa ak'ik'ãri jarait'ee pia wa k'achia, Reina Sur Eerepemapã parã imiateeit'ee Tachi Ak'õrepa k'achiadee pëimerã. Chonaarãweda ma reina t'imãpa cheji Rey Salomón k'isia k'awaa bi pedee ùride. Mamĩda nama bi aba waibia bi Salomón k'ãyaara. ³² Ma ewate ichiaba Nínive p'uuru pidaarãpa parã ñrapemaarã imiateedait'ee, Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee pëimerã. Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa Jonás pëik'ãri Nínive pidaarãmaa, ãrapã p'ek'au k'achia oopatap'edaa oo amaa wãjida. Mamĩda parã ñrapemaarãpa p'ek'au k'achia oopata oo amaada-e, aba Jonás k'ãyaara waibia bi jara cheji mĩda mãga oodamerã.

*Jesupa tachi taude jarateeda
(Mt 5.15; 6.22-23)*

³³ —Lãmpara k'oodak'aa mera bidait'ee ne-inaa ek'ari. Ma k'ãyaara k'oodak'ãri, ne-inaa ñri it'í ata bipata, jõma te jãde p'anĩrãpa ñdaa unudamerã. ³⁴ Tachi tau lamparak'a ñdaa pik'a bi tachi k'ap'ia-it'ee. Pichi tau pia bak'ãri, k'ap'ia jõmaweda ñdaa pik'a bide bait'ee. Mamĩda pichi tau k'achia bi pirã, k'ap'ia jõmaweda p'ãriu pik'a bide bait'ee. ³⁵ K'ĩrak'aupai pi ñdaa pik'a bi p'ãriu pik'a padarii. Pia jarait'eera, k'ĩrak'aupai k'ĩsiai pia Tachi Ak'õre wãara k'awa bi, mi ùraade ijãa-e bi mĩda. ³⁶ Mi ùraade ijãa bi k'aurepa pi k'ap'ia jõmaweda ñdaa pik'a bide bi pirã, Tachi Ak'õre wãara k'await'ee, lãmpara uruade ne-inaa pia unupatak'a.

*Jesupa jarada fariseorãmaa mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarãmaa
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)*

³⁷ Jesús pedee aupak'ãri, fariseo abaapa jaraji ichi ome wãmerã ichi temaa nek'ode. Ma tede t'ĩup'eda, Jesús mesade su-ak'i beeji. ³⁸ Ma fariseo p'era pik'a baji Jesupa ichi jua si-e pada perã nek'oi naaweda, fariseorãpa oopatak'a.

³⁹ Mamĩda Jesupa mægaji:

—Parã fariseorãpa vaso mãik'aapa p'arat'u taawaik'a eere pi-ia s̄ipatada aji. Mamĩda mãgĩ edajãde ipuru bi ne-inaa k'achia, parã t'ãri k'achia p'anadairã. Chĩara net'aa chiapata mãik'aapa chĩara k'urapata. ⁴⁰ ¡Parã k'ĩsia k'awada-ee p'ani! ¿K'awada-e p'anik'ã chi parã k'ap'ia oodapa parã t'ãri ichiaba ooda? ⁴¹ Eperãarã chupiria k'awãati mãik'aapa t'ãripa ãchimaa ne-inaa tãeti. Mãpaipi Tachi Ak'õrepa parã pia ak'ipariit'ee.

⁴² ¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã fariseorã k'achiadee p̄iit'ee! Tachi Ak'õre-it'ee nãgee aliño awara b̄ipata: menta, ruda, awaraa ne-inaa k'arra ome; mãgĩ diezdepema chaa, aba. Mamĩda parã-it'ee p'ua-e bi ne-inaa oodait'ee Ak'õrepa oopi bik'a, iru k'inia iru p'anadairã. Mãgata oodaipia bi parãpa ne-inaa oopata ome.

⁴³ ¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã fariseorã k'achiadee p̄iit'ee! Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata tede p'anadak'ãri, su-ak'i beepari pipiara b̄ide su-ak'i p'aneepata, k'inia p'anapata perã eperãarãpa parã ak'idamerã ãchi waibiarãk'a. Ma awara calle jãde nipadak'ãri, k'inia p'anapata jõmaarãpa parãmaa saludaadamerã, ãchi poro waibiarã ome oopatak'a.

⁴⁴ ¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee p̄iit'ee! Eperãarã pariatua jãira ĩri t'iapata, k'awada-ee aide eperã piuda bi. Parã ma jãirák'ata p'ani, pãchi t'ãride k'ĩsia k'achia iru p'anadairã.

⁴⁵ Mãpai Moisepa p'ãda jarateeparipa mãgaji:

—Tachi Jarateepari, pia ma pedee jarak'ãri, ichiaba taimaa ik'achia jara b̄ida aji.

⁴⁶ Mamĩda Jesupa mãgaji:

—¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã ichiaba k'achiadee p̄iit'ee! Eperãarãmaa audú ne-inaa chok'ara oopipata tachi chonaarãpa chonaarãweda oopatap'edaak'a. Mamĩda ãrapa ma jõma p'oyaa ooda-e pak'ãri parãpa jarapatak'a, maarepida k'aripada-e.

⁴⁷ ¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee p̄iit'ee! Pi-ia oopata chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapataarã idap'edaamãi, eperãarãpa ãra k'irãpadamerã. ¡Mamĩda parã chonaarãpata ãra peek'oojida! ⁴⁸ Parãpa mãga oodak'ãri, ak'ipipata auk'a ook'ajida pãchi chonaarãpa oodap'edaak'a, parã ĩrapemaarãpa auk'a ũridaamaa p'anapata perã Ak'õre pedee jarapataarãpa jara p'ani. ãchia ma Ak'õre pedee jarapataarã peek'oojida mãik'aapa parãpa mãgĩrã idap'edaamãi pi-ia oopata.

⁴⁹ Mapa Tachi Ak'õrepa na k'ĩsia k'awaa pedee jaraji: “Mi pedee jarapataarã p̄iit'eeda aji, mi ũraa jarateepataarã ome. Mamĩda ũk'uru peedait'ee; jõdee awaraarã jiridait'ee miapidait'ee.” ⁵⁰ Parã chonaarãpa mãga oopachida. Ak'õre pedee jarapataarã peepachida. Maperã ĩrá Tachi Ak'õrepa parã k'achia ooit'ee. ⁵¹ Na eujã oodak'ãriipa iru pedee jarapataarã peepata; Abeldeepa Zacarías parumaa. Ma Zacarías peejida Tachi Ak'õre tede, te t'ĩupata altarmãi esajĩak'a. Maperãpi mia jara bi: Tachi Ak'õrepa ĩrapemaarã k'achia ooit'ee ma oopatap'edaa pari.

⁵² ¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã k'achiadee p̄iit'ee! Eperãarãpa llave iru p'anapatak'a puerta ewadait'ee, mãga pik'a parãpa Tachi Ak'õre Ũraa iru p'anapata. Mamĩda ma ũraade jara bi awaraarãmaa k'awapidaamaa p'ani. K'iniadak'aa awaraarãpa ma pedee ũridamerã mãik'aapa oodamerã irua jara bik'a.

⁵³⁻⁵⁴ Jesupa ma jõma jarap'eda, ma Moisepa p'ãda jarateepataarã mãik'aapa fariseorã k'ĩraudachida. Iidida chok'ara iidi p'aneejida iru k'achiade baaipidai jĩak'aapa irua p'ananda k'aurepa. Mamĩda p'oyaa ĩmiateda-e paji.

12

Jesupa ũraada fariseorãk'a p'ananaadamerã

¹ Jesús at'ãri mama bide eperãarã audupãara see nãba cheji iru badamã. Audú cho-k'ara nãbada perã, awaraarã biiri ñri paara t'iak'oo wãpachida. Mãpai Jesupa jarateemaa beeji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—K'ĩrak'aupai fariseorã levadura ome; pia jarait'eera, ãchia jarateepata ome. Jarateepatada apata Tachi Ak'õrepa k'inia bi eperãarãpa oodamerã. Mamãda ãchia mãga oodak'aa, t'ãri k'achia p'anadairã. ² Tachi Ak'õrepa ãchi k'ĩsia t'ãridepai k'awaapiit'ee mãik'aapa ãchia ne-inaa mera oopata un-upiit'ee. ³ Wãara ne-inaa jõmaweda parãpa mera jarapata irua tau taawa k'awaapiit'ee. Pãchi puerta jãadap'eda pedee mera jaradap'edaa paara tau taawa k'awaapiit'ee terraza ñriipa biaruk'a.

K'aita waaweedaipia bi

(Mt 10.26-31)

⁴ —Michi k'õp'ãyoorã, mia nãga jara bi. Waaweenáati parã jiri p'anãrã peedait'ee, ãrapa parã p'oyaa atuapida-e perã tok'arradee. ⁵ Jarait'ee k'aita waaweedaipia bi. Tachi Ak'õre waawéeti iruata tachi piupii perã mãik'aapa atuapii perã. Wãara iruta waaweedaipia bi.

⁶ ¿Netopata-ek'ã ipana chak'e joisomaa p'arat'a tau omee pari? Eperãarãpa mãga oopata ipana chak'e mak'iaara vale-e bi jãak'aapa. Mamãda Tachi Ak'õrepa ma ipana chak'eerã pia ak'ipari. ⁷ Parã jida mãgã ak'ipari. Parã puda paara irua juasia iru bi. Mapa waaweenáati, Tachi Ak'õrepa parã k'iniara iru bapari perã ipanaarã k'ãyaara.

Jesucristode ijãapatada apataarã awaraarã k'ĩrapite

(Mt 10.32-33; 10.19-20; 12.32)

⁸ —Mia nãga jara bi. Eperãpa tau taawa jararu pirã ichi Jesucristode ijãapari, mi, chi Eperã Ak'õre Truadepemapa pida jarait'ee: “Mãgí mërë” Tachi Ak'õre angeleerã k'ĩrapite. ⁹ Mamãda eperãpa meraru pirã mide ijãapari, mãgara mia pida merait'ee. “Mãgí mërë-eda” ait'ee Tachi Ak'õre angeleerã k'ĩrapite.

¹⁰ Tachi Ak'õrepa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wẽpapik'ãri, wẽpapii ãchia ik'achia jarapata paara Eperã Ak'õre Truadepema ãpíte. Mamãda ik'achia jararuta pirã iru Jaure ãpíte, mãgee p'ek'au k'achia wẽpapi-e pait'ee.

¹¹ Parã mide ijãapata k'aurepa eperãarãpa parã ateedak'ãri Ak'õre ũraa jarateepata tede maa-e pirã charraarãmaa mãik'aapa poro waibiarãmaa imiateedait'ee, k'ĩsianáati sãga p'anaudait'ee maa-e pirã k'ãata jaradait'ee. ¹² Mãirã k'ĩrapite panadak'ãri mãik'aapa pedeedait'ee pak'ãri, Tachi Ak'õre Jaurepa jarateeit'ee, p'anau k'awaadamerã.

Jesupa nepirida p'arat'a paraa bi, k'ĩsia k'awa-ee bide

¹³ See nãbadadepema abaapa Jesumaa mãgaji:

—Tachi Jarateepari, jarãji mi ñpemamaa tai ak'õrepa net'aa bẽida t'oomerã mi ome.

¹⁴ Jesupa p'anauji:

—K'õp'ãyo, ¿k'aipa mi bijima aji, parã charrak'a mãga jaramerã?

¹⁵ Ichiaba mãgaji:

—K'ĩrak'aupai net'aa k'ĩadai. Eperãarã t'ãri o-ña p'anadak'aa net'aara p'e iru p'anadairã.

¹⁶ Mãpai Jesupa nãga nepiriji jarateeit'ee ma et'ewa jaradade:

'Eperã p'arat'ara bi bapachi. Ne-uu waibia iru bada perã, net'atau waibia ewapachi. ¹⁷ Mapa k'ĩsia beeji: “¿K'ãata ooyama? aji. Te wẽe bi michi net'atau

jōmaweda iait'ee.” ¹⁸ Māpai ma p'arat'ara bīpa k'īsia ataji. “K'awa bīda aji, k'āata ooit'ee. Mi net'atau iapata te wārait'ee māik'aapa awaraa te waibiara oo atait'ee. Māgá michi net'atau net'aa iru bi ome, jōmaweda iayada aji, ma tede. ¹⁹ Maapai mia jarai michi t'āridepai: ‘Mia net'aara iru bi. Nāgí ome año chok'ara pia bapariit'ee. Irá ĩit'ee, nek'oit'ee, ne-inaa toit'ee māik'aapa o-īa bapariit'eeda' aji.” ²⁰ Mamīda ma p'arat'ara bīpa māga k'īsia bīde Tachi Ak'ōrepa irumaa māgaji: “ĭPi k'īsia k'awa-ee bi! Idi weda p'ārik'ua pi piut'ee. Maap'eda, ħk'aipa atait'eema aji, pia net'aara ia iru bi?”

²¹ Ma nepiri aupak'āri, Jesupa māgaji:

—Māgá uchiat'eeda aji, eperāpa net'aara p'e atak'āri ichi-it'ee, Tachi Ak'ōrede ijāa-ee.

Tachi Ak'ōrepa chi warrarā pia ak'ipari
(Mt 6.25-34)

²² Maap'eda Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāma:

—Mia jara bi: K'īsia jōnanáati k'āata k'odait'ee māgá chok'ai p'anadait'ee. Ichiaba k'īsianáati sāga p'aru atadait'ee. ²³ Tachi Ak'ōrepa tachi chok'ai p'anapipari. Iruata tachimaa chik'o teeit'ee. Ma awara irua tachi k'ap'ia ooda perā, tachimaa p'aru teeit'ee. ²⁴ Pichá, ak'iti jā ipanaarā. Āchia net'atau uudak'aa, ewadak'aa māik'aapa ia bīdak'aa chi net'atau iapatamāi. Mamīda Tachi Ak'ōrepa ne-inaa teepari k'odamerā. ĭIru-it'ee parā pipiara p'ani ipanaarā k'āyaara! ²⁵ Eperā audú k'īsia nībīpa hora aba pida waa chok'ai ba-e pai. ²⁶ Ma ne-inaa ma-āri p'oyaa oodak'aa pirā, ħsāap'eda k'īsia jōnima awaraa ne-inaa p'oyaa ooda-e p'anadak'āri?

²⁷ 'Ak'iti sāga nep'ono waripata. Mimiadak'aa māik'aapa p'aru k'adak'aa māgá pi-ia p'anadait'ee. Mamīda mia jara bi: Rey Salomonpa p'arat'ara, net'aa pia iru bapachi mīda, iru p'aru piara jī bak'āri, eperārapa iru pi-ia unuda-e paji nāgí nep'ono k'āyaara. ²⁸ Tachi Ak'ōrepa na p'ūajara pia t'onopipari. Idi wari wā. Mamīda nu uratidaik'āri, t'ipitaude paa jōdariit'ee. Tachi Ak'ōrepa māgá pia ak'i bi pirā nep'ono p'ūajara t'āide nībi, audupīara parā ak'i bapariit'ee, at'āri irude mak'īara ijāada-e p'ani mīda. ²⁹ Tachi Ak'ōrepa māgá ichia ooda pia ak'i bapari perā, k'īsia jōnanáati jiridait'ee ne-inaa k'odait'ee maa-e pirā ne-inaa todait'ee. ³⁰ Māga k'īsiapata na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerāpa. Mamīda parāpata it'aripema Ak'ōre Waibia iru p'ani. Irua k'awa bi ne-inaa parāpa falta p'ani. ³¹ Maperāpi jirīti p'anapataadait'ee iru jua ek'ari. Māga ooruta pirā, ma ne-inaa jōma iru p'anadait'ee.

It'aripema ne-inaa pia
(Mt 6.19-21)

³² —K'ōp'āyoorā, parā michi ovejaarāk'a p'ani. Mapa waaweenáati. Parā chok'ara-ee p'ani. Mamīda Tachi Ak'ōrepa parā k'inia iru bi. Mapa parā bijī ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. ³³ Maperā parāpa net'aa iru p'ani netok'óoti māik'aapa chupīria beerāmaa téeti. Na p'ek'au eujādepema muchila atadai k'āyaara, óoti Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. Māgá atadai it'aripema ne-inaa, sore pak'aa. Ma ne-inaa pi-ia bimāi nechīapataarā p'oyaa t'īudak'aa māik'aapa polillapa p'oyaa āridak'aa. ³⁴ Na p'ek'au eujādepema ne-inaa pia audú ata k'inia bak'āri, pi t'āri araa bait'ee ma ne-inaa ome. Jōdee it'aripema ne-inaa pia audú ata k'inia bak'āri, pi t'āri araa bait'ee māgí ne-inaa ome.

Jesupa jarateeda ijāapataarā poro waibia waya cheit'ee ewatede

³⁵ —Mi parā poro waibia perā, mi waya cheit'ee nidaipia bi, mimiapataarāpa p'aru jīdap'eda lámpara k'oopatak'a āchi chipari cheru misa. ³⁶ Mimiapataarāpa nīpatak'a chipari teedaa cheru misa miak'āipata fiesta oop'eda, puerta ewadait'ee iru t'īk'āri, māga pik'a parā nidaipia bi parā poro waibia cheit'ee ewate. ³⁷ Ma mimiapataarā chiparipa āra pia ak'ipariit'ee, chok'ai p'anaruta pīrā iru pachek'āri. Mia jara bi: Irua āra māgá unuk'āri, jarait'ee su-ak'i p'aneedamerā mesade, ichia āchima chik'o teeru misa. ³⁸ Ichia ma mimiapataarā pia ak'ipariit'ee māgá chok'ai p'anadak'āri, ichi esapite maa-e pīrā idatipodopa cheru pijida. ³⁹ Mamīda nāga k'awáati parāpa. Te chiparipa k'awa bada paara nechipari cheit'ee hora ichi net'aa chia atait'ee, chok'ai bak'aji ma nechipari ichi tede t'īupiamapa. ⁴⁰ Māgá parā jida chok'ai pik'a p'anadaipia bi, atu p'anide mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, cheit'ee perā.

Mimiapari pia mimiapari k'achia ome

(Mt 24.45-51; Mr 13.34-37)

⁴¹ Pedropa Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿ma pedee nepirijik'ā aji, tai-it'ee aupai, wa jōmaarā-it'ee?

⁴² Jesupa nāga nepiriji: ¿Sāgá baparima aji, mimiapataarā poro waibia pia? Māgipa k'īsia k'awaa oopari chiparipa oopi bik'a. Pia ak'ipari chipari net'aa atabēida ichi juade māik'aapa chiparimaa nek'opip'eda, mimiapataarāmaa chik'o tawapari. ⁴³ O-īa bapari chipari pachek'āri, ichi mimiamaa unu chepari perā. ⁴⁴ Mia wāarata jararu. Chiparipa māga unu chek'āri, jōma ichia net'aa iru bi biit'ee ma mimiapari jua ek'ari ak'i bamerā. ⁴⁵ Mamīda ma mimiapari t'āri k'achia bi pīrā, nāga k'īsiai: “Taarāit'ee mi chipari.” Mapa apemaarā mimiapataarā wimaa beei māik'aapa tomaa beei, nek'omaa beei toyaa beerā ome. ⁴⁶ Mamīda ma mimiapari k'achia atu bide, chi te chipari pacheit'ee. Māpai irua ooda k'awaa atak'āri, iru miapiit'ee māik'aapa āyaa pēit'aait'ee awaraa ijāadak'aa beerā chupiria chitoonimaa.

⁴⁷ 'Mimiaparipa k'awaak'āri chiparipa oopi bi, mamīda chipari ni-e māik'aapa oo-e irua k'inia bik'a, chiparipa ma mimiapari wima chok'ara wipiit'ee. ⁴⁸ Mamīda mimiaparipa māgee ne-inaa k'achia ooru pīrā k'awa-eeta, mak'īara wipi-e pait'ee. Tachi Ak'ōrepa eperāmaa k'īsia k'awaapik'āri ne-inaa oo k'awaamerā, k'inia bi ma eperāpa māga oomerā, ma ne-inaa chaaree bi mīda. Ma awara eperāarā bik'āri ma eperā jua ek'ari, k'inia bi irua āra pia ak'i bapariimerā, chaaree bi mīda.

Jesús k'aurepa tachi ēreerā ome t'āri auk'a p'anada-e pait'ee

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ —Mi cheji na p'ek'au eujādee t'ipitauk'a k'oodo, aide ijāadak'aa beerā miapiit'ee. ¡Māga oo aupada paara, mi o-īa bak'aji! ⁵⁰ Mamīda ai naaweda mīmaa ne-inaa k'achia p'asait'ee. Chupiria nībait'ee māga parumaa. ⁵¹ ¿Parāpa k'īsia p'anik'ā mi cheji eperāarā k'āiwee p'anapide? Māga-e. K'īsia awara-awaraa papideta cheji. ⁵² Idideepa te pidaarā joisomaadepema ōpeerāpa mide ijādait'ee; jōdee omeerāpa ijāada-e pait'ee. Maa-e pīrā omeerāpa ijādait'ee; jōdee ōpeerāpa ijāada-e pait'ee. Mi k'aurepa t'āri auk'a p'anada-e pait'ee. ⁵³ Ak'ōre t'āri auk'a ba-e pait'ee chi warra ome maa-e pīrā chi warra t'āri auk'a ba-e pait'ee chi ak'ōre ome. Nawe t'āri auk'a ba-e pait'ee chi k'au ome maa-e pīrā chi k'au t'āri auk'a ba-e pait'ee chi nawe ome. P'āk'ōre t'āri auk'a ba-e pait'ee chi āigu ome maa-e pīrā chi āigu t'āri auk'a ba-e pait'ee chi p'āk'ōre ome.

Ewari k'awa p'anirā

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Jesupa ichiaba māgaji eperāarā arii p'anadap'edaarāmaa:

—Parāpa unudak'āri jīarara uchiaruta ak'ōrejīru baaipari eere, jarapata k'oi cheit'ee. Māga p'asapari parāpa jarapatak'a. ⁵⁵ Ichiaba nāu p'uak'āri sur eereepa, jarapata wāsia nībait'ee. Māga p'asapari. ⁵⁶ ¡K'Īsia atua p'anīrā! Parāpa māgá pajā māik'aapa eujā ak'i p'anīpa eu k'achia wa eu pia k'awa p'anī pīrā, ¿sāap'eda ne-inaa mia oomaa bi k'awada-e p'anīma? aji.

T'āri auk'a p'anapataadaipia bi
(Mt 5.25-26)

⁵⁷ 'Mia oo bi māik'aapa jaratee bi ak'iti k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa oopi bi wa māga-e. Māpai parā t'āri auk'a bīti iru ome. ⁵⁸ Eperā nepīra iru bi pīrā pi ome māik'aapa pi charramaa atee k'inia bi pīrā, wāi naaweda t'āri pia pedeeipia bi iru ome t'āri auk'a bīdait'ee. Maa-e pīrā charra k'īrapite panadak'āri, māgīpa pi ata bīi jīapataarā juade carcelde t'i nībinadamerā. ⁵⁹ Mia wāarata jararu. Mamāik'aapa uchia-e pai p'arat'a jōmaweda p'aa-emma.

13

P'ek'au k'achia oo amaadaipia bi

¹ Maapai eperāarā ūk'uru wājida Jesús ak'ide. Nepīrijida Pilatopa Galilea eujādepema imīk'īraarā peepida, ārapa p'aareerāmaa ne-animalaarā peepidap'eda, paapidak'āri. Māgá ma eperāarā waa p'oirā beeji ma ne-animalaarā waa ome. ² Māga ūrip'eda, Jesupa māgaji:

—¿Parāpa k'Īsia p'anīk'ā aji, Tachi Ak'ōrepa māga p'asapiji ma Galilea eujādepemaarāpa p'ek'au k'achiara oodap'edaa perā ma eujādepemaarā awaraarā k'āyaara? ³ Māga-e. Mamīda pāchia p'ek'au k'achia oopata oo amaada-e pīrā, ichiaba piudait'ee. ⁴ Māga-e pīrā ¿k'Īsia p'anīk'ā dieciocho piudap'edaarā Siloé torre t'eeek'āri, māgá piujida ne-inaa k'achiara oopachida perā awaraa Jerusalendepemaarā k'āyaara? ⁵ Māga-e. Mamīda pāchia p'ek'au k'achia oopata oo amaada-e pīrā, ichiaba piudait'ee.

Jesupa nepīrida higuera bīrīde

⁶ Māpai Jesupa nāga nepīrijī jarateeit'ee:

—Eperāpa higuera bīrī uu iru baji ichi uva k'āide. Ewari aba ak'inaji, higojō chau bi jīak'aapa. Mamīda chau-ee baji. ⁷ Mapa jaraji eperā chi ne-uu ak'i baparimaa: “Año ōpee iru bīda aji, higojō jīrī che bi nama. Mamīda unuk'aada aji. T'iap'et'aapáde aji. ¿K'āare-it'ee ichi k'inia jāma bainī bayama aji, eujā jīamaa?” ⁸ Mamīda ma eujā ak'īparīpa p'anauji: “Señor, ichiak'au bīpáde aji, na año aupai. Yooro p'oirait'ee ujāra ome māik'aapa arii p'e bīnait'eeda aji. ⁹ Māga ook'āri, ¿chau-e paik'ā? aji. Mata chau-e pīrā, t'iap'et'aait'eeda” aji.

Jesupa wēra eburuk'uk'ua bada jipada

¹⁰ Ewari aba jīpata ewate Jesupa jarateemaa baji Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. ¹¹ Mama baji wēra dieciocho años k'ayaa bi. Netuarapa ma wēra eburuk'uk'uapiji. Mapa jīp'a p'oyaa bainī beek'aa paji. ¹² Jesupa ma wēra unu atak'āri, t'ī ataji māik'aapa māgaji:

—Wēra, pi jīpa bīda aji.

¹³ Māpai ichi jua bīji ma wēra ek'arra ĩrī. Aramata jīp'a bainī beeji māik'aapa Ak'ōremaa it'aa t'īmaa beeji o-īapa. ¹⁴ Mamīda ma Ak'ōre Ūraa jarateepata tedepema poro waibia k'īraudachi, jīpata ewate Jesupa jīpat'aada perā. Mapa eperāarāmaa māgaji:

—Ewari seis paraada aji, mimiadait'ee. Chedapáde aji, māgí ewate jīpapide. jīpata ewate chenaadapáde aji.

¹⁵ Māpai Tachi Waibiapa p'anauji:

—¡Mamīda parāpa paara oodak'aa pāchia jarateepatak'a! jīpata ewate ichiaba mimiapata! ¿jīpata ewate pāchi p'ak'a maa-e pirā burro ērapata-ek'ā aji, ateedait'ee pania topide? ¹⁶ Na wēra Abrahamdeepa uchiada Satanapa dieciocho años k'ayaa iru baji. ¿jīpata ewate p'oyaa jīpaik'araa baji-ek'ā? aji.

¹⁷ Jesupa māga jarak'āri, ichi k'īra unuamaa iru p'anadap'edaarā k'īra nejasia p'aneejida eperāarā k'īrapite. Mamīda arii p'anadap'edaarā o-īa para baji Jesupa ne-inaa pia ooda k'aurepa.

Mostaza taude nepirida

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Jesupa ichiaba awaraa nepiriji jarateeit'ee:

—¿K'āarek'a bima aji, Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā? ¿K'āare ome auk'a bima? aji. ¹⁹ Mostaza tau p'isi k'edék'ata bida aji, eperāpa uuda ichi te āuk'idaa. Wari wāpachi pak'uruk'a nībeerumaa. Waibia nībeek'āri, chi jua t'aide ipanaarā chepata iidait'ee.

Levadurade nepirida

(Mt 13.33)

²⁰ Ichiaba Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee:

—¿K'āarek'a bima aji, Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā? ²¹ Wērapa levadura p'oiraparik'a bi harina waibia ome, pan masa pia warimerā.

Tachi Ak'ōre truadee wāit'ee puerta p'īrup'ee pik'a bi

(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Jerusalén ode wādade Jesupa jarateeji p'uuru bee chaa māik'aapa ai ik'aawa eperāarā p'anapatamāi. ²³ Maapai eperāpa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿eperāarā chok'ara-ee Ak'ōre eujādee wādait'eeek'ā? aji.

Jesupa p'anauji:

²⁴ —Tachi Ak'ōre truadee wāit'ee puerta p'īrup'ee bide t'īupatak'ata bi. Mia jara bi: Eperāarā chok'ara wā k'inia p'anadait'ee Tachi Ak'ōre truadee. Mamīda p'oyaa wāda-e pait'ee. ²⁵ Te chipari p'irabaip'eda, ichi puerta jīa nībiparik'a, māga pik'a ewari cherude mi, parā poro waibiapa Ak'ōre truadepema puertak'a bi jīait'ee. Māpai parā taawa p'aniirāpa māgadait'ee: “Tachi Waibia, ewapāde adait'ee tai t'īudait'ee.” Mamīda mia p'anaut'ee: “Mia parā k'awa-e bi. Mapa parā t'īupi-e pait'ee. Parā michideerā-eda ait'ee.” ²⁶ Māpai parāpa jara p'aneedait'ee: “Tai pi ome nek'opachida māik'aapa ne-inaa topachida. Tai p'uuru jāde pia jaratee nipapachida” adait'ee. ²⁷ Mamīda mia p'anaut'ee: “¿Mia jara-e pajik'ā parā michideerā-e? ¡Āyaa wāti mi ik'aawaapa, ne-inaa k'achia oopataarā!” ²⁸ Parāpa unudak'āri Abraham, Isaac, Jacob, jōmaweda Ak'ōre pedee jarapataarā ome Tachi Ak'ōre truade, k'awaadait'ee parā taawa p'ani. Māpai jēedait'ee māik'aapa pāchi k'ida kierrkierree para bait'ee p'uapa. ²⁹ Eperāarā chedait'ee norte eereepa, sur eereepa, ak'ōrejīru uchiapari eereepa māik'aapa ak'ōrejīru baaipari eereepa. Māirāta su-ak'i p'ana chedait'ee nek'ode Tachi Ak'ōre ome ichi truade. ³⁰ Maapai chi irapema ek'ariara beerā Tachi Ak'ōrepa waibiara papiit'ee. Jōdee irapema waibiara beerā irua ek'ariara papiit'ee.

Jesús jēda Jerusalén p'uuru pidaarā pari

(Mt 23.37-39)

³¹ Māpai fariseorā ūk'uru chejida māik'aapa māgajida Jesumaa:

—Wāji namāik'aapa, Herodepa pi peet'aa k'inia bairā.

32 Irua p'anauji:

—Wãti jarade jã ik'awaa bimaa: “Idi mãik'aapa nu uchiapik'ooit'ee netu-ara merãtia bee eperãarã k'ap'iadeepa mãik'aapa k'ayaa beerã jipak'ooit'ee. Maap'eda nunorema parumaa aupait'ee.” 33 Mamïda idi, nu mãik'aapa nunorema ichita wãit'ee michi ode, pia-e bairã Ak'õre pedee jarapari Jerusalén p'uuruudeepa taawa piumerã.

34 '¡Jerusalén, Jerusalén, pidepemaarãpa Tachi Ak'õre pedee jarapataarã peepata mãik'aapa irua pëida eperãarã mãupa bat'a peepata! At'apai mia pidepemaarã araa p'e k'inia bapachi, et'erre wërapa chi chak'eerã p'e ataparik'a ichi isia ek'ari. Mamïda parãpa k'iniada-e paji. 35 ¡Ûrítí! ¡Pãchi te ituaba beeit'ee, Tachi Ak'õrepa parã waa ak'i-e pait'ee perã! Mia jara bi: Parãpa mi waa unuda-e pait'ee ewari cherude nãga jararutamaa:

‘¡Tachi Ak'õrepa ichia pëida ichita pia ak'i bapariit'ee!’

(Sal 118.26)

14

Jesupa eperã k'ap'ia ooro bada jipada

1 Ewari aba ñipata ewate Jesús wãji nek'ode fariseorã poro waibia temaa. Mama bide awaraa fariseorãpa iru ak'i p'anajida, imiatee k'inia p'anadap'edaa perã. 2 Mama ichiaba baji eperã aba k'ap'ia ooro bi k'ayaapa. Mãgí Jesús k'Írapite bainí ba cheji. 3 Mãpai Jesupa iidiji Moisepa p'ãda jarateep-ataarãmaa mãik'aapa fariseorãmaa:

—¿ñipata ewate k'ayaa bi jipaipia bik'ã aji, maa-e pirã jipaik'araa bi?

4 Mamïda ãchi k'Íup'ee para beejí. Mãpai irua chi k'ayaa bi jita atap'eda, jipat'aaji mãik'aapa jaraji wãmerã. 5 Mãpai fariseorãmaa mãgaji:

—Pichi warra maa-e pirã p'ak'a toidú padarida paara, ¿isapai jitana-e pak'ajik'ã aji, ñipata ewate mïda?

6 Mamïda maarepida p'anauda-e paji.

Eperãarã miak'ãipata fiesta oode t'í pëida

7 Jesupa unuk'ãri ma fariseopa awaraarã t'í pëida su-ak'i p'aneeruta su-ak'i beepari piara bide, nãga nepiríji jarateeit'ee:

8 —Eperãpa pi t'í pëik'ãri miak'ãipata fiesta oode, su-ak'i beenáaji su-ak'i beepari piara bide, eperã pi k'ãyaara waibia bi t'ëe chei perã. 9 Mãgara chi t'ídapa pïmaa mãgai: “Téje pi su-ak'i beepari na eperãmaa.” Mãpai pi k'Íra nejasia bai mãik'aapa su-ak'i banai su-ak'i beepari t'imipiara bide. 10 Ma k'ãyaara pi t'í pëidak'ãri, su-ak'i banáji su-ak'i beepari t'imiaara bide, pi t'ídapa mãga chemerã: “K'õp'ãyo, su-ak'i ba chéji su-ak'i beepari piara bide.” Mãgara pi o-ãa su-ak'i banai apemaarã waawí mesade. 11 Tachi Ak'õrepa chi waibia pa k'inia bi ek'ariara papiit'ee. Jõdee chi audua-ee bi waibia papiit'ee.

12 Ichiaba Jesupa mãgaji ma fariseorã poro waibiaamaa:

—Eperãarã t'í pëik'ãri nek'o chedamerã pichi temaa, t'í pëináaji pichi k'õp'ãyoorã, ñpemaarã, èreerã, wa pi te k'ait'a p'ani p'arat'ara beerã, ma pari ãrapa ichiaba pi t'ídai perã nek'ode ãchi temaa. 13 Ma k'ãyaara fiesta ook'ãri, t'í pëipia bi chupiria chedeerã, p'oyaa t'ia-ee beerã, biiri nik'anik'aa beerã mãik'aapa tau p'ãriu beerã. 14 Mãgá o-ãa bait'ee, ma pari ãrapa ne-inaa oodait'ee wëe p'anadairã. Ma awara ma pari Tachi Ak'õrepa pïmaa ne-inaa pia ooit'ee, ichia pia ak'i biirã jai-idaadap'eda p'irabairuta ewate.

Nek'opata fiesta waibiade nepirida
(Mt 22.1-10)

¹⁵ Māga ūrik'āri, ma mesade su-ak'i p'anadap'edaadepema abaapa māgaji Jesumaa:

—jō-īa bait'eepi chi nek'oru nek'opata waibiade Ak'ōre truade!

¹⁶ Māpai Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee:

—Eperāpa chik'o waibia joopiji māik'aapa eperāarā chok'ara t'ī pēiji.

¹⁷ Chik'o aupa nībak'āri, pēiji chi chok'apari jarade ma t'ī pēida eperāarāmaa: “Chéti, jōma aupa jēra bairā.” ¹⁸ Mamīda jōmaarāpa: “P'oyaa wāda-eda” ajida. Chi naapemapa māgaji: “Et'ewapai mia eujā neto ataji. Ichita wāit'ee ak'ide. Mi chupiria k'awaapāde aji, p'oyaa wā-e perā.” ¹⁹ Awaraapa māgaji: “Et'ewapai p'ak'a diez neto atajida aji, mimiapinait'ee michi eujāde. Mi chupiria k'awaapāde aji, p'oyaa wā-e perā.” ²⁰ Jōdee awaraapa māgaji: “Ewaa miak'āiji. Mapa p'oyaa wā-eda” aji. ²¹ Chi chok'a pēida āpītee cheji chiparimaa jarade. Māpai ma te chipari k'īraudachi māik'aapa māgaji chi chok'aparimaa: “Wāji p'uuru jādee māik'aapa p'e anēji chupiria chedeerā, p'oyaa t'iak'aa beerā, tau p'āriu beerā māik'aapa bīri nik'anik'aa beerā.” ²² Bī-ap'eda, māgaji chi chok'a pēidapa: “Señor, mia ooji pia jaradak'a. Mamīda su-ak'i beepari at'āri pari jēra bīda” aji. ²³ Māpai ma te chiparipa māgaji chi chok'aparimaa: “Māgara wāji o bee chaa eperāarā jirīde, mi te p'īu nība chemerā. ²⁴ Mia jara bi: Chi eperāarā naa t'ī pēida apidaapa k'oda-e pait'ee mi chik'o.”

Cristo ome nipapataarā nāga p'asadait'ee

(Mt 10.37-38)

²⁵ Eperāarā chok'ara nipajida Jesús t'ēe. Mapa irua āpītee ak'iji māik'aapa māgaji:

²⁶—Mi ome niparupa mi k'iniara iru ba-e pirā chi ak'ōre, chi nawe, chi wēra, chi warrarā, chi ipemaarā, chi ipewēraarā, ichi paara k'inia bai k'āyaara, māgī p'oyaa mēre pa-e pai. ²⁷ Ichiaba eperā piuamaa bi pirā mide ijāa bi k'aurepa, māgī mēre pa-e pai. ²⁸ Parādepema abaapa te it'ia oo k'inia bi pirā, naapiara juasia-e paik'ā k'awaait'ee jōmasaa p'arat'a falta bi ma te oo aupait'ee. ²⁹ Māga oo-e pirā, ma te basa oop'eda, p'oyaa oo aupa-e pak'āri, chi unurutaarāpa pi oomaa iru p'aneedai. ³⁰ Jarapataadai: “Na eperāpa te oomaa beejī. Mamīda p'oyaa oo aupa-e paji.” ³¹ Maa-e pirā, rey wā k'inia bak'āri jura chōode awaraa rey ome, naapiara chi soldaorā juasiapari k'awaait'ee diez mil soldaorāpa p'oyaadai wa p'oyaada-e pai soldaorā veinte mil āra īri chōo cherutaarā. ³² P'oyaa-e paita bi pirā, ¿chi apema rey t'imí cheru weda jara pēit'ee-ek'ā k'īra jīp'a p'aneedait'ee chōoda-ee? ³³ Māga pik'a parādepemapa k'īsiap'eda mide ijāait'ee, ma k'aurepa ichia ne-inaa jōmaweda iru bi atuaamaa beeru pirā, māgara p'oyaa mēre pa-e pai.

Jesupa jarateeda t'ā k'iyaa-ee pik'a p'anīrāde

(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴—T'ā pia bi. Mamīda k'iyaa-edaru pirā, ¿sāga waya k'iyapiima? aji. ³⁵ Pia-e bi eujā-it'ee pijida. Ichiaba ne-uu k'arra ik'aawa p'eit'ee pida pia-e bi. Jīp'a bat'at'aaipia bīda aji. Pia k'īsiati parāpa et'ewa ūridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi.

15

Oveja atua badade nepirida

(Mt 18.10-14)

¹ Ma t'ēpai Cesar-it'ee impuesto p'epataarā māik'aapa awaraa k'achia oopataarāda apatap'edaa k'ait'a chejida Jesús pedee ūride. ² Mapa fariseorā Moisepa p'āda jarateepataarā ome iru āpīte ik'achia pedeejida:

—Jāgipa p'ek'au k'achia oopataarā auteebaipari māik'aapa nek'opari āra ome.

³ Māpai Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee:

⁴ —Parādepema abaapa cien oveja iru bi pirā māik'aapa madepema aba atuadaru pirā, ¿atabēi-e paik'ā aji, chi apemaarā noventa y nueve āchi p'anapatamāi chi atuadaida jirinait'ee unu atarumaa? ⁵ Unu atak'āri, o-īapa pi ik'ia iri jira atap'eda, ⁶ aneeit'ee māik'aapa pachek'āri teeda, pichi k'ōp'āyoorā t'ī p'e atait'ee. Māpai māgait'ee: “O-īa p'anadāma mi oveja atua bada unu atada perā.” ⁷ Mia jara bi: Ak'ōre truade māgā ichiaba audú o-īadaipata p'ek'au k'achia ooparipa ichia p'ek'au k'achia oopata oo amaak'āri māik'aapa Tachi Ak'ōrede ijāa beek'āri. O-īara p'anapata ma k'ap'ia, o-īa p'anadai k'āyaara noventa y nueve t'āri pia beerā k'ap'ia.

P'arat'a tau atua badade nepirida

⁸ —Wērapa p'arat'a tau diez iru bipa madepema aba atuadaru pirā, ¿lámpara k'oo atap'eda, piak'āa te jā barremaa bee-e paik'ā unu atarumaa? ⁹ Unu atak'āri, chi k'ōp'āyoorā t'ī p'e atait'ee māik'aapa māgait'ee: “O-īa p'anadāma mia unu atada perā p'arat'a tau atuadaida.” ¹⁰ Mia jara bi: Angeleerāpa ichiaba māgā o-īadaipata p'ek'au k'achia ooparipa ichia p'ek'au k'achia oopata oo amaak'āri māik'aapa Tachi Ak'ōrede ijāa beek'āri.

Eperāpa chi warrapa k'achia ooda perdonaada

¹¹ Jesupa ichiaba nāga nepiriji jarateeit'ee:

—Eperāpa warrarā omé iru baji. ¹² Ewari aba chi k'ūtrāara badapa māgaji chi ak'ōremaa: “Ak'ōre, teepáde aji, mi eerepema net'aa pi piuk'āri atabēit'ee bidepema.” Māga ooji chi ak'ōrepa. Ma k'ūtrāa eerepema net'aa teeji irumaa. ¹³ Maap'eda ma warra t'ēepemapa ichi eerepema net'aa p'e atap'eda, netok'ooji māik'aapa ma p'arat'apa t'imí wāji awaraa todee. Mama p'arat'a pariatua gasta wāpachi māik'aapa jōt'aaji ichia oo k'iniata oo bipa. ¹⁴ Ma awara p'arat'a jōma jōdaik'āri, at'apai jarra oojida ma eujāde. Maperā jarra choomaa beeji. ¹⁵ Mapa wāji mimia jiride ma eujādepema eperāmaa. Ma eperāpa pēiji sinarā jīade. ¹⁶ Audú jarrapa bi jāwaa k'inia bapachi sinarā chik'opa. Mamīda apidaapa nek'opidak'aa paji. ¹⁷ Māpai k'īsia beeji: “Mi ak'ōre tede mimiapataarā chok'araarāpa nek'odait'ee iru p'anida aji. ¡Jōdee mi nama jarrapa piu wā! ¹⁸ Mi ak'ōremaa wāit'eeda aji. Panak'āri, nāga jarait'eeda aji: Ak'ōre, mia p'ek'au k'achiata ooji Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa pi āpīte. ¹⁹ Waa pichi warrak'a mi iru banáaji. Jīp'a pichi mimiaparik'a iru báji anait'ee.” ²⁰ Maap'eda cheji chi ak'ōre temaa.

'At'āri t'imí cheru weda, chi ak'ōrepa unu ataji māik'aapa chupiría k'awaaji. P'iraji chi warramaa māik'aapa wēre atap'eda, k'īra it'aaji. ²¹ Māpai chi warrapa māgaji: “Ak'ōre, mia p'ek'au k'achiata oojida aji, Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa pi āpīte. Waa pichi warrak'a iru banáaji. Jīp'a pichi mimiaparik'ata iru báji.” ²² Mamīda chi ak'ōre audú o-īa bada perā, māgaji chi mimiapataarāmaa: “P'aru pipiara bita atanáti māik'aapa jī bítí. Ichiaba ichi juade sortija jī bítí māik'aapa ichi bīrīde chancla jī bítí. ²³ Anéeti p'ak'a poreera bita māik'aapa peet'áati. ¡K'odait'ee māik'aapa pēiradait'ee! ²⁴ ¡Mi warra piu pik'a bada waya chok'ai bi! ¡Chi atua pik'a bada unu atajidapi!” Māpai fiesta oojida.

²⁵ 'Māimisa chi warra naapema ne-uu k'āide baji. Teedaa chek'āri, ūri cheji o-īa pēira para bi. ²⁶ Mapa mimiapari aba t'ī ataji māik'aapa iidiji: “¿Sāga jōnima?” aji. ²⁷ Māpai ma mimiaparipa māgaji: “Pi īpema pachejida aji. Pi ak'ōrepa p'ak'a poreera bita peepiji, iru k'ap'ia k'ayaa wēe pacheda perā.”

28 Māga ūrik'āri, chi ĩpema ne-uu k'āideepa cheda k'īraudachi māik'aapa teedaa t'īuamaa beejī. Maperā chi ak'ōre taawaa uchijai enenee pedeede t'īumerā.

29 Mamīda chi warrapa māgaji chi ak'ōremaa: “Pia k'awa bida aji, mi taarā mimiadoo. Ichita k'īra jīp'a oodoo pia jaradak'a. Mamīda mimaa tee-e paji cabra chak'e pida, o-īa nek'omerā michi k'ōp'āyoorā ome. 30 Jōdee pi warra pacheda-it'eeta peepiji p'ak'a poreera bi, jōma piichi p'arat'a teeda jōt'aaji mīda prostitutaarā ome.”

31 'Māpai chi ak'ōrepa p'anauji: “Warra, pi ichita mi ome bapari. Net'aa jōmaweda mia iru bi pērē. 32 Mamīda ĩrā o-īa p'anadaipia bi pi ĩpema piu pik'a bada chok'ai bairā; chi atua bada unu atadap'edaa perā.”

16

Mimiapataarā poro waibiade nepirida

1 Jesupa ichiaba nāga nepiriji chi k'ōp'āyoorāmaa jarateeit'ee:

—Eperā p'arat'ara bi bapachi. Ichia iru baji mimiapataarā poro waibia ichi jua ek'ari. Ewari aba māgī imiateejida irua net'aa pariatua atuapi bada perā. 2 Mapa chi mimia chiparipa t'ī atap'eda, māgaji: “¿Wāarak'ā aji, pi āpīte jara chedap'edaa? ĩraweda p'ā tēji jōmaweda mi net'aa iru bi, pi waa mi mimiapataarā poro waibia pa-e pait'ee perā.” 3 Māga ūrik'āri, ma mimiapataarā poro waibiapa k'īsiaji: “ĩrā ¿sāgapi ooit'eema mi mimia chiparipa mi mimia wēe bik'āri? Juatau wēe bi mimia chaaree ooit'ee māik'aapa k'īra nejasia bi ne-iidipariit'ee. 4 K'awa bida aji, sāga ooit'ee eperāarāpa mi auteebaidamerā mimia wēe beek'āri.” 5 Māpai t'īpiji aba-abaa chedamerā chi paraa p'anadap'edaarā chi mimia chiparimaa. Chi naa chedamaa iidiji: “Pia ¿jōmasaa paraa bima aji, michi poro waibiamaa?” 6 P'anauji: “Aceite olivodee ooda ochocientos galones paraa bida” aji. Māpai ma mimiapataarā poro waibiapa māgaji: “Acha bida aji, pia paraa bada p'āda. Nāgī jēt'āaji māik'aapa awaraata oo atapáde aji, cuatrocientos pari.” 7 Maap'eda iidiji awaraamaa: “¿Pia jōmasaa paraa bima?” aji. Ma eperāpa p'anauji: “Trigo bulito cien paraa bida” aji. Māpai mimiapataarā poro waibiapa māgaji: “Acha bida aji, pia paraa bada p'āda. Nāgī jēt'aap'eda, awaraata oo atapáde aji, ochenta bulito pari.” 8 Chi mimia chiparipa k'awaji ma mimiapataarā poro waibia k'achia bada ik'awaa bi. Mapa ĩtria-e paji. Ichiaba māga pik'a p'ani na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā. Ik'awaara p'anapata Tachi Ak'ōredeerā k'āyaara.

9 'Maperā mia parāmaa ūraait'ee. Na p'ek'au eujādepema net'aa iru p'ani tēeti k'ōp'āyoorā atadait'ee mi-it'ee. Māga ooruta pirā, ma net'aa jōdaik'āri, Tachi Ak'ōrepa parā auteebaiit'ee ichi truade.

Chisāgita tachi chipari; Tachi Ak'ōre wa p'arat'a

10 —Chi t'āri jīp'a bīpa net'aa chok'ara-ee iru bi pijida, awaraarāmaa teeru pirā, auk'a teepariit'ee net'aa chok'ara iru bak'āri. Jōdee chi k'ūrayaa bīpa teemaa bi pirā net'aa chok'ara-ee iru bīdepema, auk'a teemaa bapariit'ee net'aara iru bak'āri. 11 Mapa parā t'āri jīp'a p'anada-e pirā na p'ek'au eujādepema net'aa, p'arat'a ome, ¿k'aipa it'aripema net'aa parā jua ek'ari bīma? 12 Ichiaba na p'ek'au eujāde p'anide chīara net'aa t'āri jīp'a ak'ida-e pirā, ¿k'aipa parāmaa it'aripema net'aa pia teeima?

13 'Eperā chipariirā omé jua ek'ari mimia baik'araa bi. Māga bi pirā, chipari aba k'īra unuamaa iru bai māik'aapa chi apema k'inia iru bai, maa-e pirā abaapa jara bik'a ooi māik'aapa chi apemapa jara bik'a ooamaa bai. Māga pik'a apidaapa ooda-e pai Tachi Ak'ōrepa jara bik'a; p'arat'a, net'aa pia p'e bi misa.

Jesupa fariseorãmaa jarada

¹⁴ Fariseorãpa ma ũraa ũridak'ãri, Jesús oo iru p'aneejida, p'arat'a k'inia p'anadap'edaa perã. ¹⁵ Mapa Jesupa mägaji:

—Parã t'ãri pia beerãk'a p'anapata eperãarã k'ĩrapite. Mamĩda Tachi Ak'õrepa k'awa bi k'ĩsia k'achia parã t'ãride iru p'ani. Ne-inaa parãpa audupãara k'inia iru p'ani; ma ne-inaa Tachi Ak'õrepa unuamaa iru bapari.

Jesupa jarada Moisepa p'ãdade

¹⁶ —Moisepa ũraa p'ãdak'ãriipa mãik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa ũraa p'ãdak'ãriipa Juan Bautistapa ũraa jarada parumaa, eperãarãpa jiripachida Tachi Ak'õredeerã p'aneedait'ee ma ũraade jara bik'a oo p'anipa. Mamĩda ma ũraa jõru. Juan badak'ãriipa mia pedee pia jarateepari, eperãarãpa k'awaadamerã mi k'aurepa Tachi Ak'õrepa eperãarã biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã.

¹⁷ Pajã mãik'aapa na p'ek'au eujã jõdaridai, jõma Tachi Ak'õrepa ũraa p'ãpidade jara bik'a p'asai naaweda.

Jesupa jarateeda miak'ãi p'anĩrã mia amaanaadamerã (Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸ —Eperãpa ichi wëra amaataaru pirã mãik'aapa miak'ãiru pirã awaraa ome, p'ek'au oomaa bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Ichiaba eperã miak'ãiru pirã wëra amaataada ome, p'ek'au oomaa bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

P'arat'ara bada mãik'aapa Lázaro, chupiria chada

¹⁹ —Eperã p'arat'ara bi bapachi. Mägí p'aru pi-ia jipachi mãik'aapa ewari chaa fiesta waibia oopachi. ²⁰ Ichiaba mama bapachi eperã chupiria chi t'ijarapatap'edaa Lázaro. Mägí k'ap'ia jõma aida-idaa baji. Eujãde su-ak'i beepachi ma p'arat'ara bi te t'ĩupatamãi. ²¹ Mäga oopachi ma p'arat'ara bi mesadeepa chik'o baaida k'o k'inia bada perã. Mama bide usaarãpa iru aida senepachida. ²² Ewari aba ma chupiria chi jai-idaaji mãik'aapa angeleerãpa iru jaure it'aa ateejida Abraham ome bade. Ichiaba ma p'arat'ara bada piuji mãik'aapa iajida.

²³ 'Ma p'arat'ara bada jaure chupiria nĩbaji piudap'edaarãmãi. Mamãik'aapa it'aa ak'ik'ãri, t'imĩpa unuji Abraham Lázaro ome. ²⁴ Mãpai biaji: “Michi chonaarã ak'õchona Abraham, jmi chupiria k'awãaji! Lázaro jua k'ĩ paniade beepiji mãik'aapa pëiji mi k'ĩrame k'urãtipide, na t'ipitaude chupiria nĩbairã.” ²⁵ Mamĩda Abrahampa p'anauji: “Warra, k'irãpãji pi pia bapachi chok'ai bak'ãri; jõdee Lázaro chupiria bapachi. Irã iru ñimaa bi nama; jõdee pi chupiria nĩbi. ²⁶ Ma awara tachi p'ani esajãk'a waibia k'õot'ari jira bi. Mapa chi nãik'aapa wã k'inia p'anĩrã p'oyaa wãda-e jãmaa. Ichiaba chi jãik'aapa che k'inia p'anĩrã p'oyaa cheda-e namaa.”

²⁷ 'Mãpai ma p'arat'ara badapa mägaji: “Mãgara ak'õchona Abraham, mi chupiria k'awãaji. Pëiji Lázaro michi ak'õre temaa. ²⁸ Mama michi ipemaarã joisomaa p'anapata. Jara pëiji chenaadamerã namaa, mi mia nĩbimaa.”

²⁹ Mamĩda Abrahampa p'anauji: “Arãpa iru p'anida aji, Moisepa p'ãda mãik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaa. Mägí ũraa ũridaipia bi mãik'aapa Ak'õrede ijãdaipia bi.” ³⁰ Mamĩda ma p'arat'ara badapa p'anauji: “Wãarada aji, ak'õchona Abraham. Mamĩda piuda chok'ai p'irabaip'eda, wãru pirã ãramaa, mägara wãara ãchia p'ek'au k'achia oopata oo amaadait'ee mãik'aapa Ak'õrede ijãdait'ee.” ³¹ Mamĩda Abrahampa mägaji ma p'arat'ara badamaa: “Moisepa p'ãda mãik'aapa Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaa

ũri k'iniada-e p'ani pirã, ichiaba ijãada-e pait'ee eperã piuda p'irabaip'eda, wãru pijida ãramaa jarade.”

17

Jesupa jarateeda p'ek'au k'achiade baainadamerã
(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

¹ Jesupa mãgaji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—Na p'ek'au eujãde ichita p'ek'au k'achia paraait'ee. ¡Mamãda Tachi Ak'õrepa k'achiadee pëit'eepi chi eperãpa p'ek'au k'achia oopi bi awaraarãmaa! ² Piara bak'aji k'ũruma iru otaude jã atadap'eda, p'usa jãde bat'at'aadait'ee, ichia na warrarãmaa p'ek'au k'achia oopii k'ãyaara. ³ ¡K'ĩrak'aupai parãpa mãga oodai!

'Awaraa ijãaparipa p'ek'au k'achia ooru pirã, itriati. Mamãda irua p'ek'au k'achia oo amaa bi pirã, chupiria k'awáati mãik'aapa ma k'achia ooda perdonáati. ⁴ Ewari abaade pĩmaa ne-inaa k'achia ooda siete ooru pijida, jarada siete irua jara cheru pirã mãga waa oo-e, ichita chupiria k'awáaji mãik'aapa ma k'achia ooda perdonáaji.

Ijãapataarãpa wãara ijãadak'ãri

⁵ Mãpai chi k'õp'ãyoorãpa Jesumaa iidijida:

—Taimaa waapiara ijãapíji Tachi Ak'õrede.

⁶ Jesupa p'anauji:

—Mostaza tau p'isi k'edee mĩda, waibiadaipari pak'uruk'a. Mãga pik'a írá parãpa wãara ijãaruta pirã, ma-ãri pida, ne-inaa oodai Ak'õrepa k'inia bik'a. Waapiara ijãadak'ãri, ne-inaa waibiara oodai iru-it'ee. Mãga p'anadak'ãri, na nejõ bĩrimaa jaradai: “Jãmãik'aapa ãyaa wãji mãik'aapa p'usa jãde baaináji.” Mãgá wãara ijãarutara, ma nejõ bĩriipa ooi parãpa jararutak'a.

Ichita oodaipia bi Ak'õrepa oopi bik'a

⁷ —Parãdepemapa chok'apari aba iru bi ne-uu k'ãide mimia bap'eda maa-e pirã oveja ak'ideepa cheru pirã, ¿nãga jarak'ajik'ã? “Su-ak'i béjeji mãik'aapa nek'óji.” ⁸ Mãga-e. Ma k'ãyaara nãga jarai: “Mi-it'ee nejóoji mãik'aapa mia iidiruta anéjeji, mi nek'omaa, ne-inaa tomaa bi misa. T'ëepai pi nek'oi mãik'aapa ne-inaa toi.” ⁹ Ma awara pia gracias jara-e pait'ee ma chok'aparipa ooda pari pia jaradak'a. ¹⁰ Mãga pik'a parãpa oodap'eda jõmaweda Ak'õrepa jaradak'a, irumaa nãga jaradaipia bi: “Piata tai chok'apari. Jip'a oojida pia jaradak'a.”

Jesupa leprapa k'ayaa beerã diez jipada

¹¹ Jesús ode wãde Jerusalendee, wãyaaji Samaria eujãde mãik'aapa Galilea eujãde. ¹² Panaji p'uuru chak'ede. Mama irumaa chejida diez imik'ĩraarã leprapa k'ayaa p'ani. Mamãda t'imí p'aneejida mãgá k'ayaa p'anadap'edaa perã. ¹³ Mãga nide biajida:

—Jesús, Tachi Jarateepari, ¡tai chupiria k'awáaji!

¹⁴ Jesupa ãchi unuk'ãri, mãgaji:

—P'aareerãmaa wãti jarade Tachi Ak'õre juapa pãchi k'ap'ia jipak'ooda.

Mãgá wãrutade, jipa p'aneejida. ¹⁵ Ma diezdepema abaapa unuk'ãri ichi k'ap'ia jipada, ãpítee o-ĩa cheji. Tachi Ak'õremaa golpe pedee pia jara cheji. ¹⁶ Mãpai Jesús k'ĩrapite bedabaidachi ichi tau bĩri eujãde t'õbairumaa. Mãga ooji gracias jarait'ee ichi jipada perã. Ma eperã judio-e paji. Samaria eujãdepema paji. ¹⁷ Mãpai Jesupa mãgaji:

—¿Diez paji-ek'ã aji, jipa p'aneedap'edaarã ächi k'ayaadeepa? ¿Sãma p'anima apemaarã nueve? ¹⁸ ¿Na k'ira tewaraa aupaita chejik'ã aji, gracias jarade Tachi Ak'õremaa?

¹⁹ Mãpai Jesupa mägaji ma eperãmaa:

—P'irabáiji mãik'aapa wãji. P'ia wãara ijãada perã, jipa beejida aji.

Sãga pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichideerã papik'ãri
(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰ Fariseorãpa Jesumaa iidijida:

—¿Sãapaita Tachi Ak'õrepa ichia pëida rey papiit'ee na eujãde?

Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'õrepa pëida rey papi-e pait'ee eperãarã taide. ²¹ Eperãarãpa jarada-e pait'ee: “Iru nama bi” maa-e pirã “iru jãma bi”. Mãga p'oyaa jarada-e iru parã ome bapari perã, unuda-e p'ani mïda.

²² Mãpai Jesupa chi k'õp'ãyoorãmaa mägaji:

—Ewari cherude parãpa mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, audú unu k'inia jõnadait'ee. Mamïda unuda-e pait'ee. ²³ Eperãarã ùk'uruurãpa jaradait'ee: “Iru nama bi” maa-e pirã “iru jãma bi”. Mamïda wãnáati ächia jara p'anima mãik'aapa ijãanáati ächi pedee. ²⁴ Atu p'anide pa tau p'orep'orek'ãri pajã jõmaweda ìdaa ataparik'a, mãga pik'a atu p'anide mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, waya cheit'ee. ²⁵ Mamïda mãga pai naaweda ìrapemaarãpa mi chupiria papidait'ee mãik'aapa yiaraa iru p'anadait'ee. ²⁶ Noé bada ewaride p'asadak'a, mãga pik'a p'asait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema waya chek'ãri. ²⁷ Maapai eperãarã nek'opachida, ne-inaa topachida mãik'aapa miak'ãipachida Noé ichi barcode bataurumaa. Mãpai k'oi che nìbeeji, na p'ek'au eujã ùudachi mãik'aapa eperãarã jõmaweda k'iniidachida. ²⁸ Mãga paji ichiaba Lot bapariik'ãri. Eperãarã nek'o para bapachi, to para bapachi, ne-inaa neto para bapachi, ne-uu para bapachi mãik'aapa te oo para bapachi. ²⁹ Mamïda Lot Sodoma p'uurudeepa uchiak'ãri, ma ewate it'ariipa k'oi tau baaiarik'a, azufre mãuk'a baaiji t'ipitau ome ma p'uuru ìri. Mapa ma p'uurudepemaarã jõmaweda k'iniidachida. ³⁰ Mãga pik'a pait'ee Eperã Ak'õre Truadepema waya chek'ãri. Eperãarãpa Tachi Ak'õrede k'ìsiada-e p'anadait'ee.

³¹ 'Ma ewate eperã terrazade bi pirã, mamãik'aapa irabaik'ãri, teedaa t'ùk'araa bi ichi net'aa p'e atade. Ma awara eperã ichi ne-uu k'ãide ni pirã, teedaa cheik'araa bi ichi net'aa atade. ³² K'irãpáti Lot wëra p'asada. ³³ Eperã piuamaa bi pirã mide ijãapari k'aurepa, mãgí piuk'ãri atuait'ee. Mamïda eperã piuru pirã mide ijãapari k'aurepa, mãgí eperã piuk'ãri, it'aa wãit'ee.

³⁴ 'Mia jara bi: Ma ewate p'ãrik'ua mi waya cheit'ee. Omé araa p'aru abaade k'ãi p'anide angeleerãpa aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabëidait'ee. ³⁵ Ichiaba wëraarã omé trigo bamaa p'anadait'ee k'ürumade. Aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabëidait'ee. ³⁶ [Ichiaba imik'ïraarã omé ne-uu k'ãide mimiamaa p'anadait'ee. Aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabëidait'ee.]

³⁷ Mãpai Jesús k'õp'ãyoorãpa iidijida:

—Tachi Waibia, ¿sãma mãga p'asait'eema? ajida.

P'anauji:

—Piuda k'ap'ia bimãi, äkoso seedaipatada aji.

18

Jesupa p'ëtrãade mãik'aapa charrade nepirida

¹ Jesupa chi k'õp'ãyoorãmaa nãga nepiriji jarateeit'ee ichita sëda-ee it'aa t'ipataadamerã. ² Mägaji:

—P'uuru abaade charra bapachi. Māgipa Tachi Ak'õre, eperāarā paara waaweek'aa paji. ³ Ma p'uurude ichiaba bapachi p'ētrāa. Māgí nepira iru baji awaraa eperā ome. Mapa wāpachi ma charramaa irua ma nepira ak'imerā. ⁴ Ewari chaa ma charrapa iru pedee ūripachi mīda, k'aripa k'iniak'aa paji. Mamīda t'ēpai k'īsiaji: “Mia Tachi Ak'õre waaweek'aa, eperāarā jida. ⁵ Mamīda na p'ētrāapa mi itu bi-e bairā, mi t'āri k'achiadai naaweda, k'aripait'ee waa chenaamerā.”

⁶ Māpai Jesupa ichiaba māgaji:

—Ma charra k'achia bipa māga ooji pirā ma p'ētrāa ome, ⁷ audupiarā Tachi Ak'õrepa ichia jirīt'eradaarā k'aripait'eeda aji, ārapa it'aa iidipata perā āstaawa, p'ārik'ua pida. ¿Āramaa taarā nipiik'ā? ⁸ Mia jara bi: Taarā-e weda āra k'aripait'ee. Mamīda mi, chi Eperā Ak'õre Truadepema waya chek'āri, ¿unu cheik'ā aji, na p'ek'au eujāde p'anī ijāpataarā at'āri mide wāara ijāpata?

Jesupa nepirida fariseode māik'aapa impuesto p'eparide

⁹ Jesupa awaraa nepiriji jarateit'ee chi awaraarā ek'ariara ak'i p'anirāmaa, āchi t'āri piara p'anī jīak'aapa:

¹⁰ —Imik'īraarā omé wājida Tachi Ak'õre te waibiadee it'aa t'īde. Aba fariseo paji. Jōdee chi apemapa Cesar-it'ee impuesto p'epachi. ¹¹ Ma fariseo ak'inī beep'eda, nāga it'aa t'īpachi: “Aai, Ak'õre, pīmaa gracias jarapari, mi ape-maarāk'a bak'aa perā. Mi nechayaa bak'aa; k'achia ooyaa bak'aa; chīara wēra ome k'āik'aa māik'aapa ook'aa jā impuesto Cesar-it'ee p'eparipa ooparik'a. ¹² Tomia chaa k'āima omé nek'ok'aa it'aa t'īit'ee māik'aapa mia jitaru ne-inaa diezdepema chaa aba pīmaa teepari.” ¹³ Mamīda ma Cesar-it'ee impuesto p'epari t'imī bainī baji, audú p'ek'au k'achia ooyaa bi jīak'aapa. Mapa it'aa pida ak'ik'aa paji. Jīp'a t'ūa t'aap'e nībapachi māik'aapa it'aa t'īpachi: “Aai, Ak'õre, mi chupiria k'awāaji p'ek'au k'achia ooyaa bairā.” ¹⁴ Mia jara bi: Ma impuesto p'epari k'āiwee wāji ichi temaa, Tachi Ak'õrepa irua p'ek'au k'achia oopata wēpapida perā. Jōdee māga-e paji ma fariseo ome. Tachi Ak'õrepa irua p'ek'au k'achia oopata wēpapi-e paji. Chi awaraarā k'āyaara waibiara pa k'inia bi ek'ariara bait'ee Tachi Ak'õre k'īrapite. Jōdee chi audua-ee bi awaraarā k'āyaara waibiara pait'ee Tachi Ak'õre k'īrapite.

Jesupa warrarā bendiciada

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Ichiaba eperāarāpa warra chak'eerā aneejida Jesumaa iru jua bīmerā āra ĩri māik'aapa bendiciamerā. Mamīda chi k'ōp'āyoorāpa māga unudak'āri, ma warrarā aneedap'edaarā itriajida. ¹⁶ Māpai Jesupa chi k'ōp'āyoorā t'ī p'ejī māik'aapa māgaji:

—Ichiak'au mīmaa warrarā chepíti, Tachi Ak'õrepa āra jīak'arā bīt'ee perā ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. ¹⁷ Mia wāarata jararu. Warra chaipa t'āriipa wāara ijāpari. Eperāpa māgá Tachi Ak'õrede ijāa-e pirā, p'oyaa ba-e pai iru jua ek'ari ichideerā ome.

Eperā p'arat'ara bada Jesús ome pedeeda

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Eperāarā poro waibiapa iidiji Jesumaa:

—Tachi Jarateepari t'āri pia, ¿k'āata mia oopīa bīma aji, it'aa wāit'ee?

¹⁹ Jesupa p'anauji:

—¿Sāap'eda mīmaa t'āri pia bīda a bīma? aji. T'āri pia apaita bi: māgí Tachi Ak'õre. ²⁰ Pia k'awa bi Tachi Ak'õrepa Moisemaa ūraa p'āpida:

'Eperã peenáaji; miak'ái bi pirã, awaraarã ome k'aináaji; nechianáaji; seewa jaranáaji chíara k'achiade baapiit'ee; p'ichi ak'õre mãik'aapa p'ichi nawe k'inia iru baparíiji mãik'aapa ãra pedee ùriparíiji.' (Ex 20.12-16)

²¹ Māpai ma eperãpa mǎgaji:

—Mia ma jōma ooparida aji, k'ũtrãa weda.

²² Mǎga ùrik'ãri, Jesupa p'anauji:

—Ne-inaa aba waide oo-e bi. P'ichi net'aa jōmaweda netok'oonáji mãik'aapa chup'iria beerãmaa ma p'arat'a téjei. Mǎga ooru pirã, ne-inaa pipiara iru bait'ee Tachi Ak'õre eujãde. Mǎga oop'eda, mi ome nipa chéji.

²³ Mamída mǎga ùrik'ãri, ma eperã k'ĩra pia-ee wǎji, p'arat'a audú k'inia bada perã. ²⁴ Mǎga unuk'ãri, Jesupa mǎgaji:

—¡Chaaree bi p'arat'ara beerã p'anedait'ee Tachi Ak'õre jua ek'ari ichideerã ome! ²⁵ Chaareera bida aji, p'arat'ara bi beeit'ee Tachi Ak'õre jua ek'ari, camello aguja taude wǎyaa k'ãyaara.

²⁶ Māpai chi ùri p'anadap'edaarãpa iidijida:

—Mǎgara, ¿k'aita p'oyaa it'aa wǎyama? ajida.

²⁷ Jesupa p'anauji:

—Eperãarã p'oyaa it'aa wãda-eda aji, ãchi k'ĩradoopa, audú chaaree bairã. Mamída Tachi Ak'õre-it'ee ne-inaa chaaree wē-eda aji.

²⁸ Māpai Pedropa mǎgaji:

—Tachi Waibia, tai net'aa jōmaweda atabëijida pi ome nipapataadait'ee.

²⁹ Jesupa p'anauji:

—Mia wãarata jararu. Eperã mide ijãa bi k'aurepa atabëiru pirã ichi te, wëra, ñpemaarã, ak'õreerã maa-e pirã warrarã, ³⁰ mǎgí eperãpa waapiara atait'ee na p'ek'au eujãde bi misa, mãik'aapa piuk'ãri, ichita chok'ai bapariit'ee Tachi Ak'õre ome.

Jesupa jarada õpee jarada k'achia beerãpa ichi peedait'ee
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ T'ëepai Jesupa chi k'õp'ãyoorã doce awara ãi t'ĩ p'e ataji mãik'aapa mǎgaji:

—Írá tachi Jerusalendee wãdait'ee. Mama jōmaweda chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaak'a p'asait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Tru-adepeema ome. ³² K'achia beerãpa mi k'ĩra tewaraarãmaa teedait'ee. Mǎgĩrãpa mi oo iru p'anadait'ee, ik'achia jaradait'ee mĩmaa mãik'aapa k'ĩramaa idu-dait'ee. ³³ Maap'eda mi wĩdait'ee mãik'aapa peet'aadait'ee. Mamída ewari õpeemaa mi waya chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

³⁴ Jesús k'õp'ãyoorãpa maarepida k'awada-e paji irua jarada. Ichiaba k'awada-e paji k'ãaredeta pedee baji. Irua jara k'inia bada p'oyaa k'awadak'aa paji.

Jesupa tau p'ãriu bi jipada Jericó p'uurude
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Jesús Jericó p'uuru k'ait'a pak'ãri, unuji tau p'ãriu bi o bi ik'aawa su-ak'i bi. Mǎgí chup'iria chipa chi wǎyaarutaarãmaa p'arat'a iidimaa baji. ³⁶ Ùrik'ãri eperãarã chok'ara wǎyaa wãruta ichi ik'aawa, iidiji:

—¿K'aita nama wǎyaa wãdama? aji.

³⁷ P'anaujida:

—Jesús Nazaret p'uurudepemata wǎyaa wãda ajida.

³⁸ Mǎga ùrik'ãri, ma tau p'ãriu bipa biaji:

—¡Jesús, Rey David Warra, mi chup'iria k'awáaji!

³⁹ Chi naa wãdap'edaarãpa itriat'aapachida k'ĩup'ee beemerã. Mamída waapiara biapachi:

—Rey David Warra, mi chupiria k'awáaji.

⁴⁰ Māpai Jesús ak'inĩ beeji māik'aapa jaraji aneedamerã. K'ait'a pachek'ãri, Jesupa iidiji:

⁴¹ —¿K'ãata k'inia bima aji, mia pi ome oomerã?

Tau p'ãriu bipa p'anauji:

—Tachi Waibia, michi taupa pia unu k'inia bida aji.

⁴² Māpai Jesupa māgaji:

—¡Unúji! Pia ijãada perã, jipa beejida aji.

⁴³ Aramãgá ma tau p'ãriu badapa pia unu beeji māik'aapa Jesús t'ëe wãji. O-ïapa pia pedeeji Tachi Ak'õremaa. Ichiaba Jesupa ooda unudap'edaarãpa o-ïapa pia pedee p'aneejida Tachi Ak'õremaa.

19

Jesús Zaqueo ome

¹ Jesús Jericó p'uurude panak'ãri, nipaji calle jãde. ² Mama bapachi eperã p'arat'ara bi, t'ïjarapatap'edaa Zaqueo. Māgí Cesar-it'ee impuesto p'epataarã poro waibia paji. ³ Ma eperãpa Jesús k'awa k'inia baji. Mamïda p'oyaa unuk'aa paji, eperãarã audú chok'ara nipadap'edaa perã iru ome. Ma awara ichi audú jep'eda baji. ⁴ Mapa Jesús naa p'iraji māik'aapa it'í padachi pak'uru o bi ik'aawa badade Jesús wãyaait'eemãi. ⁵ Māpai Jesús Zaqueo badamãi wãyaa wãk'ãri, it'aa ak'iji māik'aapa māgaji:

—Zaqueo, isapai irabáiji jãmãik'aapa, idi mi pi tede beeit'ee perã.

⁶ Aramãgá Zaqueo irabaidachi māik'aapa t'ãri o-ïa Jesús ateeji ichi temaa. ⁷ Māga unudak'ãri, arii p'anadap'edaarã jõmaarãpa ik'achia pedee p'aneejida Jesús ãpíte, iru wãda perã p'ek'au k'achia ooyaa bida apata tede. ⁸ T'ëepai teeda p'anadak'ãri, Zaqueo bainĩ beeji māik'aapa māgaji:

—Tachi Waibia, mia net'aa p'e iru bidepema esa-auk'a chupiria beerãmaa teeit'eeda aji. Ichiaba chiãra p'arat'a chiãdoo pirã, ma chiãda aba chaachaa pari k'ïmari teeit'eeda aji.

⁹ Māpai Jesupa māgaji:

—Idi Tachi Ak'õrepa na te chipari k'aripa ataji iru o k'achiade wãdadeepa, auk'a Tachi Ak'õrede ijãapari perã, ichi chonaarãwedapema ak'õchona Abrahampa ijãadak'a. ¹⁰ Ma-it'eepi mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema cheji; atua beerã jiriit'ee māik'aapa o k'achiadeepa k'aripa atait'ee.

Jesupa p'arat'ade nepirida (Mt 25.14-30)

¹¹ Eperãarãpa ùrimaa p'anajida Jesupa māga jarak'ãri. Jerusalén k'ait'a bada perã, ãchia k'ïsiajida taarã-ee Tachi Ak'õrepa iru rey papiit'ee. Mapa Jesupa nãga nepiriji jarateeit'ee.

¹² —P'arat'ara beerãdepema aba bapachi. Māgí t'imí wãji awaraa eujãdee, Cesarpa ichi rey bimerã māik'aapa t'ëepai ichi ãpíte chemerã ichi eujã ak'ide.

¹³ Mamïda wã naaweda, t'ï p'ëji ichi mimiapataarã diez māik'aapa p'arat'a waibia teeji ãchi chaachaa. Māpai māgaji: “Na p'arat'apa net'aa neto p'e atáti māik'aapa netóti awaraarãmaa waapiara eepadamerã, mi cheru misa.”

¹⁴ Mamïda ichi eujãdepemaarãpa iru k'ïra unuamaa iru p'anapachida. Mapa iru t'ëe eperãarã pëijida jaradamerã: “K'iniada-e jã eperã tai rey pamerã.”

¹⁵ 'Māga jara pëijida mïda, Cesarpa iru rey biji. Ma t'ëepai waya cheji ichi eujãdee. Pachek'ãri, t'ï pëiji ichi mimiapataarã, māgí p'arat'a teedaarãmaa, k'awaa k'inia bada perã jõmasaa eepa iru p'aní ãchi chaachaa. ¹⁶ Chi naa chedapa māgaji: “Señor, pia p'arat'a teeda mïmaa, ma p'arat'a tau chaa waa

diez eepa wājida” aji. ¹⁷ Reypa māgaji: “iPi pia bida aji, pia mimiapari perā! Mia atabēida pia ak'iji māik'aapa ai ĩri waapiara uchiapiji. Māga ooda perā ĩrá mia pi eperāarā poro waibia papiit'ee p'uuru diez ak'ipariimerā.”

¹⁸ Araarepema mimiaparipa ichiaba jara cheji: “Señor, pia p'arat'a teeda mimaa, ma p'arat'a tau chaa waa joisomaa eepa wājida” aji. ¹⁹ Ichiaba māgimaa reypa māgaji: “Māgara pia p'uuru joisomaa ak'ipariit'eeda” aji.

²⁰ Mamīda awaraa mimiapari chedapa māgaji: “Señor, acha bida aji, pia p'arat'a mimaa teeda. P'arude pia ĩi b'ip'eda, ia iru bajida aji. ²¹ Mia pi waawee bapari, k'awa bairā pia eperāarā pia chupiria k'awak'aa. K'awa bi pichia ne-inaa jōma p'e atapari awaraarā mimiadap'edaa pari.” ²² Māpai ma reypa māgaji: “iMimiapari k'achia! Pia jaradak'a ooit'eeda aji, pi ome. K'awa bida a bi, mia pia chupiria k'awak'aa māik'aapa mia ne-inaa jōma p'e atapari awaraarā mimiadap'edaa pari. ²³ Māgara ĩsāap'eda pia mi p'arat'a iana-e pajima aji, p'arat'a iapata tede, mi chek'āri, māpemaarāpa mimaa waya teedamerā ai ĩri eepadap'edaa ome?” ²⁴ Māpai ma reypa māgaji arii p'anadap'edaarāmaa: “Jāri atāti mia p'arat'a teeda irumaa māik'aapa tēeti ma p'arat'a tau chaa waa diez eepadamaa.” ²⁵ Māpai āchia māgajida: “Mamīda tachi poro waibia, ĩrua ma tau chaa waa diez eepada iru bida!” ajida. ²⁶ Māpai ma reypa māgaji: “Mia jara bi: Chi iru bimaa waapiara teet'ee. Mamīda chi mak'īara wēe b'ipa ma-āri iru bi paara jāri atait'eeda aji. ²⁷ Ma awara ĩrināti mi k'iniada-ee p'anadap'edaarā āchi rey pamerā. Anēeti mi k'īrapite māik'aapa peek'óoti.”

Jesús Jerusalén p'uurudee wāda
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Ma pedee jara aupap'eda, Jesús wāji Jerusalén ode. ²⁹ Olivo Eede, Betfagé māik'aapa Betania p'uuru k'ait'a panadak'āri, chi k'ōp'āyoorā omé naa pēiji.

³⁰ Āramaa māgaji:

—Wāti ara bi p'uuru tachi k'īrapite bimaa. Panadak'āri, ununadait'ee burro ĩi baini bi, waide apida batauda-e p'ani iru ĩri. Ēra atāti māik'aapa anēeti.

³¹ Apidaapa iidiruta pirā k'āare-it'ee ēramaa p'ani, jarāti: “Tachi Waibiapa arak'atia atee k'inia bi.”

³² Māpai Jesús k'ōp'āyoorā wājida māik'aapa ununajida jōma irua jaradak'a.

³³ Ma burro ēramaa p'ani misa, chipariirāpa iidijida:

—ĩK'āare-it'ee ēramaa p'anima? ajida.

³⁴ P'anaujida:

—Tachi Waibiapa arak'atia atee k'inia bida ajida.

³⁵ Māpai ma burro Jesumaa ateedap'eda, āchi ĩripema p'aru ĩipatap'edaa ata bijida ai ĩri māik'aapa bataupijida. ³⁶ Wāruta misa, eperāarāpa āchi ĩripema p'aru t'ō jēra bijida o jāde, āchi rey pai ĩiak'aapa. ³⁷ Māpai Olivo Eedeepa irabaipata o k'ait'a pa wādak'āri, jōmaweda iru ome nipapataarā o-īapa biuk'a para beeji, taarā-ee āchi rey pai ĩiak'aapa. O-īapa Tachi Ak'ōremaa pedee pia pedeepachida, āchia unudap'edaa perā Jesupa oo bi; ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ³⁸ Māgapachida:

—ĩK'īra wāree Ak'ōre eujāde, Tachi K'aripapari reyk'a cheru perā! ĩrā Tachi Ak'ōre k'āiwee bapariit'ee ichi eperāarā ome! ĩru jōmaarā k'āyaara waibiara bi! (Sal 118.26)

³⁹ Māpai ũk'uru fariseorā ma eperāarā t'āide p'anadap'edaarāpa Jesumaa māgajida:

—Tachi Jarateepari, pi ome nipapataarā itriapāde ajida, māga jaranaadamerā.

⁴⁰ Mamīda Jesupa p'anauji:

—Na eperäärã k'ĩup'ee p'aneeruta pirã, mãu paara mãga biadait'eeda aji.

Jesús Jerusalen-it'ee jēda

⁴¹ Jerusalen p'uuru k'ait'a parutade Jesupa araa ak'ik'ãri, jēedachi. ⁴² Mãpai mãgaji:

—iPidepemaarãpa mĩde ijãadap'edaa paara, idi weda mia parã k'ãiwee p'aneepik'aji! Mamĩda mãga k'awada-e p'anadairã, parã-it'ee mera pik'a bi. Mapa p'oyaa unuda-e Tachi Ak'õrepa oo bi. ⁴³ Jerusalen, ewari cherude pimaa ne-inaa k'achia p'asait'ee. Pi k'ĩra unuamaa iru p'anapataarãpa muralla yoorodee oodait'ee pi ik'aawa. Pi wap'ira atadait'ee mãik'aapa ma muralladeepa pi k'idaa chaa wawadait'ee. ⁴⁴ Pi muralla jõma t'eet'aadait'ee, edajãdepema te jēra bi paara. Aide p'anĩrã chok'ara peedait'ee. Mãu apida bee-e pait'ee awaraa mãu ĩri, pidepemaarãpa ũridaamaa p'anadap'edaa perã mia parã k'aripa chek'ãri.

*Jesupa ne-inaa netopataarã jērek'ooda Ak'õre te waibiadeepa
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)*

⁴⁵ Jerusalen p'uurude panadak'ãri, Jesús Tachi Ak'õre te waibiade t'ĩuji mãik'aapa jēremaa beeji aide ne-inaa netomaa p'anadap'edaarã. ⁴⁶ Mãgaji:

—Tachi Ak'õre Ũraa p'ã jēra bide jara bi:

'Mi te it'aa t'ĩpata teda apatadait'ee.' (Is 56.7)

'Mamĩda parãpa nechiapataarã ték'ata oo iru p'ani.' (Jer 7.11)

⁴⁷ Ewari chaa Jesupa jarateepachi Tachi Ak'õre te waibiade. Maapai p'aareerã poroorã, Moisepa p'ãda jarateepataarã mãik'aapa Jerusalen p'uuru pidaarã poro waibiarãpa jiripachida Jesús peepit'aadait'ee. ⁴⁸ Mamĩda p'oyaadak'aa paji, eperäärãpa iru pedee audú ũri k'inia p'anadap'edaa perã.

20

*Tachi Ak'õrepa Jesús pēida
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)*

¹ Ewari aba Tachi Ak'õre te waibiade Jesupa jarateemaa baji pedee pia Ak'õrepa jara pēida. Mãga nide pachejida p'aareerã poroorã, Moisepa p'ãda jarateepataarã mãik'aapa judiorã poro waibiarã. ² Mãĩrãpa Jesumaa iidijida:

—¿Tachi Ak'õrepa tai biji-ek'ã ichi te waibia ak'idamerã? ¿K'aipa pimaa nãga oopi bima? ajida.

³ Jesupa p'anauji:

—Mia pida parãmaa iidit'eeda aji. P'anáuti p'oyaa p'anaudai pirã. ⁴ ¿K'aipa pēijima aji, Juan Bautistapa poro choo chemerã; Tachi Ak'õrepa maa-e pirã eperäärãpa?

⁵ Mãpai áchi pitapai pedee para beeji:

—Tachi Ak'õrepa pēidada aruta pirã, irua iidit'ee: “Mãgara, ¿sãap'eda Juan ũraa ijãada-e pajima?” ait'ee. ⁶ Ichiaba jaradaik'araa bi: “eperäärãpa Juan pēijida”. Mãga jararuta pirã, na eperäärã k'ĩraudaridait'ee tachi ome mãik'aapa tachi mãupa bat'a peedai. Jõmaarãpa ijãa p'ani Juan Tachi Ak'õre pedee jarapari paji.

⁷ Mapa áchia p'anaujida:

—K'awada-e p'anida ajida, k'aipa Juan pēiji poro choo chemerã.

⁸ Mãpai Jesupa mãgaji:

—Mãgara mia pida jara-eda aji, k'aipa mimaa nãga oopi bi.

*Mimiapataarã k'achia beerãde nepĩrida
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)*

⁹ Maap'eda Jesupa nãga nepĩrimaa beeji jarateeit'ee eperäärãmaa:

—Eperāpa uva eujā uuji. Maap'eda ne-uu eujā ak'ipataarā jiriji aide mimiadamerā. Māpai awara āyaa t'imí wāji. ¹⁰ T'ēpai uva oropata ewari pak'āri, ma eujā chiparipa ichi mimiapari pēiji ma ne-uu ak'ipataarāmaa, ichi eere bee bi chauda tee pēidamerā. Mamīda āchia ma mimiapari sīk'oojida māik'aapa pēit'aajida waya chiparimaa, maarepida net'aa wēe. ¹¹ Māpai ma ne-uu chiparipa awaraa mimiapari pēiji. Mamīda māgimaa ichiaba ik'achia jaradap'eda, p'ua oot'aajida māik'aapa jua arajāgaa pēit'aajida. ¹² Ma t'ēpai awaraa mimiapari pēiji. Mamīda ma ne-uu ak'ipataarāpa iru auk'a p'ua oojida māik'aapa taawaa pēijida.

¹³ Māpai ma ne-uu chiparipa māgaji: “Írá, ¿k'āata ooyama? aji. Pēit'eeda aji, mi warra k'inia iru bi. Taawa iru waaweedayada” aji. ¹⁴ Mamīda ma ne-uu ak'ipataarāpa iru warra t'imí cheru unu atadak'āri, āchi pitapai māgapachida: “Jāgipa ichi ak'ōre net'aa jōmaweda atait'ee chi ak'ōre piuk'āri. Peet'aadama ajida, tachi-it'ee na ne-uu eujā beemerā.” ¹⁵ Mapa ma uva eujādeepa uchía atajida māik'aapa peet'aajida.

Māpai Jesupa māgaji:

—Parāpa, ¿k'āata k'ísia p'aníma aji, ma uva eujā chiparipa ooit'ee ma eujā ak'ipataarā ome? ¹⁶ Mia jarait'ee. Wāk'āri, ma eujā ak'ipataarā peek'ooit'eeda aji, māik'aapa chi eujā teit'eeda aji, awaraarāmaa āchia ak'ipataadamerā.

Māga ūridak'āri, eperāarāpa māgajida:

—¡Māga p'asa-e pait'eeda! ajida.

¹⁷ Mamīda Jesupa āramaa ak'iji māik'aapa māgaji:

—Māgara, ¿k'āata jara k'inia bima aji, na pedee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādadepema?

‘Te oopataarāpa māu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi.’ (Sal 118.22)

¹⁸ Eperā ma māu pipiara bi íri t'ūturu pirā, chupiria nibeit'ee. Jōdee ma māu eperā íri baairu pirā, iru peet'aait'ee.

¹⁹ P'aareerā poroorāpa Moisepa p'āda jarateepataarā ome ma nepirida ūri aupadak'āri, k'awaajida Jesupa āchideta pedee baji. Mapa aramata jita atapi k'inia p'anajida. Mamīda māga ooda-e paji eperāarā waawee p'anadap'edaa perā.

Judiorāpa Cesar-it'ee impuesto p'aapatap'edaa
(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Maperā t'ēpai ma judiorā poroorāpa pēijida t'āri jīp'a pik'a beerā Jesús ome pedeede. K'inia p'anapachida ma eperāarāpa iidi p'anipa Jesupa pedee k'achia jarapidai Romadepemaarā poro waibiarā āpíte. Māgá ma eujā ak'ipari, Romadepemaarā poro waibiapa iru atapii. ²¹ Ma-it'ee ma pēida eperāarāpa Jesumaa iidijida:

—Tachi Jarateepari, taipa k'awa p'anida ajida, pia pedee wāara jarapari māik'aapa jarateepari eperāarāpa ne-inaa pia oo k'awaadamerā. Eperāarā maarepida k'ūrak'aa. Ichita jara bi eperāarā k'īra jīp'a p'anapataadamerā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. ²² Māga bita, nāga iidi k'inia p'ani: ¿Pia bik'ā ajida, taipa Cesarmaa impuesto p'aadait'ee wa māga-e?

²³ Jesupa k'awa bada perā māirāpa k'ísia k'achia iru p'ani, māgaji:

²⁴ —Ak'ipítí denario p'arat'a tau. ¿K'ai k'írata nade bi māik'aapa k'ai t'íta p'ā bima? aji.

P'anaujida:

—César k'īra māik'aapa ichi t'íta p'ā bida ajida.

²⁵ Māpai Jesupa māgaji:

—Māgara téeti Cesarmaa irua net'aa iidipari, māik'aapa auk'a téeti Tachi Ak'ōremaa irua iidipari.

²⁶ Māga ūridak'āri, k'awaajida Jesumaa pedee k'achia p'oyaa jarapida-e pai eperāarā taide. Mapa ak'itrua para beeji māik'aapa k'īup'eek'oodachida.

Piudap'edaarā chok'ai p'irabaipatade iididap'edaa
(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Maap'eda saduceorā ūk'uru wājida Jesumaa. Saduceorāpa ijāadak'aa eperā piup'eda waya chok'ai p'irabaii. Maperā iidijida:

²⁸ —Tachi Jarateepari, Moisepa nāga p'ā bēijida ajida. Eperā miak'āi bi warra wēe piuru pirā, chi ipemapa iru wēra ataipia bi māik'aapa ai ome warra oopia bi chi ipema piuda k'ap'ia pari. ²⁹ Māga jaradap'eda, ma saduceorāpa nāga nepirijida. P'anajida ipemaarā siete. Chi naapema miak'āiji. Mamīda warra wēe piuji. ³⁰ Chi araarepema ³¹ māik'aapa araarepema miak'āijida ma p'ētrāa ome. Mamīda auk'a warra wēe piujida. Ma t'ēpai chi apemaarā jida miak'āijida ma p'ētrāa ome. Mamīda āchi jōmaweda warra wēe piujida. ³² Maap'eda ma wēra ichiaba piuji. ³³ Irā taipa nāga k'awa k'inia p'anī. Piudap'edaarā waya chok'ai p'irabaidak'āri, ¿chisāgi ipemata ma wēra imik'īra pait'eema ajida, āchi jōmaweda iru ome miak'āi p'anadap'edaa perā?

³⁴ Jesupa p'anauji:

—Na p'ek'au eujāde imik'īraarā māik'aapa wēraarā miak'āipata. ³⁵ Mamīda Ak'ōrepa jirit'eradaarā ichi eujāde p'anadak'āri, imik'īraarā wēraarā paara waa miak'āida-e pait'ee, ³⁶ waa piuda-e pait'ee perā. Angeleerāk'a p'anadait'ee māik'aapa Tachi Ak'ōre warrarā padait'ee, chok'ai p'irabaidap'edaa perā. ³⁷ Moisepa paara tachimaa k'awapipari piudap'edaarā chok'ai p'irabaidait'ee. Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa irumaa pedee k'āri pak'uru jep'eda urua jira bideepa t'ipitauk'a, jaraji ichi Abraham, Isaac, Jacob ijāadap'edaa Ak'ōre Waibia. ³⁸ ¡Tachi Ak'ōre piudap'edaarā Ak'ōre Waibia-e! ¡Chok'ai p'anirā Ak'ōre Waibia, iru-it'ee eperāarā jaureerā jōma chok'ai p'anadairā!

³⁹ Māpai ūk'uru Moisepa p'āda jarateepataarāpa māgajida:

—Tachi Jarateepari, pia p'anaujida ajida.

⁴⁰ Maadamāiipa waawee p'aneejida waa iididait'ee.

Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā
(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Māpai Jesupa iidiji:

—¿Sāap'eda jara p'anīma aji, Mesías chonaarāwedapema Rey Daviddeepa uchiat'ee? ⁴² Salmos p'ādade Rey Davidpa paara jara bi:

‘Tachi Ak'ōrepa jaraji Tachi Waibia: “Pi mi ome auk'a waibia bairā, su-ak'i beepāde aji, mi juaraare, ⁴³ mia pi k'īra unuamaa iru p'anapataarā p'oyaaru misa.”’
(Sal 110.1)

⁴⁴ Davidpa ichi ēreerādeepa uchiat'ee bimaa t'ījaraji “Tachi Waibia”. ¿Mapa k'awada-ek'ā aji, Mesías waibiara bi chonaarāwedapema Rey David k'āyara?

Jesupa Moisepa p'āda jarateepataarā imiateeda
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Eperāarā jōmaarāpa ūrimaa p'anajida, Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa māgak'āri:

⁴⁶ —K'īrak'aupai p'anapataadai Moisepa p'āda jarateepataarāk'a. Āchi audua p'anadairā p'aru teeso jī awaa p'anapata māik'aapa k'inia p'anapata jōmaarāpa āchima saludaadamerā plaza bee chaa, tachi poro waibiarā ome oopatak'a. Ichiaba su-ak'i p'aneepata su-ak'i beepari pipiara bide Tachi

Ak'õre Ūraa jarateepata tede m̄aik'aapa nek'odak'ãri, chi su-ak'i beepari pipiara bide su-ak'i p'aneepata. ⁴⁷ Ma awara p'êtrãarã k'aripadai k'ãyaara, ãra te jãri atapata m̄aik'aapa taarã it'aa t'ipata, eperãarãpa ãchi t'o p'anadamerã. Mãga p'anapata perã, Tachi Ak'õrepa ãra audupiara miapiit'ee, k'achia beerã miapik'ãri ichi ewari waibia ewate.

21

P'êtrãa chupiria k'iripa primisia teeda (Mr 12.41-44)

¹ Jesupa ak'ïmaa baji, p'arat'ara beerãpa primisia ata bi p'ani misa p'arat'a p'epatade Tachi Ak'õre te waibiade. ² Mãpai ichia unuji p'êtrãa chupiria k'iripa ata bi cheru p'arat'a tau omé cobrede. ³ Mãga unuk'ãri, Jesupa m̄agaji:

—Mia wãarata jararu. Na p'êtrãa chupiria k'iripa primisia waibia teejida aji, apemaarã k'ãyaara. ⁴ Jõmaarãpa tee p'ani ãchi p'arat'a waibia iru p'anadap'edaadepema beeda. Jõdee na p'êtrãa, chupiria k'iri m̄ida, ichia iru k'erada jõmaweda teeji Tachi Ak'õremaa. Teejida aji, chi p'arat'a iru bada paara chik'o netoit'ee.

Jesupa jarada Tachi Ak'õre te waibia t'et'aait'ee (Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Eperãarã ùk'uru pedeemaa p'anajida Tachi Ak'õre te waibiade. Jara-pachida m̄au pi-iadee oo k'obi m̄aik'aapa k'ïra wãree baini bi eperãarãpa net'aa tee p'anadap'edaa k'aurepa. Mãga ùrik'ãri, Jesupa m̄agaji:

⁶ —Ewari cherude parãpa na jõma unu p'ani unuda-e pait'ee. M̄au apida bee-e pait'ee awaraa m̄au ïri, na jõmaweda t'EEK'oo chedait'ee perã.

Ne-inaa p'asait'ee na p'ek'au eujã jõi naaweda (Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Mãpai Jesumaa iidijida:

—Tachi Jarateepari, ¿sãapaita m̄aga p'asait'eema? ajida. ¿Sãga k'awadayama ajida, ma ewari k'ait'a pak'ãri p'asait'ee pia jaradak'a?

⁸ Jesupa p'anauji:

—Tauk'a nipapatãati apidaamaa k'urapiamaapa. Mi jãak'a chok'ara chedait'ee. Seewata jaradait'ee: “Mita Ak'õre Warra; ïrapì paji chi cheit'ee bada.” Mam̄ida ãchia jara p'ani ijãanáati. ⁹ Ūridak'ãri eperãarãpa jura chõo jõni m̄aik'aapa oodaamaa p'ani ãchi poro waibiarãpa jara p'anik'a, p'eranãati. Ichita m̄aga p'asait'ee naapiara. Mam̄ida Tachi Ak'õre ewari waibia ewate at'ãri pa-e pait'ee.

¹⁰ Ichiaba Jesupa m̄agaji:

—Eperãarã awaraarã ome chõodait'ee. ¹¹ Awêrachai wëre nibeit'ee; jarra oodait'ee m̄aik'aapa k'ayaara paraait'ee eujã awara-awaraade. Ma awara pajãde ne-inaa waide unudak'aa unupataadait'ee; ne-inaa tachi p'erapipari.

¹² 'Mam̄ida m̄aga p'asai naaweda, ijãadak'aa beerãpa parã jiripataadait'ee miapidait'ee m̄aik'aapa jita atadap'eda, ateedait'ee Tachi Ak'õre Ūraa jarateepata tede. Mama parã ak'idait'ee jaradait'ee eperãarã pia wa k'achia. Ichiaba carcelde t'i n̄ibinadait'ee m̄aik'aapa ateedait'ee reyrã k'ïrapite maa-e pirã eperãarã poro waibiarã k'ïrapite. Ma jõma parãmaa oopataadait'ee, mide ijãapata k'aurepa. ¹³ Mãga oodak'ãri, ãchi k'ïrapite parãpa jarapataadai Tachi Ak'õrepa ooda parã-it'ee mi k'ap'ia pari. ¹⁴ Maapai k'ïsanãati k'ãare pedeeta jaradai. ¹⁵ Mia k'ïsia k'awaa pedee jarapiit'ee, parã k'ïra unua-maa iru p'anapataarãpa p'anaupiamapa m̄aik'aapa jarapiamaapa parãpa seewa jara jõni. ¹⁶ Mam̄ida pãchi ak'õreerãpa, ïpemaarãpa, èreerãpa m̄aik'aapa

k'öp'äyooräpa paara parã traicionaadait'ee. Maapai parã ùk'uru peepidait'ee.
¹⁷ Jõmaaräpa parã k'ïra unuamaa iru p'anapataadait'ee mide ijãapata k'aurepa.
¹⁸ Mamïda parã puda k'ãu apida atuada-e, mia parã ak'i bapariit'ee perã.
¹⁹ Mapa jt'ãriipa choopatáati! Mãgá parã it'aa wãdait'ee.

Jerusalén p'uuru jödariit'ee

²⁰ —Unudak'ãri soldaoräpa Jerusalén p'uuru wap'ira iru p'ani, k'awáati taarã-e jödariit'ee. ²¹ Maapai Judea eujãde p'anirã mirudaipia bi eera jëra bidee. Jõdee Jerusalén p'uurude p'anirã mamãik'aapa uchiadaipia bi. Ichiaba chi taawa p'anirã chedaik'araa bi p'uurudee. ²² Mãga oodaipia bi ma ewate Tachi Ak'õrepa mide ijãadak'aa beerã k'achia ooit'ee perã. Eperãarã chupiria chitoonadait'ee, Tachi Ak'õrepa ãra k'achia ooit'ee perã ichi ùraa p'ãdade jara bik'a. ²³ ¡Aai, ma ewate chupiria jõneedait'ee wëraarã biak'oo bee maa-e pirã warra chak'eerã jude iru bee, isapai p'oyaa wãda-e pait'ee perã! Ma eujãde audú chupiria jõnadait'ee mãik'aapa Tachi Ak'õrepa ne-inaa k'achia ooit'ee na p'uurudepemaarãmaa. ²⁴ Ûk'uru piudait'ee espadapa; awaraarã ateedait'ee awaraa eujãdee esclavoorãk'a p'aneedamerã. Maapai Tachi Ak'õrede ijãadak'aa beeräpa Jerusalén p'uuru iru p'anadait'ee áchi jua ek'ari, Tachi Ak'õrepa ewari awara bida parumaa ãra k'achia ooit'ee.

Eperã Ak'õre Truadepema waya chek'ãri (Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ —Maapai ne-inaa eperãaräpa waide unudak'aa unudait'ee ak'õrejirude, atanede mãik'aapa lucerode. Na p'ek'au eujãdepemaaräpa mãga unudak'ãri, k'awada-e pait'ee k'ãata k'ïsiadai mãik'aapa p'eradait'ee, audú p'usa t'o jïwaa nïbait'ee perã. ²⁶ Eperãarã k'ïra k'ïdaipataadait'ee p'era jõnipa, k'ïsiadak'ãri na p'ek'au eujã p'asarude, pajã wëre nïbait'ee perã. ²⁷ Mãpai eperãaräpa unudait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema jõmaarã k'ãyaara waibiara bi, k'ïra wãree cheru jïararade. ²⁸ Mãga p'asak'ãri, sõcharra p'anapatáati mãik'aapa t'ãri o-ïa para bati, taarã-e nide mi cheit'ee perã parã k'aripade atuanaadamerã.

Jesupa higuera bïride jarateeda

²⁹ Ichiaba Jesupa nãga nepiriji jarateeit'ee ichi waya cheit'ee pak'ãri:
 —K'ïsiati higuera bïride maa-e pirã awaraa nejõ bïride. ³⁰ Unudak'ãri k'iru t'uk'ua uchia nïbeeru, paräpa k'awaapata eujã wãsia wã. ³¹ Mãga pik'a unudak'ãri mãgí ne-inaa p'asaruta, k'awaadait'ee Tachi Ak'õre ewari waibia ewate k'ait'a bi.

³² 'Mia wãarata jararu. Irapemaarã piudai naaweda, ma ne-inaa jõmaweda p'asait'ee. ³³ Ewari cherude pajã na p'ek'au eujã ome jödait'ee. Mamïda ichita p'asait'ee mia pedee jaradak'a.

³⁴ 'K'ïrak'aupai k'ïri k'isua p'aneedai pãchi k'inia ne-inaa oo k'iniapa; it'ua to k'iniapa maa-e pirã audú k'ïsia jõnipa na p'ek'au eujãdepema ne-inaade. Maa-e pirã atu bide ³⁵ ne-animal trampade baaiparik'a, mãga pik'a parã atu p'anide mi waya cheit'ee. Ma ewate ne-inaa k'achia p'asait'ee jõmaweda na p'ek'au eujãdepemaarãmaa. ³⁶ Mapa tauk'a nipapatáati mãik'aapa ichita it'aa t'ïpatáati. Mãgá baaida-e pait'ee ma ne-inaa k'achia p'asait'ee bi juade mãik'aapa panadait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema k'irapite.

³⁷ Ewari chaa ástaawa Jesupa jarateepachi Tachi Ak'õre te waibiade. Jõdee p'ãrik'ua beepachi Olivo Eede. ³⁸ Maperã tap'eda weda eperãarã wãpachida Tachi Ak'õre te waibiadee iru pedee ùride.

22

Jesús jita atapidait'ee pedeeteedap'edaa

(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

¹ K'ait'a baji fiesta pan levadura wēe k'opata t'ijarapatap'edaa Pascua.
² P'aareerã poroorãpa Moisepa p'ãda jarateepataarã ome eperãarã waawee p'anadap'edaa perã, ãra taide Jesús jita atapida-e paji. Mamãda ichita jiripachida sãga iru peepit'aadait'ee.

Judapa Jesús traicionaada

³ Mãpai Satanás Judas k'ap'iade t'ũju. Mãgí Judas Jesús k'õp'ãyoorã docede-pema paji. Ichiaba t'ijarapachida Iscariote. ⁴ Mãgí wãji p'aareerã poroorãmaa mãik'aapa Tachi Ak'õre te waibia jãapataarãmaa. Mama pedeeji ãchi ome sãga Jesús atapii. ⁵ Mãpai ãchi o-ĩadachida mãik'aapa pedeejida p'arat'a teedait'ee Judamaa. ⁶ Ichia ma p'arat'a jitap'eda, jirĩmaa beeji sãga Jesús ãchima atapii, eperãarã wē-e misa.

Pascua fiestadepema chik'o k'odap'edaa

(Mt 26.17-30; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

⁷ Fiesta pan levadura wēe k'opata ewate pak'ãri, oveja chak'e peepata Pascua fiesta-it'ee. ⁸ Mapa Jesupa jaraji Pedro Juan ome Pascua fiestadepema chik'o jiridamerã mãik'aapa awaraa ne-inaa oodamerã, nek'odai naaweda.

⁹ Mãpai ãchia iidijida:

—¿Sãma mãga oodaipia bima? ajida.

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—Parã p'uurude panadak'ãri, unudait'ee eperãpa pania chok'ode ateru. Iru t'ēe wãti ichi temã t'ĩurumaa. ¹¹ Mãpai chi te chiparĩmaa jarãti: “Tachi Jara-teeparipa iidi pēiji: ‘¿Chisãgí cuartode Pascua chik'o k'oit'ee michi k'õp'ãyoorã ome?’ ” ¹² It'ipema pisode irua ak'ipit'eeda aji, cuarto waibia ne-inaa jõmaa ome. Mama ne-inaa jõma óoti tachi nek'odait'ee.

¹³ ãchi wãdak'ãri, jõmaweda ununajida Jesupa jaradak'a mãik'aapa mama ne-inaa jõma oojida Pascua chik'o k'odait'ee.

¹⁴ Nek'odait'ee pak'ãri, Jesús chi k'õp'ãyoorã ome mesade su-ak'i p'aneejida.

¹⁵ Mãpai ichia mãgaji:

—¡Wãara mi piu naaweda, parã ome na Pascua fiestadepema chik'o audú k'o k'inia baji! ¹⁶ Mia jara bi: Parã waa nãgã nek'oda-e pait'ee mi ome, Tachi Ak'õre truade p'anadai naaweda.

¹⁷ Mãpai copa jitap'eda, gracias jaraji Tachi Ak'õremaa mãik'aapa mãgaji:

—Jitãti na copa mãik'aapa jedéti pãchi pitapai. ¹⁸ Mia jara bi: Mia vino waa to-e pait'eeda aji, Tachi Ak'õre truade pai naaweda.

Pan vino ome k'odap'edaa

¹⁹ Maap'eda Jesupa pan ataji mãik'aapa it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'õremaa. Ma pan k'õrat'aaji mãik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa teeji. Mãpai mãgaji:

—Nãgí pan mi k'ap'ia, mi peepit'ee parã k'aripait'ee. Nãgã pan k'odak'ãri, k'opatãati k'irãpadait'ee mi piuda parã pari.

²⁰ Nek'odap'edaa t'ēepai, ichiaba mãgã ooji ma vino ome. Mãgaji:

—Nãgí vino mi waa, michi waa bat'ait'ee perã mi piuk'ãri eperãarã pari. Tachi Ak'õrepa nãgí ũraa chiwidi jara bi. Michi waa bat'ada k'aurepa irua wēpapiit'ee parãpa p'ek'au k'achia oopata mãik'aapa michideerã papiit'ee.

²¹ Mamãda chi mi traicionaait'ee bi jua na mesa ĩri bi michi jua ome. ²² Mi,

chi Eperã Ak'õre Truadepema ichita piut'ee Ak'õrepa oopi bik'a. Mamĩda, jaai, Tachi Ak'õrepa k'achiadee pëiit'ee chi mi traicionaait'ee bi!

²³ Māpai āchi pitapai iidi para beeji k'aipata traicionaait'ee.

K'aita Jesús k'õp'ãyo pipiara bi

²⁴ Māpai chi k'õp'ãyoora aupedee para beeji k'awaadait'ee k'aita pipiara bi apemaarã k'ãyaara. ²⁵ Mapa Jesupa mägaji:

—Ijãadak'aa beerã t'ãide reyrãpa āchia oo k'iniata oopipata eperãarãmaa mãik'aapa mãirã poro waibiarãpa āchi jua ek'ari p'anirã pia ak'i p'anida apata.

²⁶ Mamĩda parã mägá p'anadaik'araa bi. Ma k'ãyaara parã t'ãidepema waibiara bi warra chok'ek'ee baparik'a baipia bi. Ma awara parã t'ãidepema poro waibiara bi mimiapari jĩp'aak'a beeipia bi parã k'aripait'ee. ²⁷ ¿Chisãgí eperã waibiara bi; chi mesade su-ak'i bi nek'oit'ee maa-e pirã chi chik'o jedepari? ¿Chi mesade su-ak'i bi-ek'ã? Jõdee mi nama bi parã t'ãide chi chik'o jedeparik'a.

²⁸ 'Parã ichita mi ome p'ani, nepirade wa ne-inaa k'achiade p'anajida mĩda. ²⁹ Mapa mia parã reyrã papiit'ee mi Ak'õrepa mi rey papidak'a.

³⁰ Parã nek'odait'ee Ak'õre truade mãik'aapa ne-inaa todait'ee mi ome mi it'aripema mesade. Ma awara su-ak'i p'aneadait'ee rey su-ak'i beeparide. Israeldeepa ëreerã doce uchiadap'edaarã iru p'anadait'ee parã jua ek'ari mãik'aapa jaradait'ee mãirãpa oopatap'edaa pia wa k'achia.

Jesupa jarada Simón Pedropa ichi k'awa-e bida ait'ee
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Ichiaba Jesupa mägaji:

—Simón, Simón, Satanapa parã iididoo oo k'inia bairã trigo ome oopatak'a nëesidak'ãri chi tau ãyaa atadait'ee. ³² Mamĩda mi it'aa t'ipari pi pari mide ijãa bapariimerã. Waya mi ome nipak'ãri, k'aripáji pichi ipemaarã mi k'ap'ia, ichita ijãapataadamerã.

³³ Māpai Simonpa mägaji:

—Tachi Waibia, mi pi ome nipa k'inia bida aji, mi carcelde t'i nĩbiruta pijida maa-e pirã piuru pijida.

³⁴ Jesupa p'anauji:

—Pedro, mia jara bi: Idi p'ãrik'ua et'erre k'arii naaweda, jarada õpee pia mi k'awa-e bida ait'ee.

Jesús chupiria nĩbait'ee hora k'ait'a pak'ãri

³⁵ Maap'eda Jesupa iidiji:

—Mia parã pëik'ãri muchila wëe, p'arat'a te wëe, chancla wëe, ¿net'aa apida faltajidak'ã? aji.

P'anaujida:

—Maarepida faltada-e pajida ajida.

³⁶ Māpai irua mägaji:

—Írá, jõdee, chi muchila iru bipa ateeipia bi ichi p'arat'a te ome; chi espada wëe bipa ichi iripema p'aru jĩ bi netoipia bi mãik'aapa espada aba neto ataipia bi. ³⁷ Mia mãga jara bi ichita uchait'ee perã mide jara bik'a Ak'õre Ũraa p'ãdade: 'Eperã t'ãri k'achia-idaak'a iru p'anajida.' (Is 53.12)

Jõma ma p'ãdade jara bi mide ichita p'asait'eeda aji.

³⁸ Māpai āchia mägajida:

—Tachi Waibia, nama espada omé iru p'anida ajida.

Māpai irua p'anauji:

—Jãgapaipi.

Jesús Getsemaní ne-uu k'ãide it'aa t'ida
(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Maap'eda Jesús wãji Olivo Eedee ichi wãpatak'a mãik'aapa chi k'õp'ãyoorã t'ëe wãjida. ⁴⁰ Mama panadak'ãri, ichia ãramaa mãgaji:

—It'aa t'iti p'ek'au k'achiade baaipiamapa.

⁴¹ Maap'eda Jesús waawipai wãji chi k'õp'ãyoorã p'anadap'edaamãipa. Mama bedabaiji it'aa t'it'ee. ⁴² Mãgaji:

—Ak'õre, pichia k'inia bi pirã, k'aripãji na miait'ee bideepa. Mamãda oonaapãde aji, mia k'inia bik'a. Jip'a pia k'inia bik'ata oopãde aji.

⁴³ [Mãga nide it'aripema ángel iru ik'aawa baini ba cheji iru k'aripait'ee. ⁴⁴ Jesús audú t'ãri p'ua nibada perã, audupiara it'aa t'ipachi, ichi jia eujãde baairumaa waa t'eut'ewaak'a.]

⁴⁵ It'aa t'i aupak'ãri, chi k'õp'ãyoorã atabëidamaa wãji. Mamãda ununaji k'ãi para bi, audú t'ãri p'ua jõnipa. ⁴⁶ Mãpai irua mãgaji ãramaa:

—¿Sãap'eda k'ãi jõnima? aji. P'irabãiti mãik'aapa it'aa t'iti p'ek'au k'achiade baaipiamapa.

Jesús jita atadap'edaa
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesús at'ãri pedeemaa bide, eperãarã chok'ara pachejida. Ma eperãarã chok'ara chedap'edaa naa che wãji Judas, Jesús k'õp'ãyoorã docedepema. Mãgí Jesús k'ait'a chek'ãri k'ira it'ait'ee, ⁴⁸ Jesupa mãgaji:

—Judas, ¿mi k'ira írupa mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema traicionaaruk'ã? aji.

⁴⁹ Jesús ome p'anadap'edaarãpa mãga unudak'ãri, iidijida:

—Tachi Waibia, ¿espadapa chõodai pia bik'ã? ajida.

⁵⁰ Aramata ãradepema abaapa p'aareerã poro waibia mimiapari juaraarepema k'iri orp'et'aaji espadapa. ⁵¹ Mãpai Jesupa mãgaji:

—Ichiak'au bitì; jãgapai pi.

Mãpai Jesupa ma eperã k'iri orp'et'aadamã t'õbait'aaruta, anidachi. ⁵² Mãpai mãgaji ichi ata chedap'edaa p'aareerã poroorãmaa, Tachi Ak'õre te waibia jãpataarãmaa mãik'aapa judiorã poro waibiarãmaa:

—¿Sãap'eda parã espada ome mãik'aapa pak'uru ome chejidama aji, mi jita atade, nechayaa bi jita atapatak'a? ⁵³ Ewari chaa mi Tachi Ak'õre te waibiade bapari parã ome. Maapai parãpa mi jita atada-e paji. Mamãda hora pajipi parãpa ne-inaa k'achia oodamerã mimaa, Netuara Poro Waibiapa k'inia bik'a.

Pedropa Jesús k'awa-e bida ada
(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Jesús mãgá jita atadap'eda, ateejida p'aareerã poro waibia temaa. Mãimisa Pedro t'imipapai t'ëe wãk'ãti wãji. ⁵⁵ Mama te taawaik'a eere t'iak'au bimã t'ipi oro iru p'anajida mãik'aapa ai ik'aawa eperãarã su-ak'i p'anajida. Pedro jida ichiaba su-ak'i beeji ãra ome. ⁵⁶ Mãga nide ariipema mimiapari awërapa Pedro unuji, t'ipitau ik'aawa su-ak'i bi. Ma mimiaparipa pi-ia ak'iji mãik'aapa mãgaji:

—Nãgí jida auk'a jã eperã ome bajida aji.

⁵⁷ Mamãda Pedropa meraji:

—Mia iru k'awa-e bida aji.

⁵⁸ Taarã-e nide awaraapa Pedro unu atak'ãri, ichiaba mãgaji:

—Pi auk'a jã eperã k'õp'ãyoorãdepemada aji.

Pedropa p'anauji:

—iMi iru k'õp'ãyo-eda! aji.

⁵⁹ Hora abaamaa awaraapa ichiaba mägaji:

—Wåara na eperã ichiaba bajida aji, jãgí ome. Ma awara ichi Galilea eujãdepemada aji.

⁶⁰ Pedropa p'anauji:

—Mia k'awa-e bida aji, k'ãaredeta pedee bi.

Aramata Pedro at'ãri pedeemaa bide, et'erre k'ariji. ⁶¹ Måpai Jesupa åpítee ak'iji Pedromaa mãik'aapa Pedropa k'irãpaji irua jarada: “Et'erre k'arii naaweda, pia jarada õpee jarait'ee mi k'awa-e bi.” ⁶² Måpai Pedro taawaa uchiap'eda, jõe nibejeji audú t'ãri p'ua nãbada perã.

Jesús oo iru p'anadap'edaa

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Jesús jãa p'anadap'edaarãpa iru oo iru p'aneepachida mãik'aapa sãpachida.

⁶⁴ Iru tau p'ãrajĩ atadap'eda, mãgapachida:

—iPi wåara Tachi Ak'õre Warra pirã, jarapãde aji, k'aipata pi siji!

⁶⁵ Ichiaba awaraa ik'achia pedee jarapachida.

Jesús Junta Suprema k'ĩrapite

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Tap'eda weda judiorã poro waibiarã, p'aareerã poroorã mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarã, pia jarait'eera, chi Junta Supremadepemaarã chip'ejida. Måpai Jesús aneejida åra k'ĩrapite. Irumaa iidijida:

⁶⁷ —iPik'ã ajida, Mesías, Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã?

Ichia p'anauji:

—Mia mägada aru pirã, parãpa ijãada-eda aji. ⁶⁸ Jõdee mia parãmaa ne-inaa iidiru pirã, p'anauda-e. ⁶⁹ Mamida mia jara bi: fraweda mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema Tachi Ak'õre Waibia juaraare su-ak'i banait'ee.

⁷⁰ Måpai jõmaarãpa iidijida:

—iMågara pi Tachi Ak'õre Warrak'ã? ajida.

Jesupa p'anauji:

—Pãchia jara p'anik'a, mägada aji.

⁷¹ Måpai åchia mägajida:

—iK'ãare-it'ee eperãarã waa jiridayama ajida, irua ooda jaradamerã? Tachi k'ĩripa ũrijidada ajida, ma pedee k'achia ichi it'aideepa jarada Ak'õre Waibia åpíte.

23

Jesús Pilato k'ĩrapite

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Ma judiorã poro waibiarã p'irabaik'oodaidap'eda, Jesús ateejida Pilato k'ĩrapite. ² Mama iru k'ĩrapite imiateemaadachida:

—Taipa na eperã unujidada ajida, tai p'uuru pidaarãmaa k'ĩsia awaraawaraa papimaa bi. Jara bi taipa Cesarmaa impuesto p'aadaik'araa bi. Ma awara jara bi ichi Mesías, Tachi Ak'õrepa pëida rey pamerã.

³ Måpai Pilatopa iidiji:

—iPik'ã aji, Judiorã Rey?

Jesupa p'anauji:

—Mida aji, pia jara bik'a.

⁴ Måpai Pilatopa mägaji ma p'aareerã poroorãmaa mãik'aapa arii p'anadap'edaarãmaa:

—Mia unu-e bida aji, na eperāpa ne-inaa k'achia ooda.

⁵ Mamīda audupiara golpe pedeejida:

—Ichia jaratee bi k'aurepa tai p'uuru pidaarā jōmaweda chōo pik'a para bi. Naa Galilea eujāde jaratee nipa beeji. frá nama Judea eujāde auk'a oomaa bi.

Jesús Herodes k'īrapite

⁶ Māga ūrik'āri, Pilatopa iidiji:

—¿Na eperā Galilea eujādepemak'ā? aji.

⁷ Ichida adak'āri, Pilatopa pēiji Herodema. Māgí Galilea eujā ak'ipari paji. Auk'a baji Jerusalende. ⁸ Herodepa Jesús unuk'āri, o-īadachi ai naaweda iru k'īra unu k'inia bada perā māik'aapa ūrida perā nepiri p'ani irua oopari ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Mapa unu k'inia baji ichi taide irua māgee ne-inaa oomerā. ⁹ Ma-it'ee iidida chok'ara iidiji Jesumaa. Mamīda Jesupa maarepida p'anauk'aa paji. ¹⁰ Mama ichiaba p'aareerā poroorā māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā p'anajida. Āchiata audú Jesús imiateepachida. ¹¹ Mapa Herodes ichi soldaorā ome Jesumaa ik'achia pedee jarajida māik'aapa reypa jīpari p'aru pi-iara bita jī bijida iru oo iru p'anadait'ee. Maap'eda Herodepa waya āpītee pēit'aaji Pilatoma. ¹² Ma ewate Pilato k'ōp'āyo meraaji Herodes ome, ai naaweda chik'īra unuamaa p'anapachida mīda.

Pilatopa Jesús peepida

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39–19.16)

¹³ Pilatomāi panadak'āri, irua waya t'ī p'ēji p'aareerā poroorā, judiorā poro waibiarā māik'aapa p'uuru pidaarā. ¹⁴ Maap'eda māgaji:

—Parāpa mīmaa jara chejida na eperāpa p'uuru pidaarā k'īsia awara-awaraa papik'oomaa bi. Mamīda parā k'īrapite irumaa mia iidida chok'ara iidiji māik'aapa unu-e ne-inaa k'achia apida ichia oo bida a p'ani. ¹⁵ ¿Ichiaba Herodepa iru māga unu bi-ek'ā? aji. Maa-e pirā waya namaa pēi-e pak'aji. Parāpa k'awa p'ani irua ne-inaa k'achia oo-e bi ma k'aurepa iru peepimerā.

¹⁶ Mapa wīpip'eda, ichiak'au wāpiit'eeda aji.

¹⁷ [Māgí fiestade Pilatopa k'ena pēipachi carceldepema preso; chi iidirutata p'uuru pidaarāpa.] ¹⁸ Mamīda arii p'anadap'edaarā jōmaweda biuk'adachida:

—¡Jāgí āyaa atáji! ¡Barrabata k'ena pēiji!

¹⁹ Ma Barrabás carcelde baji oomaa bada perā Romadepemaarāpa oopipatak'a ma p'uurude; ma awara chīara peet'aada perā. ²⁰ Māpai Pilatopa Jesús uchua pēi k'inia bada perā, waya pedeeji. ²¹ Mamīda āchi waapiara biuk'a nībeeji:

—¡Kurusode peepit'áaji! ¡Kurusode peepit'áaji!

²² Māpai waya jarada ōpee Pilatopa māgaji:

—¿K'āare k'achiata oojima aji, irua? Mia unu-e bi ne-inaa k'achia ooda ma k'aurepa peepit'ee. Wīpip'eda, ichiak'au k'ena pēiit'eeda aji.

²³ Mamīda audupiara biapachida Jesús kurusode baijira bīpimerā. Māgá bia jōnīpa āchia k'inia p'anadap'edaak'a oopijida. ²⁴ Pilatopa ooji āchia iidi p'anadap'edaak'a. ²⁵ K'ena pēiji Barrabás, āchia k'inia p'anadap'edaa, ma oomaa bada Romadepemaarāpa oopidap'edaak'a māik'aapa chīara peeda. Jōdee Jesús ateeji kurusode baijira binadamerā, āchia k'inia p'anadap'edaak'a.

Jesús kurusode baijira bīdap'edaa

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Jesús ateedak'āri kurusode baijira bɪdait'ee, jita atajida eperā aba p'uurudee che wā nipada, Cirene p'uurudepema t'ijarapatap'edaa Simón. Māgimaa kuruso atee pijida Jesús t'ēe.

²⁷ Ma wādade eperāarā chok'ara ichi t'ēe wā nipapachida. Māirā ome wādap'edaarā wēraarā chok'ara jēe wāpachida māik'aapa biuk'a wāpachida t'āri p'uapa, Jesús māgá atee wādap'edaa perā. ²⁸ Mamīda Jesupa āchimaa ak'iji māik'aapa māgaji:

—Jerusalendepema wēraarā, jēenāati mi pari. Jēeti pāchi pari māik'aapa pāchi warrarā pari, ewari cherude audú chupiria chitoonadait'ee perā.

²⁹ Tachi Ak'ōrepa na eujādepemaarā k'achia ook'āri, māgadait'ee: “O-īa p'ani chi ju tawadak'aa beerā warra t'odak'aa perā.” ³⁰ Ma ewate eperāarāpa eemaa jaradait'ee:

‘jTai ĩri irak'oodariti!’ māik'aapa: ‘jTai t'ap'a atāti!’ (Os 10.8)

³¹ Eperāarāpa pak'uru ōdoo bi t'ipitaude bat'at'aapata pirā, ¿audupiarā pak'uru p'ūasaa bi bat'at'aada-e paik'ā, taarā-ee paa jōdaipari perā?

Eperāarā Jesús ik'aawa kurusode baijira bɪdap'edaa

³² Ichiaba Jesús ome atee wā nipajida k'achia beerā omé auk'a kurusode baijira bɪdait'ee. ³³ Panadak'āri eujā “Tachi Poro Biri” apatap'edaamāi, Jesús ma k'achia beerā ome kurusode baijira bijida; aba juaraare, chi apema juabi eere. ³⁴ [Māpai Jesupa māgaji:

—Ak'ōre, mi nāgá oo p'anirā perdonāaji, k'awada-e p'anadairā ne-inaa k'achiata oomaa p'ani.]

Māpai soldaorāpa suerte jemenejida k'awaadait'ee k'aipata iru p'aru atait'ee. ³⁵ Māimisa arii p'anadap'edaarāpa Jesumaa ak'i para bapachi māik'aapa judiorā poroorāpa iru nāga oo iru p'anapachida:

—Awaraarā k'aripadak'a, pichi k'ap'ia jida k'aripa atāji, wāara Tachi Ak'ōrepa pi pēida pirā, maa-e pirā irua jirit'erada pirā.

³⁶ Soldaorāpa ichiaba Jesús oo iru p'anapachida. Iru k'ait'a wādap'eda, vino achuchua teepachida ³⁷ māik'aapa māgapachida:

—jPi wāara Judiorā Rey pirā, jāmāik'aapa uchiadarīji!

³⁸ Ichiaba Jesús poro it'aik'a eere letrero bijida: NĀgí JUDIORĀ REY.

³⁹ Ma awara iru ik'aawa baijira badapa ik'achia jarapachi:

—jPi wāara Tachi Ak'ōrepa pēida pirā, jāmāik'aapa uchiadaipáde apachi, māik'aapa tai jida auk'a k'aripapáde! apachi.

⁴⁰ Mamīda chi apemapa māgí pedee bada itriat'aaji:

—¿Pia Tachi Ak'ōre waawee-e bik'ā aji, nama auk'a baijira bita? ⁴¹ Tachi nama chupiria chitooni ne-inaa k'achia oodap'edaa perā. Mamīda na eperāpa ne-inaa k'achia ook'aa pajida aji.

⁴² Maap'eda, māgaji:

—Jesús, pi Ak'ōre Waibia truade rey beek'āri, mi k'irāpáji.

⁴³ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Idi pi mi ome bapariit'eeda aji, Ak'ōre Waibia eujāde.

Jesús jai-idaada

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ Imat'ipa ak'ōrejīru k'iat'idachi. Na eujā jōma p'āriudachi las tres parumaa. ⁴⁵ Ak'ōrejīru k'iat'idachi māik'aapa Tachi Ak'ōre te waibiadepema cuarto edupiarā t'ūpatamāi p'aru eebai jira bada esajīak'a jēdachi. ⁴⁶ Māpai Jesús golpe biaji:

—‘jAk'ōre, michi jaure pi juade biru!’ (Sal 31.5)

Māga jarap'eda, jai-idaaji.

⁴⁷ Romadepema soldaorã poropa ma jōma unuk'ãri, pedee pia jaraji Tachi Ak'õremaa m̃aik'aapa m̃agaji:

—Wãara na eperãpa ne-inaa k'achia ook'aa pajida aji.

⁴⁸ Eperãarã jōmaweda mama see ñibadaarãpa m̃aga unudak'ãri, ãchi t'ũa t'aap'e erreudachida t'ãri p'uapa. ⁴⁹ Mam̃ida Jesús ome nipapatap'edaarã, imik'ĩraarã m̃aik'aapa wẽraarã iru ome chedap'edaa Galilea eujãdeepa, ma ne-inaa p'asada t'im̃ipa ak'ĩmaa p'anejida.

Jesús iadap'edaa

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰ Ma eujãde eperã t'ãri pia bapachi. Ne-inaa k'achia ook'aa paji. M̃agí t'ĩjarapachida José. Iru Arimatea p'uurudepema paji. M̃agí p'uuru Judea eujãde bi. ⁵¹ Ni baji Tachi Ak'õrepa p̃eida eperãarã rey pamerã. Junta Supremadepema paji. Mam̃ida ijãa-e paji m̃airãpa oodap'edaade Jesús ome. ⁵² Mapa w̃aji Pilatoma Jesús k'ap'ia piuda iidide iait'ee. ⁵³ T'ẽepai Jesús k'ap'ia kurusodeepa irabai atap'eda, p̃irat'aaji lienzone m̃aik'aapa binaji m̃au te uria k'oro iru p'anadap'edaade. Made piuda apida waide iada-e p'anajida. ⁵⁴ Ma ewate judiorã ñipata noreweda paji. P'ãriupodopa pada perã, ne-inaa waa ooik'araa baji, ñipata ewate w̃yaaru misa.

⁵⁵ Ma wẽraarã Jesús ome Galilea eujãdeepa chedap'edaa ichiaba w̃jida ma m̃au te uriade iru bidap'edaamaa m̃aik'aapa ak'ijida s̃aga Jesús k'ap'ia ata bijida. ⁵⁶ Maap'eda teedaa chedak'ãri, k'era oojida ne-inaa awaraa t'ũa bee ome Jesús k'ap'ia ñiri bidait'ee, judiorãpa oopatak'a ãchi auk'arã piudak'ãri. ñipata ewate ma wẽraarã ñijida Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a.

24

Jesús chok'ai p'irabaida

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Tomia ewate tap'eweda ma wẽraarã w̃jida Jesús k'ap'ia iadap'edaamaa. Ateejida k'era ne-inaa t'ũa ome ãchia oodap'edaa. ² Panadak'ãri, unujida chi m̃au te uria t'ai m̃aup'a t'ap'a bada awara ãi bi. ³ T'ĩudak'ãri, Tachi Waibia Jesús k'ap'ia unuda-e paji. ⁴ K'awadak'aa paji k'ãata oodait'ee. M̃aga nide unujida imik'ĩraarã omé p'aru t'o-t'oo uchiterree j̃i baini p'ani ãchi ik'aawa. ⁵ M̃apai ãchobeepa bedabaidachida tau biiri eujãde t'õbairutamaa. Mam̃ida m̃airãpa m̃agajida:

—¿Sãap'eda jãiramãi jiri p'anima ajida, iru chok'ai bita? ⁶ Iru nama wẽ-e. ¡Chok'ai p'irabaiji! K'irãpãti iru at'ãri Galilea eujãde bak'ãri, ⁷ jaraji ichi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, k'achia beerã juade bidait'ee; ãrapa kurusode baijira bidait'ee piumerã m̃aik'aapa ewari õpeemaa ichi chok'ai p'irabaiit'ee.

⁸ M̃aga ũridak'ãri, ma wẽraarãpa Jesupa jarada k'irãpajida. ⁹ M̃apai iru k'ap'ia iadap'edaamãipa w̃dak'ãri, ma jōmaweda nepirinajida Jesús k'õp'ãyoorã oncemaa m̃aik'aapa awaraarãmaa. ¹⁰ Chi m̃aga nepirinaadap'edaarã paji María Magdalena, Juana, Santiago nawe María m̃aik'aapa awaraa wẽraarã. ¹¹ Mam̃ida ãrapa nepiridap'edaa ũridak'ãri, Jesús k'õp'ãyoorãpa k'ĩsiajida pariatua pedeemaa p'ani. Mapa ijãa k'iniada-e paji.

¹² M̃aga jarajida m̃ida, Pedro p'iradachi Jesús k'ap'ia iadap'edaamaa m̃aik'aapa edajãde ak'ik'ãri, chi k'ap'ia lienzone beda bada unu-e paji. J̃ip'a chi p'aru aupai unuji. M̃apai p'era pik'a teedaa cheji. K'awa-e paji k'ãata ooit'ee.

Jesús unudap'edaa ode wãdade Emaús p'uurudee

(Mr 16.12-13)

13 Ma ewate weda Jesús ome nipapatap'edaarã omé wã nipajida Emaús p'uurudee. Ma p'uuru Jerusalendeeperá perá once kilometros bi. 14 Ma ode wãdade áchi pedee wã nipajida ma jõma Jesús ome p'asadade. 15 Mãgá pedee wãdade, Jesús cheji áchi ik'aawa mãik'aapa auk'a t'ia wãji. 16 Unu p'anajida mĩda auk'a wãru awaraa eperã áchi ome, k'awada-e paji k'aita mãga bi.

17 Mãpai Jesupa iidiji áramaa:

—¿K'ãaredeta parã pedee wãdama? aji.

Mãpai áchi k'ĩra pia-ee bainĩ p'aneejida 18 mãik'aapa áchidepema Cleofás apatap'edaapa p'anauji:

—¿Pi Jerusalende badata k'awa-e bik'ã aji, mama p'asada?

19 Mãpai ichia iidiji:

—¿K'ãata p'asajima? aji.

Áchia mãgajida:

—Jesús Nazaretdepema Ak'õre pedee jarapari paji. Ne-inaa pi-ia oopachi mãik'aapa pedee pia jarateepachi Tachi Ak'õre k'ĩrapite mãik'aapa p'uuru pidaarã k'ĩrapite. 20 P'aareerã poroorãpa mãik'aapa tachi poro waibiarãpa iru ateejida Romadepema poro waibia Pilatoma kurusode peepit'aamerã. 21 Taipa ijãa p'anajida ma Jesupata tachi Israel pidaarã uchiapiit'ee Romadepemaarã juadeepa. Mamĩda ewari õpee paru mãgĩ ne-inaa jõma p'asada. 22 Ma awara wẽraarã tai ome nipapataarãpa tai p'erapijida. Taujaaweda wãjida Jesús iadap'edaamaa. 23 Mamĩda iru k'ap'ia unuda-e pak'ãri, ápittee chejida teedaa mãik'aapa taimaa nepirijida angeleerã unudap'edaa. Mãirãpa jarajidada ajida, Jesús chok'ai bi. 24 Mãga ùridak'ãri, tai k'õp'ãyoorã ùk'uru wãjida iru iadap'edaamaa mãik'aapa ununajida ma wẽraarãpa jaradap'edaak'a. Mamĩda iru unuda-e paji.

25 Mãpai Jesupa mãgaji:

—¡Parã k'ĩsia k'awada-ee p'ani! ¿Ijãada-e p'anik'ã Ak'õre pedee jarapataarãpa chonaarãweda jaradap'edaa? 26 ¿Tachi Ak'õrepa pẽida mãgá chupiria nĩbait'ee paji-ek'ã aji, Ak'õrepa iru ateei naaweda ichi truadee?

27 Mãpai Jesupa jarateemaa beeji ichi p'asait'ee bada Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a. Jarateejiji Moisepa p'ãdadeepa, Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaade jara bi parumaa.

28 Chi p'uuru wãdap'edaamaa panadak'ãri, Jesús k'ĩra jiwaa wãyaait'ee paji, p'uurude bee-ee. 29 Mamĩda áchia mãgajida:

—Tai ome bẽejiji k'ewara bairã mãik'aapa p'ãriu wã perã.

Mãpai Jesús auk'a teedaa wãji ára ome. 30 T'ẽepai mesade su-ak'i p'aneedak'ãri nek'odait'ee, Jesupa ichi juade pan ataji. Mãpai it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'õremaa mãik'aapa t'oop'eda áramaa teeji. 31 Mata Tachi Ak'õrepa aweda ára tau eratik'oopiji mãik'aapa áramaa Jesús k'awapiji. Mamĩda mamãik'aapa iru wẽpadachi. 32 Mãpai mãgajida:

—¿Wãara-ek'ã? ajida. ¡Iru paji! Tachi t'ãriipa mãga jara nĩbaji, ode Ak'õre Ûraa p'ãda tachimaa jaratee che wã nipak'ãri.

33 Aramata waya ápittee chejida Jerusalendee. Mama unu chejida iru k'õp'ãyoorã once awaraa nipapatap'edaarã ome see nĩbi. 34 Mãgĩ see nĩbadaarãpa mãgajida:

—Wãarada ajida, Jesús chok'ai bi. Simón Pedromaa ichiaba unupijida ajida.

35 Mãpai áchi omeerãpa nepirijida ode p'asada mãik'aapa Jesupa pan t'oop'eda, jedek'ãri k'awaadap'edaa.

Jesupa chi k'õp'ãyoorãmaa unupida

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23; Hch 1.6-8)

³⁶ At'āri māgá nepirimaa p'anide, Jesús āra esajīak'a bainī ba cheji māik'aapa māgaji:

—K'āiwee p'anapataāti.

³⁷ Jesús unudak'āri, āchi p'eradachida, iru jaureta unu p'ani jīak'aapa.
³⁸ Mamīda Jesupa māgaji:

—¿Sāap'eda p'era jōnima? aji. ¿Sāap'eda pāchi t'āride at'āri ijāada-e p'anima? aji. ³⁹ Ak'īti mi jua, mi bīri ome. Mipi. Mi k'ap'ia t'ōbāiti māik'aapa ak'īti. Eperā jaure chiara wēe bi, bīri jida mia iru bik'a.

⁴⁰ Māga jarap'eda, āramaa ak'ipiji ichi jua māik'aapa ichi bīri. ⁴¹ Mamīda at'āri pia ijāada-e p'anajida, audú o-īa p'anadap'edaa perā māik'aapa p'era pik'a p'anadap'edaa perā. Jesupa ichi k'awapi k'inia bada perā, iidiji:

—¿Nama ne-inaa k'oparii iru p'anik'ā? aji.

⁴² Māpai āchia chik'o paada esajīak'a teejida. ⁴³ Irua jitaji māik'aapa āchi taide k'ot'aaji. ⁴⁴ Maap'eda māgaji:

—Mimaa p'asajida aji, mia jaradak'a, at'āri parā ome bak'āri. Jaraji ne-inaa jōmaweda p'asait'ee paji Moisepa p'ādade jara bik'a māik'aapa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade jara bik'a, Salmos libro p'ādade jara bik'a paara.

⁴⁵ Māpai jarateeki Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi Mesiade. ⁴⁶ Māgaji:

—Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi Mesías ichita piut'ee māik'aapa ewari ōpeemaa chok'ai p'irabaiit'ee. ⁴⁷ Ak'ōrepa k'aripap'eda, Jerusalendeepa na p'ek'au eujā eperāarā paraamaa jarateenāti p'ek'au k'achia oo amaadamerā māik'aapa Tachi Ak'ōrede ijāapataadamerā. Māgá irua āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee. ⁴⁸ Parāpa mi p'asada jōmaweda k'awa p'ani, unudap'edaa perā. ⁴⁹ Mapa parāmaa mia ne-inaa pēit'ee mi Ak'ōrepa jaradak'a. Mamīda māga ooru misa, nama p'anéeti Jerusalén p'uurude. T'ēepai it'ariipa Tachi Ak'ōrepa ichi jaure pēit'ee parā ome bapariimerā.

*Jesús Ak'ōre eujādee wāda
(Mr 16.19-20; Hch 1.9-11)*

⁵⁰ Maap'eda Jesupa āra ateeji ma p'uurudeepa Betania p'uuru k'ait'a. Mama ichi jua it'aa iap'eda, āra bendiciaji. ⁵¹ Māpai māgá pedeemaa bide Tachi Ak'ōrepa iru it'aa ateeji āra ik'aawaapa. ⁵² T'ēepai chi k'ōp'āyoorāpa it'aa t'īdap'eda, pedee pia jarajida irude māik'aapa t'āri o-īa āpītee chejida Jerusalende. ⁵³ Maadamāiipa ewari chaa Tachi Ak'ōre te waibiade p'anapachida it'aa t'īmaa māik'aapa pedee pia jaramaa Tachi Ak'ōremaa.

SAN JUAN

San Juanpa Pedee Pia P'ãda

Juan, Zebedeo warrapa na pedee pia p'ãji. Judío paji. Nipapachi Jesucristo ome. Na p'ãdade Juanpa jara bi Jesupa jarada mãik'aapa ooda, mak'iaara uchiae bi awaraarãpa p'ãdade. Na p'ãdade chi Jesús k'õp'ãyo k'iniara iru bida apachi. Jesús ome nipapachi perã pia k'awaji iru bapata. Na p'ãdade k'awapi k'inia baji k'aita paji Jesús; Tachi Ak'õre na eujãdee cheda. Jara bi Jesús pank'a bi; ìdaa pik'a bi; puertak'a bi; ovejaarã ak'iparik'a bi; uva k'arrak'a bi; eperãarã chok'ai p'anapipari; piudap'edaarã chok'ai p'irabaipipari; Tachi Ak'õre o ak'ipipari; wãarata jarapari; chi ichita bapari.

Naapiara Juanpa jara bi Jesús Tachi Ak'õre pedee, na p'ek'au eujãdee cheda (cap. 1.1-18). Jara bi Juan Bautistapa jarateeda mãik'aapa Jesupa k'õp'ãyoorã ùk'uru jirit'erada (cap. 1.19-51). Mamãda mak'iaara jara-e bi Jesús nipada Galilea eujãde. Ma k'ãyaara jara bi irua ooda mãik'aapa jarateeda Judea eujãde bak'ãri mãik'aapa judiorã fiesta awara-awaraade bak'ãri (caps. 2.1-10.42). Jara bi Jesupa Lázaro chok'ai p'irabaipida (cap. 11) mãik'aapa Mariapa Jesús buri ìri k'erapa weeda (cap. 12.1-11). Ichiaba jara bi Jesús p'asada Jerusalandee wãk'ãri (cap. 12.12-50). Jara bi Jesupa jarada nek'ok'ãri chi k'õp'ãyoorã ome (caps. 13.1-14.14); irua jarateeda Tachi Ak'õre Jaurede (caps. 14.15-16.33) mãik'aapa irua it'aa t'ida ijãapataarã pari (cap. 17); iru jita atadap'edaa mãik'aapa atedap'edaa poro waibiarã k'irapite (caps. 18.1-19.16). Jara bi Jesús piuda mãik'aapa chok'ai p'irabaida (caps. 19.17-21.14). Juanpa t'èpai Pedrode p'ãda uchiae awaraarãpa pedee pia p'ãdade (cap. 21.15-25). Maperã jara p'ani Juanpa pedee pia p'ãda awara uchiae apemaarãpa p'ãdap'edaa k'ãyaara.

Jesús na p'ek'au eujãdee cheda

¹ Na p'ek'au eujã bai naaweda Jesucristo, Tachi Ak'õre Pedee apata, bapachi. Mãgí bapachi Tachi Ak'õre ome. Iru ichita Tachi Ak'õre bapari. ² Tachi Ak'õre ome bapachi. ³ Iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõmaweda ooji. Iru wëe Tachi Ak'õrepa ne-inaa maarepida oo-e paji. ⁴ Irua chok'ai bapipachi ne-inaa jõmaweda chok'ai bi. ìdaa pik'a bapachi eperãarã t'ãide, ma k'aurepa eperãarãpa Tachi Ak'õre k'awapataadamerã. ⁵ At'ãri irua Tachi Ak'õre k'awapimaa bi eperãarãmaa. Apidaapa p'oyaa jarada-e irua mãga oonaamerã.

⁶ Bapachi eperã, t'ijarapatap'edaa Juan Bautista. ⁷ Tachi Ak'õrepa mãgí eperã jirit'eraji jaramerã ma ìdaa pik'a bide, jõmaarãpa Ak'õrede ijãadamerã ma jarateeda k'aurepa. ⁸ Juan ìdaa pik'a ba-e paji. Jip'a cheji jarateede ⁹ ma wãara ìdaa pik'a bi na p'ek'au eujãdee cheji, Tachi Ak'õre eperãarãmaa k'awapiit'ee.

¹⁰ Mãgí Pedee, Jesucristo ba cheji na p'ek'au eujãde, ichia eujã oodade. Mamãda na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'awada-e paji iru Tachi Ak'õre Warra. ¹¹ Cheji mĩda ichi auk'aarã t'ãide, ãchia auteebaida-e paji. ¹² Mamãda eperãarã ùk'uruurãpa iru auteebaijida mãik'aapa wãara irude ijãajida. Irua mãgürã Tachi Ak'õre warrarã papiji. ¹³ Tachi Ak'õre warrarã mãgá padait'ee, mãgí eperãarã t'oda-e paji warra jip'arã t'opatak'a, eperãpa warra oo k'inia ooparik'a. Ma k'ãyaara Tachi Ak'õrepata mãgürã ichi warrarã papiji, irude ijãa p'aneedap'edaa perã.

14 Māgí Pedee, Jesucristo Tachi Ak'õrepa pëida. T'oji eperã k'ap'iaide mǎik'aapa tachi t'ãide bapachi. Iru Tachi Ak'õre Warra pada perã, Tachi Ak'õre k'ĩra wãree unupiji tachimaa. Eperãarã k'inia iru bapachi mǎik'aapa Tachi Ak'õre wãarata ãchimaa k'awapipachi.

15 Juan Bautistapa k'awaji māgí Pedee Tachi Ak'õrepa pëida. Mapa jara-pachi:

—Nāgide mia jara baji jarak'ãri eperã mi t'ẽepai cheru mi k'ãyaara waibiara bi, mi t'oi naaweda iru bapachi perã.

16 Ma eperã t'ãri pia bapari tachi jõmaarã ome mǎik'aapa tachi ichita k'aripapari. 17 Tachi Ak'õrepa ichi ũraa k'awapiji eperãarãmaa Moisés k'ap'ia pari. Mamĩda eperãarã k'inia iru baji mǎik'aapa ichi wãarata k'awapiji ãramaa Jesucristo k'ap'ia pari. 18 Eperã apidaapa Tachi Ak'õre unudak'aa. Mamĩda Jesucristo, iru Warra apaí iru bi, iru ome auk'a bairã, iru eperãarãmaa k'awapiji.

*Juan Bautistapa Jesucristode jarada
(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)*

19 Judiorã poroorãpa Jerusalendeepa pëijida p'aareerã Leví ãreerãdepemaarã ome, mǎirãpa Juanmaa iididamerã:

—¿Pi k'aima? ajida.

20 Juan Bautistapa wãarata p'anauji:

—Mi Tachi Ak'õrepa pëida-epi, eperãarã rey pamerã.

21 Mǎpai iidijida:

—Māgara, ¿pi Tachi Ak'õre pedee jarapari Eliak'ã? ajida.

—Māga-eda aji.

Mamĩda waya iidijida:

—¿Pi Tachi Ak'õre pedee jaraparik'ã ajida, tachia ni p'ani?

—Māga-eda aji.

22 Mǎpai māgajida:

—Māgara, ¿pi k'aima? Jarapáde ajida. Tai pëidap'edaarãmaa jaranadait'ee. ¿K'ãata jara pëit'eema? ajida.

23 Juanpa p'anauji Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaiapa chonaarãweda p'ãdade jara bik'a:

—Mi ni eujã pania wëe bide mǎik'aapa bia bi:

‘O pi-ia oopatak'a poro waibia chei naaweda, māga pik'a p'ek'au k'achia oo amáati Tachi Waibia chei naaweda.’ *(Is 40.3)*

24 Ma fariseorãpa pëidap'edaarãpa 25 Juanmaa iidijida:

—Pi Tachi Ak'õrepa pëida-e pirã eperãarã rey pamerã, Elia-e pirã wa Tachi Ak'õre pedee jarapari-e pirã, ¿k'ãare-it'ee eperãarã poro chooparima? ajida.

26 Juanpa māgaji:

—Mia parã poro choopari paniapa. Mamĩda pãchi t'ãide bida aji, awaraa eperã, parãpa k'awada-e p'ani. 27 Māgí mi t'ẽepai parãmaa jaratee cheru. Iru mi k'ãyaara waibiara bi. Mia iru chancla jida ãraik'araa bida aji, mi iru k'ãyaara ek'ariara bairã.

28 Māga p'asaji Betania p'uurude Jordán to k'ĩraik'a eere, Juanpa poro choomaa badamã.

Jesús Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã pari piumerã

29 Ai norema Juanpa unuk'ãri Jesús ichi k'ait'a cheru, māgaji:

—¡Ak'íti! Nāgí eperã oveja chak'ek'a bi, Tachi Ak'õrepa pëida perã piumerã eperãarã pari. Nāgipa wëpapiit'ee eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata. 30 Nāgí eperãde mia pedee baji nãga jarak'ãri: “Eperã mi t'ẽepai cheru mi k'ãyaara

waibiara bi, iru mi t'oi naaweda bapachi perã.” ³¹ Ai naaweda mia pida k'awa-e baji iru Tachi Ak'õrepa pëida tachi k'aripamerã. Mamïda ma-it'ee mia eperãarã poro choo cheji; mǎgá Israel pidaarãpa iru k'awadamerã.

³² Mǎpai Juanpa jaraji ichia unuda:

—Mia Tachi Ak'õre Jaure unuji iru ñri palomak'a baai chek'ãri. ³³ Mia k'awa-e bak'aji iru Tachi Ak'õre Warra. Mamïda ai naaweda mi pëidapa eperãarã paniapa poro choomerã, mĩmaa jaraji: “Pia unuit'eeda aji, mi Jaure baai cheru eperã ñri, ichita iru ome bapariit'ee. Mǎgí eperãpa mi Jaure ba chepiit'eeda aji, eperãarã ome.” ³⁴ Tachi Ak'õrepa jaradak'a mia mǎga unuji. Maperãpi mia parãmaa jara bi: Nǎgí Jesús, Tachi Ak'õre Warra.

Jesús ome nipapatap'edaarã

³⁵ Ai norema Juan Bautista waya mama baji chi k'õp'ãyoorã omeerã ome.

³⁶ Jesús wǎyaa wǎ unuk'ãri, mǎgaji:

—¡Ak'iti! Jǎgita chi oveja chak'ek'a bi, Tachi Ak'õrepa pëida.

³⁷ Chi k'õp'ãyo omeerãpa mǎga ùridak'ãri, Jesús t'ëe wǎjida. ³⁸ Jesús ãpĩtee p'irrabaiik'ãri, unuji ichi t'ëe cheruta mǎik'aapa mǎgaji:

—¿K'ãata k'inia p'anima? aji.

Mǎgajida:

—*Rabuni* (jara k'inia bi Tachi Jarateepari), ¿pi, sǎma baparima? ajida.

³⁹ Jesupa p'anauji:

—Chéti k'awaadamerã.

Mǎgá wǎjida iru baparimaa mǎik'aapa ma ewate p'aneejida iru ome k'ewara las cuatro pada perã.

⁴⁰ K'õp'ãyo abaapa Juan pedee ùrida mǎik'aapa Jesús t'ëe wǎda Andrés paji. Iru Simón Pedro ñpema paji. ⁴¹ Mǎgí Jesús ome bap'eda, ne-inaa awaraa ooi naaweda, isapai wǎji chi ñpema jiride. Unu atak'ãri, mǎgaji:

—Mesías unujidada aji. (Mǎgí t'í jara k'inia bi Cristo, Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã.)

⁴² Mǎpai Andrepa chi ñpema aneeji Jesumaa. Jesupa iru unuk'ãri, mǎgaji:

—Pi Simón, Juan warra. Mamïda pi t'íjaradait'eeda aji, Cefas. (Mǎgí t'í griego pedeede jara k'inia bi Pedro.)

Jesupa Felipe Natanael ome jir'it'erada

⁴³ Ai norema Jesús wǎji Galilea eujãdee. Mama unuji eperã t'íjarapatap'edaa Felipe. Mǎpai mǎgaji:

—Mi ome nipaparíji.

⁴⁴ Mǎgí Felipe, Andrés mǎik'aapa Pedro Betsaida p'uurudepemaarã paji.

⁴⁵ Felipepa Natanael jir'inaji mǎik'aapa unu atak'ãri, mǎgaji:

—Unujidada aji, eperã Moisepa jarada Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade. Mǎgí ichiaba Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa chonaarãweda ãchi p'ãdap'edaade jaradap'edaa. Mǎgí eperã José warra; t'íjarapata Jesús Nazaretdepema.

⁴⁶ Natanaelpa mǎgaji:

—¡Nazaretdepema! ¿Nazaret p'uurudeepa eperã pia uchialk'ã? aji.

Felipepa mǎgaji:

—Wǎdáma aji, ak'ide.

⁴⁷ Jesupa Natanael ichi k'ait'a cheru unuk'ãri, mǎgaji:

—Na Israel pida wǎara t'ãri pia bapari. Apida k'ũrak'aa.

⁴⁸ Natanaelpa Jesumaa iidiji:

—¿Sǎga pia mi k'awa bima? aji.

Jesupa p'anauji:

—Felipepa pi atanai naaweda, mia pi unuji higuera k'arra ek'ari.

⁴⁹ Māpai Natanaelpa mägaji:

—Tachi Jarateepari, pi Tachi Ak'õre Warra. Pi Israel pidaarã Rey, chi cheit'ee bada.

⁵⁰ Jesupa mägaji:

—¿Ijãa bi-ek'ã aji, mia jarada perã pi unuji ma pak'uru ek'ari? Pia unuit'ee ne-inaa awara ma k'ãyaara pi-iara. ⁵¹ Mia wãarata jararu. Parãpa unudait'ee Tachi Ak'õre eujã ewaraa k'obi mãik'aapa angeleerã it'aa wãruta mãik'aapa edaa cheruta mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, k'aripade.

2

Caná p'uurude miak'ãidak'ãri, fiesta oodap'edaa

¹ Natanael ome pedeep'eda, k'ãima õpeemaa miak'ãipata fiesta oojida Caná p'uurude. Mägí p'uuru Galilea eujãde bi. Jesús nawe mama baji. ² Jesús chi k'õp'ãyoorã ome ichiaba t'í pëijida chedamerã ma fiestade. ³ Mama p'anide vino jödachi. Maperã Jesús nawepa mägaji:

—Vino jödachida aji.

⁴ Māpai Jesupa mägaji:

—Nawe, ¿sãap'eda pia mimaa mãga jara bima? aji. Waide ewari pa-eeta mia Ak'õre jua ak'ipimerã.

⁵ Māpai chi nawepa mägaji vino jedepataarãmaa:

—Óoti jõma irua jara bik'a.

⁶ Mama bainí p'anajida chok'o seis, mãudee ooda. Judiorãpa mãgee chok'o iru p'anapachida aide pania t'idait'ee. Mãgá siidai áchi jua, biri maa-e pirã net'aa Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jaradak'a. Chok'o abaade cincuenta wa setenta litros araapachi. ⁷ Jesupa vino jedepataarãmaa mägaji:

—Paniapa na chok'o ipuruk'óoti.

Pania atanajida mãik'aapa ma chok'o ipuruk'oojida. ⁸ Māpai Jesupa mägaji:

—Íra ma-ãri joi atadapãde aji, mãik'aapa teepãde aji, na fiesta chiparimaa.

Mãga oojida. ⁹ Ma fiesta chiparipa pania vino padai bada tok'ãri, k'awa-paji sãmãik'aapa uchijaji ma vino. Ma vino jedepataarãpapai k'awajida, áchi ma vino chok'odeepa joidap'edaa perã. Mãgá top'eda, ma fiesta chiparipa chi imik'íra miak'ãit'ee bada t'í ataji ¹⁰ mãik'aapa mägaji:

—Fiesta oodak'ãri, jõmaarãpa naapiara vino piara bita jedepata. Maap'eda, waibia to p'anadap'eda, jedepata chi vino mak'íara pia-e bi. Mamída pia ia nãbijida aji, chi vino piara bita íraweda todamerã.

¹¹ Mägí ooda Jesupa Galilea eujãdepema Caná p'uurude paji irua naapiara ooda eperãarãpa p'oyaa oodak'aa áchi juadoopa. Mãga ook'ãri, unupiji ichi wãara Tachi Ak'õrepa pëida. Ma ooda unudak'ãri, chi k'õp'ãyoorãpa audupiara irude ijãa p'aneejida.

¹² Ma t'ëepai Jesús wãji Capernaum p'uurudee chi nawe ome, chi ípemaarã ome mãik'aapa chi k'õp'ãyoorã ome. K'ãima chok'ara-ee mama p'anajida.

Jesupa ne-inaa netopataarã jërek'ooda Ak'õre te waibia deepa (Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Judiorã Pascua fiesta íri pa wãda perã, Jesús wãji Jerusalendee. ¹⁴ Mama Tachi Ak'õre te waibia auk'idaa t'iak'au bide ununaji p'ak'a netopataarã, oveja netopataarã mãik'aapa paloma netopataarã. Ichiaba unuji p'arat'a tau t'erabaipataarã mama su-ak'i p'ani. ¹⁵ Mãga unuk'ãri, Jesupa soo oo ataji mãik'aapa ma jõmaweda taawaa jërek'ooji áchi p'ak'a, oveja ome. Ma

p'arat'a tau t'erabaipataarã mesa eujãde sãa bat'ak'oop'eda, ãchi p'arat'a eujãde p'ok'ooji ¹⁶ mãik'aapa paloma netopataarãmaa mägaji:

—¡Pãchi net'aa atéeti namãik'aapa! ¡Mi Ak'õre te net'aa netopata tek'a papináati!

¹⁷ Jesupa mãga oo bide chi k'õp'ãyoorãpa k'irãpajida Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi:

‘Mia pi te k'inia iru bapari perã, mi peet'aadait'ee.’ (Sal 61.1a)

¹⁸ Mãpai judiorã poroorã, arii p'anadap'edaarãpa mägajida Jesumaa:
—Wãara Tachi Ak'õrepa nãga oopiru pirã pĩmaa, ¿k'ãata ooit'eema ajida, taipa ijãadamerã wãara Ak'õrepa pi pëida?

¹⁹ Jesupa p'anauji:
—Na te t'eet'aaruta pirã, ewari õpeemaa mia waya baik'o biit'eeda aji.

²⁰ Mãpai judiorãpa mägajida:
—Cuarenta y seis años mimiajidada ajida, na te oodait'ee. ¿T'eep'eda pia ewari õpeede baik'o biit'ee'ã? ajida.

²¹ Mamãda Jesupa “na te” ak'ãri, jara k'inia baji ichi k'ap'ia. ²² Mapa ai t'ëpai, iru piup'eda, chok'ai p'irabaik'ãri, chi k'õp'ãyoorãpa k'irãpajida irua ma ewate jarada. Mãpai wãara ijãajida Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jarada mãik'aapa Jesupa jarada.

Jesupa jõmaarã t'ãri k'awapari

²³ Jesús Jerusalende bide Pascua fiesta wãyaaru misa, eperãarã chok'araarãpa irude ijãajida, unudak'ãri irua ne-inaa oomaa bi eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. ²⁴ Mamãda Jesupa k'awaji wãara ijãada-e p'anajida, ãchi t'ãri pia k'awada perã. ²⁵ Faltak'aa paji apidaapa eperãarã k'ĩsia k'awaapidamerã irumaa, irua eperãarã t'ãri k'awa bada perã.

3

Jesús Nicodemo ome

¹ Bapachi fariseo t'ĩjarapatap'edaa Nicodemo. Judiorã poro waibiarãdepema paji. ² P'ãrik'ua mägí eperã Jesumaa p'asiade wãji mãik'aapa mägaji:

—Tachi Jarateepari, k'awa p'anida aji, Tachi Ak'õrépata pi pëida taimaa jarateede. Pia p'oyaa oo-e pak'ajida aji, nãgee ne-inaa pia pia ooparik'a, Tachi Ak'õre pi ome ba-e pada paara.

³ Jesupa mägaji:
—Mia wãarata jararu. Eperã waya t'o-e pirã, p'oyaa ba-e pai Tachi Ak'õre jua ek'ari ichideerã ome.

⁴ Mãpai Nicodemopa iidiji:
—Mamãda ¿sãga waya t'oyama aji, eperã chona bita? ¡P'oyaa t'ĩuk'aa chi nawe bide waya t'oit'ee!

⁵ Jesupa p'anauji:
—Mia wãarata jararu. Eperã paniapa t'o-e pirã mãik'aapa Tachi Ak'õre Jaurepa t'opi-e pirã, p'oyaa ba-e pai Ak'õre jua ek'ari ichideerã ome. ⁶ Eperãdeepa uchiapari eperã. Mamãda Tachi Ak'õre Jauredeepa uchiapari Tachi Ak'õredeerã. ⁷ P'era pik'a banãaji mia jarada perã eperãarã waya t'odaipia bi. ⁸ Nãu p'uapari chi p'ua k'iniamaa. Pia ma nãu ùriru mĩda, k'awak'aa sãmãik'aapa cheru wa sãmaa wã. Mãga pik'a bi ichiaba eperã Tachi Ak'õre Jaurepa t'opida.

⁹ Mãpai Nicodemopa waya iidiji:
—Mamãda ¿sãga mãga payama? aji.

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—Pi Israeldeepa uchiadap'edaarã jarateepari. ¿K'awa-e bik'ã aji, mia jara bi? ¹¹ Mia wãarata jararu. Taipa jarapata ne-inaa k'awa p'ani mãik'aapa unudap'edaa. Mamãda parãpa ijãadak'aa taipa jarapata. ¹² Parãpa ijãada-e p'ani pirã mia na eujãdepema ne-inaa jarak'ãri, ¿sãga ijãadayama aji, mia it'aripema ne-inaa jarak'ãri?

¹³ 'Apida Ak'õre eujãdee wãda-e p'ani. Jõdee aba, chi Eperã Ak'õre Truadepema, Ak'õre eujãdeepa cheji. ¹⁴ Moisés eujã pania wëe bide Israel pidaarã ome nipak'ãri, taama broncedee ooda pak'urude jiraji eperãarãpa mágí ak'idamerã. Mágá piuda-e paji. Mãga pik'a ichiaba chi Eperã Ak'õre Truadepema pak'urude ichita jiradait'ee ¹⁵ eperãarãpa iru ak'idamerã. Mágá jõmaarãpa irude ijãapata ichita iru ome it'ari p'anapataadait'ee.

Tachi Ak'õrepa eperãarã jõmaweda k'inia iru bapari

¹⁶—Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepemaarã audú k'inia iru bada perã, ichi warra apai iru bada pëiji piumerã eperãarã pari. Eperãpa iru Warrade ijãa bi pirã, atua-e. Jai-idaak'ãri, Ak'õre eujãde banait'ee. ¹⁷ Tachi Ak'õrepa ichi Warra pëi-e paji na p'ek'au eujãdepemaarã atuapiit'ee. Jip'a pëiji eperãarã o k'achiade wãdap'edaadeepa k'aripa atade atuanaadamerã.

¹⁸ 'Mapa Tachi Ak'õrepa atuapi-e ichi Warrade ijãa bi. Mamãda atuapiit'ee chi ijãa-ee bi, mágipa ijãak'aa perã Tachi Ak'õre Warra apai iru badade. ¹⁹ Chi ìdaa pik'a bi cheji na p'ek'au eujãdee. Mamãda eperãarã ùk'uruurãpa ma ìdaa pik'a bi k'iniadak'aa paji, p'ãriu pik'a bide p'anee k'inia p'anadap'edaa perã ne-inaa k'achia oodait'ee. ²⁰ Chi k'achia ooyaa beerãpa ma ìdaa pik'a bi unuamaa iru p'anapata. Iru k'awa k'iniadak'aa. Mãga p'ani k'iniadak'aa perã irua unupimerã ãchia ne-inaa k'achia oopata. ²¹ Jõdee chi oopataarãpa Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidak'a, ma ìdaa pik'a bi k'awa k'inia p'anapata. Mãga p'anapata jõmaarãmaa k'awapi k'inia p'anadairã ãchia ne-inaa pia oo p'ani Tachi Ak'õrepa oopiparik'a.

Juan Bautistapa waya Jesude jarada

²² Ma t'ëepai, Jesús chi k'õp'ãyoorã ome wãjida Judea eujãdee. Mama taarãji ãchi ome, ãchia eperãarã poro choodamerã. ²³ Juanpa ichiaba eperãarã poro choomaa baji Enonde, Salim k'ait'a, mama paniara paraada perã. Mama eperãarã chepachida poro choopidait'ee. ²⁴ (Mãga paji Herodepa Juan carcelde t'ipit'aai naaweda.)

²⁵ Ewari aba Juan k'õp'ãyoorã aupedeemaa p'anejida awaraa judío ome, eperãarã poro choopata k'ap'ia. ²⁶ Juanmaa chejida mãik'aapa mágajida:

—Tachi Jarateepari, ma eperã pi ome bada Jordán to k'ãraik'a eere mãik'aapa pia jarada taimaa, mágipa eperãarã poro choomaa bida ajida. Ma awara jõmaarãta irumaa wã p'ani poro choopide.

²⁷ Mãpai Juanpa p'anauji:

—Apidaapa mãgee ne-inaa ooda-e pak'ajida aji, Tachi Ak'õrepa oopi-e pada paara. ²⁸ Pãchia pia ùrijida mia jarak'ãri mi Tachi Ak'õrepa pëida-e eperãarã rey pamerã. Iru pëi naaweda, Tachi Ak'õrepa mi pëiji. ²⁹ K'ãsiadãma nãgide. Miak'ãidak'ãri, wëra chi imik'ãra wëra paru. Mamãda ma imik'ãra k'õp'ãyo k'ait'a bainĩ beepari mãik'aapa o-ãdaipari ùrik'ãri ma imik'ãrapa jararu chi wëramaa. Mãga pik'a mi ma poro choomaa bi k'õp'ãyok'a bi. Maperãpi mi o-ãa bi. ³⁰ Iru mi k'ãyaara waibiara pait'ee eperãarã k'ãrapite. Jõdee mi iru ek'ariara pait'ee.

Juan Bautistapa eperã it'ariipa chedade jarada

31 —Eperã it'ariipa cheda jōmaarã k'ãyaara waibiara bi. Eperã na p'ek'au eujãdepema na eujãde bapari perã, ichita jarapari na eujãdepema ne-inaa. Jōdee chi it'ariipa cheda jōmaarã k'ãyaara waibiara bi. 32 Irua jarapari ichia unuda mãik'aapa ũrida it'ari, apidaapa ijãa k'iniada-e p'anì pìjida irua jara bi. 33 Mamĩda eperãpa irua jara bi ijãak'ãri, k'awa bi Tachi Ak'õrepa ichita wãarata jarapari. 34 Tachi Ak'õrepa pëidapa jarapari Tachi Ak'õre pedee, Ak'õrepa ichi Jaure pëipari perã iru ome bapariimerã. 35 Tachi Ak'õrepa ichi Warra k'inia iru bapari. Ne-inaa jōmaweda iru jua ek'ari biji irua ak'imerã. 36 Eperãpa iru Warrade wãara ijãak'ãri, ichita bapariit'ee Tachi Ak'õre ome. Mamĩda eperãpa iru Warrade ijãa k'inia-e bi pirã, Ak'õre trua unu-e pait'ee. Tachi Ak'õre ichita k'ĩrau bait'eeda aji, mǎgí eperã ome.

4

Jesús Samaria eujãdepema wëra ome pedeeda

1 Fariseorãpa ũrijida Jesupa Juan k'ãyaara k'õp'ãyoorãra p'e wã mãik'aapa eperãarã chok'araara poro choopachi. 2 (Mãga ũrijida Jesupa poro chook'aa paji mĩda. Chi k'õp'ãyoorãpata poro choopachida.) 3 Jesupa mãga k'awaa atak'ãri, waya uchijaji Judea eujãdepa Galilea eujãdee wãit'ee.

4 Ma wãdade wãyaaji Samaria eujãde. 5 Mǎgá Jesús pacheji Sicar p'uurude. Mǎgí p'uuru Samaria eujãde bi. Chonaarãweda ma p'uuru Jacobpa ichi warra Josemaa eujã teeda k'ait'a baji. 6 Ma eujãde Jacob pozo baji. Ma che wãdade ode cherupa Jesús iyapaa cheda perã, ma pozo ik'aawa su-ak'i beejì. Imat'ipa pa wã nipaji. 7-8 (Chi k'õp'ãyoorã p'uurudee wã p'anajida chik'o netode.) Mãga nide Samariadepema wëra cheji ma pozodee pania joide. Mǎpai Jesupa mǎgaji irumaa:

—Mĩmaa pania teepáde aji.

9 Mamĩda judiorã, Samariadepemaarã ome pedeedak'aa pada perã, mǎgí wërapa mǎgaji:

—Mì Samaria eujãdepemapi. ¿Sãap'eda pi, judío bita mĩmaa pania iidi cheruma? aji.

10 Jesupa p'anauji:

—Pia k'awada paara jōma Tachi Ak'õrepa oo k'inia bi eperãarã k'aripait'ee mãik'aapa k'awada paara k'aipata pĩmaa pania iidimaa bi, mĩmaa iidik'aji teemerã pania eperãarã ichita chok'ai p'anapipari.

11 Mǎpai mǎgí wërapa mǎgaji:

—Señor, na pozo nãpia bida aji. Pia ne-inaa wëe bi pania joi atait'ee. ¿Sãma mǎgee pania atayama? aji. 12 Na pozo tachi chonaarãwedapema Jacobpa bëida. Irua na pozodepemata pania topachi, ichi warrarã ome mãik'aapa chi ne-animalaarã ome. ¿Pi iru k'ãyaara waibiara k'ĩsia bik'ã? aji.

13 Jesupa p'anauji:

—Eperãarãpa na pozodepema pania toruta waya opisiadaridait'eeda aji.

14 Mamĩda mia pania teerudepema todak'ãri, waa opisiada-e pait'ee. Ma k'ãyaara ara pania poatri uchiaparik'a eujãdepa, mãga pik'a mia pania teeru uchiat'ee ãra t'ãridepa mãik'aapa ma k'aurepa k'awaadait'ee ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome.

15 Mǎpai mǎgí wërapa mǎgaji:

—Señor, mi-it'ee teepáde aji, mǎgí pania, mi waa opisìa-e pait'ee, ichiaba waa che-e pait'ee pania joide na pozode.

16 Jesupa p'anauji:

—Wãpáde aji, pichi imik'ĩra atade mãik'aapa waya namaa chepáde aji.

17 Māgí wērapa p'anauji:

—Mi imik'īra wēe bida aji.

Jesupa māgaji:

—Wāarata jaraji imik'īra wēe bida ak'āri. 18 Imik'īraarā joisomaa iru badoo māik'aapa chi írá iru bi pēre-e. Mapa wāarada aji, pia jara bi.

19 Māga ūrik'āri, ma wērapa māgaji:

—Señor, pia pedee jarada k'aurepa mia k'awaa wāda aji, pi Tachi Ak'ōre pedee jarapari. 20 Tai chonaarā nāgí eede it'aa t'ípachidada aji. Mamīda parā judiorāpa jarapata Jerusalende eperāarāpa it'aa t'ípataadaipia bi.

21 Māpai Jesupa māgaji:

—Wēra, mia jararu ijāaji. Ewari paruda aji, parāpa wāara it'aa t'ípataadait'ee Tachi Ak'ōremaa. Mamīda māga ooda-e pait'ee nāgí eede wa Jerusalende. 22 Parāpa it'aa t'ípata Tachi Ak'ōremaa. Mamīda iru pia k'awada-e p'ani. Jōdee táipata iru pia k'awa p'ani, tai judiorā k'ap'ia pari irua jara pēida perā sāga eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. 23 Mamīda ewari pait'ee māik'aapa íraweda paru wāarata it'aa t'ípataarā Tachi Ak'ōremaa it'aa t'ípataadait'ee iru Jaure k'ap'ia pari, Tachi Ak'ōre wāara k'awapata perā. Tachi Ak'ōrepa māgeerā jiripari māgá ichimaa it'aa t'ípataadamerā. 24 Tachi Ak'ōreta, Jaure. P'aareerā irumaa it'aa t'ípataadaipia bida aji, iru Jaure k'ap'ia pari, iru wāarata k'awapata perā.

25 Māpai māgí wērapa māgaji:

—Mia k'awa bi Mesías (ichiaba t'íjarapata Cristo) cheit'eeda aji. Iru chek'āri, tachimaa ne-inaa jōmaata jarateeit'ee.

26 Jesupa māgaji:

—Māgí mida aji, pi ome pedeemaa bi.

27 Māgá pedeemaa bide chi k'ōp'āyoorā pachejida. Āchi t'āridepai k'īsiajida: “¿Sāap'eda Jesús pedeemaa bi jā wēra ome?” Mamīda apidaapa iidida-e paji ma wērapa k'āata k'inia baji, maa-e pirā k'āare-it'ee iru pedeemaa baji ma wēra ome. 28 Māpai māgí wērapa ichi chok'o atabēip'eda, wāji p'uurudee māik'aapa jaranaji eperāarāmaa:

29 —¡Ak'í chéti! Eperāpa mimaa nepiriji ne-inaa jōma mia oopari. ¿Māgí Mesia-epaama? aji.

30 Māpai eperāarā wājida Jesumaa. 31 Māgá cherutade, Jesús k'ōp'āyoorāpa enenee jōnajida nek'omerā:

—Tachi Jarateepari, nek'óji, ma-āri pijida.

32 Mamīda irua māgaji:

—Parāpa k'awada-e p'anida aji, chik'o mia iru bi k'oit'ee.

33 Chi k'ōp'āyoorā āchi pitapai pedeepachida:

—¿Apidaapa chik'o aneejida-epaama? aji.

34 Mamīda Jesupa māgaji:

—Mi-it'ee chik'o nāga pik'a bi: ooit'ee mi pēidapa k'inia bik'a māik'aapa aupait'ee mimia irua k'īsia iru bi mi-it'ee. 35 ¿Parāpa jarapata-ek'ā? “Atane k'īmari falta bi ne-uuda ewadait'ee.” ¡Ak'íti parā ik'awaa! Unudait'ee ne-uuda chiwari nībi. Mapa ewadaipia bi. 36 Ne-uuda ewaparipa ma ne-uuda ewak'āri, o-īadaipari p'arat'a jitait'ee perā ichi mimia pari. Māga pik'a mi, Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepari, o-īadaipari parāpa eperāarā p'e atadak'āri mide ijāapataadamerā, ma k'aurepa ichita p'anapataadait'ee perā Tachi Ak'ōre ome. Maperā chi ne-uupari chi ne-uu ewapari ome o-īa para beepari. 37 Nāgí pedee eperāarāpa jarapata wāara bi. “Abaapa uupari māik'aapa awaraapa ewapari.”

³⁸ Mia parã pëiji ne-uu ewanadamerã, parãpa uuda-e paji mïda. Awaraarã parã naa mimiajida eperãarãpa mide ijãadamerã. Maap'eda parãpa ãra mimia aupajida.

³⁹ Samariadepemaarã chok'ara Jesude ijãajida mǎgí Samariadepema wërapa jarada perã:

—Jõma mia ne-inaa ooda jarajida aji.

⁴⁰ Maperãpi ma Samariadepemaarã Jesumãi pachedak'ãri, chupiria iidi-jida iru ãchi ome beemerã. Mapa iru mama beeji k'ãima omé. ⁴¹ Mama bide chok'araarãpa irua jarateeda ùridak'ãri, ijãajida. ⁴² Mǎpai mǎirãpa mǎgí Samariadepema wëramaa mǎgajida:

—ƒrapí ijãada-eda ajida, pia taimaa nepirida k'aurepapai. Ichiaba ijãapata irua jarateeda ùridap'edaa perã. Maperãpi k'awa p'ani wãara nǎgí eperã cheji na p'ek'au eujãdepemaarã o k'achiadeepa k'aripa atade.

Jesupa rey mimiapataarã poro waibia warra jipada
(Mt 8.5-13; Lc 7.1-10)

⁴³ K'ãima omé wãyaap'eda, Jesús uchiaji Samaria eujãdeepa mǎik'aapa wǎji Galilea eujãdee. ⁴⁴ Ichi ome nipapatap'edaarãpa k'ĩsijida mǎpemaarãpa ãchi auteebaida-e pai, ichia jarada perã Tachi Ak'õre pedee jarapari p'uurudepemaarãpa iru waaweedak'aa. ⁴⁵ Mamïda Galileade panadak'ãri, ma eujãdepemaarãpa iru auteebaijida. Mǎirãpa irua ooda Jerusalende unujida, mama p'anadap'edaa perã Pascua fiesta oodait'ee.

⁴⁶ Jesús waya cheji Caná p'uurudee, ichia pania vino papidamãi. Maapai Capernaum p'uurudee bapachi rey mimiapataarã poro waibia. Mǎgí warra k'ayaa baji. ⁴⁷ Mǎgípa k'awaa atak'ãri Jesús cheda Judea eujãdeepa Galileadee, wǎji iru ak'ide mǎik'aapa chupiria iidiji wãmerã ichi temaa ichi warra jipade, chi warra juak'aya bada perã. ⁴⁸ Mǎga ùrik'ãri, Jesupa mǎgaji:

—Parãpa unuda-e pirã mia ooru ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa, mide ijãadak'aa pait'eeda aji.

⁴⁹ Mamïda mǎgí poro waibiaapa mǎgaji:

—Tachi Waibia, chepáde aji, mi warra jai-idaai naaweda.

⁵⁰ Mǎpai Jesupa mǎgaji:

—Wǎpáde aji, pichi temaa. Pi warra jipa beeit'eeda aji.

Ma eperãpa Jesupa jarada ijãaji mǎik'aapa wǎji. ⁵¹ Ichi temaa wãrude, ichi mimiapataarãpa unu chejida mǎik'aapa mǎgajida:

—Pi warra jipa beejida ajida.

⁵² Ichia iidik'ãri chisǎgí horade jipa beeji, p'anaujida:

—Nuweda la una k'iamia tuu beejida ajida.

⁵³ Chi ak'õrepa k'awaji mǎgí hora paji Jesupa jarak'ãri: “Pi warra jipa beeit'ee.” Mapa ichia mǎik'aapa ichi te pidaarãpa Jesude ijãajida.

⁵⁴ Ma cheda omeede Judea eujãdeepa Galilea eujãdee, Jesupa ichiaba ooji ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa.

5

Betzatá pozode Jesupa chiwa bi jipada

¹ Ma t'ëepai Jesús cheji Jerusalendee judiorã fiesta oode. ² Jerusalén p'uuru murallade t'ïupata aba Ovejaarã T'ïupata apachida. Mǎgí k'ait'a baji eperãarã k'uiapatamãi, hebreo pedeede t'ïjarapata Betzatá. Mǎgí pozo wap'ira baji joisomaa tarimbak'a bipa. Mǎgí wǎk'a beeji te k'irupa. ³ Mama eujãde k'ayaa beerã chok'ara p'aneepachida: tau p'ãriu beerã, nik'anik'aa t'ia beerã

māik'aapa chiwa beerã. [Nipachida pania p'ërebai jira beerumaa. ⁴ Māga oopachida edaare angelpa pania p'ërebai jira beepik'ãri, chi naa t'ïuru aide jipa beepachi perã.] ⁵ Mama baji eperã treinta y ocho años k'ayaa bada. ⁶ Jesupa iru mama jëra bi unuk'ãri māik'aapa k'awaa atak'ãri taarã weda ichi māgá che bapachi, irumaa iidiji:

—¿Jipa bee k'inia bik'ã? aji.

⁷ Chi k'ayaa bipa p'anauji:

—Eperã wë-eda aji, mi toida ata bimerã jã pozode pania p'ërebai jira beek'ãri. Mi t'ïudariit'ee pak'ãri, awaraata mi naa t'ïudaiparida aji.

⁸ Māpai Jesupa māgaji:

—¡P'irabáiji! Pichi p'aru atáji māik'aapa wāji pichi temaa.

⁹ Aramata ma eperã jipa beej. Baini beep'eda māik'aapa ichi p'aru atap'eda, t'ia wāji. Mamīda ñipata ewate pada perã, ¹⁰ arii p'anadap'edaa judiorã poro waibiarãpa chi jipa beedamaa māgajida:

—Idi tachi ñipata ewate. Tachi Ak'õre Ũraa p'ädade jara bi ñipata ewate mimia oodaik'araa bi. Jã p'aru pia ateeik'araa bida ajida.

¹¹ Māpai māgí eperãpa p'anauji:

—Mi jipadapa jarajida aji: “Pichi p'aru atáji māik'aapa wāji.”

¹² Æchia iidijida:

—¿K'aipata pīmaa māga jarajima? ajida.

¹³ Mamīda ma k'ayaa badapa k'awa-e paji k'aipata ichi jipata'ada, Jesús tau atuat'ada perã t'ïuk'ãri eperãarã chok'ara see ñibide.

¹⁴ Ma t'ëpai, Tachi Ak'õre te waibiade Jesupa ma eperã unuk'ãri, irumaa māgaji:

—¡Ũrīji! Írã pi jipa bida aji. P'ek'au k'achia oo amáaji ne-inaa k'achia p'asanaamerã.

¹⁵ Maap'eda māgí eperãpa judiorã poroorãmaa nepirĩnaji Jesupa ichi jipada. ¹⁶ ñipata ewate Jesupa māgá jipapachi perã, judiorã poro waibiarãpa iru jiripachida peedait'ee. ¹⁷ Mamīda Jesupa p'anaupachi ichi imiatee p'anadap'edaarãmaa:

—Mi Ak'õre ichita mimiapari māik'aapa ñraweda mimiamaa bi. Mi jida māgá mimiaparida aji.

¹⁸ Māga ũridak'ãri, ma judiorãpa audupiarã peet'aa k'inia p'anapachida, ñipata ewate mimiapachi perã māik'aapa Tachi Ak'õre ome auk'a bida ada perã. Māga jaraji Tachi Ak'õre ichi Ak'õreda ak'ãri.

Tachi Ak'õre Warrapa oopari Tachi Ak'õrepa ooparik'a

¹⁹ Æchia imiateeda ũrik'ãri, Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Tachi Ak'õre Warrapa ne-inaa p'oyaa oo-eda aji, ichi k'iradoopa. Ma k'ãyaara irua unupari chi Ak'õrepa oo bi māik'aapa auk'a oopari. Jōmaweda chi Ak'õrepa oo bi ichiaba oopari chi Warrapa.

²⁰ Māga bi chi Ak'õrepa ichi Warra k'inia iru bapari perã. Mapa jōma ichia oo bi ak'ipipari chi Warramaa. Wāara na ewari ne-inaa pi-ia ak'ipiit'ee chi warramaa. Māga unudak'ãri, parã p'era pik'a para beeit'ee.

²¹ Chi Ak'õrepa piu beerã p'irabaipiparik'a ichita chok'ai p'anapataadamerã, chi Warrapa auk'a ichia k'inia bĩrã p'irabaipiparida aji, ichita chok'ai p'anapataadamerã. ²² Chi Ak'õrepa jara-e chisāgí na p'ek'au eujādepemaarã ichita chok'ai p'anapataadait'ee māik'aapa chisāgí atuadait'ee. Ma-it'ee chi Warra pēiji.

²³ K'inia baji jōmaarãpa ichi Warra waaweedamerã iru waawee-atak'a. Eperã iru Warra waawee-ee bipa ichiaba waawee-e Tachi Ak'õre, chi Warra pēida.

²⁴ 'Mia wāarata jararu. Tachi Ak'ōre Waibiapa mi pëiji. Mi pedee ūri bipa māik'aapa irude ijāa bipa it'aa wāit'eeda aji. Māgí eperā atua-e pait'ee. Irua ijāadak'āriipa ichita bapariit'ee Tachi Ak'ōre ome. ²⁵ Mia wāarata jararu. Ewari pait'ee māik'aapa iraweda paru piu pik'a beerāpa ūridait'ee Tachi Ak'ōre Warra pedee. Chi ma pedee ijāarutaarā ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōre ome. ²⁶ Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichita chok'ai p'anapiparik'a, ichi Warra biji auk'a oomerā. ²⁷ Ma awara ichi Warra biji ichik'a jōmaarā k'āyaara waibiara bamerā. Māgá irua jarai chisāgí eperāarā ichita chok'ai p'anapataadait'ee māik'aapa chisāgí atuadait'ee. Tachi Ak'ōrepa iru māga biji iru Eperā Ak'ōre Truadepema perā. ²⁸ P'era pik'a p'ananáati mia jararu ūridak'āri. Ewari cherude jōmaweda jāirade p'anirāpa mi pedee ūridait'ee. ²⁹ Chok'ai p'irabaidait'ee māik'aapa jāiradeepa uchiadait'ee. Ne-inaa pia oopatap'edaarā ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōre ome. Mamīda chi ne-inaa k'achia oopatap'edaarā atuadait'ee.

Jesús jōmaarā k'āyaara waibiara bi

³⁰ —Mia ne-inaa p'oyaa oo-eda aji, michi k'iradoopa. Mia ūripari mi Ak'ōrepa jara bi māik'aapa irua jara bik'a oopari. Mapa mia eperāarāpa oopata ak'ipari jarait'ee pia wa k'achia. Mia māga jarak'āri, wāarata jarapari, michia oo k'iniata oo k'iniak'aa perā. Jīp'a oo k'inia bi mi pëidapa k'inia bik'a. ³¹ Michi k'isidoopapai na pedee jarada paara, māgara eperāarāpa wāarata jara-e bida ak'ajida. ³² Mamīda awaraapa jara bi mi ichi Warra. Mia k'awa bi irua ichita wāarata jarapari. ³³ Parāpa eperāarā pëidak'āri Juan Bautistamaa iidide, irua p'anauda wāarata paji. ³⁴ Mia p'ua-e bida aji, eperāpa jarada. Mamīda māga jaraji parāpa k'irāpadamerā Juanpa jarada māik'aapa mide ijāadamerā. Māgá mia parā o k'achiadeepa k'aripa atai. ³⁵ Juan urua pik'a bapachi lamparak'a na p'ek'au eujā p'āriu pik'a bide. Maapai parā o-ia p'anapachida iru ome ma urua pik'a bide. ³⁶ Mamīda ne-inaa piara paraa Juanpa jarada k'āyaara. Mia ne-inaa jōma oopari mi Ak'ōrepa k'isia iru bik'a. Māga ook'āri, ak'ipipari wāara irua mi pëiji. ³⁷ Irua pida ak'ipidoo mi pëiji, parāpa jara p'ani mīda waide iru pedee ūridak'aa māik'aapa iru k'ira unudak'aa. ³⁸ Ma awara parāpa ak'ipipata iru pedee jara pëida wāara ijāadak'aa, irua pëidade ijāada-e p'anadairā. ³⁹ Parāpa Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda pi-ia ak'ipata, ijāapata perā ma k'aurepa it'aa wādait'ee. Māgí ūraade mideta jara bi. ⁴⁰ Mamīda parāpa mide ijāa k'iniada-e p'ani, mia parā it'aa wāpimerā.

⁴¹ 'Mia māga jara-e paji k'inia bairā eperāarāpa mi ak'idamerā eperā t'āri piak'a. ⁴² Ma awara mia parā k'awa bida aji. Wāara Tachi Ak'ōre k'inia iru p'anada-e. ⁴³ Mi chejida aji, mi Ak'ōre pari. Mamīda parāpa mi auteebaida-e paji. Jōdee awaraa eperā ichi k'inia cheru pirā, mata parāpa auteebaipata. ⁴⁴ ¿Sāga mide ijāadayama? aji. Jiripata eperāarāpa parā ak'idamerā judiorā pia beerāk'a, jiridai k'āyaara Tachi Ak'ōrepa parā ak'imerā ichideerāk'a. ¡Iru aupaita Ak'ōre Waibia! ⁴⁵ K'isianáati mia parā imiateeit'ee mi Ak'ōre k'irapite. Ma k'āyaara Moisepa p'ādapa parā imiateepari, ma ūraade ijāa p'ani mīda. ⁴⁶ Parāpa wāara Moisepa p'āda ijāadap'edaa paara, ichiaba mide ijāak'ajida, irua mide p'āda perā. ⁴⁷ Mamīda wāara irua p'āda ijāada-e p'anadairā, audupiarā mi pedee ijāada-e pai.

6

*Jesupa eperāarā cinco mil nek'opida
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)*

¹ Ma t'ēpai, Jesús wāji Galilea Lago k'īraik'a eeree. Māgí lago ichiaba t'ījarapata Tiberias. ² Eperāarā chok'ara iru t'ēe nipapachida, irua k'ayaa beerā jipada perā māik'aapa ārapa unudap'edaa perā irua oo bi ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ³ Māpai Jesús wāji ee nok'odee māik'aapa su-ak'i banaji chi k'ōp'āyoorā ome. ⁴ Judiorā Pascua fiesta īri pa baji. ⁵ Jesupa unuk'āri ma eperāarā chok'ara ichi t'ēe che wāda, Felipemaa māgaji:
—¿Sāma chik'o netodait'eema aji, na eperāarā jōmaweda nek'odamerā?

⁶ Jesupa k'awa baji k'āata ooit'ee. Mapa iidiji k'awaait'ee k'āata p'anau Felipepa. ⁷ Felipepa p'anauji:

—Doscientos denariopa pida araa-e pak'aji, pan netodait'ee ma-āri ma-āria pida k'odamerā.

⁸ Māpai Jesús k'ōp'āyo Andrés, Simón Pedro ĩpemapa māgaji:

⁹ —Nama bida aji, warra aba. Ichia iru bida aji, pan cebadadee ooda joisomaa māik'aapa chik'o omé. Mamīda, ¿k'āata araayama aji, na eperāarā see nībi-it'ee?

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—Jarāti jōmaweda su-ak'i p'aneedamerā.

Mama p'ūajara jep'eda paraaji. Mama su-ak'i p'aneejida. Āchi imik'īraarā cinco mil paji. ¹¹ Jesupa ma pan jita atap'eda, it'aa t'īji gracias jarait'ee māik'aapa jōmaarāmaa jedepiji. Ichiaba māga ooji chik'o ome. ¹² Jōmaweda bi jāwaa p'aneedak'āri, Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa māgaji:

—Chi nībeeda p'e atadapáde aji, maarepida ārinaamerā.

¹³ Ārapa ipurujida k'oraa docena aba ma pan joisomaadeepa. ¹⁴ Eperāarāpa unudak'āri Jesupa oo bi ma ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, jarapachida:

—Wāara nata Ak'ōre pedee jarapari tachia ni p'anadap'edaa chemerā na p'ek'au eujādee. ¹⁵ Mamīda Jesupa k'awa bada perā ichi rey papi k'inia p'ani, ee nok'odee waya wāji, ituaba ba k'inia bada perā.

Jesús pania īri t'ia nipada (Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ P'āriupodopa Jesús k'ōp'āyoorā lago idee chejida ¹⁷ māik'aapa barcode bataudap'eda, Capernaum p'uurudee wājida. P'āriudaik'āri, waide Jesús pache-e baji. ¹⁸ Māgá āchi ituaba wārutade p'usara t'o nībeeji, nāu golpe p'ua nībada perā. ¹⁹ Tok'esaa wā nidade kilometro joisomaa maa-e pīrā seis, unujida Jesús barco k'ait'a t'ia cheru pania īri. Māpai āchi p'eradachida.

²⁰ Māpai irua māgaji:

—¡P'eranáati! ¡Mīda! aji.

²¹ Āchia māga ūridak'āri, o-īa iru batáu atajida. Taarā-ee panajida āchi wā nipadap'edaamaa.

Eperāarāpa Jesús jiridap'edaa

²² Ai norema eperāarā lago k'īraik'a eere p'anadap'edaarāpa k'awaajida Jesús k'ōp'āyoorā wādap'edaa barco mama badade. Ichiaba k'awaajida Jesús āra ome wā-e pada. ²³ Māga nide barco pachejida Tiberias p'uurudeepa, Jesupa Ak'ōremaa gracias jarap'eda, eperāarāpa pan k'odap'edaa k'ait'a. ²⁴ Māgá eperāarāpa Jesús chi k'ōp'āyoorā ome mama unuda-e pak'āri, ma barcode bataudap'eda, Capernaum p'uurudee wājida iru jiride.

Eperā Jesude ijāa bi ichita chok'ai bapariit'ee

²⁵ Ma eperāarā lago k'īraik'a eere panadak'āri, Jesús ununajida māik'aapa iidijida:

—Tachi Jarateepari, ¿sāaweda pachejima? ajida.

²⁶ Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Parāpa mi jiri nidada aji, mia parā bi jāwaa netawada perā, jiridai k'āyaara k'awaadait'ee mia ne-inaa pi-ia oopari eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ²⁷ Mimianáati chik'o k'odait'ee aupai, māgee chik'o jōpari perā. Ma k'āyaara mimíati k'awaadamerā mi, chi ne-inaa jōk'aa. Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema k'aurepata parā ichita p'anapataadai Tachi Ak'ōre ome. Irua ak'ipi bi mi pia ak'i bapari, iru juapa mia ook'āri ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

²⁸ Māpai arii p'anadap'edaarāpa Jesumaa iidijida:

—¿K'āata oodayama ajida, Tachi Ak'ōrepa tai pia ak'ipariimerā?

²⁹ Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'ōrepa k'inia bida aji, ijāadamerā eperā irua na eujādee pēidade.

³⁰ Māpai iidijida:

—¿K'āata pia ooit'eema ajida, taipa ijāadamerā pi Tachi Ak'ōrepa pēida? ¿K'āata pia taimaa ak'ipiit'eema? ³¹ Eujā pania wēe bide tachi chonaarāpa it'aripema chik'o *maná*, k'ojidada ajida, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a: 'Tachi Ak'ōrepa āramaa it'aripema chik'o teeji nek'odamerā.' (Ex 16.4)

³² Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Moisepa parāmaa māgí chik'o tee-e paji. Mi Ak'ōre it'aripemapata chik'o jōmaweda teepari. Māgí chik'o chi pipiara bi-e paji. ³³ Chi pipiara bita it'ariipa cheji na p'ek'au eujādepemaarā chok'ai p'anapiit'ee ichita p'anapataadamerā.

³⁴ Āchia māgajida:

—Tai-it'ee māgí chik'ota teeparíji.

³⁵ Māpai Jesupa māgaji:

—Mida aji, chi chik'o eperāarā ichita chok'ai p'anapipari. Eperā ewaa nek'oda jarrapisia-e bik'a māik'aapa chi ewaa ne-inaa toda opisia-e bik'a, māga pik'a eperā mide ijāa bi o-īa bapariit'ee. ³⁶ Mamīda mia parāmaa et'ewa jaradak'a, parāpa mide ijāada-e p'ani, mi unupata mīda. ³⁷ Jōmaweda eperāarā mi Ak'ōrepa mi jua ek'ari bida mīmaa chedait'ee. Chi cherutaarāmaa mia k'inia-eda a-e pait'ee. ³⁸ Mi it'ariipa che-e paji ooit'ee mīchia oo k'iniata. Ma k'āyaara cheji ooit'ee mi Ak'ōrepa k'inia bik'a. ³⁹ Ma-it'ee mi pēiji; jōmaweda mi jua ek'ari bidaarā ak'i bamerā apida atuanaamerā. Māgá Ak'ōre ewari waibia ewate āra chok'ai p'irabaidait'ee. ⁴⁰ Mi Ak'ōrepa k'inia bi jōmaweda ichi Warra k'awa p'anirā māik'aapa irude ijāa p'anirā it'aa wādamerā. Ak'ōre ewari waibia ewate miata māgīrā p'irabaipiit'ee.

⁴¹ Māpai judiorā poro waibiarāpa Jesús āpīte pedee k'achia pedee p'aneejida irua jarada perā: "Mida aji, chi chik'o it'ariipa cheda". ⁴² Maperā māgajida:

—¿Nāgi-ek'ā Jesús, José warra? Taipa k'awa p'anida ajida, chi ak'ōre māik'aapa chi nawe. ¿Sāgapi it'ariipa chejida a bima? ajida.

⁴³ Māpai Jesupa māgaji:

—¡Pedee k'achia pedee amáati! ⁴⁴ Mi Ak'ōrepa mi pēiji. Eperā apida mīmaa p'oyaa cheda-eda aji, irua anee-emāi. Ak'ōre ewari waibia ewate irua aneeda eperāarā mia p'irabai atait'eeda aji. ⁴⁵ Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade jara bi:

'Tachi Ak'ōrepa eperāarāmaa ichi ūraa jarateeit'ee.' (Is 54.13)
Mapa jōmaarāpa iru ūraa ūri p'ani māik'aapa k'awaa wāda mīmaa chedait'ee.

⁴⁶ 'Mia māga jarak'āri, jara k'inia-e bi eperāarāpa Tachi Ak'ōre unupata. Eperā apidaapa Tachi Ak'ōre unuda-e p'ani. Irua it'ariipa pēidapapaita iru

unupari. ⁴⁷ Mia wāarata jararu. Eperāpa mīde ijāa bi it'aa wāit'ee. ⁴⁸ Mīda aji, chi chik'o eperāarā ichita chok'ai p'anapipari. ⁴⁹ Parā chonaarā eujā pania wēe bīde wāyaadak'āri, *maná* k'ojidada aji. Mamīda ma chik'opa āra ichita chok'ai p'anapi-e paji, ai t'ēpai āchi piudap'edaa perā. ⁵⁰ Mia “chik'o” ak'āri, jara k'inia bi chik'o it'ariipa cheda. Eperāpa māgí chik'o k'oru pīrā, atua-e. ⁵¹ Mīda aji, ma chik'o it'ariipa cheda eperāarā chok'ai p'anapiit'ee. Chi nāgí chik'o k'o bīpa ichita chok'ai bapariit'ee. Nāgí chik'o mi k'ap'ia, mīa teeit'eeda aji, piumerā jōmaarā pari, ichita chok'ai p'anapataadamerā.

⁵² Māga ūridak'āri, judiorā aupedee para beejī:

—¿Sāga na eperāpa tachimaa ichi k'ap'ia k'opiit'eema? ajida.

⁵³ Māpai Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Parāpa Eperā Ak'ōre Truadepema k'ap'ia k'oda-e pīrā māik'aapa iru waa toda-e pīrā, it'aa wāda-e pai. ⁵⁴ Chi mi k'ap'ia k'o bīpa māik'aapa mi waa to bīpa Ak'ōre eujāde banait'ee. Ak'ōre ewari waibia ewate miata iru chok'ai p'irabai atait'ee. ⁵⁵ Mapa mi k'ap'iaata chi chik'o pipiara bīda aji. Ichiaba mi waata chi ba pipiara bīda aji. ⁵⁶ Chi mi k'ap'ia k'o bīpa, ichiaba mi waa to bīpa mi ome araa bapariit'eeda aji. ⁵⁷ Mi Ak'ōre ichita chok'ai bapari; mi jida auk'a. Irua mi pēiji mi k'ap'ia k'opataarā ichita chok'ai p'anapimerā. ⁵⁸ Mia jara bīda aji, chik'o it'ariipa chedade. Nāgí chik'o parā chonaarāpa *maná* k'odap'edaak'a bi-e. Ārapa *maná* k'ojida. Mamīda ma chik'opa āra ichita chok'ai p'anapi-e paji, ai t'ēpai piudap'edaa perā. Jōdee chi nāgí chik'o k'o bīpa ichita chok'ai bapariit'ee.

⁵⁹ Jesupa ma jōma jara aupada jarateejī Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede Capernaum p'uurude.

Jesupa jarada sāga eperāarā it'aa wāda

⁶⁰ Jesupa jarateemaa bi ūridak'āri, iru ome nipapataarāpa māgajida:

—Pia jara bi p'oyaa k'awada-eda ajida. ¿K'aipa ijāayama? ajida.

⁶¹ Jesupa k'awa bada perā ichi āpīte māgá pedeemaa p'ani, iidiji:

—¿Na pedee parāpa k'achia ūri p'anik'ā? aji. ⁶² Māgara audupiara ijāada-e pai, parāpa Eperā Ak'ōre Truadepema unuruta pīrā it'aa wāru ichi badamaa. ⁶³ Tachi Ak'ōre Jaurepa eperāarā ichita chok'ai p'anapipari. Tachi k'īradoopa apida ichita chok'ai p'anada-e pai. Mia jaradak'a parāpa mi k'ap'ia k'oruta pīrā, pia jarait'eera, mīde wāara ijāaruta pīrā, Tachi Ak'ōre Jaure cheit'ee parā ichita chok'ai p'anapide. ⁶⁴ Mamīda waide parā ūk'uru ijāada-e p'ani.

Jesupa māga jaraji ai naaweda k'awa bada perā k'airāpa ijāada-e p'ani māik'aapa k'aipa ichi traicionaait'ee. ⁶⁵ Ichiaba māgaji:

—Mapa mīa parāmaa jaraji eperā apida mīmaa p'oyaa cheda-eda aji, mi Ak'ōrepa anee-e pīrā.

⁶⁶ Maadamāiipa chok'ara Jesús ome nipadap'edaarāpa iru atabaibēijida.

⁶⁷ Māpai Jesupa iidiji chi k'ōp'āyoorā docemaa:

—¿Parā jida ichiaba wā k'inia p'anik'ā? aji.

⁶⁸ Simón Pedropa p'anauji:

—Tachi Waibia, pik'a awaraa wē-e. Pi ūraa k'aurepa k'awa p'ani it'aa wādait'ee. ⁶⁹ Taipa pīde ijāa p'anida ajida, māik'aapa k'awa p'ani pi chi k'achia wēe bapari, Tachi Ak'ōrepa pēida.

⁷⁰ Jesupa p'anauji:

—Mia parā doce weda jirit'erajida aji. Mamīda parādepema aba netuara eere bīda aji.

⁷¹ Jesupa māga jarak'āri, jara k'inia baji Simón Iscariote warra Judapa ichi traicionaait'ee, chi k'ōp'āyoorā docedepema paji mīda.

7

Jesús ñipemaarãpa irude ijãada-e padap'edaa

¹ Ma t'ëepai Jesús nipaji Galilea eujãde. Judea eujãde ba k'inia-e paji, judiorã poro waibiarãpa iru jiri p'anadap'edaa perã peepit'aadait'ee.

² Mamãda judiorã fiesta Rancho Oopata ñiri p'anadap'edaa perã, ³ Jesús ñipemaarãpa mägajida:

—Nama beenaapáde ajida. Wãpáde ajida, Judea eujãdee, arapemaarã pide ijãapataarãpa ichiaba pia ne-inaa oo bi ak'idamerã. ⁴ Eperãpa ichia oo bi merak'aa ma oo bi k'awapi k'inia bi pirã. Mapa pia ne-inaa oo bi nama jömaarãmaa ak'ipinapáde aji.

⁵ Mäga jarajida chi ñipemaarãpa pida ijãada-e p'anadap'edaa perã iru Tachi Ak'õrepa pëida. ⁶ Mäpai Jesupa mägaji:

—Ewari Tachi Ak'õrepa awara bida ma-it'ee waide pa-e bida aji. Mamãda parã wã k'inia p'anadak'ãri, wãdaipia bi. ⁷ Na p'ek'au eujãdepemaarãpa parã k'ira unuamaa iru p'anadak'aada aji. Mamãda mi k'ira unuamaa iru p'anapata, mia jarapari perã ãchia k'achia oopata. ⁸ Wãti fiestadee. Mi wãeda aji, waide mi ewari pa-e perã.

⁹ Mäga jarap'eda, beeji Galilea eujãde.

Jesús fiesta Rancho Oopatade bada

¹⁰ Mamãda chi ñipemaarã wãdap'edaa t'ëepai, Jesús ichiaba wãji ma fiestadee. Mamãda awaraarã ome wã-e paji. Ituaba miru wãji, chi k'õp'ãyoorã ome.

¹¹ Mäimisa judiorã fiestade p'anadap'edaarãpa Jesús jiripachida mäik'aapa mägapachida:

—¿Sãma bima apachida, jã eperã?

¹² Eperãarã chok'ara ãchi pitapai osausawaa pedeepachida iru ãpite. Ûk'uruurãpa mägapachida:

—Jã eperã t'ãri pia bapari.

Mamãda awaraarãpa mägapachida:

—Jã eperãpa eperãarã k'uramaa nipapari.

¹³ Mamãda judiorã poroorã waidoopa, jömaarã taide apidaapa mäga jarada-e paji.

¹⁴ Ma fiesta tomia esa-auk'a wãyaa wãde Jesús t'ñuji Ak'õre te waibiade mäik'aapa jarateemaa beeji. ¹⁵ Aarii p'anadap'edaa judiorã ak'itrua para beeji mäik'aapa iidijida:

—¿Sãgapi na eperãpa Tachi Ak'õre Ûraa audú k'awa bima ajida, estudia-e padata awaraarãk'a?

¹⁶ Jesupa p'anauji:

—Michi k'ñsiadoopa jaratee-e bida aji. Mia jaratee bi mi pëidapa jarateepi bik'a. ¹⁷ Eperãpa oo k'inia bi pirã Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, ma eperãpa k'awaait'ee mia wãara jarateemaa bi Ak'õre Ûraa, maa-e pirã wãara jarateemaa bi michi k'ñsiadoopa. ¹⁸ Eperãpa ichi k'ñsiadoopa jarateek'ãri, mäga oopari awaraarãpa ichi t'o p'anadamerã. Mamãda eperãpa jarateek'ãri awaraarãpa Tachi Ak'õre Ûraa pia ak'i p'anapataadamerã, mägipa wãarata jarateepari. Seewa jarak'aa mäik'aapa eperãarã k'urak'aa.

¹⁹ 'Moisepa parã chonaarãmaa Ak'õre Ûraa p'ã teeji. ¿Wãara-ek'ã? Mamãda apidaapa ichita oodak'aa ma ùraade jara bik'a. ¿Sãap'eda parãpa mi peet'aa k'inia p'anima? aji.

²⁰ Aarii p'anadap'edaarãpa mägajida:

—¿Netuara pi k'ap'iade merãtia bi-ek'ã? ajida. ¿K'aipa pi jiri bima ajida, peet'aait'ee?

21 Jesupa mǎgaji:

—Parǎpa ijǎa p'ani ĩipata ewate mimiadaik'araa bida aji, Moisepa p'ǎdade mǎga jara bairǎ. Mapa parǎ jōmaweda p'era pik'a para baji, ĩipata ewate mia ook'ǎri ne-inaa eperǎarǎpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ²² Mamīda ĩipata ewate parǎpa paara ne-inaa oopata. Pǎchi imik'īra warrarǎ k'ap'iade tauchaa bipata. Mǎga oopata Moisepa jarada perǎ mǎga oodamerǎ. (Wǎara Moisepa naapiara mǎga oopi-e paji. Iru t'oi naaweda, parǎ chonaarǎpa mǎga oopachida.) ²³ ĩipata ewate parǎpa mǎga oopata, oo k'inia p'anadairǎ Moisepa p'ǎdade jara bik'a. Mǎga bita, ¿sǎap'eda k'īrau p'anima aji, ĩipata ewate mia eperǎ jipada perǎ? ²⁴ Mia oo bi ĩiripai ak'ináati jaradait'ee pia wa k'achia. Ak'iti Tachi Ak'ōrepa mi ak'iparik'a, iruapai jarapii perǎ chisǎgí pia mǎik'aapa chisǎgí k'achia.

Jesús it'ariipa pēida

²⁵ Maapai Jerusalén p'uurudepemaarǎpa iidi para beeji:

—¿Nǎgí eperǎ-ek'ǎ ajida, tachi poroorǎpa jirīmaa p'ani peet'aadait'ee? ²⁶ Jǎma jōmaarǎ taide pedeemaa bi. Mamīda apidaapa jarada-e p'ani iru pedeenaamerǎ. ¿Tachi poroorǎpa ijǎa p'anik'ǎ na eperǎ Mesías, Tachi Ak'ōrepa pēida tachi k'aripamerǎ? ²⁷ Taipa k'awa p'ani sǎmapema na eperǎ. Mamīda Mesías chek'ǎri, apidaapa k'awada-e pait'ee iru sǎmapema.

²⁸ Mǎimisa Tachi Ak'ōre te waibiade Jesupa jarateemaa baji. Mǎirǎ pedee ũrik'ǎri, Jesupa golpe mǎgaji:

—Wǎara parǎpa mi k'awa p'ani mǎik'aapa k'awa p'ani mi sǎmapema. Mamīda michi k'īradoopa che-e bida aji. Abaapa mi pēiji. Mǎgí wǎara bapari. Mamīda parǎpa iru k'awada-e p'ani. ²⁹ Jōdee mia iru k'awa bi, iru baparimǎiipa cheda perǎ. Iruata mi pēijida aji.

³⁰ Mǎga ũridak'ǎri, Jesús jita atadait'ee paji. Mamīda p'oyaada-e paji, at'ǎri iru ewarimaa pa-e bada perǎ. ³¹ Mǎga baji mīda judiorǎ poroorǎ ome, eperǎarǎ chok'ara Jesude ijǎajida mǎik'aapa mǎgapachida:

—Mesías chek'ǎri, ¿ne-inaa piara ooik'ǎ ajida, na eperǎpa oo bi k'ǎyaara?

Fariseorǎpa Jesús jita ata k'inia p'anadap'edaa

³² Fariseorǎpa ũrijida eperǎarǎ mǎgá pedee p'ani. Mapa ma fariseorǎpa p'aareerǎ poroorǎ ome pēijida Tachi Ak'ōre te waibia jǎpataarǎ Jesús jita atadamerǎ. ³³ Mamīda Jesupa mǎgaji:

—Mi parǎ ome mak'iaara taarǎ-eda aji. Ma t'ēpai mi waya wǎit'ee mi pēida baparimaa. ³⁴ Parǎpa mi jiridayada aji. Mamīda mi unuda-e pait'ee, p'oyaa wǎdak'aa perǎ mi wǎit'ee bimaa.

³⁵ Mǎpai judiorǎ poroorǎ pedee para beeji:

—¿Sǎmapi wǎit'eema ajida na eperǎ, tuchia p'oyaa unuda-e pait'ee? ¿Tok'esaa wǎit'ee-epaa jarateede judiorǎmaa, k'īra tewaraarǎ p'uurudepemaarǎmaa, maa-e pirǎ judio-eerǎmaa? ³⁶ ¿K'ǎata jara k'inia bima ajida, irua jarak'ǎri: “Parǎpa mi jiridait'ee. Mamīda mi unuda-e pait'ee, p'oyaa wǎdak'aa perǎ mi wǎit'ee bimaa”?

Ak'ōre Jaurepa eperǎarǎ chok'ai p'anapipari

³⁷ Fiesta Rancho Oopata jō wǎda ewate, ma ewari waibiara paji. Ma ewate Jesús bainī beeji mǎik'aapa golpe pedeeji:

—Apida opisia bi pirǎ, mimaa chepáde aji, tode. ³⁸ Chi mide ijǎa bi bait'ee Tachi Ak'ōre Ũraa p'ǎdade jara bik'a:

‘Eperǎ t'ǎrideepa to chak'ek'a jǎchooyada aji, paniapa eperǎarǎ chok'ai p'anapiparik'a.’

(Is 55.1)

³⁹ Ma pedee “paniapa eperāarā chok'ai p'anapiparida” ak'āri, Jesupa jara k'inia baji Tachi Ak'ōre Jaure, māgí pēiit'ee bada perā irude ijāpataarāmaa. Mamīda Jesupa māga jarak'āri, waide Ak'ōre Jaure pēi-e paji, ichi waide it'aa wā-e bada perā.

Eperāarā k'isia awara-awaraadaidap'edaa

⁴⁰ Ma pedee ūridak'āri, eperāarā ūk'uruurāpa māgapachida:
—Wāara, na eperā Ak'ōre pedee jarapari.

⁴¹ Awaraarāpa māgapachida:

—Na Mesías, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā.

Mamīda awaraarāpa māgapachida:

—Māga-epi. ¿Sāga Mesías adaima? Iru Galilea eujādepema. Galilea eujādeepa Mesías uchia-e pait'ee. ⁴² ¿Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi-ek'ā ajida, Mesías uchiat'ee Rey David ēreerādeepa māik'aapa t'oit'ee Belén p'uurude Rey David t'odamāi?

⁴³ Mapa eperāarā k'isia awara-awaraadachida. Ūk'uruurāpa ijāajida Jesús Tachi Ak'ōrepa pēida; ūk'uru ijāadak'aa paji. ⁴⁴ Māirāpa Jesús jita ata k'inia p'anajida. Mamīda apidaapa p'oyaa ooda-e paji.

Judiorā poroorāpa Jesude ijāada-e p'anadap'edaa

⁴⁵ Māpai Tachi Ak'ōre te waibia jīapataarā āchi pēidap'edaarāmaa chejida. Pachedak'āri, fariseorāpa māik'aapa p'aareerā poroorāpa iidijida:

—¿Sāap'eda Jesús aneeda-e pajima? ajida.

⁴⁶ Ma Ak'ōre te waibia jīapataarāpa p'anaujida:

—¡Eperā apida pedeeda-eda ajida, māgí eperāk'a!

⁴⁷ Māpai fariseorāpa māgajida:

—¿Parāpa pida irumaa k'ūrapijidak'ā? ajida. ⁴⁸ ¿Sāma tachi poroorāpa maa-e pīrā tai fariseorāpa irude ijāa p'anima? ajida. ¡Māga oodak'aa!
⁴⁹ Jā eperāarāpa k'awadak'aa Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ūraa p'āpida, irude ijāadak'aa perā. Mapa Ak'ōrepa āra k'achia ooit'ee.

⁵⁰ Māpai fariseo Jesumaa naaweda wā bada, Nicodemopa māgaji:

⁵¹ —¿Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade nāga jara bi-ek'ā? aji. Ūridaipia bi eperāpa jara bi māik'aapa k'awaadaipia bi irua oo bi, jaradai naaweda ma eperā pia wa k'achia.

⁵² Āchia p'anaujida:

—¿Pi jida ichiaba Galilea eujādepemak'ā? ajida. Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda pia léeci. Māga ooru pīrā, k'awaait'ee Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā Galilea eujādeepa uchiadak'aa.

⁵³ [Māpai jōmaweda wājida āchi te chaa.

8

¹ Mamīda Jesús wāji Olivo Eedee. ² Ai norema tap'eda, waya cheji Tachi Ak'ōre te waibiadee. Mama pachek'āri, eperāarā chok'ara chejida irumaa. Mapa iru su-ak'i beejī māik'aapa jarateemaa beejī.

Wēra chi k'ima-ee ome k'āida

³ Moisepa p'āda jarateepataarāpa fariseorā ome aneejida wēra unu atadap'edaa p'ek'au oomaa bi. Eperāarā taide ata bijida ⁴ māik'aapa Jesumaa māgajida:

—Tachi Jarateepari, taipa na wēra miak'āi bita unujidada ajida, awaraa ome nībi. ⁵ Ak'ōre Ūraa p'ādade Moisepa jaraji nāgee wēraarā māupa bat'a peet'aadamerā. Mamīda taipa k'awaa k'inia p'ani ¿pia k'āata jara bi?

6 Āchia māga iidijida Jesupa Moisepa p'āda merai jĭak'aapa. Māgá imiateek'ajida. Mamĭda Jesupa made t'ĭupi-e paji. Edaa ĭjaabaip'eda, p'āmaa beeji yooro p'orade ichi jua k'ĭpa. 7 Māpai āchia iidi jōnide Jesús jĭp'a su-ak'ĭ beeji māik'aapa māgaji:

—Naapiara ichimaa māupa bat'apáde aji, parādepema chi p'ek'au k'achia wēe bĭpa.

8 Maap'eda waya edaa ĭjaabaip'eda, yooro p'orade waya p'āmaa beeji ichi jua k'ĭpa. 9 Māgĭ pedee ūridak'āri, jōmaweda aba-aba uchia wādapa erreudachida. Naapiara wājida chonaarā, maap'eda apemaarā. Jesús ituaba beeji māgĭ wēra ome. 10 Mapa Jesús jĭp'a su-ak'ĭ beep'eda, irumaa iidiji:

—¿Sāma p'anĭma? aji. ¿Apidaapa pĭ pee k'iniada-e pajik'ā? aji.

11 Ma wērapa māgaji:

—Apidaapa, Tachi Waibia.

Jesupa māgaji:

—Mia pida pĭ pee k'inia-eda aji. ĭrā wāpáde aji, māik'aapa ĭraweda p'ek'au k'achia oo amāaji.]

Jesús ĭdaa pik'a bĭ na p'ek'au eujādepemaarā-it'ee

12 Māpai Jesupa waya jarateemaa beeji eperāarāmaa:

—Mĭda aji, ĭdaa pik'a bĭ na p'ek'au eujādepemaarā-it'ee, mia āramaa Tachi Ak'ōre o ak'ĭpipari perā. Mĭde ĭjāa bĭ p'āriu pik'a bĭde nĭpa-e pait'ee, Tachi Ak'ōre k'awa-ee. Ma k'āyaara ichita chok'ai bapariit'ee, ĭdaa pik'a bĭde Tachi Ak'ōre ode nĭpapari perā.

13 Māpai fariseorāpa irumaa māgajida:

—Pĭchi k'ĭsiadoopa māgĭ pedee jaramaa bĭda ajida. Awaraa wē-e perā auk'a jarait'ee, pari pĭ pedeemaa bĭda ajida.

14 Jesupa p'anauji:

—Mĭ pedee'āri, wāarata jarapari. Mia k'awa bĭda aji, sāmāik'aapa cheda māik'aapa sāmaa wāit'ee. Jōdee parāpa māga k'awada-e p'anĭ. 15 Awaraarāpa oo p'anĭ ĭripai ak'ĭpata jaradait'ee pia wa k'achia. Jōdee mia māgá ak'ĭ-epi. 16 Mamĭda eperāpa oo bĭ ak'ĭk'āri, mia jararu pĭrā pia wa k'achia, wāarata jarait'ee, mĭ pēidapa mĭ k'arĭpapari perā. Michi ituabaapa eperāarāpa oopata māgá ak'ĭk'aa. 17 Pāchi ūraa p'ādade jara bĭ eperā omeerāpa ne-inaa unudap'edaa auk'a jaradak'āri, ma jarada wāara. Auk'a bĭ mĭ ome. 18 Mĭchia oo bĭ jarapari māik'aapa mĭ Ak'ōre, mĭ pēidapa, auk'a jarapari.

19 Māpai āchia iidijida:

—¿Sāma bĭma ajida, pĭ Ak'ōre?

Jesupa p'anauji:

—Parāpa mĭ wāara k'awada-eda aji. Mĭ Ak'ōre jida wāara k'awada-e. Mĭ wāara k'awa p'anadap'edaa paara, mĭ Ak'ōre jida wāara k'awa p'anak'ajidada aji.

20 Jesupa māga jaraji, Tachi Ak'ōre te waibia primisia ĭapatamāi jaratee bĭ misa. Eperāarā chok'ara mama wāyaa wājida mĭda, apidaapa iru jĭtada-e paji irua jarateeda k'aurepa, ewari Tachi Ak'ōrepa awara bĭda ma-it'ee waide pa-e bada perā.

Jesupa ichi wāit'ee bĭmaa p'oyaa wāda-eda ada

21 Māpai waya Jesupa māgaji:

—Mĭ āyaa wāit'eeda aji. Parāpa mĭ jĭridait'ee. Mamĭda mĭ unuda-e pait'ee. Atuadait'ee pāchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mapa mĭ wāit'ee bĭmaa parā p'oyaa wāda-eda aji.

²² Māga ūridak'āri, judiorā poroorā pedee para beeji:

—Tachi p'oyaa wāda-eda a bi, iru wāit'ee bimaa. ¿Ichi juadoopa piut'ee-epaama? aji.

²³ Māpai Jesupa āchima māgaji:

—Parā ek'aripemaarāda aji. Mamīda mi it'aripema. Parā na p'ek'au eujādepema. Mamīda mi na p'ek'au eujādepema-e. ²⁴ Mapa mia jaraji parā atuadait'ee pāchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Wāara māgā atuadait'eeda aji, ijāada-e p'ani pirā Mita jōmaarā Ak'ōre Waibia. Mia aupaita eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapii.

²⁵ Māpai irumaa iidijida:

—Pi, ¿k'aima? ajida.

Jesupa p'anauji:

—Mi chedak'āriipa, parāmaa māga jaraparida aji. ²⁶ Mia unupari pāchia ne-inaa k'achia oopata māik'aapa pedee chok'araapa parā imiateek'aji. Mamīda māga oo-e pait'ee. Jip'a jarait'ee mi pēidapa jarapi bik'a na p'ek'au eujādepemaarāmaa. Irua ichita wāarata jaraparida aji.

²⁷ Mamīda āchia k'awada-e paji, Jesupa jarak'āri ichi Tachi Ak'ōrepa pēida.

²⁸ Mapa Jesupa māgaji:

—Parāpa Eperā Ak'ōre Truadepema kurusode jiradak'āri peedait'ee, k'awaadait'ee Mita Tachi Ak'ōrepa pēida. Ma awara k'awaadait'ee mia ne-inaa jōma oopari irua oopi bik'a māik'aapa jōma jarapari irua jarapi bik'a. ²⁹ Mi pēida na p'ek'au eujādee mi ome baparida aji. Mi ituaba atabēi-epi, irua k'inia bik'a oopari perā.

³⁰ Jesupa māga jarak'āri, eperāarā chok'ara irude ijāajida.

Abrahamdeepa uchiadap'edaada apatap'edaarā

³¹ Māpai Jesupa judiorā irude ijāadap'edaarāmaa māgaji:

—Parāpa oo p'ani pirā mia ūraa bik'a, wāara mi k'ōp'āyoorā. ³² Māga ooruta pirā, k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida māik'aapa ma k'aurepa waa esclavoorā p'anada-e pait'eeda aji.

³³ Āchia p'anaujida:

—Tai Abrahamdeepa uchiadap'edaarā. Mapa tai esclavoorā-epi. Apidaa jua ek'ari p'anadak'aa. Tachi Ak'ōre juadepai p'anapata. ¿Sāap'eda taimaa jara cheruma ajida, waa esclavoorā p'anada-e pait'ee?

³⁴ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Jōmaweda p'ek'au k'achia oopataarā esclavoorāk'a p'anida aji, p'ek'au k'achia jua ek'ari p'anapata perā. ³⁵ K'īsiadáma nāgide. Esclavo ichita ba-e chipari tede. Jōdee ma te chipari warra ichita bapari ma tede, ichi ak'ōrede perā. ³⁶ Mapa Tachi Ak'ōre Warrapa parā p'ek'au k'achia jua ek'ariipa uchia ataru pirā, wāara uchiadait'ee. ³⁷ Mia k'awa bi parā Abrahamdeepa uchiadap'edaarā. Mamīda mi peet'aa k'inia p'ani, mi ūraa wāara ijāa k'iniada-e p'anadairā. ³⁸ Mia jaraparida aji, mi Ak'ōrepa mīmaa ak'ipida. Jōdee parāpa oopata pāchi ak'ōrepa jarateedak'a.

³⁹ Māpai āchia māgajida:

—iTai ak'ōre Abrahamda! ajida.

Mamīda Jesupa p'anauji:

—Parā wāara Abraham warrarā pada paara, irua oodak'a ook'ajidada aji. ⁴⁰ Mamīda māga ooda-e p'ani. Mia parāmaa Tachi Ak'ōre wāarata jaraji, irua mīmaa māga jarada perā. Mamīda írā parāpa mi peet'aa k'inia p'ani. Abrahampa māga oo-e paji Ak'ōre pedee jarapataarā ome. ⁴¹ Parāpa ne-inaa k'achia oomaa p'anida aji, pāchi ak'ōrepa ooparik'a.

Āchia māgajida:

—¡Tai awaraa ak'õredeepa uchiada-e pajida! ajida. ¡Ak'õre abapaita iru p'anida! ajida. ¡Māgí Tachi Ak'õre!

⁴² Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'õre wāara parā ak'õre pada paara, mi k'inia iru p'anak'ajidada aji, mi Tachi Ak'õremāiipa cheda perā. Mapa mi nama bi. Michi k'iradoopa nama che-e paji. Tachi Ak'õrépata mi pēiji. ⁴³ ¿Parāpa mia jaratee bi at'āri k'awada-e p'anik'ā? Parāpa mi ūraa ūri k'iniada-e p'ani. Maperāpi mia jara bi k'awada-e p'ani. ⁴⁴ Parā ak'õre Netuara Poro Waibia. Ichideerā perā ichia oopi k'iniata oo k'inia p'ani. Na eujā beedak'āriipa ichia eperāarā peeyaa bapari. Ma awara ne-inaa wāara unuamaa iru bapari, wāarata k'awak'aa perā. Seewa jarapari wāarak'a; māga bapari. Ichi seewa-idaa beerā ak'õre, seewa-idaa bapari perā. ⁴⁵ Mamīda mia Tachi Ak'õre wāarata jarak'āri, parāpa mi pedee ijāadak'aa. ⁴⁶ ¿K'aipa ak'ipii mia p'ek'au k'achia aba pida ooda? ¡Māga p'oyaa ooda-e! Māga bita, mia wāarata jarak'āri, ¿parāpa sāap'eda mi pedee ijāada-ema? ⁴⁷ Tachi Ak'õredeerāpa iru Ūraa ūri k'inia p'anapata. Mamīda parā Ak'õredeerā-e p'anadairā, iru ūraa ūri k'iniadak'aada aji.

Abraham t'oi naaweda, Jesús bapachi

⁴⁸ Māpai judiorā poroorāpa Jesumaa māgajida:

—¿Pi Samariadepema-ek'ā? ajida. Ma awara piichi k'ap'iade netuara merātia bida ajida.

⁴⁹ Jesupa p'anauji:

—Mi k'ap'iade netuara wēe bida aji. Ma k'āyaara mia mi Ak'õre waawee bapari. Mamīda parāpa mi waaweedak'aa. ⁵⁰ Mia jiri-e bi eperāarāpa mi t'o p'anadamerā, mi Ak'õrepa māga k'inia bi mīda. Iruata ak'i bi parāpa oopata māik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. ⁵¹ Mia wāarata jararu. Eperāpa mi ūraa ūrip'eda, ooru pirā ma ūraade jara bik'a, piu-e pait'eeda aji.

⁵² Māpai ma judiorāpa māgajida:

—¡īrapī k'awa p'ani wāara pi k'ap'iade netuara merātia bi! Abraham māik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarā jōmaweda piujida. Mamīda pia jara bi pi ūraa jara bik'a oopari piu-e pait'ee. ⁵³ Māgara, ¿pi waibiara bik'ā tai chonaarāwedapema piuda Abraham k'āyaara? ¿Waibiara bik'ā Tachi Ak'õre pedee jarapataarā piudap'edaa k'āyaara? ¿K'āata k'inia bima ajida, taipa k'īsiadamerā pide?

⁵⁴ Jesupa p'anauji:

—Mia jarada paara mi waibiara bi awaraarā k'āyaara, pari māga jarak'aji. Mamīda mi Ak'õrépata māga jarapari. Māgí Ak'õre parāpa “Tachi Ak'õre” apata. ⁵⁵ Mamīda parāpa Tachi Ak'õre k'awada-e p'ani. Jōdee mia iru wāara k'awa bi. Mia iru k'awa-e bida ada paara, seewa-idaa bak'aji parā jīak'a. Mamīda māga-e. Mia wāara iru k'awa bi māik'aapa oopari irua jara bik'a. ⁵⁶ Pāchi chonaarāwedapema Abraham o-īadachi mi na eujādee cheda unuit'ee bada perā. Wāara māga unuji māik'aapa o-īa beejida aji.

⁵⁷ Māpai āchia māgajida Jesumaa:

—Pi waide cincuenta años wēe bi. Māga bita, ¿Abraham unujida a bik'ā? ajida.

⁵⁸ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Abraham t'oi naaweda, Mita bapachida aji.

⁵⁹ Māga ūridak'āri, āchia māu p'e atajida bat'adait'ee Jesumaa, ichi Tachi Ak'õreda ada perā. Mamīda Jesús mirudachi māik'aapa Ak'õre te waibiadeepa uchiadachi.

9

Jesupa tau p'ãriu bada jipada

¹ Maap'eda Jesús awara ãi wã nide unuji eperã tau p'ãriu bi ichi t'oru weda.

² Ma eperã unudak'ãri, Jesús ome nipapataarãpa iidijida:

—Tachi Jarateepari, ¿k'ãare k'aurepata na eperã tau p'ãriu t'ojima? ajida. ¿Ichia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa pajik'ã ajida, maa-e pirã chi ak'õreerãpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa?

³ Jesupa p'anauji:

—Ichi k'aurepa-epi; ichiaba ichi ak'õreerã k'aurepa-epi. Tachi Ak'õrepa mãga t'opiji eperãarãpa ak'idamerã iruata ne-inaa pia ooi ma eperã k'ap'iade.

⁴ Åstaawa tachia oodaipia bi mi pëidapa oopi bik'a, p'ãrik'ua pak'ãri, apidaapa mãga p'oyaa oodak'aa perã. ⁵ Mi na p'ek'au eujãde bi misa, ãdaa pik'a bi na eujãdepemaarã-it'ee.

⁶ Mãga jarap'eda, Jesupa eujãde idut'aaji mãik'aapa yooro p'ora ome p'oirat'aap'eda, tau p'ãriu bi taude p'urut'aaji. ⁷ Mãpai mãgaji:

—Wãpãde aji, pichi tau siide pania t'ipata *Siloé* apatamaa. (Siloé jara k'inia bi “Pëida”).

Mãpai tau p'ãriu bi wãji ichi tau siide. Åpítee chek'ãri, pia unu beeji.

⁸ T'ëepai ma eperã k'ait'a p'anadap'edaarãpa mãik'aapa iru ne-iidimaa unudap'edaarãpa mãgapachida:

—¿Nãgí chi ne-inaa iidimaa su-ak'i bapariida-ek'ã? apachida.

⁹ Ũk'uruurãpa mãgapachida:

—Jã ichipi.

Awaraarãpa mãgapachida:

—Jã iru-epi, iru k'ãra papaa bi mïda.

Mamïda ichia p'anauji:

—Mipi.

¹⁰ Mãpai iidijida:

—¿Sãga ãra pia unu bima? ajida.

¹¹ Ichia p'anauji:

—Eperã t'ijarapata Jesupa iduba yooro p'ora ome p'oirap'eda, mi taude p'urut'aajida aji, mãik'aapa mãgaji: “Wãji pichi tau siide pania t'ipata *Siloé* apatamaa.” Aramãgã mi wãjida aji, mãik'aapa michi tau siit'aak'ãri, unuji.

¹² Mãpai ãchia iidijida irumaa:

—¿Sãma bima ajida, ma eperã?

Ichia p'anauji:

—K'awa-e bida aji.

Fariseorãpa tau p'ãriu badamaa iididap'edaa

¹³⁻¹⁴ Jesupa ma yooro ook'ãri p'uruit'ee tau p'ãriu bada taude, ñipata ewate paji. Maperã judiorã poro waibiarãpa ma tau p'ãriu bada ateejida fariseorãmaa. ¹⁵ Mãpai ãchia iidijida:

—¿Sãga ãra unu bima? ajida.

Ichia p'anauji:

—Yooro mi taude p'urujida aji. Maap'eda mia siit'aaji. Mapa ãra pia unu bida aji.

¹⁶ Fariseorã ũk'uruurãpa mãgajida:

—Jãgí eperã Tachi Ak'õrepa pëida-eda ajida, ñipata ewate mãga ooda perã. ¿Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bi-ek'ã ajida, ñipata ewate mimiadaik'araa bi?

Mamïda awaraarãpa mãgapachida:

—¿Sāgá eperā p'ek'au k'achia ooparipa nāgee ne-inaa pia ooyama? ajida.

Māgá āchi k'īsia awara-awaraadachida māik'aapa āchi k'ōp'āyoorā ome au-pedee jōnapachida. ¹⁷ Maap'eda waya iidijida naaweda tau p'āriu badamaa:

—Pia ¿k'āata k'īsia bīma ajida, jā eperāpa pī tau jipadade?

Ichia p'anauji:

—Mi-it'ee iru Ak'ōre pedee jaraparida aji.

¹⁸ Mamīda ma judiorāpa ijāada-e paji ma eperā wāara naaweda tau p'āriu baji māik'aapa ĩrá pia unu bī. Mapa chi ak'ōre chi nawe ome t'ī pēijida. ¹⁹ Māpai iidijida:

—¿Na parā warrak'ā? ajida. ¿Parāpa jaradaik'ā ichi tau p'āriu t'oda? ¿Sāga ĩrá pia unu bīma? ajida.

²⁰ Chi ak'ōreerāpa p'anaujida:

—Taipa k'awa p'anida ajida, nāgí tai warra māik'aapa k'awa p'ani ichi tau p'āriu t'oda. ²¹ Mamīda k'awada-e ĩrá sāga ichi taupa unu bī. Ichiaba k'awada-e k'aipa ichi taupa unupiji. Iidítī irumaa. Iru chona bairā, ichi itu jarayada ajida.

²² Chi ak'ōreerāpa māga jarajida judiorā waidoopa. Ai naaweda judiorā poro waibiarāpa pedeetejida chi eperā Jesús Mesías aru pīrā, waa t'īupida-e pait'ee Tachi Ak'ōre Ũraa jarateepata tede. ²³ Mapa chi ak'ōreerāpa jarajida: “Ichimaa iidítī. Iru chona bīda” ajida.

²⁴ Maperā judiorā poro waibiarāpa waya t'ī pēijida ma naaweda tau p'āriu bada māik'aapa māgajida:

—Wāara jarapáde ajida, Tachi Ak'ōre k'īrapite. Taipa k'awa p'anida ajida, jā eperā p'ek'au k'achia ooyaa bapari.

²⁵ Ichia p'anauji:

—Mia k'awa-e bīda aji, ma eperāpa p'ek'au k'achia oopari wa māga-e. Nāgapai k'awa bī. Mi tau p'āriu baji. Mamīda ĩrá pia unu bīda aji.

²⁶ Waya iidijida:

—¿K'āata oojima? ajida. ¿Sāga pī tau pia unupijima? ajida.

²⁷ Ichia p'anauji:

—Mia parāmaa jarajida aji. Mamīda mī pedee ijāada-e p'ani. ¿Waya jarapi k'inia p'anik'ā? ¿Parāpa ichiaba irude ijāa k'inia p'anik'ā? aji.

²⁸ Māga ũridak'āri, ik'achia pedee p'anejida ma tau p'āriu badamaa:

—¡Piata jā eperāpa jaratee bīde ijāa bīda! ajida. ¡Jōdee taipa Moisepa p'ādade ijāapata! ²⁹ Taipa k'awa p'anida ajida, Tachi Ak'ōrepa Moisemaa pedeeda. Mamīda k'awada-eda ajida, sāmāik'aapa cheji jā eperā.

³⁰ Ichia p'anauji:

—¿Sāga? ¡Parāpa k'awada-eda a p'ani sāmāik'aapa cheji! ¡Mamīda irua mī tau unupiji! ³¹ Jōmaarāpa k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa p'ek'au k'achia ooyaa beerā pedee ũrik'aa. Mamīda ũripari ichimaa it'aa t'īpataarā pedee, māirāpa irua k'inia bik'a oopata perā. ³² Na p'ek'au eujā beedak'āriipa waide ũridak'aa eperāpa tau p'āriu bee pia unupida. ³³ Ma eperā Tachi Ak'ōrepa pēi-e pada paara, nāgee ne-inaa oo-e pak'ajida aji.

³⁴ Māpai ma fariseorā k'īraudachida māik'aapa māgajida:

—Pichi t'oru weda p'ek'au k'achia ooyaa bapari. Māga bita, ¿tāimaa jaratee k'inia bik'ā? ajida.

Maap'eda taawaa jēret'aajida.

Tau p'āriu pik'a p'anīrāpa Tachi Ak'ōre k'awada-e

³⁵ Jesupa k'awaaji māgí tau p'āriu bada taawaa jēret'aadap'edaa. T'ēepai iru ome unuk'āri, iidiji:

—¿Pia Eperã Ak'õre Truadepemade ijãa bik'ã? aji.

³⁶ Ichia p'anauji:

—Mimaa jarapáde aji, k'aita pia jara bi. Mia irude ijãait'ee.

³⁷ Jesupa mägaji:

—Pia mägí unuda; mida aji, pi ome pedeemaa bi.

³⁸ Māpai Jesús k'irapite bedabaiji māk'aapa mägaji:

—Tachi Waibia, mia ijãa bida aji.

³⁹ Ma t'ēpai Jesupa mägaji:

—Mi na p'ek'au eujādee chejida aji, eperāarã ak'ide, k'awaait'ee wāara ijãa p'ani wa ijāada-e p'ani. Chejida aji, Tachi Ak'õre k'awapiit'ee tau p'āriu pik'a beerāmaa, āchia iru k'awaadamerã. Ichiaba cheji ak'ipiit'ee tau īdaa pik'a beerāmaa, āchia Tachi Ak'õre wāara k'awada-e p'ani.

⁴⁰ Fariseorã ũk'uruurāpa māga ũridak'āri, iidijida:

—¿K'āata jara k'inia bima? ajida. ¿Tai jida Tachi Ak'õre k'awada-e p'anik'ã? ajida.

⁴¹ Jesupa p'anauji:

—Parã māga p'anadap'edaa paara, apidaapa parã imiateeda-e pak'aji. Mamīda parāpa jarapata Tachi Ak'õre wāara k'awa p'ani. Māga jaradak'āri, p'ek'au k'achia oomaa p'ani, seewa jara p'ani perã.

10

Ovejaarã ak'ipari nepirida

¹ Māpai Jesupa mägaji:

—Mia wāarata jararu. Eperāarã oveja k'āipatamāi t'ūdak'āri, puerta eere t'ūpata. Maperã eperã ma puerta eere t'ū-e pirã, mägí nechia yaa bi. ² Mamīda chi eperã puerta eere t'ūpari; mägí chi ovejaarã ak'ipari. ³ Puerta jīparipa ewapari mägí oveja ak'ipari t'ūmerã. Māpai irua ichi ovejaarã aba-abaa t'ipari. Ma ovejaarāpa iru pedee k'awapata perã, āchi k'āipatamāiipa uchiadak'āri, iru t'ēe k'ūp'ee wāpata. ⁴ Ichi ovejaarã jōmaweda uchua atak'āri, āra naa wāpari māk'aapa chi ovejaarã iru t'ēe wāpata, chipari pedee k'awapata perã. ⁵ Mamīda awaraa eperāpa ma ovejaarã atee k'inia bi pirã, wādak'aa mägí ome. Āyaa wāpata, mägí pedee k'awadak'aa perã.

⁶ Jesupa māga nepiriji jarateeit'ee ma fariseorāmaa. Mamīda āchia k'awada-e paji irua k'āata jara k'inia bada.

Jesupa ichideerã pia ak'ipari

⁷ Mapa Jesupa āchimaa waya mägaji:

—Mia wāarata jararu. Mida aji, ma puertak'a, ovejaarã t'ūpatamāi. ⁸ Jōmaarāpa mi naa jara chedap'edaa āchita Tachi Ak'õrepa pēida, nechia yaa beerāk'a p'anajidada aji. Mapa michi ovejaarã, pia jarait'eera, michideerāpa māirã pedee ijāada-e paji. ⁹ Mida aji, puertak'a bi. Mia eperāarã o k'achiadeepa k'aripa atapari t'ūdamerã michi jua ek'ari michideerã ome. Oveja ak'ipari pia bīpa ichi ovejaarã ak'iparik'a, māga pik'a mia michideerã ak'ipari māk'aapa k'aripapari pia p'anapataadamerã.

¹⁰ 'Chi nechipari chepari nechiait'ee aupai māk'aapa peeit'ee aupai; ichi aba ne-inaa jōma p'e atadariit'ee aupai. Jōdee mi nama cheji eperāarã pia p'anapiit'ee māk'aapa ichita p'anapiit'ee Tachi Ak'õre ome.

¹¹ 'Mi chi ovejaarã ak'ipari t'āri piara bik'a māk'aapa eperāarã mi ovejaarāk'a. Ovejaarã ak'ipari t'āri pia bak'āri, chi ovejaarã pia ak'ipari, māga oo bi k'aurepa piuru pijida. ¹² Mamīda māga-e mimiapari jīp'aa ome. Chīara ovejaarã ak'i bide, mägīpa ne-animal k'achia cheru unuk'āri, mirudaipari

ma ovejaarã k'iniak'aa perã. Maperãpi ne-animal k'achia bïpa ma ovejaarã ùk'uru ata chepari mãik'aapa apemaarã awara ãyaa jïchoopipari. ¹³ Ma eperã mirudaipari ma ovejaarã ak'ipari-e perã mãik'aapa ma ovejaarã ichide-e perã.

¹⁴⁻¹⁵ 'Ovejaarã ak'ipari t'ãri piara bïpa ichi ovejaarã pia ak'iparik'a, mãga pik'a mia michideerã pia ak'ipari. Mi Ak'õrepa mi t'ãri k'awa bi; ichiaba mia pida mi Ak'õre t'ãri k'awa bi. Mãgã ichiaba mia michi ovejaarã t'ãri k'awa bi mãik'aapa ãrapa pida mi t'ãri k'awa p'ani. Michi k'ap'ia peepiit'ee ãra k'aripait'ee. ¹⁶ Mia ichiaba awaraa ovejaarã iru bi. Mãgã ovejaarã nãpemaarã-e, judiorã-e perã. Mamãda mia ichiaba ãra k'aripa k'inia bi. ãrapa ichiaba mi pedee ùripataadayada aji. Mapa mia ãra p'e biit'ee apemaarã michideerã, judiorã mide ijãapataarã ome, jõmaweda ak'ipari apai jua ek'ari p'anapataadamerã.

¹⁷ 'Mi Ak'õrepa mi k'inia iru bapari michi k'ap'ia peepiit'ee perã eperãarã pari. Mamãda waya chok'ai p'irabaiit'ee. ¹⁸ Awaraarãpa mi k'ap'ia peepida-e pai. Ma k'ãyaara miata ãchima michi k'ap'ia peepiit'ee. Mia mãga ooit'ee mãik'aapa waya chok'ai p'irabaiit'ee, mi Ak'õrepa mãga jara bairã. Iru jõmaarã k'ãyaara waibiara bi.

¹⁹ Ma pedee ùridak'ãri, judiorã waya k'ãsia awara-awaraa p'aneejida. ²⁰ Ùk'uruurãpa mãgapachida:

—¿Sãap'eda parãpa jã eperã pedee ùri p'anima? ajida. Iru k'ap'iade netuara merãtia bi mãik'aapa k'ãra k'awa-ee bi.

²¹ Mamãda awaraarãpa mãgapachida:

—Eperã k'ap'iade netuara merãtia bak'ãri, mãga pedeeek'aada ajida. ¿Netu- arapa tau p'ãriu beerã pia unupiik'ã? ajida.

Judiorãpa Jesús yiarãa iru p'anadap'edaa

²² Ma t'ëepai k'oijara pak'ãri, judiorãpa fiesta oojida Jerusalén p'uurude. Ma fiesta oopachida k'irãpadait'ee chonaarãwedapema ewari Tachi Ak'õre te waibia awara bidap'edaa iru-it'ee. ²³ Jesús mama nipaji Ak'õre te ãuk'idaa, Salomón Pórtico apatap'edaamã. ²⁴ Maperã judiorã poro waibiarãpa iru wap'ira ata chejida mãik'aapa iidijida:

—¿At'ãri tai audú k'ãsiapimaa iru bait'eeek'ã? ajida. Pi Tachi Ak'õrepa pëida, Mesías pirã, aweda jarãji.

²⁵ Jesupa p'anauji:

—Naaweda mia parãmaa mãga jarajida aji. Mamãda ijãada-e paji. Mia oopari mi Ak'õrepa oopi bik'a. Oopari ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Ma k'aurepata ijãadaipia bi mi Tachi Ak'õrepa pëida. ²⁶ Mamãda parãpa ijãada-e p'ani, michideerã-e perã. ²⁷ Michideerãpa mi pedee k'awapata mãik'aapa mia ãchi k'awapari. Mapa ãchi mi t'ëe nipapata. ²⁸ Mia ãchi o k'achiadeepa k'aripa atapari atuanaadamerã; jïp'a ichita chok'ai p'anapataadamerã Tachi Ak'õre ome. Apidaapa ãchi p'oyaa jãri atada-e pai mi juadeepa. ²⁹ Mi Ak'õrepa ãchima mide ijãapiji. Iru jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. Maperãpi apidaapa ãchi p'oyaa jãri atada-e pai iru juadeepa. ³⁰ Mi, mi Ak'õre ome abapai.

³¹ Mãga ùridak'ãri, ma judiorãpa mãu p'e atajida iru bat'a peedait'ee.

³² Mamãda Jesupa mãgaji:

—Mi Ak'õrepa mimaa oopiparida aji, ne-inaa pia chok'ara eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. ¿Chisãgã k'aurepata mi bat'a pee k'inia p'anima aji, mãupa?

³³ Ma judiorãpa p'anaujida:

—Pia ne-inaa pia oo bi k'aurepa pi bat'a pee k'iniada-eda ajida. Māga oodait'ee pia Tachi Ak'õre āpīte ik'achia pedeeda perā. Jaraji pi Tachi Ak'õre ome auk'a, pi eperā bi mīda taik'a.

³⁴ Māpai Jesupa māgaji:

—¿Parā ūraa p'ādade Tachi Ak'õrepa jara bi-ek'ā:

'Mia jaraji parā mik'a; ak'õre waibiarā?'

(Sal 82.6)

³⁵ Tachi Ak'õre Ūraa jōk'aa. Maperā p'oyaa merada-e. Ma ūraa p'ādade Ak'õrepa t'ijaraji 'ak'õre waibiarā mik'a' iru pedee ūridap'edaarāmaa, parā chonaarāpa māirā awara bidap'edaa perā iru-it'ee. ³⁶ Tachi Ak'õrepa mi auk'a awara biji māik'aapa pēiji na p'ek'au eujādee. Māga bita, ¿sāga parāpa jaradai mia ik'achia pedee baji Tachi Ak'õre āpīte, jarak'āri mi Tachi Ak'õre Warra? ³⁷ Oo-e pirā mi Ak'õrepa oopi bik'a, māgara ijānāati. ³⁸ Mamīda oo bi pirā mi Ak'õrepa oopi bik'a, mia jara bi ijāada-e p'ani mīda, ijāati mia ooda k'aurepa. Māgā parāpa wāara k'awaadai mi Tachi Ak'õre ome abapai.

³⁹ Māga ūridak'āri, waya iru jita atadait'ee paji. Mamīda Jesús mirudachi.

⁴⁰ Maap'eda Jesús wāji Jordán to k'īraik'a eeree. Mama Juanpa naaweda poro choopatamāi beejī. ⁴¹ Mama bide eperāarā chok'ara irumaa wājida māik'aapa āchi pitapai māgapachida:

—Juanpa oo-e paji ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, na eperāpa ooparik'a. Mamīda irua wāarata jarapachi na eperāde.

⁴² Maperāpi mama eperāarā chok'ara Jesude ijāajida.

11

Lázaro jai-idaada

¹ Eperā, t'ijarapatap'edaa Lázaro k'ayaa baji. Ma eperā chi ipewēraarā María, Marta ome Betania p'uurudepema paji. ² (T'ēepai māgī Mariapa k'era weeji Jesús bīri īri māik'aapa Jesús bīri p'ooji ichi pudapa.) ³ Lázaro k'ayaa bada perā, chi ipewēraarāpa jara pēijida Jesumaa:

—Tachi Waibia, pi k'ōp'āyo k'inia Lázaro k'ayaa bi.

⁴ Jesupa māga ūrik'āri, māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Ma k'ayaapa jai-idaaru pijida, chok'ai p'irabaiit'ee. Iru k'ayaa bi eperāarāpa k'awaadamerā Tachi Ak'õre jōmaarā k'āyaara waibiara bi māik'aapa k'awaadamerā Tachi Ak'õre Warrapa ne-inaa jōma ooi ichi Ak'õrepa oopi bik'a. Māga ook'āri, jarapataadait'ee Tachi Ak'õre t'āri pia bapari eperāarā ome; chi Warra jida auk'a.

⁵ Jesupa k'inia p'e iru bapachi Marta, María māik'aapa Lázaro. ⁶ Jesumaa jara pēijida mīda, ichi badamāi k'āima omé beejī. ⁷ Maap'eda māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Waya wādāma aji, Judea eujādee.

⁸ P'anaujida:

—Mamīda Tachi Jarateepari, mak'īara taarā-e bida ajida, judiorā poro waibiarāpa pi māupa peedait'ee p'anadap'edaa. ¿Waya jāmaa wā k'inia bik'ā? ajida.

⁹ Jesupa p'anauji:

—¿Ewari doce hora īdaa nībapari-ek'ā? aji. Eperā āstaawa nipak'āri, t'ūtīk'aa, īdaa nībairā. ¹⁰ Mamīda eperā p'ārik'ua ni pirā, t'ūtīpari īdaa-e bairā.

¹¹ Māga jarap'eda, Jesupa māgaji:

—Tachi k'ōp'āyo Lázaro k'āi bi. Mamīda mia īrimat'aanait'ee.

¹² Chi k'ōp'āyoorāpa p'anaujida:

—Tachi Waibia, iru k'āi bi pirā, jipait'eeda ajida.

¹³ Jesupa jara k'inia baji Lázaro jai-idaa bi. Mamída ārapa k'awada-e p'anajida. K'ĩsajida jĩp'a k'āi bi. ¹⁴ Māpai Jesupa jĩp'a māgaji:

—Lázaro jai-idaajida aji. ¹⁵ Pia bi mi naaweda wā-e paji, ma k'aurepa írá parāpa waapiara ijāadait'ee perā Tachi Ak'ōrede. Írá wādāma aji, Lazaromaa.

¹⁶ Māpai Tomapa (ichiaba t'ijarapatap'edaa Me-iso) apemaarāmaa māgaji:
—Wādāma aji, iru ome, tachi peek'ooruta pijida.

Jesude ijāapataarā chok'ai p'irabaidait'ee jai-idaaruta pijida

¹⁷ Jesús pachek'āri Lázaro bapatamāi, k'āima k'ĩmari baji idap'edaa.

¹⁸ Jerusalendepa Betania p'uuru perā kilometro ōpee baji. ¹⁹ Mamāik'aapa judiorā chok'ara cheepuru p'anajida Marta māik'aapa María k'ōp'āyaadait'ee, āra ípema jai-idaa bada perā. ²⁰ Martapa k'awaak'āri Jesús cheru, wāji iru k'ĩrachuude. Mamída María teeda beeji. ²¹ Jesús unuk'āri, Martapa māgaji:

—Tachi Waibia, pi cheda paara, mi ípema jai-idaa-e pak'ajida aji. ²² Mamída mia k'awa bi at'āri pia iidiruta Tachi Ak'ōrepa ooit'ee.

²³ Jesupa māgaji:

—Pi ípema p'irabaiit'eeda aji.

²⁴ Martapa p'anauji:

—Mia k'awa bi na p'ek'au eujā jōdaik'āri, iru chok'ai p'irabaiit'ee māik'aapa it'aa wāit'ee.

²⁵ Māpai Jesupa māgaji:

—Mia piu beerā waya chok'ai p'anapiparida aji. Chi jai-idaada Ak'ōre eujāde ichita chok'ai bapariit'eeda aji, mide ijāa bapachi perā. ²⁶ Ma awara chi chok'ai bi jida atua-e. Ichita it'ari banait'eeda aji, ijāa bapari perā. ¿Pia māga ijāa bik'ā? aji.

²⁷ Martapa māgaji:

—Íjāa bipi. Pita Mesías, chi na p'ek'au eujādee cheit'ee bada eperāarā k'aripade. Pita Tachi Ak'ōre Warra.

Jesús Lázaro idap'edaamāi jēda

²⁸ Māga jarap'eda, Marta wāji ichi ípewēra Mariamaa māik'aapa k'ĩri ik'aawa māganaji:

—Tachi Waibia nama bi. Pi t'í bida aji.

²⁹ Mariapa māga ũrik'āri, isapai Jesumaa wāji. ³⁰ Jesús waide pana-e baji p'uurude; at'āri Marta ome unudamāi baji. ³¹ Judiorā María ome p'anadap'edaarāpa ichi isapai uchiaru unudak'āri, iru t'ēe wājida, wāit'ee jĩak'aapa jēede Lázaro idap'edaamāi.

³² Mamída Mariapa Jesús unuk'āri, bedabaidachi māik'aapa māgaji:

—Tachi Waibia, pi nama bada paara, mi ípema jai-idaa-e pak'ajida aji.

³³ Jesupa unuk'āri María chi che p'anadap'edaarā ome jēe para nĩbi, t'āri p'ua nĩbeeji. ³⁴ Māpai iidiji:

—¿Sāma iajidama? aji.

P'anaujida:

—Chepāde ajida, ak'ide.

³⁵ Jesús jēedachi. ³⁶ Māga unudak'āri, judiorāpa māgajida:

—¡Ak'íti! ¡Māgara Lázaro k'inia iru baji!

³⁷ Mamída māirā ũk'uruurāpa māgajida:

—Na Jesupa tau p'āriu beerā pia unupipari. Maperā ¿Lázaro jipak'aji-ek'ā ajida, jai-idaanaamerā?

Lázaro chok'ai p'irabaida

³⁸ Lázaro piuda k'aurepa Jesús at'ári t'ári p'ua nĩbide, panaji Lázaro iadap'edaamã. Mãu te uria baji mãik'aapa chi t'ai jĩa nĩbaji mãu choma bĩpa.

³⁹ Mapa Jesupa mǎgaji:

—Jã mãu ãyaa ata binadapáde aji.

Mǎpai Marta, chi piuda ipewērapa mǎgaji:

—Mamĩda Tachi Waibia, írã iru k'ap'ia mik'ia jo nĩbida aji, k'ãima k'ĩmari bairã iadap'edaa.

⁴⁰ Mǎpai Jesupa mǎgaji:

—¿Mia pĩmaa jaraji-ek'ã? aji. Ijãa bi pĩrã, Ak'õrepa ne-inaa pia ooit'ee eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa.

⁴¹ Mǎpai chi mãu ãyaa ata bĩjida. Maap'eda Jesús it'aa ak'iji mãik'aapa mǎgaji: —Ak'õre, gracias mia chupiria iidida ũrida perã. ⁴² K'awa bi mia iidipari chaa pia ũripari. Mamĩda na pedee jararu na eperãarãpa ũridamerã mãik'aapa ijãadamerã pia mi pēiji.

⁴³ Mǎga jarap'eda, Jesupa golpe biaji:

—¡Lázaro, uchĩaji jãmãik'aapa!

⁴⁴ Mǎpai chi jai-idaa bada uchijaji. Ichi k'ap'ia jõma at'ári pĩra baji p'arupa; chi jua, jĩru paara. Ichiaba ichi poro pĩra baji p'arupa. Mapa Jesupa mǎgaji:

—Iru ia bada p'aru ērat'aadapáde aji.

Jesús jita atadait'ee pedeeteedap'edaa

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Jesupa ooda unudak'ãri, judiorã chok'ara María ome wã p'anadap'edaarãpa irude ijãajida. ⁴⁶ Mamĩda mãirãdepema ũk'uru fariseorãmaa wãjida Jesupa ooda nepĩride. ⁴⁷ Mapa ma fariseorã p'aareerã poroorã ome t'ĩ pēijida Junta Supremadepemaarã mãik'aapa mǎgajida:

—¿K'ãata oodait'eema? ajida. Jã eperãpa oomaa bi ne-inaa chok'ara eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. ⁴⁸ Ita-aria birutara, jõmaarãpa irude ijãadai. Mǎgara Romadepemaarã chedayada ajida, Tachi Ak'õre te waibia t'eet'aade mãik'aapa tachi auk'aarã jõt'aade.

⁴⁹ Judío t'ĩjarapatap'edaa Caifás p'aareerã poro waibia paji ma añode. Ichia mǎgaji:

—Parãpa maarepida k'awada-e p'anida aji. ⁵⁰ Piara bi eperã aba piumerã tachi p'uuru pidaarã pari, tachi p'uuru pidaarã jõmaweda piudai k'ãyaa.

⁵¹ Mamĩda Caifapa mǎga jara-e paji ichi k'ĩsiadoopa. Ma añode p'aareerã poro waibia pada perã, Tachi Ak'õrepa ne-inaa p'asait'ee bada ichimaa jarapiji. Maperãpi ichia jaraji Jesús piut'ee ãchi p'uuru pidaarã pari. ⁵² Mamĩda wãara ma eujãdepemaarã-it'ee aupai piu-e pait'ee paji. Ichiaba piut'ee paji eperãarã jõmaarã pari, chi Tachi Ak'õrede ijãapataadait'eerã awara-awaraa eujãde p'anapataarã pari. ⁵³ Caifapa mǎga jarada ewatedeepa judiorã poroorãpa pedeeteepachida Jesús peedait'ee.

⁵⁴ Maperã Jesús judiorã t'ãide tau taawa nipak'aa paji naawedapemak'a. Mamãik'aapa wãji eujã pania wēe bi k'ait'a, eperãarã mak'iaara p'anadak'aa p'uurude. Mǎgĩ p'uuru t'ĩjarapachida Efraín. Mama beeji chi k'õp'ãyoorã ome.

⁵⁵ Ma t'ēepai judiorã Pascua fiesta írĩ pak'ãri, eperãarã chok'ara awara ãiipa chejida Jerusalendee Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a oodait'ee mãik'aapa pia p'anadait'ee iru k'ĩrapite. ⁵⁶ Mama p'anide ma eperãarã Jesús jiri nipa-pachida mãik'aapa Tachi Ak'õre te waibiade pedee para baji ãchi k'õp'ãyoorã ome:

—¿K'ãata k'ĩsia p'anima? ajida. ¿Iru cheipaa na fiestade wa mǎga-e?

⁵⁷ Mamīda fariseorāpa māik'aapa p'aareerā poroorāpa Jesús jita atapi k'inia p'anapachida. Mapa jarajida apidaapa Jesús unuruta pirā, āchimaa jara chedamerā.

12

Mariapa k'era weeda Jesús b̄iri ĩri
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Ewari seis falta bak'āri Pascua fiesta oodait'ee, Jesús wāji Betania p'uurudee, Lázaro bapatamāi. Ma Lázaro paji Jesupa chok'ai p'irabaipida.

² Mama b̄ide k'ewara Jesumaa nek'opijida. Martapa jedepachi. Jōdee Lázaro Jesús ome nek'omaa baji. ³ Māimisa Mariapa aneeji k'era ĩpia nardodee ooda. Litro k'audaa baji. Ma k'era Jesús b̄iri ĩri weet'aaji māik'aapa ichi pudapa p'oot'aaji. Te jā t'ūa jo n̄ibeeji k'erapa. ⁴ Māpai Jesús k'ōp'āyo, Judas Iscariote, Jesús traicionaait'ee badapa māgaji:

⁵ —Jā k'era ichi k'inia weemaa b̄ida aji. Netot'aak'aji trescientos denarios pari māik'aapa chup̄iria beerā k'aripak'aji.

⁶ Mamīda Judapa māga jara-e paji chup̄iria beerā k'aripa k'inia bada perā. Ma k'āyaara māga jaraji nechiayaa bada perā. Ichia āra p'arat'a anipapachi māik'aapa aidepema chia atapachi. ⁷ Māpai Jesupa māgaji:

—Ita-aria b̄iji. Irua nāḡi k'era ia iru bajida aji, mi iaruta ewatepema-it'ee.

⁸ Chup̄iria beerā ichita paraait'ee parā t'āide. Mamīda mi parā ome ichita ba-e pait'eeda aji.

Judiorā poroorāpa Lázaro j̄iridap'edaa peet'aadait'ee

⁹ Ūridak'āri Jesús Betania p'uurude bi, judiorā chok'ara wājida iru ak'ide. Ichiaba wājida Lázaro ak'ide, Jesupa iru chok'ai p'irabaipida perā. ¹⁰ Maperā p'aareerā poroorāpa pedeeteejida Lázaro ichiaba peet'aadait'ee. ¹¹ K'ĩsiajida Jesupa iru p'irabaipida k'aurepa judiorā chok'ara āchi ūraade ijāadaamaa p'aneeruta Jesude ijāadait'ee.

Jesús Jerusalén p'uurudee wāda
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Ai norema eperāarā chok'ara, chi wā p'anadap'edaarāpa k'awaajida Jesús Jerusalendee Pascua fiesta oode cheru. ¹³ Mapa t'ap'uru k'iru t'iap'edap'eda, wājida iru auteebaidait'ee māik'aapa biapachida:

—¡Hosana! ¡Tachi K'aripapari cheru Tachi Ak'ōre k'ap'ia pari! ¡Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'iji māik'aapa p̄eiji Israel pidaarā Rey pamerā! (Sal 118.25-26)

¹⁴ Jesupa burro chak'e atapiji māik'aapa bataudachi ai ĩri, Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

¹⁵ 'Sión p'uurudepemaarā, waweenáati. ¡Ak'íti! Pāchi Rey cheru burro chak'e ĩri.' Zac 9.9

¹⁶ Chi k'ōp'āyoorāpa k'awada-e paji ma pedee p'āda k'āata jara k'inia bi. Mamīda Jesús it'aa wāda t'ēepai k'irāpajida ma pedee māik'aapa Jesús p'asada. Māpai k'awaajida ma pedee p'āda irude jara baji.

¹⁷ Jesupa Lázaro p'irabaipida unudap'edaarāpa irua ooda jōmaarāmaa nep̄iripachida. ¹⁸ Mapa eperāarā chok'ara wājida Jesús ome unudait'ee. Māgā wā k'inia p'anajida ūridap'edaa perā irua ne-inaa ooda eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ¹⁹ Fariseorā ūk'uruurāpa māga unudak'āri, āchi k'ōp'āyoorāmaa māgajida:

—¿Parāpa unu p'anik'ā? ajida. ¡Iru maarepida p'oyaada-e pai! ¡Jōmaarāta irude ijāa wādada! ajida.

Judio-eerāpa Jesús unu k'inia p'anadap'edaa

²⁰ Pascua fiesta pai naaweda, eperāarā wāpachida Jerusalendee it'aa t'ide Tachi Ak'ōremaa. Ma wādap'edaarā t'āide p'anajida judio-eerā, judiorā ūraade ijāadap'edaarā. ²¹ Māirā Felipemaa wājida. Māgí Felipe Betsaida p'uurudepema paji. Māgí p'uuru Galilea eujāde bi. Ma judio-eerāpa māgajida irumaa:

—Señor, taipa Jesús unu k'inia p'anida ajida.

²² Māpai Felipepa nepirinjaji Andreemaa. Maap'eda āchi omé wājida Jeshumaa nepiride.

²³ Ūrik'āri judio-eerāpa iru jirimaa p'ani, Jesupa māgaji:

—Ewari paruda aji, Eperā Ak'ōre Truadepema it'aa wāit'ee. ²⁴ Mia wāarata jararu. Eperāpa trigo tau apai iru bita, māgí tau uu-e pirā, tau apai iru bait'ee. Jōdee māgí tau uuru pirā, baaip'eda yoorode piu pik'a bi mīda, madeepa trigo k'arra chiwidi t'onopari māik'aapa warip'eda, chaupari. Māgá tau apaideepa chok'ara uchiadait'ee. ²⁵ Na p'ek'au eujāde bi misa, eperāpa jiriru pirā ooit'ee ichia oo k'iniata, ichi piuk'āri atuait'ee. Mamīda na p'ek'au eujāde bi misa, eperāpa jiriru pirā ooit'ee Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a, ma k'aurepa ichita chok'ai bapariit'ee Tachi Ak'ōre ome. ²⁶ Apidaapa oo k'inia bi pirā mia oopi bik'a, māgí nipaipia bi mi ome mi wārumaa. Māga ooru pirā, mi Ak'ōrepa iru pia ak'iit'ee.

Jesupa ichi piut'eeda ada

²⁷ —Íra mi t'āri p'ua nībida aji. ¿K'āata jaraima? ¿Nāga jaraik'ā: “Ak'ōre, mi k'aripáji nāgá banaamerā”? Ma-it'ee mi cheji, chupiria chait'ee. Mapa mia jara bi mi Ak'ōremaa: ²⁸ “Ak'ōre, ak'ipíji wāara pi jōmaarā k'āyaara waibiara bi. ¡Óoji pichia oo k'iniata!”

Māpai arii p'anadap'edaarāpa ūrijida it'ariipa jara bi:

—Mia māga ak'ipidoo pi k'ap'ia pari māik'aapa waya māga ak'ipiit'ee.

²⁹ Eperāarāpa māgí pedee ūridak'āri, k'īsiajida pata k'īrau nībi. Mamīda māirā ūk'uruurāpa māgajida:

—It'aripema ángel paji. Māgípata pedeejida ajida.

³⁰ Māpai Jesupa māgaji:

—Jā pedee ūridap'edaa, mi-it'ee-e pajida aji. Parā-it'eeta paji. ³¹ Írapi Tachi Ak'ōrepa k'awapiit'ee na p'ek'au eujādepemaarāpa k'achia oopata. Írapi Tachi Ak'ōrepa p'oyaaait'ee na p'ek'au eujādepemaarā poro waibia Satanás. ³² Mamīda michi k'ap'ia kurusode jira atadak'āri eujādeepa, eperāarāpa mide ijāa p'aneedait'eeda aji.

³³ Māga jarak'āri, Jesupa jara k'inia baji ichi ságá piut'ee. ³⁴ Māpai eperāarāpa p'anaujida:

—Tai ūraade jara bi Mesías ichita bapariit'ee. ¿Sāga pia jaraima Eperā Ak'ōre Truadepema kurusode jiradait'ee? ¿K'aima ma Eperā Ak'ōre Truadepema?

³⁵ Jesupa māgaji:

—Mi, chi ídaa pik'a bi mak'iaara taarā-e parā ome. Nipapatáati mi ídaa pik'a bide p'āriu pik'a bide t'īunaadamerā. Chi p'āriu pik'a bide nipaparipa k'awa-e bi sāmaa wāru. ³⁶ Mi, chi ídaa pik'a bi parā ome bi misa, mide ijāapatáati. Mia Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida jarateepari, parāpa ma pedee ijāadap'eda, iru warrarā p'aneedamerā.

Māga jarap'eda, Jesús āyaa wāji ichi ununaadamerā.

Judiorāpa Jesude ijāada-e p'anadap'edaa

³⁷ Jesupa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi taide oopachi mīda, judiorā chok'araarāpa irude ijāadak'aa paji. ³⁸ Māga paji wāara uchiamerā nāgí pedee Ak'ōre pedee jarapari Isaíapa p'ādade jara bik'a:

'Tachi Ak'ōre, ¿k'aipa ijāajima aji, taipa jarateedap'edaa? ¿K'aimaa pia ooda ak'ipijima?' (Is 53.1)

³⁹ Isaíapa p'ādade ichiaba jara bi āchia p'oyaa ijāadak'aa paji nāga perā:

⁴⁰ 'Tachi Ak'ōrepa āchi tau p'āriu pik'apiji irua ooda ak'i p'ani mīda, ununaadamerā. Ma awara k'iri k'isua pik'apiji irua jarada ūri p'ani mīda, k'awanaadamerā māik'aapa irumaa chenaadamerā, irua āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapimerā.' (Is 6.10)

⁴¹ Isaíapa māga jaraji, k'āimok'araa pik'a bide Jesús unuda perā Tachi Ak'ōre k'ira wāree eujāde. Maperāpi Jesude pedee baji.

⁴² Isaíapa jaradak'a wāara uchijai mīda chok'araarā ome, judiorā ūk'uruurāpa Jesude ijāajida; ichiaba āchi poroorā ūk'uruurāpa pida ijāajida. Mamīda fariseorā waidoopa māirāpa ijāadap'edaa eperāarā taide jaradak'aa paji. Waawee p'anajida fariseorāpa āchi t'īupida-e pai jāk'aapa Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. ⁴³ Audupiara k'inia p'anapachida āchi auk'aarāpa āchi ak'idamerā judiorā pia beerāk'a, k'inia p'anadaí k'āyaara Tachi Ak'ōrepa āchi ak'imerā ichideerāk'a.

Tachi Ak'ōrépata eperāarāpa oopata ak'it'ee

⁴⁴ Maap'eda Jesupa golpe pedeeji judiorā arii p'anadap'edaarāmaa:

—Chi mīde ijāa bi mīdepai ijāa-e bida aji. Ichiaba mi Ak'ōrede ijāa bi, iruata mi na p'ek'au eujādee pēida perā. ⁴⁵ Chi mi unu bīpa ichiaba mi pēida unu bi. ⁴⁶ Mīta chi īdaa pik'a bi. Mi cheji na p'ek'au eujādee mīde ijāapataarā p'ananaadamerā p'ek'au oopataarā p'anapatak'a p'āriu pik'a bide. ⁴⁷ Eperāpa mi ūraa ūrip'eda, made jara bik'a oo-e pirā, mīa jara-e ma eperā atuait'ee. Mi che-e paji na p'ek'au eujādepemaarā atuapiit'ee. Ma k'āyaara mi cheji eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atade. ⁴⁸ Eperāpa mi yiarāa iru bi pirā mi ūraa ūri k'inia-e bairā, Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate ichia māgí eperā miapiit'ee. Mīa jarada k'aurepa irua eperāarāpa oopata ak'it'ee k'awaaít'ee ijāapachida wa ijāadak'aa paji. ⁴⁹ Michi k'īsiadoopa pedee-e bajida aji. Mi Ak'ōre, mi na eujādee pēidapa ma pedee jōma mīmaa jarapiji. Irua jaraji mīa pedeeit'ee māik'aapa jarateeit'ee. ⁵⁰ Mīa k'awa bi jōmaweda mi Ak'ōrepa mīmaa jarapiru, māga jara bi eperāarāpa ijāadamerā māik'aapa it'aa wādamerā.

13

Jesupa chi k'ōp'āyoorā bīri sīda

¹ Pascua fiesta ewate pai naaweda, Jesupa k'awa baji ewari awara bida ichi na p'ek'au eujādeepa uchiat'ee māik'aapa ichi Ak'ōremaa wāit'ee; māgí ewari paru. Ichia chi k'ōp'āyoorā na p'ek'au eujāde p'ani k'inia iru bapachi. Māgá āchi k'inia iru bapachi ichi piurumaa.

² Ai k'ewara Pascuadepema chik'o jedei naaweda, Netuara Poro Waibiapa k'īsia k'achia k'īsiapiji Judas, Simón Iscariote warramaa, ichia Jesús traicionaamerā. ³ Mamīda Jesupa k'awa baji ichi Tachi Ak'ōredeepa cheda māik'aapa Ak'ōremaa wāit'ee. Ichiaba k'awa baji Tachi Ak'ōrepa ne-inaa jōmaweda bīji ichi jua ek'ari. ⁴ Mapa nek'omaa p'anide Jesús bainī beejī māik'aapa ichi iripema p'aru jī bada ērat'aap'eda, āyaa bīji. Maap'eda toalla jī nībīji ichi k'irride, mimiapataarāpa oopatak'a chīara bīri sīdait'ee pak'āri. ⁵ Māpai jarrade pania wee atap'eda, chi k'ōp'āyoorā bīri sīmaa beejī. Maap'eda ma toallapa p'ook'ooji.

⁶ Mamída Simón Pedro b̄iri s̄inait'ee pak'ãri, irua m̄agaji:
—Tachi Waibia, ¿mi b̄iri paara s̄iit'ee k'ã? aji.

⁷ Jesupa p'anauji:

—Íra pia k'awa-e bida aji, mia oomaa bi. Mamída t'ēpai k'awayada aji.

⁸ Māpai Pedropa m̄agaji:

—¡Mi b̄iri s̄ipi-eda! aji.

Jesupa p'anauji:

—Pi b̄iri s̄ipi k'inia-e bi pirã, m̄gara waa nipanaapáde aji, mi ome.

⁹ Māpai Simón Pedropa m̄agaji:

—¡Tachi Waibia, m̄gara mi b̄iri aupai s̄inaapáde aji. Ichiaba mi jua m̄aik'aapa poro paara s̄ipáde! aji.

¹⁰ Mamída Jesupa p'anauji:

—Eperã ewaa k'uip'eda m̄aik'aapa taawaa uchiap'eda, waya k'ui-eda aji. Chi b̄iri aupaita s̄ipari, k'ap'ia jōma t'ãu-ee bairã. Māga pik'a parã t'ãu-ee pik'a p'ani p'ek'au k'achiapa. Mamída parã jōmaweda m̄aga p'ani-eda aji.

¹¹ Jesupa m̄aga jaraji k'awa bada perã k'aipa ichi traicionaait'ee bi.

¹² Chi k'ōp'ãyoorã b̄iri s̄ip'eda, waya ichi íripema p'aru j̄i beeji. Maap'eda mesade su-ak'i beeji m̄aik'aapa m̄agaji:

—¿Parãpa k'awa p'anik'ã aji, k'ãata jara k'inia bi mia et'ewa ooda? ¹³ Parãpa m̄imaa “Jarateepari” m̄aik'aapa “Tachi Waibia” apata. Māga jaradak'ãri, wāarata jara p'ani. ¹⁴ Mi parã Waibia m̄aik'aapa parã Jarateepari bi m̄ida, parã b̄iri s̄iji. Mapa parãpa pida p̄achi k'ōp'ãyoorã b̄iri s̄idaipia bi. ¹⁵ Mia m̄aga ooji parãpa auk'a oodamerã. ¹⁶ Mia wāarata jararu. Mimiapari ichi poro waibia k'ãyaara waibiara bi-e. Ichiaba chok'a p̄ida iru p̄ida k'ãyaara waibiara bi-eda aji. ¹⁷ Parãpa mia et'ewa jarada ūrijida. Ma jaradak'a ooruta pirã, t'ãri o-ã p'anadait'ee.

¹⁸ 'Mamída m̄aga-e pait'ee parã jōmaarã ome. Mia k'awa bi mi k'ōp'ãyoorã jirit'erada. Mapa ichiaba k'awa bi wāara p'asait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ãdade jara bik'a:

‘Mi ome nek'orupa mi peepit'aait'ee.’

(Sal 41.9)

¹⁹ Íra mia m̄aga jara bi m̄aga p'asak'ãri, parãpa wāara ijãadamerã Mita, Tachi Ak'ōrepa p̄ida eperãrã k'aripamerã. ²⁰ Mia wāarata jararu. Chi mia p̄ida auteebairupa mi jida auteebai bi. Māga pik'a chi mi auteebairupa mi Ak'ōre, mi p̄ida, auk'a auteebai bi.

Jesupa jarada k'aipa ichi traicionaait'ee

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Māga jarap'eda, Jesús t'ãri p'ua n̄ibeeji. Māpai m̄agaji:

—Mia wāarata jararu. Parãdepema abaapa mi traicionaait'eeda aji.

²² Jesupa m̄aga jarak'ãri, chi k'ōp'ãyoorã ak'i trua para beeji, k'awada-e p'anadap'edaa perã k'aita jara bi. ²³ M̄airãdepema aba, Jesupa audú k'inia iru bada, iru ik'aawa s̄iu-ak'i baji. ²⁴ Mapa Simón Pedropa taupa jarapachi m̄agimaa iidimerã k'aipata Jesús traicionaait'ee.

²⁵ Māpai m̄agí k'ōp'ãyopa k'̄iri ik'aawa iidiji Jesumaa:

—Tachi Waibia, ¿k'aima? aji.

²⁶ Jesupa p'anauji:

—Nāgí pan pite sã atak'ãri, mia teeit'eeda aji, m̄agimaa.

Aramata Jesupa ma pan pite sã ataji m̄aik'aapa teeji Judamaa. M̄agí Judas Simón Iscariote warra paji. ²⁷ Judapa m̄agí pan jitak'ãri, Satanás iru t'ãride t'ūdachi. Māpai Jesupa m̄agaji:

—Pichia ooit'ee bi isapai oopáde aji.

²⁸ Mamída Jesús ome nek'omaa p'anadap'edaarāpa k'awada-e paji sãap'eda mãga jaraji. ²⁹ Judapa āchi p'arat'a anipapachi perã, ũk'uruurāpa k'ĩsajida Jesupa jara baji ne-inaa netonamerã fiesta-it'ee, maa-e pirã chupiria beerãmaa ne-inaa teenamerã.

³⁰ Judapa ma pan jitap'eda, uchiadachi taawaa. P'ārik'ua paji.

Ūraa chiwidi eperãarã-it'ee

³¹ Judas taawaa uchiada t'ēepai, Jesupa mãgaji:

—Írá Tachi Ak'õrepa ichi k'ĩra wãree unupiit'ee, mi chi Eperã Ak'õre Truadepema k'ap'ia pari. Mi k'aurepa jõmaarãpa wãara k'awaadait'ee Tachi Ak'õre jõmaarã k'āyaara waibiaara bi. ³² Mia mãga ak'ipik'āri, taarã-e nide Tachi Ak'õrepa ichiaba ak'ipiit'ee mi wãara irua pëida.

³³ 'Warrarã, naapai mi taarã-e parã ome. Parãpa mi jiridayada aji. Mamída unuda-e pait'ee. Mia judiorã poro waibiarãmaa jaradak'a parãmaa auk'a jarait'ee; p'oyaa wãda-e mi wãrumaa. ³⁴ Parãmaa ũraa chiwidi jararu. Chik'inia p'anapatáati. Mia parã k'inia iru baparik'a, mãgá parã jida chik'inia p'anapatáati. ³⁵ Mãgá chik'inia p'anaruta pirã, jõmaarãpa k'awadayada aji, parã mi k'õp'āyoorã.

Jesupa jarada Pedropa ichi k'awa-e bida ait'ee
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Mãpai Simón Pedropa Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿sãmaa wãit'eema? aji.

Jesupa p'anauji:

—Mi wãrumaa waide pi p'oyaa wã-eda aji. Mamída t'ēepai wãit'eeda aji.

³⁷ Pedropa mãgaji:

—Tachi Waibia, ¿sãap'eda mi pi t'ēe wã-e payama? aji. ¡Pi ome wã k'inia bi, pi k'aurepa piuru pijida!

³⁸ Mãpai Jesupa p'anauji:

—¿Wãara pichi k'ap'ia peepit'aik'ã aji, mi k'aurepa? Mia wãarata jararu. Et'erre k'arii naaweda, jarada õpee pia mi k'awa-e bida ait'ee.

14

Jesupa jarada ichi Tachi Ak'õre ok'a bi

¹—K'ĩsia paraa p'ananáati. Ma k'āyaara ijāapatáati Tachi Ak'õrede mãik'aapa mide. ² Mi Ak'õre eujãde te chok'ara paraada aji, ichideerã-it'ee. Mãga-e pada paara, mia jarak'aji. Parã naa wãit'ee te pi-ia oode parã-it'ee. ³ Ma t'ēepai mi waya cheit'ee parã atade, mi ome p'ananadamerã mi baparimaa. Mãgá parã ichita p'anapataadait'ee mi ome. ⁴ Mi wãrumaa parãpa k'awa p'anida aji, chi o k'awa p'anadairã.

⁵ Mãpai Tomapa mãgaji Jesumaa:

—Tachi Waibia, k'awada-e p'anida aji, pi sãmaa wãru. ¿Sãga chi o k'awadayama? aji.

⁶ Jesupa p'anauji:

—Mita Tachi Ak'õre truadee wãpari ok'a bi. Miata Tachi Ak'õre wãarata jarapari. Miata eperãarã chok'ai p'anapipari ichita p'anapataadamerã Tachi Ak'õre ome. Mi awara apidaapa eperãarã wãpida-e pai Tachi Ak'õremaa. Mapa midepai ijāadak'āri, mi Ak'õremaa wãdait'ee. ⁷ Parãpa wãara mi k'awada paara, ichiaba mi Ak'õre k'awak'ajida. Wãara, ĩraweda iru k'awadait'ee, iru unupata perã.

⁸ Mãpai Felipepa mãgaji:

—Tachi Waibia, Ak'õre Waibia k'ira taimaa ak'ipipáde aji. Māgapaita k'inia p'anida aji.

⁹ Jesupa p'anauji:

—Felipe, mi taarā nipapari parā ome. Māga bita, ¿waide mi k'awa-e bik'ã? aji. Chi mi unuparipa ichiaba Ak'õre Waibia unupari. ¿Sāga pia “Ak'õre Waibia k'ira ak'ipipáde” ayama? aji. ¹⁰ ¿Ijāa-e bik'ã aji mi, Ak'õre Waibia ome araa bapari? Mi araa bapari iru Jaure ome; jōdee iru araa bapari mi k'ap'ia ome. Mia jaramaa bi michi k'ĩsiadoopa jara-e bida aji. Mi Ak'õrépata māga jarapi bi. Ma awara mia ne-inaa oo bi ook'aa michi juadoopa. Mi Ak'õrépata māga oopi bi, mi ome bapari perā. ¹¹ Ijāati mia jarak'āri mi, Ak'õre Waibia ome araa bapari. Maa-e pirā ijāati mia ne-inaa ooda k'aurepapai, oopari perā ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ¹² Mia wāarata jararu. Chi mide wāara ijāa bipa auk'a ooyada aji, mia ne-inaa oo bik'a. Ma awara ne-inaa pi-iara ooyada aji, mi wāit'ee perā mi Ak'õre bimaa. ¹³ Mia oopariit'ee jōmaweda parāpa it'aa iidiruta mi t'ide michideerā perā. Māgá iru Warra k'aurepa jōmaarāpa unudai Tachi Ak'õre jōmaarā k'āyaara waibiara bi. ¹⁴ Parā michideerā perā, mi t'ide it'aa iididak'āri, mia nejōmaata oopariit'eeda aji, parāpa iidi p'anik'a.

Jesupa jarada ichia Tachi Ak'õre Jaure pēit'ee ichideerāmaa

¹⁵ —Parāpa mi k'inia iru p'ani pirā, oopataadait'eeda aji, mi ūraade jara bik'a. ¹⁶ Māpai mia chupiria iidit'ee mi Ak'õremaa, irua awaraa K'aripapari pēimerā mi pari, māgí ichita parā ome bapariimerā. ¹⁷ Māgí Tachi Ak'õre Jaure. Ichia wāara aupaita jarateepari. Ijāadak'aa beerā ome iru ba che-e, iru unuda-e p'anadairā māik'aapa k'awada-e p'anadairā. Mamīda parāpata iru k'awa p'ani, parā ome bapari perā māik'aapa parā t'āride bapariit'ee perā.

¹⁸ 'Mia parā chupiria atabēi-eda aji. Waya cheit'ee. ¹⁹ Taarā-e na p'ek'au eujādepemaarāpa mi waa unuda-e pait'ee. Mamīda parāpata mi unudait'ee. Mi ichita chok'ai bapari perā, parā jida auk'a ichita chok'ai p'anapataadait'ee. ²⁰ Maapai parāpa wāara k'awaadait'ee mi, Tachi Ak'õre Waibia ome araa bapari māik'aapa parā mi ome ichiaba araa p'anapataadait'ee, t'āri a-ba. ²¹ Chi mi ūraa ūri bipa māik'aapa oo bipa ma ūraade jara bik'a wāara mi k'inia iru bi. Mi Ak'õrepa māgí eperā ichiaba k'inia iru bapariit'ee. Ma awara mia pida iru k'inia iru bapariit'ee māik'aapa irumaa unupiit'ee.

²² Māpai Judas, chi Simón Iscariote warra-ee badapa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿sāap'eda pia taimaa unupiit'eema aji, mamīda ijāadak'aa beerāmaa unupi-e pait'ee?

²³ Jesupa p'anauji:

—Eperāpa mi k'inia iru bi pirā, mi ūraade jara bik'a oopariit'eeda aji. Mi Ak'õrepa māgí eperā k'inia iru bapariit'ee māik'aapa mi Ak'õre mi ome chedait'ee iru ome p'anapataade. ²⁴ Jōdee chi mi k'inia-e bipa oo k'inia-e bi mi ūraade jara bik'a. Na pedee parāpa ūri p'ani mēre-eda aji; mi Ak'õrede. Iruata mi pēiji.

²⁵ 'Mia na ūraa jara bida aji, parā ome bi misa. ²⁶ Mamīda mi uchiada t'ēepai, Ak'õre Waibiapa pēit'ee awaraa K'aripapari mi pari; māgí iru Jaure. Māgipa ne-inaa jōmaata jarateeit'ee parāpa oodamerā mia oopi bik'a. Ma awara irua k'aripait'ee mia jarada jōmaweda k'irāpadamerā.

²⁷ 'Mi wāi naaweda, parā t'āri k'āiweepi k'inia bi. T'āri k'āiwee p'anapatáati. Mia arak'atipai k'āiwee p'anapi-e, na p'ek'au eujādepemaarāpa oopatak'a. Mapa t'āri p'ua p'ananaati māik'aapa p'eranaati. ²⁸ Parāpa ūrijida mia jarak'āri: “Mi wāit'ee, maap'eda waya cheit'ee.” Parāpa wāara mi k'inia

iru p'anadap'edaa paara, t'ãri o-ïa p'anak'ajida mia nãga jarak'ãri. O-ïa p'anadaipia bi mi wãru perã Ak'õre Waibiaamaa; mi k'ãyaara waibia bima. ²⁹ Ma jõma p'asai naaweda, mia mãga jaraji, p'asak'ãri, parãpa mi pedee ijãadamerã.

³⁰ 'Waa mak'iaara pedee-e pait'ee parã ome, Satanás, na p'ek'au eujãdepemaarã poro waibia, cheru perã. Ichia mi p'oyaa chok'ak'aa. ³¹ Mamida na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'awaadamerã mia Ak'õre Waibia k'inia iru bapari, ooit'ee irua jara bik'a.

'P'irabaidapãde aji. ãyaa wãdáma namãik'aapa.

15

Jesús uva k'arrak'a bi

¹ Uchiadai naaweda, Jesupa mãgaji:

—Mi uva k'arrak'a pipiara bida aji. Jõdee mi Ak'õre chi uva uuda ak'iparik'a bi. ² Mi k'arradepema jik'ara chau-e bi pirã, irua mãgí jik'ara t'iap'et'aapari. Jõdee chi jik'ara chauparidepema jua chak'eerã jarit'aapari mãgí jik'ara waapiara chaumerã. ³ Parã mãgí jik'ara jaridák'ata p'ani mia ùraa jarada ijãadap'edaa perã. ⁴ Mi ome araa p'anapatáati mi parã ome araa baparik'a. Uva jik'ara ichi itu chauk'aa chi k'arra ome araa ba-e pirã. Mãga pik'a pãchi k'ĩradoopa mia oopi bik'a p'oyaa ooda-e, mi ome araa p'anapataada-e pirã.

⁵ 'Mida aji, uva k'arrak'a bi. Jõdee parã chi jik'arák'ata p'ani. Uva jik'ara pia chauparik'a araa bak'ãri chi k'arra ome, mãga pik'a parã mi ome araa p'anapataadak'ãri, ne-inaa chok'ara mia oopi bik'a oopataadait'ee. Mamida mi wëe parãpa maarepida ooda-e pai mia oopi bik'a. ⁶ Uva jik'ara chauk'aa bak'ãri, t'iap'ek'oodap'eda, p'e nĩbipata ak'õrejĩrumaa p'ook'oodaimerã. Maap'eda t'ipitaude bat'ak'oopata paak'oodaimerã. Mãga pik'a pait'ee chi mi wëe beerã ome.

⁷ 'Mamida parã araa p'anaruta pirã mi ome mãik'aapa mi ùraade jara bik'a ooruta pirã, it'aa iidipatáati pãchia iidi k'iniata. Mi Ak'õrepa ooit'ee parãpa iidi p'anik'a. ⁸ Parãpa ne-inaa chok'ara mia oopi bik'a oodak'ãri, ak'ipipata wãara mi k'õp'ãyoorã. Mãga unudak'ãri, awaraarãpa “Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibia bida” adait'ee. ⁹ Mi Ak'õrepa mi k'inia iru baparik'a, mia auk'a parã k'inia iru bapari. Mi ome chik'inia p'anapatáati. ¹⁰ Mi, mi Ak'õre ome chik'inia bapari, mia oopari perã irua jara bik'a. Mãgá parã mi ome chik'inia p'anapataadait'ee, mia jara bik'a ooruta pirã.

¹¹ 'Mia mãga jaraji mik'a parã t'ãri o-ïa p'anapataadamerã. K'inia bi parã t'ãri o-ïa p'anapataadamerã. ¹² Mia nãga jara bi: Chik'inia p'anapatáati, mia parã k'inia iru baparik'a. ¹³ Eperãpa chi k'õp'ãyo audú k'inia iru bak'ãri, iru k'aripapari ma k'aurepa piuru pijida. Ma k'ãyaara apidaapa awaraa eperã audupiara k'inia iru p'anada-e pai. ¹⁴ Parã wãara mi k'õp'ãyoorã, mi ùraa jara bik'a oo wãruta pirã. ¹⁵ Waa mia parã t'ijara-e “mimiapataarã”, mimiaparipa k'awa-e bairã ne-inaa jõmaweda chi poropa oo bi. Ma k'ãyaara t'ijara bi “michi k'õp'ãyoorã” mia k'awapida perã jõmaweda mi Ak'õrepa mima jarada. ¹⁶ Parãpa mi jirit'erada-e paji. Miata parã jirit'eraji mãik'aapa awara biji mi ùraa jarateenadamerã. Mãgá parã k'aurepa eperãarãpa ma ùraa ùridap'eda, mide ijãadai mãik'aapa ichita p'anapataadai mi ome. Ma awara ma jarateenadap'edaa k'aurepa parãpa mi t'ide ne-inaa iididak'ãri mi Ak'õrema michideerã perã, irua ooit'ee parãpa iidi p'anik'a. ¹⁷ Waya mia jara bi: chik'inia p'anapatáati.

Ijãadak'aa beerãpa Jesús ichideerã ome k'ĩra unuamaa iru p'anapata

18 —Mide ijāadak'aa beerāpa parā k'īra unuamaa iru p'ani pirā, k'irāpāti mīta naapiara k'īra unuamaa iru p'anapachida. 19 Parā p'anadap'edaa paara āchi p'anapatak'a, āchia parā k'inia iru p'anak'ajida āchideerāk'a. Mamīda parā āchideerā-e. Miata parā jirit'eraji āchi k'āyaara awara p'anapataadamerā. Maperāpi āchia parā k'īra unuamaa iru p'anapata. 20 K'irāpāti mia jarada: “Mimiapari ichi poro waibia k'āyaara waibiara bi-e.” Mi jiri nipapataap'edaak'a ichiaba parā jiri nipapataadait'ee. Jōdee mia jarateeda ijāajida pirā, parāpa jaratee p'ani ichiaba ijāadait'ee. 21 Mamīda ma k'āyaara audupīara parā jiri nipapataadait'ee, mīchideerā perā. Māga oodait'ee k'awada-e p'anadairā k'aipata mi pēiji.

22 'Mia Ak'ōre net'aa jara che-e pada paara, ārapa k'īsiada-e p'anak'ajida āchia p'ek'au k'achia oopata. Mamīda mi Ak'ōrepa jara pēida jara cheji. Mapa ĩrā “taipa k'awada-e p'anida” adaik'araa bi. 23 Mi k'īra unuamaa iru p'anirāpa mi Ak'ōre jida k'īra unuamaa iru p'ani. 24 Unuda-e pada paara mia ne-inaa ooda awaraarāpa p'oyaa oodak'aa, āchia p'ek'au k'achia ooda-e pak'aji Tachi Ak'ōre k'īrapite. Mamīda āchia māga unujida mīda, at'āri mi, mi Ak'ōre ome k'īra unuamaa iru p'ani. 25 P'asaji āchi ūraa p'ādade jara bik'a:

‘Āchi k'inia mi k'īra unuamaa iru p'anapachida.’ (Sal 35.19)

26 'Mamīda mia awaraa K'aripapari pēiit'eeda aji. Māgipa wāara aupaita jarapariit'ee. Māgī uchiapari Tachi Ak'ōredeepa, iru Jaure perā. Māgī chek'āri, irua mi k'awapiit'ee eperāarāmaa. 27 Parāpa pida mi k'awapidait'ee awaraarāmaa, mide ijāadak'āriipa mi ome p'anapataap'edaa perā.

16

1 'Mia ma jōma jaraji parāpa mide ijāapataadamerā. 2 Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tedee pa parā jēret'aapataadait'eeda aji. Ma awara parā peet'aadait'eeda aji. Māga oodak'āri, āchia k'īsiadait'ee māgata pia oomaa p'ani Tachi Ak'ōre-it'ee. 3 Māga oodait'ee mi, mi Ak'ōre ome wāara k'awada-e p'anadairā. 4 Mapa ma jōma jaraji parāmaa, māga p'asak'āri, k'irāpadamerā. Naaweda māga jara-e paji, parā ome bada perā.

Tachi Ak'ōre Jaurepa oo bi

5—Īrā mi wāit'ee mi pēida baparimaa. Mamīda parādepema apidaapa iidida-e p'ani mi sāmaa wāit'ee. 6 Ma k'āyaara parā k'īra pia-ee p'ani, mia māga jarada perā. 7 Mia wāarata jararu. Parā-it'ee piara bi mi wāmerā. Mi wā-e pirā, Ak'ōre Jaure, Tachi K'aripapari, che-e pait'ee parā ome bapariit'ee. Mamīda mi wāru pirā, mia iru pēiit'ee parāmaa. 8 Iru chek'āri, na p'ek'au eujādepemaarāmaa k'awapiit'ee āchia p'ek'au k'achia oopata. Ichiaba āchima k'awapiit'ee Tachi Ak'ōredeerāpa ne-inaa pia oopata irua k'inia bik'a. Ma awara k'awapiit'ee Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate ichia ak'iit'ee eperāarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia. 9 K'awapiit'ee eperāarāpa mide ijāada-e p'anadak'āri, k'achia oomaa p'ani. 10 K'awapiit'ee mia oopachi Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a, mi irumaa wāru perā. Māga ook'āri, parāpa mi waa unuda-e pait'ee. 11 K'awapiit'ee Tachi Ak'ōrepa pia ak'i-e na p'ek'au eujādepemaarā poro waibiaapa oo bi. Mapa iru, iru eere p'anirā ome miapiit'ee.

12 'Mia k'īsia chok'ara iru bida aji, parāmaa jarait'ee. Mamīda ĩrā waa jara-e, parāpa ma jōma k'irāpada-e pai perā. 13 Mamīda Ak'ōre Jaure chek'āri, ne-inaa wāarata jōma k'awapiit'ee parāmaa, ichia wāara aupaita jarapari perā. Ichi k'īsiadoopa pedee-e pait'ee. Tachi Ak'ōrepa jara bi ūrip'eda, māga jarapariit'ee māk'aapa jarapariit'ee ne-inaa waide p'asa-e bi. 14 Ak'ipiit'ee mi apemaarā k'āyaara waibiara bi, mia ne-inaa k'awa bi parāmaa k'awapik'āri. 15 Jōma mi

Ak'õrepa k'awa bi mia pida k'awa bi. Maperãpi mia jaraji Ak'õre Jaurepa k'awapiit'ee jõma mia ne-inaa k'awapi k'inia bi parãmaa.

¹⁶ 'Na ewari mi waa unuda-e pait'ee. Mamãda ai t'ẽepai taarãpai waya unudait'eeda aji.

K'ira pia-ee p'anadap'eda, t'ãri o-ia p'aneedait'ee

¹⁷ Mãga ùridak'ãri, chi k'õp'ãyoorã ùk'uru ãchi pitapai pedee para beejì:

—¿K'ãata jara k'inia bima, ajida, na pedee: “Na ewari mi unuda-e pait'ee, mamãda ai t'ẽepai waya unudait'ee”? ¿Ichiaba k'ãata jara k'inia bima nãgì pedee: “mi Ak'õremaa wãru perã”? ¹⁸ ¿K'ãata jara k'inia bima na pedee: “taarãpai”? K'awada-e p'anida ajida, irua k'ãata jara k'inia bi.

¹⁹ Jesupa k'awaji chi k'õp'ãyoorãpa k'ãata iidi k'inia p'ani. Mapa mãgaji:

—Mia jarajida aji, na ewari parumaa mi waa unuda-e pait'ee, mamãda ai t'ẽepai waya unudait'ee. ¿Mata parãpa iidi para bi-ek'ã? aji. ²⁰ Mia wãarata jararu. Parã jarajẽdait'ee mãik'aapa t'ãri p'ua p'aneedait'ee. Jõdee na p'ek'au eujãdepema ijãadak'arã o-ia p'aneedait'ee. Mamãda parã k'ira pia-ee p'anadap'eda, o-ia p'aneedayada aji. ²¹ K'ĩsiadáma nãgide. Wëra warra t'oit'ee pak'ãri, p'ua nĩbeepari, t'oit'ee perã. Mamãda chi warra t'o atak'ãri, k'ira atuadaipari p'ua nĩbada mãik'aapa o-ia nĩbeepari warra chai t'o atada perã. ²² Mãga pik'a bi parã ome. Írá parã k'ira pia-ee p'ani mi wãru perã. Mamãda mia parã waya unuit'ee. Maapai parã t'ãri o-ia p'aneedak'ãri, apidaapa ma o-ia wẽpapida-e pait'ee.

²³ 'Maapai parãpa mĩmaa maarepida iidida-e pait'ee. Mia wãarata jararu. Mi t'ĩde mi Ak'õremaa ne-inaa iidiruta pirã, irua parãpa iidi p'ani teepariit'ee, mĩchideerã perã. ²⁴ Waide mi t'ĩde parãpa maarepida it'aa iidida-e p'ani. Iiditi mi Ak'õrepa teemerã parãpa iidi p'ani. Mãgã parã wãara t'ãri o-ia p'anapataadait'ee.

²⁵ 'Ma et'ewa jarada mia imeraa pik'a jarateejì. Mapa parãpa pia k'awada-e paji. Mamãda na ewari mãgã jaratee-e pait'eeda aji. Jĩp'a pedeeit'ee Ak'õre net'aa pia k'awaadamerã. ²⁶ Maapai parãpa mi t'ĩde it'aa iididait'ee, mĩchideerã perã. Mapa mia jara-e chupiria iidit'ee parã pari Tachi Ak'õremaa. ²⁷ Ak'õrẽpata parã k'inia iru bapari parãpa mi k'inia iru p'anapata perã mãik'aapa ijãapata perã mi wãara chejì iru baparimãiipa. ²⁸ Chejì na p'ek'au eujãdee eperã jĩp'aak'a bapariit'ee. Írá jõdee na p'ek'au eujã atabẽit'eeda aji, mãik'aapa waya irumaa wãit'ee.

²⁹ Mãpai chi k'õp'ãyoorãpa mãgajida:

—Írapì jĩp'a pedee bida ajida. Imeraa pik'a jaratee-e bida ajida. ³⁰ Írapì k'awa p'ani pia ne-inaa jõmaata k'awa bi. Apidaapa pĩmaa iidida-e pait'ee, taipa iididai naaweda, pia k'awa bairã taipa iidi k'inia p'ani. Mapa ijãa p'anida ajida, pi wãara chejì Tachi Ak'õre baparimãiipa.

³¹ Jesupa p'anaujì:

—¿Mãgara írá wãara ijãa p'anik'ã? aji. ³² Ewari k'ait'a pa wã, parã jĩchoodait'ee pãchi te chaa mãik'aapa mi ituaba atabẽidait'ee. Mamãda wãara mi ituaba bi-eda aji, mi Ak'õre mi ome bairã. ³³ Ma jõma jaraji parã t'ãridepai choodamerã mĩde ijãa p'anide mãik'aapa parã k'ãiwee p'anapataadamerã. Na p'ek'au eujãde p'ani misa, nepirade baaidait'ee parã jiridait'ee perã. Mamãda sõcharra p'anapatãati. Miata na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã ãchi poro waibia ome p'oyaaajida aji.

17

Jesús ichi pari it'aa t'ida

¹ Ma pedee jarap'eda, Jesupa it'aa ak'iji māik'aapa māgaji:

—Ak'õre, mi ewari pajida aji. Ak'ipiji mi wāara pichi Warra, māgá mia ak'ipimerā pi wāara jōmaarā k'āyaara waibiara bi. ² Pia eperāarā jōmaweda biji mi jua ek'ari, chi mide ijāa p'anirā jōmaweda ichita p'anapataadamerā pi ome. ³ Māgá ichita p'anapataadait'ee pi ome, k'awaadak'āri pi aupaita wāara Tachi Ak'õre māik'aapa k'awaadak'āri mi, Jesucristo, pichia pēida eperāarā k'aripamerā.

⁴ 'Na p'ek'au eujāde bi misa, mia ak'ipiji pi aupaita Tachi Ak'õre, ook'āri pia mīmaa oopidak'a. ⁵ 'Frá Ak'õre, ak'ipiji mi wāara pichi Warra. Mi atējeji pīmaa bapariit'ee pichi k'īra wāreede, na p'ek'au eujā bai naaweda badak'a.

Jesús it'aa t'ida chi k'õp'āyoorā pari

⁶—Mia pi k'īra unupipachi mi ome nipapatap'edaarāmaa, ma-it'ee pia āra jirit'era atada perā na p'ek'au eujādepemaarā t'āideepa. Péré paji māik'aapa pia michideerā papiji. Pi ūraade ijāa p'anipi. ⁷ 'Frá ārapa k'awa p'ani ne-inaa jōmaweda mia k'awa bi piata mīmaa k'awapida. ⁸ Mia jōma jarateeji pia jarapidak'a. 'Arapa ma pedee ijāajida, ijāa p'anadap'edaa perā wāara piata mi pēida.

⁹ 'Mia chupiria iidimaa bi āra pari. Na p'ek'au eujādepemaarā jip'arā pari chupiria iidi-e bi. Pia jirit'eradaarā mide ijāadamerā, māirā pārita chupiria iidimaa bi, āra pichideerā perā. ¹⁰ Michideerā pichideerā auk'a. Ichiaba pichideerā michideerā auk'a. 'Arapa ne-inaa oodak'āri mia oopi bik'a, ak'ipipata mi waibiara bi apemaarā k'āyaara.

¹¹ 'Mi na p'ek'au eujāde waa ba-e pait'ee. Mamīda āra p'aneedait'ee, mi pi ome banaru misa. Mapa Ak'õre, pi jōmaarā k'āyaara t'āri piara bairā, āra ak'i bapariji pichi juapa pia mīmaa teeda juapa, āra t'āri a-ba, chik'inia p'anapataadamerā, pi mi ome baparik'a. ¹² Mi na p'ek'au eujāde āra ome bak'āri, āra ak'i bapachi pi k'ap'ia pari, apida atuanaadamerā. Aba chi atuait'ee bita atuait'ee, p'asamerā pi ūraa chonaarāweda p'ādade jaradak'a.

¹³ 'Frá mi wāit'ee pīmaa. Na p'ek'au eujāde bide mia nāgí pedee jara bi, ārapa o-īa ūridamerā māik'aapa t'āri o-īadaidamerā, mi t'āri o-īa bik'a. ¹⁴ Mia āramaa pi ūraa jarateeji. Mide ijāadak'āri, na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerāpa āra k'īra unuamaa iru p'aneejida, mik'a māirā eere p'ani-e perā.

¹⁵ Mia iidi-e bi pia āra na p'ek'au eujādeepa uchua atamerā. Ma k'āyaara iidi bi āra chi k'achia ooyaa bi juadeepa k'aripa atamerā. ¹⁶ Mi māgí jua ek'ari bak'aak'a, āra jida māgí jua ek'ari p'anada-e, iru eere p'ani-e perā. ¹⁷ Mapa āra awara bijji pi wāarata bide t'āri pia p'anapataadamerā pi baparik'a. Māga p'anapataadai pi ūraa k'awaadak'āri, wāara bairā. ¹⁸ Pia mi na p'ek'au eujādee pēidak'a, māgá ichiaba mia āra na p'ek'au eujādepemaarāmaa pēiji. ¹⁹ 'Arā k'aurepa mia ne-inaa jōma oopari pia oopi bik'a, michi k'ap'ia piuru pijida māga oo k'iniapa. Mia māga oopari ārapa pida auk'a wāara ne-inaa jōma pia oopi bik'a oopataadamerā.

Jesús it'aa t'ida ichideerā jōmaarā pari

²⁰—'Ara-it'ee aupai mia iidi-e bida aji. Ichiaba iidimaa bi jōmaarā eperāarā pari, chi t'ēpai mide ijāadait'eerā ārapa jarateepata k'aurepa. ²¹ Ak'õre, mia iidi bi māgí ijāapataarā ichiaba t'āri a-ba, chik'inia p'anapataadamerā, pi mi ome t'āri a-ba, chik'inia baparik'a. Māgá p'anapataadak'āri, jōmaarāpa ijāadait'ee wāara pia mi pēiji na p'ek'au eujādee. ²² Pia mīmaa pia oodak'a mia ichiaba āramaa pia ooji, t'āri a-ba p'anapataadamerā, pi mi ome t'āri a-ba baparik'a. ²³ Mi t'āri a-ba bapari āra ome, pi mi ome baparik'a, āra

māgá t'āri a-ba p'anapataadamerā āchi k'ōp'āyoorā ome. Māgapi na p'ek'au eujādepemaarāpa k'awaadait'ee wāara pia mi pēiji māik'aapa pia āra auk'a k'inia iru bapari, mi k'inia iru baparik'a.

²⁴ 'Ak'ōre, pia āra jirit'eraji mide ijāapataadamerā. Mia k'inia bi āra p'ananadamerā mi ome, mi wārumaa. Māgá jōma mi k'īra wāree unudait'ee, pia mimaa teeda mi k'inia iru bapachi perā na p'ek'au eujā bai naaweda.

²⁵ Ak'ōre, pi jōmaarā k'āyaara t'āri piara bi. Na p'ek'au eujādepemaarāpa pi k'awada-e p'ani mīda, mia pi k'awa bi māik'aapa nāgīrāpa pida k'awa p'ani pia mi pēida. ²⁶ Mia pi āramaa k'awapiji māik'aapa at'āri k'awapiit'ee, mi āra t'āride bapariit'ee perā. Māgá pia mi k'inia iru baparik'a, āra jida ichiaba k'inia iru bapariit'eeda aji, ārapa jōdee awaraarā k'inia iru p'anapataadamerā.

18

Jesús jita atapidap'edaa

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Māgá it'aa t'īp'eda, Jesús chi k'ōp'āyoorā ome Cedrón to chak'e sīajida. Mama t'īujida olivo k'āide.

² Judas, Jesús traicionaait'ee badapa k'awa baji āra t'īudap'edaamāi, Jesús chi k'ōp'āyoorā ome mama chip'epatap'edaa perā. ³ Mapa Judapa maaaa ateeji Romadepema soldaorā chok'ara māik'aapa Tachi Ak'ōre te waibia jīapataarā, judiorā p'aareerā poroorāpa pēidap'edaa; ichiaba fariseorāpa pēidap'edaa. Espada pak'uru ome, lámpara, ĩpirā paara anipajida. ⁴ Jesupa k'awa baji ichi p'asait'ee bada. Mapa māirā cheruta unu atak'āri, uchiaji ma ne-uu k'āideepa māik'aapa iidiji:

—¿K'aita jiri p'anima? aji.

⁵ Āchia p'anaujida:

—Jesús Nazaretdepema.

Jesupa māgaji:

—Mīda aji.

Judas, chi traicionaait'ee bada mama bainī baji ma chedap'edaarā ome.

⁶ Jesupa “mīda” ak'āri, āchi jōma āpītee jītijida māik'aapa eujāde baainajida.

⁷ Māpai Jesupa waya iidiji:

—¿K'aita jiri p'anima? aji.

Waya p'anaujida:

—Jesús Nazaretdepema.

⁸ Māpai Jesupa māgaji:

—Mia jaraji mi Jesús Nazaretdepema. Mita jiri p'ani pirā, mi ome p'anīrā ichiak'au wāpīti.

⁹ Jesupa māga jaraji p'asamerā ichia naaweda jaradak'a. “Pia mi juade bidaarā apida atuada-e pait'ee.” ¹⁰ Māpai Simón Pedropa espada iru bada ēe atap'eda, t'uji māirādepema aba, t'ījarapatap'edaa Malco. Māgí k'īiri juaraarepema orp'et'aaji. Māgí p'aareerā poro waibia esclavo paji. ¹¹ Māpai Jesupa māgaji Pedromaa:

—¡Pichi espada ata bīji ichi badamāi! ¿Mia choo-e paik'ā aji, mi Ak'ōrepa miapiru?

Jesús p'aareerā poro waibia Anás k'īrapite bada

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Māpai ma soldaorā see nībada āchi poro ome māik'aapa judiorā, chi Tachi Ak'ōre te waibia jīapataarā paara, Jesús jita atadachida. Māpai jī nībijida.

¹³ Naapiara ateejida Anás temaa, ichi Caifás chãure pada perã. Ai naaweda Anás p'aareerã poro waibia paji. Mamïda ma año Caifás ãchi poro waibia paji. ¹⁴ Caifás paji chi jarada: “Piara bi eperã aba piumerã tachi judiorã p'uuru pidaarã pari.”

Pedropa naapiara Jesús k'awa-e bida ada
(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Jesús jita atadak'ãri, Simón Pedro awaraa k'õp'ãyo ome ãra t'ëe wãjida. P'aareerã poro waibiapa mãgí k'õp'ãyo k'awa bada perã, t'ïupiji ma te t'iak'au badamãi Jesús ome. ¹⁶ Mamïda Pedro taawa bainï beeji puerta t'aide. Mapa chi apema k'õp'ãyo Caifás k'awa badapa pedeenaji awëra puerta jïapari ome Pedro ichiaba t'ïupimerã. Mãgá Pedro ichiaba t'ïuji. ¹⁷ Ma puerta jïaparipa Pedromaa iidiji:

—¿Pi já eperã k'õp'ãyo-ek'ã? aji.

Mãpai Pedropa p'anauji:

—Mi-eda aji.

¹⁸ Jïtua nïbada perã, p'aareerã poro waibia mimiapataarãpa mãik'aapa te jïapataarãpa t'ipi orojida mãik'aapa k'ara p'aimaa p'aneejida. Bainï p'anide t'ipitau ik'aawa, Pedro ichiaba ãchi ome k'ara p'aimaa beeji.

P'aareerã poro waibiapa Jesumaa iidida
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-65; Lc 22.66-71)

¹⁹ Mãmisa p'aareerã poro waibiapa Jesumaa iidiji:

—¿K'áirãma aji, pi k'õp'ãyoorã? Pia, ¿k'ãata jarateeparima? aji.

²⁰ Jesupa p'anauji:

—Mi jïp'a pedeparida aji, jõmaarã taide Ak'õre te waibiade mãik'aapa Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata te beede. Judiorã chepatamãi mia jarateepari. Maarepida chïara ãpíte pedee-e bi. ²¹ ¿Sãap'eda mimaa mãga iidí bima? aji. Mi pedee ùridap'edaarãmaa iidinãji. Ærapa jaradaipi, k'awa p'anadairã mia jarapari.

²² Jesupa mãga jarak'ãri, te jïaparipa iru k'ïramaa sïji mãik'aapa mãgaji:

—¿Jãgata p'anauparik'ã aji, p'aareerã poro waibiamaa?

²³ Jesupa mãgaji:

—Mia pedee k'achia jaraji pïrã, jarapáde aji, k'ãare pedeeta k'achia baji. Mamïda mia jarada wãara pïrã, ¿sãap'eda mi sïjima? aji.

²⁴ Mãpai Anapa Jesús jua jïp'eda, Caifamaa pëiji. Maapai Caifás p'aareerã poro waibia paji.

Pedropa waya Jesús k'awa-e bida ada
(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Mãmisa taawa Simón Pedro bainï baji t'ipitau ik'aawa k'ara p'aimaa. Arii p'anadap'edaarãpa iidijida:

—¿Pi já eperã k'õp'ãyo-ek'ã? ajida.

Pedropa meraji:

—iMi iru k'õp'ãyo-eda! aji.

²⁶ Mamïda awaraa eperãpa Pedro k'ïra k'awa ataji. Mãgí p'aareerã poro waibia mimiapari paji. Èreerã paji Pedropa k'ïri orp'et'aada ome. Mãgipa mãgaji:

—¿Pi-ek'ã mia ne-uu k'ãide Jesús ome unuda?

²⁷ Mãpai Pedropa waya meraji. Aramata et'erre k'ariji.

Jesús Pilato k'ïrapite
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

28 Tap'eda weda judiorã poro waibiarãpa Jesús ateejida Caifás tedeepa Pilato palaciodee. Pascua fiesta ñri pada perã, ai tede t'ũda-e paji. K'awa p'anajida judio-eerã tede t'ũdap'edaa paara, Pascua chik'o p'oyaa k'oda-e pak'aji. Mãga k'awajida ãchi ũraade jara bairã. 29 Maperã Pilato uchijaji pedeede ãchi ome:

—¿K'ãare k'aurepata na eperã nãgá iru p'anima? aji.

30 P'anaujida:

—Na eperã t'ãri k'achia-idaa-e bada paara, pĩmaa aneeda-e pak'ajida ajida.

31 Mãpai Pilatopa mãgaji:

—Mãgara pãchia atadaríti mãik'aapa iru ak'íti pãchi ũraade jara bik'a. Maap'eda óoti pãchia oo k'iniata.

Mamĩda ma judiorãpa p'anaujida:

—Pãchi Romadepemaarã ũraade jara bi tai judiorãpa chĩara peedaik'araa bi irua ne-inaa k'achia ooda k'aurepa.

32 Mãga jarajida uchiamerã Jesupa ai naaweda jaradak'a, irua jarak'ãri sãga ichi piut'ee. 33 Pilato waya ichi palaciode t'ũp'eda, Jesús t'ĩ ataji mãik'aapa iidiji:

—¿Pik'ã aji, Judiorã Rey?

34 Jesupa mãgaji:

—¿Pichi k'ĩradoopapai mãga iidi bik'ã, maa-e pĩrã awaraarãpa pĩmaa mãga jaradap'edaa perã?

35 Pilatopa p'anauji:

—¡Mi judio-epi! Pichi auk'aarãpata mãik'aapa p'aareerã poroorãpata pĩ mĩmaa aneejida. ¿Pia k'ãata oojima? aji.

36 Jesupa p'anauji:

—Mi rey-eda aji, na p'ek'au eujãdepema reyrãk'a. ãchik'a pada paara, mi ome nipapataarã chõok'ajida, judiorã poro waibiarãpa mi jitanaadamerã. Mamĩda mi rey-e na p'ek'au eujãdepema reyrãk'a.

37 Mãpai Pilatopa iidiji:

—¿Wãara pi reyk'ã? aji.

Jesupa p'anauji:

—Pichia jarajipi. Mi reypi. Ma-it'ee mi t'oji mãik'aapa cheji na p'ek'au eujãdee; Tachi Ak'õre wãarata jarait'ee. Wãarata k'awa k'inia p'anãrã jõmaarãpa mi pedee ũripatada aji.

38 Mãpai Pilatopa mãgaji:

—¿K'aipa wãarata k'awayama? aji.

Jesús pẽida peedamerã

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Mãga jarap'eda, Pilato taawaa uchijaji waya pedeede ma judiorã poro waibiarã ome:

—Mia maarepida k'achia unu-eda aji, na eperãde. 39 Mamĩda k'irãpáti año chaa Pascua fiestade mia preso aba k'ena pẽipari. Mapa ¿k'inia p'anik'ã aji, mia Judiorã Rey apata k'ena pẽimerã?

40 Mãpai arii p'anadap'edaarã jõmaweda waya biajida:

—¡Jãgí k'ena pẽináaji! ¡Barrabata k'ena pẽiji!

Barrabás nechĩayaa bapachi mãik'aapa chõoyaa bapachi Romadepemaarã ome, ãchi jua ek'ariipa uchia k'inia bada perã.

19

1 Mãpai Pilatopa Jesús wĩpiji soldaorãmaa. 2 Soldaorãpa poro jĩra pak'uru jua ne-ĩri-idaa bidee oodap'eda, Jesús porode jĩ bijida mãik'aapa p'aru p'oree

teesoo, k'ira p'aimap'aimaa bi, jĩ bijida. ³ Maap'eda irumaa chejida m̄aik'aapa m̄agajida:

—¡Ak'íti Judiorã Rey!
m̄aik'aapa k'iramaa s̄ipachida.

⁴ Pilato waya tedee pa uchiak'ãri, m̄agaji:

—Ak'íti. Mia iru nama aneeru parã taide. K'awapi k'inia bi parãmaa mia maarepida ne-inaa k'achia unu-e na eperãde.

⁵ Jesús uchiak'ãri, ma poro jĩra jĩ baji m̄aik'aapa p'aru teesoo. M̄apai Pilatopa m̄agaji:

—¡Nama bi chi eperã!

⁶ Jesús unu atadak'ãri, p'aareerã poroorãpa m̄aik'aapa Tachi Ak'õre te waibia jĩapataarãpa biapachida:

—¡Kurusode peepit'áaji! ¡Kurusode peepit'áaji!

Mam̄ida Pilatopa m̄agaji:

—M̄agara p̄achia atadaidapáde aji, m̄aik'aapa peet'aanadapáde aji. Mia maarepida unu-e bi ne-inaa k'achia ooda ma k'aurepa peepiit'ee.

⁷ Mam̄ida ma judiorã poro waibiarãpa p'anaujida:

—Tai ũraade jara bi eperãpa ichi Tachi Ak'õre Warrada aru pirã, piupia bi. M̄aga ooji j̄agí eperãpa.

⁸ M̄aga ũrik'ãri, Pilato waapiara p'eradachi. ⁹ Waya ichi palaciode t'ũuji m̄aik'aapa Jesumaa iidiji:

—¿Pi, s̄apemama? aji.

Mam̄ida Jesupa maarepida p'anauk'aa paji. ¹⁰ M̄apai Pilatopa m̄agaji:

—¿Mi pedee p'anau-ek'ã? aji. ¿K'awa-e bik'ã aji, mia pi kurusode peepi k'inia bait'eera peepit'aai, maa-e pirã peepi k'inia-e bait'eera k'ena p̄ei?

¹¹ M̄apai Jesupa p'anauji:

—Pia mimaa maarepida oo-e pak'aji, it'ari baparipa pi eperãarã poro waibia papi-e pada paara. Maperã chi eperã mi nama p̄eidapa ne-inaa k'achiara oo bida aji, pi k'ãyaara.

¹² Maadak'ãriipa Pilatopa k'ĩsiapachi s̄aga Jesús k'ena p̄ei. Mam̄ida judiorãpa biapachida:

—¡J̄agí eperã peepi-e pirã, pi César k'õp'ãyo-eda! apachida. ¡Eperãpa ichi reyda a bi pirã, m̄agipa César k'ira unuamaa iru bida! ajida.

¹³ Pilatopa m̄aga ũrik'ãri, Jesús taawaa ateepeji m̄aik'aapa ichi su-ak'i beej charra su-ak'i beeparimã, hebreo pedeede Gabatá apatap'edaa, griego pedeede “M̄au Choma P'ep'edee Bimã”. ¹⁴ M̄agí ewate Pascua fiesta norema paji. Imat'ipa Pilatopa m̄agaji ma judiorã poro waibiarãmaa:

—¡Ak'íti! ¡Nama bida aji, p̄achi rey!

¹⁵ Mam̄ida ãchia biapachida:

—¡Ãyaa ateepeji! ¡Ãyaa ateepeji! ¡Kurusode peepit'áaji!

Pilatopa iidiji:

—¿K'inia p'anik'ã aji, mia p̄achi rey peepimerã?

P'aareerã poroorãpa p'anaujida:

—¡Taipa rey awaraa w̄ee p'anida ajida, César k'ãyaara!

¹⁶ M̄apai Pilatopa Jesús teeji ichi soldaorãmaa kurusode peet'aanadamerã.

Jesús peet'aadap'edaa

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Jesumaa kuruso ateepidap'eda, uchiajida p'uurudeepa taawaa w̄adait'ee “Tachi Poro B̄iri” apatap'edaamaa. (Hebreo pedeede Gólgota apachida.)

¹⁸ Mama merap'edap'eda, ma kurusode baijira bijida piumerã. Iru ik'aawa bijida awaraarã omé, aba juaraare, aba juabi eere.

¹⁹ Pilatopa letrero p'ãji Jesús kurusode bidamerã. Nãga p'ãji: JESÚS NAZARET-DEPEMA, JUDIORÃ REY. ²⁰ Judiorã chok'araarãpa leejida ma p'ãda, Jesús peedap'edaamã p'uuru k'ait'a bada perã. Ma p'ãda p'ã baji hebreo pedeede, latín pedeede mãik'aapa griego pedeede. ²¹ Ma p'ãda leedak'ãri, p'aareerã poroorãpa mägajida Pilatoma:

—P'ãnãaji *Judiorã Rey*. Ma k'ãyaara nãga p'ãpãde ajida. *Na eperãpa jaraji ichita Judiorã Rey*.

²² Mamãda Pilatopa p'anauji:

—Mia p'ãda perã jãgã p'ã beeit'eeda aji.

²³ Soldaorãpa Jesús kurusode baijira bidap'eda mãik'aapa iru p'aru atadap'eda, ãchi k'ĩmariirãmaa jedet'aajida. Mamãda chi edupema p'aru teesoo baji, k'aat'i-ee; jĩp'a k'a baji. ²⁴ Mapa mägajida:

—Jẽnaadãma. Ma k'ãyaara suerte jemenedãma k'awaadait'ee k'aipata atait'ee.

Mãga oojida uchiamerã Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a: 'Michi p'aru jedejida mãik'aapa suerte jemenedap'eda, michi p'aru jitajida'.

(*Sal 22.18*)

²⁵ Soldaorãpa mãga oo p'ani misa, kuruso k'ait'a bainĩ p'anajida Jesús nawe chi nawe ìpewẽra ome, awaraa María, mãgĩ Cleofás wẽra pada, mãik'aapa María Magdalena. ²⁶ Jesupa unuk'ãri chi nawe k'ait'a bainĩ bi mi, chi k'õp'ãyo k'inia iru bada ome, chi nawemaa mägaji:

—Nawe, jã pichi warrapi.

²⁷ Maap'eda mimaa mägaji:

—Jã pichi nawepi.

Maadak'ãriipa mia María iru bapachi mi tede michi nawek'a.

Jesús jai-idaada

(*Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49*)

²⁸ Ma t'ẽepai Jesupa k'awaak'ãri jõmaweda ichia ooit'ee bada auparu, mägaji: —'Opisia nĩbida aji.'

(*Sal 69.21*)

Mãga jaraji uchiamerã Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a. ²⁹ Mama iru p'anajida vino achuchua chok'ode. Aide esponjak'a p'ẽesap'ẽesaa bi topa atadap'eda, jõi bijida hisopo k'ide mãik'aapa it'aimã t'i atajida. ³⁰ Sõp'eda, Jesupa mägaji:

—Írá jõma aupajida aji,

mãik'aapa ichi poro ñjaabaip'eda, jai-idaaji.

Miasupa Jesús orro sudap'edaa

³¹ Ma ewate Pascua fiesta ñipata ewate norema paji. Judiorãpa mãgĩ ewate ñapata perã, k'iniada-e p'anajida piuda k'ap'ia kurusode p'aneedamerã. Maperã iidijida Pilatoma kurusode p'anadap'edaarã jĩru k'õrapik'oomerã, mãgã isapai piudamerã. Mãgã chi piuda k'ap'ia kurusodeepa irabai atapidai.

³² Pilatopa ooji ãchia iididap'edaak'a. Romadepema soldaorã wãdap'eda, Jesús ik'aawa baijira p'anadap'edaarã jĩru k'õrak'oonajida, waide piuda-e p'anadap'edaa perã. ³³ Mamãda Jesús k'ait'a panadak'ãri, piu bi unujida. Maperã iru jĩru k'õrada-e paji.

³⁴ Ma k'ãyaara soldaopa Jesús orrode miasupa sut'aaji. Aramata uchijaji waa pania ome. ³⁵ Mi, chi mãga unudapa nepirimaa bi mia unuda. Mia k'awa bi wãarata jara bi, mia mãga unuda perã. Mia nãga jara bi parãpa pida ichiaba ijãadamerã. ³⁶ Mãga p'asaji uchiamerã Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a:

'Iru b̄iri apida biada-e paji'. (Sal 34.20)

³⁷ Ichiaba māga p'asaji uchiamerã pedee awaraa Ak'õre Ñraa p'ãdade jara bik'a:

'Ak'idait'ee eperã ãchia sut'aadap'edaa'. (Zac 12.10)

Jesús iadap'edaa

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Ma t'ēpai Josepa Pilatoma Jesús k'ap'ia iidinaji, ichimaa iapimerã. Ichi Arimatea p'uurudepema paji māik'aapa Jesude ijãa bapachi. Mam̄ida judiorã poro waibiarã waidoopa, awaraarãmaa k'awapi-e paji. Pilatopa Josemaa jaraji Jesús k'ap'ia atanamerã. ³⁹ José ome cheji Nicodemo, chi naaweda Jesús ome p'ãrik'ua pedeenada. Māgipa aneeji treinta kilos mirra k'era áloe k'era ome p'oirada Jesús piuda k'ap'ia ñri p'odait'ee. ⁴⁰ Judiorãpa oopatak'a piuda iadak'ãri, ãchia Jesús k'ap'ia ma k'era ome pi-ia pirat'ajida lienzone. ⁴¹ Jesús peedap'edaamãi ne-uu eujã k'ait'a baji. Mama baji māu te uria ewaa k'orodap'edaa piuda iadait'ee. Mam̄ida waide apida iada-e p'anajida. ⁴² Jesús k'ap'ia mama binajida, ma māu te uria k'ait'a bada perã māik'aapa judiorã ñipata ewate ñri bada perã.

20

Jesús chok'ai p'irabaida

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Tomia ewate tap'eweda, María Magdalena wãji Jesús k'ap'ia iadap'edaamaa. Panak'ãri, unuji chi māu te uria t'ai māupa t'ap'a bada awara ãi bi. ² Mapa p'ira cheji Simón Pedromaa māik'aapa mi, chi apema k'õp'ãyo Jesupa k'inia iru badamaa. Māpai māgaji:

—¡Tachi Waibia k'ap'ia ateejidada! aji. ¡K'awada-e p'ani sãma ata binajida!

³ Māga ñridak'ãri, Pedro mi ome araa wãjida ak'ide. ⁴ Omee weda auk'a p'ira wãjida. Mam̄ida mi Pedro k'ãyaara isapaira p'iradachi. Mapa naapiara panaji Jesús iadap'edaamãi māu te uriade. ⁵ Ñjaabaik'ãri ak'it'ee edaa, chi p'aru aupai unuji. Mam̄ida t'ñu-e paji. ⁶ Māga ñide Simón Pedro pacheji māik'aapa t'ñuji edú. Ma lienzo ichiaba unuji. ⁷ Ma awara unuji Jesús poro pira bada p'aru, bedap'eda awara ãi bi. ⁸ Māpai mi auk'a t'ñuji. Ak'ik'ãri, ijãaji Jesús chok'ai p'irabaida, ai naaweda taipa ijãada-e paji m̄ida. ⁹ Waide k'awada-e paji Tachi Ak'õre Ñraa p'ãdade jara k'inia bi Jesús piup'eda, chok'ai p'irabait'eeda ak'ãri. ¹⁰ Maap'eda tai ome weda temaa wãjida.

María Magdalenapa Jesús unuda

(Mr 16.9-11)

¹¹ Mam̄ida María beeji māu te uria k'ait'a jēmaa. Māgá jēe ñibide ñjaabaiji edaa ak'it'ee. ¹² Unuji angeleerã omé p'aru t'o-t'oo j̄i p'ani. Su-ak'i p'anajida Jesús k'ap'ia badamãi, aba chi poro bada eere, aba chi j̄ru bada eere. ¹³ Ñchia iidijida Mariamaa:

—Wēra, ¿sãap'eda jēmaa b̄ima? ajida.

Māpai Mariapa māgaji:

—Michi Waibia k'ap'ia ateejidada aji. K'awa-eda aji, sãmaapi binajida.

¹⁴ Mata ãp̄itee ak'ik'ãri, unuji Jesús mama bain̄i bi. Mam̄ida iru k'ñra k'awa-e paji. ¹⁵ Māpai Jesupa iidiji:

—Wēra, ¿sãap'eda jēe ñib̄ima? aji. ¿K'aita j̄ri b̄ima? aji.

Mariapa k'ñs̄iaji ma eperã chi j̄iradepema ne-uu ak'ipari. Mapa māgaji:

—Mi chup̄iria k'awáaji. Pia Jesús k'ap'ia ateeji pirã, jaráji sãma iru bi. M̄ia atanait'eeda aji.

16 Māpai Jesupa māgaji:

—¡María!

Ichi t'ijarak'āri, waya āpítee ak'iji māik'aapa hebreo pedeede māgaji:

—¡Rabuni! (Jara k'inia bi “Tachi Jarateepari”.)

17 Jesupa māgaji:

—Mi k'ena p'iji waide mi Ak'ōremaa wā-e bairā. Jaranapáde aji, mi k'ōp'āyoorāmaa: “Mi wāit'ee mi Ak'ōremaa; iru ichiaba parā Ak'ōre. Mi wāit'ee mi Ak'ōre Waibia; iru ichiaba parā Ak'ōre Waibia.”

18 Māpai María Magdalena wāji Jesús k'ōp'āyoorāmaa nepiride ichia unuda māik'aapa Jesupa jarada.

Jesús chi k'ōp'āyoorāmaa cheda

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

19 Māgí ewate tomia ewate paji. K'eupodopa Jesús k'ōp'āyoorā teeda p'anajida. Puerta jīa iru p'anajida judiorā poro waibiarā waidoopa. Māga nide Jesús āra esajīak'a bainī ba cheji māik'aapa māgaji:

—P'eranáati. K'āiwee p'anapatáati.

20 Māga jarap'eda, āramaa ak'ipiji ichi jua māik'aapa ichi orro. Jesús k'awaadak'āri, t'āri o-īadachida. 21 Waya Jesupa māgaji:

—¡K'āiwee p'anapatáati! Mi Ak'ōrepa mi p'idak'a, mia parā jida auk'a p'iru.

22 Māga jarap'eda, jārap'uaji āchi īri māik'aapa māgaji:

—Ak'ōre Jaure auteebáiti, parā ome ba chemerā. 23 Eperāarāpa āchia p'ek'au k'achia oopata oo amaaruta pirā mide ijāadait'ee, parāpa āramaa jaradai: “Tachi Ak'ōrepa p'achia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee,” māik'aapa Ak'ōrepa ooit'ee parāpa jaradap'edaak'a. Jōdee eperāarāpa mide ijāadaamaaruta pirā, parāpa āramaa jaradai: “Tachi Ak'ōrepa p'achia p'ek'au k'achia oopata wēpapi-e pait'ee,” māik'aapa Ak'ōrepa ooit'ee parāpa jaradap'edaak'a.

Tomapa Jesús unuda

24 Tomás, ichiaba t'ijarapatap'edaa Me-iso, Jesús k'ōp'āyoorā docedepema paji. Mamīda māgí wē-e paji Jesús chek'āri apemaarāmāi. 25 Mapa chi k'ōp'āyoorāpa irumaa māgajida:

—Taipa Tachi Waibia unujidada ajida.

Māga ūrik'āri, Tomapa māgaji:

—Mia unuk'āri clavopa merap'edap'edaamāi iru juade māik'aapa aide mi jua k'ī t'ik'āri, maap'eda iru orrode sudamāi mi jua t'ik'āri, ijāayada aji, Jesús chok'ai bi. Māga-e pirā, ijāa-eda aji.

26 Tomia abaamaa waya Jesús k'ōp'āyoorā ma tede p'anadak'āri, Tomás jida baji. Puerta jīa baji mīda, Jesús āchi t'āide bainī ba cheji māik'aapa māgaji:

—¡K'āiwee p'anapatáati!

27 Māpai Tomamaa māgaji:

—Ak'i chéji mi jua, māik'aapa p'ichi jua k'ī t'it'áaji. Ichiaba p'ichi jua mi orrode t'it'áaji. ¡Ijāa-eda ai k'āyaara, ijāa bida aparíji!

28 Māpai Tomapa māgaji:

—¡Michi Waibia, írá mia ijāa bipi. Pi Tachi Ak'ōre Waibia!

29 Māpai Jesupa māgaji:

—Pia ijāa bi mi unuda perā. ¡T'āri o-īa p'ani chi mide ijāa p'anirā, mi unuda-e p'ani mīda!

Sāap'eda nāgí p'āda

30 Wāara chi k'ōp'āyoorā taide Jesupa awaraa ne-inaa chok'ara ooji, ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Mia na p'ādade ma jōma p'ā-e

paji. ³¹ Mamída nāgí p'āji parāpa ijāapataadamerā Jesús Tachi Ak'ōre Warra; irua pēida eperāarā k'aripamerā. Jesude ijāa p'anī pirā, it'aa wādait'ee jai-idaadak'āri.

21

Jesupa chi k'ōp'āyoorā ūk'uruurāmaa unupida

¹ Ma t'ēpai Jesupa ichi waya unupiji chi k'ōp'āyoorāmaa, Tiberias Lago ik'aawa. Nāga paji. ² Ma lago ik'aawa p'anajida Simón Pedro; Tomás ichiaba t'ijarapatap'edaa Me-iso; Natanael, Caná p'uurudepema Galilea eujāde bi; Zebedeo warrarā omé māik'aapa Jesús k'ōp'āyoorā awaraarā omé. ³ Mama p'anīde Simón Pedropa māgaji:

—Mi to-ianait'eeda aji.

Apemaarāpa p'anaujida:

—Tai jida wādait'eeda ajida, pi ome.

Māgá wājida māik'aapa barcode batauk'oodachida. Mamída ma ewate p'ārik'ua maarepida peeda-e paji. ⁴ Taujaaweda unujida Jesús bainī bi lago ide. Mamída iru k'awada-e paji. ⁵ Māpai Jesupa iidiji:

—Warrarā, ¿Peeda-ek'ā? aji.

Āchia p'anaujida:

—Maarepida peeda-eda ajida.

⁶ Māpai Jesupa māgaji:

—Barco juaraare t'iri t'aadapāde aji. Māgara peedayada aji.

Irua jaradak'a oodak'āri, ma t'iri p'oyaa jirada-e paji chik'o chik'iapa.

⁷ Māpai mi, chi k'ōp'āyo Jesupa audú k'inia iru badapa Pedromaa māgaji:

—jJāgí Tachi Waibia!

Simón Pedropa “Tachi Waibia” ūriruta, ichi ĩripema p'aru jī beeji, ma p'aru ērapachi perā ma mimia ook'āri. Māpai toidú jītīdachi. ⁸ Jōdee chi apemaarā k'ōp'āyoorā barcode chejida. T'iri jidiu aneejida chik'o ome, mak'iaara t'imia-e bada perā lago idepa; cien metropai bajī. ⁹ Ipude bataudak'āri, unujida ok'ok'ira urua nībi chik'o ome māik'aapa pan. ¹⁰ Māpai Jesupa māgaji:

—Chik'o ūk'uru anéeti parāpa et'ewa peedap'edaadepema.

¹¹ Simón Pedro barcode bataudaip'eda, t'iri ipu idee jidiu aneeji. Aīde ciento cincuenta y tres chik'o waibia bee p'aneejida. Mamída ma t'iri jē-e paji.

¹² Jesupa māgaji:

—Nek'o chéti.

Chi k'ōp'āyoorā apidaapa iididak'aa paji k'aita iru, Jesuta k'awa p'anadap'edaa perā. ¹³ Māpai Jesús āra k'ait'aara cheji. Ma pan chik'o paada ome atap'eda, āramaa jedet'aaji.

¹⁴ Ma Jesupa unupida ōpee paji chi k'ōp'āyoorāmaa, iru chok'ai p'irabaida t'ēpai.

Jesupa Simón Pedromaa iidida

¹⁵ Nek'odap'edaa t'ēpai, Jesupa Simón Pedromaa iidiji:

—Simón, Juan warra, ¿pia mi k'inia iru baparik'ā aji, apemaarāpa mi k'inia iru p'anapata k'āyaara?

Pedropa p'anauji:

—Tachi Waibia, piata k'awa bi. Mia pi k'inia iru bi.

Māpai Jesupa māgaji:

—Ewaa ijāa p'anirā ak'ipariipāde aji, oveja ak'iparipa oveja chak'eerā ak'iparik'a.

¹⁶ Jesupa waya iidiji:

—Simón, Juan warra, ¿pia mi k'inia iru baparik'ã? aji.

Pedropa p'anauji:

—Tachi Waibia, piata k'awa bi. Mia pi k'inia iru bi.

Jesupa mǎgaji:

—Mide ijāapataarã ak'ipariipáde aji, oveja ak'iparipa ovejaarã ak'iparik'a.

¹⁷ Waya iidida õpee iidiji:

—Simón, Juan warra, ¿pia mi k'inia iru bik'ã? aji.

Pedro k'ĩra pia-ee baji Jesupa iidida õpee mǎgá iidida perã. P'anauji:

—Tachi Waibia, pia jõma k'awa bi. K'awa bida aji, mia pi k'inia iru bi.

Jesupa mǎgaji:

—Mide ijāapataarã ak'ipariipáde aji, oveja ak'iparipa ichi ovejaarã ak'iparik'a. ¹⁸ Mia wāarata jararu. Pi k'ũtrãa bak'ãri mãik'aapa āyaa wāit'ee pak'ãri, pichi p'aru pichi juadoopa jĩ beepachi. Mamĩda pi chonaa pak'ãri, pichi jua eratiit'ee mãik'aapa awaraapa pi p'aru jĩ biit'ee, maap'eda pi ateeit'ee pi wã k'inia-e bĩmaa.

¹⁹ Jesupa mǎga jarak'ãri, jara k'inia baji sǎgá Pedro piut'ee paji, mǎga p'asak'ãri, eperāarãpa jaradamerã Tachi Ak'õre jõmaarã k'āyaara waibĩara bi. Mǎga jarap'eda, Jesupa Pedromaa mǎgaji:

—Mǎga p'asait'ee mĩda, mide ijāaparĩji.

Jesús k'õp'ãyo k'inia iru bada

²⁰ Āpĩtee ak'ik'ãri, Pedropa unuji mi, chi k'õp'ãyo Jesupa audú k'inia iru bada. (Pascua chik'o k'odak'ãri, mi Jesús ik'aawa baji iru k'õp'ãyoorã ome. Mi paji chi iidida: “Tachi Waibia, ¿k'áipapi pi traicionaait'eema?” ada.)

²¹ Pedropa mi unuk'ãri, Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿k'ãata p'asait'eema aji, iru ome?

²² Jesupa p'anauji:

—Mia k'inia bi pirã iru chok'ai bamerã mi waya cherumaa, pi-it'ee p'ua-e bida aji. Mide ijāaparĩji.

²³ Jesupa mǎga jarada perã irude ijāapataarãpa k'ĩsiapachida mǎgĩ k'õp'ãyo piu-e pait'ee. Mamĩda Jesupa mǎga jara-e paji. Jĩp'a jaraji: “Mia k'inia bi pirã iru bamerã mi waya cherumaa, pi-it'ee p'ua-e bida” aji.

²⁴ Mǎgĩ “k'õp'ãyo” et'ewa jarada mi, Juanpa nǎgĩ pedee nepirĩmaa bi parãmaa. Na jõma mia p'ãji. Mapa k'awa p'anĩ jõma nepirĩda na p'ãdade wāara.

²⁵ Jesús na p'ek'au eujãde bak'ãri, awaraa ne-inaa chok'ara oopachi. Ma ne-inaa jõma aba-abaa p'ãdap'edaa paara, mia k'ĩsia bi ma p'ãda jõmaweda araa-e pak'aji na eujãde.

HECHOS

Jesucristopa Jirit'eradaarãpa Oodap'edaa

San Lucapa na historia p'ãji. Irua pedee pia p'ãda ome oodak'a p'ã pëiji ichi k'õp'ãyo Teofilomaa, nepiri aupait'ee Jesús bapata mäik'aapa ichideerã p'anapatap'edaa iru it'aa wãda t'ëepai. Na p'ãdade Lucapa jara bi Ak'õre Jaure chep'eda, sãga Jesude ijãapataarãpa iru ũraa jaratee wãpachida judiorãmaa mäik'aapa judio-eerãmaa paara. Audú jara bi Jesús ome nipapatap'edaarã p'anapata mäik'aapa Pablo bapata.

Naapiara jara bi Jesús it'aa wãda chi k'õp'ãyoorã taide mäik'aapa angeleerãpa iru waya cheit'eeda adap'edaa (cap. 1.1-11). Jara bi Matías jirit'eradap'edaa Judas Iscariote pari (cap. 1.12-26); Tachi Ak'õre Jaure ba cheda Jesude ijãapataarã ome mäik'aapa ãrapa jarateedap'edaa judiorã t'ãide (cap. 2); Pedro Juan ome jaratee nipapata (caps. 3.1-4.31); Cristode ijãapataarã p'anapatap'edaa (caps. 4.32-5.11) mäik'aapa irua jirit'eradaarã carcelde t'i nĩbidap'edaa (cap. 5.12-42); siete k'aripapataarã bidap'edaa (cap. 6.1-7); Esteban jita atadap'edaa mäik'aapa peedap'edaa (caps. 6.8-7.60); ijãapataarã erreudap'edaa Israel eujã jõmaade mäik'aapa Felipepa jaratee nipapata (cap. 8.1-40); Saulo Jesude ijãa beeda (cap. 9.1-31); Pedropa jaratee nipapata (caps. 9.32-11.18); judio-eerã chip'epatap'edaa Antioquía p'uurude (cap. 11.19-30); Herodepa ooda mäik'aapa piuda (cap. 12); Pablo naapiara wãda Jesús ũraa jarateede judio-eerãmaa (caps. 13.1-14.28); ijãapataarã poro waibiarã chip'edaidap'edaa Jerusalende (cap. 15.1-35); Pablo waya wãda judio-eerãmaa jarateede (caps. 15.36-18.22); Pablo t'ëepai wãda judio-eerãmaa (caps. 18.23-21.16) mäik'aapa ijãadak'aa beerãpa Pablo carcelde t'i nĩbidap'edaa Jesude ijãa bada k'aurepa (caps. 21.17-28.31).

Tachi Ak'õrepa jarada ichi Jaure pëit'ee

¹ Teófilo, naapiara k'art'a p'ãdade pimaa mia p'ãji Jesupa ne-inaa ooda mäik'aapa jarateeda it'aa wãrumaa. ² Wãi naaweda, Ak'õre Jaure k'ap'ia pari jaraji ichia jirit'eradaarãmaa k'ãata oopataadait'ee. ³ Piuda t'ëepai chi k'õp'ãyoorãmaa cheji mäik'aapa unupiji wãara ichi chok'ai bi. K'ãima cuarenta wãyaaru misa, ichi k'ap'ia unupipachi mäik'aapa jarateepachi Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi ichide ijãapataarãmaa.

⁴ Ewari aba chi k'õp'ãyoorã ome bak'ãri, mãgaji:

—Wãnaadapãde aji, Jerusalendeepa awara ãyaa. Nĩdapãde aji, mi Ak'õrepa jarada oorumaa, mia parãmaa jaradak'a ooit'ee perã. ⁵ Juan Bautistapa poro choopachi paniapa. Mamĩda taarã-e Tachi Ak'õrepa ichi Jaure ba chepiit'ee parã k'ap'iade.

Jesús it'aa wãda

⁶ Ma t'ëepai Olivo Eede p'anadak'ãri, Jesús k'õp'ãyoorãpa iidijida:

—Tachi Waibia, ¿iraweda Israel pidaarã p'uuru waibia papiit'ee k'ã ajida, ai naawedapemak'a, chĩara jua ek'ari p'anada-ee?

⁷ Irua p'anauji:

—Parãpa k'awadaik'araa bida aji, sãapai Tachi Ak'õrepa ne-inaa ooit'ee, parã-it'ee-e perã. Irua aupaita mãgee net'aa k'awa bi. ⁸ Mamĩda Tachi Ak'õre Jaure parã ome ba chek'ãri, ichia k'aripait'ee nejõmaata oodamerã Ak'õrepa oopi k'inia bik'a. K'awapiit'eeda aji, jõmaweda mia ooda eperãarã k'aripait'ee,

parāpa jarateenadamerā Jerusalén p'uurude, Judea eujāde, Samaria eujāde, awaraa eujā t'imí beede paara.

⁹ Māga jarap'eda, Tachi Ak'õrepa iru it'aa ateeji. Āchia ak'i jõnide j̄jararade t'ĩudachi m̄aik'aapa waa unuda-e paji.

¹⁰ Māgá it'aa ak'i jõni misa, angeleerā omé āchi ik'aawa bainĩ p'ana chejida. P'aru t'o-t'oo j̄i p'anajida. ¹¹ M̄airāpa m̄agajida:

—Galilea pidaarā, ¿s̄ap'eda it'aa ak'i jõnima? ajida. Jāgí Jesús parā ome bada m̄aik'aapa it'aa wāda waya cheit'eeda ajida, parāpa iru it'aa wāru unudap'edaak'a.

Matías j̄irit'eradap'edaa Judas Iscariote pari

¹² Maap'eda Olivo Eedeepa Jesús ome nipapatap'edaarā waya chejida Jerusalende. ĩpata ewate paji m̄aik'aapa āchi ũraade jara bi ma ewate t'imí wādaik'araa bi. Mam̄ida t'imia-e bada perā, chejida. ¹³ P'uurude panadak'āri, wājida āchi p'anapatap'edaamaa it'ipema pisode. Ma chedap'edaarā paji Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeo warra Santiago, Simón Celote apatap'edaa m̄aik'aapa Santiago warra Judas. ¹⁴ Mama āchi it'aa t'ĩpachida Jesús ĩpemaarā ome m̄aik'aapa Jesús nawe María ome, ichiaba awaraa wēraarā ome.

¹⁵ Ewari aba Jesucristode ij̄apataarā ciento veinte see n̄ibide Pedro bainĩ beej̄i m̄aik'aapa m̄agaji:

¹⁶ —ĩpemaarā Cristo k'aurepa, chonaarāweda Ak'õre Jaurepa jarajida aji, Rey David it'aideepa eperā abaapa Jesús peepiit'ee. Māga jara bi Tachi Ak'õre Ũraa p'ādade. ĩrá Davidpa jaradak'a uchij̄i Judas ome. ¹⁷ Judas tachi k'õp'āyo paji m̄aik'aapa tachi ome auk'a mimiapachi. ¹⁸ Mam̄ida k'achia oda pari p'arat'a p'aadap'edaapa irua eujā neto ataji. Mama iru baaidachi m̄aik'aapa chi j̄isi chedachi. ¹⁹ Jerusalende p'anapatap'edaarāpa iru piuda k'awaadak'āri, ma eujā t'ĩ bijida *Hacéldama*, āchi pedeede jara k'inia bi “Waa Eujā”. ²⁰ Māga p'asada perā Judas ome, awaraa j̄iridaipia bi iru mimia oomerā. Māga oodaipia bi Tachi Ak'õre Ũraa p'ādadepema Salmode jara bairā: ‘P̄i tede apida p'anada-e. Mapa ichita te tuma bait'ee.’ (Sal 69.25)

m̄aik'aapa awara āi ichiaba jara bairā:

‘Awaraapa p̄i mimia atait'ee.’ (Sal 109.8)

²¹ Nama p'anida aji, eperāarā tachi ome nipapatap'edaarā, Jesús tachi ome niparu weda. ²² Juan Bautistapa iru poro choodak'āriipa it'aa wārumaa m̄agá nipapachida. Judas pari āchidepema j̄iridaipia bi aba tachi ome auk'a Jesús unuda chok'ai p'irabaip'eda.

²³ Māpai madepema omé j̄irijida aba j̄irit'eradait'ee. Aba paji José. Māgí ichiaba t'ĩjarapachida Barsabás, maa-e p̄irā Justo. Chi apema t'ĩjarapachida Matías. ²⁴ Ma omé j̄iridap'eda, it'aa t'ĩjida:

—Tachi Waibia, pia jõmaarā t'āri k'awa bida ajida. Maperā k'awap̄iji na omeedepema k'aita pia k'inia bi. ²⁵ Māgipa p̄i ũraa jarateenait'eeda aji, Judas pari, irua k'achia oda k'aurepa ichi wāit'ee padamaa wāda perā.

²⁶ Māga it'aa t'ĩdap'eda, suerte jemenejida j̄irit'eradait'ee. Māpai Matiata uchij̄i. Ma ewate weda apemaarā once Cristopa j̄irit'eradaarā ome mimia-maa beej̄i.

2

Tachi Ak'õre Jaure cheda

¹ Jerusalén p'uurude Pentecostés fiesta ewate pak'ãri, jômaweda Cristode ijãapataarã abaamaa see nĩbaji. ² Mãga nide nãumia pururua jĩwaaparik'a ũrijida it'ariipa cheru ãchima. ³ Mãpai unujida t'ipitauk'a jẽrajẽraa cheru ãchi ĩri. Maap'eda ãchi chaachaa ĩri urua jẽrajẽraa nĩbeeji. ⁴ Jômaweda Ak'õre Jaure ome p'aneejida mãik'aapa Ak'õre Jaurepa pedeeji ichia k'inia badak'a. Pedeechida ãchia ai naaweda k'awada-e p'anadap'edaa pedee.

⁵ Maapai Jerusalende p'anajida judiorã Tachi Ak'õrede ijãapataarã fiesta-it'ee chedap'edaarã awara ãiipa. ⁶ ãchia mãgĩ nãu pururua jĩwaaparik'a ũridak'ãri, jômaweda seedachida ma ciento veinte ijãapataarã p'anadap'edaamã. K'awadak'aa paji k'ãata k'ĩsiadai, ũripachida perã ãchi t'odap'edaa pedee. ⁷ Mapa ãchi ak'itrua para beeji mãik'aapa mãgapachida:

—¿Jômaweda na eperãarã pedee para bi Galileadepemaarã-ek'ã? ⁸ ¿Sãgapi k'ĩra t'ãdoo pedee para bima ajida, eperãarã nama para bi pedee chaa?

⁹ Nama eperãarã p'ani Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto mãik'aapa Ásia eujãdepemaarã. ¹⁰ Ma awara chejida Frigiadepemaarã, Panfiliadepemaarã, Egiptoddepemaarã, ichiaba Libiadepemaarã Cirene p'uuru k'ait'a p'anapataarã. Ichiaba Roma p'uuruddepemaarã ũk'uru chejida. ¹¹ Judiorã ũk'uru mãga t'odap'edaa perã mãik'aapa ũk'uru judiorã pak'oodaidaarã, judiorã ũraade ijãadap'edaa perã. Ichiaba chejida Creta islãdepemaarã mãik'aapa Arabia eujãdepemaarã. Nãgũrã Galilea eujãdepemaarã mĩda, tachi chaachaa t'odap'edaa pedee tachia ũri p'anida ajida. ãchia pedee para bida ajida, jaradait'ee Tachi Ak'õrepa ne-inaa pia ooda.

¹² Mãgã ãchi t'odap'edaa pedee ũridap'edaa perã, jõmaarãta ak'itrua para beeji mãik'aapa k'awadak'aa paji k'ãata k'ĩsiadai. ãchi pitapai mãgapachida:

—Na ¿k'ãata jara k'inia bima? apachida.

¹³ Mamĩda ũk'uru, chĩara oo k'iniapa, mãgapachida:

—¡Vinopata piu para bi! ¡Mapa pariatua pedee p'anida! apachida.

Pedropa jarada Jerusalende p'anadap'edaarãmaa

¹⁴ Mãpai Pedro, it'a ak'ini beep'eda chi k'õp'ãyoorã once ome, golpe pedeeji: —Tachi auk'arã mãik'aapa jômaweda nama Jerusalende p'anũrã, mia jararu pia ũriti. ¹⁵ At'ãri tap'eda nĩbairã tai vinopa piuda-e p'anida aji, parãpa k'ĩsia p'anik'a. Parãpa pia k'awa p'ani tai judiorã tap'eda weda todak'aa. ¹⁶ Parãpa nama unu p'ani chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapari Joelpa nãga jaradak'a:

¹⁷ 'Tachi Ak'õrepa jara bi: Na ewari na eujã jõi naaweda, eperãarã chok'araarãmaa mi Jaure pẽiit'eeda aji. Parã warrarã mãik'aapa parã k'aurãpa jaradait'ee mia jarapiruk'a. K'ũtrãarãpa k'ãimok'araa pik'a bide mia ooru unudait'ee mãik'aapa chonaarã k'ãimok'araadait'ee mi ome. ¹⁸ Wãara, maapai mia oopi bik'a oopataarãmaa mi Jaure pẽiit'ee; imik'ĩraarãmaa, wẽraarãmaa auk'a. Mia ooru ãrapa jarapataadait'ee. ¹⁹ Pajãde mãik'aapa eujãde ne-inaa eperãarãpa waide unudak'aa unupiiit'ee: waa, t'ipitau mãik'aapa nari jĩrak'awaa nĩbi. ²⁰ Ak'õrejĩru k'ĩdariit'ee mãik'aapa atane k'ĩra p'oree waak'a padariit'ee. Mãgã pait'ee Ak'õre ewari waibia ewate, na eujã jõi naaweda. ²¹ Mamĩda ai naaweda Tachi Ak'õrepa ichimaa chupĩria iidirutaarã k'aripa atait'eeda aji, atuanaadamerã.'

2.28-32)

²² Mãpai Pedropa mãgaji:

—K'awa p'anida aji, Joelpa jaradak'a wãara uchiaru idi, Tachi Ak'õrepa ichi Jaure taimaa pẽida perã. Israel pidaarã, ũriti mia jararu. Tachi Ak'õrepa

Jesús Nazaretdepema pëiji tachi t'ãide. Māga k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa irumaa oopipachi perã ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa. ²³ Mamãda Tachi Ak'õrepa k'isia iru badak'a, parãpa iru jita atadachida, maap'eda ijãadak'aa beerãmaa peepijida. Mãirãpa kurusode baijira bijida mama pi-umerã. ²⁴ Mamãda Tachi Ak'õrepa chok'ai p'irabai ataji. Māgá chok'ai p'irabai atada perã, waa piu-e; ichita chok'ai bait'ee. ²⁵ Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa Jesús ome ooit'ee bada jaraji Rey David it'aideepa:

'Ichita mi Ak'õre Waibia unupachida aji, mi k'irapite. Ichi mi ome bairã, maarepida mi waawee-e. ²⁶ Mapa mi t'ãri o-ãa nãbi, mãik'aapa k'ari k'inia bi, k'awa bairã Tachi Ak'õrepa mi k'aripapari. ²⁷ Ak'õre, pia mi k'ap'ia beraupi-e pait'ee mi iarutamã, mia oopari perã pia oopi bik'a. ²⁸ Ak'õre eujãdee wãpari o mimaa ak'ipiji. Mapa mi o-ãa bait'eeda aji, pi k'irapite.'

(Sal 16.8-11)

²⁹ Maap'eda Pedropa mājaji:

—Tachi auk'aarã nama see nãbi, ùrítì. Tachi chonaarãwedapema Rey David jai-idaaji mãik'aapa iajida. Iru k'ap'ia at'ãri jãirade bi tachi t'ãide. ³⁰ K'awa p'ani David chok'ai bak'ãri, Ak'õre pedee jarapari paji. Mapa irua k'awa baji Tachi Ak'õrepa jarada irumaa, irudeepa rey uchiapiit'ee. ³¹ Māgá, wãara Davidpa unu pik'aji mãik'aapa jaraji sãga Cristo p'irabaiit'ee iru iadap'edaamãiipa mãik'aapa iru k'ap'ia berau-e pait'ee. ³² K'awa p'ani na pedee Jesudeta jara bi, Tachi Ak'õrepa iru p'irabai atada perã mãik'aapa taipa unudap'edaa perã. ³³ Tachi Ak'õrepa iru it'aa ateeji ichi juaraare ak'i banamerã. Maap'eda ichia jaradak'a ichi Jaure teeji Jesumaa, irua pëimerã irude ijãapataarãmaa. Māgita parãpa et'ewa unujida mãik'aapa ùrijida. ³⁴ Tachi Ak'õrepa Rey David k'ap'ia piuda chok'ai p'irabaipi-e paji it'aa ateeit'ee. Mamãda Davidpa jaraji:

'Tachi Ak'õrepa jaraji Tachi Waibiamaa: "Pi mi ome auk'a waibia bairã, su-ak'i beepãde aji, mi juaraare, ³⁵ mia pi k'ira unuamaa iru p'anapataarã p'oyaaru misa."

(Sal 110.1)

³⁶ 'Israel pidaarã, pia k'awáati mājí Jesús parãpa kurusode peepidap'edaa Tachi Ak'õrepa Tachi Waibia papiji. Iruta Tachi Ak'õrepa pëijida aji, tachi rey pamerã.

³⁷ Māga ùridak'ãri, arii p'anadap'edaarã k'isia p'uadachida. Mapa iidijida Pedromaa mãik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa:

—¿K'ãata oodayama ajida, taipa?

³⁸ Pedropa p'anauji:

—P'ek'au k'achia oo amáati, Tachi Ak'õrepa parã p'ek'au k'achia wëpapik'oomerã mãik'aapa Jesucristo t'ide poro choopíti. Māga ooruta pirã, Ak'õrepa ichi Jaure pëiit'ee parã ome bapariimerã. ³⁹ Mājí jarada parã-it'ee aupai-eda aji; ichiaba pãchi warrarã-it'ee mãik'aapa t'imí p'anirã-it'ee; pia jarait'eera, Tachi Ak'õre Waibia ichi odee atee k'inia bãrã-it'ee.

⁴⁰ Mājí pedee jõma jarap'eda, Pedropa ùraaji:

—P'ananaati Jesús peedap'edaarãk'a; jip'a ijãati mãik'aapa óoti Tachi Ak'õrepa oopi bik'a.

⁴¹ Ma ewate weda Pedro pedee ijãadap'edaarãpa poro choopijida mãik'aapa apemaarã Cristode ijãapataarã ome t'ujida. Ma ijãadap'edaarã Pedro k'aurepa eperãarã tres mil paji. ⁴² Mamãik'aapa ãchia ùri k'inia p'anapachida Cristopa jirit'eradaarãpa jarateepata mãik'aapa jedepachida ãchia ne-inaa iru bee. Ichiaba jõmaweda cheepurupachida it'aa t'ídait'ee mãik'aapa ne-inaa jedek'odait'ee, mājá k'irãpadait'ee Cristo piuda ãchi pari.

Chi naa ijãadap'edaarã

⁴³Maapai eperāarā p'era pik'a para bapachi, Tachi Ak'ōrepa oopipachi perā Cristopa jirit'eradaarāmaa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa. ⁴⁴Ma awara Cristode ijāapataarā chik'inia para bapachi māik'aapa chi wēe beerāmaa āchi ne-inaa jedepachida. ⁴⁵Pia jarait'eera, netopachida āchi net'aa iru p'ani māik'aapa ma p'arat'a t'oopachida teedait'ee chi wēe beerāmaa. ⁴⁶Ewari chaa cheepurupachida Ak'ōre te waibiade it'aa t'īdait'ee māik'aapa t'āri o-īapa ne-inaa jedek'opachida āchi tede. ⁴⁷Ak'ōremaa it'aa t'īpachida jaradait'ee iru t'āri pia bi. Jerusalén pidaarāpa pia pedeepachida āra āpīte. Maperā ewari chaa chok'araara o k'achiadeepa uchiapachida āchi k'aurepa.

3

Pedropa eperā chiwa bi jipada

¹Ewari aba Pedro Juan ome wājida Tachi Ak'ōre te waibiadee a las tres, ma hora judiorā it'aa t'īpatap'edaa hora pada perā. ²Mama Ak'ōre te waibiade baji eperā chiwa bi, ichi t'oru weda. Ewari chaa eperāarāpa māgí atepachida māik'aapa binapachida Ak'ōre tede chi T'īupata Pi-ia apatamāi, p'arat'a iidipariimerā chi mama t'īurutaarāmaa. ³Māgí eperāpa unuk'āri Pedro māik'aapa Juan Ak'ōre tede t'īu wāda, p'arat'a iidiji. ⁴Māpai āchia ak'ijida irumaa māik'aapa Pedropa māgaji:

—Taimaa ak'ipáde aji.

⁵Māgí eperāpa ak'iji, p'arat'a teedai jīak'aapa. ⁶Mamīda Pedropa māgaji:

—Mia wēe bida aji, p'arat'a, nēe jida. Mamīda mia pi k'aripait'ee. Jesucristo Nazaretdepemapa mīmaa nāga oopi bairā, iru t'īde mia jararu: p'irabáiji māik'aapa wāji.

⁷Māga jararuta, Pedropa juaraarepema juade jítap'eda, p'irabai ataji. Aramata ma chiwa bada bīri pia beeji ⁸māik'aapa p'inajīti bainī beeji. Maap'eda p'irria beeji. Ma t'ēpai ichi bīriipa t'īuji Ak'ōre tede āchi ome. Jītijītia wāji māik'aapa o-īapa it'aa t'ī wāji Ak'ōremaa. ⁹Māga unudak'āri, jōmaweda arii p'anadap'edaarā ¹⁰p'era pik'a para beeji. Māgá p'anajida ai naaweda āchia unupatap'edaa perā ma eperā su-ak'i bi p'arat'a iidimaa Ak'ōre tede, chi T'īupata Pi-ia apatamāi.

Pedropa jarada Tachi Ak'ōre tede p'anadap'edaarāmaa

¹¹Māgí chiwa bada jīpa beeda perā, Pedro māik'aapa Juan ik'aawaapa āyaa wāk'aa paji. Āchi p'anajida Ak'ōre te waibia āuk'idaa, Salomón Pórtico apatap'edaamāi. Āchima eperāarā jōmaweda p'era pik'a p'ira erreujida. ¹²Pedropa māga unuk'āri, māgaji:

—Israel pidaarā, ¿sāap'eda parā p'era para bīma? aji. ¿Sāap'eda tai k'īra ak'i jōnīma? ¿Parāpa k'īsia p'anik'ā taipa tachi juadoopa na eperā jīpajida? ¹³Tachi chonaarā Abraham, Isaac māik'aapa Jacob ijāadap'edaa Ak'ōre Waibiapa ichi Warra Jesús waibiara papiji jōmaarā k'āyaara, ichia oopi badak'a oopachi perā. Mamīda parāpa māgí Jesús jita atadap'eda, charraarāmaa teenajida. Maap'eda Pilatopa uchia pēit'ee pak'āri, parāpa k'iniada-e paji. ¹⁴Eperā t'āri pia bi p'ek'au k'achia wēe k'ena pēidai k'āyaara, chīara peeparita parāpa uchiapit'aajida. ¹⁵Māgá peepit'aajida Tachi Ak'ōre o ak'ipipari. Mamīda parāpa peepidap'eda, Tachi Ak'ōrepa chok'ai p'irabai ataji. Taipa māga unujida tachi taupa. ¹⁶Nāgí eperā jīpa beeji ichia ijāada perā Jesupa jīpai. Maperāpi jīpa beeji, parāpa unu p'anik'a. Jesús jōmaarā k'āyaara waibiara bairā, k'ayaa beerā jīpai.

17 'Michi auk'aarã, mia k'awa bi pãchi poroorãpa mãik'aapa parãpa Jesús peepidak'ãri, k'awada-e paji iru Tachi Ak'õrepa pëida tachi k'aripamerã. 18 Mamïda parãpa mãga oo p'anipa Tachi Ak'õrepa uchiapiji ichia jaradak'a, ichi pedee jarapataarã it'aideepa: ichia pëida piut'ee. 19 Mãpai Tachi Ak'õrepa k'ïsia iru badade pia k'ïsiadap'eda, k'achia oo amáati mãik'aapa irude ijãati, irua pãchi p'ek'au k'achia wëpapik'oomerã. 20 Mãga ooruta pirã, Ak'õrepa parã k'ãiwee p'anapiit'ee mãik'aapa pëiit'ee Jesucristo, ichia jirit'erada parã k'aripapariimerã. 21 Mamïda Jesús at'ãri Ak'õre eujãde bait'ee, Ak'õrepa ne-inaa jômaweda chiwidi pik'a ooru misa, chonaarãweda ichi pedee jarapataarã it'aideepa jaradap'edaak'a. 22 Maapai Moisepa tachi chonaarãmaa mãgaji: 'Ak'õrepa ichi pedee jarapari uchiapiit'ee parã t'ãide mi jãak'a. Oopatãati irua jara bik'a. 23 Mãgí Ak'õre pedee jaraparipa jara bi pedee ùri k'iniada-e p'anirã Ak'õre eperãarã p'animãiipa áyaa jërek'ooit'ee mãik'aapa peek'ooit'ee.' (Dt 18.15-19)

24 'Ichiaba Samuel beedak'ãriipa jõma apemaarã Ak'õre pedee jarapataarãpa jarapachida tachia ñrã unu p'ani. 25 Mapa parãpa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa jarada chonaarãweda ichi pedee jarapataarã it'aideepa parã ñrapemaarã-it'ee. Ichiaba ichia jarada Abrahammaa parã ñrapemaarã-it'ee. Mãgaji Abrahammaa: 'Mia na p'ek'au eujãdepemaarã jômaweda k'aripait'eeda aji, pideepa uchiadait'eerã k'ap'ia pari.' (Gn 22.18)

26 Ichia jaradak'a Abrahammaa Tachi Ak'õrepa parã pia ooji, ichi Warra piup'eda chok'ai p'irabai atak'ãri parã t'ãide. Mãga ooji k'inia bada perã parãpa naapiara ijãadamerã mãik'aapa pãchia k'achia oopata oo amaadamerã.

4

Pedro Juan ome judiorã poroorã k'ïrapite

1 At'ãri Pedro Juan ome pedeemaa p'ani misa, judiorã p'aareerã pachejida Ak'õre te waibia jãapataarã poro ome. Ichiaba ãchi ome chejida saduceorã. 2 K'ïrau p'anajida Pedropa mãik'aapa Juanpa jaratee p'anadap'edaa perã eperãarã piudap'eda chok'ai p'irabaidai, Jesús p'irabaidak'a. 3 Mapa jita atadachida. K'ewara bada perã, carcelde t'it'aanajida, ai norema ma nepira ak'idait'ee. 4 Mãga oojida mãda, eperãarã chok'araarãpa Cristode ijãajida, ãrapa jaratedap'edaa k'aurepa. Ijãapataarã jômaweda imik'ïraarã aupai cinco mil paji.

5 Ai norema Jerusalende abaamaa see nãbaji judiorã poro waibiarã, ãchi chonaarã mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarã. 6 Mama baji ichiaba Anás, judiorã p'aareerã poro waibia pada. Ichiaba baji p'aareerã poro waibia Caifás, Juan, Alejandro mãik'aapa Anás ëreerã awaraarã. 7 Pedro Juan ome atapijida mãik'aapa ãchi k'ïrapite baini beepidap'eda, iidijida:

—¿K'ai juapa parãpa jãgee net'aa oo p'anima? maa-e pirã ¿k'aipa jãgá oopi bima? ajida.

8 Ak'õre Jaure Pedro ome bada perã, pia p'anauji:

—Judiorã poro waibiarã mãik'aapa chonaarã, 9 parãpa taimaa iidiruta, sãga nãgí k'ayaa bada k'aripajida mãik'aapa sãga jipa beeji. ¿Mãga-ek'ã? aji. 10 Pia bi. Taipa parã k'ïrapite jaradait'ee, jômaweda Israel pidaarãpa k'awaadamerã. Nãgí eperã parã jõmaarã k'ïrapite baini bi, jipa beeji Jesucristo Nazaretdepema juapa, parãpa kurusode peepidap'edaa mãik'aapa Tachi Ak'õrepa chok'ai p'irabai atada. 11 Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi:

'Te oopataarāpa māu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi.' (Sal 118.22)

¹² Mapa Jesucristodepai ijāa p'ani pirā, it'aa wādait'ee, maarepida awaraa eperā wē-e perā iruk'a na p'ek'au eujāde, tachi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee.

¹³ Judiorā poroorā arii p'anadap'edaarāpa unudak'āri Pedro māik'aapa Juan jīp'a pedeemaa p'ani waaweeda-ee, māik'aapa k'awaadak'āri āchi eperā jīp'aarā, mak'iarā k'art'a tau k'awada-ee, ak'itrua para beeji. K'awaajida Jesús ome nipapatap'edaa perā, māga pedeejida. ¹⁴ Ma awara chiwa bada āchia jīpadap'edaa arii baji. Mapa judiorā poroorāpa p'oyaa p'anaudak'aa paji. ¹⁵ Māpai āchia Juan, Pedro, ma chiwa bada ome taawaa uchiapijida. Maap'eda pedee para beeji āchi pitapai:

¹⁶ —¿K'āata oodait'eema ajida, jā eperāarā ome? Jōmaweda Jerusalende-pemaarāpa k'awa p'ani ārapa ne-inaa pia oodap'edaa, eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Tachia p'oyaa merada-e. ¹⁷ Mamīda írá jaradāma ajida, ma eperāarāmaa jarateenaadamerā Jesupa ne-inaa oopata, māga-e pirā miapidai.

¹⁸ Māpai waya t'í p'e atajida māik'aapa jarajida waa jarateenaadamerā Jesupa ne-inaa oopata. ¹⁹ Mamīda Pedropa Juan ome p'anaujida:

—Pia k'ísíati parāpa. ¿K'āare piata bayama ajida, Ak'ōrepa jara bi ooda-e pait'ee, parā pedee ūri k'iniapa? ²⁰ Taipa unudap'edaa māik'aapa ūridap'edaa p'oyaa nepiri amaada-eda ajida.

²¹ Judiorā poroorā arii p'anadap'edaarāpa āchi juade iru p'anajida mīda miapidait'ee, arajāgaa pēijida eperāarā waidoopa. Jōmaweda eperāarā o-īa it'aa t'ímaa p'anapachida Tachi Ak'ōremaa, ²² Jesús Jaurepa ma eperā jīpat'aada perā, cuarenta años audú iru bita.

Ijāapataarāpa Tachi Ak'ōremaa k'aripa iididap'edaa

²³ K'ena pēidap'eda, Pedro Juan ome chejida āchi k'ōp'āyoorā p'anadap'edaamaa. Nepirijida judiorā p'aareerā poroorāpa māik'aapa awaraa judiorā poro waibiarāpa āchimaā jaradap'edaa. ²⁴ Māgí pedee ūridap'eda, jōmaweda auk'a it'aa t'íjida:

—Tachi Waibia, pia pajā, na eujā, p'usa māik'aapa ne-inaa jōmaweda aide nībi ooji. ²⁵ Pi Jaurepa tachi chonaa Davidmaa nāga pedeepiji irua pīde ijāa bada perā:

‘¿K'āare-it'ee awaraa eujādepemaarā k'írau p'anapatama? Michi eperāarā paara pariatua k'ísipata. ²⁶ Na p'ek'au eujādepema reyrā māik'aapa poro waibiarā audua p'anadairā, pedeeteepata k'achia oodait'ee. Pedee k'achia jarapata Tachi Ak'ōre āpīte māik'aapa ichia rey pēida āpīte.’ (Sal 2.1-2)

²⁷ Tachi Waibia, pia jaradak'a David it'aideepa, māga uchijai. Rey Herodes, Poncio Pilato māik'aapa awaraarā judio-eerā na p'uurude pedeetejida Israel pidaarā ome k'achia oodait'ee Jesús, pia pēida oo chemerā pia oopi k'inia bi.

²⁸ Māga oojida pia naaweda k'ísia iru badak'a. ²⁹ Írá Tachi Waibia, ak'íji pi āpīte k'achia pedee p'anirā māik'aapa taimaa waapiara pi ūraa waawee-ee jarateepíji, taipa oo k'inia p'anadairā pia oopi bik'a. ³⁰ Ichiaba tai k'aripáji k'ayaa beerā jīpapataadamerā māik'aapa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa oopataadamerā Jesús t'íde. Iruata pīchia oopi bik'a ichita oopari.

³¹ It'aa t'í aupadak'āri, āchi p'anadap'edaamāi wirriwirria nībeeji. Māpai jōmaweda Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a oo k'inia p'aneejida māik'aapa Tachi Ak'ōrepa ooda Jesús piuda k'aurepa waawee-ee jarateepachida.

Ijāapataarāpa āchi net'aa jedepatap'edaa

³² Maapai ijāapataarā jōmaweda auk'a k'īsiapachida māik'aapa chik'aripa p'anapachida. Apidaapa āchi net'aa iru p'ani āchi-it'ee aupaida adak'aa paji. Jīp'a jōmaarā-it'ee paji. ³³ Mapa Ak'ōrepa āchi pia oopachi. K'aripaji Cristopa jirit'eradaarāpa jarateedamerā Jesús chok'ai p'irabaida māik'aapa oodamerā ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ³⁴ Āchi chupiria p'anadak'aa paji. Chi eujā iru beerāpa māik'aapa ne-inaa awaraa iru beerāpa netot'aapachida. ³⁵ Māpai ma p'arat'a Cristopa jirit'eradaarāmaa teepachida, jedenadamerā wēe beerāmaa. ³⁶ Māga ooji Leví ēreerādepema Josepa. Māgí eperā Chipre isladepema paji. Māgímaa Cristopa jirit'eradaarāpa pedida t'ī bijida Bernabé (jara k'inia bi "T'āri O-īapipari"). ³⁷ Māgí eperāpa eujā iru bada netot'aaji māik'aapa ma p'arat'a Cristopa jirit'eradaarāmaa teeji.

5

Ananías chi wēra Safira ome ne-inaa k'achia ooda

¹ Mamīda Bernabepa oodak'a ooda-e paji Ananías chi wēra Safira ome. Māgírāpa āchi eujā netot'aajida. ² Mamīda māgí eperā chi wēra ome pedeetejida p'arat'a jōma teeda-e pait'ee Cristopa jirit'eradaarāmaa. Ananiapa māgí p'arat'a ūk'urupai teenak'āri, ³ Pedropa māgaji:

—Ananías, ¿pi seewa cheruk'ā aji, Ak'ōre Jauremaa, p'arat'a jōma tee chee? ¿Sāap'eda oojima Satanapa oopi bik'a? ⁴ ¿Jā eujā pichide paji-ek'ā netot'aai naaweda? ¿Ma p'arat'a pichide paji-ek'ā netot'aap'eda? ¿Sāap'eda nāga oo k'iniadachima? Pia eperāarāmaa seewa-e paji. Ak'ōremaata seewajida aji.

⁵ Māga ūriruta, Ananías eujāde piu baainaji. Arii p'anadap'edaarāpa unudak'āri, p'erak'oodachida. ⁶ Māpai k'ūtrāarā ūk'uruurāpa chi piuda beda atajida māik'aapa ateejida iade.

⁷ Hora ōpeemaa Ananías wēra t'īuji, chi imik'īra piuda k'awa-ee. ⁸ Māpai Pedropa irumaa iidiji:

—¿Wāara nāgí p'arat'a pari eujā netot'aajidak'ā? aji.

Ichia p'anauji:

—Netot'aajidapi.

⁹ Pedropa māgaji:

—¿Sāap'eda parā pedeetejida Ak'ōre Jauremaa seewadait'ee? Ara cherutada aji, pi imik'īra iadeepa. Naade pi jida auk'a ateedait'eeda aji.

¹⁰ Aramata Safira piu baainaji Pedro biiri ik'aawa. K'ūtrāarā t'īudak'āri, unujida piu bi. Maap'eda ianajida chi imik'īra ik'aawa. ¹¹ Jōmaweda ijāapataarā māik'aapa awaraarā māga k'awadap'edaarā p'era para beeji.

Ak'ōre Jaurepa k'aripap'eda, Cristopa jirit'eradaarāpa oopatap'edaa

¹² At'āri Jerusalende p'anide Cristopa jirit'eradaarāpa oopachida ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Maapai jōmaweda Cristode ijāapataarā cheepurupachida Salomón Pórtico apatap'edaamāi, Tachi Ak'ōre te waibia āuk'idaa. ¹³ Apemaarā judiorā Tachi Ak'ōre te waibiade t'īupataarā waaweepa araa p'anada-e paji āchi ome. Mamīda pia pedeepachida āchi āpite, apemaarā Jerusalendepemaarā ome. ¹⁴ Māirā māgá t'īuda-e paji mīda āchi ome, Cristode ijāapataarā iwajida, wēraarā māik'aapa imik'īraarā. ¹⁵ Cristopa jirit'eradaarāpa ne-inaa pia oo p'anadap'edaa perā, eperāarāpa āchi k'ayaa beerā calle jā ik'aawa uchia atapachida joip'aruk'a bi iri, Pedro wāyaa wāk'āri, chi jaurepa pida āra t'ōbaimerā māik'aapa jipamerā. ¹⁶ Ichiaba p'uuru k'ait'a beerāpa Jerusalendee k'ayaa beerā chok'ara aneepachida māik'aapa ichiaba eperā netuara merātia bee aneepachida. Tachi Ak'ōrepa jōmaweda jipak'oopachi Cristopa jirit'eradaarā juapa.

Cristopa jirit'eradaarã jiridap'edaa miapidait'ee

¹⁷ Unudak'ãri jõmaweda Cristopa jirit'eradaarãpa oopata, judiorã p'aareerã poro waibia mãik'aapa ùk'uru saduceorã iru ome nipapatap'edaaarãpa Cristopa jirit'eradaarã k'ïra unuamaa iru p'aneejida. ¹⁸ Mapa Tachi Ak'õre te waibia jïapataarãmaa atapijida carcelde t'ik'oonadamerã. ¹⁹ Mamïda p'ãrik'ua angelpa carcelde t'ïupata ewat'aa cheji. Maap'eda ãchi taawaa uchiapik'ooji. Mãpai mägaji:

²⁰ —Wãti Tachi Ak'õre te waibiadee mãik'aapa arii p'anirãmaa jaratéeti Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee it'aa wãdamerã.

²¹ Mägá ai norema tap'eweda t'ïujida Ak'õre tede mãik'aapa jarateemaa p'aneejida.

Mãimisa ma p'aareerã poro waibiapa mãik'aapa ichi ome p'anadap'edaaarãpa t'ï pëijida Junta Supremadepemaarã jõmaweda. Ichiaba carceldeepa Cristopa jirit'eradaarã atapijida. ²² Mamïda Ak'õre te jïapataarãpa carcelde jirinadak'ãri, unuda-e paji. Maperã nepiri chejida:

²³ —Ununajidada ajida, carcel te pia jïa nïbi, mãik'aapa chi jïapataarã ai t'aide jïa p'ani. Mamïda ewa atadak'ãri, apida unuda-e paji.

²⁴ Mäga ùridak'ãri, ma p'aareerã poro waibia apemaarã p'aareerã poroorã ome mãik'aapa Ak'õre te jïapataarã poropa k'awada-e paji k'ãata oodai.

²⁵ Mäga nide eperã pacheji mãik'aapa mägaji:

—Parãpa carcelde t'ik'oodap'edaaarã Ak'õre te waibiade eperãarãmaa jarateemaa p'anida aji.

²⁶ Aramata Ak'õre te waibia jïapataarã poro apemaarã jïapataarã ome wãjida jita p'e atade. Mamïda k'ïra jïp'a p'e aneejida, eperãarãpa ãchimaã mãupa bat'adai jïak'aapa. ²⁷ Pachedak'ãri, ak'inï p'aneepijida Junta Suprema k'ïrapite. Mãpai ma p'aareerã poro waibiapa mägaji:

²⁸ —Taipa parãmaa jarajida waa jarateenaadamerã jã eperãpa oopata. Mamïda mäga ooda-e p'ani. Waapiara jõmaweda Jerusalén pidaarãmaa jarateemaa p'ani. Ma awara táipata jã eperã peet'aajidada a jõni.

²⁹ Apemaarã pari Pedropa p'anauji:

—Taipa ichita Ak'õrepa oopi bik'a oodait'eeda aji, eperãpa jara bik'a oodai k'ãyaara. ³⁰ Tachi chonaarãwedapema Ak'õrépata Jesús, parãpa kurusode peep'idap'edaa, chok'ai p'irabaipiji. ³¹ Tachi Ak'õrepa iru p'irabai atap'eda, suk'i biji ichi juaraare, jõmaarã k'ãyaara waibiara bairã. Mama biji eperãarã ak'ipariimerã mãik'aapa o k'achiadeepa k'aripa atamerã. K'inia baji Jesús piuda k'aurepa Israel pidaarãpa p'ek'au k'achia oopata oo amaadamerã. Mägá irua wëpapik'ooi ãrapa p'ek'au k'achia oopata. ³² Tachi Ak'õre Jaurepa ma jõma k'awa bida aji. Taipa pida ichiaba mäga k'awa p'anida aji, Cristode ijãadak'ãri, Ak'õrepa ichi Jaure taimaa pëida perã.

³³ Judiorã poroorãpa mäga ùridak'ãri, Cristopa jirit'eradaarã peek'oo k'iniadachida. ³⁴ Mamïda ãra t'ãide baji fariseo t'ïjarapatap'edaa Gamaliel. Mägí Gamalielpa Moisepa p'ãda pia k'awaa baji. Mapa eperãarãpa iru t'o p'anapachida. Mägí baini beep'eda, Cristopa jirit'eradaarã arak'atia taawaa uchia atapiji. ³⁵ T'ëepai mägaji apemaarã judiorã poroorãmaa:

—Israel pidaarã, pia k'ïsiati ne-inaa oodai naaweda jã eperãarãmaa. ³⁶ K'irãpãti mak'ïara taarã-e bi eperã Teudas apatap'edaapa k'ïsiaji ichita jõmaarã k'ãyaara waibiara pai. Mägí eere cuatrocientos imik'ïraarã p'anajida. Mamïda mägí peet'aadak'ãri, iru ome nipapatap'edaaarã jïchoodachida. Mägá ãchia k'ïsia iru p'anadap'edaa jõdachi. ³⁷ Ai t'ëepai, Romadepemaarãpa eperãarã t'ï p'ãpimaa p'anadak'ãri, ichiaba Judas Galileadepemapa

māga k'ĩsijaji. Eperāarā ũk'uruurāpa iru pedee ijāajida. Mamīda ichiaba peet'aadak'āri, iru ome nipapatap'edaarā āyaa erreudachida. ³⁸ Mapa mia parāmaa ũraait'ee jā eperāarā k'achia oonaadamerā. Āchia jaratee p'ani pirā āchi k'ĩsiadeepa māik'aapa ne-inaa oo p'ani pirā āchi juadoopa, āchia oopata jōdariyada aji. ³⁹ Mamīda Tachi Ak'ōrēpata āchimaā māga oopi bi pirā, parāpa p'oyaada-eda aji. K'ĩrak'aupai, Tachi Ak'ōre ome chōomaa p'aneedai.

Āchia Gamaliel ũraa ijāajida. ⁴⁰ Maap'eda Cristopa jirit'eradaarā t'ĩ p'e atajida māik'aapa wik'oojida. Jarajida waa jarateenaadamerā Jesupa ooda. Maap'eda k'ena pēijida. ⁴¹ Mamīda Cristopa jirit'eradaarā judiorā poroorā k'ĩrapiteepa o-ĩa uchijida, Ak'ōrepa āchi ita-aria miapida perā Jesús k'aurepa. ⁴² Maap'eda ewari chaa jarateepachida Jesucristota Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā k'aripamerā. Māga jaratee wāpachida Tachi Ak'ōre te waibiade māik'aapa te bee chaa.

6

Ijāapataarā siete jirit'eradap'edaa Cristopa jirit'eradaarā k'aripadamerā

¹ Maapai ijāapataarā chok'arapiara ĩwajida. Judiorā griego pedee pedeeepataarāpa imiateejida judiorā hebreo pedee pedeeepataarāmaa, āchia griego pedee pedeeepataarā p'ētrāarā pia ak'idak'aa pada perā ewari chaa ne-inaa jededak'āri k'aripadait'ee. ² Maperā chi doce jirit'eradaarāpa t'ĩ pēijida jōmaweda Cristode ijāapataarā cheepurudamerā. See nībeek'āri, māgajida:

—K'ōp'āyoorā, tai jua araada-e ijāapataarā jōmaweda ak'idait'ee. Pia-e bida ajida, taipa waa jarateeda-e pait'ee Ak'ōrepa jara pēida Jesucristo k'ap'ia pari, chi ne-inaa wēe beerā ak'i k'iniapa. ³ Mapa eperāarā siete jirit'erāti ma mimia oodamerā. Jiridaipia bi nāgee eperāarā: k'ĩsia k'awaa beerā; t'āri pia beerā māik'aapa Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a oo k'inia beerā. ⁴ Tai jōdee it'aa t'ĩmaa p'anadait'ee māik'aapa Ak'ōrepa jara pēida jarateedait'eeda ajida.

⁵ Māpai āchia p'anaujida:

—Pia bida ajida.

Maap'eda jirit'erajida Esteban. Ma eperā Cristode pia ijāaji māik'aapa Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a oopachi. Ichiaba jirit'erajida Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Pármenas māik'aapa Nicolás Antioquiadepema. Naaweda māgí Nicolás Tachi Ak'ōrede ijāak'aa bap'eda, judiorāpa ijāapatade ijāa baji. ⁶ Ma t'ēpai ateejida Cristopa jirit'eradaarā p'anadap'edaamaa. Māgīrā it'aa t'ĩjida āchi pari māik'aapa jua bijida āchi ĩri. Māga oojida ak'ipidait'ee ma mimia āchimaā teeruta.

⁷ Ma t'ēpai, Ak'ōrepa ooda Cristo piuda k'aurepa waapiara jarateepachida māik'aapa ijāapataarā waapiara ĩwapachida Jerusalende. Judiorā ũk'uru, p'aareerā jida ichiaba Cristode ijāajida.

Judiorā poroorāpa Esteban jita atadap'edaa

⁸ Maapai Jerusalendepemaarā t'āide Estebanpa oopachi ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Māga oopachi Tachi Ak'ōrepa iru k'aripa bada perā. ⁹ Mamīda ewari aba pachejida judiorā Tachi Ak'ōre ũraa jarateepata tedepema. Ma te t'ĩjarapachida Esclavoorā P'anadap'eda Uchiadap'edaa. Māirāpa nepira jiri chejida Estebanmaa. Āchi ome chejida auk'a Cirene p'uurudepemaarā, Alejandría p'uurudepemaarā, Cilicia eujādepemaarā māik'aapa Ásia eujādepemaarā. ¹⁰ Mamīda aupedeedak'āri, Esteban p'oyaa k'ĩup'eepidak'aa paji, Ak'ōre Jaurepa iru k'ĩsia k'awaapida perā āchia iidida p'anaut'ee. ¹¹ Mapa awaraarāmaa p'aajida seewa jaradamerā ichia pedee k'achia pedeemaa bi Moisés āpīte māik'aapa Tachi Ak'ōre āpīte.

12 Māgá p'uuru pidaarā, judiorā poro waibiarā māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā k'īraupik'oojida Esteban ome. Māirāpa Esteban jita atadap'eda, atadachida Junta Suprema k'īrapite Tachi Ak'ōre te waibiade. 13 Māpai ma p'aadap'edaarā aneejida seewa jaradamerā. Māirāpa māgajida:

—Nāgí eperāpa ik'achia pedeparida ajida, Tachi Ak'ōre te āpite māik'aapa Moisepa p'āda āpite. 14 Jara bi Jesús Nazaretdepemapa nāgí te t'eet'aait'ee māik'aapa tachimaa waa oopi-e pait'ee Moisepa p'ādade jaradak'a, tachia oodamerā.

15 Judiorā poroorāpa māik'aapa arii p'anadap'edaarāpa Esteban ak'idak'āri, chi k'īra ángel k'īrak'a unujida.

7

Estebanpa p'aare poro waibia k'īrapite p'anauda

1 Māpai p'aareerā poro waibiapa iidiji Estebanmaa:

—¿Wāarak'ā aji, na eperāarāpa jara p'ani?

2 Irua p'anauji:

—Mīchi auk'aarā māik'aapa chonaarā, ūrīti. Tachi Ak'ōre k'īra wāree bipa ichi unupijida aji, tachi ak'ōchona Abrahammaa Mesopotamia eujāde bak'āri, Harande banai naaweda. 3 Ak'ōrepa jaraji:

'Atabēipāde aji, pi eujā pi ēreerā ome māik'aapa wāpāde aji, mia ak'ipiit'ee eujāmaa.' *(Gn 12.1)*

4 Māpai Abraham uchijai Caldea eujādeepa māik'aapa banaji Harande. T'ēepai chi ak'ōre piuk'āri, Tachi Ak'ōrepa Abraham aneeji na eujādee tachi irā p'anīmāi. 5 Mamīda na eujā maarepida waide tee-e paji irumaa; bīiri aba t'iait'ee pida. Jīp'a jaraji teeit'ee irudeepa uchiadait'eerāmaa iru piuda t'ēepai, Abraham waide warra wēe baji mīda. 6 Ma awara Ak'ōrepa jaraji:

'Pīdeepa uchiadait'eerā p'anapataadait'eeda aji, awaraa eujāde mimiamaa chīara-it'ee. Mama esclavoorā p'anadait'ee māik'aapa jāpemaarāpa āra miapi iru p'anadait'ee cuatrocientos años.' *(Gn 15.13)*

7 Mamīda Ak'ōrepa ichiaba jaraji:

'Mia k'achia ooit'eeda aji, āra esclavoorā papirutaarā. T'ēepai āra mamāik'aapa uchiadait'ee māik'aapa mīmaa it'aa t'īdait'eeda aji, na eujāde.' *(Gn 5.14)*

8 Māgá pedee nībide Abraham ome, Ak'ōrepa jaraji Abrahampa tauchaa bimerā ichi warra k'ap'iade. Tachi Ak'ōrepa k'īnia baji māga oodamerā ichi eperāarāpa ak'ipidait'ee ichide ijāa p'ani. Mapa Abraham warra Isaac t'ok'āri, k'āima ocho parumaa iru k'ap'iade tauchaa bīji. Isaacpa māga ooji ichi warra Jacob ome. Ichiaba Jacobpa māga ooji chi warrarā doce ome. Māirādeepa Israel pidaarā ēreerā doce uchijida.

9 'Māgí Jacob warrarā pada, tachi chonaarāpa, āchi ipema José k'īra unuamaa iru p'anapachida. Maperā netot'aajida esclavok'a Egiptodee wāyaa wādap'edaarāmaa. Mamīda Tachi Ak'ōre José ome baji. 10 Maperā k'aripa ataji jōmaweda ne-inaa k'achiadeepa. Ma awara k'īsia k'awaapiji māik'aapa k'īnia iru bapiji rey Egiptodepema Faraonmaa. Māgīpa José Egiptodepemaarā poro waibia papiji ichi palaciode.

11 'Ma t'ēepai jarra oojida Egipto eujāde māik'aapa Canaán eujāde. Maperā mak'īara nek'odait'ee wē-e paji. 12 Mamīda Jacobpa k'awaak'āri Egiptode ne-inaa k'oit'ee paraa, jāmaa pēiji ichi warrarā, ne-inaa netode. Māgí paji tachi chonaarā naapiara wādap'edaa. 13 Ai t'ēepai wādak'āri, Josepa ichi ipemaarāmaa k'awaapiji. Madeepa Faraónpa José ēreerā k'awaji. 14 T'ēepai, Josepa jara pēiji chi ak'ōre Jacob māik'aapa chi ēreerā jōmaweda chedamerā

Egiptodee. Āchi setenta y cinco paji. ¹⁵ Māgapi Jacob banaji Egiptodee. Mama jai-idaaji. Ichiaba mama tachi chonaarā jai-idaajida. ¹⁶ Jacob b̄iri māik'aapa chi warrarā b̄iri ateejida Siquem p'uurudee māik'aapa mama iajida Abrahampa Hamor ēreerā juak'aawa netoda jāirade.

¹⁷ 'Ewari k'ait'a pak'āri Tachi Ak'ōrepa uchiapiit'ee Abrahamdeepa uchi-adap'edaarā Egiptodeepa ichia jaradak'a, āchi chok'ara p'anajida, ĩwa p'anadap'edaa perā. ¹⁸ Maapai Egiptodepema reypa José k'awa-e pada Faraón paji. ¹⁹ Māgí reypa tachi chonaarā k'ūraji waa ĩwanaadamerā. Āchi chupiria ooji. Jaraji āchi warrarā ewaa t'o k'edeerā ita-aria piupidamerā. ²⁰ Maapai t'oji Moisés. Tachi Ak'ōrepa māgí warra chai pia ak'iji. Mapa chi ak'ōreerāpa atane ōpee warimaa iru p'anajida āchi tede. ²¹ Mamīda p'oyaa waa merada-e paji. Mapa ituaba atabēidak'āri, Faraón k'aupa unu ataji māik'aapa wari ataji ichi warrak'a. ²² Māgapi Moisés wariji Egipto pidaarā t'āide māik'aapa k'awaa wāji ne-inaa k'īra t'ādoo Egiptodepemaarāpa k'awa p'anadap'edaak'a. Māpai jōmaarāpa iru k'awajida, irua pedeeda k'aurepa māik'aapa ooda k'aurepa.

²³ "Cuarenta años iru bak'āri, k'īsiaji wāit'ee Israel pidaarā ak'ide, ichi auk'aarā pada perā. ²⁴ Mamīda unuk'āri Egiptodepema ichi auk'aa sīmaa bi, Moisepa k'aripanaji māik'aapa ma Egipto pida pee atapēiji." (Ex 2.11-12)

²⁵ Moisepa k'īsiaji ichi auk'aarāpa ijāadai Tachi Ak'ōrepa ichi pēida āchi k'aripamerā. Mamīda āchia māga ooda-e paji.

²⁶ 'Ai norema unuji Israel pidaarā omé chōomaa p'ani. Māgá chōonaadamerā māgaji: "¿Pāchi auk'aarā-ek'ā aji, jāgá chōo jōnadait'ee?" ²⁷ Māpai chi k'ōp'āyo sīmaa badapa Moisés sīat'aaji māik'aapa māgaji: "¿K'aipa pi tai porok'a bijima aji, taipa oopata ak'imerā? ²⁸ ¿Mi peet'aa k'inia bik'ā aji, nuweda Egipto pida peet'aadak'a?" ' (Ex 2.13-14)

²⁹ Māga ūrik'āri, Moisés mirudachi. Maap'eda t'imí wāji Madián eujādee. Mama banaji k'īra tewaraak'a. Ariipema wēra atap'eda, warrarā omé paraaji.

³⁰ 'Cuarenta años wāyaap'eda, ewari aba Moisés baji eujā pania wēe bīmāi Sinaí ee k'ait'a. Mama bide unuji pak'uru jep'eda t'ipitauk'a urua nībi, angelpa aide ichi unupi bada perā. ³¹ Māgá urua unuk'āri, Moisés k'ait'aara wāji pi-iara ak'it'ee k'āata māga bi. Māga nide ūriji Tachi Ak'ōrepa māgaru:

³² 'Mi pi chonaarā Ak'ōre Waibia; Abraham, Isaac, Jacob ijāadap'edaa Ak'ōre Waibia.' (Ex 3.6)

Māga ūrik'āri, Moisés b̄iri wēre nībeeji p'era nībipa māik'aapa p'oyaa ak'ik'aa paji ma pak'urumaa. ³³ Māpai Tachi Ak'ōrepa māgaji:

'Pichi chancla ērat'aapāde aji, nama pi mi k'īrapite bainī bairā. ³⁴ Mia k'awa bi mi eperāarā chupiria chitooni Egiptodee. Ūri bi āchi bia chitooni. Mapa cheji k'aripait'ee. Pia auk'a k'aripanāji. Mia pi Egiptodee pēit'eeda aji.' (Ex 3.5-10)

³⁵ 'Ai naaweda āchia Moisés pedee ūri k'iniada-e paji nāga p'anauda perā: '¿K'aipa pi tai porok'a bijima ajida, taipa oopata ak'imerā?' (Ex 2.14)

Māgá yiaaraa pik'a iru p'anajida mīda, Tachi Ak'ōrepa ichi ángel pak'uru ĩri-idaade unupida k'ap'ia pari Moisés pēiji āchi porok'a. Tachi Ak'ōrepa k'inia baji Moisepa āchi uchua atamerā Egipto pidaarā juadeepa. ³⁶ Māgá Moisepa tachi chonaarā uchua p'e ataji Egiptodeepa. Ichia ne-inaa ooji eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa māgí eujāde, Mar Rojode māik'aapa cuarenta años wāyaaruta misa eujā pania wēe bide. ³⁷ Māgí Moisepa jaraji Israel pidaarāmaa:

'Parādeepa Ak'ōrepa uchiapiit'ee ichi pedee jarapari mi jīak'a.' (Dt 18.15)

³⁸ P'anadak'āri eujā pania wēe bīde, Israel pidaarā pari Moisetā pedeeji ángel ome Sinaí eede. Ichiata Ak'ōrepa jarada naapiara p'āji, tachi chonaarāpa māik'aapa tachia māgí ūraa ijāadap'eda, ichita p'anapataadamerā.

³⁹ 'Mamīda tachi chonaarāpa iru pedee ijāa k'iniada-e paji. Ma k'āyaara waya Egiptodee wā k'iniadachida. ⁴⁰ Mapa Moisés wē-e pak'āri, ichi ipema Aaronmaa māgajida:

'Tachi-it'ee ak'ōre waibiarā oopāde ajida, tachi naa o jaratee wādamerā, k'awada-e p'anadairā sāgataji jā Moisés ome, Egiptodeepa tai āyaa aneeda.' (Ex 32.1)

⁴¹ Māpai oojida p'ak'a chak'ek'a ai k'īrapite it'aa t'īdait'ee. Ne-animalaarā peejida ai k'īrapite paadait'ee māik'aapa fiesta oojida o-īapa, ma p'ak'a chak'ek'a ooda-it'ee. ⁴² Maperāpi Tachi Ak'ōre āchi ik'aawaapa āyaa wāji. Mapa pajāde nībi ne-inaamaa it'aa t'īpachida, Tachi Ak'ōremaa it'aa t'īdai k'āyaara. Oojida Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade jara bik'a:

'Israel pidaarā, parā cuarenta años eujā pania wēe bīde p'anadak'āri, ¿mi-it'ee ne-animalaarā peedap'eda, paapachidak'ā, mīde ijāa p'anadap'edaa perā? ⁴³ Ma k'āyaara parāpa it'aa t'īpachida Canaandepemaarā ak'ōre waibia Molocmaa māik'aapa Egiptodepemaarā ak'ōre waibia Refanmaa. Mia māga k'awa bi ne-inaa pāchi juapa oodap'edaa atee p'anadap'edaa perā pāchi wārutamaa. Mapa mia parā āyaa jērek'ooit'eeda aji, Babilónia p'uuru k'āyaara t'imīara.' (Am 5.25-27)

⁴⁴ 'Tachi chonaarā eujā pania wēe bīde p'anadak'āri, atepachida Tachi Ak'ōre te ne-ede ooda, k'irāpadait'ee Tachi Ak'ōre arii bi āchi ome. Māgí te oojida Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ak'ipidak'a. Oojida aide it'aa t'īpataadait'ee Tachi Ak'ōremaa. ⁴⁵ Ma t'ēpai tachi chonaarā māgí tede it'aa t'īpachida āchi chonaarāpa oodap'edaak'a. Mapa Tachi Ak'ōrepa awaraa p'uuru ome jura chōo p'oyaapik'āri, Josué ome chedap'edaarāpa āchi ome aneejida māgí te ne-ede ooda. Māgá iru p'anapachida David rey parumaa. ⁴⁶ Tachi Ak'ōrepa Rey David k'inia iru bapachi. Mapa Davidpa iidiji Tachi Ak'ōremaa te waibia oo teeit'ee, te pia oo k'inia bada perā Jacobpa ijāadap'edaa Ak'ōre-it'ee. ⁴⁷ Mamīda David warra Salomonpa Tachi Ak'ōre te waibia ooji. ⁴⁸ Salomonpa māgí te ooji mīda, k'awa p'ani Tachi Ak'ōre Waibia bak'aa te eperāarā juapa oodade. Māga k'awa p'ani Ak'ōre pedee jaraparipa jarada perā:

⁴⁹ 'Mi, Jōmaarā Rey, it'arita baparida aji, māik'aapa eujā mi jua ek'ari bi. ¿Te k'āaredeeta mīmaa oo teedait'eema? ¿Sāmata mi ĩnait'eema? ⁵⁰ ¿Mīchi juadoopa jōmaweda ooji-ek'ā? aji.' (Is 66.1-2)

⁵¹ Māpai Estebanpa māgaji:

—Parāpa Tachi Ak'ōrede ijāa p'anīda apata mīda, t'āri k'achia-idaa p'anapatada aji, ijāadak'aa beerāk'a. Ma awara k'īri k'isua p'anapata, oo k'iniadak'aa perā Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a. Pāchi chonaarāk'api p'ani.

⁵² Parā chonaarāpa ichita Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā jirijida peedait'ee. Peejida chi p'ek'au k'achia wēe bi cheit'ee bīda apatap'edaarā. Maap'eda chi p'ek'au k'achia wēe bi chek'āri Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a ooit'ee, iru ichiaba jita atapidap'eda, peepijida parāpa. ⁵³ Parāpata Ak'ōre Ūraa iru p'anapata angeleerā k'aurepa. Mamīda at'āri ooda-e p'anīda aji, māgí ūraa jara bik'a.

Esteban peedap'edaa

⁵⁴ Māga ūridak'āri, t'āri k'achiapa Esteban peet'aa k'inia p'aneejida.
⁵⁵ Mamīda Ak'ōre Jaure ichi ome bada perā, it'aa ak'iji māik'aapa unuji Ak'ōre k'īra wāree māik'aapa Ak'ōre juaraare Jesús bainī bi. ⁵⁶ Māpai māgaji:

—Ak'idapāde aji. Mīa unu bi pajā ewa nībi māik'aapa unu bi Eperā Ak'ōre Truadepema Ak'ōre Waibia juaraare.

⁵⁷ Mamīda āchi k'īri t'ap'ak'oodachida māik'aapa golpe biadap'eda, jōmaweda iru īri wājida. ⁵⁸ Jerusalén p'uurudeepa uchua atadap'eda, māupa bat'amaa p'aneejida iru peet'aadait'ee. Auk'a k'aripajida Esteban imiateedap'edaarāpa. Āchi īripema p'aru jīpatap'edaa ata bijida eperā Saulo apatap'edaa būri ik'aawa irua ak'imerā, āchia māu bat'aruta misa.

⁵⁹ Māupa bat'amaa p'anide Esteban it'aa t'iji:

—Tachi Waibia Jesús, mi jaure pichimaa atēji.

⁶⁰ T'ēpai bedabaiji māik'aapa golpe it'aa t'iji:

—Tachi Waibia, āchi chupiria k'awāaji, mi nāgā k'achia oo p'anī mīda.

Māga jarap'eda, piuji.

8

Saulopa ijāapataarā miapiit'ee jirida

¹⁻² Esteban peedak'āri, Saulo mama baji ak'it'ee, ichi judiorā poroorā eere bada perā. Esteban piup'eda, ūk'uru Tachi Ak'ōrede ijāapataarāpa iajida; ichiaba audú jējida iru-it'ee.

Ma ewatedeepa Jerusalende Cristode ijāadak'aa beerāpa irude ijāapataarā jirijida peedait'ee. Mapa jōmaweda miruk'oodachida Judea eujādee māik'aapa Samaria eujādee. Cristopa jirit'eraaarā aupai miruda-e paji. ³ Māgā jiri p'anī misa, Saulopa Cristode ijāapataarā auk'a jiripachi. Te chaa t'iu wāpachi wēraarā imik'īraarā ome jita p'eit'ee. Maap'eda carcelde t'ipik'oopachi.

Samariade jarateedap'edaa Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee

⁴ Saulopa māga oo baji mīda, chi Jerusalendeepa mirudap'edaarāpa jaratee wāpachida Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee āchi wārutamaa.

⁵ Felipe wāji Samaria eujādee māik'aapa Cristopa ooda jarateepachi.

⁶ Arii p'anadap'edaarāpa māga ūridak'āri māik'aapa unudak'āri irua ooda eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, waapiara k'awa k'inia p'anajida.

⁷ Mama Felipepa uchiapik'oopachi netuaraarā merātia bee eperāarā chok'ara k'ap'iadeepa. Māgī netuaraarā āra k'ap'iadeepa bia uchua wāpachida. Ma awara Felipepa jipak'oopachi eperāarā chok'ara chiwa beerā māik'aapa p'oyaa āchi būriipa pia nipadak'aarā. ⁸ Maperā ma p'uurudepemaarā o-īa p'anapachida.

⁹ Mamīda mama bapachi eperā t'ijarapatap'edaa Simón. Māgīpa petau tau k'awaa baji māik'aapa ma eujādepemaarā k'ūra p'e iru bapachi ichia oo bi k'aurepa. Mapa āchi t'āide eperā waibiaak'a bapachi. ¹⁰ Waibiaara beerā, ek'ariara beerāpa paara iru pedee ūri k'inia p'anapachida māik'aapa māgapachida:

—Tachi Ak'ōrēpata irumaa nāga oopi bi.

¹¹ Irua jararu ijāapachida, ichi petau taupa k'ūrap'e iru bada perā. Taarāji ma k'apite bi. ¹² Mama bide Felipepa jarateaji: Jesucristo Tachi Ak'ōrepa pēida māik'aapa iru k'aurepa Tachi Ak'ōrepa eperāarā p'ek'au k'achia wēpapik'oopari. Māga ijāadak'āri, māpema imik'īraarā māik'aapa wēraarā poro choopijida.

¹³ Simonpa pida ijāaji. Maap'eda poro choopiji māik'aapa nipaji Felipe ome. Unuk'āri Felipepa ne-inaa oo bi eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, ichia k'awa-e bapachi sāga k'īsiai.

14 Cristopa jirit'eradaarã Jerusalende p'anadap'edaarãpa ũridak'ãri Samaria pidaarãpa ijãaruta Ak'õrepa ooda Cristo piuda k'aurepa, mamaa pëjjida Pedro Juan ome. 15 Arii panadak'ãri, it'aa t'ijida Samaria pidaarã Cristode ijãapataarã pari, Tachi Ak'õre Jaure ãra ome ba chemerã, 16 waide Ak'õre Jaure ãra k'ap'iade ba che-e bada perã. Jip'a poro choopijida Tachi Waibia Jesús t'ide, ak'ipidait'ee irude ijãadap'edaa. 17 Mãpai Pedropa mãik'aapa Juanpa jua bidak'ãri ãra ïri, mágá Ak'õre Jaure ba cheji ãra ome.

18 Simonpa unuk'ãri Ak'õre Jaure che bi Cristopa jirit'eradaarãpa jua birutade eperãarã ïri, p'arat'a teeit'ee paji, ichia auk'a mãga ooit'ee. 19 Mãgaji: —Mimaa k'awaapidapáde aji, ichiaba mia jua bik'ãri eperã ïri, Ak'õre Jaure iru ome ba chemerã.

20 Mãpai Pedropa p'anauji:

—jPichi p'arat'a ome atua baibeepáde aji, k'ïsia bairã neto atai Tachi Ak'õrepa oopipari ichi jirit'eradaarãmaa! 21 Pia na mimia p'oyaa oo-e, Ak'õre k'ïrapite k'ïra jip'a k'ïsia-e bairã. 22 Mágá k'ïsia amáaji mãik'aapa Tachi Ak'õremaa chupiria iidíji. Mãga oorura, Tachi Ak'õrepa perdonaipi pia k'achia oo k'inia bi. 23 Mia mãga jara bi k'awa bairã pi t'ãride tai ome k'ïrau bi, waibiara paruta perã pi k'ãyaara nãpemaarã k'ïrapite. Wãara pi at'ãri p'ek'au k'achia jua ek'ari bi.

24 Mãpai Simonpa p'anauji:

—Parãpa Ak'õremaa chupiria iididapáde aji mi pari, mi baainaamerã parãpa mimaa jaradap'edaade.

25 Maap'eda Pedropa Juan ome ma p'uurudepemaarãmaa jarajida ãchia unudap'edaa Jesús ome nipadak'ãri. Ichiaba Tachi Ak'õrepa jara pëida jara-teejida. Ma t'ëepai chejida Jerusalendee. Mamída ode Samariade p'uuru bee chaa jaratee che wãpachida Tachi Ak'õrepa pedee pia jara pëida Cristode.

Felipe Etiopía eujãdepema poro ome unuda

26 Ma t'ëepai, Tachi Ak'õrepa ichi ángel pëiji Felipemaa jaramerã:

—Wãji barree, Jerusalendee pa chonaarãwedapema Gaza p'uurudee wãpari ode. Mágí o wãyaapari eujã pania wëe bide.

27 Mãpai Felipe wãji mãik'aapa ode unuji eperã Etiopía eujãdepema. Mágí Etiopiadepemaarã poro waibiara paji. ãchi reina p'arat'a jãapari paji. Ichi wã baji Jerusalendee Tachi Ak'õremaa it'aa t'ide. 28 Mata waya che wãji ichi eujãdee. Su-ak'i baji ichi caballopa jidiupata carrode mãik'aapa lee wãji chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapari Isaíapa p'ãda.

29 Mágá wãde, Ak'õre Jaurepa mágaji Felipemaa:

—Wãji jã carro k'ait'a.

30 Felipe ma carro ik'aawa pak'ãri, ũriji Etiopiadepemapa Isaíapa p'ãda leemaa bi. Mãpai iidíji:

—¿K'awa bik'ã aji, k'ãata jara k'inia bi pia leemaa bi?

31 Etiopiadepemapa p'anauji:

—¿Sãga mia k'awaayama aji, apidaapa mimaa jarateeda-eeta?

Mãpai Felipemaa chupiria iidíji bataumerã mãik'aapa ichi ik'aawa su-ak'i beemerã. 32 Isaíapa p'ãddepema ichia leemaa badade nãga p'ã baji:

'Iru ateejida oveja ateeptatak'a chi peepatamaa. Ara oveja k'ïup'ee baparik'a chi k'ara t'ïmaa p'anadak'ãri, mãga pik'a iru k'ïup'ee baji. 33 Iru k'ïra nejasiapijida mãik'aapa maarepida chupiria k'awada-e paji. ãchi audú t'ãri k'achia-idaa p'anadap'edaa perã, pee atapëijida. Maperã irudeepa warra apida uchiada-e paji. Mágá iru peedak'ãri, uchiapijida na p'ek'au eujãdeepa.'

(Is 53.7-8)

- ³⁴ Māpai Etiopiadepemapa Felipemaa iidiji:
—Mi chupiria k'awáaji. ¿K'aideta pedeemaa bima aji, na Ak'õre pedee jaraparipa; ichide wa awaraa eperãde?
- ³⁵ Māpai Felipepa ma Etiopiadepemamaa māgaji:
—Pia leemaa bi Tachi Ak'õre Warrade; Jesús p'asada.
Māpai Felipepa jarateemaa beeji jōma Jesupa ooda eperãarã k'aripait'ee.
- ³⁶ Maap'eda waawipai ode wāyaadak'ãri pania paraamãi, mǎgí eperãpa māgaji:
—Nama pania paraa. ¿Sǎap'eda mi poro choo-ema? aji.
- ³⁷ [Felipepa p'anauji:
—Pia wāara Jesucristode ijãa bi pirã, pia bida aji.
Ma eperãpa māgaji:
—Mia ijãa bida aji, Jesucristo Tachi Ak'õre Warra.]
- ³⁸ Ma carro t'ibaipip'eda, āchi omee weda irabajida mǎik'aapa wājida pania paraamaa. Mama Felipepa poro chooji. ³⁹ Paniadeepa uchiadak'ãri, Felipe wēpadachi Tachi Ak'õre Jaurepa ateeda perã. Ma Etiopiadepemapa waa unu-e paji. Mamida ichi o-ia wāji ichi eujãdee. ⁴⁰ Mǎmisa Ak'õre Jaurepa Felipe uchiapiji Azoto p'uurude. Mamǎik'aapa p'uuru bee chaa Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee jaratee wāpachi Cesarea p'uurude panarumaa.

9

Saulopa Cristode ijãada (Hch 22.6-16; 26.12-18)

- ¹ Felipepa mǎga oo bi misa, Saulopa Cristode ijãapataarã peek'ooit'eeda apachi. Mapa wāji judiorã p'aareerã poro waibiamaa ² mǎik'aapa iidiji k'art'a p'ã teedamerã. K'isia iru baji wāit'ee Damasco p'uurudee Tachi Ak'õre Ode P'anirãda apata jiride, imik'iraarã wēraarã ome, mǎgírã jita p'e ateeit'ee Jerusalendee. Ma k'art'a p'ãdap'edaade jaraji Saulopa oo k'inia bi, judiorã poroorãpa Tachi Ak'õre Ūraa jarateepata te bee chaa k'awaadamerã mǎik'aapa k'aripadamerã. ³ Ma k'art'a p'ãdap'edaa atap'eda, Saulo wāji. Damasco k'ait'a pa wāk'ãri, it'ariipa ichi iri idaa jēra t'itudachi. ⁴ Mǎga unuk'ãri, Saulo eujãde baainaji. Maap'eda pedee ūriji:
—Saulo, Saulo ¿sǎap'eda michideerã jiri nima? aji.
- ⁵ Saulopa iidiji:
—¿Pi, k'aima? aji.
Chi pedee badapa p'anauji:
—Mi Jesupi, pia jiri ni eperãarã poro waibia. ⁶ P'irabáiji mǎik'aapa wāji p'uurudee. Mama jaradai pia k'ãata oot'ee.
- ⁷ Saulo ome wā nipadap'edaarã pedee wēe ak'inĩ p'aneejida p'era jōnipa, ārapa pedee ūridap'edaa perã. Mamida unuda-e paji k'aipata pedee bi. ⁸ Ma t'ēpai Saulo p'irabaidachi. Mamida tau ēek'ãri, maarepida unuk'aa paji. Mǎgá juade jitadap'eda, ateejida Damascoddee. ⁹ K'ãima õpee mama baji tau p'ãriu; maarepida ne-inaa to-ee mǎik'aapa nek'o-ee.
- ¹⁰ Ma p'uurude bapachi eperã Cristode ijãapari, t'ijarapatap'edaa Ananías. Saulo mǎga bi misa, Ak'õrepa k'ãimok'araa pik'a bide Ananías t'ijaraji. Ichia p'anauji:
—Tachi Waibia, mi nama bida aji.
- ¹¹ Ak'õrepa māgaji:
—Wāji calle t'ijarapata Derechamaa mǎik'aapa Judas tede iidiji Tarso pida, t'ijarapata Saulo. Mǎgipa mimaa it'aa t'ĩmaa bida aji. ¹² Mǎgimaa k'ãimok'araa

pik'a bide mia unupijida aji, eperã t'ijarapata Ananías wãru irumaa mãik'aapa jua biru iru ñri, waya pia unumerã.

¹³ Mãga ùrik'ãri, Ananiapa mãgaji:

—Tachi Waibia, mia ùridooda aji, jã eperãpa pide ijãapataarã miapida Jerusalende. ¹⁴ Ìrá nama che bi p'aareerã poroorãpa k'aripa k'inia p'anadairã. Maperã pëijidada aji, pide ijãapataarã jita p'e atade.

¹⁵ Mamãda Ak'õrepa p'anauji:

—Wãpãde aji, mia iru jirit'erada perã mi ùraa jarateenamerã awaraa eujãdepemaarãmaa mãik'aapa ãchi reyrãmaa, ichiaba Israel pidaarãmaa. ¹⁶ Mia irumaa k'awapiit'eeda aji, sãgapi iru mia iru p'anapataadait'ee, mia ooda jaratee k'inia bi k'aurepa.

¹⁷ Maap'eda Ananías wãji Saulo badamaa. Teeda panap'eda, jua biji iru ñri mãik'aapa mãgaji:

—K'õp'ãyo Saulo, pia unuda ode che wãk'ãri, Tachi Waibia Jesupata mi pëijida aji, pia waya unumerã mãik'aapa Tachi Ak'õre Jaure ome beemerã.

¹⁸ Aramata Saulo taudeepa chik'o escamak'a baaijida mãik'aapa waya pia unu beeji. Maap'eda poro choopiji Ananiamaa. ¹⁹ T'ëepai nek'oji waya juatau paraait'ee. Ewari chok'ara-ee beeji Damascodepemaarã Cristode ijãapataarã ome.

Saulopa Damasco p'uurude jarateeda

²⁰ Saulopa jarateenapachi Ak'õre Ùraa jarateepata tede. Jarapachi Jesuta Tachi Ak'õre Warra. ²¹ Mãga ùridak'ãri, jõmaarãpa ak'itrua para beepachi mãik'aapa mãgapachida:

—¿Nãgí paji-ek'ã ajida, Jerusalende jiri nipapata peeit'ee jõmaweda Jesude ijãapataarã? ¿Ichiaba nama cheji-ek'ã ajida, ijãapataarã jita p'e ateede p'aareerã poroorãmaa?

²² Mãga jarapachida mĩda, Saulopa ewari chaa waapiara jarateepachi Jesuta Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã k'aripamerã. Mapa judiorã Damascode p'anapatap'edaarãpa k'awadak'aa paji k'ãata k'ĩsiadai.

Saulo judiorã juadeepa uchiada

²³ Ma t'ëepai taarã pak'ãri, judiorãpa pedeetejida Saulo peet'aadait'ee. ²⁴ Mamãda ichia k'awaa ataji. Æstaawa mãik'aapa p'ãrik'ua p'uuru t'ĩupata chaa ot'ewa p'anapachida uchiak'ãri jita atadait'ee. ²⁵ Mamãda ijãapataarãpa k'oraa choma bide t'i atajida mãik'aapa chi p'uuru ik'aawa t'iak'au jëra bi ñriipa irabai pëijida. Mãgá mirudachi.

Saulo Jerusalende

²⁶ Mamãik'aapa Saulo Jerusalendee wãji. Mama ijãapataarã ome k'õp'ãyo meraa k'inia baji. Mamãda jõmaarãpa iru waawee p'anapachida. Ijãadak'aa paji wãara irua Cristode ijãa bi. ²⁷ Awaraa ijãapataarã mãga p'anajida mĩda, Bernabepa ateeji Cristopa jirit'eradaarãmaa. Nepiriji Saulopa Tachi Waibia unuda Damasco ode mãik'aapa Jesupa irumaa pedeeda. Maap'eda nepiriji Saulo Damascode bak'ãri, waawee-ee jarateemaa bada Jesupa ooda. ²⁸ Mãgá Saulo beeji Jerusalende mãik'aapa nipapachi Cristode ijãapataarã ome. Mama bide Cristopa ooda waawee-ee jarateepachi judiorãmaa. ²⁹ Ichiaba aupedeepachi judiorã griego pedee pedeepataarã ome. Mapa ãrapa iru peet'aa k'inia p'anapachida. ³⁰ Cristode ijãapataarãpa mãga k'awaadak'ãri, ateejida Cesarea p'uurudee. Mamãik'aapa pëijida Tarso p'uurudee.

³¹ Maapai ijãapataarã Judeadepemaarã, Galileadepemaarã mãik'aapa Samariadepemaarã k'ãiwee p'anapachida. Ak'õre Jaurepa ãchi k'aripapachi

perã, waapiara oo k'awaa wãpachida Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi mãik'aapa chok'araara ïwa wãpachida.

Pedropa eperã t'ïjarapatap'edaa Eneas jipada

³² Maapai Pedropa Cristode ijãapataarãmaa p'asia nipak'ãri, panaji Lida p'uurude. ³³ Mama ununaji eperã t'ïjarapatap'edaa Eneas. Mãgí ocho años iru baji chiwa bi. ³⁴ Ma eperã unuk'ãri, Pedropa irumaa mägaji:

—Eneas, Jesucristopa pi jiparupi. P'irabaipáde aji, mãik'aapa pichi p'aru bedáji.

Aramata Eneas p'irabaidachi. ³⁵ Chok'ara Lida p'uurude p'anapatap'edaarãpa mãik'aapa Sarón eujãde p'anapatap'edaarãpa Eneas jipa bi unudak'ãri, Jesucristode ijãajida.

Dorcas piup'eda, chok'ai p'irabaida

³⁶ Maapai Jope p'uurude baji wëra Cristode ijãapari, t'ïjarapachida Tabita; griego pedeede Dorcas apata. Mãgí wërapa awaraarã k'aripapachi mãik'aapa chupiria beerãmaa ne-inaa teepachi. ³⁷ Ma wëra k'ayaadachi mãik'aapa jai-idaaji. Judiorãpa oopatap'edaak'a iru k'ap'ia k'uit'aadap'eda, te it'ipema pisode binajida. ³⁸ Maapai Pedro Lida p'uurude baji. Lida Jope p'uuru k'ait'a bada perã, ijãapataarãpa eperãarã omé pëijida irumaa. Mãganajida:

—Isapai chepáde ajida, Jopedee.

³⁹ Pedro wãji ãchi ome mãik'aapa panadak'ãri, ateejida piuda bïmaa. Jõmaweda p'ëtrãarã jëe para baji iru ik'aawa mãik'aapa Pedromaa ak'ipijida Dorcapa p'aru k'aat'ida chok'ai bak'ãri. ⁴⁰ Pedropa jõmaweda taawaa uchi-apik'ooji. Mãpai bedabaip'eda, it'aa t'ïji. T'ëepai jai-idaa badamaa ak'iji mãik'aapa mägaji:

—¡Tabita, p'irabáiji!

Iru tau ëeji mãik'aapa Pedro unuk'ãri, su-ak'i beeji. ⁴¹ Pedropa juadeepa p'irabai ataji mãik'aapa t'ï p'ëji chi p'ëtrãarã mãik'aapa awaraa ijãapataarã, ãchimaa ak'ipiit'ee chok'ai bi. ⁴² Jopedepemaarãpa mägã k'awaadak'ãri, chok'ara Cristode ijãajida. ⁴³ Maperã Pedro k'ãima chok'ara beeji ma p'uurude, ne-e p'oopari t'ïjarapatap'edaa Simón tede.

10

Corneliopa Pedro t'ï pëida

¹ Pedro Jope p'uurude bi misa, Cesarea p'uurude baji eperã t'ïjarapatap'edaa Cornelio. Mãgí Romadepema soldorã batallondepema poro paji. Ma batallón t'ïjarapachida Italiadepema. ² Mãgí eperã t'ãri pia bapachi. Ichi tedepemaarã ome Tachi Ak'õrede ijãapachida. Ichiaba p'arat'a teepachi judiorã k'aripait'ee mãik'aapa Tachi Ak'õremaa it'aa t'ïpachi.

³ Ewari aba a las tres, k'ãimok'araa pik'a bide taawapemak'a unuji it'aripema ángel ichimã t'ïuru mãik'aapa jararu:

—¡Cornelio!

⁴ Corneliopa waaweede mãgí ángel k'ïra ak'i nibeep'eda, iidiji:

—¿K'ãata k'inia bïma? aji.

P'anauji:

—Tachi Ak'õrepa ùrijida aji, pia it'aa iidida mãik'aapa unu bi pia p'arat'a teepari chupiria beerãmaa. Pia pia oo bi iru k'ïrapite. ⁵ Eperã péiji Jope p'uurudee aneemerã Simón Pedro apata. ⁶ Irua pïmaa Ak'õre net'aa jara-teeit'ee. Awaraa Simón, ne-e p'oopari tede bi. Mãgí p'usa ide baparida aji.

⁷ Ma ángel ichi ome pedeemaa bada wāk'āri, Corneliopa t'ĩ pēiji ichi mimi-apataarā omé māk'aapa Romadepema soldao aba Ak'ōrede ijāa bada. ⁸ Ichia k'āimok'araa pik'a bide unuda nepirip'eda, āchi pēiji Jopedee.

⁹ Ai norema imat'ipa āchi Joje p'uuru k'ait'a wārutade, Pedro wāji terrazade it'aa t'ide. ¹⁰ Mama bide jarrapisia nībeeji. Nejoomaa p'ani misa, ichia k'āimok'araa pik'a bide ¹¹ unuji pajā ewadaru. Madeepa it'ariipa che wāji lienzok'a bi. Ma k'ĩ chaa jĩ beeji. ¹² Māgí p'arude ne-animalaarā k'ĩra t'ādo p'anajida: bīriipa nūteepata, bīpa nūteepata māk'aapa wāabaipata. ¹³ Pedropa māga ak'i bide pedee ūriji:

—Pedro, p'irabáiji. Péeji māk'aapa k'opáde aji.

¹⁴ Pedropa p'anauji:

—Tachi Waibia, k'o-eda aji, michi t'oru weda waide k'ok'aa perā jāgee ne-animalaarā, pia k'oik'araa bida ada.

¹⁵ Waya pedee ūriji:

—Ak'ōrepa k'oipia papida k'oik'araa bida anaapáde aji.

¹⁶ Jarada ōpee māga jarap'eda, māgí lienzok'a bi waya it'aa wāji. ¹⁷ Pedropa k'ĩsia beeji k'āata jara k'inia baji ichia unuda māgí k'āimok'araa pik'a badade. Māga nide Simón te iidi wādapa Cornelio mimiapataarā pachejida te t'ĩupata t'aide. ¹⁸ Arii panadak'āri, iidijida:

—¿Nama bik'ā ajida, eperā t'ĩjarapata Simón Pedro?

¹⁹ At'āri Pedro k'ĩsiamaa bide ichi k'āimok'araa pik'a badade, Ak'ōre Jaurepa māgaji irumaa:

—Eperā ōpeerāpa pi jiri nidada aji. ²⁰ P'irabáiji māk'aapa irabáiji. Wāji āra ome k'ĩsia-ee, miata āra pēida perā.

²¹ Pedro irabaip'eda, māgaji ma eperāarāmaa:

—Mida aji, parāpa jiri p'ani. ¿K'āata oo che p'anima? aji.

²² P'anaujida:

—Tai chejida Cornelio, Romadepema soldaorā poropa pēida perā. Iru Tachi Ak'ōrede ijāapari māk'aapa t'āri pia bapari. Mapa jōmaweda Cesareadepema judiorāpa iru k'inia iru p'anapata. It'aripema angelpa jaraji irumaa tai pēimerā pi atade, pi iru temaa wāmerā jarateede.

²³ Māpai Pedropa teeda t'ĩupip'eda, nek'opiji māk'aapa p'aru teeji k'āidamerā. Ai norema, Pedro wāji āchi ome. Jopedepema ijāapataarā ūk'uruurāpa iru k'ōp'āyanajida.

²⁴ Ai norema panajida Cesareade, Corneliopa nimaa badamāi, ichi te pidaarā ome māk'aapa ichia t'ĩ pēida k'ōp'āyoorā k'iniarā ome. ²⁵ Pedro ai temaa panak'āri, Cornelio taawaa cheji māk'aapa Pedro k'ĩrapite bedabaidachi, irumaa it'aa t'ĩit'ee. ²⁶ Mamīda Pedropa p'irabaipiji, māk'aapa māgaji:

—Mi jida pik'a, eperā jīp'aada aji.

²⁷ Maap'eda pedee wādapa teeda t'ĩujida eperāarā see nībadamāi. ²⁸ Māpai Pedropa māgaji:

—Parāpa k'awa p'anida aji, tai judiorā t'ĩudaik'araa bi judio-eerā tede māk'aapa k'ōp'āyo meraadaik'araa bi parā ome. Mamīda Tachi Ak'ōrepa nimaa k'awapijida aji, jōmaarā ome k'ōp'āyo meraaipia bi. ²⁹ Maperā jararutata mi cheji, k'ĩsia-ee. Íra k'awa k'inia bida aji, ¿k'āare-it'eeta mi t'ĩ pēiji?

³⁰ Corneliopa p'anauji:

—K'āima k'ĩmari paruda aji, na horak'a k'ewara, mi it'aa t'ĩmaa bi misa, eperā p'aru uchiterree jĩ bi mi k'ĩrapite bainĩ ba cheji. ³¹ Jaraji ma eperāpa: “Cornelio, Ak'ōrepa ūrijida aji, pia it'aa iidida māk'aapa unu bida aji, pia p'arat'a teepari chupiria beerāmaa. Pia pia oo bi iru k'ĩrapite. ³² Eperā pēipáde

aji, Jope p'uurudee eperã t'ijarapata Simón Pedro atade. Iru baparida aji, awaraa Simón ne-e p'oopari tede p'usa ide.”³³ Maperã mia isapai pëiji pi jiride mäik'aapa pi t'ari pia bairã, cheji. Írá nama jômaweda p'ani misa Ak'õre k'írapite, taipa ùri k'inia p'anida aji, jõma Tachi Ak'õrepa pimaa jarapiru.

Pedropa Cornelio tede jarada

³⁴ Māpai Pedro pedeemaa beeji:

—Írá wāara mia k'awaaruda aji, Tachi Ak'õrepa mi auk'aarã apemaarã k'āyaara pipiara ak'i-e bi.³⁵ Awaraa eujādepemaarã jida k'inia iru bapari ichide ijāadak'āri mäik'aapa ne-inaa pia oodak'āri.³⁶ Tachi Ak'õrepa k'awapiji Israeldeepa uchiadap'edaarāmaa ichia āchi k'āiwee p'anapiit'ee Jesucristo k'aurepa, iru jõmaarã Waibia perã.³⁷ Parāpa pia k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa ooda Galilea eujāde mäik'aapa Judea eujāde, Juanpa poro choopia bida a nipada t'ēpai.³⁸ Ichiaba k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa Jesús Nazaretdepema pëida ichia oopi bik'a oomerã, ichi Jaurepa k'aripap'eda. Māgí Jesupa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa oo nipaji mäik'aapa jipapachi eperāarã netuara merātia beerã. Māga oopachi Tachi Ak'õre iru ome bada perã.³⁹ Tai iru ome nipapatap'edaarāpa unujida jômaweda irua ooda Judea eujāde mäik'aapa Jerusalén p'uurude. Ichiaba p'anajida iru kususode peedak'āri.⁴⁰ Mamīda Tachi Ak'õrepa iru chok'ai p'irabai ataji k'āima õpeemaa, maap'eda taimaa unupiji.⁴¹ Judiorã jõmaarāmaa unupi-paji. Jip'a taimaapaita unupiji, Tachi Ak'õrepa ai naaweda tai jirit'erada perã iru unudamerã. Chok'ai p'irabaida t'ēpai iru tai ome nek'oji ak'ipiit'ee wāara chok'ai bi.⁴² Ai t'ēpai irua tai pëiji judiorāmaa jaranadamerã taipa unudap'edaa mäik'aapa jarateenadamerã iruta Tachi Ak'õrepa bida jõmaarã Waibia. Ak'õre ewari waibia ewate chok'ai p'anirāpa oopata mäik'aapa piudap'edaarāpa oopatap'edaa ak'iit'ee.⁴³ Jômaweda Ak'õre pedee jarapataarāpa irua ooit'ee bada k'awa p'anajida mäik'aapa jarapachida Tachi Ak'õrepa iru k'aurepa wēpapipariit'ee irude ijāarutaarāpa p'ek'au k'achia oopata.

Tachi Ak'õre Jaure judio-eerāmaa cheda

⁴⁴ At'ari Pedro pedeemaa bide, Ak'õre Jaure cheji chi ūrimaa p'anadap'edaarāmaa.⁴⁵ Judiorã ijāapataarã Pedro ome chedap'edaarã ak'itrua para beeji, Tachi Ak'õrepa ichi Jaure ba chepida perã judio-eerã k'ap'iade.⁴⁶ Ūripachida pedee para bi āchia k'awada-e p'ani pedeede mäik'aapa Ak'õremaa it'aa iidi para bi.⁴⁷ Māpai Pedropa māgaji:

—Tachi Ak'õrepa na eperāarāmaa ichi Jaure pëiru taimaa pëidak'a. Māga bita, ¿k'aipa poro choonaapāde adayama? aji.

⁴⁸ Māpai Pedropa jaraji Jesucristo t'ide poro choopidamerã. Maap'eda Corneliopa chupiria iidiji Pedromaa āchi ome taarã beemerã.

11

Pedropa nepirida ijāapataarã Jerusalende p'anadap'edaarāmaa

¹ Cristopa jirit'eradaarã mäik'aapa apemaarã ijāapataarã Judea eujāde p'anirāpa ūrijida judio-eerāpa Tachi Ak'õrepa jara pëida ūridap'eda, ichiaba Cristode ijāadap'edaa.² Mapa Pedro waya chek'āri Jerusalende, ūk'uru judiorã Cristode ijāa p'anadap'edaarã k'irau p'anajida irua ooda k'aurepa judio-eerã t'āide.³ Iidijida:

—¿Sāap'eda judio-eerã ak'inajima? ajida. ¿Sāap'eda āra ome nek'ojima? ajida.

⁴ Māpai Pedropa nepirīmaa beeji jômaweda Tachi Ak'õrepa ichimaa k'awapida:

5 —Mi bajida aji, Jope p'uurude. It'aa t'ĩmaa bide k'āimok'araa pik'a bide unuji lienzok'a bi it'ariipa mĩmaa che wã. Ma k'ĩ chaa jĩ beejĩ. 6 Pi-ia ak'iji k'awaait'ee k'āata edajãde paraaji. Unuji ne-animalaarã k'ĩra t'ãdoo, bĩriipa nĩuteepata, k'achia beepata, bipa nĩuteepata mĩik'aapa wãabaipata. 7 Maap'eda pedee ũriji: “Pedro, p'irabáiji. Peep'eda, k'óji.” 8 Māpai mĩa p'anauji: “Waide jãgee ne-animalaarã pia k'oik'araa bida adadepema k'ok'aada” aji.

9 'Māpai it'ariipa waya pedeeji: “Ak'õrepa k'oipia papida k'oik'araa bida anáaji.” 10 Jarada õpee mãga jaraji. Maap'eda ma lienzok'a bi waya it'aa jidiu ataji. 11 Aramata eperãarã õpee pëidap'edaa Cesareadeepa mi jiri chejida mi te badamã. 12 Tachi Ak'õre Jaurepa mĩmaa jaraji wãmerã ãra ome, k'ĩsia-ee. Na k'õp'ãyoorã seis wãjida ichiaba mi ome. Jõmaweda t'ũjida ma eperã ichi mimiapataarã pëi bada temã. 13 Ma eperãpa taimaa nepiriji ichia ángel unuda mĩik'aapa ma angelpa jarada: “Eperã pëipãde aji, Jope p'uurudee eperã t'ĩjarapata Simón Pedro atanadamerã. 14 Irua jarayada aji, sãga Ak'õrepa pi o k'achiadeepa k'aripa atai pichi te pidaarã ome.”

15 'Mi pachep'eda, pedeemaa beek'ãri, Ak'õre Jaure ãramaa cheji, naaweda tachi judiorãmaa chedak'a. 16 Mãga pak'ãri, mĩa k'irãpaji Tachi Waibiapa jarada: “Wãara Juan Bautistapa poro choopachi paniapa. Mamĩda Tachi Ak'õrepa ichi Jaure ba chepiit'ee parã k'ap'ĩade.” 17 Mãgã mĩa k'awaaji Tachi Ak'õrepa ichi Jaure ba chepi k'inia bi ãra ome tachi ome ba chepidak'a, auk'a ijãapata perã Tachi Waibia Jesucristode. Mãga bita ¿sãga mĩa Tachi Ak'õrepa ooda k'achia bida ayama? aji.

18 Jerusalendepema ijãapataarãpa mãga ũridak'ãri, k'ĩup'ee para beejĩ. Maap'eda it'aa t'ĩjida Tachi Ak'õremaa. Mãgajida:

—¡Mãgara Tachi Ak'õrepa ichi Jaure judio-eerã k'ap'ĩade ichiaba ba chepiit'ee, k'achia oodaamaa p'aneedak'ãri mĩik'aapa Jesucristode ijãadak'ãri!
¡Mãgã ichita iru ome chok'ai p'anapataadait'ee!

Ijãapataarã Antioquía p'uurude chip'epatap'edaa

19 Esteban piuda t'ẽepai, Jesucristode ijãapataarã jirĩmaa p'anadak'ãri peedait'ee, ũk'uru miruk'oodachida Fenicia eujãdee, Chipre isladee mĩik'aapa Antioquía p'uurudee. Æchi wãdap'edaa chaa Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee jarateepachida judiorãmaa aupai. 20 Mamĩda Cristode ijãapataarãpa Chipreddepemaarã mĩik'aapa Cirene p'uurudepemaarã chedap'eda Antioquía p'uurude, Jesupa ooda eperãarã k'aripait'ee jarateepachida judio-eerãmaa. 21 Tachi Ak'õrepa ãra k'aripaji. Mapa judio-eerã chok'ara Jesucristode ijãa p'aneejida.

22 Ijãapataarã Jerusalendepemaarãpa mãga ũridak'ãri, Bernabé pëijida Antioquiadee. 23 Panak'ãri, Bernabepa unuji Tachi Ak'õrepa ãra k'aripada. Mapa o-ĩadachi. Ũraaji t'ãriipa Cristode ijãadamerã mĩik'aapa irua oopi bik'a oodamerã. 24 Bernabé eperã t'ãri pia bapachi. Cristode pia ijãapachi mĩik'aapa oopachi Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Maperã eperãarã chok'ara Cristode ijãajida iru k'aurepa.

25 Ma t'ẽepai Bernabé wãji Tarso p'uurudee Saulo jiride. 26 Unu atak'ãri, ateeji Antioquiadee. Mama p'aneejida año aba ijãapataarã ome jarateemaa Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Eperãarã chok'araarãpa Æchia jarateeda ũripachida. Antioquía p'uurude naapiara Cristode ijãapataarã t'ĩ bijida Cristodeerã.

27 Maapai Ak'õre pedee jarapataarã ũk'uru wãjida Jerusalendepema Antioquiadee. 28 Mama p'anide mĩirãdepema aba t'ĩjarapatap'edaa Agabo, ijãapataarã k'ĩrapite bainĩ beep'eda, Tachi Ak'õre Jaurepa jarapiji jarra

oodait'ee jōmaweda Roma jua ek'ari p'anirā eujāde. Wāara, ai t'ēpai māgipa jaradak'a p'asaji César Claudio Romadepema reyrā poro waibia bak'āri. ²⁹ Antioquiadepema Cristode ijāapataarāpa māga ūridak'āri, pedeetejida Judeadepema ijāapataarā k'aripadait'ee, āchia p'arat'a teedai pitapai. ³⁰ Māgí p'arat'a p'edap'eda, Judeadepema ijāapataarā ak'ipataarāmaa tee pēijida Bernabé ome māik'aapa Saulo ome.

12

Santiago peedap'edaa māik'aapa Pedro carcelde t'i n̄b̄idap'edaa

¹ Bernabé Saulo ome Antioquía p'uurude at'āri p'aní misa, Rey Herodepa Cristode ijāapataarā ūk'uru jirīmaa beejī miapiit'ee. ² Jaraji Juan ĩpema, Santiago espadapa peet'aadamerā. ³ Herodepa k'awaak'āri judiorā o-īa p'aní ichia oo bī unudap'eda, ichiaba Pedro jita atapijī. Māga ooji judiorāpa fiesta pan levadura wēe k'opata oo p'anide. ⁴ Pedro jita atadap'eda, Herodepa carcelde t'i n̄b̄ipijī. Mama Romadepema soldaorā dieciséis p'epachida k'īmarik'īmarīi carcel jīadamerā. Herodepa k'īsia iru baji Pedro imiateeit'ee eperāarā taide Pascua fiesta t'ēpai. ⁵ Māgá Pedro baji carcelde jīapari paraa. Mamīda awaraa Cristode ijāapataarāpa ewari chaa it'aa t'ipachida iru pari.

Tachi Ak'ōrepa Pedro uchiapida carceldepa

⁶ Herodepa Pedro imiateeit'ee pada ewate ai noreweda p'ārik'ua, Pedro jua cadenapa soldao jua k'īraichaa jīp'eda, k'āi baji āchi esajīak'a. Māimisa apemaarā soldaorā taawa jīamaa p'anapachida chi t'īupatamāi. ⁷ Māga nide Pedromāi īdaadachi māik'aapa it'aripema ángel bainī ba chejī. Māgipa Pedro orromāi t'ōbajī māik'aapa māgajī:

—ĭsapai p'irabāijī!

Māga jararuta, cadena baaik'oodachida Pedro juadeepa. ⁸ Māpai ma angelpa māgajī:

—P'aru jī beep'eda, pīchi chancla jī bēejī.

Māga ooji Pedropa. Maap'eda māgajī angelpa:

—Pīchi ĩripema p'aru jī beep'eda, mī ome chéjī.

⁹ Pedro uchijī iru t'ēe, k'awa-ee wāara wa seewa angelpa oo bī. Ichi k'īsia-it'ee k'āimok'araa pik'a baji. ¹⁰ Mamīda wāyaajida chi jīapari naapema, maap'eda araarepema ichiaba. Carcel puerta hierrodee ooda badamāi pachedak'āri calle jādee uchiadait'ee, ma puerta ichi itu ewadachi. Uchiadap'eda, calle jāde wājida māik'aapa ma angelpa ituaba atabējī.

¹¹ Māpai Pedropa k'awaajī k'āimok'araa-e bī. Mapa māgajī:

—ĭrá mīa k'awa bīda aji, wāara Tachi Ak'ōrepa ichi ángel pējī mī k'aripait'ee Herodes juadeepa māik'aapa judiorā poroorā k'achia oodait'ee padadeepa.

¹² Māga k'awaak'āri, Pedro wājī María temaa. Māgí Juan nawe paji. Ma Juan ichiaba t'ījarapachida Marcos. Arii ijāapataarā chok'ara it'aa t'īmaa p'anajida Pedro pari. ¹³ Ma te t'īupata taawaik'a eereepa Pedropa t'ījī. Māpai te ak'ipari awēra Rode apatap'edaapa ak'ī chejī k'awaait'ee k'aita māga nī. ¹⁴ Pedro otau k'awaak'āri, o-īadachi. O-īapa puerta ewa-ee, edaa p'iradachi jarade Pedro taawa bī. ¹⁵ Māga ūridak'āri, māgajida:

—ĭK'īra k'awa-ee n̄b̄ik'ā? ajida.

Mamīda ichia wāarada ak'āri, āchia māgapachida:

—Iru-epī, Tachi Ak'ōre angelpī; iru ome nipaparida ajida.

¹⁶ Māimisa Pedropa taawaik'a eereepa t'īmaa bapachi. Māpai puerta ewadap'eda, unudak'āri, p'eradachida. ¹⁷ Mamīda ichi juapa jaraji k'īup'ee

p'aneedamerã mãik'aapa nepiriji sãga Tachi Ak'õrepa ichi carceldeepa uchía atada. Maap'eda mägaji:

—Nepiride wãti Santiagomaa mãik'aapa apemaarã Cristode ijãapataarãmaa. T'ëepai Pedro wãji awara ãyaa.

¹⁸ Ewarik'ãri, carcelde k'ĩraupik'a para beeji, k'awada-e pada perã sãmaa wãji Pedro. ¹⁹ Herodepa k'awaa atak'ãri, jaraji jirínadamerã. Mamĩda p'oyaa unuda-e pada perã, chi soldaorã jĩa p'anadap'edaarãmaa iidip'eda, jita p'e atapiji mãik'aapa peepik'ooji. Ma t'ëpai Herodes uchíaji Judeadeepa mãik'aapa Cesarea p'uurude banaji.

Herodes piuda

²⁰ Maapai Herodes k'ĩrau baji Tiro p'uurudepemaarã ome mãik'aapa Sidón p'uurudepemaarã ome. Mapa ãchi wãjida iru ome pedeede. Mamĩda panadak'ãri, p'aajida Herodes mimiapataarã poro aba, Blastomaa, irua naapĩara chupĩria iidinamerã ãchi pari, chõoda-e pait'ee. Mãga oojida ãchia ne-inaa k'odait'ee netonapachida perã Herodes jua ek'ari p'anadap'edaarã eujãde. ²¹ Ma eperãpa iidinak'ãri, Herodepa jaraji ichia jararu ewate chedamerã. Ma ewate pak'ãri, ichi p'aru pia jĩ beep'eda, rey su-ak'i beeparide su-ak'i banaji mãik'aapa pedeemaa beeji. ²² Ichi pedeemaa ùridak'ãri, eperãarã biuk'a nĩbeeji mãik'aapa mägapachida:

—Nãgí eperã nama pedeemaa bi eperã-eda ajida. Ak'õre waibiak'ata bida apachida.

²³ Aramata, angelpa Herodes k'ayaapit'aaji, irua itria-e pada perã mãga jaradak'ãri. Mapa mok'it'a k'ida p'uapa piuji.

²⁴ Maapai ijãapataarã chok'araara iwa wãpachida. T'imipĩara jaratee wãpachida Tachi Ak'õrepa ooda Cristo piuda k'aurepa.

²⁵ Bernabé Saulo ome Jerusalendepema ijãapataarãmaa tee chejida ma p'arat'a ijãapataarãpa teedap'edaa Antioquiade. Maap'eda waya wãjida Antioquiadee. ãchi ome ateejida Juan. Mãgí ichiaba t'ĩjarapachida Marcos.

13

Tachi Ak'õre Jaurepa Bernabé Saulo ome awara bida

¹ Antioquiadepema Cristode ijãapataarã t'ãide paraaji Ak'õre pedee jara-pataarã mãik'aapa jarateepataarã. Mãgĩrã paji Bernabé, Simón (ichiaba t'ĩjarapata Nerro), Lucio Cirene p'uurudepema, Menahem (auk'a warida Galilea pidaarã poro Herodes ome) mãik'aapa Saulo. ² Ewari aba mãirã it'aa t'ĩmaa p'anide nek'oda-ee, Ak'õre Jaurepa mägaji:

—Awara bidapáde aji, Bernabé mãik'aapa Saulo, mia ãra jirit'erada perã oodamerã mimia mia k'ĩsia iru bi ãchi-it'ee.

³ It'aa t'ĩdap'eda nek'oda-ee, mãgĩrã ãri jua bijida, maap'eda pëijida.

Saulo Bernabé ome Chipre islade

⁴ Tachi Ak'õre Jaurepa mägá pëida perã, Bernabé Saulo ome wãjida Seleucia p'uurudee. Mama barcode bataudap'eda, Chipre isladee wãjida. ⁵ Salamina p'uurude panadak'ãri, Tachi Ak'õrepa ooda Cristo piuda k'aurepa judiorãmaa jarateemaa p'aneejida, Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata tede. Ichiaba Juan Marcos mama nipaji ãchi ome k'aripait'ee.

⁶ Chipre isla jõmaweda bĩrĩpa wãyaa wãdapa, jaratee wãjida Pafos p'uurude panarutamaa. Mama ununajida judío t'ĩjarapatap'edaa Barjesús. Mãgipa petau tau k'awaa baji. Seewa-idaa bapachi, ichia Tachi Ak'õre pedee jara-parida apachi perã. ⁷ Mãgí Romadepema poro Sergio Paulo k'õp'ãyo paji.

Sergio Paulo k'ĩsia k'awaa baji. Mapa t'ĩ pëiji Bernabé m̄aik'aapa Saulo, ũri k'inia bada perã áchia jarateepata Tachi Ak'õrepa ooda Cristo piuda k'aurepa. ⁸ Mamĩda áchia jarateemaa p'ani misa, m̄agí petau tau k'awaa b̄ipa, (griego pedeede Elimas apatap'edaa) jarapachi Romadepema poromaa irua ijãanaamerã áchia jaratee p'ani. ⁹ M̄apai Saulo, ichiaba Pablo apatap'edaapa, Ak'õre Jaure iru ome bapachi perã, m̄agí petau tau k'awaa bi k'ĩra pia ak'iji m̄aik'aapa m̄agaji:

¹⁰ —¡Seewa-idaa, netuara warra! ¡K'achia ooyaa bi! ¿Chĩara k'ũra k'inia bi-ek'ã seewa jara b̄ipa? ¿Sãap'eda Ak'õrepa jarateepida pia seewada aparima? ¹¹ ĩraweda Ak'õrepa pi k'achia ooit'ee. Pi tau p'ãriu baibeeit'ee. Taarã m̄agá nipait'eeda aji, ak'õrejĩru unu-ee.

Aramata Elimas tau p'ãriudachi m̄aik'aapa pariatua jiri nipapachi ichi juadeepa jidibai ateedamerã. ¹² Romadepema poropa m̄aga unuk'ãri m̄aik'aapa áchia jaratee p'ani ũrik'ãri, k'awaaaji wãarata pedee p'ani. Mapa Cristode ijãaji.

Pablo Bernabé ome Antioquía p'uurude

¹³ Pablo m̄aik'aapa ichi ome nipapatap'edaarã Pafos p'uurudeepa barcode wãjida Perge p'uurudee. M̄agí p'uuru Panfilia eujãde bi. Mama p'anide Juan Marcopa áchi atabëiji m̄aik'aapa apitee wãji Jerusalendee. ¹⁴ Mamĩda áchi Pergedeepa wãjida Antioquía p'uurudee. M̄agí p'uuru Pisidia eujãde bi. Mama p'anide ĩpata ewate t'ũjida judiorã Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata tede m̄aik'aapa su-ak'i p'aneejida. ¹⁵ M̄agí tedepema judiorã poroorãpa Moisepa p'ãda m̄aik'aapa Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaa pedeedap'eda, jara pëijida Pablomaa m̄aik'aapa Bernabemaa:

—Tachi auk'aarã, parãpa eperãarãmaa pedee pia jara k'inia p'ani pirã, ĩraweda jaradapãde aji.

¹⁶ M̄apai Pablo it'a ak'inĩ beep'eda m̄aik'aapa juapa jarap'eda k'ĩup'ee p'aneedamerã, m̄agaji:

—Ũrĩti Israel pidaarã m̄aik'aapa parã awaraa eujãdepemaarã, Tachi Ak'õrede ijãa p'anĩrã. ¹⁷ Tai Israel pidaarãpa ijãa p'anida aji, chonaarãweda Tachi Ak'õrepa tai chonaarã jirit'eraji ichi-it'ee. Áchi ĩwapiji Egiptode, at'ãri awaraa eujãdepemaarãk'a p'anajida m̄ida. Ichi juapa áchi mam̄aik'aapa uchiapiji, ichi jõmaarã k'ãyaara waibiara bairã. ¹⁸ Ma awara áchi ak'ipachi cuarenta años eujã pania wëe bide wãyaadak'ãri. ¹⁹ Canaán eujãde panadak'ãri, ichia Canaandepema awara-awaraa to pidaarã siete k'iniipiji, ãra eujã tai judiorã chonaarãpa atadamerã. ²⁰ Ak'õrepa tai judiorã jirit'eradak'ãriipa m̄agí eujã Canaánde atarutamaa cuatrocientos cincuenta años paji.

'Ma t'ëepai Tachi Ak'õrepa eperãarã charraarãk'a b̄iji aba-abaa, áchi ak'ipataadamerã, ichi pedee jarapari Samuel áchi poro waibia parumaa. ²¹ M̄apai áchia iidijida Samuelmaa rey b̄imerã áchi ak'ipari. Mapa Tachi Ak'õrepa Saúl áchi rey papiji cuarenta años. M̄agí Quis warra paji, Benjamín èreerãdepema. ²² Ai t'ëepai Saúl uchiapip'eda, Tachi Ak'õrepa Rey David b̄iji iru pari. M̄agaji:

'Mia Jesé warra David unujida aji, mia k'inia bik'a. Ichiaba mia k'awa bida aji, irua ooit'ee mia oopi k'inia bik'a.' (1 S 13.14)

²³ 'Rey David èreerãdeepa uchiaji Tachi K'aripapari. M̄agí Jesús, Tachi Ak'õrepa pëida Israel pidaarã k'aripamerã, ichia naaweda jaradak'a ichi pedee jarapataarã it'aideepa. ²⁴ M̄agí Jesús chei naaweda, Juan Bautistapa jarateepachi jõmaweda Israel pidaarãmaa áchi p'ek'au k'achia oo amaadamerã

māik'aapa poro choopidamerā. ²⁵ Māpai Juanpa, ichi mimia aupa wāk'āri, māgaji:

'Mi parā poro waibia-e, parāpa k'isia p'anik'a. Mamīda mi t'ēpai cheit'eeda aji, eperāarā poro waibiara bi. Mia iru chancla jida ēraik'araa bida aji, iru mi k'āyaara waibiara bairā.' (Mr 1.7)

²⁶ 'Mīchi auk'aarā, Abrahamdeepa uchiadap'edaarā, ichiaba parā judio-eerā, jūrīti! Tachi Ak'ōrepa tachi jōmaarāmaa jara pēi bi sāga ichia tachi o k'achiadeepa k'aripa ata k'inia bi. ²⁷ Eperāarā Jerusalende p'anapatap'edaarāpa māik'aapa āchi poroorāpa k'awada-e p'anajida Jesús Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā k'aripamerā. Ichiaba k'awadak'aa paji Tachi Ak'ōrepa jara k'inia bada chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade, īipata ewari chaa judiorāpa māgī leepata mīda Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Maperā āchiata oojida ma ūraade jaradap'edaak'a Jesús peepidak'āri. ²⁸ Irua maarepida k'achia oo-e paji. Mamīda āchia iru pee k'inia p'anajida. Mapa Pilatomaā iidinajida peepit'aamerā. ²⁹ Maap'eda jōma oodap'eda iru ome Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara badak'a, awaraarāpa kurusodeepa irabai atadap'eda, ianajida. ³⁰ Mamīda Tachi Ak'ōrepata chok'ai p'irabaipiji. ³¹ Ai t'ēpai iru ome chedap'edaarāpa Galileadeepa Jerusalende unuda chok'ara unupachida, māik'aapa ĩrá tai auk'aarāmaa āchia unudap'edaa jara p'ani.

³² 'Mapa taipa parāmaa nāgī pedee pia jara k'inia p'ani. Tai judiorā chonaarāmaa Tachi Ak'ōrepa jaraji ³³ aba pēiit'ee eperāarā k'aripade. Mamīda ichia māgī pēi-e paji tai chonaarā chok'ai p'ani weda. Jīp'a pēiji āchideepa uchiadap'edaarā, tachi ĩrapemaarā chok'ai p'anide. Māgī pēida paji ichi Warra Jesús, ichia chok'ai p'irabaipida. K'awa p'ani ichi Warra pēiji ichi ūraa p'ādadepema Salmode jara bairā:

'Mia idi jōmaarāmaa jara bi pi mi Warra.' (Sal 2.7)

³⁴ Tachi Ak'ōrepa jaraji ichi Warra chok'ai p'irabaipiit'ee, waa piu-e pait'ee ichi ūraa p'ādade jara bik'a:

'Rey Davidmaa jaradak'a mia ooit'ee, mia wāarata jarapari perā.' (Is 55.3)

³⁵ Ichiaba jara bi awaraa Salmo p'ādade:

'Pia mi k'ap'ia beraupi-e pait'ee, mia oopari perā pia mimaa oopi bik'a.' (Sal 16.10)

³⁶ 'Wāara na eujāde bak'āri, Rey Davidpa ooji Tachi Ak'ōrepa k'isia iru badak'a. Maap'eda jai-idaaji. ĩajida chi ak'ōreerā ik'aawa māik'aapa ichi k'ap'ia beraudachi. ³⁷ Mamīda Tachi Ak'ōrepa Jesús chok'ai p'irabaipida k'ap'ia berau-e paji. ³⁸ Maperāpi, tachi auk'aarā, k'awaadaipia bi Tachi Ak'ōrepa tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapipari Jesús piuda k'aurepa. ³⁹ Ma k'aurepa ichide ijāapataarā p'ek'au k'achia wēe p'ani Tachi Ak'ōre k'īrapite. Moisepa p'ādak'a oodap'edaa k'aurepa p'ek'au k'achia wēpak'aa paji mīda, Tachi Ak'ōrepa Jesude ijāapataarā p'ek'au k'achia wēpapipari, Jesupa ooda k'aurepa. ⁴⁰ K'īrak'aupai p'anadai Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade jara bik'a:

⁴¹ 'Ūrīti parā chi oo iru p'anapataarāpa Tachi Ak'ōrepa jara bi. Ak'īti māik'aapa ak'ītrua para bātī. Parā at'āri chok'ai p'anide mia ooit'ee ne-inaa parāpa ijāada-e pai, ai naaweda abaapa parāmaa māga jararu pijida.' (Hab 1.5)

⁴² Pablo Bernabé ome judiorā Ak'ōre Ūraa jarateepata tedeepa uchiadak'āri, chi waa k'awa k'inia p'anadap'edaarāpa chupiria iidijida īipata ewate pak'āri waya jaratee chedamerā. ⁴³ Judiorā māik'aapa judio-eerā Tachi Ak'ōrede ijāapataarā uchiadap'eda, chok'ara wājida Pablo māik'aapa Bernabé t'ēe.

Maperã áchia ma Ak'õrede ijãapatap'edaarãmaa ùraajida k'irãpadamerã Tachi Ak'õrepa áchi k'aripada Cristo piuda k'aurepa.

⁴⁴ Apema tomiade ñipata ewate, perã jõmaweda p'uuru pidaarã cheepurujida Ak'õrepa jarapida ùride. ⁴⁵ Mamãda judiorãpa unudak'ãri eperãarã chok'ara see ñibi, k'ĩraudachida mãik'aapa Pablomaa ik'achia jaramaa p'aneejida, Cristo ãpite paara. ⁴⁶ Mãpai Pablopa Bernabé ome waawee-ee p'anaujida:

—Tachi Ak'õrepa tai naapiara pëijida ajida, parã judiorãmaa ichia jara pëida Cristode jarateedamerã. Mamãda parãpa ùri k'iniada-e p'anadairã, pãchi k'ĩradoopa atuadait'ee. Mãga p'anadairã, tai wãdait'ee judio-eerãmaa jarateede. ⁴⁷ Mãga oodait'ee Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bairã:

'K'õp'ãyoorã ome lámpara pëipatak'a ñdaamerã ode p'ãrik'ua nipadak'ãri, mãga pik'a mia pi pëiru mi o ak'ipimerã na p'ek'au eujãdepemaarãmaa. Mia mãgã pëiru k'inia bairã pia chi t'imiara beerã paara o k'achiadeepa k'aripa atamerã.' (Is 49.6)

⁴⁸ Judio-eerãpa mãga ùridak'ãri, o-ia para beeji mãik'aapa Tachi Ak'õrepa jara pëida pia bida apachida. Mãpai Cristode ijãajida chi Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bada ichita chok'ai p'anapataadamerã. ⁴⁹ Mãgãrãpa Tachi Ak'õrepa ooda jaratee wãpachida áchi wãrutamaa. Cristo piuda k'aurepa irua tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji. ⁵⁰ Mamãda judiorãpa pedeejida wëraarã áchik'a Tachi Ak'õre waawepataarã ome. Pablo Bernabé ome ãpite ik'achia pedeejida. Maperã ma p'arat'ara beerãpa mãik'aapa imik'ĩraarã chi p'uuru pidaarã poroorãpa Pablo Bernabé ome ma eujãdeepa jëret'aajida. ⁵¹ Mãirãpa mãga oodak'ãri, Pablo Bernabé ome áchi biiri p'ora nëep'ejida ak'ipidait'ee waa jarateeda-e pait'ee ma judiorãmaa, Cristode ijãadak'aa p'anadap'edaa perã. Maap'eda wãjida Iconio p'uurudee. ⁵² Pablo Bernabé ome mãgã jërek'oojida mĩda, chi Cristode ijãapataarã ma eujãde o-ia p'anajida, Tachi Ak'õre Jaure áchi ome bada perã.

14

Pablo Bernabé ome Iconio p'uurude

¹ Iconiode panadak'ãri, oojida Antioquiade oodap'edaak'a. T'ũujida judiorã Ak'õre Ûraa jarateepata tede mãik'aapa jarajida Tachi Ak'õre Jaurepa jarapidak'a. Mapa judiorã chok'ara Cristode ijãajida, judio-eerã jida ichi-aba. ² Mamãda judiorã Cristode ijãa k'iniada-ee p'anadap'edaarãpa pedee k'achia jaramaa p'aneejida Pablo mãik'aapa Bernabé ãpite. Mapa judio-eerã k'ĩraudachida ãra ome. ³ Mãga p'anajida mĩda, áchi omé arii taarãjida mãik'aapa waawee-ee jarateepachida Tachi Ak'õrepa jarapidak'a, Cristopa áchi k'aripa bapachi perã. Jarateepachida Tachi Ak'õrepa eperãarã pia ooda Cristo piuda k'aurepa. Maperã Ak'õrepa áchima oopiji ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa áchi juadoopa. ⁴ Mamãda, mãga oo p'anajida mĩda, ma p'uuru pidaarã k'ĩsia awara-awaraa p'anajida. Ûk'uru judiorã eere p'anajida, jõdee chi apemaarã Cristopa jirit'eradaarã eere. ⁵ Maapai ùk'uru judiorã mãik'aapa judio-eerã pedeetejida áchi poroorã ome miapidait'ee; mãupa bat'a peedait'ee. ⁶ Mamãda Pablopa Bernabé ome k'awaadak'ãri, mirudachida Licaonia eujãdee, Listra p'uurude mãik'aapa Derbe p'uurude, ichiaba ma p'uuru ik'aawa. ⁷ Mama ichiaba Jesupa ooda eperãarã k'aripait'ee jarateepachida.

Listrade Pablomaa mãupa bat'adap'edaa

⁸ Listra p'uurude p'anide unujida eperã p'oyaa t'iak'aa bi, ichi t'oru weda chiwa bada perã. Ma eperã su-ak'i baji ⁹ ùrimaa Pablopa jarateemaa bi.

Pablopa irumaa ak'ik'ãri mãik'aapa unuk'ãri wãara ijãa bi, k'awaji jipaipia bi.
¹⁰ Mapa ma eperãmaa golpe pedeeji:

—P'irabãiji mãik'aapa jĩp'a bainĩ béeji.

Aramata ma eperã p'inajĩti bainĩ beeji mãik'aapa p'irria beeji. ¹¹ Pablopa ooda unudak'ãri, arii p'anadap'edaarã biuk'a nĩbeeji Licaonia pidaarã pedeede. Mamĩda Pablopa Bernabé ome ãrapa jara p'ani k'awada-e paji. Ærapa mågajida:

—jNãgĩrã ak'õre waibiarã, it'ariipa edaa che p'ani tachi t'ãide eperãarãk'a!

¹² Mãpai Bernabé t'ĩ bijida Greciadepemaarã ak'õre waibia Zeus. Jõdee Pablo t'ĩ bijida Hermes, ichiata pedee bapachi perã. ¹³ Ma p'uuru t'ĩupata k'ait'a Zeumaa it'aa t'ĩpata te iru p'anajida. Maperã atapijida Zeus p'aaremaa aneemerã p'ak'a imik'ĩra, paadait'ee Pablo mãik'aapa Bernabé k'ĩrapite; ma awara nep'ono aneemerã teedait'ee Pablomaa mãik'aapa Bernabemaa, ãchi ak'õre waibiarã jĩak'aapa. ¹⁴ Mamĩda Bernabé Pablo ome k'awaadak'ãri mågá oo p'ani it'aa t'ĩdait'ee ãchi k'ĩrapite, ãchi p'aru jèt'aajida t'ãri p'uupa. Maap'eda nãga bia t'ĩudachida eperãarã t'ãide:

¹⁵ —Eperãarã, ¿sãap'eda nãga oorutama? ajida. Tai ichiaba eperãarãpi parãk'a. Ma-it'eepi tai che p'ani jaradait'ee nãgee net'aa vale-ee baibide ijãa amaadamerã; ma k'ãyaara Tachi Ak'õrede ijãadamerã, iru ichita bapari perã. Tachi Ak'õrepa ooji pajã, na eujã, p'usa mãik'aapa ne-inaa jõmaweda aide nĩbi.

¹⁶ Naaweda Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepemaarãmaa ita-aria ãchia oo k'iniata oopiji. ¹⁷ Mamĩda ichia ãra ak'i baji. Mãga oo bĩpa ak'ipiji ichi Tachi Ak'õre. Ichiata parã-it'ee k'oi chepipari ne-uu pia chaumerã. Mågá iru p'ani nek'odait'ee mãik'aapa o-ĩa p'anadait'ee.

¹⁸ Pablopa Bernabé ome ma jõma jarajida mĩda, perã p'oyaada-e paji eperãarã p'ak'a imik'ĩra peenaadamerã mãik'aapa it'aa t'ĩnaadamerã ãchi k'ĩrapite.

¹⁹ Ai t'ẽepai pachejida judiorã Antioquía p'uurudeepa mãik'aapa Iconio p'uurudeepa. Eperãarã ãchi eere pa atadap'eda, Pablomaa mãupa bat'ajida peet'aadait'ee. Piu bi jĩak'aapa, p'uuru k'idaa jidiu baibinajida. ²⁰ Mamĩda Cristode ijãapataarã Pablomãĩ seedaidak'ãri, waya p'irabaiji. Maap'eda waya wãji p'uurudee mãik'aapa ai norema wãji Bernabé ome Derbe p'uurudee.

²¹ Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee jarateedak'ãri Derbede, eperãarã chok'ara ijãajida. Mama bap'eda, ãpĩtee chejida Listradee, Iconiodee mãik'aapa Antioquiadee. ²² Ma nipadap'edaa chaa ũraajida Cristode ijãapataarã waapiara ijãa p'aneedamerã mãik'aapa mågajida:

—It'aa wãdai naaweda, tachi ichita miadait'eeda ajida, Cristode ijãapata perã.

²³ Ichiaba ijãapataarã para bee chaa ũk'uru jirit'eraajida ijãapataarã ak'i p'anapataadamerã. Mãpai it'aa t'ĩdap'eda nek'oda-ee, ijãapataarã jõmaweda Ak'õre juade bijida.

Pablo Bernabé ome Antioquía p'uurudee wãdap'edaa

²⁴ Maap'eda Pisidia eujãde wãyaajida Panfilia eujãde panarutamaa. ²⁵ Mama bide Ak'õrepa jarapidak'a jarateejida Perge p'uurude. Mamãik'aapa wãjida Atalía p'uurudee. ²⁶ Mama barcode bataudap'eda, wãjida Antioquía p'uurudee, chi ijãapataarãpa Ak'õre juade bidap'edaamãĩ, irua ãchi pia ak'i bapariimerã. Mågá irua k'aripapachi perã, ãchia oojida jõma irua k'inia badak'a oodamerã ma wãdade. ²⁷ Pachedak'ãri Antioquiade, Cristode ijãapataarã t'ĩ p'ejida mãik'aapa nepirijida Tachi Ak'õrepa ãchi pari ooda.

Ichiaba nepirijida Ak'õrepa judio-eerãmaa ijãapida. ²⁸ Maap'eda Pablo Bernabé ome mama taarã p'aneejida Cristode ijãapataarã ome.

15

Ijãapataarã Jerusalende chip'edaidap'edaa

¹ Maapai eperãarã Judeadeepa chejida Antioquiadee. Mãgĩrãpa Jesude ijãapataarãmaa jarateemaa p'aneejida. Mãgajida:

—Pãchi imik'ĩraarã k'ap'iade tauchaa bida-e pirã Moisepa p'ãdade jara bik'a, it'aa wãda-e pait'eeda ajida.

² Mãpai Pablo Bernabé ome ijãati pedeejida ãchi ome. Maap'eda Jesude ijãapataarãpa Pablo, Bernabé mãik'aapa awaraarã pëijida Jerusalendee mãgĩ jarateeda iidinadamerã Cristopa jirit'eradaarãmaa mãik'aapa Jerusalendepema ijãapataarã ak'ipataarãmaa.

³ Antioquiadepema ijãapataarãpa ãchi pëidap'eda, Fenicia eujãde mãik'aapa Samaria eujãde wãyaajida. Nepirijida judio-eerãpa Cristode ijãa p'anadap'edaa. Mãga ũridak'ãri, mãpema Cristode ijãapataarã o-ĩadachida.

⁴ Pablo Bernabé ome Jerusalende pachedak'ãri, awaraa ijãapataarãpa ãra auteebaijida Cristopa jirit'eradaarã ijãapataarã ak'ipataarã ome. Chip'edaidap'eda ãra ome, Pablo mãik'aapa Bernabé nepirijida jõma Tachi Ak'õrepa ooda ãchi pari. ⁵ Mamĩda ũk'uru fariseorã Cristode ijãapataarã, p'irabaijida mãik'aapa mãgajida:

—Judio-eerã ijãa p'anĩrãmaa tauchaa bipidaipia bi ãchi imik'ĩraarã k'ap'iade mãik'aapa oopidaipia bida ajida, Moisepa p'ãdade jara bik'a.

⁶ Mãpai seedachida Cristopa jirit'eradaarã mãik'aapa ijãapataarã ak'ipataarã k'ĩsiadait'ee ma pedee jaradade. ⁷ Taarã aupedee jõnide, Pedro p'irabaiji mãik'aapa mãgaji:

—Ipemaarã Cristo k'aurepa, parãpa k'awa p'anida aji, taarãru Tachi Ak'õrepa mi jirit'eraji Jesucristopa ooda eperãarã k'aripait'ee jaranamerã judio-eerãmaa, ãchia auk'a Jesude ijãadamerã. ⁸ Tachi Ak'õrepa ãchi t'ãride iru p'anadap'edaa k'awa bada perã, ak'ipiji ichia ãchi jida k'inia iru bi, tachi k'inia iru bik'a. Mãga ak'ipiji ãchimaa pëik'ãri ichi Jaure, tachimaa pëidak'a. ⁹ Tachi Ak'õrepa ãchi auk'a ak'ipari tachik'a. Mãga k'awa p'anĩ ãchia p'ek'au k'achia oopata auk'a wëpapik'ooda perã Cristode ijãadak'ãri, tachi ome oodak'a. ¹⁰ Írá, ¿tachia sãga oodaima? ¿Oodaipia bik'ã Tachi Ak'õrepa jara-e padata? ¿Jõma ijãapataarãmaa oopidaik'ã mãgee ne-inaa chaaree Moisepa p'ãdade jara bik'a? Tachia mãik'aapa tachi chonaarãpa mãgee ne-inaa jõmaweda p'oyaa ooda-e paji. ¹¹ Maperã mãga oodaik'araa bi. Tachia ijãa p'anĩ Tachi Waibia Jesucristo tachi ome t'ãri pia bairã, tachi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee it'aa wãdamerã. Æchia auk'a mãga ijãa p'anida aji.

¹² Maap'eda jõma k'ĩup'ee para beeji Bernabé Pablo ome nepirĩmaa p'aneedak'ãri Tachi Ak'õrepa oopida ãchimaa judio-eerã t'ãide, eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. ¹³ Pedee aupadak'ãri, Santiagopa mãgaji:

—Ipemaarã, mi pedee ũriti. ¹⁴ Simón Pedropa et'ewa nepirijida aji, Tachi Ak'õrepa judio-eerã k'aripada. Tachi Ak'õrepa ãchi jida jiripari ichideerã p'aneedamerã. ¹⁵ Mãga bi iru pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaade jara bik'a:

¹⁶ 'Nãga bap'eda, mia Rey David trua waya papiit'ee irudeepa uchiada jua ek'ari. Mia ooit'ee Israel pidaarã t'ãidepema te k'arawapataarãpa oopatak'a. Te t'eedaik'ãri, ãrapa t'eedeechoo jëra bada araa p'epata te chiwidik'a bainĩ bidait'ee. ¹⁷ Mãga pik'a Rey Daviddeepa uchiadap'edaarã mide ijãa p'anĩ mia araa p'eit'ee apemaarã mide ijãa p'anĩrã ome. Maap'eda ma jõmaweda michideerã papiit'ee mi Warra

k'aurepa. Māga ooit'ee chi mīde ijāa p'anīrā, Daviddeepa uchiada-e paji mīda. ¹⁸ Chonaarāweda mia k'awapidak'a eperāarāmaa, māga ooit'ee. Mi, Tachi Ak'ōre Waibiapa māga jara bi.' (Am 9.11-12)

¹⁹ Māpai Santiagopa māgaji:

—Tachi Ak'ōrepa māga jara bairā, mia nāga k'īsia bida aji. Tachia Moisepa p'ādade jara bik'a oopidaik'araa bi judio-eerāmaa, māgīrā Tachi Ak'ōrede ijāadak'āri. ²⁰ Ma k'āyaara k'art'a p'ā pēidāma jaradait'ee k'onaadamerā nechiara ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'īrapite, ai k'īrapite it'aa t'īpata; wēra apai ome p'anadamerā; ne-animal īyapa jīa piuda chiara k'onaadamerā, aide waa paraa perā māik'aapa ne-animal waa k'onaadamerā. ²¹ Māgī ūraa aupai pēidaipia bi. Awaraa ūraa k'awa k'inia p'anī pirā, īipata ewari chaa ūridai Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Chonaarāweda Moisepa p'āda jarateepachidada aji, māgee tede māik'aapa īrā at'āri māga oopata.

Judio-eerāmaa k'art'a p'ādap'edaa

²² Māpai Cristopa jirit'eradaarā, ijāapataarā ak'ipataarā māik'aapa jōmaweda Jerusalendepema ijāapataarāpa pedeetejida ūk'uru jirit'eradait'ee māik'aapa pēidait'ee Antioquiadee Pablo ome māik'aapa Bernabé ome. Nāgī eperāarā jirit'erajida: Judas, ichiaba t'īpatap'edaa Barsabás māik'aapa Silas. Apemaarā ijāapataarāpa māgī omé pia ak'i p'anapachida āchi poroorāk'a. ²³ K'art'a p'ādap'edaade nāga jara pēijida:

Tai, Cristopa jirit'eradaarāpa, ijāapataarā ak'ipataarā ome na k'art'ade salude pēiruta parā judio-eerāmaa Cristode ijāa p'anīrā Antioquía p'uurudepema, Siria eujādepema māik'aapa Cilicia eujādepemaarā-it'ee.

²⁴ Taipa ūrijida nāpemaarā ūk'uru parāmaa wādap'edaa, mamīda taipa pēida-eeta. Māgīrāpa pariatua āchi k'īradoopa jaratee nipajida. Maperā parāpa k'awada-e paji ijāadait'ee Moisepa p'ādade wa Pablopa jarateedade. ²⁵ Mapa taipa pedeetejida taidepemaarā ūk'uru jirit'eradait'ee māik'aapa pēidait'ee parāmaa tai k'ōp'āyoorā k'iniarā Bernabé Pablo ome. ²⁶ Taipa k'awa p'anī Pablo Bernabé ome waawedak'aa piudait'ee Tachi Waibia Jesucristode ijāa p'anī k'aurepa. ²⁷ Mapa āchi ome parāmaa pēiruta Judas Silas ome. Āchia parāmaa jōma taipa k'īsiadap'edaa na p'ādade jara bik'a nepiridait'ee. ²⁸ Tachi Ak'ōre Jaurepa tai k'aripaji parāmaa ne-inaa audú chaaree oop-inaadamerā. Nāgapai jara k'inia p'anī parāpa oodamerā. ²⁹ K'onáati nechiara ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'īrapite, ai k'īrapite it'aa t'īpata. Ne-animal īyapa jīa piuda chiara k'onáati māik'aapa ne-animal waa k'onáati. Ma awara p'ek'au oonáati. Taipa jara p'anīk'a ooruta pirā, pia oodait'ee.

Māgapai paji.

³⁰ Māpai ma k'art'a p'ādap'eda, pēijida Antioquiadee wādap'edaarā ome. Mama panadap'eda, ijāapataarā jōmaweda t'ī p'ejida māik'aapa ma k'art'a āchima teejida. ³¹ Ijāapataarāpa ma k'art'a leedak'āri, o-īadachida, āchi-it'ee ūraa pia bada perā. ³² Judas Silas ome Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapiru jarapataarā pada perā, ichiaba ma ijāapataarāmaa ūraajida t'āri o-īa p'aneedamerā. ³³ Mama p'anadap'eda, ijāapataarāpa āchi despediijida k'āiwee wādamerā. ³⁴ [Mamīda Silas arii beeji.] ³⁵ Pablo Bernabé ome ichiaba p'aneejida awaraa ijāapataarā ome Antioquiade, Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida Cristode jarateedait'ee.

Pablo waya wāda ichi naaweda wāda ode

³⁶ Māga p'anadap'eda, ewari aba Pablopa māgaji Bernabemaa:

—Waya wādáma aji, ijāapataarā ak'ide, Tachi Ak'ōrepa jara pēida Cristode jaratee nipadap'edaa p'uuru chaa. Ak'idait'eeda aji, at'āri ijāa p'ani wa māga-e.

³⁷ Bernabepa ichiaba atee k'inia baji Juan; māgí Juan ichiaba t'ijarapatap'edaa Marcos. ³⁸ Mamīda Pablopa atee k'inia-e paji, āchi ik'aawaapa uchiada perā Panfilia eujāde, āchi mimia at'āri aupada-eeta. ³⁹ Ijāti pedeedap'eda, āchi o chaachaa jitak'oodachida. Bernabé wāji Chipre isladee Marcos ome. ⁴⁰ Jōdee Pablopa jirit'eraji Silas ichi k'ōp'āyo pamerā. Ijāapataarāpa āchi omé Ak'ōre juade bijida irua āchi pia ak'i bapariimerā. Māpai Pablo ichi k'ōp'āyo ome wāji. ⁴¹ Wāyaajida Siria eujāde māik'aapa Cilicia eujāde. Ijāapataarā ūraa wājida āchi para bee chaa.

16

Timoteopa Pablo Silas ome k'ōp'āyaada

¹ Mamāik'aapa Pablo Silas ome panajida Derbe p'uurude māik'aapa Listra p'uurude. Mama unujida ijāapari t'ijarapatap'edaa Timoteo. Chi nawe judío wēra Cristode ijāapari paji. Jōdee chi ak'ōre Greciadepepa paji. ² Ijāapataarā Listradepemaarā māik'aapa Iconiadepepaarāpa Timoteo pia t'o p'anadap'edaa perā, ³ Pablopa ichi ome ateeji mamāik'aapa. Mamīda uchiadai naaweda, iru k'ap'iade tauchaa bijī māpemaarā judiorā k'aurepa. Ma eujādepema jōmaarāpa k'awajida Timoteo ak'ōre Greciadepepa paji māik'aapa ārapa tauchaa bīdak'aa paji āchi warrarā k'ap'iade. ⁴ P'uuru bee chaa wāyaa wādak'āri, jara bēi wāpachida Cristopa jirit'eradaarāpa māik'aapa ijāapataarā ak'ipataarāpa jara pēidap'edaa Jerusalendeepa. ⁵ Māgá ijāapataarāpa pipiara k'awaajida Cristopa oopi k'inia bi āchima māik'aapa waapiara ijāajida irude. Ma awara ewari chaa ijāapataarā chok'araara īwa wājida.

Pablo k'āimok'araa pik'a bada Troas p'uurude

⁶ Ma wārutade wāyaajida Frigia eujāde māik'aapa Galacia eujāde, Tachi Ak'ōre Jaurepa jarateepi-e pada perā Ásia eujāde. ⁷ Misia eujāde panadak'āri, wādait'ee paji Bitinia eujādee. Mamīda Jesús Jaurepa wāpi-e paji. ⁸ Mapa Misia eujāde wāyaajida Troas p'uurude parutamaa. ⁹ Panadap'edaa ewate p'ārik'ua, Pablo k'āimok'araa pik'a bīde unuji Macedonia eujādepema imik'īra bainī bi. Māgipa chupiria iidiji Pablo wāmerā ichi eujādee. Māgaji:

—Chéji Macedoniadee tai k'aripade.

¹⁰ Pablo māgá k'āimok'araa pik'a bap'eda, aramata net'aa p'e atajida wādait'ee Macedoniadee, k'īsia p'anadap'edaa perā Tachi Ak'ōrepa jarateepi k'inia bi Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee ma eujāde. Ma wādap'edaade mi jida auk'a wāji.

Pablo Silas ome Filipos p'uurude

¹¹ Troas p'uurudeepa tai barcode bataujida. Mata Samotracia islade panajida. Mamāik'aapa ai norema Neápolis p'uurude panajida. ¹² Neapolideepa wājida Filipodee. Māgí p'uuru waibia Macedonia eujāde bi. Ma p'uurude Romadepemaarā chok'ara p'anapachida. Mama k'āima chok'ara-ee p'anajida. ¹³ Iipata ewate tai wājida p'uurudeepa to idee, ma p'uurudepepa judiorā it'aa t'īpatamāi unudai jīak'aapa. Unu atadak'āri, su-ak'i p'aneejida māik'aapa jarateepa p'aneejida wēraarā cheepurudap'edaarāmaa. ¹⁴ Ma wēraarā t'āide baji aba t'ijarapatap'edaa Lidia. Ma wēra Tiatira p'uurudepepa paji. Māgipa netopachi p'aru pia t'ida p'up'uchia. Māgí wērapa Tachi Ak'ōrema it'aa

t'ipachi. Maperã Ak'õrepa irumaa ùripiji Pablopa jaratee bi. Pia ùrik'ãri, Cristode ijãa beejì. ¹⁵ Iru poro choopip'eda ichi te pidaarã ome, taimaa mågaji: —Parãpa unu p'ani pirã mi wãara ijãa bi Jesucristode, mi tede p'ana chéti. Mãga jara bïpa wãjida ichi temaa.

Filipos p'uurude carcelde p'anadap'edaa

¹⁶ Ewari aba tai waya it'aa t'ide wãdak'ãri it'aa t'ipatap'edaamaa, unujida awëra. Mågí awëra esclava paji. Mågipa ne-inaa p'asait'ee bi jarapachi, ichi k'ap'iade netuara merãtia bada perã. Mapa ma awëra chiparipa p'arat'ara jitapachi ichi k'aurepa. ¹⁷ Mågí awëra tai t'ëe bia wãpachi:

—Nãgí eperãarã Tachi Ak'õre Waibiapa pëida jarateedamerã sãga eperãarã it'aa wãdai.

¹⁸ Ewari chok'ara mãga oopachi tai wãrutamaa. Mata ewari aba Pablopa ùriamaadaik'ãri, ãpïtee ak'iji mãik'aapa mågaji ma netuara k'ap'iade merãtia badamaa:

—Jesucristo jõmaarã poro waibia perã, ichi t'ide mia pïmaa jara bi uchiadamerã jã wëra k'ap'iadeepa.

Aramata ma netuara uchiadachi.

¹⁹ Ma awëra chipariirãpa mãga unudak'ãri, k'awaajida ãchi p'arat'a waa p'oyaa jitada-e iru k'ap'ia. Mapa Pablo Silas ome jita atadap'eda, ateejida ãchi p'uurudepema poroorãmaa, mågírã chip'edaipatap'edaamã. ²⁰ Ma Romadepema poroorãmaa ateedap'eda, mågajida:

—Na judiorãpa tachi p'uuru pidaarã k'ïraupirutada ajida, ²¹ mãik'aapa ne-inaa jarateemaa p'ani tachi Romadepemaarãpa oopata awara. Taipa mãga ùri k'iniada-e p'anida ajida.

²² Mãpai p'uuru pidaarã chok'ara seedachida. ãchi poroorãpa Pablo Silas ome p'aru ërapijida mãik'aapa wïpijida pak'urupa. ²³ Pia wïpit'aadap'eda, carcelde t'it'aaajida mãik'aapa carceldepema jïaparimaa jarajida pia jïamerã, carceldeepa uchiapiamaapa. ²⁴ Chi jïaparipa mãga ùrik'ãri, calabozo edupïara badade t'ï nïbiji mãik'aapa ãchi biiri t'ik'ooji cepode.

²⁵ Mågá iru p'anajida mïda, Pablo Silas ome it'aa t'ïmaa mãik'aapa k'arimaa p'anajida Tachi Ak'õremaa. Jõdee chi apemaarã carcel pidaarãpa ùrii p'anajida. ²⁶ Esapite pak'ãri, awërachai golpe wëre nïbeeji. Ma carcel perã t'eedachi. Aramata chi puerta jõmaweda ewak'oodachida. Presoorã juade nïbada cadena mãik'aapa cepo ichiaba jõma ët'ak'oodachida. ²⁷ Ma carceldepema jïaparipa unuk'ãri chi puerta jõma ewa jëra bi, ichi espada ët'a ataji ichi juadoopa piudariit'ee, carcel pidaarã jõma uchiadai p'ani jïak'aapa. ²⁸ Mamïda Pablopa biaji ichi badamãiipa mågí jïaparimaa:

—jJãgá oonãaji! jTai jõma nama p'anipi!

²⁹ Mãpai carceldepema jïaparipa lámpara aneepip'eda, t'ïudachi Pablo mãik'aapa Silas p'anadap'edaamã. ãchi k'ïrapite wirriwirria bedabai nïbanaji p'era nïbipa. ³⁰ Uchia p'e atap'eda calabozo edupïara bideepa, mågaji:

—Jarateepataarã, ¿k'ãata ooipia bima aji, mi it'aa wãit'ee?

³¹ Mãpai p'anaujida:

—Jesucristode ijãaji. Mãgara pi, pichi tedepemaarã ome it'aa wãdayada ajida.

³² Mãpai Tachi Ak'õrepa jara pëida Cristode jarateejida ma jïaparimaa mãik'aapa ichi tede p'anadap'edaarãmaa. ³³ Aramata ma carceldepema jïaparipa Pablo Silas ome ateeji sïk'ooit'ee ãchi k'ap'iade t'udak'a jëra bada. Maap'eda iru ichi tedepemaarã ome poro choopijida. ³⁴ Mãpai teedaa p'e

ateep'eda, nek'opiji. Ma carcel j̄apari ichi tedepemaarã ome o-ia p'anajida Tachi Ak'õrede ijãadap'edaa perã.

³⁵ Ai norema tap'eda Romadepema poroorãpa ãchi j̄apataarã p̄ejida ma carceldepema j̄aparimaa, Pablo Silas ome uchua p̄emerã. ³⁶ Maperã carceldepema j̄aparipa m̄agaji Pablomaa:

—Mi poroorãpa jara p̄ei p'anida aji, parã uchua p̄emerã. Mapa k'ãiwee wãti namãik'aapa.

³⁷ Mamãda Pablopa m̄agaji Romadepema poroorãpa p̄eidap'edaarãmaa:

—Tai auk'a Romadepemaarã p'anita, w̄ijidada aji, j̄omaarã k'ĩrapite, char-ramaa ateeda-ee. Maap'eda carcelde t'ipijida. Íra j̄õdee, ¿merã uchiapi k'inia p'ani-ek'ã? ¡Mãga-epi! Namãik'aapa wãda-eda aji, ãchia uchua p̄ei cheda-emã ãchi k'ĩradoopa.

³⁸ Pablopa jarada ãchi poroorãmaa jaranadak'ãri m̄aik'aapa jã eperãarã auk'a Romadepemaarãda adak'ãri, m̄airã poroorã p'eradachida, ãchia w̄ipidap'edaa perã m̄aik'aapa carcelde t'i n̄ibidap'edaa perã. ³⁹ Mapa chedap'eda, chup̄iria iidijida Pablomaa Silas ome perdonaadamerã ãchia oodap'edaa. M̄apai uchiapijida carceldeepa m̄aik'aapa p'uurudeepa. ⁴⁰ Pablo Silas ome ma carceldeepa uchiadap'eda, wãjida Lidia temaa. Mama ijãapataarã j̄omaarãmaa ũraajida t'ãri o-ia p'aneedamerã. Maap'eda wãjida ma p'uurudeepa.

17

Tesalónica p'uuru pidaarã k'ĩrauk'oodaidap'edaa Pablo Silas ome

¹ Mamãik'aapa ãchi wãdade Pablo Silas ome wãyaajida Anfípolis p'uurude m̄aik'aapa Apolonia p'uurude. Maap'eda Tesalónica p'uurude panajida. M̄agí p'uurude baji Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata te. ² Maperã Pablo ichia oopatak'a p'uurude panak'ãri, jãmaa wãji. Mama beeji tomia õpee m̄aik'aapa ñipata ewari chaa aupedeeji arii p'anadap'edaarã ome. ³ Ak'õre Ũraa p'ãdade ak'ipipachi sãga Cristo chup̄iria n̄ibait'ee m̄aik'aapa piup'eda, p'irabaiit'ee. Jarapachi:

—Nãgí Jesús parãmaa mia jaratee bi Cristota, Tachi Ak'õrepa p̄eida eperãarã k'aripamerã.

⁴ Mãga ũridak'ãri, judiorã ũk'uru Cristode ijãajida m̄aik'aapa araa nipapachida Pablo m̄aik'aapa Silas ome. Ichiaba ijãajida judio-eerã; Tachi Ak'õrede ijãa p'anadap'edaarã chok'ara m̄aik'aapa w̄earã p'arat'ara beerã. ⁵ Judiorã Cristode ijãada-ee p'anadap'edaarãpa m̄aga unudak'ãri, k'ĩraudachida. Mapa j̄irijida eperãarã mimiadak'aa p'anadap'edaarã, p'uuru pidaarã k'ĩraupit'aadamerã Pablo m̄aik'aapa Silas ome, pedee j̄õnipa ãra ãp̄ite. M̄agá p'uuru pidaarã j̄oma k'ĩraupit'aadap'eda, Jasón tede t'ĩudachida, Pablo Silas ome uchua atadap'eda, p'uuru pidaarãmaa teedait'ee. ⁶ Mamãda m̄agí tede ãra unuda-e pak'ãri, uchua atajida Jasona m̄aik'aapa awaraa ijãapataarã. Maap'eda ãchi p'uurudepema poroorãmaa ateejida. Mama panadak'ãri, biapachida:

—Írã eperãarã Roma jua ek'ari p'anirã k'ĩsia awarapipataarã nama che p'anida! ajida. ⁷ Ma awara m̄aḡirã Jasonpa ichi tede auteebaiji. M̄airãpa oodak'aa Cesarpa oopi bik'a. J̄ip'a jara p'ani ichi k'ãyaara rey aba waibiara bida ajida, t'ijarapata Jesús.

⁸ Mãga ũridak'ãri, ma p'uuru pidaarã m̄aik'aapa ãchi poroorã k'ĩraupik'a para beeji. ⁹ Mamãda Jasonpa apemaarã ijãapataarã ome p'aajida ãchi uchua p̄eidamerã. M̄apai k'ena p̄ejida.

Pablo Silas ome Berea p'uurude

¹⁰ Ma p'arik'ua weda ijāpataarāpa Pablo Silas ome Berea p'uurudee pëijida. Mama panadak'āri, t'ijida judiorā Ak'ōre Ūraa jarateepata temāi. ¹¹ Māpema judiorā Tesalonicadepema k'āyaara k'īsia k'awaara p'anajida. Mapa Pablopa jaratee bi ūri k'inia p'anajida. Māga ūridap'eda, ewari chaa Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda ak'ipachida k'awaadait'ee wāara jara bi Pablopa jara bik'a maa-e pirā awara jara bi. ¹² K'awaadak'āri wāarata jara bi, māgidepemaarā judiorā chok'ara ijāajida. Ichiaba judio-eerā wēraarā p'arat'ara beerā chok'ara ijāajida, imik'īraarā jida ichiaba. ¹³ Mamīda Tesalonicadepema judiorāpa ūridak'āri Pablopa Tachi Ak'ōrepa jara pëida jarateemaa bi Bereade, wājida ma p'uuru pidaarā k'īraupit'aade. ¹⁴ Aramata māpema ijāpataarāpa Pablo pëijida k'ōp'āyoorā ūk'uru ome p'usa idee. Jōdee Silas Timoteo ome Bereade p'aneejida. ¹⁵ Chi Pablo ome wādap'edaarāpa iru ateejida Atenas p'uurudee. Waya āpītee uchiadait'ee pak'āri, Pablopa jara pëiji Silamaa Timoteo ome taarā-ee chedamerā ichimaa.

Pablo Atenas p'uurude

¹⁶ Atenas p'uurude Pablopa Silas māik'aapa Timoteo nīmaa beeji. Mama bide unuk'āri chok'ara ne-inaa iru p'ani eperā juapa ooda ai k'īrapite it'aa t'īpata, t'āri āriidachi. ¹⁷ Mapa aupedeepachi judiorā ome māik'aapa judio-eerā Tachi Ak'ōre waawepataarā ome Ak'ōre Ūraa jarateepata temāi. Ichiaba māga oopachi ewari chaa chi unuru ome ma p'uurude net'aa netopatamāi. ¹⁸ Mama ūk'uru poro wēsaa beerā t'ījarapatap'edaa Epicúreo eerepemaarā māik'aapa Estoico eerepemaarā aupedee p'aneejida Pablo ome. Māirā ūk'uruurāpa māgapachida:

—¿K'āata jara k'inia bīma apachida, na pedee-idaa bīpa?

Awaraarāpa māgapachida:

—Awaraa eujādepemaarā ak'ōre waibiapa ooda jaratee bida apachida.

Māga jarapachida Pablopa jarateemaa bada perā Tachi Ak'ōrepa ooda Jesús piuda k'aurepa māik'aapa jarateepachi perā tachi piuda t'ēpai waya chok'ai p'irabaidait'ee. ¹⁹ Māpai āchia Pablo ateejida Areopagomaa, āchi poro wēsaa beerā cheepurupatamaa ūraa ūride. Mama iidijida:

—¿Taipa pia jaratee bi k'awaadaik'ā? ajida. ²⁰ Taipa waide ūrida-e p'anida ajida, pedee pia jaratee bik'a. Mapa k'awa k'inia p'anida ajida.

²¹ Ma Atenas pidaarā māik'aapa awaraarā arii p'anadap'edaarā mimiada-e p'anadak'āri, p'anapachida ne-inaa chiwidi pedeemaa māik'aapa ūrimaa.

²² Māpai Pablo bainī beeji āchi k'īrapite Areopagode māik'aapa māgaji:

—Atenas p'uuru pidaarā, mia unu bi parāpa ak'ōre waibia k'īra t'ādo waawepata. ²³ Mi wāyaak'āri parā it'aa t'īpatamāi, unuji net'aa chok'ara iru p'ani ai k'īrapite it'aa t'īpata. Mama bide unuji parā altar bide p'ā bi: *Tachi Ak'ōre Waibia k'awada-e p'ani-it'ee*. Parāpa k'awada-eda a p'ani Ak'ōrepa ooda mia jaratee bi.

²⁴ Nāgí Ak'ōrépata ooji na eujā māik'aapa jōma aide nībi. Nāgita, Tachi Ak'ōre, jōmaarā Waibia na p'ek'au eujāde māik'aapa pajāde. Nāgí Ak'ōre eperāarāpa te oodade bak'aa, ²⁵ ichi-it'ee p'ua-e bairā ne-inaa eperāarāpa oopata ichi-it'ee. Ichiata eperāarā chok'ai p'anapipari, īyapaapipari māik'aapa tachimaa ne-inaa jōmaata teepari pia p'anapataadamerā.

²⁶ Eperā abaadeepa eperāarā k'īra t'ādo uchiapiji, na p'ek'au eujā jōmaade p'anapataadamerā. Ai naaweda k'īsia iru baji sāpai uchiapiit'ee māik'aapa sāmaata p'anapiit'ee. ²⁷ Tachi Ak'ōrepa māga ooji eperāarāpa iru jiridamerā. Tachi taupa nāgí Ak'ōre unuda-e p'ani mīda, iru k'awadai, wāara tachimāiipa

t'imia-ee bairã. ²⁸ Iru k'aurepa tachi chok'ai p'ani; p'irriapata mãik'aapa na eujãde p'anapata. Pãchi k'arik'a p'ãpataarãpa jaradap'edaak'a mãga bi: "Tachi, Tachi Ak'õre Waibiapa ooda". ²⁹ Maperã k'ĩsiadaik'araa bi Tachi Ak'õre santok'a bi, eperãarãpa k'ĩsiadap'eda oopatak'a nēedee, p'arat'adee maa-e pirã mãudee. ³⁰ Naaweda Tachi Ak'õrepa miapi-e paji mãgee k'ĩrapite it'aa t'ĩpatap'edaarã, iru waide k'awada-e p'anadap'edaa perã. Mamĩda ĩrã jõmaarãmaa jara bi p'ek'au k'achia oo amaadamerã mãik'aapa ichide ijãadamerã. ³¹ Ichia mãga jara bi na ewari na p'ek'au eujãdepemaarãpa oopata jõmaweda ak'it'ee perã, k'awaa'it'ee pia wa k'achia. Mãga ooit'ee ichia pëida Jesucristopa. Cristopa eperãarãpa oopata mãgá ak'ii, ichia k'achia ook'aa pada perã na eujãde nipak'ãri. Tachia k'awa p'anida aji, Ak'õrepa iru jirit'eraji, iru piup'eda, chok'ai p'irabaipida perã.

³² Arii p'anadap'edaarãpa ũridak'ãri eperã piup'eda chok'ai p'irabaida, ũk'uru ãi para beeji mãik'aapa ũk'uruurãpa mãgajida:

—Na ewari waya ũridayada ajida, pi pedee.

³³ Mãpai Pablo uchijaji mamãik'aapa. ³⁴ Mamĩda ũk'uruurãpa ijãajida Pablopa jarada mãik'aapa Cristode ijãa p'aneejida. Ma ijãadap'edaarã t'ãide baji imik'ĩra t'ĩjarapatap'edaa Dionisio. Mãgí Areópago poro wēsaa beerã cheepurupatade-pema paji. Ichiaba baji wëra t'ĩjarapatap'edaa Dámaris mãik'aapa awaraarã.

18

Pablo Corinto p'uurude

¹ Ma t'ēepai Pablo wãji Atenas p'uurudeepa Corinto p'uurudee. ² Mama ununaji judío t'ĩjarapatap'edaa Áquila. Mãgí Ponto eujãdepema paji. Ewaa pache baji chi wëra Priscila ome Italia eujãdeepa, César Claudiopa judiorã jõmaweda jërek'ooda perã Roma p'uurudeepa. ³ Pablo p'asiade wãk'ãri ma judío badamaa, k'awaa ataji ichi jãak'a Aquilapa carpa oopari. Mapa Pablo ãra ome beeji ma mimia oomaa. ⁴ Mama bide ĩipata ewari chaa wãpachi Ak'õre Ũraa jarateepata temaa jarateede judiorãmaa mãik'aapa judio-eerãmaa Cristode ijãadamerã.

⁵ Silas Timoteo ome pachedak'ãri Macedoniadeepa, Pablopa ewari chaa Tachi Ak'õrepa jara pëida Cristode jarateemaa bapachi, judiorãpa ijãadamerã Jesuta Cristo, Tachi Ak'õrepa pëida. ⁶ Mamĩda judiorã, ichi pedee ijãa k'iniada-ee p'anadap'edaarãpa ik'achia jaramaa p'aneejida. Mapa Pablopa ichi p'aru jĩ bada jãap'ejji ak'ĩpiit'ee ãchimaa waa jaratee-e. Maap'eda mãgaji:

—Pãchi k'ĩradoopa atuadait'eeda aji, piudak'ãri. Idideepa mi wãit'eeda aji, judio-eerãmaa Tachi Ak'õrepa jarapi bi jarateede.

⁷ Mãga jarap'eda, Pablo wãji Ticio Justo apatap'edaa temaa jarateede. Mãgí eperãpa Tachi Ak'õremaa it'aa t'ĩpachi. Ichi te baji Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata te ik'aawa. ⁸ Pablopa mama jarateemaa bide, Cristode ijãaji ma Ak'õre Ũraa jarateepata tedepema poro, t'ĩjarapatap'edaa Crispo. Chi te pidaarã jida auk'a ijãajida mãik'aapa apemaarã Corinto pidaarã chok'ara Pablopa jarateeda ũridap'edaarã ichiaba ijãajida. Mapa mãirã jõma poro choopijida. ⁹ At'ãri Corinto p'uurude p'anide ewari aba p'ãrik'ua k'ãimok'araa pik'a bide Tachi Ak'õrepa mãgaji Pablomaa:

—Waawee-ee jaratēji na p'uurude ¹⁰ michideerã nama chok'ara nĩbairã. Mi pi ome bairã, apidaapa pi k'achia ooda-e.

¹¹ Tachi Ak'õrepa mãga jarada perã, Pablo mama beeji año aba ap'eda esa- auk'a, Tachi Ak'õrepa jara pëida Cristode jarateemaa.

¹² Mamída, mama bide, Romadepema Galión apatap'edaa Acaya eujãdepema poro waibia bak'ãri, judiorã chok'ara pedeetejida mãik'aapa Pablo jita ateejida iru k'irapite. ¹³ Mama mägajida:

—Na eperãpa jaratee bi Tachi Ak'õrede ijãadamerã mãik'aapa irumaa it'aa t'ipataadamerã. Mamída jaratee-eda ajida, Moisepa p'ãdade jara bik'a oodamerã.

¹⁴ Mãpai Pablo pedeeit'ee arude, Galionpa mägaji ma judiorãmaa:

—Na eperãpa ne-inaa k'achia oo bada paara maa-e pirã chãara pee bada paara, mia ak'ik'ajida aji. ¹⁵ Mamída jara p'anadairã chãara t'ĩ mãik'aapa parãpa ũraa p'ãdade, pãchi pitapai ma nepira ak'idapáde aji. Mia parã nepira ak'i k'inia-eda aji.

¹⁶ Aramata jërek'ooji ichimãiipa. ¹⁷ Mãpai arii ak'i p'anadap'edaarãpa Tachi Ak'õre ũraa jarateepata tedepema poro Sóstenes jita atadap'eda, wijida Galión k'irapite. Mamída iru-it'ee maarepida p'ua-e paji.

Pablo waya Antioquía p'uurudee wãda

¹⁸ Ai t'ëepai Pablo taarã beeji Corinto p'uurude. Mãpai ijãapataarãmaa despediip'eda, Siria eujãdee wãji Priscila mãik'aapa Áquila ome. Cencrea p'uurude barcode batau naaweda, Pablopa ichi poro bi-si wët'ajji. Mãga ooji ak'ipiit'ee ichia Tachi Ak'õremaa ooit'eeda ada ooda. ¹⁹ Ma wãrutade Éfeso p'uurude panadak'ãri, Pablo t'ĩunaji Tachi Ak'õre ũraa jarateepata tede judiorã ome pedeeit'ee. ²⁰ Ichia jarateeda ũridak'ãri, chupiria iidijida ãchi ome taarã beemerã. Mamída Pablopa k'inia-e paji. ²¹ Mägaji:

—Írá wãit'eeda aji. Mamída waya cheit'eeda aji, Tachi Ak'õrepa k'inia bi pirã.

Mãpai Pablo batauji mãik'aapa wãji. Jõdee Priscila Áquila ome mama p'aneejida. ²² Pablo Cesarea p'uurude panak'ãri, mamãik'aapa wãji Jerusalendee ijãapataarã ak'ide. Maap'eda wãji Antioquía p'uurudee. Mägí p'uuru Siria eujãde bi.

²³ Antioquiade bap'eda, wãji ijãapataarã para bee chaa ãchi ak'ide mãik'aapa ũraade. Mãga oo wãji Galacia eujãde mãik'aapa Frigia eujãde.

Apolopa Éfeso p'uurude jarateeda

²⁴ Maapai judío t'ĩjarapatap'edaa Apolo pacheji. Mägí Alejandría p'uurudepema paji. Mägí p'uuru Egipto eujãde bi. Mägí judiopa Tachi Ak'õre ũraa p'ãda pia k'awa baji. Ma awara pia jarateepachi. ²⁵ Mägipa o-ĩ-ã jarateepachi Juan Bautistapa jarateedak'a, eperãarãpa ãchia p'ek'au k'achia oopata oo amaadamerã mãik'aapa poro choopidamerã ak'ipidait'ee Tachi Ak'õrede ijãa p'ani. Ichiaba jarateepachi Jesucristo Tachi Ak'õrepa pëida. ²⁶ Apolo Éfeso p'uurude pachek'ãri, waawee-ee jarateemaa beeji judiorã Ak'õre ũraa jarateepata temã. Mãga ũridak'ãri, Priscila Áquila ome ãchi temaa ateejida. Mãpai Apolomaa jarateejida jõma ãchia k'awadap'edaa, Tachi Ak'õrepa ooda Jesucristo k'aurepa. ²⁷ Maap'eda, Apolo Acaya eujãde wã k'inia bak'ãri, Efesodepema ijãapataarãpa k'art'a p'ãjida jãpemaarãmaa iru auteebaidamerã. Mägá mama panak'ãri, irua k'aripai Cristode ijãapataarã waapiara ijãadamerã. Tachi Ak'õre t'ãri pia bapari perã, ãchima Cristode ijãapiji, Apolo maaaa wã naaweda. ²⁸ Apolo mama bide jõmaarã taide Tachi Ak'õre ũraa p'ãda ak'ipachi mãik'aapa jarateepachi Jesucristo Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã k'aripamerã. Mapa judiorãpa maarepida p'oyaa p'ananda-e paji.

19

Pablo Éfeso p'uurude

¹ Apolo Corinto p'uurude bi misa, Pablo wāyaaji Galacia māik'aapa Frigia eujāde Éfeso p'uurude parumaa. Mama Cristode ijāapataarā ununaji. ² Māpai Pablopa iidiji:

—Parāpa Cristode ijāadak'āri, ¿Tachi Ak'ōre Jaure parā k'ap'iade ba chejik'ā? aji.

P'anaujida:

—Taipa k'awada-eda ajida, Tachi Ak'ōre Jaure ba chepari ijāapataarā k'ap'iade.

³ Māpai Pablopa iidiji:

—Parāpa poro choopidak'āri, ¿k'āare-it'ee poro choopijidama? aji.

P'anaujida:

—Juanpa jaradak'a poro choopijida ak'ipidait'ee p'ek'au k'achia oo amaa k'inia p'ani.

⁴ Māpai Pablopa māgaji:

—Juanpa wāara poro choojida aji, waa p'ek'au k'achia oo k'iniada-e p'anadap'edaarā. Mamīda Juanpa ichiaba jarapachi ijāadamerā ichi t'ēe cheru eperāde. Māgí eperā Jesucristo.

⁵ Ma eperāarāpa māga ūridak'āri, aramata āchi poro choopijida Tachi Waibia Jesús t'ide ak'ipidait'ee irude ijāa p'ani. ⁶ Maap'eda Pablopa jua biji ma poro choodap'edaarā ĩri. Māgá bik'āri, Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure āra k'ap'iade ba chepiji. Māgipa āramaa pedeeipachi k'awada-e p'ani pedeede. Māgá jarajida Tachi Ak'ōrepa jarapidak'a. ⁷ Chi māgá poro choodap'edaa eperāarā doce paji.

⁸ Maap'eda Pablo wāji Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tedee. Mama ĩpata ewari chaa atane opee Tachi Ak'ōre Ūraa waawee-ee jarateeki. Jaraji Tachi Ak'ōrepa pia ooda Jesucristo pëik'āri, judiorāpa irude ijāadamerā. ⁹ Mamīda ūk'uruurāpa ijāa k'iniada-e paji Pablopa jaratee bada māik'aapa waapiara pedee k'achia jarajida Tachi Ak'ōre Ode P'anirā āpite. Maperā Pablo mamāik'aapa āyaa wāji ijāapataarā ome. Jaratee banaji eperā t'ĭjarapatap'edaa Tirano escuelade. Mama ewari chaa jarateepachi. ¹⁰ Irua Tachi Ak'ōre Ūraa jarateeki año omé. Māgá judiorā māik'aapa judio-eerā Ásia eujāde p'anapatap'edaarāpa ūrijida Tachi Ak'ōrepa jara pëida Jesude. ¹¹ Ichiaba Tachi Ak'ōrepa Pablomaa oopipachi ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ¹² Pablo k'ap'iade p'aru t'ōbaidapapai, k'ayaa beerā jipapachida. Ichiaba netuara eperāarā k'ap'iade merātia bee uchiapachida.

Netuarapa Esceva warrarāmaa ooda

¹³⁻¹⁴ Māpema judiorā ūk'uru Cristode ijāada-e p'anadap'edaarāpa netuara merātia bee eperāarā k'ap'iadeepa uchiapik'oopachida. Māga oo nipajida judiorā p'aareerā poro Esceva warrarā. Āra siete paji. Māirāpa k'awaadak'āri netuaraarā uchua p'ani Pablo k'aurepa ichia Tachi Waibia Jesús t'ĭ jarak'āri, auk'a oo k'inia p'aneejida. Mapa jarajida netuara merātia bimaa:

—¡Pablopa jara bi Jesús t'ide uchiatí!

¹⁵ Mamīda māga oodak'āri, ma netuara eperā k'ap'iade merātia badapa māgaji:

—Mia k'awa bida aji, Jesús. Ichiaba k'awa bi k'aita Pablo. Mamīda parā ¿k'airāma? aji.

¹⁶ Māpai ma netuara k'ap'iade merātia bada eperāpa āchi ĩri cheji māik'aapa āchi jōmaweda sĭk'ooji. Māgá p'u oop'eda, chi netuara uchiapi chedap'edaarā

mamãik'aapa ãk'adaa p'ira uchiak'oodachida. ¹⁷ Éfeso p'uurude p'anapataarã, judiorã mãik'aapa judio-eerãpa mãga ùridak'ãri, jõmaarãta p'erajida mãik'aapa Tachi Waibia Jesús t'ĩ pia t'o p'anajida.

¹⁸ Mãpemaarã ùk'uru Cristode ijãa p'aneejida. Maap'eda Pablomaa jara chepachida ãchia k'achia oopatap'edaa, ai naaweda ijãa p'anadap'edaa perã petau tau k'awaa beerãpa oo p'anadap'edaade. ¹⁹ Ichiaba ùk'uru petau tau k'awaa beerãpa aneepachida ãchi libro jõmaarã taide paak'oodait'ee. Mãgí libro valor p'arat'ade juasiadak'ãri, uchiaji p'arat'a tau cincuenta mil. ²⁰ Ma jõma oo p'anadap'edaa k'aurepa ma eujãdepemaarãpa waapiara ijãapachida Tachi Ak'õrepa jarapidade.

²¹ Ma t'ẽpai, Tachi Ak'õre Jaurepa Pablomaa k'ĩsiapiji wãit'ee Jerusalendee, wãyaap'eda Macedonia eujãde mãik'aapa Acaya eujãde. Ichiaba Jerusalendee pa Pablo wã k'inia baji Romadee. ²² Mãga k'ĩsiap'eda, Pablopa chi k'õp'ãyoorã Timoteo Erasto ome naa pëiji Macedonia eujãdee. Jõdee ichi Ásia eujãde jarateemaa beeji. Maap'eda wãji ãra t'ẽe.

Éfeso p'uurudepemaarã k'ĩraudaidap'edaa

²³ Maapai Tachi Ak'õre Ode P'anirã k'aurepa, Éfeso p'uurudepemaarã jõma k'ĩraupik'a para baji ²⁴ ne-inaa p'arat'adee oopari Demetrio apatap'edaapa ãra ãpíte pedee k'achia jarada perã. Mãgí eperãpa ne-inaa ma-ãri santok'a p'arat'adee oopachi, ãchi it'aa t'ĩpata nawe Artemisa te waibia k'irãpapataadamerã. Mãga oo bipa ichia mãik'aapa apemaarã ne-inaa oo k'awaa beerãpa p'arat'a waibia jitapachida. ²⁵ Maperãpi Demetriopa mãgĩrã mãik'aapa awaraa ne-inaa oo k'awaa beerã t'ĩ p'e atap'eda, mãgaji:

—K'õp'ãyoorã, parãpa k'awa p'anida aji, nãgí mimia oo p'anipa tachi p'arat'a jitapata. ²⁶ Ma awara parãpa unu p'ani mãik'aapa ùri p'ani Pablopa jaratee bi, ne-inaa ooda eperãarãpa ai k'ĩrapite it'aa t'ĩpata ak'õre waibiarã-e. Mãga jara bipa eperãarã chok'ara ichi eere ùraa p'e iru bi. Mãga jara-e bi nama Éfeso p'uurudepai. Ichiaba mãga jara bi jõma Ásia eujãde. ²⁷ Iru pedee ijãaruta pirã, tachia ooda neto amaadai mãik'aapa tachia p'arat'a waa jitada-e pai. Ma awara tachi nawe Artemisade ijãada-e pai mãik'aapa ichiaba waa iru ïgrete ak'ida-e pai. Mãgí tede na Ásia eujãdepemaarã mãik'aapa jõmaweda Roma jua ek'ari p'anirã irumaa it'aa t'ĩpata. ¿Wãara-ek'ã aji, mia jara bi?

²⁸ Arii p'anadap'edaarãpa mãga ùridak'ãri, k'ĩraudachida mãik'aapa biuk'a nĩbeeji:

—¡Artemisa Waibia; tachi Éfeso pidaarã nawe!

²⁹ Mãpai eperãarã waapiara cheepuru nĩbeeji mãik'aapa p'uuru pidaarã jõma k'ĩraupik'a para beeji. Mãpai Gayo, Aristarco ome jita atajida mãik'aapa atadachida ãchi chip'edaipatamaa. Ma eperãarã omé Macedonia eujãdepemaarã paji. Ichiaba Pablo ome nipapachida. ³⁰ Pablo wãit'ee paji ma p'uuru pidaarã k'ĩrapite pedeede. Mamida ijãapataarãpa wãpida-e paji. ³¹ Ichiaba Asiadepema poroorã ùk'uru Pablo ome k'õp'ãyo meraadap'edaa perã, jara pëijida wãnaamerã ma eperãarã k'ĩraupik'a para bima. ³² Mãmisa, chi cheepurudap'edaarã waapiara k'ĩraupik'a para beeji. Ùk'uruurãpa ne-inaa jarapachida; awaraarãpa biapachida. Mapa biuk'a nĩbaji. Ùk'uruurãpa k'awada-e p'anajida sãap'eda cheepurudap'edaa. ³³ Judiorã arii p'anadap'edaarãpa Alejandromaa nepiridap'eda, jõmaarã taide ateejida. Mãpai Alejandropa juapa jaraji k'ĩup'ee p'anedamerã, ãchi k'ap'ia pedeeit'ee

perã. ³⁴ Mamĩda eperãarã k'ĩraupik'a para badaarãpa ichi judío k'awaadak'ãri, perã hora omé waapiara biuk'a nĩbeeji. Mãgapachida:

—¡Artemisa Waibia; tachi Éfeso pidaarã nawe!

³⁵ Mãpai ai p'uurudepema secretariopa eperãarã k'ĩup'ee p'anapiji mãik'aapa mãgaji:

—Éfeso pidaarã, jõmaarãpa k'awa p'anida aji, na p'uuru pidaarãpata tachi nawe Artemisa jĩak'a it'ariipa baaida ichi ĩgrestede jãpata. ³⁶ Apidaapa nãgĩ p'oyaa merada-e perã, k'ĩra jĩp'a p'anéeti, ne-inaa k'achia pariatua ooda-ee. ³⁷ Na eperãarã parãpa anee p'ani tachi ĩgrestedepema net'aa maarepida chiada-e p'ani mãik'aapa tachi nawe ãpĩte pedee k'achia jarada-e p'ani. ³⁸ Demetrio wa chi k'õp'ãyoorã nepira iru p'ani pirã awaraa ome, Romadepema charraarãmaa wãti. Ārapa ak'idaipi, ma-it'ee p'anadairã. ³⁹ Mamĩda jõmaarãpa awaraa nepira iru p'ani pirã, k'ĩra jĩp'a cheepurudak'ãri, ma nepira jõ pëidai. ⁴⁰ Idipema oodap'edaa k'aurepa Romadepemaarãpa k'ĩsiadait'ee tachi chõoyaa p'ani. Nãga bide ãchia iidi p'ani pirã sãap'eda idi nãga oojida, ¿sãga p'anaudayama? aji.

⁴¹ Mãga jarap'eda, eperãarã jõmaweda ãchi te chaa pëik'ooji.

20

Pablo Macedonia eujãdee mãik'aapa Grecia eujãdee wãda

¹ Eperãarã ãchi te chaa wãdap'edaa t'ẽpai, Pablopa ijãapataarã t'ĩ p'eji ũraait'ee. Maap'eda wãji Macedonia eujãdee. ² Mama ijãapataarã ũraa nipap'eda, panaji Grecia eujãde. ³ Atane õpee mama beeji. Mamãik'aapa barcode wãit'ee bide Siria eujãdee, k'awaaji judiorãpa ichi peedait'ee ot'ewa p'ani. Mapa waya ãpĩtee p'irrabaidachi. Mata wãyaaji Macedonia eujãde. ⁴ Ma wãdade iru k'õp'ãyaajida nãgĩ ijãapataarãpa: Pirro warra Sópatro, Berea p'uurudepema; Aristarco mãik'aapa Segundo, Tesalónica p'uurudepema; Gayo, Derbe p'uurudepema; Timoteo, Tíquico mãik'aapa Trófimo, Ásia eujãdepema. ⁵ Mãirã tai naa wãjida mãik'aapa ninajida Troas p'uurude. ⁶ Ma t'ẽpai tai wãjida Filipos p'uurudeepa, fiesta pan levadura wëe k'opata wãyaap'eda. Barcode wã nipadap'edaa perã, k'ãima joisomaamaa panajida Troas p'uurude. K'ĩrachuunadap'eda apemaarã ome, mama k'ãima siete p'aneejida.

Pablopa ooda Troas p'uurude

⁷ Tomia ewate tai chip'ejida apemaarã ijãapataarã ome nek'odait'ee mãik'aapa Cristo piuda k'irãpadait'ee. Pablopa ijãapataarãmaa jarateemaa baji esapĩte parumaa, ichi ai norema wãit'ee pada perã. ⁸ Te piso it'ipema cuartode chip'e p'anajida mãik'aapa lamparara ĩdaa nĩbaji. ⁹ Pablo jarateemaa bi misa, k'ũtrãa Eutico apatap'edaa su-ak'i baji ventanade ũrimaa. Mamĩda Pablopa taarã jarateeda perã, ma k'ũtrãa k'ãidaip'eda, tudú padachi piso õpeedeepa. Aramata piu jira atanajida. ¹⁰ Mãpai Pablo irabaip'eda, ma k'ũtrãa k'ap'ia wëre ataji mãik'aapa mãgaji chi k'õp'ãyoorã arii p'anadap'edaarãmaa:

—¡P'eranáati! ¡iru chok'ai bipi!

¹¹ Mãpai Pablo waya teedaa wãk'ãri, nek'ojida mãik'aapa Cristo piuda k'irãpajida. Mata waya ichi jarateemaa beeji ewarirumaa. Ewarik'ãri, wãji ichi ode. ¹² Ma k'ũtrãa piu bada chok'ai atedap'edaa perã ichi temaa, ijãapataarã o-ĩa p'aneejida.

Troas p'uurudeepa Mileto p'uurudee wãda

¹³ Pablo ode wā k'inia baji. Mapa tai naa wājida barcode Aso p'uurudee. Mama nijida iru batau atadait'ee. ¹⁴ Aso p'uurude unudak'āri, batauji tai ome māik'aapa wājida Mitilene p'uurudee. ¹⁵ Mamāik'aapa uchiadap'eda, ai norema Quío isla k'irapite wāyaajida. Ma norema Samos p'uurude panajida. Mamāik'aapa panajida Mileto p'uurude. ¹⁶ Māgá oojida Pablo waa wā k'inia-e bada perā Ásia eujādee. Ma awara Éfeso p'uurude wiibai k'inia-e paji, Jerusalende isapai pana k'inia bada perā, Pentecostés fiesta ewate pai naaweda.

Pablopa jarada Éfeso p'uurudepema ijāapataarā ak'ipataarāmaa

¹⁷ Māgá Éfeso p'uurude wiibai k'inia-e paji taarāi jīak'aapa. Mamīda Mileto p'uurude pachedak'āri, Pablopa t'ī pēiji Efesodepema ijāapataarā ak'ipataarā. ¹⁸ Āchi pachedak'āri, ichia mājaji:

—Parāpa k'awa p'anida aji, sāgata mi nipapari parā t'āide, na Ásia eujāde ewaa pachedak'āriipa. ¹⁹ Taarāru parā ome Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a oomaa bi, chupiria nībide māik'aapa nepirade nībide judiorā juapa. ²⁰ Mamīda jōmaarā taide waawee-ee jarateeji, parā te chaa paara. Māga ooji parā ūraait'ee māik'aapa k'aripait'ee. ²¹ Auk'a jarateeji judiorāmaa māik'aapa judioeerāmaa, āchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'aneedamerā māik'aapa Tachi Waibia Jesucristode ijāadamerā. ²² Irā wāru Jerusalendee, Tachi Ak'ōre Jaurepa māga k'inia bairā. Wāit'ee k'awa-e bi mīda k'āata mi ome oodait'ee mama. ²³ Nāgapai k'awa bi. P'uuru bee chaa wāyaarude Tachi Ak'ōre Jaurepa mīmaa k'awapiru mi miait'ee māik'aapa carcelde chupiria nībanait'ee. ²⁴ Mamīda mia p'ua-e bi, piuru pijida Jesupa oopi bik'a oo k'inia bairā. Jīp'a jaratee k'inia bi na pedee pia: Tachi Ak'ōrepa eperāarā k'inia iru bairā, tachi k'aripaji Jesucristo piuda k'aurepa.

²⁵ Māga jarateeji parā t'āide. Ma awara Tachi Ak'ōrepa parāmaa jarateeji ichia oopi k'inia bi Cristode ijāapataarāmaa. Mia k'awa bi parāpa mi k'ira waa unuda-e pait'ee. ²⁶ Mapa idi weda Tachi Ak'ōre k'irapite mia jara bi: parādepema aba piuk'āri atuaru pirā, mi k'aurepada ada-e pait'ee. ²⁷ Māga jara bi mia jarateeda perā jōmaweda Tachi Ak'ōrepa jarapidak'a. ²⁸ Mapa ipemaarā, chik'aripa p'anapatāati māik'aapa ijāapataarā pia ak'i p'anapatāati, ma-it'ee Tachi Ak'ōre Jaurepa parā jirit'erada perā. Tachi Waibiapa k'inia bi parāpa ak'idamerā ichide ijāapataarā, ichia āra o k'achiadeepa k'aripa atada perā, ichi waa bat'ada k'aurepa. ²⁹ Mia k'awa bi ne-animal k'achia beerā atu chepatak'a eperāarā peede, māga pik'a mi nāik'aapa wāda t'ēepai awaraarā chedait'ee Cristode ijāapataarā ijāa amaapide. ³⁰ Ichiaba pāchi t'āideepa pida uchiadait'ee seewa jarapataarā. Māgīrāpa ijāapataarā āchi eere atee k'inia p'anadait'ee. ³¹ Mapa k'ira ibia p'anāti māik'aapa k'irāpāti sāga mi chupiria nībaji año ōpee, parā ūraa bi misa p'ārik'ua māik'aapa āstaawa.

³² Irā ipemaarā, mia parā biru Tachi Ak'ōre juade, ichia parā pia ak'i bapariimerā ichi ūraa p'ādade jara bik'a. Ichi aupaita parāmaa oopii ichia oopi k'inia bik'a, māgá iru-it'ee p'anapataadamerā chi apemaarā awara bidaarāk'a. ³³ Mia chīara p'arat'a, nēe māik'aapa p'aru k'ia-e bi. ³⁴ Parāpa pia k'awa p'ani mīchi juadoopa mimiapari māik'aapa ne-inaa atapari mīchi-it'ee māik'aapa mi ome p'anīrā-it'ee. ³⁵ Mia parāmaa at'apai jarateedoo, auk'a mimiadamerā māik'aapa chik'aripa para bamerā. K'irāpāti Tachi Waibia Jesupa jarada: “Pipiara bi teit'ee, jītai k'āyaara.”

³⁶ Māga jarap'eda, Pablo bedabaidachi māik'aapa it'aa t'īji Tachi Ak'ōremaa jōmaarā ome. ³⁷ Māpai jōmaweda jēejida t'āri p'uapa māik'aapa Pablo wēre

atapachida. ³⁸ K'ıra pia-ee para baji, Pablopa ichi k'ıra waa unuda-eda ada perã. Maap'eda, barco badamaa k'õp'ãyanajida.

21

Pablo Jerusalendee wãda

¹ Mãgã despediidap'eda, barcode tai bataujida mãik'aapa wãjida Cos isladee. Ai norema wãjida Rodas isladee. Mamãik'aapa panajida Pátara p'uurude. ² Mama barco Fenicia eujãdee wã nipadade bataujida mãik'aapa wãjida. ³ Ma wãdade Chipre isla unujida tai juabi eere. Mata wãjida Siria eujãde Tiro p'uurude panarutamaa, mama net'aa barcode atee wãdap'edaa atabëidait'ee pada perã. ⁴ Mama ijãapataarã jiridak'ãri, unu atajida mãik'aapa ewari siete p'aneejida ãra ome. Mama bide Tachi Ak'õre Jaurepa ma ijãapataarãmaa k'awapiji Pablo Jerusalende p'asait'ee. Mapa irumaa jarajida wãnaamerã. ⁵ Mãga jarajida mïda, tomiamaa tai mamãik'aapa uchijida. Mãpai ijãapataarã ãchi wëra mãik'aapa chi warrarã ome p'uurudepa taawaa tai k'õp'ãya tee chejida p'usa ide. Ma ipude bedabajida mãik'aapa jõmaweda Tachi Ak'õremaa it'aa t'ijida. ⁶ Maap'eda, despediidap'eda, tai wãjida barcode. Jõdee, ma ijãapataarã ãchi te chaa erreujida.

⁷ Tiro p'uurudepa tai wãjida. Mata panajida Tolemaida p'uurude. Mama ijãapataarã ome ewari aba p'aneejida. ⁸ Ai norema uchiadak'ãri, panajida Cesarea p'uurude. Mama panadak'ãri, wãjida Tachi Ak'õre Ũraa jarateepari Felipe temaa. Mãgí Felipe Cristopa jirit'eradaarã k'aripapataarã sietedepema paji. Mama p'aneejida. ⁹ Felipepa k'au k'ĩmari iru baji, at'ãri imik'ıra wëe. Mãirãpa jarapachida Tachi Ak'õre Jaurepa jarapidak'a. ¹⁰ Mama taarã p'anide Judea eujãdeepa cheji Tachi Ak'õre pedee jarapari, t'ijarapatap'edaa Agabo. ¹¹ Taimaa pachek'ãri, Pablo k'irride jĩpari ëra ataji. Mãpai Agabopa ichi jua bĩri ome p'ãrajĩ ak'i beeji mãik'aapa mãgaji:

—Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi: “Jerusalende judiorãpa nãgã oodait'ee nãgí k'irride jĩpari chipari ome, iru judio-eerã poroorã jua ek'ari bidak'ãri.”

¹² Taipa mãik'aapa Cesareadepema ijãapataarãpa mãga ũridak'ãri, Pablomaa enenee jõneejida Jerusalendee wãnaamerã. ¹³ Mamïda irua mãgaji:

—¿K'ãare-it'ee jãk'ĩara jëe p'anima? aji. Mi t'ãri p'uapit'aruta. Ichita mi wãit'ee Jerusalendee jĩ nĩbiruta pijida, ma awara peet'aruta pijida, miã Cristopa ooda jaratee bi k'aurepa.

¹⁴ Tai pedee ũri-e pada perã, ichiak'au bijida. Jĩp'a Tachi Ak'õre juade bijida, Tachi Ak'õrepa ichiak'au oomerã ichia oo k'iniata.

¹⁵ Maap'eda, net'aa p'e atadap'eda, wãjida Jerusalendee. ¹⁶ Cesareadepema ijãapataarã ũk'uru wãjida tai ome, atedait'ee Chipre isladeepema Mnasón apatap'edaa temaa, Jerusalende bi. Mãgí eperã taarã weda Cristode ijãa bapachi.

Pablo Santiagomaa p'asiade wãda

¹⁷ Jerusalende panadak'ãri, ijãapataarãpa o-ĩa tai auteebajida. ¹⁸ Ai norema Pablo tai ome Santiagomaa wãji. Mama ichiaba ijãapataarã ak'ipataarã p'anajida. ¹⁹ Pablopa saludaap'eda, nepiriji jõma Tachi Ak'õrepa ooda ichi k'ap'ia pari judio-eerã t'ãide. ²⁰ Mãga ũridak'ãri, o-ĩa para beeji mãik'aapa it'aa t'ijida Tachi Ak'õremaa jaradait'ee iruta jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. Mãpai Pablomaa mãgajida:

—Ipema Pablo, pia k'awa bida ajida, nãpema judiorã cho-k'ara Cristode ijãa p'ani. Mamïda at'ãri k'ĩsia p'ani Moisepa p'ãdade jara bik'a oodaipia

bi. ²¹ Māgīrāpa ūri p'ani pia judiorā awaraa eujāde p'anīrāmaa jaratee ni Moisepa p'ādade jara bik'a oonaadamerā, māik'aapa warra k'ap'iade tauchaa binaadamerā, ma awara ne-inaa chonaarāweda oopatap'edaa oonaadamerā. ²² Maperā, ¿taipa sāga oodaima? Ārapa pi nama che bi k'awaa atadait'ee. ²³ Mapa nāga oopāde aji: nama ijāapataarā k'īmariirāpa Tachi Ak'ōremaa jaradap'edaak'a ewaa oodait'ee, waya iru tede t'īu pia p'aneadamerā. ²⁴ Pichi ome p'e atepāde aji, māik'aapa p'aapāde aji, āchima p'aapipataarāpa iidi p'ani. Oodapāde aji, Tachi Ak'ōre Ūraade jara bik'a; puda t'īpidamerā māik'aapa Tachi Ak'ōre tede t'īu pia p'aneadamerā. Māgá ooru pirā, jōmaarāpa k'awaadai pi āpīte seewa nepiri p'ani. Ma awara pia māgá āramaa ak'ipii Moisepa p'ādade jara bik'a ichiaba oopari. ²⁵ Jōdee māga oopi k'iniada-e judio-eerāmaa, ichiaba Cristode ijāadak'āri. Jīp'a taipa āramaa p'ā pēi p'ani: k'onaadamerā nechiara ata bidap'edaa ne-inaa eperāpa ooda k'īrapite, ai k'īrapite it'aa t'īpata; k'onaadamerā ne-inaa waa maa-e pirā ne-animal iyapa jīa piuda chiara māik'aapa pariatua p'ek'au oonaadamerā.

Pablo Tachi Ak'ōre te waibiade jita atadap'edaa

²⁶ Ai norema Pablopa ma eperāarā k'īmari ateeji Tachi Ak'ōre temaa. Oojida Moisepa p'ādade jara bik'a t'īu pia p'anadamerā Tachi Ak'ōre te waibiade. Maap'eda Pablo t'īuji Tachi Ak'ōre tede jarait'ee sāapaita Tachi Ak'ōremaa āchia jaradap'edaa jōdait'ee māik'aapa sāapaita āchia ne-animalaarā ateedait'ee p'aareerāmaa peedap'eda, paadamerā Tachi Ak'ōre-it'ee.

²⁷ Ewari siete jōit'ee nībīde ma eperā k'īmari jōdait'ee paji āchia oodait'ee bada t'īu pia p'aneadamerā Tachi Ak'ōre te waibiade. Mama p'anīde Ásia eujādepema judiorāpa Pablo unu atajida Tachi Ak'ōre te waibiade. Mapa āchia arii p'anadap'edaarā k'īraupik'oojida. Pablo jita atadap'eda, biajida:

²⁸ —Israel pidaarā, tai k'aripāti. Nāgí eperāpa p'uuru bee chaa ne-inaa k'achia jaratee ni tachi judiorā āpīte. Jaratee bi Moisepa p'ādade jara bik'a oonaadamerā māik'aapa pedee k'achia jara bi na te āpīte. Ma awara judio-eerā t'īupiji nama, māgeerā Tachi Ak'ōrepa t'īupiik'araa bīda a bi mīda. Māgá Tachi Ak'ōre te waibia k'achia oomaa bi.

²⁹ Māga biapachida ai naaweda Pablo unudap'edaa perā p'uuru jāde ni Trófimo ome. Māgí Éfeso p'uurudepema paji. Ma omé unudap'edaa perā māgá, judiorāpa k'īsiajida Pablopa ma eperā auk'a t'īupiji Tachi Ak'ōre tede.

³⁰ Ma k'aurepata p'uuru pidaarā jōmaweda k'īrau para beeji. Māpai eperāarā p'īsua cheepuru nībeeji. Pablo jita atajida māik'aapa jidi babataa atadachida Tachi Ak'ōre temāiipa. Aramata Tachi Ak'ōre te jīapataarāpa chi t'īupata jōmaweda jīajida. ³¹ Māga nīde taawa Pablo peet'aadait'ee pak'āri, Romadepema soldaorā poro waibiamaa jaranajida p'uuru pidaarā jōma k'īrau para nībi. ³² Aramata ichi soldaorā p'e atap'eda, awaraa poroorā ome p'ira chejida see nībadamaa. Ma soldaorā poro waibia chi soldaorā ome cheruta unudak'āri, eperāarāpa Pablo ichiak'au bijida. ³³ Māpai ma soldaorā poro waibia chep'eda, Pablo jita ataji māik'aapa cadena omeepa jī nībīpiji. Maap'eda eperāarāmaa iidiiji k'asaa t'ījarapata jā eperā māik'aapa k'āare k'achiata ooji. ³⁴ Biuk'a nībeeji; abaapa ne-inaa jarapachi, awaraapa ne-inaa awara. Mapa chi soldaorā poro waibiapa p'oyaa k'awa-e paji k'asaa jara para bi. Maperā jaraji soldaorāmaa āchi temaa ateedamerā. ³⁵ Soldaorā temāi tomede panadak'āri, Pablo it'í jira ateejida eperāarā waidoopa, ³⁶ eperāarā t'ēe bia wādap'edaa perā:

—jPeet'áati!

Pablopa judiorãmaa jarada

³⁷ Mamïda teeda panadai naaweda, griego pedeede Pablopa mägaji ma soldaorã poro waibiamaa:

—Mi pi ome arak'atia pedee k'inia bida aji.

Mãpai mägí poro waibiapa p'anauji:

—¿Pia griego pedee k'awa bi-ek'ã? aji. ³⁸ ¿Mägara pi-ek'ã aji, jã Egipto pidapa mēepemaarã cuatro mil ateeda eujã pania wēe bima?

³⁹ Pablopa p'anauji:

—Mäga-eda aji. Mi judiopi Tarso p'uurudepema. Mägí p'uuru Cilicia eujãde bi. Mi ma p'uuru pipiara bidepemapi. Mi chupiria pedee pipãde aji, eperãarãmaa.

⁴⁰ Mãpai mägí soldaorã poro waibiapa pedee piji. Pablo tomede bainí beep'eda, juapa eperãarãmaa jaraji k'ũp'ee p'aneedamerã. Eperãarã k'ũp'ee para beek'ãri, Pablo hebreo pedeede pedeeji.

22

¹ Mägaji:

—Michi auk'arã mäik'aapa chonaarã, ũriti mia jararu.

² Hebreo pedeede pedeeru ũridak'ãri, eperãarã k'ũp'ee para beeji. Mãpai Pablopa mägaji:

³ —Mi judiopi, Tarso p'uurude t'oda. Mägí p'uuru Cilicia eujãde bi. Mamïda mi nama Jerusalende estudiaji Tachi Ak'õre Ũraa jarateepari Gamaliel ome. Iru k'aurepa mia k'awaaji Moisepa p'ãda, tachi chonaarãpa bëidap'edaa. Ma awara mia oo k'inia bapachi Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bik'a, parãpa idi oo p'anik'a. ⁴ Mapa naaweda mia Tachi Ak'õre Ode P'anãrã apata miapipachi. Åchi jita atap'eda, carcelde t'i nãipachi. Wëraarã mäik'aapa imik'ĩraarã auk'a mägá oopachi. ⁵ P'aareerã poro waibiapa mäik'aapa jõma nãpema poro waibiarãpa k'awa p'ani na jara bi wãara. Årapa k'art'a p'ãjida mäik'aapa mi ome pëijida judiorãmaa Damascode, mia ijãapataarã mama p'ani p'e aneemerã nama miapiit'ee. Mamïda mi k'ĩsia awara k'ĩsiaji.

*Pablopa jarada sãga ichi Cristode ijãada
(Hch 9.1-19; 26.12-18)*

⁶ —Mi Damasco k'ait'a pa wãde, imat'ipa it'ariipa ïdaa jëra t'ĩudachi mi ïri.

⁷ Mãpai mi eujãde baainaji mäik'aapa ũriji pedeeru: “Saulo, Saulo, ¿sãap'eda michideerã jiri nima?” aji. ⁸ Mãpai mia iidiji: “¿K'aima pi?” P'anauji: “Mi Jesús Nazaretdepema, pia jiri ni eperãarã poro waibia.” ⁹ Mi ome wãdap'edaarãpa ma ïdaa jëra t'ĩuda unujida. Mamïda ũrida-e paji mi ome pedeemaa bada. ¹⁰ Mãpai mia mägaji: “Tachi Waibia, ¿mia k'ãata oopia bima?” aji. Mãpai ichia p'anauji: “P'irabãiji mäik'aapa wãji Damasco p'uurudee. Jãma jaradai pia k'ãata ooit'ee.” ¹¹ Ma ïdaa jëra t'ĩudapa mi tau p'ãriudachi. Mapa mi k'õp'ãyoorãpa juadeepa jidiu ateejida Damascodee.

¹² 'Mama baji eperã t'ĩjarapatap'edaa Ananías. Mägipa oopachi Moisepa p'ãdade jara bik'a. Mapa Damascodepema judiorãpa iru pia unupachida.

¹³ Irua mi ak'i chek'ãri, mägaji: “Ipema Saulo, waya unupãde” aji. Aramägá tau eratidachi mäik'aapa mia iru unuji. ¹⁴ Mãpai irua mägaji: “Tachi chonaarã Ak'õre Waibiapa pi jirit'eraji k'awaamerã ichia pãmaa oopi k'inia bi. Ma awara pi jirit'eraji unumerã Jesucristo, chi p'ek'au k'achia wëe bi mäik'aapa ũrimerã pedee ichi it'aideepa. ¹⁵ Mäga ooji pãta jõmaarã taide irua jararu jarateepari pait'ee perã, jarak'ãri na unuda mäik'aapa ũrida. ¹⁶ Mapa ïraweda

poro choopipáde aji, mãik'aapa Jesumaa it'aa t'íipáde aji, irua pichi p'ek'au k'achia wēpapimerã.”

Tachi Ak'õrepa Pablo jir'it'erada judio-eerãmaa jarateenamerã

¹⁷ —Waya Jerusalendee chek'ãri, wãji Tachi Ak'õre te waibiadee it'aa t'íide. Mama k'ãimok'araa pik'a bide unuji Jesús. ¹⁸ Ichia mĩmaa mãgaji: “Isapai uchiapáde aji, Jerusalendee, nama pia jarateek'ãri mia ooda, ũri k'iniada-e pait'ee perã.” ¹⁹ Mãpai mia p'anauji: “Mamĩda jõmaarãpa k'awa p'ani Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata te chaa wãk'ãri, mia ijãapataarã p'e aneepachi carcelde t'ik'oode mãik'aapa p'u oopide. ²⁰ Ma awara pi mimiapari Esteban peedak'ãri, mi arii baji mãik'aapa iru peedap'edaarã p'aru ak'i baji. frá pide ijãa bita, ¿üridaik'ã mia ãramaa nepirik'ãri mi pi ome unuda?” ²¹ Mamĩda ichia mĩmaa mãgaji: “Namãik'aapa uchiapáde aji, mia pi pëiit'ee perã awaraa eujãdee judio-eerãmaa jarateenamerã.”

²² Mãgapai eperãarãpa Pablo pedee ũrijida. Mãpai ma ũri para badaarãpa biamaa p'aneejida:

—jã eperã chok'ai baik'araa bida! ajida. ¡Peet'aadapáde! ajida.

²³ Eperãarã waapiara biuk'a nĩbeeji. Áchi p'aru jãap'ejida mãik'aapa eujã p'ora it'aa bat'apachida, k'ĩrau para bada perã.

Pablo soldaorã poro waibia juade

²⁴ Mãpai chi soldaorã poro waibiapa jaraji Pablo ateedamerã soldaorã temaa mãik'aapa widamerã. Mãga ooji ichia ũri-e pada perã Pablopa jarada judiorã pedeede. K'ĩsijaji Pablo widak'ãri, jarapidai sãap'eda eperãarã jãga k'ĩrau para bi iru ome. ²⁵ Mamĩda jĩmaa p'anide widait'ee, Pablopa iidiji chi widait'ee p'anadap'edaarã poromaa:

—Mi Romadepema. ¿Pia wipiipia bik'ã aji, eperã Romadepema, atedai naaweda charraarãpa ak'idamerã?

²⁶ Mãgí capitanpa mãga ũrik'ãri, isapai wãji áchi poro waibiamaa mãik'aapa mãgaji:

—¿Pia, k'ãata ooit'eema aji, jã eperã Romadepema ome?

²⁷ Mãpai áchi poro waibia chek'ãri, Pablomaa iidiji:

—¿Wãara pi Romadepemak'ã? aji.

Pablopa p'anauji:

—Wãarada aji.

²⁸ Mãpai soldaorã poro waibiapa mãgaji:

—Mia p'arat'a waibia p'aajida aji, eperã Romadepema pait'ee.

Mãpai Pablopa p'anauji:

—Mi Romadepema, mi ak'õre mãga bada perã.

²⁹ Mãpai chi widait'ee p'anadap'edaarãpa ichiak'au bijida. Áchi soldaorã poro waibia jida p'eraji Pablo jipi bada perã wipiit'ee, Romadepema bita.

Pablo Junta Suprema k'ĩrapite

³⁰ Ai norema soldaorã poro waibiapa Pablo cadenapa jĩ bada ērapiji mãik'aapa uchua ataji carceldepa, k'awa k'inia bada perã sãap'edata judiorãpa Pablo perã peejida. Mapa p'aareerã poroorã mãik'aapa Junta Supremadepemaarã jõmaweda t'í p'e atap'eda, Pablo uchiapiji áchi k'ĩrapite.

23

¹ Pablopa Junta Supremadepemaarã see nĩbadamaa ak'iji mãik'aapa mãgaji:
—Michi auk'aarã, mi at'ãri k'ĩsia p'ua-ee ni Tachi Ak'õre k'ĩrapite, mia oo k'inia bairã irua oopi bik'a.

² Māga ūrik'āri, p'aareerā poro waibia Ananiapa Pablo it'aimaa wipiji iru k'ait'a p'anadap'edaarāmaa. ³ Mamīda Pablopa māgaji:

—¡Tachi Ak'ōrépata pi k'achia ooyada aji, t'āri k'achia-idaa bairā! Pi jāma suak'i bi mia ooda ak'it'ee Moisepa p'ādade jara bik'a. Mamīda irua p'ādak'a oo-e bi. Moisepa p'ādade jara bi chupiria k'awaamerā. Mamīda pia mi chupiria k'awa-e bi. ¡Ma k'āyaara mi it'ai wipiru!

⁴ Māpai arii p'anadap'edaarāpa māgajida:

—¿Jāgata ik'achia jararuk'ā ajida, Tachi Ak'ōre p'aareerā poro waibiamaa?

⁵ Māpai Pablopa p'anauji:

—Michi auk'arā, mia k'awa-e pajida aji, iru p'aareerā poro waibia. Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Pedee k'achia jaranāati pāchi p'uuru pidaarā poroorā āpīte.' (Ex 22.28)

⁶ Maap'eda Pablopa unuk'āri ma see nībide para bi saduceo eerepemaarā māik'aapa fariseo eerepemaarā, ichi t'āridepai k'īsiaji. Maap'eda golpe pedeeji:

—Michi auk'arā, mi fariseopi; fariseorādeepa uchiada. Mia ijāa bi tachi piup'eda, chok'ai p'irabaidait'ee. Maperāta nāgá parā k'īrapite mi anee p'ani, mia ijāapari ak'idait'ee.

⁷ Pablopa māga jarak'āri, fariseo eere p'anadap'edaarā māik'aapa saduceo eere p'anadap'edaarā āchi pitapai aupedee para beeji. ⁸ Māga oojida saduceorāpa jarapata perā piudap'edaarā chok'ai p'irabaida-e, angeleerā wē-e māik'aapa tachi jaure wē-e. Jōdee fariseorāpa ijāapachida māgí jōma paraa.

⁹ Maperāpi biuk'a nībeeji. Ūk'uru Moisepa p'āda jarateepataarā fariseo eere p'anadap'edaarāpa māgajida:

—Na eperāpa ne-inaa k'achia oo-e bida ajida. ¿Eperā jaurepa maa-e pirā angelpa irumaa pedeeji-ek'ā? ajida.

¹⁰ Audupai biuk'a nībeek'āri, soldaorā poro waibiapa, ewaa Pablo peet'aadai jīak'aapa, t'īji chi soldaorā iru uchua atadamerā ma biuk'a nībadadeepa māik'aapa ateedamerā āchi temaa.

¹¹ Ai norema p'ārik'ua Tachi Waibia Jesús Pablo ik'aawa bainī ba cheji māik'aapa māgaji:

—¡Waaweenāaji! Mia ooda eperāarā k'aripait'ee pia jarateedak'a Jerusalende, jāgá ichiaba jarait'ee Roma p'uurude.

Judiorāpa pedeetedap'edaa Pablo peet'aadait'ee

¹² Ai norema judiorā ūk'uruurāpa pedeetejida Pablo peet'aadait'ee. Māgīrāpa Tachi Ak'ōre k'īrapite nek'oda-eda ajida, Pablo peet'aarutamaa.

¹³ Māgí pedeetedap'edaarā cuarenta imik'īraarā audú paji. ¹⁴ Āchi wājida p'aareerā poroorāmaa māik'aapa judiorā poro waibiarāmaa māik'aapa māgajida:

—Taipa Tachi Ak'ōre k'īrapite juraajida nek'oda-e pait'ee Pablo peedemāi. ¹⁵ Irá parāpa māik'aapa awaraa Junta Supremadepemaarāpa jara pēiti soldaorā poro waibiamaa nu Pablo aneedamerā, seewata parāpa pipiara k'awa k'inia p'anadairā k'āare k'achiata oo bi irua. Ma aneerutade taipa ode peet'aadayada ajida.

¹⁶ Mamīda Pablo ipewēra warrapa k'awaak'āri māga pedeeteeruta, wāji soldaorā temaa jarat'aade Pablomaa. ¹⁷ Maap'eda Pablopa soldaorā poro t'īji māik'aapa māgaji:

—Atēji nāgí warra pichi poro waibiamaa, ne-inaa jara k'inia bairā.

¹⁸ Mapa ma soldaorā poropa ateeji ichi poro waibiamaa māik'aapa māgaji:

—Pablo preso bīpa mi t'īji na warra pīmaa aneemerā ne-inaa jara k'inia bairā.

19 Chi soldaorã poro waibiapa warra juade jita atap'eda, ãyaa ateeji mãik'aapa iidiji:

—¿K'ãata mĩmaa jara k'inia bĩma? aji.

20 Mãpai ma warrapa mãgaji:

—Judiorãpa pedeetejida pĩmaa iididait'ee Pablo nu ateemerã Junta Suprema k'ĩrapite, pipiara k'awaadait'ee iru nepĩra. 21 Mamĩda ijãanaapãde aji, imĩk'ĩraarã cuarenta audú ot'ewa p'anadait'ee perã. Ma awara ãchia Tachi Ak'õre k'ĩrapite juraajida nek'oda-e pait'ee Pablo peet'aarutamaa. Mapa taarã-e mãga iidi chedait'ee, pĩa Pablo ãchimaa ateejimerã.

22 Mãpai soldaorã poro waibiapa mãgaji:

—K'ĩrak'aupai chĩaramaa jarai pĩa mĩmaa nepĩri cheda.

Maap'eda ma warra pëiji ichi temaa.

Pablo Romadepema poro Félix k'ĩrapite pëida

23 Aramata soldaorã poro waibiapa t'ĩ p'ejĩ soldaorã poro omé. Mãirãmaa mãgaji:

—P'e atadapãde aji, doscientos soldaorã bĩriipa wãdamerã, ma awara setenta caballo ãri wãdamerã, ma awara doscientos miasu ome, uchiadamerã p'ãrik'ua a las nueve. Wãdait'ee Cesarea p'uurudee. 24 Ichiaba Pablo-it'ee caballo anéeti ai ãri wãmerã. K'ĩra jĩp'a ateedapãde aji, Roma jua ek'ari eujã ak'ipari Felixmaa.

25 Ma soldaorã poro waibiapa ichiaba k'art'a p'ã tee pëiji. Made jara pëiji:

26 “Claudio Lisiapa nãga p'ãru Felixmaa.

Mĩa salude pëiru pĩmaa. Pĩ Roma jua ek'ari eujã ak'ipari pipiara bi. Mapa na nepĩra mĩa jara k'inia bi pĩmaa.

27 Na eperã mĩa pëiru pĩmaa judiorãpa jita atajida mãik'aapa perã peet'aajida. Mamĩda mĩa k'awaak'ãri iru Romadepema, mĩchi soldaorã ome wãdap'eda, ãra juadeepa k'aripa ataji. 28 Mĩa k'awa k'inia baji k'ãare-it'eeta ãrapa iru imiatee p'anajida. Mapa iru ateeji judiorã nepĩra ak'ipataarã k'ĩrapite. 29 Mamĩda mama bide k'awaaji na eperã ne-inaa k'achia oo-e bi. Jĩp'a ãra chonaarãwedapema ũraa p'ãdade jara p'anajida. Pedee k'achia jarajida iru ãpĩte. Mamĩda irua ne-inaa k'achia oo-e bada perã, mĩa k'awaji iru peepiik'araa bi, ma awara carcelde pida baik'araa bi. 30 Ai t'ëepai mĩa k'awaaji judiorãpa pedeeteedap'edaa iru peet'aadait'ee. Mapa pĩmaa pëiru. Jara pëiji iru imiatee p'anadap'edaarãmaa pĩ k'ĩrapite wãdamerã ãchi nepĩra jarade.

Mãgapai paji.”

31 Mãpai ma soldaorãpa Pablo p'ãrik'ua ateejida Antĩpatris p'uurudee ãchi poro waibiapa jaradak'a. 32 Ai norema soldaorã bĩriipa wãdap'edaarã chejida ãchi temaa. Jõdee chi caballo ãri wãdap'edaarã wãjida Pablo ome. 33 Cesarea p'uurude panadak'ãri, ma Roma jua ek'ari eujã ak'ipari Felixmaa ma k'art'a teejida, ichiaba Pablo teenajida. 34 Felixpa k'art'a leep'eda, iidiji Pablomaa sãmapema mãik'aapa k'awaak'ãri Cilicia eujãdepema, 35 mãgaji:

—Pĩ pedee ũriyada aji, pĩ imiateepataarã chedak'ãri.

Maap'eda preso jĩapataarãmaa jaraji jĩa paraa bidamerã Rey Herodepa oopida palaciode.

24

Pablopa Felixmaa ichia ooda nepĩriida

¹ K'ãima joisomaa t'ëepai, p'aareerã poro waibia Ananías pacheji Cesarea p'uurude judiorã poro waibiarã ome. Æchi ome cheji Romadepemaarã abogado t'ijarapatap'edaa Tértulo. Ma jômaweda Roma jua ek'ari eujã ak'iparimaa chejida Pablo imiateedait'ee. ² Mãpai Pablo ma see nîbadamãi aneedak'ãri, Tertulopa jômaarã k'ïrapite Felixmaa mägaji:

—Aai, tachi waibia, pi k'aurepa tai k'ãiwee p'anapata na eujãde mãik'aapa ïrá ne-inaa pipiara jëra bi na eujãde, pi k'ïsia k'awaa bairã. ³ Tai o-ïa p'ani pi ome, ne-inaa jôma pipiara oo bairã. ⁴ Mak'ïara taarã pedee k'inia-e bairã, pi ewari atuapiamaapa, chupiria k'awáaji mi pedee ùrimerã. ⁵ Jãgí eperã nepira jiriyaa bapari ichi wãrumaa na eujãde, judiorã chõopi nipapari perã ãchi auk'aarã ome. Ma awara ichi nazareno eere p'anirã poro. ⁶ Ichiaba Tachi Ak'õre te waibiade ne-inaa k'achia ooit'ee paji. [Mapata taipa iru jita atapijida ateedait'ee tai nepira ak'ipataarãmaa. ⁷ Mamïda soldaorã poro waibia Lisias pachek'ãri, tai juadeepa jãri ataji, mãik'aapa jaraji pi k'ïrapite chedamerã.] ⁸ ïrá pia jã eperãmaa iidiipia bi k'awaaait'ee taipa seewa jarada-e p'ani.

⁹ Judiorã arii see nîbadaarãpa wãarada ajida. ¹⁰ Maap'eda ma Roma jua ek'ari eujã ak'iparipa Pablomaa juapa jaraji pedeemerã. Mãpai Pablopa mägaji:

—Mi o-ïa bida aji, pi k'ïrapite pedeeit'ee perã michi k'ap'ia pari. Mia k'awa bi pi taarãru na eujãdepemaarã charra. ¹¹ Pichia k'awa k'inia bi pirã, iidíji sãaweda mi pache bi. Mi k'ãima docepai iru bi Jerusalende pacheda Tachi Ak'õremaa it'aa t'ïde. ¹² Judiorãpa mi unuda-e paji chïara ome aupedee pedeemaa wa eperãarã chõopimaa Tachi Ak'õre te waibiade. Ichiaba mãga unuda-e paji Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata tede pida, wa awara ãi. ¹³ Na eperãarãpa pïmaa p'oyaa ak'ipida-e ãchia wãarata jara p'ani. ¹⁴ Wãara mia ijãa bi Tachi Ak'õre Ode P'anirã apata ijãa p'anik'a. Mi it'aa t'ïpari tachi chonaarãwedapema Ak'õremaa mãik'aapa ijãa bi Moisepa p'ãdade jara bi, ichiaba Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaade jara bi. Nata mia k'achia ooda a p'ani nama p'anirãpa. ¹⁵ Mia ijãa bi ãchik'a; Tachi Ak'õrepa piudap'edaarã chok'ai p'irabaiipiit'ee, eperã t'ãri pia beerã mãik'aapa eperã t'ãri k'achia-idaa beerã. ¹⁶ Mapa mia jôma oopari k'ïsia p'ua-ee bait'ee Tachi Ak'õre k'ïrapite mãik'aapa eperãarã k'ïrapite.

¹⁷ 'Mamïda taarã nipap'eda to bee chaa, cheji michi auk'aarãmaa Jerusalende, teeit'ee p'arat'a p'edap'edaa chupiria beerã k'aripait'ee. Ma awara cheji ne-animalaarã teeit'ee p'aareerãpa peedap'eda, paadamerã Tachi Ak'õre-it'ee. ¹⁸ Mãpai jôma oop'eda Tachi Ak'õre tede t'ïu pia beeit'ee, mama t'ïuji. Maap'eda Tachi Ak'õre-it'ee ne-inaa teemaa bide, Asiadepema judiorãpa mi unujida. Mamïda chïara ome pida chõo-e paji. ¹⁹ Maperã ãchita pi k'ïrapite chek'ajida mi imiateede, wãara k'achia oo baji pirã. ²⁰ Maa-e pirã nama see nîbirãmaa iidíji k'ãare k'achiata unujida mi wãk'ãri Junta Suprema k'ïrapite Jerusalende. ²¹ ¿K'achia ooji-epaama aji, ãchi k'ïrapite mia golpe pedee k'ãri: “Idipema ewari parã k'ïrapite mi aneeruta ijãa bairã tachi piup'eda chok'ai p'irabaidait'ee?”

²² Felixpa mãga ùrik'ãri, jaraji ma nepira ichiak'au bidait'ee soldaorã poro waibia Lisias cheru misa. Mãga jaraji pia k'awa bada perã sãga p'anapata Tachi Ak'õre Ode P'anirã.

²³ Mãpai Felixpa soldaorã poromaa jaraji Pablo jãa paraa bidamerã, mamïda ichiak'au ak'ï chepipataadamerã chi k'õp'ãyoorãmaa.

²⁴ Maap'eda taarãpai Félix waya pacheji chi wëra Drusila ome. Mãgí judío wëra paji. Pachedak'ãri, Felixpa Pablo t'ï pëiji k'awaaait'ee irua ijãada

Jesucristode. ²⁵ Mamīda Pablopa jaramaa bide t'āri pia nipapariimerā Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa k'īra jīp'a bapariimerā, ichiaba tachi piuda t'ēpai Tachi Ak'ōrepa ak'it'ee tachia pia oodap'edaa māik'aapa k'achia oodap'edaa, Félix p'eradachi. Māpai māgaji:

—Jāgapai pia bida aji. Na ewari jua pari bak'āri, waya pi t'ī pēit'eeda aji.

²⁶ Ma t'ēpai, Felixpa Pablo ip'ii t'ī pēipachi, k'īsia bada perā Pablopa p'arat'a p'aai, ichi juadeepa uchua pēimerā. ²⁷ Año omé māgá wāyaaji. Ma t'ēpai Félix pari t'īuji awaraa eujā ak'ipari, t'ījarapatap'edaa Porcio Festo. Mamīda Félix judiorā ome pia bee k'inia bada perā, Pablo preso bēiji.

25

Pablo Festo k'īrapite

¹ Festo pachek'āri Cesarea p'uurude ma eujā ak'ipari bade, k'āima ōpee mama baji, Jerusalendee wāi naaweda ma p'uuru k'awade. ² Mama bide p'aareerā poroorāpa māik'aapa judiorā poro waibiarāpa Pablo āpīte pedeejida. ³ Chupiria iidijida Festomaa Pablo Jerusalendee pēimerā. Māga oojida pedeete p'anadap'edaa perā ode peet'aadait'ee. ⁴ Mamīda Festopa māgaji:

—Pablo preso bida aji, Cesarea p'uurude. Taarā-ee mi araa wāit'ee. ⁵ Mapa parā poro waibiarā mi ome pēiti. Māgá ma eperāpa ne-inaa k'achia ooji pirā, iru k'īrapite āchi nepira jaradayada aji.

⁶ Festo Jerusalende baji tomia aba maa-e pirā k'āima diez. Maap'eda cheji Cesarea p'uurudee. Ma pacheda norema charra mimiapari tede su-ak'i beeji māik'aapa Pablo atapiji. ⁷ Pablo pak'āri, judiorā Jerusalendee cheepurudap'edaarāpa imiateejida Festomaa. Mamīda āchia jara p'anadap'edaa p'oyaa ak'ipida-e paji. ⁸ Jōdee Pablopa p'anauji:

—Mia pedee k'achia jara-e bida aji, judiorā ūraa Moisepa p'āda āpīte maa-e pirā Tachi Ak'ōre te waibia āpīte. Ma awara César āpīte pedee k'achia jara-e bida aji.

⁹ Mamīda Festo, judiorāpa ichi t'o p'anadamerā, Pablomaa māgaji:

—¿Wā k'inia bik'ā aji, Jerusalendee, mia jāma pi nepira ak'imerā?

¹⁰ Pablopa p'anauji:

—Nama mi nepira ak'idaipia bida aji, nama mi César charra k'īrapite bairā. Pia k'awa bi mia judiorāmaa ne-inaa k'achia oo-e bi. ¹¹ K'achia oo bi pirā, mi peedaipia bi. Waawee-ee piut'ee. Mamīda k'achia oo-e bi pirā, apidaapa mi āchima teedaik'araa bi. Mapa mia k'inia bida aji, Cesarpa mi nepira ak'imerā.

¹² Māpai Festo pedeeji ichi ūrapataarā ome māik'aapa māgaji Pablomaa:

—Cesarmaa wā k'inia bairā, pi irumaa wāit'ee.

Festopa Pablo nepira jarada Rey Agripamaa

¹³ Maap'eda, taarāpai Rey Agripa chi ipewēra Berenice ome Festomaa p'asiade wājida Cesarea p'uurudee. ¹⁴ Taarā p'anadap'edaa perā, Festopa Pablo nepira nepiriji reymaa:

—Nama bida aji, Felixpa preso bēida. ¹⁵ Jerusalende nipak'āri, p'aareerā poroorāpa māik'aapa judiorā poro waibiarāpa mimaa jarajida Pablo ome nepira iru p'ani. Maap'eda jarajida peepit'aamerā. ¹⁶ Mamīda mia p'anauji Romadepema charraarāpa chīara peepidak'aa, ma presopa ichi k'ap'ia pedee-ema ichi imiateepataarā k'īrapite. ¹⁷ T'ēpai āra nama pachedak'āri, ai norema mi charra tede wāji maap'eda aneepiji ma preso. ¹⁸ Mamīda iru imiateepataarāpa p'oyaa wāarada ada-e paji ma preso k'īrapite. Mia k'īsia baji Pablopa k'achia oo bi. Mamīda māga-e paji. ¹⁹ Jīp'a jara p'anapachida āchia ijāa p'ani Ak'ōre Waibiaapa ooda māik'aapa Jesuda a p'ani piuda; māgita Pablopa

chok'ai bida a bi. ²⁰ Mia k'awa-e pada perã sãga ooi, Pablomaa iidiji wã k'inia bi pirã Jerusalendee, jãma mia na nepira waya pia ak'imerã. ²¹ Mamïda ichia chupiria iidiji Tachi Rey Waibia Cesarpa na nepira ak'imerã. Mapa mia jaraji at'ãri preso bamerã, Romadee pëiru misa.

²² Mãga ùrik'ãri, Rey Agripapa mãgaji Festomaa:

—Mia ma eperã pedee ùri k'inia bida aji.

Mãpai Festopa p'anauji:

—Nu iru pedee pia ùriyada aji.

²³ Ai norema Agripa Berenice ome, reyrã chi-oo jõmaweda jïdap'eda, t'ïujida eperãarã chip'edaipata tede. Ichiaba t'ïujida soldaorã poroorã mãik'aapa ma p'uurudepema poro waibiarã. Mãpai Festopa Pablo aneepiji ãchi k'ïrapite.

²⁴ Festopa mãgaji:

—Rey Agripa mãik'aapa k'õp'ãyoorã nama see nïbi, pãchi k'ïrapite na eperã unu p'ani. Judiorã jõmaarãpa ichi imiatee chepata Jerusalendee mãik'aapa Cesarea p'uurudeepa. Jõmaarãta biuk'adaipata mia ichi peepit'aamerã.

²⁵ Mamïda mi-it'ee irua k'achia oo-e bi piumerã. Ma awara ichia chupiria iidida perã Cesarpa ichi nepira ak'imerã, mapa mia maaaa pëit'ee. ²⁶ Ichi nepirade mia ne-inaa k'achia unu-e pada perã, p'ã pëit'ee wëe bi michi poro waibia Cesarmaa. Mapata mia aneeru na eperã parã k'ïrapite mãik'aapa ma k'ãyaara pi k'ïrapite, Rey Agripa. Taipa k'awaadak'ãri k'ãare k'achiata oo bi, mia p'ã pëit'ee reyrã poro waibiamaa. ²⁷ Mi-it'ee pia-e pik'a bi pëit'ee preso, jara-ee k'ãare k'achiata ooji.

26

Pablopa Rey Agripamaa jarada

¹ Mãpai Agripapa Pablomaa mãgaji:

—Pedeeji pichi k'ap'ia pari.

Pablopa ichi jua it'aa iaji mãik'aapa mãgaji:

² —Tachi Rey Waibia Agripa, mi o-ïa bida aji, idi pi k'ïrapite pedeeru perã. Wãarata jarait'ee michi k'ap'ia pari, judiorãpa mi ãpïte seewa jara jõnapata perã. ³ O-ïa bi pedeeit'ee pi k'ïrapite, pia k'awa bairã tai judiorã p'anapata mãik'aapa k'ïsiapata. Mapa pimaa chupiria iidit'ee ùrimerã mi pedeeru misa.

Pablo bapata Cristode ijãai naaweda

⁴ —Judiorã jõmaarãpa k'awa p'ani mi bapata ãra ome michi tode mãik'aapa Jerusalende. ⁵ Ichiaba k'awa p'ani mi k'ùtrãa weda fariseorã eerepema paji, mãirãpa jõmarã k'ãyaara pipiara oopata perã Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a. ãrapa mãga jara k'inia p'ani pirã, wãarada adai. ⁶ Maperãta mi parã k'ïrapite anee p'ani, ijãa bairã Tachi Ak'õrepa jaradade tai chonaarãmaa. ⁷ Tai Israeldeepa uchiadap'edaa ëreerã docedepemaarãpa ni p'ani Tachi Ak'õrepa oomerã ichia jaradak'a. Maperãta ewari chaa tai Tachi Ak'õremaa it'aa t'ïpata mãik'aapa oopata iru ùraa p'ãdade jara bik'a. Mia auk'a ijãa bi mïda, mi imiatee p'ani judiorãpa, imichi auk'aarãpa pida! ⁸ ¿K'ãata k'ïsia p'anima? ¿Eperã piup'eda, Tachi Ak'õrepa p'oyaa p'irabaipi-e paik'ã?

Pablopa nepirida ichia Cristode ijãapataarã peepida

⁹ —Naaweda mia pida k'ïsia baji judiorãpa k'ïsia p'anik'a. Mapa Jesús Nazaretdepema t'ïde ijãapataarã miapipachi. ¹⁰ Mãga oopachi Jerusalende. Ijãapataarã chok'ara carcelde t'i nïbipachi, p'aareerã poroorãpa mãga oopidap'edaa perã. Ma awara ãrapa ijãapataarã peepidak'ãri, mi o-ïa beepachi. ¹¹ Ichiaba at'apai mia ijãapataarã miapipachi Cristode ijãa amaadamerã.

Māga oopachi Tachi Ak'õre Ūraa jarateepata te chaa, āra unuamaa p'e iru bada perā. P'uuru t'imí beemaa, judio-eerā t'āide paara, āra jiri nipapachi.

Pablopa waya jarada ichia sāga Cristode ijāada

¹²—Māga ooit'ee paji mi wāk'āri Damasco p'uurudee, p'aareerā poroorāpa mi k'aripadap'eda. ¹³ Mamīda ode wāde imat'ipa unuji it'ariipa īdaa jēra t'ūdaru ak'õrejīru k'āyaara īdaara, mi īri māik'aapa mi ome wādap'edaarā īri. ¹⁴ Tai jōmaweda eujāde baainajida. Māpai mia ūriji tai hebreo pedeede pedeeru: “Saulo, Saulo ¿sāap'eda michideerā jiri nima? aji. Pichi k'īradoopa k'achia oomaa bi, p'ak'apa ooparik'a āpītee t'iak'āri chipari nek'ida misuamaa.”

¹⁵ 'Māpai mia iidiji: “¿Pi, k'aima?” aji. P'anauji: “Mi Jesupi, pia eperāarā jiri ni poro waibia. ¹⁶ P'irabaipāde aji, mi mimiapari pait'ee perā. Eperāarā k'īrapite pia jarait'ee mi idi unuda māik'aapa ichiaba jarait'ee mia ne-inaa na ewari ak'ipīit'ee pīmaa. ¹⁷ Ma-it'ee pi pēiit'eeda aji, judiorāmaa māik'aapa judio-eerāmaa. Mamīda pi k'aripa atait'ee āchi juadeepa. ¹⁸ Āchima pēiit'eeda aji, k'awaadamerā sāga uchiadai o k'achia p'āriu pik'a bideepa māik'aapa Satanās juadeepa. Māgā nipadai īdaa pik'a bide Tachi Ak'õre juade. Mide ijāa p'ani pirā, Tachi Ak'õrepa āchi p'ek'au k'achia wēpapiit'eeda aji, māik'aapa āchia it'ari iru p'anadait'ee jōma Tachi Ak'õrepa k'īsia iru bi ichia awara bidaarā-it'ee.”

Pablopa ooda Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bik'a

¹⁹—Mapa Rey Agripa, mia ooji mi ome pedee badapa jaradak'a. ²⁰ Naapiara jaranaji Damasco p'uurude, maap'eda Jerusalende māik'aapa Judea eujāde. Ichiaba judio-eerāmaa jarateeji. Ma jōmaarāmaa jaraji k'achia oo amaadamerā māik'aapa oodamerā Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, māgā awaraarāmaa ak'ipidait'ee wāara Tachi Ak'õrede ijāa p'ani. ²¹ Maperāpi judiorāpa mi jita atajida māik'aapa perā peejida Tachi Ak'õre te waibiade. ²² Tachi Ak'õrepa mi k'aripapari perā, at'āri nama ak'inī bi jarateeit'ee k'īra jīp'arāmaa māik'aapa waibiarāmaa. Mia jarateepari Tachi Ak'õre pedee jarapataarāpa jaradap'edaa māik'aapa Moisepa jarada, māgī aupai. ²³ Ārapa jarajida Cristo piut'ee māik'aapa naapiara chok'ai p'irabaiit'ee. Māgā p'irabaik'āri, ak'ipiji judiorāmaa māik'aapa judio-eerāmaa āchi ichiaba it'aa wādai, māgā āchi uchiadamerā p'āriu pik'a bideepa īdaa bidee.

Pablopa Rey Agripamaa jarada Cristode ijāamerā

²⁴ Pablopa at'āri māga jaramaa bide, Festopa golpe pedeeji:

—Pablo, pi k'īra k'awa-ee baibida aji, audú estudia bīpa.

²⁵ Māpai Pablopa p'anauji:

—iMāga-epi, tachi poro waibia Festo! Mi k'īra pia bida aji. K'īra jīp'a nepirīmaa bi māik'aapa wāarata jara bi. ²⁶ Rey Agripapa pia k'awa bi mia jara bi. Mapa waawee-ee mia nepirīmaa bi ichi k'īrapite, k'awa bairā nāgī net'aa mera ooda-e paji. ²⁷ Tachi Rey Waibia Agripa, pia ijāa bida aji, Tachi Ak'õre pedee jarapataarāpa jaradap'edaa. ¿Māga-ek'ā?

²⁸ Māpai Agripapa māgaji:

—¿Taarā-e weda mi Cristode ijāapi k'inia bik'ā? aji.

²⁹ Pablopa p'anauji:

—Taarā pedeerupa maa-e pirā mak'īara pedee-eepa, Tachi Ak'õremaa mia chupirīa iidi bi pi pari māik'aapa nama jōma see nībi pari, parā mik'a pa-pimerā, mamīda na cadena wēe.

³⁰ Māpai Rey Agripa māik'aapa eujā ak'ipari Festo p'irabaidap'eda, uchijida Berenice māik'aapa awaraa mama su-ak'i p'anadap'edaarā ome. ³¹ Maap'eda āchi pitapai māgapachida:

—Na eperāpa k'achia oo-e bi piumerā maa-e pirā carcelde bamerā.

³² Māpai Rey Agripapa māgaji Festomaa:

—Iru carceldeepa uchua pēik'ajida aji, César k'īrapite wā k'inia-e bida ada paara.

27

Pablo Romadee pēida

¹ Pedeteedap'eda, tai pēijida Italiadee. Pablo awaraa presoorā ome bijida soldaorā poro juade, Julio apatap'edaa. Māgí baji soldaorā batal-londe t'ījarapatap'edaa Reyrā Poro Waibiadeerā. ² Bataujida Adramitio p'uurudepema barcode, māgí wāit'ee pada perā Ásia eujādee, p'usa ide p'uuru bee chaa. Tai ome ichiaba nipaji Aristarco, Tesalónica p'uurudepema. Māgí p'uuru Macedonia eujāde bi. ³ Tai uchiadap'edaa norema Sidón p'uurude wiibainajida. Mama soldaorā poro Juliopa Pablo chupiria k'awaap'eda, ichiak'au chi k'ōp'āyoorāmaa p'asiapiji, ārapa iru ak'idamerā māik'aapa k'aripadamerā. ⁴ Waya bataudak'āri, uchijida Sidón p'uurudeepa. Mata Chipre isla āpīte wāyaajida, taimaa nāu p'ua nībada perā. ⁵ P'usa jāde wāyaajida Cilicia māik'aapa Panfilia eujā k'īrapite. Mata panajida Mira p'uurude. Māgí p'uuru Licia eujāde bi.

⁶ Mama soldaorā poropa unuji barco Alejandría p'uurudepema wāru Italiadee. Mapa tai jōma ma barcode bataupiji. Māgá wājida tai wādap'edaa ode. ⁷ Mamīda nāu golpe p'ua nībada perā, taarājida piak'āa wādapa. Mata panajida Cnido p'uuru k'īrapite. At'āri nāu taimaa p'ua nībada perā, Creta isla āpīte wādade wāyaajida punto Salmona k'īrapite. ⁸ Māgá isla k'ait'a piak'āa wādapa, t'ūjida Buenos Puertos bahiade. Māgí Lasea p'uuru k'ait'a baji.

⁹ Maapai judiorā fiesta nek'odak'aa ewari wāyaa baji. Ewari chok'ara atuadai baji nāu k'aurepa. Maperā k'achia baji p'usa jāde wāyaadait'ee, p'usa t'ojara pait'ee nībada perā. Mapa Pablopā ūraaji:

¹⁰ —K'ōp'āyoorā, īraweda uchiaruta pirā namāik'aapa, k'achia wādait'eeda aji. Net'aa, barco māik'aapa eperāarā paara atuadariita unu bida aji.

¹¹ Mamīda ma soldaorā poropa Pablo pedee ūri k'inia-e paji. Ma k'āyaara barco chipari pedee māik'aapa barco p'erapari pedeeta ūriji. ¹² Āchi panadap'edaamāi pia-e bada perā p'usa t'ojara wāyaait'ee, perā jōmaarāpa k'īsiajida wāyaanadait'ee Fenice p'uurude. Māgí puerto baji Creta islade. Māgideepa unupachi noroeste māik'aapa suroeste.

Nāumiapa p'usa jāde atuapit'aada

¹³ Ewari aba baarek'aapa nāu p'ua nībeeji. Mapa ancla jira atajida māik'aapa uchijida, āchia k'īsia p'anadap'edaak'a. Isla k'ait'a wājida tok'esaa wādaamaapa. ¹⁴ Mamīda taarā-e nide nāumia golpe p'uaji barcomaa, nok'ooreepa māik'aapa ak'ōrejīru uchiapari eereepa. ¹⁵ Mapa barco t'imí atadachi. Chi p'erapataarāpa p'oyaa k'īrapa nāumaa bida-e paji. Maperā ichiak'au nāumaa atee pijida. ¹⁶ Māgá wādapa Cauda isla āpīte wāyaajida. Māpai waa nāu golpe p'ua-e pak'āri, barco ātauwaare japa jī ateedap'edaa, it'í barcode jidiu atajida āripiamaapa. ¹⁷ Māgí japa it'í jira atadap'eda, barcode mimiapataarāpa barco ek'ari p'irrabai jī nībijida jīk'arapa, barco t'oop'epiamaapa. Ma awara waawee p'anajida, p'ooni p'anadai jīak'aapa

p'usa jãde ipu t'ijarapatap'edaa Sirte ñri. Maperã chi vela pirat'aajida. Maap'eda, ichiak'au nãumaa ateepijida. ¹⁸ Ai norema at'ãri p'usa waapiara t'o nĩbada perã nãumiapa, barcode mimiapataarãpa net'aa nĩbada bat'amaa p'aneejida. ¹⁹ Ai norema k'ãima õpeemaa ma nãumia p'ua nĩbide, vela, jĩk'ara, pak'uru paara toidaa ãchi juadoopa bat'amaadachida. ²⁰ K'ãima chok'ara ak'õrejĩru mãik'aapa lucero unuda-e paji, eu k'achia nĩbada perã. Mapa k'ĩsia p'anajida tai k'iniidait'ee.

²¹ Barco pidaarã jua araadak'aa paji nek'odait'ee pida, audú mimia p'anadap'edaa perã. Mapa Pablo bainĩ beep'eda ãchi esajĩak'a, jõmaarãmaa mãgaji:

—K'õp'ãyoorã, mia jarajida aji, uchiada-e pait'ee Creta isladeepa. Mi pedee ùridap'edaa paara, nãga p'asada-e pak'aji. Net'aa chok'ara ãridai wã mãik'aapa atuadai wã. ²² Mamĩda k'ĩsia p'uanáati. Tachi nama p'anĩrãdepema apida piuda-e. Mamĩda tachi barco atuadait'ee. ²³ Mĩa mãga k'awa bi Tachi Ak'õrepa mĩmaa jarada perã ichi ángel it'aideepa. Mãga ooji mi ichide ijãapari perã mãik'aapa ichia oopi k'inia bik'a oopari perã. P'ãrik'ua mĩmaa ichi ángel pëiji. ²⁴ Mãgipa mĩmaa mãgaji: “Pablo, p'eranaapáde aji, ichita pi César k'ĩrapite wãit'ee perã. Tachi Ak'õre t'ãri pia bairã, ùriji pia chupĩria iidida na barcode p'anĩrã pari. Mapa maarepida piuda-eda” aji. ²⁵ Maperã k'õp'ãyoorã, k'ĩsia p'uanáati mia ijãa bairã Tachi Ak'õrepa jaradak'a uchiat'ee. ²⁶ P'usapa isla bĩmaa tachi jira bat'ak'ooit'eeda aji.

²⁷ Mãgã wãdapa k'ãima catorcemaai tai p'anajida Adriático p'usa jãde. Ma ewate p'ãrik'ua esapite barco p'erapataarãpa k'ĩsiajida eujã k'ait'a pa p'ani. ²⁸ Mapa chaajida chi nãpia. Chaadak'ãri, juachama veinte baji chi nãpia. Ma waapai waya chaadak'ãri, juachama quince baji. ²⁹ Barcode mimiapataarãpa mãu ñri p'ooni p'ananadai jĩak'aapa, barco ãtauwaare ancla k'ĩmari t'aak'oojida. Maap'eda it'aa t'ijida Tachi Ak'õrepa isapai ewaripimerã. ³⁰ Mamĩda k'ĩsia atajida barcodepa jirabododait'ee. Mapa japa jira atajida mãik'aapa toidaa bat'at'aajida, seewata k'ĩmaapema ancla toidú bat'arutak'a. ³¹ Mamĩda Pablopa mãga k'awaak'ãri, mãgaji soldaorã poromaa mãik'aapa chi soldaorãmaa:

—Jã eperãarã barcode p'aneeda-e pirã, parã nãik'aapa chok'ai uchiada-eda aji.

³² Mapa soldaorã japa jĩk'ara t'it'aajida mãik'aapa toidú bat'at'aajida, eperã wëe.

³³ Tap'eda pa wãk'ãri, Pablopa jaraji nek'odamerã.

—Tomia omé paruta pia nek'oda-ee, k'ĩsia jõnipa. ³⁴ Mapa nek'óti ma-ãri pida, juatau paraadamerã. Mamĩda k'ĩsia p'uanáati, apida piuda-e pait'ee perã.

³⁵ Mãga jarap'eda, Pablopa pan ichi juade atap'eda, jõmaarã taide Tachi Ak'õremaai it'aa t'ijĩ mãik'aapa ma pan t'ook'oop'eda, k'oji. ³⁶ Mãpai ma jõma barcode nipadap'edaarãpa mãga unudak'ãri, auk'a k'ojida. ³⁷ Tai ma barcode wãdap'edaarã doscientos setenta y seis paji. ³⁸ Jõmaweda nek'odap'eda, bi jãwaadaidak'ãri, barcode atee wãdap'edaa trigo toidú bat'ak'oojida barco wësaatimerã.

Barco t'oop'edarida

³⁹ Ewarik'ãri, barco pidaarãpa ma eujã k'awada-e paji mĩda, unujida ipu i joobai nĩbi. Mapa k'ĩsiajida barco ipude p'oo atadait'ee. ⁴⁰ Mãpai ancla jĩ bada jõmaweda t'ik'oodap'eda, toida atabaibeejida. Ichiaba chi timón jĩ nĩbada ãrat'aajida mãik'aapa chi vela k'ĩmaapema bainĩ bijida. Mãpai barco to

idee sirria n̄beeji. ⁴¹ Mam̄ida barco p'oo n̄banaji ipu at'āri p'oo-ee badam̄i. Barco k'ĩ pia p'oo n̄beeji ipude, p'oyaa āyaa mimik'a-ee. M̄pai chi tru t'odoochook'oodachi p'usapa.

⁴² Aramata soldaor̄apa k'ĩsajida presoor̄a jōma peek'oodait'ee, ipudee miru-daridai j̄ak'aapa k'ui w̄adapa. ⁴³ Mam̄ida āchi poropa m̄ga oopi-e paji, Pablo peepiamaa bada per̄ā. Ma k'āyaara jaraji chi k'ui k'awaa beer̄a toidú j̄ichoodamer̄a, m̄gá to idee naapiara panadamer̄a. ⁴⁴ Jōdee jaraji chi k'ui atua beer̄a tabla ĩri maa-e p̄ir̄a barco pak'uru pite ĩri w̄adamer̄a. M̄gá tai jōma pia to ide panajida.

28

Pablo Malta islade

¹ Tai jōma ipude panadak'āri, k'awaajida ma isla t'ĩjarapata Malta. ² Ariipema eper̄aar̄apa tai pia ak'ijida. K'oi che n̄bada per̄ā m̄ik'aapa j̄isua n̄bada per̄ā, t'ip̄itau oro jira bijida. Maap'eda taimaa jarajida t'ip̄itau ik'aawa k'ara p'ai chedamer̄a. ³ Pablopa t'ipi jua p'ūasaa p'e atap'eda, t'ip̄itau oromaa baji. M̄ga n̄ide t'ipi w̄asiapa taama uchiadaip'eda, Pablo juade k'aa jira ba cheji. ⁴ M̄ga unudak'āri, ma isladepeema eper̄aar̄apa āchi pitapai m̄gajida:

—¿Na eper̄ā ch̄iara peepari-ek'ā? ajida. P'usa j̄adeepa uchijai m̄ida, tachi eper̄aar̄apa oopata ak'iparipa chok'ai bapi-e pajida ajida.

M̄ga jarajida Pablo piudariit'ee j̄ak'aapa. ⁵ Mam̄ida Pablopa taama t'ip̄itau j̄ap'et'aaji m̄ik'aapa k'āiwee beeji. ⁶ Jōmaar̄apa ni jōnapachida s̄apaita Pablo jua oorodarii maa-e p̄ir̄a piudarii. Mam̄ida maarepida m̄ga p'asa-e pak'āri, k'ĩsia awara k'ĩsiadachida. Jarajida Pablo ak'ōre waibiak'a.

⁷ Tai p'anadap'edaa k'ait'a baji ma isladepeemaar̄a poro waibia euj̄ā. M̄gí poro waibia t'ĩjarapachida Publio. M̄gípa tai pia ak'iji ichi tede k'āima ōpee. ⁸ Tai mama p'anide Publio ak'ōre k'ayaa baji k'iamiapa m̄ik'aapa amipa. Mapa Pablopa ak'inak'āri, it'aa t'ĩji m̄ik'aapa ichi jua b̄iji ma k'ayaa bada ĩri. M̄gá j̄ipa beeji. ⁹ M̄ga k'awaadak'āri, ma isladepeemaar̄apa āchi k'ayaa beer̄a p'e ateejida m̄ik'aapa Pablopa jōma j̄ipak'ooji. ¹⁰ M̄gá j̄ipa p'aneedap'edaa per̄ā, m̄pema eper̄aar̄apa tai pia ak'ijida m̄ik'aapa ne-inaa tee chejida tai-it'ee. Ichiaba mam̄ik'aapa barcode uchiadak'āri, net'aa jōmaata taimaa teejida ateedamer̄a.

Pablo Romade panada

¹¹ Atane ōpee ma islade p'anadap'eda, bataujida barco p'usa t'ojara w̄yaapimaa badade. M̄gí barco Alejandr̄ia p'uurudepeema paji. Ma barco k'ĩmaa baji santok'a, Romadepeemaar̄a ak'ōre waibiar̄a Cástor m̄ik'aapa Pólux apatap'edaa. ¹² Ma barcode w̄jida Siracusa p'uurudee. Mama k'āima ōpee p'aneejida. ¹³ Ma p'uurudeepa w̄jida to i k'ait'a. Mata wiibainajida Regio p'uurude. Ai norema tai āp̄iteik'a eereepa n̄u p'ua n̄beeji. Mapa ma norema wiibainajida Pozzuoli p'uurude. ¹⁴ Mama unujida ij̄apataar̄a. M̄ir̄apa tai āchi temaa ateejida p'anade tomia aba. Maap'eda, w̄jida Romadee. ¹⁵ Romadepeema ij̄apataar̄apa k'awa p'anajida tai w̄ā nidá. Mapa tai k'ĩrachuu chejida Romadeepa, ūk'uru Foro de Apio apatap'edaam̄i, jōdee ūk'uru Tres Tabernas apatap'edaam̄i. Pablopa āchi unuk'āri, Tachi Ak'ōremaa it'aa t'ip'eda, o-ĩadachi. ¹⁶ Roma p'uurude panadak'āri, Pablo te j̄ip'aade bijida j̄ipari abaa ome.

Pablo judior̄a ome Romade unuda

¹⁷ Mama panadap'eda, k'áima õpeemaa Pablopa Roma p'uurudepema judiorã poroorã t'ĩ p'eji. Jõma pachedak'ãri, mãgaji:

—Michi auk'arã, maarepida mia ne-inaa k'achia oo-e bida aji, judiorã k'ĩraupiit'ee maa-e pirã tachi chonaarãpa oodap'edaak'a oo amaadamerã. Mamãda Jerusalende mi jita atadap'eda, Romadepemaarã juade bijida. ¹⁸ Romadepemaarãpa mimaa iididak'ãri k'ãare k'achiata oo bi, k'ena pëidait'ee paji, maarepida k'achia oo-e pada perã mi peedait'ee. ¹⁹ Mamãda judiorãpa k'iniada-e paji mi uchua pëidamerã. Mapa mia chupiria iidiji Cesarpa mi nepira ak'imerã. Mãga ooji michi auk'arã ãpíte jarai wëe bi mĩda. ²⁰ Írã parã t'ĩ pëiji jara k'inia bairã mi nãgã cadenapa jĩ nĩbi, tachi Israel pidaarãpa ijãa p'ani k'aurepa.

²¹ Mãpai ma judiorãpa p'anaujida:

—Taipa k'art'a p'ãda apida waide jitada-e p'anida ajida, Judea pidaarãpa tee pëidap'edaa. Ichiaba araapa pache p'anadap'edaarãpa pi ãpíte maarepida k'achia jarada-e p'ani. ²² Mamãda taipa k'awa k'inia p'anida ajida, pia k'ĩsia bi, k'awa p'anadairã jõmaarãpa pedee k'achia jara p'ani pichi eere p'anirã ãpíte.

²³ Mãpai ewari aba bijida Pablo pedee ùridait'ee. Ma ewate pak'ãri, eperãarã cheepurujida Pablo badamã. Tap'eda weda k'ewara parumaa Pablopa jarateegi Tachi Ak'õrepa jarapidak'a, k'awaadamerã sãga Tachi Ak'õredeerã p'aneedai. Jarateegi k'aita Jesús, Moisepa p'ãdadeepa mãik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaadeepa. ²⁴ Mãga ùridak'ãri, ùk'uruurãpa ijãajida Pablopa jarateeda Jesude. Mamãda ùk'uru ijãada-e paji. ²⁵ Æchi pitapai k'ĩsia auk'a p'anada-e paji. Mãpai erreudait'ee pak'ãri, Pablopa mãgaji:

—Wãarata jarajida aji, Tachi Ak'õre Jaurepa ichi pedee jarapari Isaías it'aideepa parã chonaarãmaa jarak'ãri:

²⁶ 'Jã eperãarãmaa jaranapãde aji: Parãpa ùridait'ee mi pedee. Mamãda k'awada-e pait'ee k'ãata jara k'inia bi. Mia oo bi unudai mĩda, k'awada-e pait'ee. ²⁷ Na eperãarã k'ĩri k'isua p'anadairã, pia ùridak'aa. Ma awara tau p'ãrajĩ pik'a jëra bi ununaadamerã; k'ĩri jida t'ap'a pik'a jëra bi ùrinaadamerã. Maperãpi mimaa chedak'aa, mia ãchi t'ãri pia p'anapimerã mãik'aapa ãchi o k'achiadeepa k'aripa atamerã.' (Is 6.9-10)

²⁸ Mãpai Pablopa mãgaji:

—Idi wãara uchijida aji, ma et'ewa jarada, parãpa ijãa k'iniada-e p'anadairã Ak'õrepa mimaa jarapida. K'awãati Tachi Ak'õrepa it'aa wãpiit'ee judio-eerã, ãrapa parã k'ãyaara ùridait'ee perã Tachi Ak'õrepa jara pëi bi.

²⁹ [Pablopa mãga jarap'eda, judiorã uchijida. Aupedee erreu wãjida ãchi pitapai.]

³⁰ Pablo año omé beeji Romade, te alquilaa ata badade. Mama bide irumaa p'asianarutaarã jõmaweda auteebaipachi. ³¹ Jarateepachi Tachi Ak'õrepa jara pëida ijãadamerã Tachi Waibia Jesucristode, mãgã it'aa wãdait'ee. Maapai apidaapa irumaa jarateenaapãde ada-e paji.

ROMANOS

San Pablopa K'art'a P'ãda Romade P'ani Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. Pablo judío paji. Tachi Ak'õrepa Moiseamaa ùraa p'ãpida pia k'awa baji, fariseo pada perã. Irua na k'art'a p'ã pëiji Romade p'ani ijãapataarãmaa; judiorã, judio-eerãmaa paara. Na k'art'a p'ãdade Pablopa jara bi ichia k'isia iru bi wãit'ee Romadee mãik'aapa Españadee. Jesucristopa jirit'eradaarã waide mamaa wãda-e pada perã jarateede, na k'art'ade Pablopa jara bi sãga eperãarã ijãapataadaipia bi Jesucristode, irua ãra o k'achiadeepa k'aripa atamerã. Ichiaba jaratee bi judiorãpa ijãapata judio-eerãpa ijãapata ome; sãga p'anapataadaipia bi Cristode ijãadak'ãri.

Naapiara Pablopa jara bi ichi Jesupa jirit'erada; ichia it'aa t'ĩpari Romade-pema ijãapataarã pari mãik'aapa sãap'eda na k'art'a p'ãji ãramaa (caps. 1.1-17). Jara bi eperãarã jõmaweda p'ek'au k'achia oopata jua ek'ari p'anapata perã, atuadait'ee. Maperãpi chupiria iididaipia bi Jesupa ãra ma o k'achiadeepa k'aripa atamerã (caps. 1.18-3.20). Jara bi sãga Jesude ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wëpapipari mãik'aapa ichi t'ãri auk'a bĩpari ãchi t'ãri ome (caps. 3.21-5.11); Adán k'aurepa p'ek'au k'achia oopata; jõdee Cristo k'aurepa p'ek'au k'achia oo amaadaí (caps. 5.12-6.23); ijãapataarã araa p'anadak'ãri Cristo ome, Tachi Ak'õre Jaure jua ek'ari p'anapata (caps. 7-8); judiorãpa Jesucristode ijãa k'iniada-e pada perã, Tachi Ak'õrepa ichi ùraa chiwidi k'awapiji tachi judio-eerãmaa, mamĩda judiorã jida auk'a Ak'õre truadee wãdai Cristode ijãaruta pirã (caps. 9-11). Jara bi sãga Cristode ijãapataarã p'anapataadaipia bi: chik'inia p'anapataadaipia bi mãik'aapa oodaipia bi Ak'õrepa k'inia bik'a; ãchi poro waibiarã waawee p'ani; k'ĩra jĩp'a nipa p'ani awaraarã ome (caps. 12.1-15.13). T'ëepai na k'art'a p'ã aupa wãk'ãri, Pablopa salude pëiru ichi k'ĩra k'awa p'anĩrãmaa (caps. 15.14-16.27).

Salude pëida

¹ Mi, Pablopa oopari Jesucristopa oopi bik'a. Mapa nãgí k'art'a p'ãru. Tachi Ak'õrepa mi jirit'eraji mãik'aapa awara biji jarateemerã irua pedee pia jara pëida Jesucristode.

² Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa jaraji ma pedee pia jara pëida ichi pedee jarapataarã k'ap'ia pari, ãrapa mãgí p'ãdamerã mãik'aapa jĩadamerã awaraa ùraa p'ãda ome. ³ Ma jara pëidade Ak'õrepa jaraji ichi Warra uchiat'ee chonaarãwedapema Rey Daviddeepa, eperã jĩp'aa uchiaparik'a. ⁴ Mamĩda ichi warra eperã jĩp'aa-e paji. Tachi Ak'õre Warra paji. Ak'ipiit'ee Jesucristo wãara ichi Warra, Tachi Ak'õrepa iru jõmaarã k'ãyaara waibiarã papiji, iru piup'eda, chok'ai p'irabaipik'ãri. Mãga ooji jõmaarãpa k'awaadamerã wãara Jesucristota Tachi Waibia.

⁵ Cristopa mi pia ooji mi pëik'ãri mãga jarateenamerã. Mapa mia jarateepari judio-eerã jõmaarãmaa, irude ijãadamerã mãik'aapa oodamerã irua oopi bik'a. ⁶ Parãpa ichiaba ma jarateeda ijãajida. Tachi Ak'õrepa parã jida jiriji Cristodeerã papiit'ee.

⁷ Maperã mia na k'art'a p'ãru parã Roma p'uurudepemaarãmaa k'irãpapiit'ee Tachi Ak'õrepa parã k'inia iru bi mãik'aapa parã awara bi k'inia

bi ichideerã p'aneedamerã. Mia it'aa iidi bi irua mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Pablo Romadee wã k'inia bada

⁸ Naapiara mia jara k'inia bi Jesucristo k'aurepa mia gracias jarapari mi Ak'õre Waibiamaa parã jõmaarã pari. Mia mãgã gracias jarapari, ijãapataarã para bee chaa nepiripata perã parãpa wãara Jesucristode ijãa p'ani. ⁹ Tachi Ak'õrépata k'awa bi mi ichita it'aa t'ipari parã pari, t'ãriipa oo k'inia bairã irua oopi bik'a. Mapa jarateepari iru Warrapa ooda eperãarã k'aripait'ee. ¹⁰ Enenee nĩbi Tachi Ak'õremaa mi k'aripamerã wãit'ee parã ak'ide, irua mãga k'inia bi pirã. Taarãru mi wã k'inia bi. ¹¹ Parã k'ĩra ak'i k'inia bi, parãmaa waapiara k'awaapiit'ee Ak'õre Jaurepa oopi bi. Mãgã parãpa pipiara oodai Ak'õrepa k'inia bik'a. ¹² Ma awara mãgã tachi jõmaweda chik'aripa p'anadai pipiara Cristode ijãadait'ee.

¹³ Ipemaarã Cristo k'aurepa, mia parãmaa k'awapi k'inia bi mi wã k'inia bada parã ak'ide. Mamĩda p'oyaa-e paji. Parã auk'a k'aripa k'inia bi ape-maarã judio-eerã k'aripaparik'a. K'inia bi parã t'ãidepemaarã ichiaba Cristode ijãadamerã mãik'aapa oodamerã irua oopi bik'a. ¹⁴ Wãara Tachi Ak'õrepa mi jirit'eraji ichia jara pẽida jarateenamerã jõmaarãmaa: Grecia eujãdepema pedee pedepataarãmaa; ai pedee pedeedak'aarãmaa ichiaba; k'ĩsia k'awaa p'anĩrãmaa mãik'aapa k'ĩsia k'awa-ee p'anĩrãmaa paara. ¹⁵ Maperã parã Roma p'uurudepemaarãmaa ichiaba mia jaratee k'inia bi Jesucristopa ooda eperãarã k'aripait'ee.

¹⁶ Mi k'ĩra nejasia-ee jarateeit'ee Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee, Tachi Ak'õre, ichi juapa aide ijãapataarã k'aripait'ee perã atuanaadamerã. Naapiara mãga jara pẽiji judiorãmaa mãik'aapa ĩrã mãga ichiaba jara pẽiru judio-eerãmaa. ¹⁷ Mãgã jara pẽida k'aurepa k'awa p'ani eperãarãpa k'awaadak'ãri Cristopa ooda ãchi-it'ee mãik'aapa irude ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa ãchi p'ek'au k'achia wẽe ak'ipariit'ee. Tachia mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bairã:

'Eperã Tachi Ak'õrede wãara ijãapari ichita bapariit'ee iru ome, p'ek'au k'achia wẽe bairã iru k'ĩrapite.'

(Hab 2.4)

P'ek'au k'achia oopata k'aurepa atuadait'ee

¹⁸ It'ariipa Tachi Ak'õrepa ijãapataarã mãgã p'ek'au k'achia wẽe ak'i bi mĩda, ichia jõmaarãmaa k'awapi k'inia bi mãgã ak'i-e ichide ijãadak'aa beerã. K'ĩrau bi ãchi ome p'ek'au k'achia ooi awaa p'anapata perã mãik'aapa ne-inaa k'achia oopata perã apemaarãpa ijãanaadamerã irua wãarata jara pẽidade. ¹⁹ ãchia mãga oopata, ãchi t'ãride pia k'awa p'ani mĩda Tachi Ak'õre bapari. Mãga k'awa p'ani ichi jua at'apai ãchimaa ak'ipidoo perã. ²⁰ Tachi Ak'õrepa na eujã, pajã mãik'aapa ne-inaa jõma aide nĩbi oodak'ãriipa, eperãarãpa ma ooda ak'i p'anapachida. Mãgã k'awaa wãpachida iru ichita bapari mãik'aapa jõmaweda irua ooda, eperãarãpa p'oyaa oodak'aa perã mãgee net'aa ãchi juadoopa. Mãga k'awa p'anajida mĩda, ãchi k'inia p'ek'au k'achia oo wãpachida. ²¹ Mãgã Tachi Ak'õre k'awa p'anide at'ãri irude ijãa k'iniadak'aa paji mãik'aapa it'aa t'ĩ k'iniadak'aa paji gracias jaradait'ee, irua ãchi pia ak'i bapachi mĩda. Ak'õre net'aade k'ĩsiadak'aa paji. Maperãpi eperãarã k'ĩra k'awa-ee pik'a p'anapachida, pia mãik'aapa k'achia k'awada-ee. ²² "Tachia ne-inaa jõma k'awa p'anida" apachida. Mamĩda wãara k'ĩsia k'awadak'aa paji, Ak'õrede ijãadak'aa paji perã. ²³ Unupachida Tachi Ak'õrepa ne-inaa k'ĩra wãree ooda. Mamĩda it'aa t'ĩdai k'ãyaara Ak'õre k'ĩra wãreemaa, irua oodadepema ne-inaa mãgee jĩak'a juapa oopachida ai k'ĩrapite it'aa t'ĩpataadait'ee. Mãgã it'aa t'ĩ

p'aneepachida eperã jïak'a ooda k'ïrapite; ipana, ne-animal maa-e pirã eujãde bipa nïuteepata, mãgee jïak'aa ooda k'ïrapite. Mãga oopachida mãgee net'aa chook'aa mïda, eperãpa ooda perã. Jõdaipari eperãk'a. Mamïda Tachi Ak'õre ichita bapari.

²⁴ Mãga oo k'inia p'anapachida perã, Tachi Ak'õrepa ichiak'au bëiji k'achia oodamerã chïara ome. Mãgã áchia k'achia oo k'iniata oo wãpachida, k'ïra nejasia-ee. ²⁵ Tachi Ak'õrepa wãara ne-inaa jõmaweda ooji mïda, ma wãarata ijãdai k'ãyaara, seewa ijãapachida. Mapa it'aa t'ïpachida irua oodamaa, irumaa it'aa t'ïdai k'ãyaara. ¡Mamïda tachi ooda ichita Ak'õre Waibia pait'ee! ¡Mãgita Tachi Ak'õre Waibia! Amén.

²⁶ Áchia mãgã Tachi Ak'õrepa oodamaa it'aa t'ï p'anadap'edaa perã irua ichiak'au bëiji áchia oo k'iniata oodamerã. Mãgã ne-inaa k'achia k'ïra t'ãdoo oo wãpachida. Wëraarã awaraa wëraarã ome k'ãi k'inia p'anapachida, wëra chi imik'ïra ome k'ãiparik'a. ²⁷ Ichiaba imik'ïraarãpa awaraa imik'ïraarã audú jiripachida áchi ome auk'a araa k'ãidait'ee, wëraarã ome k'ãidai k'ãyaara. Mãga oo p'anipa k'ïra nejasia wëe, áchi k'ap'ia miapipachida, Ak'õrepa oopi k'inia bik'a eperãarãmaa oodaamaa p'anadap'edaa perã.

²⁸ Ma awara Tachi Ak'õre k'awadaamaa p'anadap'edaa perã, irua áchi ichiak'au atabëiji ne-inaa k'achia k'ïra t'ãdoo k'ïsiadamerã mãik'aapa oodamerã.

²⁹ Mãgã p'ek'au k'achia k'ïra t'ãdoo oo p'aneepachida. Mãgee eperãarã nãgã p'anapata: pariatua awaraarã jiripata ai ome k'ãidait'ee; ik'awaa ne-inaa k'achia oodait'ee; chïara net'aa k'ïayaa; chïara k'achia ooyaa; chïara k'ïra unuamaa iru bee ne-inaa k'aurepa; chïara jiriyaa peedait'ee; chõo jiriyaa; chïara k'ïrayaa; t'ãri k'achia-idaa; chïara ápite k'achia pedeeyaa; ³⁰ ik'achia jarayaa; Tachi Ak'õre k'ïra unuamaa; auduayaa; áchia oopata nepiriyaa awaraarãpa áchi t'o p'anadamerã; ne-inaa k'achia oodait'ee k'ïsiayaa; áchi ak'õreerã pedee ùridaamaa; ³¹ k'ïsia k'awadak'aa; oodak'aa áchia oodait'eeda apatak'a; áchideerã paara k'ïra unuamaa; k'ïra jõdak'aa; chupiria k'awaadak'aa. ³² Mãgeerãpa áchi t'ãridepai k'awapata p'ek'au k'achia oo p'ani Tachi Ak'õre k'ïrapite. Ma awara k'awapata Tachi Ak'õrepa atuapiit'ee mãgee p'ek'au k'achia ooi awaa beerã. Mamïda ichi k'inia mãgee ne-inaa k'achia oo wãpata mãik'aapa pia ak'ipata awaraarã áchi ome auk'a oo wãpataarã.

2

Tachi Ak'õre ewari waibia ewate

¹ Mãgee k'achia oopataarã ak'ik'ãri, parãdepema abaapa k'ïsiai: “Mia mãga oo-e pak'aji”. Mamïda pia pida ne-inaa k'achia oopari Tachi Ak'õre k'ïrapite. Maperã k'ïrak'aupai jarai Tachi Ak'õrepa mãgee k'achia oopataarã miapiipia bi. Auk'a Ak'õrepa pi miapii, pia k'achia oopata k'aurepa. ² Wãara, tachia k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa ne-inaa k'achia chook'aa ichi bimãi. Maperãpi ichia ne-inaa pia oopari, jarak'ãri mãgeerã miapiit'ee áchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ³ Mãga bita ¿k'ïsia bik'ã irua pi miapi-e pait'ee, auk'a ne-inaa k'achia oopari mïda? ⁴ Maa-e pirã ¿nãga k'ïsia bik'ã? “Tachi Ak'õre audú t'ãri pia bairã, chooit'ee mia ne-inaa k'achia ook'ãri.” ¿K'awa-e bik'ã Tachi Ak'õre t'ãri pia bapari pi ome, k'inia bairã pia p'ek'au k'achia oo amaamerã? ⁵ Mamïda pia oo-e bi Ak'õrepa k'inia bik'a, k'ïri k'isua bapari perã. Maperã Tachi Ak'õre ewari waibia ewate irua pi audupiarã miapiit'ee awaraa k'achia oopataarã k'ãyaara. Mãga ook'ãri, ne-inaa pia ooit'ee, Tachi Ak'õrepa ichita ne-inaa pia oopari perã. ⁶ Ma ewate Tachi Ak'õrepa ak'it'ee eperãarã jõmaarãpa oopatap'edaa jarait'ee pia wa k'achia. ⁷ Ichi truadee wãpiit'ee nãgee eperãarã: ne-inaa pia oopataarã, k'inia p'anadairã Tachi

Ak'õrepa āchi pia ak'imerā, māik'aapa ichita p'ana k'inia p'anapataarā iru ome iru trua k'īra wāreede. ⁸ Jōdee nāgee eperāarā atuapiit'ee: audua p'anapataarā māik'aapa ooda-e p'anirā Tachi Ak'õrepa wāarata jara pēidak'a, ma k'āyaara ne-inaa k'achia oo k'inia p'anadairā. Māirāpa Tachi Ak'õre k'īraupipata. Mapa ma ewate irua āchi k'achia ooit'ee. ⁹ Ma ewate jōmaweda p'ek'au k'achia oopataarā miadait'ee māik'aapa chupiria chitoonadait'ee, naapiara judiorā, maap'eda judio-eerā. ¹⁰ Jōdee pia oopataarā k'āiwee p'anadait'ee, Tachi Ak'õrepa āchi pia ak'iit'ee perā māik'aapa ichi trua k'īra wāreede wāpiit'ee perā. Māga p'anadait'ee naapiara judiorā, maap'eda judio-eerā. ¹¹ Tachi Ak'õrepa judiorāpa oopatap'edaa, judio-eerāpa oopatap'edaa auk'a ak'iit'ee.

¹² Mia māga jara bi Ak'õrepa judio-eerā atuapiit'ee perā āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, Moisepa p'āda k'awada-e p'ani mīda. Jōdee judiorā auk'a atuapiit'ee āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, Moisepa p'āda k'awa p'ani mīda, ooda-e p'anadairā jōmaweda ma p'ādade jara bik'a. ¹³ Tachi Ak'õrepa Moisemaa ūraa p'āpida ūrirutapapai, eperā p'ek'au k'achia wēe bee-e pai Tachi Ak'õre k'īrapite. Mamīda eperā p'ek'au k'achia wēe beei Tachi Ak'õre k'īrapite, ooru pirā jōmaweda ma p'ādade jara bik'a. ¹⁴ K'awa p'ani judio-eerāpa ichiaba oodai Moisepa p'ādade jara bik'a, ma p'āda k'awada-e p'ani mīda. Māga oodai oodak'āri Tachi Ak'õrepa k'īsia pia bēidak'a eperāarā t'āride, ewaa weda eperāarā ook'āri. ¹⁵ Māgā pia oodak'āri, jōmaarāmaa ak'ipipata āchi t'āride bēida auk'a bee Ak'õrepa p'āpida ome. Ma k'īsia pia bēida k'aurepa ne-inaa pia k'awapata. Mapa ne-inaa pia oodak'āri, k'āiwee p'anapata. Jōdee ne-inaa k'achia oodak'āri, k'īsia p'ua p'anapata. ¹⁶ Tachi Ak'õrepa mi jirit'eraji jarateemerā ichi Warra Jesucristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Irua ak'iit'ee eperāarāpa oopatap'edaa Ak'õre ewari waibia ewate. Iruata k'awapari jōmaarāpa āchi t'āride oo k'inia p'ani, pia wa k'achia. Mapa k'await'ee chisāgīrā wāpii Ak'õre truadee māik'aapa chisāgīrā atuapii.

Judiorāpa Moisepa p'āda iru p'ani

¹⁷ Parāpa jarapata: “Tai judiorā.” Mamīda parā audua p'ani Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi eperāarāmaa k'awa p'anida apata perā. Māga jarapata pāchi auk'arāpa Moisepa p'āda iru p'anadairā. ¹⁸ Wāara Moisepa p'āda k'aurepa k'awa p'ani sāga oodaipia bi māik'aapa sāga oodaik'araa bi, Tachi Ak'õrepa parā pia ak'i bamerā. Ma awara ijāa p'ani Ak'õre Ūraa p'ādade jara bik'a wāara oodaipia bi jōmaarāpa, ma p'ādade jara bi ūraa pia bairā. ¹⁹ K'īsia p'ani parāpata Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi eperāarāmaa jarateedai Moisepa p'āda k'awa-ee beerāmaa, āchia Ak'õre Ūraa k'awada-e p'anadairā. ²⁰ Parā-it'ee āchi k'īsia k'awa-ee beerāk'a p'ani maa-e pirā warra chak'eerāk'a p'ani. Parā judiorāpa āchimaā jarateeda-e p'ani pirā, ¿sāga k'awaadama Ak'õrepa oopi k'inia bi āchimaā? ¿Parāpa wāarata k'awa p'ani-ek'ā, Ak'õre Ūraa k'awa p'anapata perā? ²¹ Parāpa awaraarāmaa jarateepata Ak'õre Ūraa p'ādade jara bik'a oodaipia bi. ¿Māga-ek'ā? Mamīda parāpa pida ooda-e p'ani ma p'ādade jara bik'a. Ūrapata awaraarāmaa nechianaadamerā. Mamīda edaare parāpa māga oopata. ²² Jarapata tachi wēra omepai k'āipia bi. Mamīda parādepema ūk'uruurāpa chīara wēra jiripata, ai ome k'āidait'ee. K'īra unua-maa iru p'anapatada apata ne-inaa k'īra t'ādoō juapa ooda, ai k'īrapite it'aa t'īpata. Mamīda parādepemaarā ūk'uru t'īupata māgee ne-inaa iru p'ani tede nechiadait'ee. ²³ Jara p'ani: “Tāipata Tachi Ak'õre Ūraa k'awa p'anida” apata. Mamīda wāara ooda-e p'ani Ak'õrepa jara bik'a ma ūraade. Mapa parā k'aurepa awaraarāpa pedee k'achia jarapata Tachi Ak'õre āpīte, ²⁴ Ak'õre Ūraa p'ādade nāga jara bik'a:

'Parā k'aurepa Tachi Ak'ōrede ijāadak'aa beerāpa k'achia pedeepata iru āpite.'
(Is 52.5)

²⁵ Tachi Ak'ōrepa oopidak'a chonaarāweda, tauchaa bijida parādepema imik'īraarā k'ap'iade, ak'ipidait'ee parā Tachi Ak'ōre eperāarā. Mamīda parāpa Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a wāara ooda-e p'ani pirā, auk'a p'aneepata tauchaa wēe beerā ome. ²⁶ Jōdee, ma tauchaa wēe beerāpa wāara oo p'ani pirā Ak'ōre Ūraade jara bik'a, Tachi Ak'ōrepa ichideerā papiit'ee, tauchaa wēe p'ani mīda. ²⁷ Māgá Tachi Ak'ōre k'īrapite māirā pipiara uchiadait'ee parā judiorā k'āyaara. Ak'ōrepa oopi bik'a oo p'anipa ārapa ak'ipipata Ak'ōrepa parā miapiipia bi, irua oopi bik'a oo k'iniada-e p'anadairā. Māga p'anapata, parā judiorāpa iru ūraa p'āda k'awa p'ani mīda māik'aapa pāchi k'ap'iade tauchaa iru p'ani mīda. ²⁸ Ma jōma jara aupadade k'īsiadak'āri, k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa ichideerā papi-e judiorāda apataarā, ne-inaa oopata perā irua ūraa p'ādade jara bik'a maa-e pirā āchi k'ap'iade tauchaa bipata perā. ²⁹ Ma k'āyaara ichideerā papipari chi t'āripa irude wāara ijāapataarā. Jaradai āchia tauchaa pik'a iru p'ani āchi t'āride, k'ap'iade iru p'anadai k'āyaara. Māgá t'āripa wāara ijāadak'āri, Ak'ōre Jaure āchi ome ba chepari. Māgá pipiara bi Ak'ōre Ūraa p'ādade iru p'anadai k'āyaara, iruata k'awapipari perā jōma Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bi. Tachi Ak'ōrepa māgee wāara ijāapataarā pia ak'ipari, awaraarāpa āra māgá ak'ida-e p'ani mīda.

3

Tachi Ak'ōrepa ichita oopari ichia jara bik'a

¹ Māgara, ¿k'āare-it'ee eperā k'ap'iade tauchaa bi judío pamerā? ¿Pipiara bi-ek'ā judio-ee bait'ee, judío pai k'āyaara? ² ¡Māga-epi! Tachi Ak'ōrepa judiorāta naapiara jirit'eraji ichia jarada jīadamerā māik'aapa awaraarāmaa jarateedamerā. ³ Made Ak'ōrepa ichi ūraa jaraji judiorāmaa. Mamīda āchidepema ūk'uruurāpa ma ūraa ijāada-e p'anapachida. Maperā ooda-e paji irua oopi k'inia bik'a. Ārapa māgá ijāada-e p'anadap'edaa perā, ¿Ak'ōrepa oo amaa beejik'ā ichia jaradak'a ma ūraa p'ādade? ⁴ ¡Māga-e! Ak'ōrepa seewa jarak'aa eperāarāk'a. Jīp'a oopari ichia jara bik'a. Ichi ūraa p'ādade chonaarāwedapema Rey David it'aideepa jaraji:

'Ak'ōre, mia ne-inaa k'achia oopata ak'ip'eda, pia wāarata jarapari “k'achia bida” ak'āri. Pi imiateepataarā ichita p'oyaapariit'ee, pia aupaita ak'it'ee perā eperāarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia.’ (Sal 51.4)

⁵ Mamīda tai judiorāpa ne-inaa k'achia oo p'anadak'āri, ak'ipipata Tachi Ak'ōre pipiara bi eperāarā k'āyaara, irua maarepida k'achia ook'aa perā. Māgara ¿k'āata jaradaima? “¿Tachi Ak'ōre, tachi ooda t'āri k'achia bik'ā, k'achia oopataarā atuapiit'ee perā?” (Mia māga iidik'āri parāmaa, pedeemaa bi eperā k'īsia k'awa-ee bik'a.) ⁶ ¡Tachi Ak'ōre t'āri k'achia-epi! Māga bada paara tachi ome, ¿sāga ak'ik'ajima na p'ek'au eujādepemaarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia?

⁷ Mia māga k'īsia bada paara, eperā k'īsia k'awa-ee bipa jarak'ajik'a ichiaba mia māga jarai: “Mia seewa jarak'āri, ak'ipimaa bi Tachi Ak'ōre pipiara bi mi k'āyaara, irua seewa jarak'aa perā.” Māgara mia k'īsiak'aji seewa jara bipa jōmaarāpa Tachi Ak'ōre pipiara ak'idait'ee, irua wāarata jarapari perā. Māga pada paara ¿sāap'eda Ak'ōrepa mi atuapiima ma seewa jarada k'aurepa?

⁸ Wāara judiorā ūk'uruurāpa mi āpite jara p'anida a p'ani, mia jarateepari ne-inaa k'achia oodaipia bi, jōmaarāpa Tachi Ak'ōre pipiara ak'idamerā. ¡Mia māga jarateek'aapi! Ak'ōrepa k'awa bi k'airāpa māga jarateepata māik'aapa ichia māgīrā miapiit'ee ma k'aurepa.

Jōmaarāpa p'ek'au k'achia oopata

⁹ Ma jōma jara aupadade k'ĩsiadak'āri, k'awa p'ani tai judiorā pipiara p'ani-e judio-eerā k'āyaara, Ak'ōrepa ichi ũraa p'āda tai ome bēida perā. Et'ewa mia ak'ipiji parāmaa tachi jōmaarāpa p'ek'au k'achia oopata, p'ek'au k'achia jua ek'ari p'anapata perā; judiorā, judio-eerā auk'a. ¹⁰ Ichiaba Tachi Ak'ōre ũraa p'ādade jara bi:

'Eperā apida p'ek'au k'achia wēe bi-e Tachi Ak'ōre k'īrapite. ¹¹ Eperā apidaapa wāara k'awa-e bi ne-inaa pia ooit'ee. Eperā apidaapa jiri-e bi Tachi Ak'ōre wāara k'awaait'ee. ¹² Jōmaarāta o k'achiade p'ani āchia oo k'iniata oo p'anapata perā. Apidaapa oodak'aa Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a, ne-inaa pia wāara p'oyaa oodak'aa perā.' (Sal 14.1-3; 53.1-3)

¹³ 'Nāga pik'a p'ani. Ara piuda k'ap'ia pia iada-e pak'āri, mik'ia uchiaparik'a ma iadap'edaamāiipa, māga pik'a pedee k'achia uchiapari āchi it'aideepa, t'āri k'achia-idaa p'anapata perā. Āchi it'aideepa sewa aupai uchiapari.' (Sal 5.9)

'Ara taamapa neera mera iru baparik'a chi k'idade eperā k'aait'ee, māga pik'a āchi imeraa pedee eperāarā k'ūrapata ne-inaa k'achia oopidait'ee.' (Sal 140.3)

¹⁴ 'Ik'achia pedeeperā t'āri k'achia p'anapata perā.' (Sal 10.7)

¹⁵ 'Chīara audú pee k'inia p'anapata. ¹⁶ Māirā wārutamaa ne-inaa k'achia oo wāpata awaraarāmaa māik'aapa awaraarā t'āri p'uapipata. ¹⁷ K'āiwee p'anadak'aa māik'aapa k'awadak'aa awaraarā māgá p'anapidait'ee.' (Is 59.7-8)

¹⁸ 'Tachi Ak'ōre waaweedak'aa, irude ijāadak'aa perā.' (Sal 36.1)

¹⁹ Tachia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa p'āpiji ma et'ewa pedeeda judiorā-it'ee, ichia bēida perā ichi ũraa p'āda tai chonaarā ome. Ma ũraa p'āpiji apidaapa jaranaadamerā "miata ne-inaa k'achia oo-e" māik'aapa jōmaweda na p'ek'au eujādepemaarāpa k'awaadamerā āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa Tachi Ak'ōrepa āchi atuapiit'ee. ²⁰ Maperā k'awa p'ani eperā apida p'ek'au k'achia wēe bait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite Moisepa p'āda k'awapari perā maa-e pirā ma p'ādade jara bik'a oopari perā. Jīp'a ma ũraa p'āda k'aurepa k'awapata tachia k'achia oopata.

Eperāarā o k'achiadeepa uchiapata Cristode ijāadak'āri

²¹ Mamīda irā eperāarāmaa Tachi Ak'ōrepa ak'ipimaa bi p'ek'au k'achia wēe p'aneedai iru k'īrapite, ooda-e p'ani mīda jōmaweda irua jara bik'a ichi ũraa p'ādade. Māga k'awa p'ani irua māga ak'ipida perā tai chonaarāmaa, Moisepa p'ādade māik'aapa Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade. ²² Tachimaa ak'ipimaa bi ichia naaweda k'ĩsia iru bada: jōmaarāta wāara Jesucristode ijāa p'anirā p'ek'au k'achia wēe p'anapata Tachi Ak'ōre k'īrapite, judiorā māik'aapa judio-eerā paara. ²³ Jōmaarāpa p'ek'au k'achia oopata. Eperā apida wē-e wāara ne-inaa jōmaweda oopari Ak'ōrepa oopi bik'a. ²⁴ Mamīda Tachi Ak'ōre audú t'āri pia bapari perā māik'aapa eperāarā k'inia iru bapari perā, pēiji ichi warra Jesucristo p'ek'au k'achia oopataarā o k'achiadeepa k'aripa atamerā, p'ek'au k'achia wēe ichita p'anapataadamerā iru k'īrapite. ²⁵ Jesucristopa eperāarā māgá k'aripai Tachi Ak'ōrepa iru piupida perā eperāarā pari. Chonaarāweda eperāarāpa p'ek'au k'achia oodak'āri, Tachi Ak'ōrepa choopachi māik'aapa irua ma k'achia āyaa bipachi. Mamīda ma k'achia wēpapi-e paji. Jōdee eperāarā taide ichi warra kurusode piuk'āri, iru waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'ōrepa eperāarā p'ek'au k'achia jōmaweda wēpapiji, chonaarāpa chonaarāweda oopatap'edaa paara. ²⁶ Māga ooji

ak'ipiit'ee ichi wāara t'āri pia bapari. Maperāpi eperā Cristode wāara ijāa bi p'ek'au k'achia wēe bapari Tachi Ak'ōre k'īrapite.

²⁷ Mamīda eperāpa jarai: “Tachi Ak'ōrepa mīta pia ak'i bapariit'ee mīa ne-inaa pia oopari perā”. Mamīda māga-e. Tachi Ak'ōrepa pia ak'i bapariit'ee chi wāara Jesucristode ijāa bi aupai. ²⁸ Ma jōma jara aupadade k'īsiadak'āri, k'awa p'ani eperāarā p'ek'au k'achia wēe p'oyaa p'anadak'aa oo p'anadairā Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. Jīp'a p'ek'au k'achia wēe p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite, Jesucristode ijāa p'anadairā.

²⁹ Tachi Ak'ōre jōmaarā Ak'ōre Waibia; judiorā Ak'ōre Waibia, ichiaba judio-eerā Ak'ōre Waibia. ³⁰ Tachi Ak'ōre apai. Maperā k'awa p'ani judiorā p'ek'au k'achia, judio-eerā p'ek'au k'achia auk'a wēpapipari, Cristode wāara ijāadak'āri.

³¹ Māga jaradak'āri, ¿jara k'inia p'anik'ā Ak'ōre Ūraa p'āda vale-ee pik'a bi? ¡Māga-e! Tachia Cristode wāara ijāadak'āri, oopata ma ūraa p'ādade jara bik'a.

4

Abrahampa ijāada

¹ K'īsiadāma tai judiorā chonaarāwedapema Abrahampa oodade. ¿K'āata oojima Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'imerā? ² Tachi Ak'ōrepa jaradak'a jōmaweda ooda paara Abrahampa, ichia jarak'aji awaraarāmaa: “Tachi Ak'ōrepa mī pia ak'ipari ne-inaa oopari perā iru-it'ee.” Mamīda Tachi Ak'ōre-it'ee māga jara-e pak'aji, ne-inaa jōmaweda oo-e pada perā Ak'ōrepa k'inia badak'a. Māga bita, ¿sāap'eda Tachi Ak'ōrepa Abraham pia ak'ijima? ³ Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi: ‘Abrahampa Tachi Ak'ōrepa jarada ijāaji. Maperā Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'ipachi.’ *(Gn 15.6)*

⁴ K'īsiadāma nāgide. Eperā mimiak'āri awaraa pari, ma mimia aupap'eda, ichi p'arat'a iidinapari mimia chiparimaa. Māgá tachia oopata p'arat'a jitadait'ee. ⁵ Mamīda māga-e Tachi Ak'ōre ome. Irua eperā pia ak'i-e, ma eperāpa māga iidi bairā ichia ne-inaa pia oopari k'aurepa. Jīp'a p'ek'au k'achia oopataarā pia ak'ipari, māirāpa wāara ijāadak'āri irua āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee. ⁶ Chonaarāweda Rey Davidpa ichiaba k'awaji Ak'ōrepa eperā p'ek'au k'achia wēe ak'ipari, ne-inaa pia oo-e bi mīda iru-it'ee. Jaraji māgee eperā t'āri o-īa bapari, Ak'ōrepa iru māgá k'aripapari perā. Māgaji:

⁷ ‘P'ek'au k'achia oopataarā o-īa p'anapata Tachi Ak'ōrepa āchi p'ek'au k'achia āyaa bik'āri māk'aapa wēpapik'āri. ⁸ Māgee eperā o-īa bapari Tachi Ak'ōrepa iru p'ek'au k'achia wēe ak'ik'āri.’ *(Sal 32.1-2)*

⁹ Davidpa māga jarada perā, ¿k'āata jaradaima? ¿Tachi Ak'ōrepa wēpapiik'ā tauchaa iru beerāpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa aupai? Tauchaa wēe beerāpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa auk'a wēpapiit'ee, o-īa p'anapataadamerā Davidpa jaradak'a. Waya pedeedāma Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

‘Abrahampa Tachi Ak'ōrepa jarada ijāaji. Maperā Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'ipachi.’ *(Gn 15.6)*

¹⁰ Tachi Ak'ōrepa māga jarak'āri, Abrahampa at'āri ichi k'ap'iade tauchaa bi-e baji. ¹¹ Ma t'ēpaita Abrahampa māga ooji. Māga ook'āri, ak'ipiji ichia wāara ijāa bi Tachi Ak'ōrepa iru k'achia wēe ak'ida, ma ijāa bi k'aurepa. Tachi Ak'ōrepa Abraham māgá ak'ida perā ma tauchaa bi naaweda, k'awa p'ani tauchaa wēe beerā auk'a p'ek'au k'achia wēe p'aneedai Tachi Ak'ōre k'īrapite, ijāadak'āri Abrahampa ijāadak'a. Māgá ijāadak'āri, Abraham war-rarāk'a padaipata, āchi k'ap'iade tauchaa wēe p'ani mīda. ¹² Jōdee tauchaa iru beerā ichiaba Abraham warrarā. Māga p'ani-e tauchaa iru p'anadairā

āchi k'ap'ia depai. Jīp'a māga p'ani ijāapata perā tai judiorā chonaarāwedapema Abrahampa ijāadak'a, ichi waide tauchaa wēe bide.

Tachi Ak'ōrepa jaradak'a oopari ijāapataarā ome

¹³ Ak'ōrepa ichi ūraa p'āpii naaweda, Abrahammaa jaraji irudeepa uchiadap'edaarāpa Tachi Ak'ōrepa ooda jōmaweda iru p'aneedait'ee āchi jua ek'ari, māik'aapa āchi k'aurepa Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujādepemaarā pia ak'it'ee. Ak'ōrepa māga jara-e paji Abrahampa ne-inaa oo bada perā iru ūraade jaradak'a. Māga jaraji Abrahampa irude ijāa bada perā. Maperāpi Abraham p'ek'au k'achia wēe baji iru k'īrapite. ¹⁴ Tachi Ak'ōrepa māga jarada paara ichi ūraa p'ādade jara bik'a oopataarāmaa aupai, ɔk'āare-it'ee irude ijāadaima? Māga bada paara, oo-e pak'aji ichia jaradak'a Abrahammaa. Mamīda māga-e. Tachi Ak'ōrepa k'awa bi eperā apidaapa p'oyaa ooda-e jōmaweda iru ūraa p'ādade jara bik'a. ¹⁵ Ma awara eperāarāpa ooda-e pak'āri ma ūraa p'ādade jara bik'a, ne-inaa k'achia oopata. Māgá Tachi Ak'ōre k'īraupipata māik'aapa ma k'aurepa atuapata. Ma ūraa wē-e pada paara, k'awada-e pak'aji āchia ne-inaa k'achia oo p'ani.

¹⁶ Ma jōma jara aupadade k'īsiadak'āri, k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa jaradak'a, ichia Abrahamdeepa uchiadap'edaarā pia ak'ipariit'ee, ārapa ijāapata perā Abrahampa ijāadak'a; ma k'aurepapai. Maperā k'awa p'ani Abraham jōmaarā ak'ōchona, judiorā ak'ōchona māik'aapa judio-eerā ak'ōchona, ijāadak'āri irua ijāadak'a. ¹⁷ Tachi Ak'ōrepa Abrahammaa jara bi ichi ūraa p'ādade:

'Mia pi eujā awara-awaraadepemaarā ak'ōchona papiit'ee.' (Gn 17.5)

Māgá k'awa p'ani Tachi Ak'ōre k'īrapite Abraham tachi ijāapataarā ak'ōchona, irudeepa uchiada-e paji mīda. Abrahampa ijāapachi Tachi Ak'ōrepa piudap'edaarā chok'ai p'irabaipipari. Ichiaba ijāapachi Ak'ōrēpata jarak'āri ichia ooit'ee bi, māga ooit'ee, waide oo-e bi mīda.

¹⁸⁻¹⁹ Abraham perá cien años iru baji Tachi Ak'ōrepa jarak'āri:

'Pideepa uchiadait'eerā cho-k'ara pait'ee.' (Gn 15.5)

Māgá taarā-ee piut'ee baji māik'aapa chi wēra Sara, chōtrāa bita, warra t'ok'aa paji mīda, Abrahampa ijāaji Tachi Ak'ōrepa jarada; chi wērapa warra t'oit'ee. Māga ijāaji k'awa bada perā Tachi Ak'ōrepa ichita oopari ichia jara bik'a. Māgá ijāada perā, Ak'ōrepa Abraham awara-awaraa eujādepemaarā ak'ōchona papiji.

²⁰ Abrahampa Tachi Ak'ōrepa jarada ijāa amaa-e paji māik'aapa awaraa ne-inaa k'īsia-e paji. Jīp'a ijāaji Tachi Ak'ōrepa ooit'ee ichia jaradak'a. Maperā Abraham it'aa t'īji Tachi Ak'ōremaa ²¹ jarait'ee iruta jōmaarā k'āyaara waibia bi. K'awaji ne-inaa wē-e Tachi Ak'ōrepa p'oyaa ook'aa. ²² Maperāpi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Abrahampa Tachi Ak'ōrepa jarada ijāaji. Maperā Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'ipachi.' (Gn 15.6)

²³ Tachi Ak'ōrepa māga jara-e paji Abraham-it'ee aupai. ²⁴ Ichiaba māga jaraji tachi-it'ee, irude ijāapata perā. Iruata Tachi Waibia Jesucristo chok'ai p'irabaipiji. ²⁵ Tachi Ak'ōrepa Jesucristo pēiji piumerā tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Maap'eda iru chok'ai p'irabaipiji tachi p'ek'au k'achia wēe p'anadamerā iru k'īrapite.

5

Cristode ijāapataarā k'āiwee p'anapata Tachi Ak'ōre ome

¹ Tachi Cristode ijāapataarā māgá p'ek'au k'achia wēe p'anapata perā Tachi Ak'ōre k'īrapite, k'āiwee p'anapata, k'awaa p'anadairā Tachi Ak'ōrepa tachi atuapi-e pait'ee. Ma k'āyaara tachi pia ak'ipari Tachi Waibia Jesucristo k'aurepa. ² Irude ijāapata k'aurepata Tachi Ak'ōrepa tachi k'aripapari.

Maperã t'ãri o-ïa p'anapata. K'awa p'ani irua ichi k'ïra wãree unupii'tee tachimaa. ³ Ma awara ïraweda t'ãri o-ïa p'anapata, mia p'ani pijida. Mãga p'anadai k'awa p'anadairã mágá miadak'ãri, k'awaa wãpata choodait'ee. ⁴ Mágá choodak'ãri, k'awaapata Tachi Ak'õrepa tachi pia ak'ipari mãik'aapa waapiara ijãapata ewari cherude iru k'ïra wãree unudait'ee. ⁵ K'awa p'ani ma ewate irua tachi k'ïra-e pait'ee, ichi Jaure pëida perã tachi ome ba chemerã. Mãgipa tachi t'ãride k'awapipari Tachi Ak'õrepa tachi k'inia iru bi.

⁶ Naaweda tachia p'ek'au k'achia p'oyaa oo amaada-e paji tachi k'ïradoopa. Maperã Ak'õrepa ewari aba jirit'eraji Cristo piumerã k'achia beerã pari. ⁷ Eperã jïp'aapa mãga oo-e pak'aji awaraa pari. ¿K'aita chïara t'ãri k'achia-idaa bi pari piuk'ajima? Piu-e pak'aji pia oopataarã pari pijida. Piuk'ajisk'a eperã t'ãri pia bi pari. ⁸ Mamïda Tachi Ak'õrepa ak'ipiji ichiata tachi audú k'inia iru bi, Cristo pëik'ãri piumerã p'ek'au k'achia oopataarã pari.

⁹ Ichia mãga ooda perã tachi-it'ee, ijãapata Cristo waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa ijãapataarã p'ek'au k'achia wëe papipari ichi k'ïrapite. Ma awara k'awapata Cristo k'aurepa Tachi Ak'õrepa tachi miapi-e pait'ee ichi ewari waibia ewate. ¹⁰ Naaweda tachi jida Tachi Ak'õre k'ïra unuamaa iru p'anapataarãk'a p'anajida, o k'achiade p'anapachida perã. Mamïda Cristo piuda k'aurepa tachi pari, Tachi Ak'õrepa ichi t'ãri auk'a biji tachi t'ãri ome. Ma awara Cristo piup'eda chok'ai p'irabaida perã, ïrá audupïara tachi k'aripapari ichi ode wãrutade, mãik'aapa mãgá k'aripapariit'ee tachi wãrutamaa ichi truadee. ¹¹ Tachi Waibia Jesucristopa tachi mãgá k'aripapari perã, ïrá tachi t'ãri auk'a p'anapata Tachi Ak'õre ome. Maperãpi tachi t'ãri o-ïa p'anapata.

Adán badak'ãriipa Cristo parumaa

¹² Adanpa oodade k'ïsiadáma. Chi naapema eperãpa naapiara p'ek'au k'achia ooji, oo-e pada perã Tachi Ak'õrepa jaradak'a. Piuji ma k'achia ooda k'aurepa. Ma k'achia oodak'ãriipa jômaweda ichideepa uchiadap'edaarãpa p'ek'au k'achia oo p'aneejida. Mágá Adanpa naapiara k'achia ooda k'aurepa, maadamãiipa eperãarã piupata. ¹³ Mágá paji Ak'õrepa ichi ïraa p'ãpii naaweda Moisemaa. Ma ïraa p'ãpida k'awada-e p'anapachida mïda, eperãarãpa pariatua p'ek'au k'achia oopachida Tachi Ak'õre k'ïrapite. Mamïda Tachi Ak'õrepa ãchi miapi-e paji ãchia ne-inaa k'achia oopatap'edaa k'aurepa. ¹⁴ Jïp'a piujida Adanpa ne-inaa k'achia ooda k'aurepa, auk'a ooda-e paji mïda irua oodak'a. ïrá k'ïsiadáma Adanpa oodade mãik'aapa Cristo, chi cheit'ee bada apatapa oodade.

¹⁵ Tachi Ak'õrepa eperãarã chupïria k'awaada mãik'aapa pia ooda Cristo k'aurepa, Adanpa oodak'a bi-e. Adanpa ooda k'aurepa na p'ek'au eujãdepemaarã jômaweda piupata mãik'aapa pia-ee p'anapata Tachi Ak'õre k'ïrapite. Mágá p'anapata mïda Ak'õre k'ïrapite mãik'aapa p'ek'au k'achia oopata mïda, Cristode ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa eperãarã chupïria k'awaapari mãik'aapa ãrapa p'ek'au k'achia oopata wëpapipari. Mágá Cristopa ooda k'aurepa Ak'õrepa ma eperãarã p'ek'au k'achia wëe ak'ipari. ¹⁶ Ma awara Adanpa k'achia ooda k'aurepa Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepemaarã pia ak'i-e paji mãik'aapa ma k'aurepa ãra atuapiit'ee paji. Jõdee Cristopa pia ooda k'aurepa Tachi Ak'õrepa na eujãdepemaarã pia ak'ipari irude ijãadak'ãri. ¹⁷ Ma et'ewa jara aupadade k'ïsiadak'ãri, k'awa p'ani Adanpa ooda k'aurepa na p'ek'au eujãdepemaarã piupata. Mamïda ma k'ãyaara Jesucristopa ooda pipïara bi. Ma k'aurepa Tachi Ak'õrepa eperãarã k'aripapari, p'ek'au k'achia wëe ichita p'anapataadamerã iru truade, ãrapa irude ijãapata perã.

¹⁸ Ichiaba Adanpa k'achia ooda k'aurepa, jōmaweda atuadait'ee paji. Jōdee Jesucristopa pia ooda k'aurepa jōmaweda p'ek'au k'achia wēe p'anadai Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa iru truadee wā dai. ¹⁹ Māpa jaradai eperā abaapa oo-e pada perā Ak'ōrepa jaradak'a, eperāarā chok'araarāpa p'ek'au k'achia oo p'aneejida. Jōdee chi apemapa ooda perā Ak'ōrepa jaradak'a, eperāarā chok'ara p'ek'au k'achia wēe p'ani Tachi Ak'ōre k'īrapite.

²⁰ Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa Moisemaa p'āpiji ak'īpiit'ee eperāarāmaa āchia ne-inaa k'achia oopata. Ma ūraa k'awaadak'āri, audupiara k'achia oopachida. Mamīda Tachi Ak'ōrepa māgee eperāarā audú k'inia iru bada perā, āchi ma o k'achiadeepa k'aripa ataji. ²¹ Waide Tachi Ak'ōrepa māgá k'aripa-e bak'āri, tachi eperāarā piudap'eda, atuapachida tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mamīda Tachi Ak'ōrepa tachi p'ek'au k'achia oopataarā k'aripak'āri Jesucristo k'aurepa, p'ek'au k'achia wēe p'aneejida iru k'īrapite māik'aapa iru ode p'aneejida. Ma ode p'anadak'āri, tachi k'ap'ia piuruta pijida, Ak'ōre truade p'anadait'ee.

6

Cristodeerāpa p'ek'au k'achia oodaamaa p'anapata

¹ Parādepemapa iidii: “Tachi Ak'ōrepa Cristode ijāapataarā p'ek'au k'achia wēe ak'i bi pirā, ¿p'ek'au k'achia waapiara oodaipia bi-ek'ā, māgá Ak'ōrepa waapiara tachi pia ak'imerā?” ² ¡Māga-e! Cristode ijāadak'āri, tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'aji. Māga bita, ¿sāga waapiara p'ek'au k'achia oodaima? ³ ¿K'awada-e p'anik'ā? Jesucristode ijāadak'āri, poro choop-ijida ak'īpidait'ee iru ome araa p'ani. Māgá araa p'anadairā iru ome, iru piuk'āri tachi p'ek'au k'achia wēpapiit'ee, tachi jida auk'a piu pik'ajida. ⁴ Ma awara tachi ijāapataarāpa poro choopidak'āri māgá ak'īpidait'ee tachi piu pik'adap'edaa Cristo ome, jaradai tachi auk'a ia pik'ajida iru ome. Ichiaba jaradai Tachi Ak'ōre Waibiapa tachi auk'a p'irabai pik'apiji iru p'irabaipidak'a, māgá awara p'anapataadamerā irua k'inia bik'a.

⁵ Cristo ome araa p'ani k'aurepa, tachi auk'a piu pik'ajida pirā iru ome, māgara auk'a p'irabaidait'ee māik'aapa iru ome p'ek'au k'achia wēe p'anapataadait'ee, irua k'inia bik'a. ⁶ K'awa p'ani Cristode ijāadai naaweda p'ek'au k'achia ooyaa p'anapachida. Mamīda ijāadak'āri māik'aapa araa p'aneedak'āri iru ome, ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia kurusode piu pik'aji iru k'ap'ia ome. Māgá uchijida ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa, waa tachimaa k'achia oopinaamerā. ⁷ Tachi eperā k'ap'ia piuk'āri, ne-inaa waa tachimaa oopi-e pai, pia wa k'achia. Māga pik'a tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'ak'āri Cristo k'ap'ia ome, ne-inaa k'achia waa tachimaa oopi-e pai. ⁸ Tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia māgá piu pik'ada perā Cristo k'ap'ia ome, ijāa p'ani Cristopa tachi k'aripait'ee p'anapataadamerā irua k'inia bik'a, auk'a p'irabai pik'adap'edaa perā iru ome. ⁹ Tachi ijāapataarāpa k'awa p'ani Cristo piup'eda chok'ai p'irabaida perā, waa piu-e pait'ee. ¹⁰ Piuda apai piuji p'ek'au k'achia jōmaweda wēpapiit'ee. Ma piudak'āriipa ichita chok'ai bapari ooit'ee Ak'ōrepa oopi bik'a. ¹¹ Parā ichiaba māgá p'anapataadaipia bi, parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'ada perā Jesucristo k'ap'ia ome. Mapa ichita iididaipia bi Jesucristomaa, irua parā k'aripamerā oodait'ee Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. Māgá ne-inaa k'achia oo amaadaipi.

¹² Oonáati ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia oopi k'inia bik'a parāmaa. Māgá k'aurepa ne-inaa k'achia k'īra t'ādo oopata. Mamīda ma k'ap'ia jōit'eepi.

¹³ Ne-inaa k'achia oopináati pāchi juamaa, birimaa, it'aimaa, taumaa. Jip'a

pāchi k'ap'ia bítí Tachi Ak'õre jua ek'ari, irua ne-inaa pia oopimerã ma k'ap'iamaa. P'anapatáati k'ap'ia chiwidi iru p'aník'a, parã auk'a p'irabai pik'adap'edaa perã Cristo ome, iru k'ap'ia chiwidi p'irabaik'ãri. ¹⁴ Māga ooruta pirã, waa p'ana k'iniada-e pait'ee pāchia p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari. Cristopa parã uchiapidak'a Tachi Ak'õre Ūraa p'āda jua ek'ariipa, auk'a uchiapii ma k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa. Māgá Tachi Ak'õrepa parã k'ariipa k'inia bi, parã k'inia iru bapari perã.

Pi, k'ai esclavo

¹⁵ Parãdepemapa jarai: “Māgara, Cristopa ooda k'aurepa it'aa wādait'ee pirã, onaadáma Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bik'a. Oodáma tachia oo k'iniata.” ¡Māga-e! ¹⁶ ¿K'awada-e p'aník'ã esclavopa oopari chiparipa oopi bik'a? Ne-inaa k'achia oopiru pirã, k'achia oopari māik'aapa k'achiade baaipari. Māga pik'a bi parã p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari p'anadak'ãri. Jōdee ma esclavo chiparipa chi esclavomaa ne-inaa pia oopiru pirã, pia oopari māik'aapa chiparipa k'achia wēe ak'ipari. Māga pik'a bi Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anadak'ãri. Pi ¿k'ai esclavoma; p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia esclavo wa Tachi Ak'õre esclavo? ¹⁷ Mia gracias jarapari Tachi Ak'õremaa, írá irua oopiparik'a oo k'inia p'anadairã pāchi t'āriipa. Māga oo k'inia p'ani Tachi Ak'õrepa pedee pia jara pēida Cristode ūridap'edaa perã iru mimiapataarã it'aideepa māik'aapa irude ijāadap'edaa perã. ¹⁸ Māgá uchijida ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa māik'aapa Tachi Ak'õre jua ek'ari p'aneejida. ¹⁹ (Nāgí jarateerude mia “esclavo” jara bi parãpa pipiara k'awaadamerã k'āata mia jara k'inia bi.) Naaweda pāchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari esclavoorāk'a p'anapachida. Mamīda írá pāchi k'ap'iamaa oopidaipia bi ne-inaa pia k'ira t'ādo, Tachi Ak'õrepa k'iniata, ma-it'ee Ak'õrepa parã awara bida perã.

²⁰ Parã at'ãri pāchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari esclavoorāk'a p'anadak'ãri, ūridaamaa p'anapachida Ak'õrepa oopi k'inia bada parāmaa. Jíp'a oo k'inia p'anapachida k'achia beerãpa oopatak'a. ²¹ ¿K'āare piata atajidama māga p'anadap'edaa pari? Māga p'anadap'edaa paara pāchi piurutamaa, atuak'ajida k'achia beerã atuapatak'a. Ma awara írá ijāapata perã, k'ira nejasia p'ani k'ĩsiadak'ãri ma k'achia oopatap'edaade. ²² Mamīda Tachi Ak'õrepa parã ichideerã papiji māik'aapa parã uchia ataji ma p'ek'au k'achia jua ek'ariipa, waa esclavoorāk'a p'ananaadamerã. Ichia parã māgá awara bida perã, ichia k'inia bik'a p'anapataadai māik'aapa it'aa wādai pāchi jai-idaadak'ãri. ²³ Wāara p'ek'au k'achia oopataarã piudak'ãri, atuadait'ee. Mamīda Cristode ijāapataarã it'aa wādait'ee māik'aapa ichita p'anapataadait'ee Tachi Waibia Jesucristo ome, Tachi Ak'õrepa māga k'inia bairã.

7

Chonaarãwedapema ūraa māik'aapa Cristode ijāapataarã

¹ Ipemaarã Cristo k'aurepa, parãpa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa Moisemaa ūraa p'āpida. K'awa p'ani tachi ma ūraa jua ek'ari p'anapata chok'ai p'ani misa. ² K'ĩsiadáma nāgide. Tachi Ak'õre Ūraade jara bi wērapa awaraa imik'ira jiriik'araa bi, ichi imik'ira chok'ai bi misa. Mamīda chi imik'ira jai-idaak'ãri, chi wēra uchiai māgí ūraa jara bi jua ek'ariipa. Awaraa imik'ira atai. ³ Pia jarait'eera, chi imik'ira chok'ai bide, araa beeru pirã awaraa imik'ira ome, p'ek'au oo bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Mamīda chi k'ima jai-idaap'eda, awaraa ome araa paru pirã, p'ek'au oo-e bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

⁴ Māga pik'a bi parā ome, michi ĩpemaarā Cristo k'aurepa. Parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia kurusode piu pik'ak'āri Cristo k'ap'ia ome, Moisepa p'āda ũraa jara bideepa uchijida. Parāpa Cristode ijāadak'āri, araa p'aneejida iru ome, ichideerā p'aneedamerā māik'aapa oodamerā irua oopi bik'a. ⁵ Araa p'anadai naaweda Cristo ome, ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia ne-inaa k'achia k'īra t'ādoo oopipachi tachimaa, oo k'inia bada perā Ak'ōre Ũraa p'ādade jara bi eperāarāpa oonaadamerā. Māga oopida perā, Tachi Ak'ōrepa tachi atuapiit'ee paji. ⁶ Mamīda Cristode ijāadak'āri māik'aapa ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'ak'āri Cristo ome, tachi uchijida ma ũraa jara bi jua ek'ariipa oodait'ee Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a. Naaweda ma ũraa tachi chipari pik'a baji. Mamīda Cristo ome araa p'aneedak'āri, Tachi Ak'ōre Jaure tachi chipari beiji p'anapataadamerā Ak'ōrepa k'inia bik'a.

Chonaarāwedapema ũraa māik'aapa tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia

⁷ Māgá Tachi Ak'ōre Jaure tachi chipari beiji pirā, ĳjaradaik'ā, Tachi Ak'ōrepa ũraa p'āpida k'achia bi? ĳMāga-e! Ma ũraa wē-e pada paara, mia k'awa-e pak'aji k'āare net'aata k'achia bi Ak'ōre k'īrapite. Ma ũraade jara-e pada paara:

‘Chīara net'aa k'īanāaji’,

(Ex 20.17)

mia k'īsia-e pak'aji chīara net'aa k'īait'ee. ⁸ Mamīda tachia Ak'ōre Ũraa p'āda iru p'ani. Maperā mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia waapiara mīmaa chīara net'aa k'īapipari, māgipa oopi k'inia bairā ma ũraade jara bi eperāarāpa oonaadamerā. Ma ũraa wē-e pada paara, ĳsāga oopik'ajima ma ũraade jara bi oonaadamerā? ĳMaarepida oopi-e pak'aji! ⁹ Mia ma ũraade jara bi waide k'awa-e bak'āri, k'īsia p'ua wēe bapachi Ak'ōre k'īrapite. Mamīda ma ũraa k'awaadak'āriipa k'īsia p'ua beiji, k'awada perā chīara net'aa k'īa bi k'aurepa mi atuait'ee. ¹⁰ Ak'ōrepa ma ũraa p'āpiji ak'īpiit'ee sāga iru ode t'īudai. Mamīda mia ma ũraa ooi'araa bida adade ook'āri, iru ode t'īu k'āyaara, o k'achiade t'īuji. ¹¹ Mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia mi k'ūrat'aaji. Oopii k'āyaara Ak'ōrepa Ũraa p'āpidade jara bik'a, oopiji ma ũraade jara bi oonaadamerā, māgá mi atuapiit'ee.

¹² Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ũraa p'āpida pia bi, ichia ũraa jarada chaa. Mia māga jara bi ma ũraa uchiada perā Tachi Ak'ōre t'āri pia bideepa. Iru k'achia wēe bapari. Mapa ma ũraa k'aurepa Ak'ōrepa ak'īi eperāarāpa oopata k'awaait'ee pia wa k'achia.

¹³ Māga pirā, ĳjaraik'ā Tachi Ak'ōre Ũraa k'aurepa mi atua baji? ĳMāga-e! Mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia mi atuapiji oopik'āri Ak'ōre Ũraa pia jara bi eperāarāpa oonaadamerā. Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru baji ichi ũraa k'aurepa mia k'awaamerā wāara mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia audú k'achia bi.

¹⁴ Tachia k'awa p'ani Ak'ōre Ũraa jōmaweda uchijaji ichi Jauredeepa. Mamīda mia p'oyaa oo-e ma ũraade jara bik'a, mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia mi chiparik'a bairā. Māgipa mīmaa ichita k'achia oopipari. ¹⁵ K'awa-e sāgap'eda oopari māgipa oopi bik'a. Mia oo-e wāara michi t'āriipa oo k'inia bik'a. Ma k'āyaara oopari ne-inaa mia oomaa bi. ¹⁶ Māga ook'āri, ak'īpi bi Tachi Ak'ōre Ũraade wāarata jara bi. ¹⁷ Oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a. Mamīda mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia ne-inaa k'achia mīmaa oopipari. ¹⁸ K'awa bi na p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia pia wē-e, michi k'īradoopa pia p'oyaa oo-e bairā, māga oo k'inia bi mīda. ¹⁹ Oo-e ne-inaa pia, mia oo k'inia bi. ĳĳp'a oopari ne-inaa k'achia, mia oo k'inia-e bi. ²⁰ Māga oopari perā, k'awa bi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia mīmaa māga oopipari.

²¹ Ne-inaa pia oo k'inia bak'āri Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a, ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia māga oopi k'inia-e. ²² Mi t'āri o-īa bi Tachi Ak'ōre Ũraa k'awa

bairã. T'ãriipa oo k'inia bapari made jara bik'a. ²³ Mamĩda mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia presok'a bi. Mãgĩ chõo pik'a bi michi t'ãri ome, at'ãri mi chipari ba k'inia bairã.

²⁴ ¿Sãgapi ooima? ¡Mi chupiria chi! ¿K'aipa mi k'aripa ataima na p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa? Mãgipa mi waya o k'achiade t'ĩupi k'inia bi. ²⁵ ¡Mamĩda mia gracias jarapari Tachi Ak'õremaa, Tachi Waibia, Jesucristopata, mi k'aripa atada perã mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa! Michi t'ãriipa oo k'inia bi Ak'õre ũraade jara bik'a. Mamĩda mi k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa at'ãri k'achia oopi k'inia bi.

8

Sãga p'anapata Tachi Ak'õre Jaure ome

¹ Ma jõma jara aupadade k'ĩsiadak'ãri, tachia k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa Jesucristo ome araa p'anĩrã atuapi-e pait'ee. ² Cristode wãara ijãadak'ãri, Tachi Ak'õre Jaure ba chepari tachi ome. Iruata tachi uchiapipari tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa, ma k'aurepa atuanaadamerã.

³ Tachi Ak'õre ũraa Moisemaa p'ãpidapa eperãarã p'oyaa k'aripa ata-e paji, eperãarãpa p'oyaa ooda-e p'anadairã ma ũraade jara bik'a, ãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari p'ani misa. Mapa Tachi Ak'õrepa ichi Warra pëiji eperã jĩp'aak'a bapariimerã mãik'aapa piumerã tachi pari, tachia p'ek'au k'achia oopata jõmaweda wẽpapiit'ee. Mãgapi Cristopa tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia p'oyaaaji. ⁴ Mãga ooji tachi ijãapataarã p'anapataadamerã Ak'õre ũraa p'ãdade jara bik'a. Mãgã p'anadai oodak'ãri Ak'õre Jaurepa oopi bik'a, tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopii k'ãyaara.

⁵ Chi oo k'inia p'anapataarãpa ãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a, mãga oopata jiripata perã ãchia oo k'inia p'ani aupai. Mamĩda chi oo k'inia p'anapataarãpa Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a, mãga oopata jiripata perã Tachi Ak'õrepa k'inia bi. ⁶ Ma awara chi oo k'inia p'anapataarãpa ãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a o k'achia jiripata. Mãgã atuadait'ee. Mamĩda chi oo k'inia p'anapataarãpa Ak'õre Jaurepa oopi bik'a, k'ãiwee p'anapata Ak'õre k'ĩrapite, iru ode p'anadairã mãik'aapa it'aa wãdait'ee perã. ⁷ Mãgee oo k'inia p'anapataarãpa ãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a Tachi Ak'õre k'ĩra unuamaa iru p'anapata. Mapa oo k'iniadak'aa iru ũraa p'ãdade jara bik'a. Wãara mãgã p'oyaa oodak'aa, Ak'õre Jaure wẽe p'anadairã. ⁸ Ma awara ne-inaa wẽ-e mãgee eperãarãpa oodai Tachi Ak'õrepa ãchi pia ak'imerã.

⁹ Jõdee Ak'õre Jaure pãchi t'ãride baparida a p'ani. Mãga pirã, parãpa oo k'inia p'anapataadaipia bi iru Jaurepa oopi bik'a. Tachia k'awa p'ani Cristo Jaure wẽe beerã Cristodeerã-e. ¹⁰ Mamĩda Cristo pãchi t'ãride bapari pirã, parã jaure ichita chok'ai bapariit'ee. Maperã parã k'ap'ia piudaruta pijida p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, Cristo k'aurepa Tachi Ak'õrepa parã p'ek'au k'achia wẽe ak'ipari. ¹¹ Ma awara Tachi Ak'õre Jaure pãchi t'ãride bapari pirã, parã jai-idaadak'ãri, irua parã k'ap'ia chok'ai p'irabaipiit'ee ichita p'anapataadamerã. Mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa mãga ooda perã Cristo ome, iru piup'eda p'irabaipik'ãri.

¹² Mãpai ipemaarã, Tachi Ak'õrepa tachi Cristode ijãapataarã mãgã k'aripapari perã ichi Jaure k'ap'ia, p'anapataadaipia bi iru Jaurepa p'anapi bik'a. Írá tachi ijãapataarã Cristo jua ek'ari p'anapata. Mãga bita ¿sãga oodaima tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a? ¹³ Parã p'anaruta pirã mãgã p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa p'anapi k'inia bik'a, atuadait'ee. Mamĩda mãgipa oopi bik'a oo amaaruta pirã mãik'aapa Ak'õre

Jauremaa oopiruta pirã irua oopi bik'a, parã p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia p'oyaadait'ee mãik'aapa Ak'õre truade p'ananadait'ee.

¹⁴ Jõmaweda Tachi Ak'õre Jaurepa p'anapi bik'a p'anapataarã Tachi Ak'õre warrarã. ¹⁵ Cristode ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa ichi Jaure pëi-e paji parã p'era p'anapataadamerã esclavoorãk'a, irua parã miapii jãak'aapa. Jip'a pëiji ichi warrarã padamerã. Maperãpi Tachi Ak'õremaa it'aa t'ĩdak'ãri, jarapata: “¡Abbá! ¡Mí Ak'õre!” ¹⁶ Mãga jaradai Ak'õre Jaurepa tachi t'ãrimaa k'awapipari perã wãara Tachi Ak'õre warrarã. ¹⁷ Mãgã Tachi Ak'õre warrarã p'anadairã, iru p'anadait'ee jõmaweda irua k'isia iru bi ichideerã-it'ee it'ari p'ananadak'ãri. Ne-inaa iru p'anadait'ee iru Warra Cristopa iru bik'a. Iru na eujãde bi misa, ijãadak'aa beerãpa iru jiripachida miapidait'ee. Mãgã tachi auk'a jiripata. Mapa it'ari panadak'ãri, Tachi Ak'õrepa tachi Cristok'a papiit'ee, auk'a iru k'ira wãreede p'anapataadamerã.

Tachi Ak'õre k'ira wãree unudait'ee

¹⁸ Michi t'ãride mia nãga k'awa bi. Na p'ek'au eujãde p'ani misa, tachi mak'iaara miada-e p'ani k'isiadak'ãri jõma Tachi Ak'õrepa tachimaa unupiit'ee ichi k'ira wãree eujãde. ¹⁹ Na p'ek'au eujãde mãgã mia jõni jida, o-ia ni p'ani iru ewari waibia ewate. Jõma ne-inaa Tachi Ak'õrepa ooda jida nĩmaa bi irua ak'ipimerã ichi warrarã Cristo cheru ewaride. ²⁰ Chi naapema eperãpa oo-e pak'ãri Tachi Ak'õrepa jaradak'a, k'achiade baaiji. Maperã Ak'õrepa ichia ooda jõmaweda auk'a k'achiade baaipiji, ma ne-inaa Ak'õrepa ooda mãga k'inia-e baji mĩda. ²¹ Mamĩda írã ma ooda jõmaweda nĩmaa bi ma ewari cherude ma k'achia baaidadeepa auk'a uchiat'ee perã Tachi Ak'õre warrarã ome. Iru warrarã waa piuda-e pait'ee mãik'aapa Tachi Ak'õre k'ira wãree eujãde p'ananadait'ee. ²² K'awa p'ani Tachi Ak'õrepa ooda jõmaweda at'ãri mia nĩbi, wãra mia nĩbaparik'a ichi warra ewaa t'oit'ee pak'ãri. ²³ Tachi ijãapataarã jida mia chitooni na p'ek'au eujãde p'ani misa, ne-inaa pipiara bi iru p'ani mĩda, Tachi Ak'õrepa k'isia iru bidepema teet'ee Cristode ijãapataarãmaa. Mãgã iru Jaure. Mãgã iru Jaure tachi ome iru p'ani mĩda, tachi t'ãride k'isia paraa p'anapata na p'ek'au eujãde p'ani misa. Auk'a o-ia nipata Tachi Ak'õrepa tachi k'ap'ia chiwidi p'irabaipimerã mãik'aapa it'ari tachi ichi warrarãk'a p'anapimerã. ²⁴ Ichia tachi o k'achiadeepa k'aripa atadak'ãriipa, k'awajida ewari cherude wãara mãgã k'ap'ia chiwidide p'anapataadait'ee iru k'ira wãree truade. Ma k'ap'ia chiwidi iru p'anadap'edaa paara, nĩda-e pak'ajida k'ap'ia chiwidi iru p'anadait'ee. ²⁵ Mamĩda wãara ijãa p'ani pirã ma k'ap'ia chiwidi iru p'anadait'ee, waide unuda-e p'ani mĩda, choodait'ee tuchia ni p'anide.

²⁶ Mãgã choodai Tachi Ak'õre Jaurepa tachi k'aripapari perã, audú k'isia paraa p'anadak'ãri maa-e pirã tachi t'ãride juatau wëe pik'a p'anadak'ãri. Mãga p'anide tachi k'iradoopa p'oyaa it'aa t'ĩda-e pak'ãri Ak'õremaa, iru Jaurepa enenee nĩbi tachi pari iyapaa bidepai, pedee wëe. ²⁷ Mãpai Tachi Ak'õrepa tachi ijãapataarã t'ãride iru bi k'awapari perã, ùripari ichi Jaurepa jara k'inia bi tachi k'ap'ia pari. Ichi Jaurepa ichita iidipari irua k'inia bik'a.

²⁸ Mapa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa pia uchiapiit'ee jõmaweda ne-inaa p'asaru ichi k'inia iru p'anirãmaa. Mãga ooit'ee ichiata mãirã jirida perã Cristode ijãadamerã. ²⁹ Eperãarã ooi naaweda, Tachi Ak'õrepa k'awaji mãirãpa iru k'inia iru p'anadait'ee. Mapa k'isia iru baji mãirã ichi warra jãak'a papiit'ee. Cristo chi Warra naapema paji. Maap'eda irude ijãapataarã iru ipemaarãk'a p'aneejida. ³⁰ Pia jarait'eera, naaweda Tachi Ak'õrepa k'awaji eperãarã ùk'uruurãpa iru k'inia iru p'anadait'ee. Mapa mãirã jiripari Cristode

ijãadamerã. Mãpai, ijãadak'ãri, irua ãchi p'ek'au k'achia wêe ak'ipari ichi warra Cristo ak'iparik'a. Maperãpi ãra p'anapiit'ee ichi trua k'ïra wãree bide.

Cristode ijãapata k'aurepa Tachi Ak'õrepa tachi k'inia iru bapari

³¹ K'ïsiadak'ãri jõmaweda Tachi Ak'õrepa ooparide tachi ijãapataarã k'aripait'ee, ¿k'ãata waa jaradaima? Tachi Ak'õrepa tachi mágá k'aripapari pirã, ¿k'aipa tachi k'achia ooima? ³² Tachi Ak'õrepa wãak'a-e paji pirã ichi Warra piupik'ãri tachi pari, audupïara wãak'a-e pait'ee ne-inaa awaraa ichia jara bi teeit'ee tachi Cristode ijãapataarãmaa. ³³ ¿K'aipa Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarã imiateeima, irua ãra pia-ee ak'imerã? Tachi Ak'õrepata tachi p'ek'au k'achia wêe ak'ipari Cristopa ooda k'aurepa. ³⁴ Mãga-e pirã, ¿k'aipa Cristode ijãapataarã atuapiima? Jesucristo piuji mãik'aapa chok'ai p'irabaiji tachi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Maap'eda it'ari Tachi Ak'õre juaraare banaji chupïria iidit'ee Ak'õremaa tachi pari. ³⁵ Mãga-e pirã, ¿k'aipa tachi ãyaa ataima Cristo juadeepa, irua tachi k'inia-ee iru bamerã? Mágá ãyaa wãda-e pai nepirade baairuta pijida maa-e pirã audú k'ïsia jõni pijida maa-e pirã awaraarãpa tachi k'achia ooruta pijida Cristode ijãapata perã maa-e pirã jarrapisia jõni pijida maa-e pirã p'aru wêe p'ani k'aurepa chupïria chitooni pijida maa-e pirã awaraarãpa tachi jiriruta pijida miapidait'ee wa peedait'ee. ¡Ne-inaa apidaapa tachi ãyaa wãpida-e Cristo juadeepa! ³⁶ Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi:

'Ak'õre, taipa pi k'inia iru p'anapata perã, k'achia beerãpa tai ip'ii jiripata peedait'ee. Oveja peepataarãpa oveja iru p'anapatak'a ateedak'ãri peedait'ee, mãga pik'a mãgee k'achia beerãpa tai iru p'ani.' (*Sal 44.22*)

³⁷ K'achia beerãpa tachi ijãapataarã at'ãri mágá iru p'ani mïda, tachia ne-inaa jõmaade ãchi p'oyaapata, tachi k'inia iru baparipa k'aripapari perã. ³⁸ Cristopa tachi mágá k'inia iru bapari perã, michi t'ãripa mia nãga ijãa bi. ãyaa wãda-e iru juadeepa piuruta pijida maa-e pirã mia jõni pijida na eujãde p'ani misa. Cristo juadeepa tachi ãyaa wãpida-e pai angeleerãpa, netu-araarãpa, na p'ek'au eujãdepemaarã waibiarãpa pida. Apidaapa mãgá wãpida-e pai ne-inaa ïrapema wa t'ëepema ewari cherude. ³⁹ It'ipiara wãruta pijida pajãde maa-e pirã edupïara wãruta pijida eujã ek'ari maa-e pirã t'imipiara wãruta pijida na p'ek'au eujãde, ãyaa wãda-e pai iru juadeepa. Mia mãga jara bi wê-e perã ne-inaa tachi ãyaa wãpiit'ee Tachi Ak'õre juadeepa Tachi Waibia, Jesucristopa, tachi k'inia iru bapari perã.

9

Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã jirit'erada

¹ Mi Cristode ijãadak'ãriipa, araa bi iru ome. Tachi Ak'õre Jaurepa k'awapipari mia wãarata jararu. Ma awara michi t'ãripa ichiaba k'awa bi seewa jara-e nãga jarak'ãri. ² Mi audú t'ãri p'ua nïbi michi auk'aarã, judiorãpa Cristode ijãadak'aa perã. ³ Piara bak'aji Cristopa mi yiaraa iru bada paara, michi auk'aarã atuadai k'ãyaara. ⁴ ãra Israeldeepa uchijida. Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa ãra jirit'eraji ichideerã p'aneedamerã. Mágá ichi warrarãk'a p'aneejida. Iru bapachi ãra chonaarã t'ãide. Mãga nide iru k'ïra wãree unujida. ãra chonaarãmaa jaraji ichia ooit'ee Abrahamdeepa uchiadap'edaarã k'ap'ia pari. Ichi ùraa p'ãpiji ãra chonaarãmaa mãik'aapa mãirãdepema ùk'uru awara biji mimiadamerã ichi-it'ee. Jaraji ãra chonaarãmaa sãga it'aa iidipataadaipia bi. ãra chonaarãmaa jarada chok'ara jaraji ãra pia ak'i bapariit'ee mãik'aapa eperã peiit'ee ãra k'aripade. ⁵ ãra uchijida tai chonaarã Abrahamdeepa,

Isaacdeepa, Jacobdeepa. Maap'eda Tachi Ak'õre Waibia Jesucristo, chi ne-inaa jõmaweda ak'ipari t'ok'ãri eperã k'ap'iade, ãchi auk'aa paji, ichiaba ma chonaarãdeepa uchiada perã. ¡Maperã ichita gracias jaradãma irumaa! ¡Amén!

⁶ Mãgara ¿k'ãata jaraima? ¿Tachi Ak'õrepa oo-e pajik'ã ichia ooit'eeda adak'a Israel pidaarã ome? ¡Mãga ooji! Mamãda ichi-it'ee jõmaweda Israeldeepa uchiadap'edaarã wãara Israel pidaarã-e. ⁷ Ichiaba ichi-it'ee jõmaweda Abrahamdeepa uchiadap'edaarã wãara Abraham warrarã-e. Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi:

'Mia Isaacdeepa uchiadait'eerã pia ak'it'ee, pi mide ijãapari perã.' (Gn 21.12)

⁸ Ak'õrepa mãga jarada perã, k'awa p'ani iru-it'ee Isaacdeepa uchiadap'edaarã aupai Abraham warrarã, Abrahampa awaraa warrarã ooji mãda. Tachi Ak'õrepa Isaacdeepa uchiadap'edaarã mãga ak'ipachi, ãra uchiadap'edaa perã irua Abrahammaa jarada k'aurepa. ⁹ Tachi Ak'õrepa mãgaji Abrahammaa:

'Añomaa mi waya cheit'ee mãik'aapa Sarapa warra t'oit'ee.' (Gn 18.10)

¹⁰ Ma awara ai t'ẽpai tai judiorã chonaa Isaacpa me-iso ooji chi wãra Rebeca ome. ¹¹ Mamãda ma me-iso t'odai naaweda, Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru baji aba jirit'erait'ee mãik'aapa waibiaara papiit'ee chi apema k'ãyaara. Ak'õrepa mãga ooji ma warrarãpa waide ne-inaa pia wa k'achia ooda-e p'anajida mãda. Mãga ook'ãri, k'awapiji ichiata eperã jirit'erapari oomerã ichia oopi bik'a.

¹² Jirit'era-e ma eperãpa ne-inaa pia oopari perã. Jip'a jirit'erapari ichia k'inia bik'a. Mãga k'awa p'ani Ak'õrepa Rebecamaa nãga jarada perã:

'Chi naapema chi t'ẽpema jua ek'ari bait'ee.' (Gn 25.23)

¹³ Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaade ichiaba jara bi:

'Jacob jirit'eraji. Jõdee Esaú unuamaa iru baji.' (Mal 1.2-3)

¹⁴ Mãgara ¿k'ãata jaradaima? ¿Tachi Ak'õrepa pia oo-e bik'ã, aba pipiara ak'ipari perã chi apema k'ãyaara? ¡Mãga-e! ¹⁵ Mia mãga jara bi Tachi Ak'õrepa Moisemaa nãga jarada perã:

'Mia chupiria k'awaait'ee mia chupiria k'awaa k'inia bĩrã. Pia ak'it'ee mia pia ak'i k'inia bĩrã.' (Ex 33.19)

¹⁶ Mãga jarada perã, k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa eperãarã jirit'erapari k'aripait'ee, ichia ãchi chupiria k'awaa k'inia bairã. Jirit'era-e ãchia mãga k'inia p'anadairã maa-e pirã ne-inaa pia wa k'achia oo p'anadairã. ¹⁷ Ichiaba Ak'õrepa ichi Ûraa p'ãdade jaraji Egiptodepemaarã poro waibia Faraonmaa:

'Mia pi rey papiji mãik'aapa pi k'ĩrapite ooji ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Mãga ooji mia pi nepirade baaipida k'aurepa, na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'awaadamerã Mita, jõmaarã Ak'õre Waibia.' (Ex 9.16)

¹⁸ Mãga jarada perã, k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa chupiria k'awaapari ichia chupiria k'awaa k'inia bĩrã mãik'aapa k'ĩri k'isuapipari ichia mãgã oopi k'inia bĩrãmaa.

¹⁹ Mamãda parãdepemapa mĩmaa iidii: "Mãga pirã, ¿sãgap'eda Tachi Ak'õrepa k'ĩri k'isua p'anĩrã miapiit'eema? ¿Iru k'aurepa mãgã p'anapata-ek'ã?"

²⁰ Mia ma iidida nãga p'anaut'ee. Pi na p'ek'au eujãdepema. Mãga bita, ¿Tachi Ak'õrepa ne-inaa oopari iidipia bik'ã?

'Ma awara pi, Ak'õrepa ooda, iidipia bik'ã: "¿Sãap'eda mi nãgã oojima?"' (Is 29.16; 45.9)

²¹ K'ĩsĩaji nãgide. Chok'o k'aparipa ichi yooro p'e iru bidee chok'o k'ĩra t'ãdoo k'apari, ichia k'inia bik'a. Ma yoorodee k'ai chok'o pi-ia fiestadee ateeit'ee mãik'aapa ai yoorodee k'ai chok'o jip'aa teeda iru bait'ee.

²² Tachi Ak'õrepa mãga pik'a oopari na p'ek'au eujãdepemaarã ome. Ichia k'ĩsia iru bi mãda p'ek'au k'achia ooyaa p'anĩrã jõpiit'ee, choopari ãra ome

ichi ewari waibia ewate paru misa. Māgá choo k'inia bi pirā, ¿k'āata jaradaima? ²³ Māgá chooru pirā k'isia iru bada perā eperāarāmaa ichi k'ira wāree unupiit'ee, ¿k'āata jaradaima? Irua māga ooji tachi chupiria k'awaak'āri māik'aapa tachi k'ap'ia ichi k'ira wāree unupik'āri awaraarāmaa. ²⁴ Tachi Ak'ōrepa tachita jiriji judiorā t'āideepa māik'aapa judio-eerā t'āideepa, tachi jōmaweda auk'a Cristode ijāadamerā. ²⁵ K'awa p'ani Ak'ōrepa māga k'isia iru baji, iru pedee jarapari Osemaa jarapida perā:

'Michi eperāarā-ee p'anadap'edaarā t'ijaradait'ee “michi eperāarā” māik'aapa eperāarā mia k'inia-e badaarā t'ijaradait'ee “eperāarā mia k'inia iru biirā”.'

(Os 2.23)

²⁶ Awara āi Ak'ōre Ūraa p'ādade Osepa ichiaba jaraji:

'Mia eperāarāmaa jara badamāi: “parā michi p'uuru pidaarā-e”, māgīrāmāi āchideepa uchiadap'edaarāmaa “Ak'ōre ichita chok'ai bapari wararāda” adait'ee.'

(Os 1.10)

²⁷ Ma awara Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaíapa jaraji:

'Israel pidaarā ipu tau nāusaak'a p'usa ide chok'ara p'ani mīda, Tachi Ak'ōrepa āra chok'ara-ee uchiapiit'ee k'achia beerā juadeepa. ²⁸ Taarā-e nide Tachi Ak'ōrepa eperāarā chok'ara jōpiit'ee.'

(Is 10.22-23)

²⁹ Mamīda ai naaweda Isaíapa ichiaba jara baji:

'Jōmaarā Ak'ōre Waibiapa tachi warrarā chok'ara-ee p'anirā k'aripa-e pada paara, k'iniik'ajida Sodoma pidaarāk'a māik'aapa Gomorra pidaarāk'a.'

(Is 1.9)

Judiorā Cristode ijāadaamaa p'anadap'edaa

³⁰ Tachia ¿k'āata k'awaadaima k'isiadak'āri Ak'ōrepa māga oodade Israel pidaarā ome? K'awa p'ani judio-eerāpa Tachi Ak'ōre jirida-e p'anajida. Mamīda irā p'ek'au k'achia wēe p'anapata Tachi Ak'ōre k'irapite, Cristode ijāapata perā. ³¹ Jōdee Israel pidaarāpa Tachi Ak'ōre jiri p'anajida māik'aapa oo k'inia p'anajida iru ūraa p'ādade jara bik'a, irua āchi pia ak'imerā. Mamīda p'oyaa ooda-e paji jōmaweda ma ūraade jara bik'a. ³² ¿Sāgap'eda māga p'anajida? Cristode ijāa p'aneedai k'āyaara Tachi Ak'ōrepa āchi pia ak'imerā, Ak'ōre Ūraa Moisemaa p'āpidak'a oo k'inia p'anapachida. Mamīda Ak'ōrepa Cristo pēiji ichi o ak'ipimerā. Mapa irude ijāa k'iniada-e pak'āri, ma o atuajida. ³³ Oojida Ak'ōrepa jaradak'a chonaarāweda ichi ūraa p'ādade:

'Judiorā t'āide Sión p'uurude mia eperā māu pipiara bik'a papiit'ee. Ara eperā t'ūtuparik'a māumaa, māga pik'a eperāarā chok'ara t'ūti pik'adait'ee ma māu pipiara bi k'aurepa. Mamīda chi irude ijāa bi t'āri o-ia bapariit'ee Ak'ōre k'irapite.'

(Is 8.14; 28.16)

10

¹ Ipemaarā Cristo k'aurepa, t'āripa mia k'inia bi judiorāpa Cristode ijāadamerā. It'aa t'ipari Tachi Ak'ōremaa āra chupiria k'awaamerā, māgá o k'achiadeepa uchiadamerā. ² Michi taupa unu bi ārapa Ak'ōre net'aa k'awa k'inia p'ani. Mamīda wāra iru k'awadak'aa. ³ K'awa k'iniadak'aa Ak'ōrepa Cristode ijāapataarā p'ek'au k'achia wēe beepipari. K'isiapata ne-inaa pia oo p'anipa Tachi Ak'ōrepa āchi pia ak'iit'ee. Maperā Cristode ijāa k'iniada-e. ⁴ Mamīda Cristopata ichideerā uchiapipari Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi jua ek'ariipa, oopataadamerā irua jara bik'a. Maperā Tachi Ak'ōrepa Cristode ijāapataarā p'ek'au k'achia wēe ak'ipari.

⁵ Moisepa p'ādade jara bi:

‘Eperāpa ook'āri jōmaweda Ak'ōre Ūraade jara bik'a, ichita bapariit'ee ma ūraade jara bik'a.’ *(Lv 18.5)*

⁶ Mamīda p'ek'au k'achia wēe beerā Cristode ijāa p'ani k'aurepa, māgīrāpa auk'a jaradai Moisepa jaradak'a Tachi Ak'ōre k'awa k'inia p'anadap'edaarāmaa:

‘K'īsianáati pāchi t'āridepai: “¿K'aita wāima Ak'ōre eujādee irua k'inia bi k'awaade?” ’ *(Dt 30.12)*

(pia jarait'eera, Cristo chemerā Ak'ōre eujādeepa.) ⁷ Maa-e pirā:

‘ “¿K'aita piudap'edaarāmaa wāima Ak'ōrepa k'inia bi k'awaade?” ’ *(Dt 30.13)*

(pia jarait'eera, Cristo chemerā iru iadap'edaamāiipa.) ⁸ Māga k'īsiadai k'āyaara, jaradaipia bi Ak'ōre Ūraade jara bik'a:

‘Nāgaweda Tachi Ak'ōrepa jara pēida k'awa p'ani, māgī pāchi it'aideepa jarapata perā māik'aapa pāchi t'āride k'awapata perā.’ *(Dt 30.14)*

Māgī pedee Moisepa p'ādadepemak'a ichiaba taipa jarateepata jōmaarāmaa: t'āriipa Cristode ijāapataadamerā. ⁹ Eperāpa jara bi pirā: “Jesucristo Michi Waibia” māik'aapa t'āriipa wāara ijāa bi pirā Tachi Ak'ōrepa Cristo chok'ai p'irabaipiji, Tachi Ak'ōrepa ma eperā wāpiit'ee ichi truadee. ¹⁰ T'āriipa Cristode wāara ijāadak'āri, p'ek'au k'achia wēe p'aneepata Ak'ōre k'īrapite. Ma awara tachi it'aideepa jaradak'āri, “Jesucristo Michi Waibia”, ak'ipipata irua tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji.

¹¹ K'irāpāti Ak'ōre Ūraa p'ādade ichiaba jara bi:

‘Eperā Cristode ijāa bi k'īra pia-ee ba-e pait'ee Ak'ōre k'īrapite.’ *(Is 28.16)*

¹² Māga jara bairā k'awa p'ani judiorā, judio-eerā ome auk'a p'ani Tachi Ak'ōre k'īrapite, Cristode ijāadak'āri. Iruta Jōmaarā Waibia. Auk'a k'aripapari chi chupiria iidirutaarā ichimaa, āchi auk'a k'inia iru bapari perā. ¹³ Maperā k'awa p'ani na Ak'ōre Ūraa wāarata jara bi:

‘Tachi Ak'ōrepa ichimaa chupiria iidirutaarā k'aripa atait'eeda aji, atua-naadamerā.’ *(Jl 2.32)*

¹⁴ Mamīda ¿sāga chupiria iididaima, irude ijāada-e p'ani pirā? Ichiaba ¿sāga irude ijāadaima, irua ooda āchi-it'ee ūrida-e p'ani pirā? Ma awara ¿sāga ūridaima irua ooda āchi-it'ee, eperāpa māga jara-e pirā āchimaa? ¹⁵ Māgī eperā, ¿sāga wāima jarateede, awaraarāpa iru pēida-e p'ani pirā? Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

‘Eperāarā o-īadaipata awaraarāpa pedee pia āchimaa jara chedak'āri.’ *(Is 52.7)*

¹⁶ Mamīda jōmaarāpa ūri k'iniada-e p'ani, Ak'ōre pedee pia jara chedak'āri. Māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaíapa p'ādade jara bairā:

‘Tachi Ak'ōre, ¿k'aipa ijāajima aji, taipa jarateedap'edaa?’ *(Is 53.1)*

¹⁷ Ma jōma jara aupadade k'īsiadak'āri, k'awa p'ani eperāarāpa ūridak'āri Cristopa ooda āchi-it'ee, māgapī irude ijāapata.

¹⁸ Māga pirā, ¿sāgap'eda judiorāpa ijāada-e paji? ¿Ūrida-e pajik'ā Cristopa ooda āchi-it'ee? ¡Ūrijidapi! Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

‘Tachi Ak'ōrepa ooda jarateepachida jōmaarāmaa; na p'ek'au eujādepema t'imí beerāmaa paara k'awapijida irua ooda.’ *(Sal 19.4)*

¹⁹ Māga pirā, waya iidit'ee: ¿sāgap'eda ijāada-e pajima? ¿K'awada-e pajik'ā āchia ūridap'edaa? ¡K'awajidapi! Naapiara mia k'irāpapi k'inia bi Moisepa p'ādade jara bi:

‘Tachi Ak'ōrepa nāga jara bi ichi eperāarāmaa: Mia parā k'īra unuamaa iru p'anapiit'ee michi eperāarā-eerāmaa, āra mide ijāa k'inia p'anadairā.

Ma awara parã k'ĩraupiit'ee mǎgĩrã ome, chi parãpa k'ĩsiapata k'ĩsia k'awa-ee beerã.' (Dt 32.21)

²⁰ Ichiaba Isaíapa p'ǎdade jĩp'a jara bi:

'Mi jirida-e p'anadap'edaarãpa mi unujida. Mia unupiji mi k'awa k'iniada-eerãmaa.' (Is 65.1)

²¹ Jõdee Israel pidaarã ãpíte jara bi:

'Ichita mia Israel pidaarã k'aripa k'inia baji. Mamĩda ãchia oodaamaa p'anapachida mia jara bik'a, mide ijãa k'iniada-e p'anadap'edaa perã.' (Is 65.2)

11

Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã jirit'erada

¹ Israel pidaarã mǎgá p'anadap'edaa perã, ¿Tachi Ak'õrepa ichi eperãarã yiaraa iru bik'ã? ¡Mǎga-e! ¡Mita Israel pida, Abrahamdeepa uchiada, Benjamín èreerãdepema! Tachi Ak'õrepa mi yiaraa-e bi. ² Irua Israel pidaarã naaweda jirit'eraji ichi eperãarã papiit'ee. ¿ĩrá sǎga ãchi yiaraa iru baima? ¿K'irãpa p'ani-ek'ã Ak'õre Ũraa p'ǎdade jara bi iru pedee jarapari Elías it'aideepa? Israel pidaarã ãpíte mǎgipa Tachi Ak'õremaa jaraji:

³ 'Ak'õre, tai poro waibiarãpa pi pedee jarapataarã peepachida. Ichiaba pia altar oopida ãrik'oojida. Mi aupai pide ijãapari mǎik'aapa ĩrá mi jida jiri p'ani peedait'ee.' (1 R 19.10, 14)

⁴ Mamĩda Tachi Ak'õrepa Eliamaa p'anauji:

'Mi jua ek'ari eperãarã siete mil iru bi, at'ãri mĩmaa aupai it'aa t'ĩpata. Pik'a, ãra jida bedabaidak'aa jã ne-inaa juapa ooda Baal k'ĩrapite.' (1 R 19.18)

⁵ Tachi Ak'õrepa ichi eperãarã ũk'uru ichi jua ek'ari iru badak'a Elías na p'ek'au eujãde bak'ãri, auk'a ĩrapema Cristode ijãa p'anĩrã jirit'eraji ichi jua ek'ari iru bapariit'ee. Mǎga oopari ãchi k'inia iru bapari perã. ⁶ Maperãpi ma ijãapataarã jirit'eraji. Eperãarã jirit'erada paara ãchia ne-inaa oopata k'aurepa, ãchia Tachi Ak'õremaa jirit'erapik'ajida ma ne-inaa oo p'ani pari. Mamĩda mǎga-e. Irua ãchi jirit'erapari ãchi k'inia iru bapari perã.

⁷ Mǎgara ¿k'ãata k'ĩsiadama Israelde? Jõmaweda Israel pidaarãpa unuda-e paji ãchia jiridap'edaa. Jiripachida Tachi Ak'õrepa ãchi pia ak'imerã, p'ek'au k'achia wõe. Mamĩda ũk'urupai, chi Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarã Cristode ijãadamerã, wãara mǎga p'aneejida iru k'ĩrapite. Jõdee chi apemaarã k'ĩri k'isua p'aneepachida. ⁸ Mapa Ak'õre Ũraa p'ǎdade jara bi:

'Tachi Ak'õrẽpata ãchi t'ãri chaareepiji. Tau iru p'anajida mĩda, unuda-e paji Tachi Ak'õrepa ãchima unupida. Ichiaba k'ĩri iru p'anajida mĩda, ũrida-e paji Tachi Ak'õrepa ãchima jarapida. At'ãri mǎga p'anapata.' (Dt 29.4)

⁹ Ichiaba Ak'õre Ũraa p'ǎdade Rey David it'aideepa jara bi:

'Ak'õre Waibia, pi eperãarãpa k'ĩsiapata Ak'õre ewari ia p'anipapai pia ãchi pia ak'ipariit'ee. Mǎga k'ĩsia p'anadairã, taawa pia ãchi k'achiade baapii mǎik'aapa miapii. ¹⁰ Ichita ne-inaa oopata pi-it'ee ãchia k'ĩsia p'anik'a, pia wãara oopi k'inia bi k'ãyaara. Maperã taawa pia ãchi tau p'ãriu pik'apii ununaadamerã pia oo bi mǎik'aapa ãchi eburuk'uk'ua pik'adaidamerã ãchia ne-inaa k'achia oopata k'aurepa.' (Sal 69.22-23)

Tachi Ak'õrepa judio-eerã k'aripada

¹¹ Waya iidit'ee: ¿Tachi Ak'õrepa ichi eperãarã yiaraa iru bik'ã? ¡Mǎga-e! Wãara ijãada-e pada perã Tachi Ak'õrepa k'inia badak'a, k'achiade baajida. Mamĩda ãchia mǎgá ijãada-e pada k'aurepa judio-eerã Cristode ijãa p'aneejida

māik'aapa Ak'ōre ode t'ijida. Ak'ōrepa mǎgá judio-eerā o k'achiadeepa k'aripa ataji. Mǎga ooji judiorāpa mǎirā ijāa p'ani unudak'āri, auk'a Cristode ijāadamerā māik'aapa ichi ode t'judamerā. ¹² Judiorā Cristode ijāadaamaa p'anadap'edaa perā, na p'ek'au eujādepemaarāpa k'awaadai Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee māik'aapa judio-eerāpa iru p'anadai jōma Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi Cristode ijāapataarā-it'ee. Judiorāpa auk'a Cristode ijāadak'āri, ijāapataarā jōmaweda audupiara o-īa p'anadait'ee.

¹³ Irā parā judio-eerāmaa ne-inaa jarait'ee. Tachi Ak'ōrepa mi jirit'eraji parā judio-eerāmaa jarateemerā irua pedee pia jara pēida Cristode. Mi o-īa bi ma-it'ee Ak'ōrepa mi jirit'erada perā. ¹⁴ Na mimia oo bīpa Tachi Ak'ōre-it'ee, k'inia bi mīchi auk'aarāpa parā ijāapata unudak'āri, auk'a Cristode ijāadamerā māik'aapa Ak'ōre ode t'judamerā. ¹⁵ Mamīda Cristode ijāada-e p'anadap'edaa perā, na p'ek'au eujādepemaarā awaraarāpa irude ijāadai māik'aapa t'āri auk'a p'anapataadai Tachi Ak'ōre ome. Tachi Ak'ōrepa ma judiorā at'āri p'oyaa pia ak'i-e, mǎga ijāada-e p'anadairā. Mamīda ijāadak'āripi, Ak'ōrepa āchi pia ak'ipariit'ee. Ak'ōrepa chok'ai p'irabaiidaarāk'a p'anadait'ee.

¹⁶ K'īsiadáma nǎgīde. Judiorāpa trigo naapiara ewadak'āri, mǎgī awara bīpata aidee masa oodap'eda, pan oodait'ee Tachi Ak'ōre-it'ee. Mamīda Ak'ōrepa trigo jōmaweda waripipari perā, wāara ma masa jōmaweda ichi-it'ee. Mǎga pik'a Tachi Ak'ōrepa judiorā chonaarāwedapema Abraham awara bīji ichi-it'ee, Abrahampa ijāa bada perā irua jarada. Mamīda wāara Abrahamdeepa uchiadap'edaarā jōmaweda ichi-it'ee, mǎga ijāadak'āri.

¹⁷ Abraham pak'uru k'arrak'a bi judiorā-it'ee. Mamīda olivo bīiri uupataarāpa chi jua t'iap'epatak'a ma pak'uru pipiara chaumerā, mǎga pik'a Tachi Ak'ōrepa Israel pidaarā ūk'uru t'iap'e pik'aji, Cristode ijāadaamaa p'anadap'edaa perā. Mǎpai pak'uru ak'ipataarāpa ma pak'uru jua t'iap'edap'edaamāi awaraa pak'uru jua t'i bīpatak'a mǎgee jida chaumerā, mǎga pik'a Tachi Ak'ōrepa parā judio-eerā t'i pik'a bīji judiorā k'āyaara, Cristode ijāapata perā. ¹⁸ Tachi Ak'ōrepa parā judio-eerā ome mǎgá ooji mīda, k'īsiadaik'araa bi parā pipiara p'ani judiorā k'āyaara. Āra parā naaweda ma pak'uru k'arradepema juak'a p'anajida. Ma pak'uru k'arrak'a bi chok'ai-e bi parā, chi jua t'i pik'a bīda k'aurepa. Parā chok'ai p'ani ma pak'uru k'arrak'a bi k'aurepa. Judiorā k'aurepata parāpa Tachi Ak'ōre k'awa p'ani.

¹⁹ Parādepemapa jarai: “Mamīda Tachi Ak'ōrepa mi t'i pik'a bīji ma k'arrak'a bīde judiorā k'āyaara.” ²⁰ Pia bi. Mamīda k'irāpāji Ak'ōrepa ma judiorā t'iap'e pik'aji Cristode ijāadaamaa p'anadap'edaa perā. Pi Cristode ijāapari perāta, t'i pik'a bīji. Audua bai k'āyaara, jīp'a Tachi Ak'ōre waaweepia bi. ²¹ Tachi Ak'ōrepa ichi eperāarā t'iap'e pik'aji pirā Cristode ijāadaamaa p'anadap'edaa perā, audupiara parā t'iap'e pik'ait'ee ijāa amaadaruta pirā. ²² Tachi Ak'ōre t'āri pia bapari Cristode ijāapataarā ome. Mamīda Cristode ijāadaamaa p'anirā pia ak'i-e. Maperā pi ijāa beeru pirā, t'āri pia bapariit'ee pi ome. Mamīda ijāa amaaru pirā, waa pia ak'i-e. Pi t'iap'e pik'ait'ee ijāadak'aa beerā ome ooparik'a. ²³ Jōdee, naaweda Cristode ijāadaamaa p'anadap'edaarāpa ijāaruta pirā, Tachi Ak'ōrepa āchi pia ak'iit'ee Cristodeerā ak'iparik'a. Āra waya t'i pik'a bīit'ee āra naaweda p'anadap'edaak'a. Mǎga ooi Tachi Ak'ōre-it'ee ne-inaa audú chaaree wē-e perā. ²⁴ Irua pi, judio-ee bīta, o k'achiadeepa k'aripa ataru pirā Cristode ijāapari perā, audupiara judiorā mǎgá k'aripait'ee, Cristode ijāadak'āri. Mǎga ooit'ee āchi uchiadap'edaa perā irua eperā jirit'erada Abrahamdeepa.

Tachi Ak'ōrepa Israel pidaarā k'aripait'ee

²⁵ Ipemaarã Cristo k'aurepa, írá mia parã judio-eerãmaa ne-inaa awaraarãpa waide k'awadak'aa k'awapi k'inia bi, k'ísianaadamerã judiorã k'ãyaara pipiara p'ani. Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã ùk'uru k'íri k'ísuapiji judio-eerãpa irua jara pëida pia ùridap'eda, Cristode ijãadamerã mãik'aapa Tachi Ak'õre ode t'íudamerã. Mamída ichita mãga-e pait'ee. Jíp'a mãga p'asait'ee ijãarutamaa jõma judio-eerã irua k'ísia iru bi ijãadamerã. ²⁶ Ma t'ëepai, Israel pidaarã chok'ara auk'a Cristode ijãadait'ee mãik'aapa Ak'õrepa ãra o k'achiadeepa k'aripa atait'ee, iru ùraa p'ãdade jara bik'a:

‘Tachi K'aripapari uchiat'ee Israel pidaarã t'ãideepa, Siõn p'uurudeepa. Jacobdeepa uchiadap'edaarã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. ²⁷ Maapai mia jaradak'a Jacobmaa, ichideerã pia ooit'ee ãchi p'ek'au k'achia wëpapik'ãri.’
(Is 59.20-21)

²⁸ Parã judio-eerã k'aurepa írá Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã yiaara iru bi, ãchi ijãada-e p'anadairã irua pedee pia jara pëida Cristo k'ap'ia pari. Mamída Ak'õrepa naaweda Israel pidaarã jirit'eraji. Mapa at'ãri ãchi k'inia iru bapari mãik'aapa pia ak'i bapari. Mãga oopari mãga ooit'eeda ada perã ãchi chonaarãmaa. ²⁹ Tachi Ak'õrépata ichita oopari ichia jara bik'a. Mapa ichi eperãrã atabëi-e pait'ee. Ichita ãchi pia ak'i bapariit'ee ichia jaradak'a ãchi chonaarãmaa. ³⁰ Naaweda parã judio-eerãpa oodaamaa p'anapachida Tachi Ak'õrepa jara bik'a. Mamída judiorã Ak'õre Waibiapa ichi Warra pëidade ijãadaamaa p'anadap'edaa perã, Tachi Ak'õrepa parã judio-eerã chupiria k'awaaji. ³¹ Írapema judiorã at'ãri oodaamaa p'anapata Ak'õrepa jara bik'a. Mamída Tachi Ak'õrepa parã judio-eerã chupiria k'awaadak'a Cristode ijãadak'ãri, auk'a chupiria k'awaait'ee judiorã, mágá ijãadak'ãri. ³² Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepemaarã judiorã mãik'aapa judio-eerã ichiak'au biji ãchia oo k'iniata oodamerã. Mãga ooji ak'ípiit'ee ichia chupiria k'awaapari p'ek'au k'achia oopataarã, judiorã, judio-eerã paara.

Pedee pia jarada Tachi Ak'õrede

³³ ¡Wãara Tachi Ak'õre k'ísia k'awaa bapari! Jõmaweda pia oopari ichia ne-inaa jõma k'awapari perã. Tachi eperãrãpa k'awada-e irua k'ísia iru bi. Ichiaba k'awada-e sãgap'eda irua eperãrãmaa ne-inaa oopipari.

³⁴ ¿Ak'õre Ùraa p'ãdade nãga jara bi-ek'ã? ‘¿K'aipa k'awaaima Tachi Ak'õre k'ísia mãik'aapa k'aipa iru ùraaima? Iruata ne-inaa jõma k'awapari.’ (Is 40.13)

³⁵ ‘¿K'aipa ne-inaa teeima Tachi Ak'õremaa, irua jõdee ma pari ne-inaa awara teemerã?’
(Job 41.11)

³⁶ Eperãpa mágá p'oyaa tee-e, Tachi Ak'õre juadeepa ne-inaa jõmaweda uchiapari perã. Ichiata ne-inaa jõmaweda ak'i bapari. Ne-inaa jõmaweda nĩbi ichi-it'ee. Mapa ichita jaradaipia bi: “Ak'õre, ¡pĩ jõmaarã k'ãyaara waibiara bi! ¡Amén!”

12

Cristodeerã sãga p'anapataadaipia bi

¹ Ipemaarã, mia nãga ùraait'ee: Tachi Ak'õrepa eperãrã chupiria k'awaapari perã, at'ãri chok'ai p'ani misa, oopiti Tachi Ak'õremaa irua k'inia bik'a pi ome. Mágá pãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia p'oyaadai, p'anapataadait'ee Ak'õrepa k'inia bik'a. Ichiaba mágá ak'ípidai parãpa wãara Tachi Ak'õre k'inia iru p'ani. ² Oonáati na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerãpa oopatak'a. Mãirãpa k'ísipata ãchia oo k'inia p'anidepai. Parã jõdee, k'ísidaipia bi Ak'õrepa k'inia bik'a. Mágá k'awaadait'ee Ak'õrepa k'inia bi ne-inaa pia, k'achia wëe; ne-inaa irua pia ak'ipari.

³ Tachi Ak'õrepa mi pia ooji mi jirít'erak'ãri parãmaa jarateemerã. Maperã mia ũraait'ee parãdepema apídaapa k'ĩsianaadamerã: “Mi pipiara bi awaraarã k'ãyaara”. Ma k'ãyaara k'ĩra jĩp'a jirĩpia bi Ak'õrepa oopi k'inia bi mãik'aapa t'ãripa mãga ooipia bi, it'aa iidi bi misa irua k'aripamerã. ⁴ Tachi k'ap'iade nãgee ne-inaa chok'ara iru bi; biiri t'iait'ee; jua ne-inaa jitait'ee; mãgee ne-inaa. Ma chaachaa ne-inaa awara-awaraa oopari. Auk'a oodak'aa. ⁵ Mãga pik'a bi tachi Cristode ijãapataarã. Tachi jõma araa p'ani iru ome. Mapa auk'a araa p'ani apemaarã ijãapataarã ome k'ap'ia apai bik'a.

⁶ Mamĩda Tachi Ak'õrepa k'aripak'ãri, ne-inaa awara-awaraa oopata, irua oopi k'inia bik'a tachi chaachaa.

Ichi ũraa jarapiru pirã tachidepema abaamaa, mãgipa mãga ooipia bi t'ãripa, Ak'õremaa k'aripa iidi bi misa. ⁷ Awaraamaa ijãapataarã k'aripapiru pirã, mãga ooipia bi. Awaraamaa jarateepiru pirã, ichiaba mãga ooipia bi. ⁸ Awaraa k'ariparu pirã chĩara t'ãri o-ĩapiit'ee, mãga ooipia bi. Awaraamaa p'arat'arapiru pirã, t'ãri pia p'arat'a waibia teeipia bi chupiria beerã k'aripait'ee. Awaraamaa eperã waibia papiru pirã, pia ak'ĩpia bi ijãapataarã ichi jua ek'ari p'anĩrã. Awaraa k'ariparu pirã chĩara chupiria k'awaamerã, t'ãri o-ĩa mãga ooipia bi.

Cristode ijãapataarã chik'inia p'anapataadaipia bi

⁹ Awaraarã t'ãri jĩp'a k'inia iru p'anadaipia bi. Ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdo oodaik'araa bi. Mãgee ne-inaa unuamaa iru p'anapatãati. Pia aupaita jiridaipia bi oodait'ee. ¹⁰ Chik'inia p'anapataadaipia bi, tachi ëreerã ome p'anapatak'a. Audua p'anadaik'araa bi. Ma k'ãyaara awaraa ijãapataarã pipiara ak'idaipia bi tachi k'ãyaara.

¹¹ K'oo-idaa p'anadaik'araa bi. T'ãripa oodaipia bi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Mãgã oodait'ee Tachi Waibia Jesucristopa oopi k'inia bik'a.

¹² O-ĩa p'anadaipia bi ni p'ani misa Tachi Ak'õre eujãdee wãdait'ee. Choodaipia bi nepirade baaidak'ãri. Ichita it'aa t'ĩpataadaipia bi Tachi Ak'õremaa.

¹³ Awaraa ijãapataarã chupiria k'awaadaipia bi mãik'aapa ne-inaa wẽe p'ani pirã, ãramaa teedaipia bi. Awaraarã pãchi t'ãide p'asia chedak'ãri, t'ãri pia auteebaidaipia bi. K'ãidait'ee wẽe p'ani pirã, pãchi tede k'ãipiti.

Awaraarã ome k'ãiwee p'anapataadaipia bi

¹⁴ Awaraarãpa parã jiridak'ãri ne-inaa k'achia oodait'ee, it'aa iiditi Ak'õrepa ãra chupiria k'awaamerã mãik'aapa bendiciamerã. Iidinãati Ak'õrepa ãra maldiciamerã.

¹⁵ Awaraarã o-ĩa p'anadak'ãri, auk'a o-ĩa p'anadaipia bi. Jõdee t'ãri p'ua p'anadak'ãri, auk'a jẽedaipia bi.

¹⁶ T'ãri auk'a p'anadaipia bi awaraa ijãapataarã ome. Jĩp'a jiridaipia bi Ak'õrepa parãmaa oopi k'inia bi. K'ĩsiadaik'araa bi parã awaraarã k'ãyaara pipiara p'ani. Auk'a k'õp'ãyo meraadaipia bi chupiria beerã ome mãik'aapa p'arat'ara beerã ome. Audua p'anadaik'araa bi.

¹⁷ Awaraarãpa parã k'achia oodak'ãri, auk'a oonãati. Ichita ne-inaa pia óoti awaraarãpa unudamerã Cristo k'aurepa parãpa ne-inaa pia oopata.

¹⁸ Awaraarã nepira jiriyaa p'ani mĩda, parã jõdee k'ãiwee p'anapatãati chĩara ome. ¹⁹ ĩpemaarã k'inĩarã, k'ĩra jõ-ee p'ananaati. Ma k'ãyaara ichiak'au bĩti, Tachi Ak'õrepa ãrapa oodap'edaa ak'imerã mãik'aapa miapimerã ichia k'inia bik'a. Mia mãga jara bi Ak'õre ũraa p'ãdade jara bairã:

‘Mia aupaita eperãrapa oopata ak'ipari jarait'ee pia wa k'achia. Miata p'ek'au k'achia oopataarã miapiit'ee.’

(Dt 32.35)

20 Awara ãi ichiaba jara bi:

‘Eperãpa pi k'ĩra unuamaa iru bi pirã, nãgã oopia bi. Mãgĩ jarrapisia bak'ãri, nek'opiji mãik'aapa opisia bak'ãri, ne-inaa topiji. Mãgã ooru pirã, iru k'ĩra nejasiapiit'ee mãik'aapa irua pĩmaa k'achia oo k'inia bi oo-e pai.’
(Pr 25.21-22)

21 K'ĩrak'aupai ne-inaa k'achia oodai. Ma k'ãyaara k'achia p'oyáati ne-inaa pia oo p'anipa.

13

Tachi poro waibiarãpa jara p'anik'a oodaipia bi

1 Írá mia ũraait'ee parã jõmaarãpa pãchi poro waibiarã waaweedamerã. Oopataati charraarãpa jara p'anik'a. Mãga oodaipia bi Tachi Ak'õrepa pãchi waibiarã papida perã parã ak'idamerã. Tachi Ak'õrepata eperãarã poro waibiarã jõmaweda mãga papipari. 2 Maperã ooda-e pirã ãrapa jara p'anik'a, ichiaba ooda-e pai Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi parãmaa. Ma awara ma charraarãpa parã miapidait'ee, mãga ooda-e pirã. 3 Tachi charraarãpa ne-inaa pia oopataarã p'erapida-e. Ne-inaa k'achia oopataarãta p'erapipata. Maperã k'ãiwee p'ana k'inia p'ani pirã charraarã ome, pia óoti. Mãgã ãrapa parã pia ak'ipataadait'ee. 4 Tachi Ak'õrepa ma charraarã biji parã k'aripadamerã k'achia beerã juadeepa. Mamĩda pia ne-inaa k'achia ooru pirã, wãara waaweedaipia bi, ma charraarãpa pi ome oodait'ee perã k'achia beerã ome oopatak'a. ãchi jua ek'ari p'anĩrã pëidait'ee pi atade. Ma-it'ee espada anipapata. Mãpai pi atadak'ãri, miapide ateedait'ee, mãga oopi k'inia bairã Tachi Ak'õrepa k'achia oopataarãmaa. 5 Maperã óoti pãchi poro waibiarãpa jara p'anik'a. Mãga oodaipia bi k'ĩsia p'ua wëe p'anadait'ee ãra k'ĩrapite mãik'aapa Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Ichiaba mãga oodaipia bi ãrapa parã miapinaadamerã. 6 Parãpa impuesto p'aapataadaipia bi mãgĩ poro waibiarãmaa, ãra mimia oopata pari, Ak'õrepa mãirã mãgã bida perã parã k'aripadamerã. 7 Pãchi poro waibiarã jõmaweda waaweedaipia bi. Parãmaa impuesto p'aapiruta pirã, p'áati. Parãmaa ne-inaa aneedap'edaa pari awaraa eujãdeepa p'aapiruta pirã, ichiaba p'áati, aupedeeda-ee.

Cristode ijãapataarã chik'inia p'anapataadaipia bi

8 Tewe paraa p'ananáati. Ma k'ãyaara, chik'inia p'anapataadaipia bi. Mãga p'anaruta pirã, oodait'ee Tachi Ak'õre ũraa p'ãdade jara bik'a:

9 ‘Miak'ãi p'anĩrã k'ãináati awaraarã ome; eperã peenáati; chĩara net'aa chianáati; chĩara te, wëra, mimiapataarã, ne-animal wa net'aa k'ĩanáati.’
(Ex 20.13-17)

ũraa awaraa ichiaba paraa ak'ipiit'ee sãga p'anapataadaipia bi chĩara ome. Mamĩda ma jõmaweda uchiapata ũraa abaade:

‘Awaraarã k'inia iru p'anapatáati, pãchi k'ap'ia k'inia iru p'anapatak'a.’ (Lv 19.18)

Mãga ooruta pirã, oodait'ee jõma Tachi Ak'õre ũraa p'ãdade jara bik'a.

10 Mãgã awaraarã k'inia iru p'anadak'ãri, maarepida ãramaa k'achia ooda-e. Maperãpi mãga oodak'ãri, oopata jõma Ak'õre ũraa p'ãdade jara bik'a.

Idaa pik'a bide p'anapataarã

11 Ma jõma oo p'ani misa, k'irãpãti jõmasaa taarãru tachi Cristode ijãadap'edaadeepa. Írá naawedapema k'ãyaara k'ait'aara p'ani it'aa wãdait'ee. Maperã k'ãi pik'a p'ananaadãma. Ma k'ãyaara oodãma Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. 12 Na p'ek'au eujãde p'ani misa, tachi p'ãriu pik'a bide p'ani. Mamĩda taarã-ee Cristo waya chek'ãri, ewari chiwidi pik'a unudait'ee. Mapa oo

amaadama ne-inaa k'achia k'ira t'adoo, na p'ek'au eujãdepemaarãpa oopata mãik'aapa soldaopa armadura jiparik'a chõode wãï naaweda, mãga pik'a oodama Cristopa oopi bik'a. ¹³ P'anadama Ak'õre idaa pik'a bide p'anapataarã p'anapatak'a, ne-inaa k'achia ooda-ee. Oonaadama p'ãriu pik'a bide p'anapataarãpa oopatak'a. Achi piudaipata it'uapa mãik'aapa pariatua pedee nipapata. Ichiaba pariatua wëraarã jiripata ai ome k'aidait'ee. Ma awara chõo jiripata chãara ome mãik'aapa net'aa k'aurepa chãara k'ira unuamaa iru p'anapata. ¹⁴ Parã, jõdee, Tachi Waibia Jesucristode ijãapata perã, p'anapatãati iru na p'ek'au eujãde badak'a. K'isianãati parã p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oo k'inia bide.

14

Awaraa ijãapataarã ãpíte pedee k'achia jaradaik'araa bi

¹ Cristode ijãapari auk'a parãk'a ijãa-e bi pirã, pia ak'iti, awaraa ijãapataarã ak'ipatak'a. ¿Irua mãgã ijãa-e bipaa at'ãri Ak'õre Ûraa pia k'awa-e bairã? Mapa iru ome aupedeedaik'araa bi. ² Abaapa ijãai chik'o k'ira t'adoo k'oipia bi. Jõdee chi pia k'awa-e bipa k'isiai nechiarã k'oik'araa bi, ma k'aurepa Tachi Ak'õrepa iru pia ak'i-e pai jãak'aapa. ³ Maperã ma chik'o k'ira t'adoo k'oparipa pia-ee ak'ik'araa bi ma nechiarã k'ok'aa bi. Jõdee ma nechiarã k'ok'aa bipa k'achia pedeeik'araa bi chi apema ãpíte. Mãga oodaik'araa bi Tachi Ak'õrepa ãchi auk'a pia ak'ipari perã Cristode ijãa p'ani k'aurepa. ⁴ ¿K'aipa pi bijima chãara mimiapari ak'imerã jarait'ee irua oopata pia wa k'achia? Mimia chiparipapai ichi jua ek'ari mimiapataarã mãgã ak'iipia bi. Mãga pik'a bi Cristo ichideerã ome. Tachi Waibia Cristopata ichideerãpa oopata ak'ipari jarait'ee pia wa k'achia. Ichiata ichideerãmaa ne-inaa pia oopipari.

⁵ Ne-inaa awaraa jarait'ee parãpa aide k'isiadamerã. Ijãapari abaapa ijãai ewari aba iaipia bi apema k'ãyaara. Jõdee awaraapa ijãai ewari chaa auk'a bi. Tachi ijãapataarã chaachaa jiridaipia bi tachi t'ãride ijãa p'ani, k'awaadait'ee wãara mãga ijãa p'ani wa mãga-e. ⁶ Ma ewari aba iparipa apema k'ãyaara, mãga oopari Tachi Ak'õre-it'ee. Ichiaba ma chik'o k'ira t'adoo k'oparipa mãga oopari Tachi Ak'õre-it'ee, gracias jarapari perã Ak'õremaa ma chik'o k'ok'ãri. Jõdee ma nechiarã k'ok'aa bipa auk'a mãga oopari Tachi Ak'õre-it'ee, ichiaba gracias jarapari perã Ak'õremaa nek'ok'ãri.

⁷ Tachi ijãapataarã apida ituaba p'anadak'aa tachia oo k'iniata oodait'ee. Ichiaba apida ituaba piudak'aa, ak'ipari wëe. ⁸ Chok'ai p'ani misa, p'anapata oodait'ee Cristopa oopi bik'a, irua tachi ak'ipari perã. Mamãda jai-idaaruta pijida, at'ãri Cristopa tachi ak'ipari. Mapa jaradai tachi chok'ai p'ani misa, Cristo Tachi Waibia. Ichiaba jai-idaa p'ani misa, Cristo Tachi Waibia. ⁹ Ma-it'ee Cristo piuji mãik'aapa chok'ai p'irabaiji, jõmaweda ijãapataarã Ak'õre Waibia pait'ee; chi chok'ai p'anãrã, jai-idaadap'edaarã paara.

¹⁰ Mãga bita ¿sãap'eda pia, Ak'õre Ûraa pia k'awa-e bita, pedee k'achia pedee bima awaraa ijãapataarã ãpíte? Maa-e pirã, ¿sãap'eda pia, Ak'õre Ûraa k'awa bita, pia-ee ak'iparima ma ijãapari pia k'awa-e bi? Tachi jõmaweda p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'irapite Ak'õre ewari waibia ewate. ¹¹ Mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bairã:

‘Mi ichita chok'ai baparida a bi Tachi Ak'õrepa. Eperã chaa bedabaidait'ee mi k'irapite mãik'aapa jaradait'ee: “Pita Jõmaarã Ak'õre Waibia.” ’ (Is 45.23)

¹² Mapa k'awa p'ani tachi chaachaa panadait'ee Tachi Ak'õre k'irapite mãik'aapa jaradait'ee tachia k'isiadap'edaa, jaradap'edaa mãik'aapa oodap'edaa na p'ek'au eujãde p'ani misa.

Ne-inaa k'achia oopináati awaraa ijāpataarāmaa

¹³ Maperā ak'inaadāma awaraa ijāpataarāpa oopata pedee k'achia pededait'ee āra āpīte. Ma k'āyaara jōma ooti awaraa ijāpataarā pipiara ijāadamerā, māik'aapa oodamerā Cristopa oopi k'inia bik'a. ¹⁴ Mi jida araa bi Cristo ome. Ijāa bi chik'o k'īra t'ādo k'oipia bi, Ak'ōrepa ma chik'o k'oit'ee ooda perā. Mamīda awaraapa ijāa bi pirā chik'o k'īra aba k'oik'araa bi, ichi-it'ee k'oik'araa bi. ¹⁵ Maperā k'īrak'aupai pi ipema Cristo k'aurepa t'āri p'uapii. Iru k'īrapite pia k'oru pirā ne-inaa irua k'ok'aa, iru t'āri ārii beei pi ome maa-e pirā Tachi Ak'ōre ome, Cristode ijāa amaadarumaa. Cristo ichiaba piuji ma eperā k'aripait'ee. Mapa chik'inia p'anapatāati. ¹⁶ K'īrak'aupai awaraarāpa pedee k'achia jaradai pia ne-inaa pia oopata āpīte, pia ijāa bairā chik'o k'īra t'ādo k'oipia bi. ¹⁷ Tachi Cristode ijāada-e p'ani irua chik'o k'īra t'ādo k'opipari perā wa chik'o k'īra apai k'opipari perā. Ijāada-e ne-inaa topipari perā wa topik'aa perā. Jip'a tachi Cristode ijāapata māik'aapa iru jua ek'ari p'anapata, iru Jaurepa k'aripak'āri, oopataadai perā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a māik'aapa k'āiwee p'anapataadai perā. ¹⁸ Tachi Ak'ōrepa pia ak'ipari māgā ijāa p'anīrā, oo k'inia p'anadairā Cristopa oopi k'inia bik'a. Māga oodak'āri, k'achia ooda-e p'ani. Mapa āra ik'aawa p'anīrāpa ichiaba āra pia ak'ipata.

¹⁹ Maperā ne-inaa pia oodāma k'āiwee p'anapataadait'ee awaraa ijāpataarā ome. Chik'aripa p'anadāma, tachi jōmaweda pipiara Cristode ijāadait'ee. ²⁰ K'īrak'aupai awaraarā t'āri āriipii Tachi Ak'ōre ome, parāpa ne-inaa k'opata k'aurepa. K'irāpāti Tachi Ak'ōrepa chik'o jōmaweda ooji k'odamerā. Mamīda pia chik'o k'īra t'ādo k'o bipa awaraa ijāapari k'achiade baaipiru pirā, Tachi Ak'ōre k'īrapite ne-inaa k'achia oomaa bi. ²¹ Piara bi chik'o k'īra t'ādo k'o-e pait'ee maa-e pirā ne-inaa k'īra t'ādo to-e pait'ee maa-e pirā ne-inaa awaraa oo-e pait'ee, ma k'aurepa k'achiade baaipii k'āyaara pi ipema Cristo k'aurepa.

²² Maperā pia ijāa bi pirā chik'o k'īra t'ādo k'oipia bi, māga ijāa bēji pichi t'āridepai. Māpai awaraa ijāapari māga ijāa-e bi ome nipak'āri, jaraik'araa bi pichi t'āride iru bi. Tachi Ak'ōrepa k'awa bi ne-inaa jōma pia ijāa bi pichi t'āride. Chi māga oo p'anīrā o-īa p'ani Ak'ōre k'īrapite, k'īsia p'ua-ee. ²³ Mamīda pia ijāa bi pirā chik'o k'īra aba k'oik'araa bi, k'īsia p'uadarii ma chik'o k'ok'āri. Māgā k'īsia p'uadaik'āri, ne-inaa k'achia oomaa bi Ak'ōre k'īrapite ma chik'o k'oru pirā. Mapa mia ūrapari ijāaparipa k'awa-e bi pirā ne-inaa ooi wa oo-e pai, oik'araa bi, ichi t'āriipa ijāarumaa oopia bi.

15

Tachia k'aripadaipia bi Tachi Ak'ōre Ūraa pia k'awada-e beerā

¹ Tachi Ak'ōre Ūraa pia k'awaa beerāpa choodaipia bi Ak'ōre Ūraa pia k'awada-e beerā ome ne-inaa awara ijāadak'āri. Tachia oo k'iniata oodai k'āyaara, oodaipia bi ārapa k'inia p'anik'a. ² Māga ooruta pirā, āchi t'āri āriipida-e pait'ee. Jip'a āchi k'aripadait'ee waapiara k'awaadamerā Cristopa āchima oopi k'inia bi. ³ Oodaipia bi Cristopa oodak'a. Ne-inaa oo-e paji irua māga oo k'inia bada perā. Jip'a oopachi Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, nepirade baaipachi mīda māga ooda k'aurepa. Choopachi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a: 'Ak'ōre, k'achia beerāpa ik'achia jaradap'edaak'a pi āpīte, auk'a mīmaa jara-jida, mia ooda perā pia oopidak'a.'

(Sal 61.1b)

⁴ Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa p'āpiji, ma k'aurepa tachi īrapemaarāpa irua jara pēida k'awaadamerā. Māga k'awaa wādak'āri, t'āri o-ī-īdaipata tachia ijāa p'anide, choo k'awaa wāpata nepirade p'anide māik'aapa nipata Ak'ōrepa tachi k'aripamerā ichi ūraade jara bik'a.

5 Mia it'aa iidi bi Ak'õrepa parã mägá k'aripamerã mãik'aapa choop-imerã nepirade jõnide. Ichiaba iidi bi irua parã k'aripamerã t'ãri a-ba p'anapataadamerã apemaarã ijãapataarã ome, Jesucristopa mägá oopi k'inia bairã. 6 Mägá t'ãri a-ba p'anadak'ãri, otau aba pik'a parã jõmaweda o-ia it'aa t'ipataadait'ee mãik'aapa k'aripataadait'ee. Mägá ak'ipidait'ee wãara ijãa p'ani Tachi Waibia Jesucristo Ak'õrede.

7 Maperã awaraa ijãapataarã pia ak'iti, Cristopa parã pia ak'iparik'a. Cristopa mägá ooda perã na eujãde bi misa, awaraarãpa pia jarapachida Tachi Ak'õre ãpite. Auk'a pia jaradai iru ãpite, parãpa mägá oo p'ani pirã. 8 Tachi Ak'õrepa Cristo pëiji tai judiorã k'aripade, ichia jaradak'a tai chonaarãmaa. Mägá ooji ak'ipiit'ee wãara ichia oopari ichia jara bik'a. 9 Ichiaba Ak'õrepa Cristo pëiji ak'ipiit'ee ichia judio-eerã auk'a k'aripa k'inia bi. Ichia ãchi mägá chupiria k'awaa bapari perã, judio-eerã auk'a irumaa it'aa t'ĩ k'inia p'ani, iru ũraa p'ãdade jara bik'a:

'Maperã awaraa eujãdepemaarã t'ãide mi it'aa t'it'ee mãik'aapa pĩmaa k'ariit'ee.' (2 S 22.50; Sal 18.49)

10 Awara ãi Ak'õre Ũraa p'ãdade ichiaba jara bi:

'Awaraa eujãdepemaarã, o-ia it'aa t'iti Tachi Ak'õre eperãarã ome.' (Dt 32.43)

11 Awara ãi ichiaba jara bi:

'Parã jõmaarã eujãdepemaarã, it'aa t'iti mãik'aapa k'ariti Tachi Waibiamaa.' (Sal 117.1)

12 Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaiapa p'ãdade ichiaba jara bi:

'Eperã uchait'ee Jesedeepa. Mägá jõmaarã ak'ipari pait'ee. Israel pidaarã-eerãpa pida ijãadait'ee irua ãchi k'aripait'ee atuanaadamerã.' (Is 11.10)

13 Mia it'aa iidi bi parã pari auk'a ijãadamerã. Mägá ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa parã o-ia p'anapiit'ee mãik'aapa k'ãiwee p'anapiit'ee. Iidi bi Tachi Ak'õre Jaurepa parãmaa k'awaapimerã Ak'õrepa k'isia iru bi Cristodeerã-it'ee, t'ãri o-ia ni p'anadamerã irumaa wãrutamaa.

Pablo judio-eerã ome mimiada

14 Ipemaarã, mia k'awa bi parã Cristode wãara ijãa p'ani. Ne-inaa pia oopata awaraarã k'aripadait'ee. Ak'õre net'aa pia k'awapata mãik'aapa ũraa para bapari, chik'aripa p'ani misa. 15 Mägá p'anapata mĩda, na p'ãdade mia ne-inaa ũk'uru jip'a jaraji Tachi Ak'õrepa jarapidak'a. Mägá jaraji parãpa k'irãpadamerã Ak'õrepa ichideerãmaa oopi k'inia bi. Ma-it'eepi Ak'õrepa mi jirit'eraji, mi chupiria k'awaap'eda. 16 Mi jirit'eraji judio-eerãmaa jarateenamerã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Ma-it'ee mi Jesucristo mimiapari papiji. P'aareerã awara bidak'a iru mimia oopataadamerã, mägá pik'a mi awara biji iru pedee pia jara pëida Cristode jarateepariimerã judio-eerãmaa. Mia mägá jarateepari ãrapa ijãadak'ãri, primisiak'a p'aneedamerã Tachi Ak'õre-it'ee mãik'aapa irua ãra pia ak'ipariimerã Cristode ijãapata k'aurepa. Mägapi ichi Jaurepa ãra ichideerã papiit'ee.

17 Mi mägá mimiapari perã Tachi Ak'õre-it'ee, o-ia jara bi Cristopa oomaa bi michi k'ap'ia pari. 18 Ne-inaa ooda michi k'iradoopa jara-e. Jesucristopa mĩmaa oopi bi Tachi Ak'õre Jaure k'ap'ia pari jarait'ee; mĩmaa ne-inaa jarpuru mãik'aapa ne-inaa oopuru judio-eerã ijãadamerã. 19 ãrapa mägá ijãajida, unudak'ãri Tachi Ak'õre Jaurepa mĩmaa oopi bi ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Mãpai iru Jaurepa mi t'imí wãpiji judio-eerãmaa jarateenamerã. Jerusalén p'uuruudeepa Iliria eujãde parumaa, p'uuru bee chaa mia Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee jaratee nipapachi, Ak'õrepa

mimaa oopidak'a. ²⁰ Māgá mia jaratee k'inia bi. Wā k'inia bi Cristo at'āri k'awada-e p'anirāmaa, jarateede irua ooda eperāarā k'aripait'ee. Eperāpa te chiwidi ook'āri, oo-e awaraapa te bīri suda ĩri. Māga pik'a mia jaratee k'inia-e Cristopa ooda chi ũridap'edaarāmaa awaraa jarateepari it'aideepa. ²¹ Jīp'a mia jaratee k'inia bi k'awada-e p'anirāmaa, āra p'anadamerā Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

'Waide irua ooda ũrida-e p'anirāpa iru unudait'ee māik'aapa waide irude ũrida-e p'anirāpa iru k'awaadait'ee.' (Is 52.15)

Pablo wā k'inia bada Romadepema ijāpataarā ak'ide
(1 Co 16.5-9)

²² Mi māgá t'imí wāpari perā awaraarāmaa jarateede, waide p'oyaa wā-e paji parā ak'ide, ichita wā k'inia bajī mīda. ²³ Mamīda ĩrá, waa wē-e perā na tode at'āri Cristopa ooda ũrida-ee māik'aapa año chok'ara paru mi wāit'ee bada parā ak'ide, ĩrá wāit'ee. ²⁴ Españadee wāk'āri, parāmāi wiibaiit'ee. Parāpa mi k'ariparuta pīrā, jāma panait'ee, p'asia nipap'eda parā t'āide. O-īa bi parā unuit'ee perā, mak'īara p'oyaa taarā ba-e mīda parā ome. ²⁵ Mamīda wāi naaweda parā ak'ide, mi wāit'ee Jerusalén p'uurudee. P'arat'a ateeit'ee ijāpataarā mama p'anirāmaa. ²⁶ Māga ooit'ee Macedonia eujādepema māik'aapa Acaya eujādepema ijāpataarāpa k'aripa k'inia p'anadairā Jerusalendepema ijāpataarā chupīria chitoonirā. Ma-it'ee p'arat'a p'ejida tee pēidait'ee mi ome. ²⁷ Judio-eerā paji mīda, āchi k'īradoopa māga oojida t'āri pia p'anadap'edaa perā. Mamīda māga ooda-e pada paara āchi k'īradoopa, k'aripadaipia p'anak'ajida, judiorā k'aurepa āchia Ak'ōre net'aa k'awa p'anadairā. Maperāpi āchi net'aa teedaipia bi chi wēe p'anirāmaa judiorā t'āide. ²⁸ Māpai mia āchi p'arat'a p'edap'edaa Jerusalendee atee'eda māik'aapa teep'eda ma chupīria beerāmaa, mi wāit'ee Españadee māik'aapa ma wārude wiibaiit'ee parā ak'it'ee. ²⁹ Māgá unudak'āri, mia k'awa bi parā o-īa p'anadait'ee, mia jarait'ee perā ne-inaa pia Cristopa oo k'inia bi ichideerāmaa.

³⁰ Mamīda, ĩpemaarā, māga paru misa, mia k'inia bi parāpa it'aa t'īpataadamerā mi pari. K'īra jīp'a it'aa iidipatāati Ak'ōrepa mi k'aripamerā, mi unuk'āri Cristopa ooda ũridaamaa p'anirā ome. Tachi Waibia Jesucristopa k'inia bi tachi māgá chik'aripa p'anadamerā. Mapa Ak'ōre Jaurepa Cristodeerā jōmaweda chik'inia p'anapipari. ³¹ Maperā it'aa t'īpatāati Tachi Ak'ōrepa mi baaipinaamerā Judeadepema Cristode ijāadak'aa beerā juade, māirāpa mi k'īra unuamaa iru p'anapata perā, mia jaratee bi k'aurepa. Ichiaba it'aa t'īpatāati Jerusalendepema judiorā Cristode ijāpataarāpa t'āri o-īa jitadamerā ma p'arat'a mia ateeru teeit'ee āramaa. ³² Māgá it'aa t'īpatāati mi parā t'āide o-īa panamerā, Ak'ōrepa māga k'inia bi pīrā. Jāma panak'āri, ĩit'ee māik'aapa pedee sia pedeeit'ee parā ome. ³³ Māga paru misa, mia it'aa iidit'ee Ak'ōrepa parā jōma k'āiwee p'anapimerā. Amén.

16

Pablopa salude pēida

¹ Mia k'inia bi parāpa auteebaidamerā tachi ĩpewēra Cristo k'aurepa, t'ījarapata Febe. Irua Cencrea p'uurudepema ijāpataarā ak'ipataarā k'aripapari. ² Iru parā t'āide panak'āri, pia óoti Cristopa oopi bik'a jōmaweda ichideerāmaa. Febe k'aripati parāmaa ne-inaa iidiru pīrā, irua ijāpataarā chok'ara k'aripadoo perā, mi paara.

³ Mia salude pëiru Priscilamaa mäik'aapa Aquilamaa. Mi ome ära auk'a mimiapata Jesucristo-it'ee. ⁴ Perä piujida mi k'aripadait'ee. Maperä mia gracias jara k'inia bi äramaa mäik'aapa ijäapataarã jômaweda judio-eerã t'äidepemaarãpa pida.

⁵ Ichiaba salude pëiru jômaweda ijäapataarãmaa, ära tede it'aa t'ï chepata. Salude pëiru mi k'öp'äyo k'inia, Epenetomaa. Iru awaraarã k'äyaara naapiara Cristode ijäaji Ásia eujãde.

⁶ Salude pëiru Mariamaa. Pia oopari Cristopa oopi bik'a parã t'äide.

⁷ Salude pëiru michi auk'aarã Andronicomaa mäik'aapa Juniamaa. Ära carcelde p'anajida mi ome. Ärapa mi k'äyaara naapiara ijäajida. Jômaweda Cristopa jirit'eradaarãpa ära pia t'o p'ani, pia mimiapata perã Cristo-it'ee.

⁸ Salude pëiru mi k'öp'äyo k'inia Ampliatomaa. Tachi ome auk'a ijäa bi Cristode.

⁹ Salude pëiru Urbanomaa. Irua tachi jöma k'aripapari mimia p'ani misa Cristo-it'ee. Ichiaba salude pëiru mi k'öp'äyo k'inia, Estaquimaa.

¹⁰ Salude pëiru Apelemaa. Nepirade baaji mïda Cristode ijäapari perã, choopari ijäa bide. Ichiaba salude pëiru Aristóbulo te pidaarãmaa, ära ichiaba Cristode ijäapata perã.

¹¹ Salude pëiru michi auk'aa Herodionmaa mäik'aapa Narciso tedepema ijäapataarãmaa.

¹² Salude pëiru Trifenamaa mäik'aapa Trifosamaa. Ma wëraarãpa pia oopata Cristopa oopi bik'a. Ichiaba salude pëiru mi ïpewëra Cristo k'aurepa Persidomaa. Mia iru k'inia iru bi. Irua ichiaba pia oopari Cristopa oopi bik'a.

¹³ Salude pëiru Rufomaa. Ak'örepa iru jirit'eraji parã t'äide waibia papiit'ee. Auk'a salude pëiru iru nawemaa. Mägi wërapa mi ak'ipari michi nawek'a.

¹⁴ Salude pëiru Asincritomaa, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, mägiirãmaa mäik'aapa apemaarã ïpemaarãmaa, ära ome it'aa t'ï chepata.

¹⁵ Ichiaba salude pëiru Filologomaa Julia ome, Nereamaa iru ïpewëra ome, Olimpamaa mäik'aapa apemaarã ijäapataarãmaa, ära ome it'aa t'ï chepata.

¹⁶ Salude tee para bätï pächi pitapai ak'ipidait'ee chik'inia p'anapata Cristopa k'inia bik'a. Näpema ijäapataarãpa parãmaa auk'a salude pëiruta.

¹⁷ ïpemaarã, mia enenee nïbi parã k'ïrichaa p'anadamerã, ùk'uru seewa jarateepata paraa perã. Mäirãpa awara jarateepata Tachi Ak'öre Üraa wäara jarateepataarãpa parãmaa jarateedap'edaa k'äyaara mäik'aapa ijäapataarã k'ïsia awara-awaraa papipata. Maperä Cristode ijäapataarã ùk'uru ijäa amaadaipata ächi k'aurepa. Äyaa p'anéeti mäirã ik'aawaapa. ¹⁸ Mägeerãpa oodak'aa Cristopa oopi bik'a. Jïp'a ächi-it'ee aupai mimiapata. Pedee sia, iwarraa pedee jaratee p'anipa k'ürapata ijäapataarã, chi pia k'ïsia k'awada-e p'anïrã. ¹⁹ Jömaarãpa jara p'ani parã Cristode pia ijäapata mäik'aapa p'anapata irua pëida eperãarãpa jarateepatak'a. Mäga ùrik'äri, mi o-ïdaipari. Mäga ne-inaa pia k'awaa wäk'ätï wätï. Mamïda k'ïrak'aupai ne-inaa k'achia oodai. ²⁰ Parãpa ma seewa jarateepataarãpa jara p'ani ùrida-e pirã, Tachi Ak'örepa isapai p'oyaa Satanás, chi ächimaa mäga oopi bi. Mäga parã k'äiwee p'anadai, k'ïsia awara-awaraa p'anadai k'äyaara. Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesupa made parã k'aripamerã.

²¹ Timoteopa parãmaa ichiaba salude pëiru. Ichia mi k'aripapari na mimia ome. Ichiaba salude pëiruta michi auk'aarã Luciopa, Jasonpa mäik'aapa Sosipatropa.

²² Mi, Terciopa na k'art'a p'ãmaa bi Pablo k'ap'ia pari. Mia pida Tachi Waibiade ijäa bi. Mapa parãmaa ichiaba salude pëi k'inia bi.

²³ Gayopa parāmaa ichiaba salude pëiru. Irua tai auteebaiji ichi tede mäik'aapa tai pia ak'ima bi. Māga oopari jōma Cristode ijāapataarā ome nama chedak'āri. Erasto, na p'uurudepema p'arat'a jāparipa ichiaba salude pëiru. Ma awara tachi ipema Cristo k'aurepa, Cuartopa salude pëiru.

²⁴ [Mi, Pablopa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parā pia ak'i bapariimerā.]

²⁵ ĩrá it'aa t'ídama Tachi Ak'ōremaa jaradait'ee iruta jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Irua parā k'aripapariit'ee Cristopa oopi k'inia bik'a oodamerā. Mia māga jōmaarāmaa jara bi jarateek'āri Tachi Ak'ōre Ũraa Pia jara pëida. Ma ũraade jara bi jōmaweda Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Ma pedee Ak'ōrepa chonaarāweda k'awapi-e paji. ²⁶ Mamīda Tachi Ak'ōre ichita bapari, ma k'isia iru bada ĩrá k'awapimaa bi michi it'aideepa mäik'aapa awaraa jarateepataarā it'aideepa. Taimaa k'awaapiji ichia wāarata jara k'inia bada ichi ũraa p'ādade chonaarāweda, ma pedeeta jara bairā Cristopa ooit'ee bada jōmaarā k'aripait'ee. Māga k'awaapida perā taimaa, jōmaweda taipa jarateepata ũri p'anirāpa Cristode ijāadai mäik'aapa oodai irua oopi bik'a.

²⁷ Tachi Ak'ōre aupaita wāara k'isia k'awaa bapari. Ichia Jesucristo pëiji tachi o k'achiadeepa k'aripa atamerā. ¡Mapa ichita it'aa t'ídama irumaa! Amén.

Māgapai paji.

1 CORINTIOS

San Pablopa K'art'a Naapiara P'ãda Corinto P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji, Éfeso p'uurude bak'ãri. P'ã pëiji Corinto p'uurudepema ijãapataarãmaa. Pablo Jesucristo ũraa jaratee nipak'ãri judio-eerã t'ãide Corinto p'uurude, mãirã ũk'uru Cristode ijãa p'aneejida. Corinto p'uuru waibia baji Grecia eujãde. Mama eujã k'ira t'ãdoodepa net'aa aneedap'edaa netopachida. Ichiaba mama p'anapachida awaraa ak'õre waibia apatade ijãapataarã k'ira t'ãdoo. Maperã Cristode ijãapataarã nepira k'ira t'ãdoode baaipachida. Pablopa na k'art'a p'ãji ãra ũraait'ee, jĩp'a Jesucristode ijãapataadamerã; ãchi p'ek'au k'achia oo amaadamerã mãik'aapa chik'inia p'anapataadamerã Cristopa k'inia bik'a.

Naapiara Pablopa gracias jara bi Tachi Ak'õremaa ma Corintodepemaarã pari, Jesucristode wãara ijãapata perã (cap. 1.1-9). Mamãda t'ëepai ãra itria bi k'isia awara-awaraa p'anapata perã, chik'inia p'anada-ee (caps. 1.10-4.21). Ichiaba ãra itria bi ãchi t'ãide p'ek'au oopataarã ichiak'au bipata perã mãik'aapa charraarãmaa nepira atepata perã, t'ãri auk'a bidai k'ãyaara Cristopa k'inia bik'a (caps. 5-6). Jara bi sãga miak'ãi p'anãrã p'anapataadaipia bi (cap. 7) mãik'aapa sãga p'anapataadaipia bi ijãadak'aa beerã ãchi ik'aawa p'anapataarã ome (caps. 8.1-11.1). P'anau bi Corintodepemaarãpa iidi pëidap'edaa, k'awa k'inia p'anadak'ãri sãga oodaipia bi chip'edaidak'ãri it'aa t'ĩpataadait'ee (cap. 11.2-16). Ichiaba jara bi ijãapataarã nek'opatade Cristo piuda k'irãpadak'ãri (cap. 11.17-34); sãga p'anapata wãara chik'inia iru p'anapataarã (cap. 13) mãik'aapa Tachi Ak'õre Jaurepa ijãapataarãmaa ne-inaa oopiparide (caps. 12 y 14). Jara bi k'ãata jara k'inia bi Jesús piup'eda chok'ai p'irabaida irude ijãapataarã-it'ee (cap. 15). T'ëepai jara bi sãga p'arat'a p'edaipia bi awaraa ijãapataarã k'aripadait'ee mãik'aapa ichia k'isia iru bi ooit'ee (cap. 16).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo, tachi ïpema Cristo k'aurepa Sóstenes ome na k'art'a p'ãruta. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraji Jesucristopa pëimerã ichi ũraa jarateede. ² Mia na k'art'a p'ãru parã ijãapataarãmaa Corinto p'uurude p'ani. Parãpa Jesucristode ijãa p'aneedak'ãri, Tachi Ak'õrepa parã awara bijii ichideerã p'aneedamerã. Mãga oopari jõmaweda na p'ek'au eujãdepemaarã ome, Jesucristomaa it'aa t'ĩdak'ãri. Mãgã Tachi Poro Waibia Jesucristo ãra Poro Waibia pai ichiaba. ³ Mia k'inia bi Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'i p'anadamamerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Tachi Ak'õrepa Cristode ijãapataarã pia ak'i bapari

⁴ Ichita Tachi Ak'õremaa it'aa t'ĩ bak'ãri parã pari, mia jarapari: “Ak'õre, pi t'ãri pia bi Jesucristode ijãapataarã pia ak'ipari perã.”

⁵ Cristode ijãa p'ani k'aurepa Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõmaade parã Corinto pidaarã k'aripaji. Pia pedeejiji iru ũraa jarateedamerã. Ichiaba poro wësaapiji k'awaadamerã irua oopi k'inia bi ichide ijãapataarãmaa. ⁶ Tachi Ak'õrepa mãga ooda perã, parãpa waapiara Cristode ijãajida, taipa naaweda jarateedap'edaa k'ãyaara. ⁷ Ma awara Tachi Ak'õrepa ma jõma ooda perã parã-it'ee, parãpa oodai ne-inaa jõmaweda iru Jaurepa oopi bik'a ichideerãmaa, Tachi Waibia Jesucristo cheit'ee ewari ni p'ani misa. ⁸ Tachi Ak'õrepa parã

pia ak'i bapariit'ee Cristo cherumaa, ma ewate iru k'aurepa parã k'achia wêe p'anadamerã. ⁹ Mãga ooit'ee ichia jaradak'a oopari perã. Parã jiriji ichi Warra Jesucristo ome araa p'anapataadamerã.

Ijãapataarã k'ĩsia awara-awaraa p'anadap'edaa

¹⁰⁻¹¹ Ma jara aupada jômaweda wãara mĩda, Cloe tedepemaarãpa mĩmaa k'awapijida parã nepirade para bi, auk'a k'ĩsiada-e p'anadairã. İpemaarã, Tachi Waibia Jesucristopa mi pẽida perã, jũriti mi ũraa! T'ãri auk'a p'anapatãati, aupedeeda-ee, Cristode ijãapata perã. Óoti irua oopi bik'a ichideerãmaa. ¹² Nãga mĩmaa nepirijida. İjãapataarã ũk'uruurãpa mãgapata: "Mi Pablo eere bi"; awaraarãpa: "Mi Apolo eere bi"; awaraarãpa: "Mi Pedro eere bi"; jõdee apemaarãpa: "Mi Cristo eere bida" apata. ¹³ Cristopa ichide ijãapataarãmaa mãgã awara-awaraa k'ĩsiapik'aa. Mi, Pablo kurusode piu-e paji parã pari, p'ek'au k'achia wẽpapiit'ee. Parã poro choopidak'ãri, mi t'ide poro chooda-e paji. ¹⁴ Mi o-ia bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite parãdepema Crispo mãik'aapa Gayo aupai poro chooda perã. ¹⁵ Mãgã mia chok'ara-ee poro chooda perã, parãdepema apidaapa p'oyaa jarada-e mi t'ide poro choopiji. ¹⁶ Ichiaba Estėfanas te pidaarã poro chooji. Mãgĩrã awara mia waa k'irãpa-e. ¹⁷ Cristopa mi pẽi-e paji poro choode. İjip'a ichia ooda mãik'aapa ũraada jarateedeta pẽiji. Mãgĩ ũraa mia k'ĩsia k'awaa pik'a jaratee-e, ijãadamerã mi pedee wẽsaa jaratee bipa. Ma k'ãyaara t'ãri pia jarateepari k'awaadamerã Jesucristo kurusode piuji eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee.

Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara k'ĩsia k'awaara bi

¹⁸ Mãgĩ jarateeda maarepida ũri k'iniada-e p'ani Cristode ijãadak'aa beerãpa, ãchi-it'ee mãgĩ jarateepataarã pariatua pedee p'anadairã. Mamĩda tachi ijãapataarãpa mãgĩ jarateeda ũridak'ãri, p'ek'au k'achia oo k'iniada-e p'anapata, k'awa p'anadairã Cristopata tachi ma o k'achiadeepa k'aripa atapari. ¹⁹ Mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õre ũraa p'ãdade jara bairã: 'Mia ak'ipiit'ee na p'ek'au eujãdepema k'ĩsia k'awaa beerãda apata wãara mãga p'ani-e, ãchia k'ĩsia iru p'anik'a mia oopi-e pak'ãri.' (Is 29.14)

²⁰ Tachi Ak'õrepa mãgĩ p'ãdade nãga jara k'inia bi. Eperãarã ĩrapemaarãk'a, poro wẽsaa p'ani jida mãik'aapa pedee wẽsaa pedee p'ani jida, k'ĩsia k'awada-ee pik'a p'ani Tachi Ak'õre k'ĩrapite, iru jõmaarã k'ãyaara k'ĩsia k'awaara bapari perã. ²¹ Tachi Ak'õre mãga bapari perã, na p'ek'au eujãdepemaarãpa iru p'oyaa k'awada-e ãchi k'ĩsiadoopa. Maperãpi Tachi Ak'õrepa Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee taimaa jarateepiji, ũk'uruurãpa k'ĩsia p'ani mĩda tai k'ĩsia k'awada-ee p'ani. Mamĩda chi ijãarutaarã taipa jarateepatade o k'achiadeepa uchiadait'ee.

²² Judiorãpa taipa jarateepata ũri k'iniada-e p'ani, ak'i k'inia p'anadairã ne-inaa Tachi Ak'õrepa ooru eperãarãpa p'oyaa oodak'aa. Jõdee judio-eerãpa ũri k'iniada-e p'ani, k'ĩsia k'awaa bipa jarateedata jiri p'anadairã. ²³ Mamĩda táipata jarateepata Cristo kurusode piuda p'ek'au k'achia wẽpapiit'ee, judiorãpa ijãadaamaa p'ani pijida mãik'aapa judio-eerãpa ichiaba ijãa k'iniada-e p'ani pijida, tachi k'ĩsiadeepa pariatua jarateedai jĩak'aapa. ²⁴ Taipa mãga jarateepata k'awa p'anadairã Tachi Ak'õrepa jirimaã bi judiorã mãik'aapa judio-eerã paara Cristode ijãadamerã. Irude ijãadak'ãri, k'awa p'aneepata iruata k'awapipari Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi mãik'aapa oopipari Ak'õrepa oopi k'inia bik'a eperãarãmaa. ²⁵ Tachi Ak'õrepa mãga k'ĩsia iru baji na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'ĩsia p'ani mĩda irua ne-inaa pariatua ooji Cristo piupik'ãri. Tachi Ak'õrepa Cristo peedap'edaarã ome p'oyaa-e pajida apata. Mamĩda

irua m̄aga oopik'āri, ak'ipiji ichi wāara jōmaarā k'āyaara k'īsia k'awaara bapari m̄aik'aapa ak'ipiji ne-inaa jōma p'oyaa, m̄agá tachi o k'achiadeepa k'aripa atada perā.

Tachi Ak'ōrepa eperāarā jirit'erada

²⁶ ĩpemaarā Cristo k'aurepa, k'īsiati parā p'anapatap'edaade, Tachi Ak'ōrepa parā jirīi naaweda. Parā t'āide Tachi Ak'ōrepa eperāarā jirik'āri ichide ijāadamerā, chok'ara jiri-e paji nāgee: k'īsia k'awaa beerā na p'ek'au eujādepemaarāpa jiripatak'a; p'arat'ara beerā maa-e pirā eperāarā poro waibiarā. ²⁷ Māgeerā jirit'erai k'āyaara, Tachi Ak'ōrepa jirit'eraji eperāarā mak'iaara k'īsia k'awada-ee beerā, na p'ek'au eujādepema k'īsia k'awaa beerā k'īra nejasia p'aneedamerā ūridak'āri irua jarapida m̄airāmaa. Ichiaba jirit'eraji eperā jīp'aarā, na p'ek'au eujādepema poro waibiarā k'īra nejasia p'aneedamerā ūridak'āri irua oopi bi m̄airāmaa. ²⁸ Jirit'eraji na p'ek'au eujādepema eperāarā chupiria beerāda apata. Māga ooji ak'ipiit'ee pipiara bi Cristode ijāaru, k'īsia k'awaa bai k'āyaara, p'arat'ara bai k'āyaara m̄aik'aapa eperā waibia bai k'āyaara. ²⁹ Māga ooji Tachi Ak'ōrepa, apida audua p'ananaadamerā ichi k'īrapite. ³⁰ Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara k'īsia k'awaara bapari perā, tachimaa k'awaapiji Cristopa ooda tachi k'aripait'ee atuanaadamerā. Cristopa tachi neto pik'a ataji uchiadamerā p'ek'au k'achia jua ek'ariipa. Māpai irude ijāadak'āri, Tachi Ak'ōrepa tachi awara bijī araa p'anapataadamerā iru ome. Māgá p'ek'au k'achia wēe p'aneejida Tachi Ak'ōre k'īrapite. Ma awara m̄agá Cristopa tachimaa k'awapiji Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bi. ³¹ Maperāpi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi: 'Eperāpa jara k'inia bi pirā ichiata ne-inaa k'awaara bi awaraarā k'āyaara, m̄aga jaraipia bi ichia k'awaa bairā Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'i bapari.'
(Jer 9.23-24)

2

K'īsia k'awaa bipa ichi k'īradoopa apida Cristode ijāapi-e pai

¹ ĩpemaarā, mi parāmaa wāk'āri, jarateeji Tachi Ak'ōrepa jara pēida; irua naaweda k'īsia iru bada ooit'ee Cristo piuda k'ap'ia. Māga jaratee-e paji poro wēsaa bipa jarateeparik'a maa-e pirā k'īsia k'awaa bipa jarateeparik'a. ² Ma k'āyaara jarateeji Jesucristo kurusode piuda tachi p'ek'au k'achia wēpapiit'ee. ³ Māga jaratee bide mi p'era baji, parāpa mia jararu ūri k'iniada-e pai jīak'aapa. ⁴ Jaratee-e paji k'īsia k'awaa bipa jarateeparik'a, ichi pedee ijāadamerā. Māga-e. Tachi Ak'ōre Jaurepata mia jarateeda parāmaa ijāapiji, ichia jōmaweda p'oyaapari perā. ⁵ Ak'ōre Jaurepa māga ooji parāpa k'īsianaadamerā eperāpa jarateeda k'aurepa ijāa p'ani. Jīp'a ijāa p'ani Tachi Ak'ōre Jaurepata ijāapida perā.

Tachi Ak'ōre Jaurepata k'awapiari ichia k'īsia iru bi

⁶ Taipa parāmaa jarateeda-e paji k'īsia k'awaa beerāpa jarateepatak'a. Mamīda m̄agá jarateepata Tachi Ak'ōre pipiara k'awa k'inia p'anirāmaa. Jarateedak'aa ijāadak'aa beerā k'īsia k'awaa beerāk'a maa-e pirā ijāadak'aa beerā waibiarāk'a. Āchi piudak'āri, āchia jarateedap'edaa mak'iaara k'irāpadak'aa. ⁷ Āchia jarateepatak'a jarateedai k'āyaara, taipa jarateepachida Tachi Ak'ōrepa k'awapida taimaa; ai naaweda ne-inaa eperāarāmaa k'awapi-e pada. K'awapiji ichia k'īsia iru bada ooit'ee Jesucristo k'ap'ia pari na eujā ooi naaweda. Ichiaba k'awapiji jōma ichia k'īsia iru bi tachi-it'ee, it'ari panadak'āri. ⁸ Tachi Ak'ōrepa ichia k'īsia iru bada k'awapi-e paji eperā waibia beerāmaa, m̄agāirāpa ijāada-e pada perā. Āchia māga k'awadap'edaa

paara, Tachi Waibia kurusode peeda-e pak'aji. K'awak'ajida iru cheji Tachi Ak'õre k'ira wãree unupide na p'ek'au eujãdepemaarãmaa. ⁹ Ma awara tachia k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa mãgĩrãmaa k'awapi-e paji ichia k'isia iru bi ichide ijãapataarã-it'ee, iru ũraa p'ãdade jara bairã:

'Tachi Ak'õrepa nãgĩ ne-inaa k'isia iru bi teeit'ee ichi k'inia iru p'anĩrãmaa: ne-inaa eperãarãpa waide unudak'aa; waide ũridak'aa; mãik'aapa waide k'isiadak'aa.' (Is 64.4)

¹⁰ Chonaarãweda Tachi Ak'õre ũraa p'ãdak'ãri, k'awada-e p'anapachida irua k'isia iru bada. Mamĩda Tachi Ak'õre Jaurepa ne-inaa jõma k'awapari perã, mãgĩ k'isia paara tachimaa k'awapii.

¹¹ Eperãpa ichi k'isia k'awapari ichi t'ãridepai. Mãga pik'a Tachi Ak'õre Jaurepa k'awapari Tachi Ak'õre k'isia. ¹² Mapa tachi ijãapataarãpa Ak'õrede ijãadak'arãpa k'isiapatak'a k'isiadak'aa. Tachi Ak'õrepa ichi Jaure pëiji tachimaa k'awapimerã ne-inaa jõma irua ooit'ee bi tachi-it'ee Jesucristo k'ap'ia pari. Ak'õrepa mãga oo-e paji tachia ne-inaa pia oopata perã. Jĩp'a ooji tachi k'inia iru bapari perã. ¹³ Maperã taipa jarateedak'aa tachi k'isiadoopa. Jĩp'a Tachi Ak'õre Jaurepa jarateepi bik'a jarateepata. Mãga ũridak'ãri, ijãapataarãpa k'awaa wãpata Tachi Ak'õrepa k'isia iru bi ãchi-it'ee, ichi Jaure ãchi ome bapari perã.

¹⁴ Mamĩda ijãadak'aa beerãpa mãga ũri k'iniadak'aa, ãchi-it'ee tachi k'isiadoopa pariatua pedee p'anadairã. Ma awara ãchia Tachi Ak'õre k'isia p'oyaa k'awadak'aa, Tachi Ak'õre Jaure wëe p'anapata perã. ¹⁵ Tachi Ak'õre Jaure iru p'anĩrãpa ne-inaa jõma ak'idai k'awaadait'ee pia wa k'achia Tachi Ak'õre k'irapite. Mãga oodai Ak'õre Jaurepa ãra k'aripapari perã. Jõdee Tachi Ak'õre Jaure wëe beerãpa mãgã p'oyaa ooda-e. Ma awara ãchia p'oyaa k'awada-e p'ani Tachi Ak'õre Jaure tachi ijãapataarã ome bapari wa mãga-e, iru Jaure wëe p'anadairã. ¹⁶ Tachia k'awa p'ani ijãadak'aa beerãpa Tachi Ak'õre net'aa p'oyaa k'awadak'aa, iru ũraa p'ãdade jara bairã:

'¿K'aipa k'awaaima Tachi Ak'õre k'isia mãik'aapa k'aipa iru ũraaima? Iruata ne-inaa jõma k'awapari.'

(Is 40.13)

Mamĩda mãga-e tachi ijãapataarã ome. Tachiata k'awaadai Tachi Ak'õre k'isia, iru Jaurepa tachi k'isiapipari perã Cristopa k'isia bik'a.

3

Tachi Ak'õre ũraa jarateepataarã auk'a mimiapata iru-it'ee

¹ Ipemaarã, k'irãpãti mia jaratee nipada parã ome bak'ãri. Ara nawepa ichi warra chai ewaa t'odamaa chik'o k'opi-e bik'a, chik'o waide p'oyaa k'o-e bairã, mãga pik'a mia jaratee-e paji Tachi Ak'õre Jaure taarã iru beerãmaa jarateeparik'a. Mãga oo-e paji parã at'ãri pia ijãada-e p'anadap'edaa perã.

² Maperãpi nawepa ichi warra chai jutopiparik'a chik'o waide p'oyaa k'o-e bairã, mãga pik'a mia jĩp'a jarateepachi Cristo piuda eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wëpapiit'ee. Jaratee-e paji jõma irua k'isia iru bi tachi-it'ee, k'awa bada perã parãpa waide mãga p'oyaa k'awada-e pai. ³ Mãga p'ani pãchia oo k'iniata oo p'anadairã, Tachi Ak'õre Jaurepa oopi k'inia bi ooda-ee. Iru Jaurepa jarateepi bik'a oodai k'ãyaara, aupedeepata, Tachi Ak'õrepa jarateepataarã pëida audú k'ia p'anadairã. ⁴ ¿Jara p'ani-ek'ã: "Mi Pablo eere bi" maa-e pirã "Mi Apolo eere bi"? ¿Parã ijãadak'arãk'api k'isia p'ani!

⁵ Mi, Pablo Apolo ome eperãarã poro waibiarã-epi; jĩp'a Tachi Ak'õre mimia oopataarã, parãmaa jarateedap'edaa Cristode ijãadamerã. Taipa Cristopa oopidak'a jarateejida. ⁶ Eperãpa ichi eujãde ne-uuparik'a, mia naapiara

parāmaa jaranaji Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Māpai ne-uu ak'iparipa ooparik'a, Apolopa waapiara jarateepachi k'awaadamerā Tachi Ak'ōrepa parāmaa oopi k'inia bi. Mamīda Tachi Ak'ōrepa ne-uu jōmaata waripiparik'a, iruata taipa jarateedap'edaa parāmaa ijāapiji. ⁷ Ne-uuparipa māik'aapa ne-uu ak'iparipa ma ne-uuda p'oyaa waripidak'aa. Maperā ma ne-uuda waripipari āra k'āyaara waibiara bi. Māga pik'a Tachi Ak'ōre waibiara bi tai jarateepataarā k'āyaara, irua aupaita eperāarāmaa ijāapipari perā. ⁸ Ma ne-uupari ma ne-uu ak'ipari ome auk'a mimiapachida chaumerā. Māga pik'a tai mimiapataarāpa auk'a jarateepata eperāarāpa Tachi Ak'ōrede ijāadamerā. Mamīda Tachi Ak'ōrepa tai chaachaa p'aait'ee ichia k'inia bik'a, taipa oodap'edaa pari. ⁹ Tai ma mimiapataarāk'ata p'ani. Jōdee parā ma ne-uudák'ata p'ani. Mamīda Tachi Ak'ōreta ma eujā chipari. Parā ijāapataarā ichiaba te choma pik'a bi; te Tachi Ak'ōrepa oopimaa bi ichi mimiapataarāmaa. ¹⁰ Tachi Ak'ōrepa k'inia bada perā, mi pēiji ma te choma ewaa oomerā. Maap'eda awaraarā mi t'ēe chejida ne-inaa awaraa parāmaa jarateede. Mamīda pia jarateedaipia bi. ¹¹ Mia māga jara bi Tachi Ak'ōrepata ichi Warra Jesucristo bida perā ma te choma te basak'a bamerā. Irua aupaita tachi o k'achiadeepa k'aripa atai. Mapa apidaapa awaraa basa jiridaik'araa bi. ¹² Ma basade te oodai nāgí net'aa pi-ia bidee: nēedee, p'arat'adee, wa māu pi-idee. Maa-e pirā ma te oodai pak'urudee, p'ūajara p'oo bidee wa siadee. ¹³ Mamīda Ak'ōre ewari waibia ewate irua ma te oopataarāpa oodap'edaa ak'iit'ee māik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. Pia jarait'eera, irua taipa oodap'edaa chaa māik'aapa jarateedap'edaa chaa ak'iit'ee. Ma ewate ma ne-inaa jōmaweda t'ipitaude wāyaait'ee. ¹⁴ Cristopa taimaa oopida māik'aapa jarateepida paa-e pait'ee. Chooit'ee. Tachi Ak'ōrepa māgí pia ak'iit'ee māik'aapa māgí pari teit'ee ichia k'isia iru bi teit'ee Cristopa oopidak'a oodap'edaarāmaa. ¹⁵ Mamīda eperāarāpa āchi k'isiadoopa oodap'edaa maa-e pirā jarateedap'edaa jōma paait'ee wēparumaa. Mamīda net'aa ēt'a atadak'a t'ipitaudeepa, ma jarateepari atua-e pait'ee. Jip'a beeit'ee Tachi Ak'ōre ome. Mamīda Ak'ōrepa ne-inaa teit'ee pada ichimaa wēe bait'ee.

Tachi Ak'ōrede ijāapataarā iru ték'api p'ani

¹⁶ Tachi Ak'ōre ichi te waibiade baparik'a, ichi Jaure bapari parā ome. Maperā parā iru ték'api p'ani. ¹⁷ Maperā apidaapa parāmaa ijāa amaapiruta pirā Cristode maa-e pirā oo amaapiruta pirā Cristopa parāmaa oopi k'inia bi, Tachi Ak'ōrepa māgí k'achia ooit'ee. Māga ooit'ee, parā jirit'era atada perā ichi-it'ee, ichi te waibiak'a p'anadamerā.

Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a p'anapataadaipia bi

¹⁸ Pāchi itu k'ūrapináati. Parādepema apidaapa k'isiadaik'araa bi āchi k'isia k'awaa p'ani na p'ek'au eujādepema k'isia k'awaa beerāk'a. Ma k'āyaara k'isia k'awa-ee pik'a p'anadaipia bi na eujādepemaarā k'īrapite, Tachi Ak'ōrepa ichi k'isia parāmaa k'awapimerā. ¹⁹ Na p'ek'au eujādepema k'isia k'awaa beerāpa jaradak'āri āchia ne-inaa k'awa p'ani, Tachi Ak'ōre-it'ee āchi k'isiadoopa pariatua pedeepata. Tachia māga k'awa p'ani iru Ūraa p'ādade jara bairā: 'Tachi Ak'ōrepa k'awa bi na p'ek'au eujādepema k'isia k'awaa beerāpa k'isia iru p'ani chíara k'ūradait'ee.' (Job 5.13)

²⁰ Ichiaba iru Ūraa p'ādade jara bi:

'Na p'ek'au eujādepema k'isia k'awaa beerāpa jōmaweda k'awa p'ani choo-e pait'ee.' (Sal 94.11)

²¹ Tachi Ak'ōrepa māga jara bairā, apida audua p'anadaik'araa bi k'isia p'anadairā āchi eerepema jarateeparita pipiara bi apemaarā jarateepataarā

k'āyaara. Jōmaarāpa parā auk'a k'aripapata, ma-it'ee Ak'ōrepa āra pēida perā parāmaa. ²² Irua mi, Pablo, Apolo māik'aapa Pedro pēiji taipa Cristopa ooda jarateedamerā. Māga ooji parā awaraa Cristode ijāapataarā ome pipiara p'anapataadamerā Cristopa k'inia bik'a. Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujā ooji tachi aide p'anapataadamerā. Tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji it'aa wādamerā jai-idaadak'āri māik'aapa pipiara p'anapataadamerā na eujāde p'ani misa. ²³ Ma jōma ooji tachi-it'ee, tachi Cristodeerā perā māik'aapa Cristo iru Warra perā.

4

Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepataarā ichiaba Cristo-it'ee mimiapata

¹ Parāpa tai Cristo-it'ee mimiapataarāk'a iru p'anadaipia bi, iruata tai jarateede pēida perā Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bada; ne-inaa eperāarāmaa naaweda jara-e pada. ² Irua tai māgá pēida perā, chok'ek'ee p'anadaipia bi. ³ Parā maa-e pirā awaraarāpa mia ooda māik'aapa jarateeda ak'i k'inia p'ani pirā k'awaadait'ee pia wa k'achia, ak'idaipia bi. Mia p'ua-e bi. Mamīda michia pida mia ooda māgá ak'i-e bi. ⁴ Cristopa jarateepidak'a parā t'āide jarateepachi perā, k'isia p'ua-e bi Tachi Ak'ōre k'irapite. Māga jarak'āri, jara k'inia-e mia maarepida ne-inaa k'achia ook'aa. Tachi Waibiapata mia oopata ak'it'ee māik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. ⁵ Māgá mia ooda Cristopata ak'it'ee perā, ¿sāap'eda taipa oopata ak'i k'inia p'anima parāpa, Cristo cheit'ee ewate pai naaweda? Ma ewate ichiata k'awapiit'ee ne-inaa jōma eperāarāpa waide k'awada-e p'ani; ne-inaa eperāarāpa āchi t'āridepai k'isia p'anadap'edaa paara, na p'ek'au eujāde nipadak'āri. Maap'eda ne-inaa pia oodap'edaa pari teit'ee ichia k'isia iru bi.

⁶ Ipemaarā Cristo k'aurepa, ma jara aupadade k'isiadak'āri, k'awa p'ani mi Apolo ome ak'idaipia bi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a, pāchi k'iradoopa ak'idai k'āyaara. Mia māga jara bi parāpa pedee audua pedeenaadamerā pāchi jarateepari āpīte, pedee k'achia pedee p'ani misa awaraarā jarateepari āpīte. ⁷ ¿K'aipa parā bijima chīara ak'ipataarā? Tachi Ak'ōrēpata parā k'isia k'awaapipari māik'aapa ne-inaa oo k'awaapipari. Pāchi k'iradoopa māga oodak'aa. Māga bita, ¿sāap'eda audua pedeepatama?

⁸ Parā audua p'anadaik'araa bi. Mamīda māgá p'ani. Mi-it'ee parā p'arat'ara beerāk'ata p'ani, ne-inaa jōma iru p'anadairā; maarepida faltada-ee. Ma awara nāgaweda reyrāk'ata p'ani Cristo ome. Mapa iru jarateepataarāpa jarateeruta waa ūri k'iniadak'aa. ¡Taawa reyrāk'a p'anak'ajida, tai jida māga p'anadait'ee auk'a! ⁹ Mamīda māga-e. Mi-it'ee Tachi Ak'ōrepa tai, ichia jirit'eradaarā, ek'ariara papiji. Eperāarāpa awaraarā peedait'ee p'anik'a jōmaarā taide, māga pik'a p'ani tai. Jōmaarāpa ak'i k'inia p'anapata jāgí eperāarā miapiruta. Māga pik'a na p'ek'au eujādepema jōmaarāpa tai chupiria jōni ak'ipata, angeleerāpa paara. ¹⁰ Tai k'ira k'awa-ee pik'a p'ani, Cristo-it'ee mimiapata perā. Jōdee parā k'isia k'awaara pik'a p'ani Cristode ijāa p'anida apata perā. Taipa mak'ara k'awada-e p'ani Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi, tai k'isiadoopa k'isia p'anadairā. Mamīda parāpa jōmaweda k'awa p'anida apata. Jōmaarāpa parā k'inia iru p'ani, t'āri pia p'anadairā. Jōdee tai k'ira unuamaa iru p'ani, jōmaarā ek'ariara p'anadairā. ¹¹ Taipa Tachi Ak'ōre Ūraa jaratee p'aneedak'āriipa, mata at'āri jarra oopata māik'aapa opisias choopata; p'aru sore jipata. Ma awara ijāadak'aa beerāpa tai p'ua oopata. Te jida wēe p'ani, awara āi jarateede nipapata perā. ¹² Tachi juadoopa mimiapata, ĩida-ee. Awaraarāpa taimaa ik'achia jaradak'āri, chōo jiridak'aa. Jip'a Tachi Ak'ōremaa it'aa t'ipata āchi pari. Tai jiridak'āri miapidait'ee, taipa choopata. ¹³ Tai

ãpíte pedee k'achia jaradak'ãri, ãchima t'ãri pia pedeepata. Mamĩda tai k'ĩra unuamaa iru p'anapata. ãchi-it'ee tai ne-inaa mik'iak'a p'ani. Mãgá tai iru p'anajida. Mata at'ãri mãgá iru p'ani.

¹⁴ Ma et'ewa jarada p'ã-e paji parã k'ĩra nejasiapiit'ee. Ûraait'eeta p'ãji ak'õrepa ichi warra k'inia iru bi ùraaparik'a. ¹⁵ Mia mãga jara bi mi-it'ee parã mi warrarãk'a p'anadairã. Jarateepataarã chok'araarãpa jarateedai Cristopa parãmaa oopi k'inia bi. Mamĩda mia naapiara jarateenaji Cristo parã pari piuda. Mãgá irude ijãajida. Maperãpi mi parã ak'õrek'a bi. ¹⁶ Maperã oodaipia bi mia oo bik'a.

¹⁷ Mapa Timoteo pëiru parã k'aripanamerã. Iru mi warra k'iniak'a ichiaba, mia naapiara jarateeda perã Cristo iru pari piuda. Irua oopari Cristopa oopi bik'a. Mapa iru parãmaa pëiru, k'irãpapimerã mi sãga bapari Cristo jua ek'ari. Mia oopari Cristopa oopi bik'a mãik'aapa ijãapataarã para bee chaa jarateepari jõmaarãpa mãga oodamerã.

¹⁸ Parãdepema ùk'uru audua p'ani k'ĩsia p'anadairã mi waa parãmaa wã-e. Mamĩda mãga-e. ¹⁹ Ak'õrepa k'inia bi pirã, mak'iaara taarã-e jãmaa wãit'ee. Pak'ãri, mia k'awaait'ee mãgá audua beerãpa jara jõni. Mamĩda ma k'ãyaara waapiara mia nãga k'awa k'inia bi. ¿Achia oo p'anik'ã wa ooda-e p'ani Cristopa oopi bik'a? ²⁰ Parãpa k'awadaipia bi Cristode ijãa p'anida apataarãpa oodaipia bi irua oopi bik'a. Mãga oodak'ãri, ak'ipipata pedeepapai ijãa k'iniada-e. Jĩp'a p'ana k'inia p'anapata Cristo jua ek'ari. ²¹ Mi parãmaa wãk'ãri, ¿k'ãata k'inia p'anima; itriamerã wa pedee sia pedeemerã?

5

K'ãata oodaipia bi pariatua p'ek'au oopataarã ome

¹ Írá mia jarait'ee mĩmaa nepiridap'edaa. Parã t'ãide abaapa ichi nawek'aa chi wërak'a iru bi. ¡Ijãadak'aa beerãpa pida mãgee k'achia oodak'aa! ² Mamĩda parã at'ãri audua p'ani, k'ĩsia p'anadairã Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a oo p'ani. Audua p'anadai k'ãyaara, k'ĩsia p'ua p'anadaipia bi mãgá k'achia oomaa bairã parã ijãapataarã t'ãide. Ma eperã pãchi ik'aawaapa ãyaa pëidaipia bi. ³ Mi parã ome ba-e pait'ee mĩda, mi k'ĩsia parã ome bait'ee. Tachi Waibia Jesupa mĩmaa k'awapiji k'ãata oodaipia bi ma eperã ome. ⁴ Mapa mi k'ĩsia aupai bait'ee mĩda parã ome, irua auk'a mãga k'awapiit'ee parãmaa chip'edaidak'ãri irumaa it'aa t'ĩdait'ee. ⁵ Jõma ijãapataarã see nĩbak'ãri, ma eperã pãchimãiipa ãyaa wãpiti, Satanapa iru k'ap'ia k'achia ooyaa bi miapimerã maa-e pirã piupimerã. Mãgá Tachi Ak'õrepa iru jaure it'aa ateei Tachi Waibia Jesús cheit'ee ewate.

⁶ Audua p'anadaik'araa bi ma k'achia oomaa bi misa parã t'ãide. Jõmaarãpa mãgá pedee k'awa p'ani: “Levadura ma-ãriipa pan masa jõmaweda waridaipari.” ⁷ Tai judiorãpa Pascua fiesta oodai naaweda, levadura jõmaweda iru p'ani tai tede bat'ak'oopata, ma fiestade pan levadura wëe k'odait'ee. Mãga pik'a parãpa p'ek'au k'achia jõmaweda unu p'ani parã t'ãide oo amaadaipia bi, k'achia wëe p'anadait'ee Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. Wãara parã p'ek'au k'achia wëe p'ani Tachi Ak'õre k'ĩrapite, Cristo piuda perã pãchia p'ek'au k'achia oopata wëpapiit'ee. Pascua fiestadepema oveja chak'ek'a bi piuji Tachi Ak'õrepa tachi miapinaamerã tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ⁸ Cristo mãgá piuda perã, p'anadáma irua oopi bik'a. Apidaapa k'achia oodaik'araa bi Cristode ijãadai naaweda oopatap'edaak'a. Ma k'ãyaara k'ĩra jĩp'a p'anapataadaipia bi mãik'aapa wãarata jarapataadaipia bi.

9 Mia naaweda k'art'a p'ädade jaraji k'öp'äyo meraanaadamerã wëraarã maa-e pirã imik'ïraarã pariatua p'ek'au ooyaa beerã ome. 10 Mäga jarak'ãri, jara k'inia-e baji äyaa p'aneedamerã nãgee ijãadak'aa beerã ik'aawaapa: pariatua p'ek'au oopataarã; p'arat'a waapiara iru p'ana k'inia p'anirã; nechiapataarã maa-e pirã awaraa ak'öre waibia apatade ijãapataarã. Mägeerã ik'aawaapa äyaa p'aneedap'edaa paara, ichita uchiadait'ee paji na p'ek'au eujãdeepa. 11 Nãgí p'ärupa mia jarait'ee k'ãata jara k'inia baji apema k'art'ade. K'öp'äyo meraanáati ijãapataarãda apata mïda, nãga oopataarã ome: pariatua p'ek'au ooyaa beerã; p'arat'a waapiara iru p'ana k'inia p'anirã; awaraa ak'öre waibia apatamaa it'aa t'ipataarã; awaraarã äpïte ik'achia jarapataarã; it'ua toyaa beerã maa-e pirã nechiapataarã ome. Mägeerãmaa p'asianáati mäik'aapa pãchima chepináati. Nek'ode paara t'ïudaik'araa bi mägeerã ome. 12-13 Mäga jara bi Tachi Ak'örepã tachi bi-e pada perã ijãadak'aa beerãpa oo p'ani ak'idamerã. Ichiata mäirãpa oopatap'edaa ak'it'ee mäik'aapa ächi miapiit'ee. Mamïda tachia ak'idaipia bi awaraarãpa oo p'ani tachi ijãapataarã t'ãide, ijãadak'aa beerãk'a p'anaruta pirã. Maperãpi parãpa chi k'achia ooyaa beerã äyaa wãpidaipia bi pãchi ik'aawaapa, Tachi Ak'öre Üraa p'ädade jara bik'a: 'Jëret'áati chi k'achia ooyaa beerã pãchi ik'aawaapa.' (Dt 17.7)

6

Ijãapataarã nepirade p'anadak'ãri

1 Írá mia jarait'ee k'ãata oodaipia bi parã nepirade p'anadak'ãri. Parãdepema nepira iru bak'ãri awaraa ijãapari ome, ijãadak'aa beerã charraarãmaa wãik'araa bi. Ma k'ãyaara ijãapataarãmaa wãipia bi. 2 ¿Parãpa k'awada-e p'anik'ã tachi Cristo ome araa p'anirãpa iru pari ak'idait'ee ijãadak'aa beerãpa ne-inaa oopatap'edaa jaradait'ee pia wa k'achia? Mäga bita, ¿sãap'eda p'oyaa ak'ida-ema ijãapataarã nepira mak'ïara waibia-e bita parã t'ãide? 3 ¿K'awada-e p'anik'ã tachia ichiaba angeleerã ak'idait'ee? Mäga pirã, ¿irapema nepira pãchi pitapai ak'idai! 4 Mägá parã awaraa ijãapataarã ome nepirade baaidak'ãri, charraarã ijãadak'aa beerãmaa wãdai k'ãyaara, wãdaipia bi charraarã ijãapataarãmaa. 5-6 Nãgí jararupa parã k'ïra neyasiapi k'inia bi. ¿Pia bik'ã chõopik'a para bait'ee pãchi pitapai, ma awara mägee charraarã k'ïrapite wãdait'ee? ¿Apida parãdepemapa ijãapataarã nepira p'oyaa ak'ida-ek'ã?

7 ¿Parã mägá chõo pik'a para bairã, k'achia oomaa p'ani! Ma k'ãyaara piara bak'aji awaraarãpa parã nepirade baaidamerã. Maa-e pirã piara bak'aji awaraarãpa parã k'üradamerã. 8 Mamïda mäga-e. ¿Parãpata nepira jiripata awaraarã ome mäik'aapa awaraarã k'ürapata, parã ipemaarã mïda Cristo k'aurepa!

9 ¿Parãpa k'awada-e p'anik'ã k'achia oopataarã wãda-e pait'ee Ak'öre eujãdee ichideerã ome? K'ïrak'aupai ijãadak'aa beerãk'a p'anadai, nãgeerã wãdak'aa perã Tachi Ak'öre eujãdee: prostitutaarã; it'aa t'ipataarã awaraa ak'öre waibia apatamaa; miak'ãi p'anirã awaraarã ome k'ãipataarã; imik'ïraarã awaraa imik'ïraarã ome k'ãipataarã, imik'ïra wëra ome k'ãi bik'a; 10 nechiapataarã; p'arat'a waapiara iru p'ana k'inia p'anirã; it'ua toyaa beerã; ik'achia jarapataarã awaraarã äpïte maa-e pirã k'ürayaa beerã awaraarã net'aa atadait'ee. 11 Ijãadai naaweda, parã ùk'uru mägá p'anapachida. Mamïda Tachi Waibia Jesucristode ijãadak'ãri, iru piuda k'aurepa Tachi Ak'örepã wëpapiji parãpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa. Ichiaba parã awara biji ichi-it'ee, ichi Jaure pëik'ãri parã ome bapariimerã mäik'aapa oopimerã Cristopa oopi k'inia bik'a. Mäga ooji parã ichi k'ïrapite p'ek'au k'achia wëe p'anadamerã.

Tachi Ak'õrepa ijãapataarã k'ap'ia awara bida ichi-it'ee

¹² Eperãarãpa jarapata: “Ne-inaa jõma ooi michia oo k'inia bik'a.” Mamãda ma ne-inaa k'achia bi pirã, maarepida mi k'aripa-e pait'ee. Ne-inaa jõma ooi. Mamãda mãga oo k'inia bi k'aurepa mia oo-e pirã Cristopa oopi bik'a, ma ne-inaa jua ek'ari bapariit'ee, Cristo jua ek'ari bai k'ãyaara. ¹³ Ichiaba jarapata: “Chik'o iru p'ani k'odait'ee mãik'aapa bi iru p'ani ma chik'o aide banamerã.” Mamãda na ewari Tachi Ak'õrepa ma omee weda jõpiit'ee. Wãara Tachi Ak'õrepa bi ooji chik'o aide banamerã. Mamãda tachi k'ap'ia oo-e paji pariatua p'ek'au oodamerã. Jip'a ooji ichi Jaure ma k'ap'iade bapariimerã mãik'aapa tachia oodamerã Cristopa oopi bik'a. ¹⁴ Maperãpi Tachi Ak'õrepa tachi k'ap'ia jõpi-e pait'ee. Ma k'ãyaara ichi ewari waibia ewate tachi k'ap'ia chok'ai p'irabaipiit'ee Jesucristo k'ap'ia p'irabaipidak'a. Mãgã ooi jõmaarã k'ãyaara waibiaara bapari perã.

¹⁵ ¿Parãpa k'awada-e p'anik'ã tachi ijãapataarã araa p'aneepata Cristo ome irude ijãadak'ãri? Tachi Ak'õrepa tachi k'ap'ia ooji ichi Jaure aide bapariimerã. Mapa tachi k'ap'ia araa p'anapidaik'araa bi prostitutaarã ome. ¹⁶ ¿K'awada-e p'anik'ã eperã araa paru pirã prostituta ome, mãgã wëra ome eperã apai pik'a paru? Mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bairã: ‘Mãgã eperã omee weda eperã apai pik'a p'anedait'ee.’ (Gn 2.24)

¹⁷ Jõdee eperã Cristode ijãak'ãri, araa beepari iru ome mãik'aapa ma eperã jaure apai pik'a beepari Tachi Ak'õre Jaure ome. T'ãri a-ba p'anapata.

¹⁸ Maperãpi p'ek'au oonãati awaraarã ome. Eperãpa awaraa p'ek'au k'achia ook'ãri, ichi k'ap'ia araa bapik'aa awaraa eperã k'ap'ia ome. Mamãda awaraa ome p'ek'au ook'ãri, ichi k'ap'ia k'achiade baaipipari, ichi k'ap'ia araa bi Cristo ome bipari perã awaraa eperã jua ek'ari, Cristo jua ek'ari bi k'ãyaara. ¹⁹ ¿K'awada-e p'anik'ã Cristode ijãadak'ãriipa Ak'õre Jaure tachi k'ap'iade bapari, Tachi Ak'õre ichi te waibiade baparik'a? Mapa Tachi Ak'õreta tachi k'ap'ia chipari. ²⁰ Iruata tachi neto pik'a ataji ichi Warra apai iru bada pëik'ãri piumerã tachi pari. Mapa parã ichideerã perã, k'achia oo amãati. Mãgã ooruta pirã, ak'ipidai wãara oo k'inia p'ani irua oopi bik'a.

7

Ûraa miak'ãidait'ee k'ãsia p'anãrã-it'ee

¹ Ìrã mia p'anaut'ee parãpa k'art'a p'ãdap'edaade iidi pëidap'edaa. Naapiara iidijida chisãgita pipiara bi ijãapari-it'ee, miak'ãiit'ee maa-e pirã tuu bait'ee. Mi-it'ee piara bi tuu bait'ee. ² Mamãda imik'ïra tuu bak'ãri, wëraarã ome pariatua p'ek'au oo nipai. Maperã imik'ïrapa ichi wëra iru baipia bi; wërapa pida ichi imik'ïra iru baipia bi. ³ Imik'ïrapa ichi k'ap'ia wãak'aik'araa bi chi wëramaa; wërapa pida ichiaba ichi k'ap'ia wãak'aik'araa bi chi imik'ïramaa. ⁴ Mãgã p'anapataadaipia bi wëra k'ap'ia chi imik'ïra-it'ee perã mãik'aapa imik'ïra k'ap'ia chi wëra-it'ee perã. ⁵ Jip'a Tachi Ak'õremaa it'aa t'ï k'iniapa pedeeteeruta pirã, ma ewate araa k'ãida-e pait'ee. Mãga p'anadak'ãri, ãra k'ap'ia wãak'ada. Mamãda ai t'ëepai waya k'ãidaipia bi, Satanapa k'achia oopiamaapa awaraa ome, p'oyaa chooda-e p'anadairã.

⁶ Mia mãga k'ãsia bi. Pãchia jiridaipia bi Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi parãmaa. ⁷ Mi-it'ee pipiara bak'aji jõmaweda mik'a p'anadamerã. Mamãda k'awa bi Tachi Ak'õrepa k'aripai ijãapari chaa k'awaamerã miak'ãipia bi wa mãga-e.

⁸ Mia ùraait'ee imik'ïra tuu beerãmaa, wëra tuu beerãmaa mãik'aapa p'ëtrãa tuu beerãmaa mik'a p'anadamerã. ⁹ Mamãda miak'ãi k'inia p'ani pirã, miak'ãiti, p'ek'au oo k'inia p'anadai k'ãyaara.

10-11 Ichiaba Tachi Waibiapa jarapi bik'a mia jara bi: wërapa ichi imik'ira amaaik'araa bi. Auk'a imik'irapa ichi wëra amaaik'araa bi. Mamida mąga ooruta pirā, miak'āidaik'araa bi awaraarā ome. Ma k'āyaara waya araa padaipia bi āchi naaweda p'anadap'edaak'a.

12 İra mia ūraait'ee ijāapataarā miak'āi p'anadap'edaa ijāadak'aa beerā ome, Cristode ijāadai naaweda. Cristopa jaratee-e paji k'āata oodaipia bi. Mamida mia nąga ūraait'ee. Eperā Cristode ijāaparipa wëra ijāak'aa bi iru bi pirā, amaaik'araa bi, chi wëra iru ome ba k'inia bi pirā. 13 Ichiaba wërapa imik'ira ijāak'aa bi iru bi pirā, amaaik'araa bi, chi imik'irapa iru ome ba k'inia bi pirā. 14 İjāapari araa bak'āri ijāak'aa bi ome, eperā apai pik'a p'ani. Mąga bita, Tachi Ak'ōrepa chi ijāak'aa bi pia ak'ipari ma ijāapari k'aurepa. Mągá ichiaba Ak'ōrepa āchi warrarā pia ak'ipari ma ijāapari k'aurepa. 15 Mamida ma ijāak'aa bipa chi Cristode ijāapari amaa k'inia bi pirā, mąga oonaapáde adaik'araa bi, iru k'ira unuamaa iru bapiamaapa. Tachi Ak'ōrepa k'inia bi ichideerā k'āiwee p'anapataadamerā. 16 Jōdee ma ijāaparipa chi ijāak'aa bi pëi k'inia-e bi pirā, chooipia bi. Mąga ooru pirā, ai t'ēpai iru k'aurepa mągipa Cristode ijāai. Parā ijāapataarāpa k'awada-e p'ani chisągı ijāadak'aa beerāpa ijāadai parāpa k'aripapata perā. Tachi Ak'ōrepapai k'awa bi.

Sąga p'anapataadaipia bi ijāada t'ēpai

17 İra mia nąga ūraait'ee. Parāpa jiridak'āri Cristopa oopi k'inia bi parāmaa, p'anadaipia bi parā p'anadap'edaak'a Tachi Ak'ōrepa ijāapik'āri. Mia mąga jarateepari ijāapataarā jōmaarāmaa. 18 Tachi Ak'ōrepa Cristode ijāapiru pirā imik'ira tauchaa iru bi ichi k'ap'ade, ma eperāpa meraik'araa bi ma tauchaa iru bi. Jōdee ichi k'ap'ade tauchaa wëe bi pirā ijāak'āri, tauchaa bipiik'araa bi. 19 Mia mąga jara bi Tachi Ak'ōre-it'ee p'ua-e bairā eperāpa tauchaa iru bi wa wëe bi. İp'a Ak'ōrepa k'inia bi tachia oodamerā ichia jara bik'a. 20 Maperā awara baik'araa bi pichi naaweda bada k'āyaara, Tachi Ak'ōrepa ijāapik'āri. 21 Esclavo paji pirā ijāa beek'āri, k'İsianąaji pi eperā jua ek'ari bi perā. Jōdee chiparipa pi pëi k'inia bi pirā, k'āiwee uchıaji. 22 Esclavopa Cristode ijāak'āri, at'āri chipari iru bi mıda, esclavo-ee pik'a beepari, Cristopa iru uchia atada perā p'ek'au k'achia jua ek'ariipa. Jōdee esclavo-ee bipa Cristode ijāak'āri, Cristo esclavok'a beepari, irua oopi bik'a oopari perā. 23 Cristopa parā neto pik'a ataji ichi waa kurusode bat'ak'āri. Mągá ichi piuji parāpa p'ek'au k'achia oopata wëpapiit'ee mąik'aapa parā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee atuanaadamerā. Maperāpi parā ichideerā. Maperā óoti irua oopi bik'a, oodai k'āyaara eperāarāpa oopi k'inia p'anik'a. 24 Mapa İpemaarā, mia et'ewa jaradak'a p'anadaipia bi pāchi ijāadai naaweda p'anadap'edaak'a.

Tuu beerāpa iidi pëidap'edaa p'anauda

25 İra mia p'anaut'ee tuu beerāpa iidi pëidap'edaa. Mia p'oyaa jara-e Cristopa jarapida, irua nągı jaratee-e pada perā. Mamida Tachi Ak'ōrepa mi chupiria k'awaap'eda, Cristode ijāapiji mąik'aapa iru ūraa mımaa jarateepiji. Maperā parāpa na ūraa ūridaipia bi. 26 İrapema ijāapataarā miapi iru p'anadairā, mi-it'ee pipiara bi tuu bait'ee. 27 Wëra iru bi pirā, yiaraa iru baik'araa bi. Jōdee wëe bi pirā, jirıik'araa bi. 28 Mamida miak'āiru pirā, p'ek'au k'achia oo-e bi Tachi Ak'ōre k'İrapite. Ichiaba wëra tuu bipa imik'ira ataru pirā, p'ek'au k'achia oo-e bi. Mamida chi miak'āirutaarā audú miadait'ee na p'ek'au eujāde p'ani misa. Mapa mia jara bi pipiara bi tuu bait'ee.

29 İpemaarā, mia mąga jara bi k'İsia bairā taarā-e Cristo cheit'ee. Mąga ni p'anide miak'āi p'anıirā p'anadaipia bi tuu beerāk'a; chi Cristopa oopi bik'a oo p'anıirāk'a. 30 Ma awara t'āri p'ua p'anıirā maa-e pirā o-İa p'anıirāpa k'İsıadaipia

bi Cristopa āchima oopi k'inia bi, āchi k'īsiade iru p'ani k'āyaara. Ichiaba ne-inaa neto atapataarāpa k'irāpadaipia bi āchia net'aa atada ateeda-e pait'ee Tachi Ak'ōre eujādee. ³¹ Ma awara ne-inaa netopataarāpa k'irāpadaipia bi āchia p'arat'a jitadap'edaa ne-inaa neto pēidap'edaa pari it'aa ateeda-e pait'ee. Ma p'arat'a māik'aapa net'aa jiridai k'āyaara, Cristopa oopi k'inia bi jiridaipia bi, na p'ek'au eujā māik'aapa jōma aide nībi Tachi Ak'ōrepa jōpiit'ee perā.

³² Mia nāga ūraait'ee k'īsia jōnanaadamerā. Imik'īra tuu bīpa jiripari ooit'ee Cristopa oopi k'inia bik'a. ³³ Mamīda miak'āi bi k'īsia nībapari na p'ek'au eujādepema net'aade māik'aapa chi wēra o-īa bapiit'ee. ³⁴ Māgī imik'īrapa auk'a oo k'inia bairā Cristopa oopi k'inia bi māik'aapa chi wērapa oopi k'inia bi, audú k'īsia nībi chi tuu bi k'āyaara. Ichiaba wēra imik'īra wēe bīpa k'awa k'inia bi Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi ooit'ee ichi ome. Mamīda chi miak'āi bīpa k'awa k'inia bi chi imik'īrapa oopi k'inia bi, māga ooit'ee chi k'ima o-īa bamerā.

³⁵ Māga jaraji parā k'aripait'ee pia p'anapataadamerā māik'aapa pāchi t'āripa Cristopa oopi bik'a oodamerā.

³⁶ Imik'īra tuu bīpa pedeeru pīrā miak'āiit'ee māik'aapa k'ap'īapa choo-e bi pīrā wēra wēe bait'ee maa-e pīrā ma wēra pedeeteeda t'āri p'uapi k'inia-e bi pīrā, miak'āipia bi. Māga ooru pīrā, p'ek'au k'achia oo-e bi. ³⁷ Mamīda ichi t'āride miak'āi k'inia-e bi pīrā māgī wēra ome māik'aapa k'ap'īapa choo bi pīrā, miak'āik'araa bi. ³⁸ Māpai ma miak'āi k'inia bīpa pia k'īsia bi. Mamīda ma miak'āi k'inia-e bīpa pipiara k'īsia bi.

³⁹ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi wēra miak'āi bīpa awaraa jiriik'araa bi, ichi imik'īra chok'ai bi misa. Jōdee ichi k'ima piuk'āri, pia bi waya jirimerā, mamīda Cristode ijāapari jiripia bi. ⁴⁰ Mamīda mia k'īsia bi ma p'ētrāa t'āri o-īara bai miak'āi-ee beeru pīrā. Māga k'īsia bi mia. Mīmaa Tachi Ak'ōre Jaurepa ichiaba k'īsiapipari.

8

Nechiara ata bīdap'edaa ne-inaa juapa ooda k'īrapite

¹ Irā mia p'anaut'ee parāpa iidi pēidap'edaa k'awaadait'ee k'odaipia bi wa k'odaik'araa bi nechiara ata bīdap'edaa primisiak'a awaraa ak'ōre waibia apata k'īrapite. Mamīda māgī p'anau naaweda, k'inia bi parāpa k'irāpadamerā audua p'anadaik'araa bi k'awa p'anadairā ne-inaa ooda ai k'īrapite it'aa t'īpata Tachi Ak'ōre-e. Audua p'anadai k'āyaara, tachia k'inia iru p'anadaipia bi māgee net'aade at'āri ijāa p'anirā, Tachi Ak'ōre pia k'awada-e p'anadairā. Māgā oo p'ani pīrā, āchi k'aripadai Tachi Ak'ōre pipiara k'awaadamerā. ² Eperāpa k'īsia bi pīrā ichiata ne-inaa k'awa bi, wāara mak'īara k'awa-e bi Tachi Ak'ōrepa ichimaa k'awapi k'inia bi. ³ Mamīda eperāpa Tachi Ak'ōre k'inia iru bi pīrā, Tachi Ak'ōrepa k'awa bi ma eperā wāara irude ijāapari.

⁴ Māgara ¿k'odaipia bik'ā wa k'odaik'araa bi nechiara ata bīdap'edaa ne-inaa ak'ōre waibia apata k'īrapite? Tachi ijāapataarāpa pia k'awa p'ani māgee ne-inaa juapa ooda Tachi Ak'ōre-e, ai k'īrapite eperāarā it'aa t'ī p'ani mīda, āchi ak'ōre waibia jīak'aapa. K'awa p'ani māgee ne-inaa Tachi Ak'ōre-e, iru apai perā. ⁵ Ijāadak'aa beerāpa ijāapata atanede maa-e pīrā ak'ōrejirude maa-e pīrā awaraa ne-inaade, na p'ek'au eujādepema wa pajādepema, āchi ak'ōre waibiarā jīak'aapa. (Māga pada paara, “ak'ōre waibiarā” chok'ara paraak'aji.) ⁶ Mamīda tachi ijāapataarā-it'ee Tachi Ak'ōreta Ak'ōre Waibia. Ijāapata irua ne-inaa jōmaweda ooji, eperāarā paara. Ma jōmaweda oopiji ichi Warra Jesucristomaa, tachia irude ijāadamerā māik'aapa irua oopi bik'a oodamerā.

K'īrak'aupai ne-inaa k'achia oopidai ewaa ijāa p'anirāmaa

⁷ Tachia k'awa p'ani ne-inaa ai k'irapite it'aa t'ipata Tachi Ak'õre-e. Mamĩda awaraarãpa waide pia k'awada-e p'ani. Ewaa ijãa p'anirãpa mãgee ne-inaa at'ãri iru p'ani ãchi naawedapema iru p'anapatap'edaa ak'õre waibia k'a. Maperã ãchidepema k'oru pirã nechiara awaraarãpa bidap'edaa mãgee ne-inaa k'irapite, mãgĩ k'isia p'uadarii, ma nechiara k'orupa mãgĩ ak'õre waibia apata at'ãri waawee bai jãak'aapa. Ma awara k'isia p'ua bai waide k'awa-e bairã Cristode ijãa bide pia wa k'achia k'oit'ee mãgee nechiara. ⁸ Parã, chi k'awa beerãpa mãgee ne-inaa Tachi Ak'õre-e, k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa ma nechiara k'o beerã pipiara beerãk'a ak'i-e pait'ee. Ichiaba ma nechiara k'oamaa beerã ek'ariara beerãk'a ak'i-e pait'ee. Tachi Ak'õrepa tachi ijãapataarã jõmaweda auk'a ichideerãk'a ak'ipari. ⁹ Mamĩda, mãga k'awa p'anide, k'irak'aupai k'isia p'uapidai maa-e pirã ne-inaa k'achia oopidai chi mãga waide pia k'awada-e p'anirãmaa. ¹⁰ K'isĩati nãgide. Chi mãga pia k'awa-e bipa parã unuru pirã mãgee ne-inaa bimãi nek'omaa p'ani, auk'a k'o k'iniadarii. Mãpai k'oru pirã, k'achiade baaii, k'isia bairã ne-inaa k'achia oomaa bi. ¹¹ Mãgã parãpa ak'ipi k'inia p'anadairã k'awa p'ani mãgee ne-inaa Tachi Ak'õre-e, chi waide mãga pia k'awa-e bi k'achiade baapidai. K'irak'aupai pãchi ipemamaa ne-inaa k'achia oopidai, Cristo ichiaba piuda perã iru k'aripait'ee. ¹² Mãgã pãchi ipemaarãmaa ne-inaa k'achia oopidak'ãri, k'achia oomaa p'ani Cristo k'irapite. ¹³ Maperã mi ipema k'achiade baairu pirã ne-inaa k'opari k'aurepa, mãgara mia waa nechiara k'o-e pait'ee. Ne-inaa k'achia oopi k'inia-e bi michi ipemaarãmaa mia nechiara k'o bi k'aurepa.

9

Pablo pedee ùripataarãpa iru k'aripadaipia bi

¹ Ne-inaa jõmaweda ooi michia oo k'inia bik'a. Mamĩda jip'a oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a, irua mi ichi ùraa jarateede pẽida perã. Awaraa Cristopa jirit'eradaarãk'a, mia ichiaba Tachi Waibia Jesús unuji michi taupa. Parãpa pida Cristode ijãapata, mia parãmaa jarateenada perã irua ooda parã k'aripait'ee. ² Ûk'uruurãpa ijãada-e p'ani mi Cristopa pẽida. Mairãpa ak'i k'inia p'ani mia oopata mãik'aapa jarateepata mi imiateedait'ee. Mamĩda parã t'ãidepema mia jarateeda ijãadap'edaarãpa k'awa p'ani Cristopa mi pẽiji, mi k'aurepa Cristo ome araa p'anapata perã. ³ Chi ijãada-e p'anirãpa k'awa k'inia p'ani pirã Cristopa mi pẽida wa mãga-e, parã p'anapata ak'idaipia bi.

⁴ Cristopa mi wãara pẽida perã, irude ijãapataarãpa chik'o mãik'aapa pania mimaa teedaipia bi. ¿Wãara-ek'ã? ⁵ Awaraa Cristopa pẽida eperãrã, Pedropa mãik'aapa Cristo ipemaarãpa ãchi wẽraarã Cristode ijãa p'ani atepata awara ayaa wãdak'ãri. Mãga wãdak'ãri, ijãapataarãpa ãra k'aripapata. ¿Parãpa auk'a mi ome mãgã ook'ajida-ek'ã, wẽra iru bada paara? ⁶ ¿Pia bik'ã mi Bernabé ome mimiadamerã chik'o iru p'anadait'ee? ¿Pia-e bak'ajik'ã taipa jarateepata ùrirutaarãpa k'aripadamerã?

⁷ ¡K'isĩati! Eperã soldao pak'ãri, chik'o mãik'aapa awaraa net'aa irumaa pari teepata. Ichiaba eperãpa ne-uuda chauk'ãri, ichia madepema pari k'opari. Ichiaba ne-animalaarã waripari k'opari ichia wari bidepema. Mãgapĩ p'ani tai jida ichiaba. ⁸ Michi k'isidoopa mãga jara-e bi. Tachi Ak'õre Ùraa Moisemaa p'ãpidade ichiaba mãga jara bi:

⁹ 'P'ak'a it'ai jĩnãati trigo t'iamaa bak'ãri. Ita-aria k'opiti.' (Dt 25:4)
Tachi Ak'õrepa mãga jarak'ãri, p'ak'a aupai ichi k'isiade iru ba-e paji. ¹⁰ Jip'a tai, ichi mimia oopataarãta, ichi k'isiade iru baji, k'inia bairã awaraa ijãapataarãpa tai k'aripadamerã ne-inaa wẽe p'anadak'ãri. Ne-uupataarãpa ne-uu chauda

p'epataarã ome auk'a jita k'inia p'ani ãchi mimia pari. ¹¹ Mãga pik'a taipa jarateedak'ãri Cristopa ooda parã k'aripait'ee, auk'a jita k'inia p'ani chik'o mãik'aapa pania parã juadepema. ¹² Awaraarãmaa tee p'ani pirã, ¿ichiaba taimaa teedaipia bi-ek'ã?

Mamĩda tachi juadoopa mimiapata, parãmaa ne-inaa iidida-e pait'ee. Mãga oopata parãpa k'ĩsianaadamerã taipa jarateepata ne-inaa falta p'ani atadait'ee. ¹³ Parãpa k'awa p'ani Tachi Ak'õre te waibiadepema altarmã mimiapataarãpa mãik'aapa ne-animalaarã paapataarãpa k'opata eperãarãpa aneepatadepema paapidait'ee Tachi Ak'õre-it'ee. ¹⁴ Mãga pik'a Cristopa jaraji ichi ũraa jarateepataarãpa ne-inaa jitadaipia bi awaraa ijãapataarã juadeepa.

¹⁵ Mamĩda mia parãmaa maarepida iidi-e paji mãik'aapa at'ãri iidi-e bi. Ma k'ãyaara piu bai-beei jarrapa parãmaa k'ĩsiapii k'ãyaara mia Cristo mimia oo bi ne-inaa atait'ee.

¹⁶ Mamĩda mi pipiara bi-e apemaarã pẽida eperãarã k'ãyaara, ne-iidi-e bairã. Cristopata mi pẽiji ichi ũraa jarateede. Maperãpi mia jarateepari. Waawee bak'aji, jaratee-e pada paara irua oopi bik'a, irua mi miapii jãak'aapa. ¹⁷ Ma awara michi k'inia jarateeda paara, ne-inaa ata k'inia bak'aji na mimia pari. Mamĩda mãga-e. Mia na mimia oopari Cristopa oopi bik'a. Mapa maarepida mimaa teeda-e p'ani mĩda, jĩp'a jarateeit'ee, ma-it'eeta Cristopa mi jirit'erada perã. ¹⁸ Mia maarepida parãmaa teepi-e pait'ee. Nãgapai mia k'inia bi. Michi t'ãriipa na mimia oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a.

¹⁹ Mia jõmaweda ooi Cristopa oopi bik'a, eperãarã esclavo-e perã. Mamĩda mi eperãarã esclavok'a padaipari nãga perã. Ba k'inia bi mia jaratee bi ũri p'anĩrã p'anapatak'a, ma jaratee bi ũridak'ãri, Cristode ijãadamerã. ²⁰ Judiorã t'ãide jaratee nipak'ãri, ãrapa oopatak'a oopari. Ichiaba Moisepa p'ãdade jara bik'a oopari. Cristode ijãadak'ãriipa mi mãgĩ ũraa p'ãda jua ek'ari bi-e mĩda, mãga oopari ãrapa irude ijãadamerã. ²¹ Jõdee judio-eerã t'ãide jaratee nipak'ãri, oopari ãrapa oopatak'a. Mamĩda Cristopa oopi k'inia bik'a oopari, ãrapa ichiaba Cristode ijãadamerã. ²² Ma awara Cristode pia ijãada-e p'anĩrã jarateek'ãri, jarateek'aa k'ĩsia k'awaa bĩpa jarateeparik'a. ãrapa k'ĩsia p'anik'a mia k'ĩsiapari mãik'aapa jĩp'a jarateepari, ãrapa Tachi Ak'õre pipiara k'awaadamerã mãik'aapa waapiara Cristode ijãadamerã. Michi wãrumaa mãga oo bi, k'inia bairã mia jaratee bi ũrirutaarãpa Cristode ijãadamerã. ²³ Ma k'aurepa ijãa p'ani pirã, mi ome auk'a k'awaadaĩ jõmaweda Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi ichideerã-it'ee.

²⁴ Parãpa k'awa p'ani p'irapataarã p'iradak'ãri, jõmaweda isapai p'irapata, ata k'inia p'anadairã ne-inaa teepata chi naapiara panarumaa. Mãga pik'a parã p'anadaipia bi, ne-inaa oomaa p'anide Cristopa oopi bik'a. Mãgã atadaĩ Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi teeit'ee Cristode ijãapataarãmaa. ²⁵ Eperã p'irait'ee pak'ãri, ichi k'ap'ia pia ak'ipari. Ewari chaa p'irapari iyapaa-e pait'ee apemaarã ome p'irak'ãri. P'irapataarã jõmaarãpa mãgã oopata, naapiara pana k'inia p'anadairã atadait'ee poro jĩra k'irudee ooda; taarã chook'aa bita. Mãga pik'a tachia oo k'inia p'ani oo amaapata mãik'aapa Cristopa oopi bik'a oopata atadait'ee it'aripema poro jĩra; Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi teeit'ee ichideerãmaa; mãgĩ ne-inaa jõk'aa bi. ²⁶ Mapa mia ook'aa p'irapari pariatua p'iraparik'a maa-e pirã boxeo chõoparik'a nãu aupai sĩk'ãri. Jĩp'a t'ãriipa mia oopari Cristopa oopi bik'a. ²⁷ Michi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa ne-inaa oo k'inia bak'ãri, mãga oopik'aa nãga perã. Michi k'iniapai ooru pirã, k'ĩra nejasia bait'ee it'ari panak'ãri Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Ma awara mãga ooru pirã, Cristopa ne-inaa k'ĩsia iru bi teeit'ee ichideerãmaa mimaa tee-e pait'ee, mia awaraarãmaa jaratee baji mĩda na p'ek'au eujãde bi misa.

10

Ūraa it'aa t'inaadamerã awaraa ak'õre waibia apatamaa

¹ Irá ñpemaarã, k'irãpapiit'ee sãga chonaarãweda Tachi Ak'õrepa tachi judiorã chonaarã ak'ipachi. Jiararadeepa ãra jõmaweda ak'i bapachi Egiptodeepa uchiadak'ãri. Ma awara ãra jõmaweda sãpiji Mar Rojo esajãak'a p'oodade.

² Ma jiararadeepa Tachi Ak'õrepa o jara wãji ãramaa Moisés k'ap'ia pari mãik'aapa iru k'ap'ia pari ãra k'aripaji Mar Rojo sãadamerã. Mãgã Tachi Ak'õrepa ãra jõmaweda Moisés jua ek'ari biji, tachi ijãapataarã Cristo jua ek'ari bïparik'a ijãadap'eda, poro choopidak'ãri. ³ Ma awara Tachi Ak'õrepa *manã* pëida it'ariipa jõmaarãmaa k'opipachi ⁴ mãik'aapa topiji pania mãudeepa uchiapida. Cristo mãgí mãuk'ata baji, ichideepa uchiapachi perã Tachi Ak'õre Jaure k'aripade ãra wãrutamaa. ⁵ Tachi Ak'õrepa ma jõma oopachi mïda ãra k'aripait'ee, ooda-e p'anapachida irua oopi k'inia badak'a. Mapa Tachi Ak'õrepa perã jõmaweda piupiji, eujã pania wëe bïde wãyaarutade.

⁶ Tachia mãgí chonaarãpa oodap'edaade k'ĩsiadak'ãri, k'awaadaipia bi ãrapa oodap'edaa k'achia baji Tachi Ak'õre k'irapite. Mapa k'irak'aupai mãgã oodai ãrapa oodap'edaak'a. ¡Oonaadãma tachia ne-inaa k'achia k'ira t'ãdoo oo k'inia p'anik'a! ⁷ It'aa t'ĩnãati ne-inaa juapa ooda k'irapite, chonaarã ùk'uruurãpa oopatap'edaak'a. Tachi Ak'õre Ūraa p'ãdade jara bi:

'Eperãarãpa fiesta oojida ne-inaa juapa ooda k'irapite, ai k'irapite it'aa t'ĩpata. Ma-it'ee nek'ojida, ne-inaa tojida, maap'eda pëirajida.' (Ex 32.6)

⁸ Ichiaba pariatua p'ek'au oonãati, ma k'aurepa ewari abaade Tachi Ak'õrepa ãradepemaarã veintitrés mil k'iniipida perã. ⁹ Ichiaba Tachi Ak'õre k'iraupinãati ãradepemaarãpa oodap'edaak'a, jaradak'ãri Tachi Ak'õrepa ãra p'oyaa pia ak'i-e paji. Maperã Tachi Ak'õrepa taamaarã pëiji k'aak'oodamerã. Mapa chok'ara piujida. ¹⁰ Ichiaba Tachi Ak'õre ãpite ik'achia pedeenãati ãradepemaarãpa oodap'edaak'a. Mãga oodap'edaa perã Tachi Ak'õrepa it'ariipa ichi ángel pëiji; mãgipa chok'ara peemerã.

¹¹ Tachi chonaarã mãgã p'anadap'edaa perã, pia ak'idaipia bi ãrapa oodap'edaa, Tachi Ak'õrepa mãgí oodap'edaa p'ãpida perã ichi ūraa p'ãdade, tachia k'awaadamerã mãik'aapa auk'a oonaadamerã, ni p'ani misa na p'ek'au eujã jõru. ¹² Mãpai parã t'ãidepemapa k'ĩsia bi pirã ichiata oopari Cristopa oopi bik'a, k'irak'aupai ne-inaa k'achia ooi. ¹³ Edaare tachi t'ãridepai k'ĩsia p'aneepata ne-inaa k'achia oodait'ee. Ma awara netuarapa k'ĩsiapipari ne-inaa k'achia oodamerã. Mãga p'asapari jõmaarã ome. Mamïda mãga p'asak'ãri parã ome, ijãadaipia bi Tachi Ak'õrepa k'aripait'ee choodamerã, k'achia ooda-ee.

¹⁴ Maperã, ñpemaarã k'iniarã, parãpa k'ĩsiaruta pirã wãdait'ee awaraa ak'õre waibia apata k'irapite it'aa t'ide, ¡mãgã oonãati! ¹⁵ Parã k'ĩsia k'awaa p'ani. Mapa k'ĩsiadaipia bi mia jara bide k'awaadait'ee seewa maa-e pirã wãara. ¹⁶ ¡K'ĩsiati! ¿K'ãata jara k'inia bima tachia oopata, vino todak'ãri mãik'aapa pan k'odak'ãri k'irãpadait'ee Jesucristo piuda tachi pari? Todai naaweda mãik'aapa k'odai naaweda, it'aa t'ĩpata Tachi Ak'õremaa jaradait'ee iru t'ãri pia bi Cristo tachi pari piupida perã. Ma vino todak'ãri, k'irãpa p'ani Cristo waa bat'ada k'aurepa, tachi araa p'anapata iru ome. Ichiaba ma pan k'odak'ãri, k'irãpa p'ani Cristo k'ap'ia piuda k'aurepa tachi araa p'anapata apemaarã Cristode ijãapataarã ome. ¹⁷ Tachi chok'ara p'ani mïda, mãgí pan k'odak'ãri, eperã apai pik'a p'anapata Cristo piuda k'aurepa, iru ome tachi chaachaa araa p'anapata perã.

18 ¡K'ĩsĩati! Israel pidaarāpa ne-animalaarā ateedak'āri paapidait'ee Tachi Ak'õre altarmāi, ak'ipipata irude ijāa p'ani. Ma awara māgí ne-animalaarādepema k'odak'āri, ak'ipipata āchi Tachi Ak'õredeerā. 19 Ma jaradapa mia jara k'inia-e bi ne-inaa ai k'ĩrapite it'aa t'ĩpata Tachi Ak'õrek'a bi. Ichiaba jara k'inia-e bi nechiara ata bidap'edaa ma k'ĩrapite pipiara bi awaraa nechiara k'āyaara. 20 Ma k'āyaara jara k'inia bi Tachi Ak'õrede ijāadak'aa beerāpa nechiara k'odai naaweda, biruta pirā ne-inaa juapa ooda k'ĩrapite, ak'ipipata māgide ijāa p'ani, tachia Cristode ijāapatak'a. Mamīda māga oodak'āri, wāara ooda-e āchi ak'õre waibia apata-it'ee. Jĩp'a oopata netuaraarā-it'ee, māgee ne-inaa juapa ooda k'ĩrapite it'aa t'ĩpata netuarade perā. Maperā parā wānāati māgí ne-inaa ai k'ĩrapite it'aa t'ĩpatamaa k'odait'ee nechiara ata bidap'edaa ma ne-inaa k'ĩrapite. Māga ooruta pirā, ak'ipi p'ani araa p'ana k'inia p'ani netuaraarā ome. ¡Mia māga k'inia-e bi! 21 ¿Parā araa p'anadaipia bik'ā netuara ome? ¡Māgá oodaik'araa bi, Cristo waa bat'ada k'aurepa iru ome araa p'anapata perā! ¿Netuara eere p'anirā ome k'odaipia bik'ā nechiara netuaramaa teeda? Māga oodaik'araa bi, Cristode ijāapataarā ome araa p'anapata perā iru piuda k'aurepa.

22 ¡Tachi Ak'õre k'ĩraupināati omee weda oo k'inia p'anipa! ¿K'ĩsia p'anik'ā Tachi Ak'õre p'oyaadai, irua parā miapinaamerā?

Apemaarā ijāapataarā ijāa amaapidaik'araa bi

23 “Michia oo k'iniata ooit'eeda” apata. Mamīda ma ne-inaa k'achia bi pirā, tachia apida k'aripada-e pait'ee. Tachia ne-inaa oodaipia bi jōmaarāpa Tachi Ak'õre Ūraa pipiara k'awaadamerā māik'aapa oodamerā Cristopa oopi bik'a. 24 Apidaapa ne-inaa oodaik'araa bi ichi-it'ee aupai. Ichiaba oopia bi awaraarā k'aripait'ee.

25 Nechiara netodak'āri chi netopatamāi, iidināati māgí nechiara ata bijida ne-inaa k'ĩrapite wa māga-e. K'awaa ataruta pirā ma nechiara ata bidap'edaa ne-inaa k'ĩrapite, k'ĩsia p'uadariit'ee. 26 Māga iididaik'araa bi Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bairā:

‘Na p'ek'au eujā māik'aapa jōmaweda aide nĩbi Tachi Ak'õre-it'ee, ichiata ooda perā.’

(Sal 24.1)

27 Tachi Ak'õre Ūraade māga jara bairā, Cristode ijāak'aa bipa parādepema aba atee k'inia bi pirā ichi temaa nek'ode, māik'aapa pi wā k'inia bi pirā, wāji māik'aapa k'óji ārapa teeruta. K'ĩsianāaji māik'aapa iidināaji ma nechiara ata bijida ne-inaa k'ĩrapite wa māga-e. 28 Mamīda mama bide awaraapa pīmaa jarai: “Nāgí nechiara ata bijida ne-inaa juapa ooda k'ĩrapite, ai k'ĩrapite it'aa t'ĩpata”. Māga jararu pirā, pia ma nechiara k'oik'araa bi, māgí eperā k'ĩsia p'uapiamaapa. 29 Mia māga jara-e bi pi k'ĩsia p'ua bai jĩak'aapa; jĩp'a chi apemamaa k'ĩsiapiamaapa parāpa k'achia oodai māgí nechiara k'oruta pirā.

Mamīda pia iidii: “¿K'āare-it'ee mia oopia bīma awaraarāpa oopi k'inia p'anik'a, āchi k'ĩsia p'ua p'anadairā? 30 ¿Pia-e bik'ā, Tachi Ak'õremaa gracias jarap'eda k'oit'ee ne-inaa k'ĩra t'ādoo? Pia bi pirā, ¿mia, sāap'eda ooima awaraapa oopi k'inia bik'a?” Mia jarait'ee sāap'eda māga oodaipia bi. 31 Tachia ne-inaa k'odak'āri maa-e pirā todak'āri maa-e pirā ne-inaa awaraa oodak'āri, jōmaweda oodaipia bi Tachi Ak'õre-it'ee, jōmaarāpa iru waaweedamerā. 32 Mapa parāpa piata oodaipia bi judiorā k'ĩrapite māik'aapa judio-eerā k'ĩrapite māik'aapa awaraa ijāapataarā k'ĩrapite, ne-inaa k'achia oo k'inia p'ananaadamerā parā k'aurepa. 33 Mia jiripari māga ooit'ee. Ne-inaa

oo-e m̄ichi-it'ee aupai. Jōma oopari awaraarā k'aripait'ee, ārapa Cristode ijāadamerā. Māgá irua āra o k'achiadeepa k'aripa atai.

11

¹ Óoti m̄ia ooparik'a, m̄ia oopari perā Cristopa jarateedak'a na p'ek'au eujāde nipak'āri.

Sāga oodaipia bi ijāapataarā it'aa t'īdait'ee pak'āri

² Irá m̄ia jara k'inia bi parāpa pia oo p'ani, k'irāpa p'anadairā mi sāga bapari parā ome bak'āri. Mi o-īa bi parā ome, at'āri oopata perā m̄ia jarateedak'a. ³ Mamīda k'inia bi parāpa pipiara k'awaadamerā Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Cristo iru jua ek'ari bi m̄aik'aapa im̄ik'īraarā Cristo jua ek'ari p'ani m̄aik'aapa wēraarā āchi im̄ik'īraarā jua ek'ari p'ani. ⁴ Maperā parā ijāapataarā chip'edaidak'āri, im̄ik'īrapa ichi poro wāk'aik'araa bi it'aa t'īmaa bak'āri maa-e p̄irā Tachi Ak'ōrepa jarapiru jaramaa bak'āri. Ichi poro wāk'aru p̄irā, ak'īpiit'ee ichia waawee-e ichi poro waibia Cristo. ⁵ Jōdee wērapa ne-inaa ichi porode j̄īpia bi, it'aa t'īk'āri maa-e p̄irā Tachi Ak'ōrepa jarapiru jarak'āri. Ichia wāk'apari j̄ī-e bi p̄irā, ak'īpii ichi im̄ik'īra waawee-e bi. Ma awara awaraarāpa m̄āgí wēra ak'idak'aa pait'ee wēra piak'a, wēra poro wēpida pia ak'idak'aa perā. ⁶ Māgí ijāapari wērapa ichi porode ne-inaa wāk'apari j̄ī k'inia-e bi p̄irā, ħpipiara bak'aji-ek'ā ichi puda jida t'īpit'aamerā maa-e p̄irā wēpit'aamerā, wēra k'achia beerā ome oopatak'a? Mamīda k'īra nejasia bi p̄irā m̄āgá bait'ee jōmaarā k'īrapite, m̄āgara puda t'īpiik'araa bi. Ma k'āyaara ne-inaa wāk'apari ichi porode j̄īpia bi.

⁷ Pia jarait'eera, im̄ik'īrapa ichi poro wāk'aik'araa bi ichi Tachi Ak'ōre k'īrak'a bairā m̄aik'aapa ichi Tachi Ak'ōrepa bida perā na p'ek'au eujāde n̄ibi poro waibia bamerā. Jōdee wērapa ichi poro wāk'aipia bi ak'īpiit'ee im̄ik'īra ichi poro waibia. ⁸ M̄ia m̄āga jara bi Tachi Ak'ōrepa eperā ook'āri, im̄ik'īra naapiara ooda perā, maap'eda wēra ooji m̄āgí im̄ik'īra orrodeepa. ⁹ Tachi Ak'ōrepa m̄āgí im̄ik'īra oo-e paji wēra k'aripamerā; j̄īp'a wērata ooji im̄ik'īra k'aripamerā. ¹⁰ Maperā wēra Cristode ijāapari p̄irā, ichi poro wāk'aipia bi. Māga ook'āri, ak'īpipari Tachi Ak'ōre k'īrapite m̄aik'aapa iru angeleerā k'īrapite, ichi bapari im̄ik'īra jua ek'ari m̄aik'aapa Cristo jua ek'ari.

¹¹ Mamīda Cristode ijāadak'āri, wēra im̄ik'īra ome auk'a p'ani Tachi Ak'ōre k'īrapite. Mapa chik'aripa p'anapataadaipia bi. ¹² Tachia k'awa p'ani m̄āgá auk'a p'ani omee weda uchiadap'edaa perā Tachi Ak'ōre juadeepa. Chi naapema wēra uchiaji chi naapema im̄ik'īradeepa. Mam̄aik'aapata im̄ik'īraarā uchiapata wēraarādeepa t'odak'āri.

¹³ Māpai, parāpata ak'idaipia bi k'awaadait'ee pia bi wa pia-e bi ijāapari wēra ne-inaa wāk'apari wēe porode it'aa t'īmerā Tachi Ak'ōremaa. ¹⁴ Ma awara p̄achia oopatade k'īsiadak'āri, k'awa p'ani pia-e bi im̄ik'īra puda waree bamerā. ¹⁵ Jōdee wēra puda waree bak'āri, k'īra wāree unupata. Mamīda Tachi Ak'ōrepa m̄āgá waripi-e paji k'īra wāree aupai ak'idamerā; j̄īp'a ak'īpiit'ee wēra ichi im̄ik'īra jua ek'ari bi. ¹⁶ Apidaapa m̄ia jara aupada ijāa k'iniada-e p'ani p̄irā, ijāanāati. Mamīda k'awaadaipia bi taipa jōmaarāmaa m̄āga jarateepata. Ma awara ijāapataarā apemaarāpa oopata ma jarateepatak'a.

Sāga oodaipia bi Jesucristo piuda k'irāpadait'ee

¹⁷ Irá ūraait'ee sāga oodaipia bi parā ijāapataarā cheepurudak'āri Cristo piuda k'irāpadait'ee. Ai naawedapemak'a p'oyaa jara-e p̄achia pia oomaa p'ani, m̄āgá ooda-e p'anadairā. Cristopa oopi k'inia bik'a oodai k'āyaara,

ne-inaa k'achia oomaa p'ani. ¹⁸ Māga jara bi mimaa nepiridap'edaa perā parādepema ūk'uru cheepurudak'āri, ne-inaa jedek'odak'aa auk'a k'īsiada-e p'anadairā. Mapa awara-awaraa nek'opata. K'īsia bi wāara ūk'uru mimaa nepiridap'edaa. ¹⁹ Mamīda māgā parādepema ūk'uruurāpa pāchia oo k'iniata ooda-e pada paara, k'awa-e pak'aji chisāgīrāpa wāara oopata Cristopa oopi bik'a, iru k'inia iru p'anapata perā. ²⁰ Māgā pariatua k'o p'anik'a k'odaik'araa bi. ¡Māgā Cristo piuda k'irāpadak'aa! ²¹ Mimaa nepirijida parādepemaarā ūk'uru cheepurudak'āri ne-inaa jedek'odait'ee, apemaarā ijāapataarā nīda-ee. Maperāpi ijāapataarā ūk'uru jarra oopata. Jōdee awaraarāpa k'opata bi jāwaadarutamaa māik'aapa vino topata piu p'aneerutamaa. ²² Chi māga oopataarāmaa iidi k'inia bi: ¿Pāchi te wēe p'anik'ā nek'odait'ee māik'aapa todait'ee? ¿Waaweeda-e p'anik'ā pāchi īgrete, chi araa che p'anirā jida ichiaba? ¿Chupiria chedeerā k'īra nejasiapi k'inia p'anik'ā? ¿K'āata parāmaa jaraima? ¿Pia oo p'anik'ā? ¡Māga-epi!

Jesupa ooda k'irāpapiit'ee ichide ijāapataarāmaa

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ Jesucristopa mimaa jarateeda, mia jōdee parāmaa jarateegi. Ai ewate p'ārik'ua Jesús traicionaadai naaweda, nek'omaa p'anide ichia pan ataji ²⁴ māik'aapa it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. Ma pan k'ōrat'ajji jedeit'ee māik'aapa māgaji:

—Nāgí pan mi k'ap'ia, mi peepiit'ee perā parā k'aripait'ee. Nāgā pan k'odak'āri, k'opataati k'irāpadait'ee mi piuda parā pari.

²⁵ Māgā ichiaba, nek'o aupadap'eda, Jesupa vino copa jitaji māik'aapa māgaji:

—Nāgí vino mi waa, michi waa bat'ait'ee perā mi piuk'āri eperāarā pari. Tachi Ak'ōrepa nāgí ūraa chiwidi jara bi. Michi waa bat'ada k'aurepa irua wēpapiit'ee parāpa p'ek'au k'achia oopata māik'aapa michideerā papiit'ee. Nāgā vino todak'āri, topataati k'irāpadait'ee mia ooit'ee bi eperāarā pari.

²⁶ Māga jarada perā Jesucristopa, tachia ma pan k'odak'āri māik'aapa ma vino todak'āri, k'irāpapata Cristo piuda tachi pari. Māgā oo p'anadait'ee, iru waya cheru misa.

K'īrak'aupai pan vino ome pariatua k'odai

²⁷ Māga jōmaarāmaa ak'ipipata perā, eperāpa ma pan pariatua k'oru pirā maa-e pirā ma vino pariatua toru pirā, k'achia oomaa bi, ichi-it'ee p'ua-e bairā Cristo piuda jōmaarā pari. ²⁸ Maperāpi Cristode ijāapari chaa ma pan k'oi naaweda māik'aapa ma vino toi naaweda, ichi t'āridepai k'īsiaipia bi k'awaait'ee wāara k'oru māik'aapa toru k'irāpait'ee Cristo piuda ichi pari wa māga-e. ²⁹ Māgā oopia bi Tachi Ak'ōrepa miapiit'ee perā ma pan pariatua k'opataarā māik'aapa ma vino pariatua topataarā, chik'o jīp'aa k'opatak'a. ³⁰ Parādepema chok'ara māgā pariatua k'opata perā, k'ayaa p'ani māik'aapa ūk'uru jai-idaa p'ani. ³¹ Mamīda māgí k'odai naaweda māik'aapa todai naaweda, k'īsiaruta pirā oo amaadait'ee tachia p'ek'au k'achia oopata, Tachi Ak'ōrepa tachi miapi-pait'ee. ³² Māga oodak'āri, pariatua k'oda-e pait'ee. Tachi Ak'ōrepa miapipari ma pan pariatua k'opataarā māik'aapa ma vino pariatua topataarā, āchia k'awaadamerā irua oopi k'inia bi. Māga k'awaadak'āri māik'aapa oodak'āri, irua āchi k'aripait'ee atuanaadamerā ijāadak'aa beerāk'a, eperāarā jōmaweda panadak'āri iru k'īrapite.

³³ Mapa ipemaarā, cheepurudak'āri pan k'odait'ee māik'aapa vino todait'ee Cristo piuda k'irāpadait'ee, nipatāati jōmaweda cherutamaa, chik'inia ne-inaa jedek'odait'ee. ³⁴ Apida jarrapisia bi pirā, chei naaweda, ichi temāi nek'oi pia

bi. Parāpa māga ooruta pirā, Tachi Ak'ōrepa miapi-e pait'ee pariatua k'o p'ani k'aurepa.

Mi parāmaa wāk'āri, waapiara jarateeit'ee.

12

Tachi Ak'ōre Jaurepa ne-inaa oopipari Cristode ijāapataarāmaa

¹ Irá ipemaarā, p'anaut'ee parāpa iidi pēidap'edaa. Iidijida k'āata oopipari Tachi Ak'ōre Jaurepa Cristode ijāapataarāmaa. Nāgí jarateeit'ee pia k'awaadamerā.

² K'irāpa p'ani parā p'anapatap'edaa Cristode ijāadai naaweda. Tachi Ak'ōre k'irapite k'achia oopachida it'aa t'ipatap'edaa perā ne-inaamaa, Tachi Ak'ōre awara. Māga oopachida māgee ne-inaa pedeedak'aa beemaa, chok'ai-e p'ani mīda. ³ Māga oopachida pia k'awadak'aa pada perā sāga Cristode ijāadait'ee māik'aapa sāga oodait'ee irua parāmaa oopi k'inia bik'a. K'awapataati Tachi Ak'ōre Jaurepa eperāarāmaa nāga jarapik'aa: “Jesús Tachi Ak'ōre Warra-e”. Jīp'a jarapipari: “Jesús Tachi Poro Waibia.”

⁴ Parāpa k'awaadaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa Cristode ijāapataarāmaa ne-inaa k'ira t'ādo oopipari chik'aripa p'anapataadamerā. Māga oopari ne-inaa pia oo k'inia bairā ijāapataarā-it'ee. ⁵ Ichia ma ne-inaa jōma oopipari Cristo, Tachi Poro Waibia oopi k'inia bik'a. ⁶ Ijāapari chaa ma ne-inaa awara ooi ichi k'ōp'āyo k'āyaara. Mamīda Tachi Ak'ōrēpata ma ne-inaa ichita āramaa oopipari. ⁷ Māgá Tachi Ak'ōre Jaurepa ma ne-inaa awara-awaraa oopipari Cristode ijāapataarāmaa, āchi chik'aripa p'anapataadamerā. ⁸ Abaamaa k'isia k'awaapipari jarateemerā ne-inaa Tachi Ak'ōrepa k'awapi k'inia bi. Awaraarāmaa pipiara k'awapipari Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida, māga jarateemerā. ⁹ Ichiaba Tachi Ak'ōre Jaurepa waapiara ijāapipari Cristode ijāa bimaa, k'awaamerā wāara uchiat'ee Tachi Ak'ōrepa jara bik'a, waide unu-e bi mīda. Ichiaba awaraarāmaa k'ayaa beerā jipapipari. ¹⁰ Ma awara awaraarāmaa ne-inaa oopipari eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Awaraarāmaa jarapipari Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a. Awaraarāmaa k'awapipari eperāpa wāara jaratee bi Cristopa oopi bik'a wa netuarapa oopi bik'a. Awaraarāmaa pedeepipari irua k'awa-e bi pedeede, jarateemerā Tachi Ak'ōre Ūraa māgá pedee bīpa. Awaraarāmaa k'awapipari k'āata jara bi ma eperāpa, pedee irua k'awa-e bita pedeek'āri, jōmaarāpa k'awaadamerā irua jara k'inia bi. ¹¹ Māgá oopari Tachi Ak'ōre Jaurepa. Irua aupaita k'awapipari Cristopa oopi k'inia bi ichide ijāapataarāmaa.

Cristode ijāadak'āri, tachi k'ap'ia apai pik'a p'ani

¹² Irá jarait'ee sāap'eda Tachi Ak'ōre Jaurepa māgá ne-inaa awara-awaraa oopipari Cristode ijāapataarāmaa. Tachi k'ap'ia apai bi mīda, aide nāgee paraa: bīri, poro, jua, t'āri; jāga bee chok'ara. Māga pik'a Cristo apai bi mīda, irude ijāapataarā araa p'anapata iru ome. K'ap'ia apai pik'a p'ani, chok'ara p'ani mīda. ¹³ Tachi ijāapataarā māga p'ani ijāapari chaa Cristode ijāa beek'āri, Tachi Ak'ōre Jaurepa iru araa bapipari perā apemaarā ijāapataarā ome. Auk'a oopari judiorā ome, judio-eerā ome, esclavoorā ome, esclavo-eerā ome. Māga oopari, chok'ara p'ani mīda, apai pik'a p'anadamerā Cristo ome. Mapa tachia poro choopipata ak'ipidait'ee araa p'ani Cristo ome Tachi Ak'ōre Jaure k'aurepa.

¹⁴ Tachi eperā k'ap'iade bi poro, jua, bīri māik'aapa t'āri. Jāgee jōmaarāpa k'aripapata tachia ne-inaa oodamerā. Māga pik'a tachi ijāapataarā chok'ara p'ani mīda, chik'aripa p'anapata Cristo-it'ee ne-inaa oodait'ee. ¹⁵ K'isiadāma

nāgide. Tachi b̄iri pedeeda paara, jarak'aji: “Juapa mi k'āyaara ne-inaa chok'araara oopari perā, mi mak'iara servi-e bi na k'ap'iade.” Māga jarak'aji mīda, at'āri tachi k'ap'iade bi. ¹⁶ Maa-e pirā tachi k'iri pedeeda paara, jarak'aji: “Tau mi k'āyaara pipiara bairā, mi mak'iara servi-e bi na k'ap'iade.” Māga jarak'aji mīda, at'āri tachi k'ap'iade bi. ¹⁷ Tachi k'ap'ia jōma tau pada paara, k'iri wē-e pak'aji ūridait'ee māik'aapa jōma k'iri pada paara, k'ī wē-e pak'aji idait'ee. ¹⁸ Mamīda māga-e. Tachi Ak'ōrepa tachi k'ap'iade nībi jōmaweda biji māgī bimāi, ichia k'isia iru badak'a. ¹⁹ Tachi k'ap'ia jōmaweda b̄iri maa-e pirā jua maa-e pirā tau pada paara, k'ap'ia wēe p'anak'ajida. ²⁰ Mamīda māga-e. Ne-inaa k'ira t'ādoo paraa mīda, ichita k'ap'ia apai bi.

²¹ Tachi k'ap'ia māga bi perā, tachi tau pedee k'awaa bada paara, p'oyaa jara-e pak'aji juamaa: “Mia pi k'inia-e”. Poropa pida p'oyaa jara-e pak'aji b̄irimaa: “Mia pi k'inia-e.” ²² Ma k'āyaara ne-inaa jōma tachi k'ap'iade, mak'iara p'oyaa ooda-e pik'a k'edee paara, auk'a k'aripapata tachi k'ap'ia chok'ai bamerā māik'aapa k'ap'ia pia bamerā. ²³ Ma awara tachi k'ap'iade nībi ūk'uru pia chi-oopata tachi piara unudamerā. Mamīda ūk'uru awaraarāmaa unupi k'iniadak'aa. Mapa wāk'apata p'arupa. ²⁴ Jōdee chi unupi k'inia bita taawa iru p'anapata. Māga oopata Tachi Ak'ōrepata tachi k'ap'ia māga ooda perā, pipiara iadamerā aide nībi mak'iara p'oyaa oo-e pik'a k'edee māik'aapa pia-e pik'a k'edee. ²⁵ Māga ooji tachi k'ap'iade nībi jōma chik'aripa p'anadamerā. ²⁶ Tachi k'ap'iade bi apida p'ua nībeeru pirā, k'ap'ia jōmaweda miapari ma k'aurepa. Jōdee tachi k'ap'iade nībi apida pi-ia unuruta pirā, k'ap'ia jōmaweda o-īadaipari.

²⁷ Ma jōma jara aupadade k'isiadak'āri, k'awa p'ani tachi ijāapataarā Cristo k'ap'iak'a p'ani, iru ome araa p'anapata perā. ²⁸ Tachi Ak'ōrepa tachi k'ap'iade nībi chaa mimia awara-awaraa biji tachi k'aripamerā māik'aapa k'ap'ia pia p'anadamerā. Māga pik'a ichi Jaurepa Cristode ijāapataarāmaa mimia awara-awaraa bipari, ma mimia oo p'anide chik'aripa p'anapataadamerā. Naapiara bipari Jesucristopa jirit'eradaarā pēit'ee ichi ūraa jarateede; ai eere bipari Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jarapataarā; māgī t'ēe bipari Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepataarā; maap'eda ne-inaa oopataarā eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa; k'ayaa beerā jipapataarā; ijāapataarā k'aripapataarā; ijāapataarā ak'ipataarā; pedeeapataarā āchia k'awada-e p'ani pedee. ²⁹ Tachi Ak'ōrepa ijāapataarā jōmaweda jirit'era-e Cristopa pēimerā ichi ūraa jarateede. Ichi-aba jōmaarāmaa ichia jarapi bik'a jarapi-e; jōmaarāpa iru ūraa jarateede-e; jōmaarāpa ne-inaa ooda-e eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa; ³⁰ jōmaarāpa k'ayaa beerā jipada-e; jōmaarāpa pedeeda-e āchia k'awada-e p'ani pedee; jōmaarāpa k'awada-e chi pedeerupa jara k'inia bi ma k'awada-e p'ani pedee. ³¹ Maperā parāpa iididaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa parāmaa madepema pipiara bita bimerā. Māgā pipiara p'anapataadait'ee.

Māgā oo p'ani mīda, mia ak'ipiit'ee sāga wāra pipiara p'anapataadai.

13

Chik'inia p'anapataadaipia bi

¹ Pipiara p'ana k'inia p'ani pirā, chik'inia p'anapataadaipia bi. Tachia eperāarā pedee k'ira t'ādoo pedee p'ani mīda māik'aapa angeleerā pedee paara pedeeruta pijida, pari māga oopata t'āripa awaraarā k'inia iru p'anada-e p'ani pirā. Māga p'anaruta pirā, tachi ma pedee pedeedak'āri, awaraarāpa ūridai campana pariatua chaaparik'a. ² Ichiaba Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jara p'ani mīda māik'aapa k'awa p'ani mīda ne-inaa k'ira t'ādoo, Tachi Ak'ōrepa

waide jara-e bi paara eperāarāmaa, páripí p'anapata awaraarā k'inia iru p'anada-e p'ani pirā. Ma awara audú ijāaruta pijida ee āyaa birutamaa tachia jararutapa; awaraarā t'āripa k'inia iru p'anada-e p'ani pirā, ichi k'inia māga oo p'ani. ³ Ma awara tachia net'aa iru p'ani jōmaweda tee p'ani mīda chupiria chedeerāmaa māik'aapa tachi k'ap'ia paara paapeepiruta pijida Cristode ijāa p'ani k'aurepa, t'āripa awaraarā k'inia iru p'anada-e p'ani pirā, tachi-it'ee wē-e pait'ee Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bidepema, it'ari panadak'āri.

⁴ Tachia wāara awaraarā k'inia iru p'anadak'āri, nāga p'anapata. T'āridepai choopata. Awaraarāmaa ne-inaa pia oopata. Awaraarā unuamaa iru p'anadak'aa, ārapa ne-inaa iru p'ani k'aurepa. Ichiaba tachia ooda jōmaarāmaa jaradak'aa, ārapa k'isiadamerā tachia ne-inaa oo k'awaa p'anapata. Audua p'anadak'aa. ⁵ Chīara k'īraupidak'aa māik'aapa k'īra nejasiapidak'aa. Tachi-it'ee ne-inaa pipiara jiridak'aa. Isapai k'īraudak'aa. K'īra p'u-ua p'anadak'aa tachimaa chīarapa ne-inaa k'achia ook'āri. ⁶ O-īa p'anadak'aa unudak'āri awaraapa ne-inaa k'achia oomaa bi. Jīp'a o-īadaipata irua ook'āri Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidak'a. ⁷ Ma awara chīarapa tachi miapidak'āri, choopata ijāapata perā Ak'ōrepa tachi k'aripait'ee. Ijāapata k'achia p'oyaada. T'āride ichita choopata awaraarā k'inia iru p'anadairā.

⁸ Māgá awaraarā k'inia iru p'anadak'āri Cristopa oopi bik'a, ichita chik'inia para bait'ee. K'awáati na ewari Tachi Ak'ōrepa jarapi bi waa wē-e pait'ee. Ma awara chi pedee bīpa k'awada-e p'ani pedee waa ūrida-e pait'ee. Ichiaba k'isia k'awaa p'anirāpa jarateepata auk'a waa wē-e pait'ee. ⁹ Māgí jōma na ewari wē-e pait'ee, jōdait'ee perā. Tachia waide k'awada-e p'ani jōmaweda Tachi Ak'ōrepa jarapi bi māik'aapa k'isia k'awaa beerāpa jaratee p'ani. ¹⁰ Mamīda Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi jōmaweda oo aupak'āri, waa k'awa k'iniada-e p'anadait'ee irua jarapi bi māik'aapa k'isia k'awaa beerāpa jaratee p'ani, jōmaweda Cristok'a k'awadait'ee perā.

¹¹ Warra weda mi pedeeji māik'aapa k'isia iru baji ne-inaa ooit'ee war-rarāpa oopatak'a. Mamīda chona pak'āri, oo amaaji māgee warra weda ne-inaa oopata. ¹² Na p'ek'au eujāde p'ani misa, jīp'a espejo k'īra t'awaa bide ak'i p'anik'a bi, jōmaweda Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi k'awada-e p'anadairā. Mamīda Cristo ome p'ananadak'āri, jōmaweda k'awadait'ee Cristopa k'awa bik'a, k'awadait'ee perā Tachi Ak'ōrepa tachi k'awa bik'a.

¹³ Maperā ichita ijāadaipia bi Tachi Ak'ōrepa oopari ichia jara bik'a. Ichita ijāadaipia bi Tachi Ak'ōrepa tachimaa teit'ee ne-inaa jōmaweda ichia k'isia iru bi tachi-it'ee, it'ari panadak'āri. Ichita awaraarā k'inia iru p'anadaipia bi Tachi Ak'ōrepa k'inia iru baparik'a. Tachi Ak'ōre-it'ee ma jarada ōpeedepema chi t'ēe jara aupadata pipiara bi jōma apema jara aupada k'āyaara.

14

Chik'aripa p'anadaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a oodait'ee

¹ Māga pipiara bairā Tachi Ak'ōre-it'ee, parāpa awaraarā k'inia iru p'anadaipia bi. Māga oo p'ani misa, iididaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa parāmaa jarapimerā Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a. ² Ma k'āyaara, iidiruta pirā Tachi Ak'ōre Jaurepa parā pedepimerā k'awada-e p'ani pedeede, māgá jarateedak'āri, chi ūrirutaarāpa k'awada-e p'anadai māgí jarateeruta. Tachi Ak'ōrepapai k'await'ee. ³ Jōdee Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapiru pirā irua jarapi bik'a, chi ūrirutaarāpa pia k'awaadait'ee, āchi pedeede ūridait'ee perā. Mapa oo k'inia p'anadait'ee māgí jarateeruta jara p'anik'a māik'aapa t'āri o-īa p'anadait'ee oodak'āri Cristopa oopi bik'a. ⁴ Chi pedee bīpa ichia k'awa-e bi

pedeede pia oo bi ichi-it'ee. Mamīda Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jaraparipa apemaarã ijãapataarã k'aripapari.

⁵ Parã jōmaweda pedeeda paara k'awada-e p'ani pedeede, pia bak'aji. Mamīda pipiara bi Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jaradamerã, wē-e pirã apidaapa mǎgí pedee ūridamerã mǎik'aapa k'awapidamerã apema ijãapataarãmaa.

⁶ Mapa ĩpemaarã, mi parãmaa wāru pirã jarateede k'awa-e bi pedeede, parã k'aripa-e pait'ee. Jōdee wāru pirã Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jarade maa-e pirã Cristo ūraa jarateeru pirã, mǎgá k'awaadai Cristopa oopi k'inia bi.

⁷ Parãpa k'awa p'ani siru chaa k'awaa beerãpa mǎik'aapa arpa chaa k'awaa beerãpa pia chaapata chi ūri p'anirãpa k'awaadamerã chisǎgí sirupa chaada mǎik'aapa chisǎgí arpapa chaada. Mamīda pia chaa k'awa-e bipa chaak'āri, k'achia ūridai mǎik'aapa pia k'awada-e pai chisǎgí siru wa chisǎgí arpa. ⁸ Ichiaba soldaorãpa trompeta ateepta jura chōonadak'āri. Chi chaa k'awaa bipa chaapari soldaorã chōode uchiadamerã. Mamīda mǎgipa pia chaa-e pirã, soldaorã chōode uchiada-e pai, k'awada-e p'anadairã āchia ūri p'ani k'āata jara k'inia bi. ⁹ Mǎga pik'a bi parã ome. K'awada-e p'ani pedeede pedee p'anadak'āri, chi ūrirutaarãpa k'awada-e pai parãpa jaratee k'inia p'ani. Pipiara bak'aji pǎchi ituaba pedeedap'edaa paara. ¹⁰ Wāara na p'ek'au eujãde eperãarã pedee chok'ara awara-awaraa pedee p'ani. Ma pedee pedeeepataarãpa pia k'awapata āchi pedee ūridak'āri. ¹¹ Mamīda mia mǎgí pedee ūri-e bi pirã, k'īra tewaraak'a bai mǎgí pedeeperi ome, p'oyaa ūri-e bairã mǎgí pedee. ¹² Mǎga bi parã ome ichiaba. Maperãpi iidi k'inia p'ani pirã Tachi Ak'ōre Jaurepa parãmaa ne-inaa oopimerã, iididaipia bi ne-inaa k'aripadait'ee apemaarã ijãapataarã.

¹³ Mamīda iidi k'inia p'ani pirã Ak'ōrepa pedeeperimã k'awada-e p'ani pedeede, mǎgara ichiaba iididaipia bi k'awapimerã k'āata jara k'inia bi mǎgí pedee. Mǎgá awaraarãmaa jaratedai. ¹⁴ Mia it'aa t'īru pirã k'awa-e bi pedeede, mi jaurepapai k'awa bi k'āata jara k'inia bi, araa bapari perã Tachi Ak'ōre Jaure ome. Mamīda michi k'īsiade k'awa-e bi. ¹⁵ Mǎgara mia ĩsǎga ooima? Jaurepapai it'aa t'īit'ee mǎik'aapa k'ariit'ee mia k'awa-e bi pedeede. Mamīda ma k'āyaara pipiara it'aa t'īpariit'ee mǎik'aapa k'aripariit'ee mia k'awa bi pedeede. ¹⁶ Pia pida mǎga ooru pirã, eperã pi ik'aawa su-ak'i bipa auk'a k'awaait'ee pia gracias jara bi mǎik'aapa k'ari bi. Mǎgá pi ome auk'a iru it'aa t'īi gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. ¹⁷ Jōdee pia it'aa t'īru pirã k'awa-e bi pedeede, pia bi mīda Tachi Ak'ōre k'īrapite, pi ik'aawa p'anirã maarepida k'aripa-e bi.

¹⁸ Tachi Ak'ōre k'īrapite mi o-īa bi, mia parã k'āyaara pedee chok'araara pedeeperi perã, mia k'awa-e bi pedeede. Mǎga ooi Tachi Ak'ōre Jaurepa mǎga oopipari perã. ¹⁹ Mamīda apemaarã ijãapataarã ome bak'āri it'aa t'īit'ee Tachi Ak'ōremaa, mi-it'ee pipiara bi pedeeit'ee pedee joisomaapai arii p'anirã pedeede, pedee diez mil pedeei k'āyaara ārapa k'awada-e p'ani pedeede.

²⁰ Maperã ĩpemaarã, warra chak'eerāk'a k'īsianáati. Ārak'a p'ana k'inia p'ani pirã, p'anadaipia bi warra ewaa t'odak'a; audua-ee. Pia k'īsiati chonaarãpa k'īsiapatak'a. ²¹ K'īrãpáti Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Tachi Ak'ōrepa jara bi: "Mia Israel pidaarãmaa pedeeit'ee k'awada-e p'ani pedeede k'īra tewaraarã it'aideepa. Mamīda ma Israel pidaarãpa k'awa p'anadait'ee mīda mia mǎga oopi bi, at'āri mi pedee ūri k'iniada-e p'anadait'ee." '

(Is 28.11-12)

22 Tachi Ak'õrepa m̄ga jarada per̄a, n̄ga k'awaadai. Ij̄adadak'aa beer̄apa unuruta pijida Tachi Ak'õre Jaurepa par̄amaa pedee-pimaa bi p̄chia k'awada-e p'ani pedee, ma Israel pidaar̄ak'a ārapa ūri k'iniada-e pait'ee. J̄odee ij̄apataar̄apa m̄ga unudak'āri, ūridait'ee, k'awada-e p'ani m̄da k'āata jara k'inia bi. Mam̄da ma k'āyaara par̄apa jararuta pir̄a Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a āchi pedee, audup̄ara ūri k'inia p'anadait'ee, ūridait'ee per̄a āramaa Cristopa oopi k'inia bi. M̄ga bi ij̄adadak'aa beer̄a ome ichiaba. 23 K'ĩsiati n̄gide. Par̄a cheepurudak'āri it'aa t'ĩdait'ee, par̄adepema ūk'uru pedee-maa p'aneeruta pir̄a k'awada-e p'ani pedee m̄ik'aapa m̄ga p'anide t'ĩuru pir̄a eper̄a ij̄ak'aa bi maa-e pir̄a Tachi Ak'õre Ūraa waide k'awa-e bi, ichia k'ĩsiai par̄a j̄omaweda k'ĩra k'awa-ee para bi. 24 J̄odee eper̄a ij̄ak'aa bi maa-e pir̄a Ak'õre Ūraa waide k'awa-e bi t'ĩuru pir̄a Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jara p'anide, ūri ichia p'ek'au k'achia oopari Tachi Ak'õre k'ĩrapite. 25 Maap'eda m̄gide k'ĩsiak'āri, t'āri p'uadarii m̄ik'aapa ij̄ai, wa ij̄a-e pai. Maap'eda bedabaidarii Tachi Ak'õremaa it'aa t'ĩit'ee m̄ik'aapa jarait'ee: “W̄ara Tachi Ak'õre nama par̄a ome bapari.”

Chip'edaidak'āri, ne-inaa j̄oma k'ĩra j̄ip'a oodaipia bi

26 M̄pai ipemaar̄a, n̄ga oodaipia bi chip'edaidak'āri it'aa t'ĩdait'ee. Ūk'uruur̄apa Ak'õre k'ari k'aridaipia bi. Awaraar̄apa Cristo ūraa jarateedaipia bi maa-e pir̄a Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jaradaipia bi. Awaraar̄apa k'awada-e p'ani pedee pedee-daipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Awaraar̄apa m̄ḡi pedee jara k'inia bi j̄omaar̄amaa k'awapidaipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Ma j̄omaweda oodaipia bi ij̄apataar̄a chik'aripa p'anadamer̄a. 27 Ma k'awada-e p'ani pedee pedee-pataar̄a pedee-daipia bi aba-abaa, om̄e maa-e pir̄a õpee pedee aaparutamaa. Maap'eda m̄ḡi pedee k'awapataar̄apa j̄omaar̄amaa k'awapidaipia bi ārapa jaradap'edaa. 28 Apida w̄e-e pir̄a m̄ḡi pedee k'awaapiit'ee k'āata jara k'inia bi, m̄gara chi m̄ḡa pedee bi waa pedeeik'araa bi. Ma k'āyaara ichi t'āridepai pedeeipia bi ichi-it'ee m̄ik'aapa Tachi Ak'õre-it'ee. 29 M̄ḡa ichiaba Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jarapataar̄apa pedee k'inia p'ani pir̄a, pedee-daipia bi aba-abaa, om̄e maa-e pir̄a õpee pedee aaparutamaa. Apemaar̄apa ūridaipia bi ārapa jararuta, k'awaadait'ee w̄ara Tachi Ak'õrepa jarapida wa m̄ga-e. 30 Abaapa Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jara bi misa, awaraapa pedee k'inia bi pir̄a jarapida awara, m̄gara ma naa pedee badapa chi t'ēepemamaa pedeeipiia bi. 31 M̄ga oo p'ani pir̄a, j̄omaar̄a pedee k'inia p'anir̄a pedeedait'ee, apemaar̄a ij̄apataar̄apa k'awaadamer̄a j̄omaweda Tachi Ak'õrepa āramaa jara k'inia bi. 32 Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jara bipa pariatua pedeeik'araa bi. J̄ip'a pedeeipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa m̄ga oopi bak'āri. 33 M̄ga oodaipia bi Tachi Ak'õrepa ne-inaa pariatua oopik'aa per̄a. Oodaipia bi awaraa p'uurudepema ij̄apataar̄apa oopatak'a.

34 Mapa ichiaba chip'edaidak'āri it'aa t'ĩdait'ee, w̄eraar̄a k'ĩup'ee p'anadaipia bi, jarateepataar̄a m̄ik'aapa Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jarapataar̄a pedee p'ani misa, Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bair̄a āchi imik'ĩraar̄a jua ek'ari p'anapataadaipia bi. 35 Mapa ārapa ne-inaa iidi k'inia p'ani pir̄a, iidaipia bi āchi imik'ĩramaa teeda panadak'āri. Pia-e bi pariatua pedeedamer̄a, awaraar̄a pedee p'ani misa.

36 Auk'a k'ĩsiada-e p'ani pir̄a, k'ir̄ap̄ati par̄amaa ij̄apii naaweda Tachi Ak'õrepa awaraar̄amaa ij̄apiji m̄ik'aapa k'awapiji ichia oopi k'inia bi chip'edaidak'āri. Maper̄a k'ĩrak'aupai p̄chia oo k'iniata oodai, Tachi Ak'õrepa k'awapida oodai k'āyaara. 37 Apida k'ĩsia bi pir̄a ichiata Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jarapari, maa-e pir̄a ne-inaa awara oopari Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a, k'awaaipia bi Tachi Ak'õrepa mimaa jarapiji j̄oma na p'ādade jara bi.

Mapa oopia bi na ũraade jara bik'a. ³⁸ Mamĩda mǎgĩ eperāpa jara bi pirā mia na p'ā bide jarateemaa bi michi k'ĩsiadoopa, irua jara bi ũridaik'araa bi.

³⁹ Mǎpai ĩpemaarā, audupĩara iididaipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa jarapimerā Ak'õrepa jara k'inia bi ijāapataarāmaa. Mǎga nide abaapa pedee k'inia bi pirā ichia k'awa-e bi pedeede, pedeenaapáde adaik'araa bi. ⁴⁰ Mamĩda ne-inaa jōma oodaipia bi Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, pariatua oodai k'āyaara.

15

Jesucristo piup'eda, chok'ai p'irabaida

¹ ĩrā ĩpemaarā, k'irāpapiit'ee mia naaweda jarateeda; jōma Jesucristopa ooda tachi k'aripait'ee atuanaadamerā. Parāpa mǎgĩ jarateeda ijāajida; mǎgita at'āri ijāa p'ani. ² Ma jarateeda k'aurepa Tachi Ak'õrepa parā o k'achiadeepa k'aripa ata wā. Mapa aide ijāapataadaipia bi. Mǎga-e pirā, pāchi k'inia ijāajida.

³ Ma jarateeda k'awaap'eda, mia parāmaa jarateejĩ, jarateeda pipĩara bairā. Nǎga bi: Cristo piuji tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee, Tachi Ak'õre Ũraa p'ādade jara bik'a. ⁴ Ma piuda t'ēpai, mǎu te uriade iajida mǎik'aapa ewari õpeemaa chok'ai p'irabaiji, Tachi Ak'õre Ũraa p'ādade jara bik'a. ⁵ Ma t'ēpai ichia unupiji Pedromaa, maap'eda chi apemaarā k'õp'āyoorāmaa, ichi ome nipapatap'edaa na p'ek'au eujāde bi misa. ⁶ Ai t'ēpai unupiji quinientos audú see nĩbada ijāapataarāmaa. Mǎgidepema ũk'urupai jai-idaa p'ani, mamĩda chi apemaarā at'āri chok'ai p'ani. ⁷ Ai t'ēpai unupiji Santiagomaa. Maap'eda unupiji ichia ũraa jarateede pēida eperāarāmaa.

⁸ Maap'eda, jōmaarā t'ēe, mĩmaa ichiaba unupiji, ai naaweda mi k'achia baji mĩda. ⁹ Mǎga ooji mi jōmaweda apemaarā pēida k'āyaara ek'ariara bi mĩda. Mi-it'ee piara bak'aji Tachi Ak'õrepa mi jirit'era-e pada paara, mia Cristode ijāapataarā miapipachi perā. ¹⁰ Mamĩda Tachi Ak'õre t'āri pia bapari perā, mi k'aripaji. Maperā mi apemaarā pēida k'āyaara mimiara bapari. Mimiak'aa michi k'ĩradoopa. ĩp'a Tachi Ak'õrēpata mĩmaa nǎgĩ mimia oopipari Cristo-it'ee. ¹¹ Mi āra k'āyaara audú mimiapari mĩda, taipa auk'a jarateepata, ma-it'ee Cristopa tai pēida perā. Mǎgĩ jarateedata parāpa ijāajida.

Tachi Ak'õrepa piudap'edaarā chok'ai p'irabaipipari

¹² Parāpa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa Cristo chok'ai p'irabaipiji, taipa mǎga jarateedap'edaa perā. Mǎga bita, ¿sǎap'eda ũk'uru parā t'āide p'anĩrāpa jara p'anima eperāarā piudap'eda chok'ai p'irabaidak'aa? ¹³ ¡K'ĩsĩatĩ! Tachi Ak'õrepa eperāarā p'oyaa p'irabaipi-e pirā, mǎgara Cristo jida p'irabaipi-e pak'aji. ¹⁴ Mǎgara páripi taipa jarateepata Jesucristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Parāpa pida pāchi k'inia irude ijāa p'ani. ¹⁵ Ma awara mǎĩrāpa jara p'ani wāara pirā, tai seewa-idaa p'ani, parāmaa jarateedap'edaa perā Tachi Ak'õrepa Cristo p'irabaipiji. ¹⁶ Mǎĩrāpa k'ĩsia p'anik'a Tachi Ak'õrepa eperāarā p'oyaa p'irabaipi-e pirā, mǎgara Cristo jida p'oyaa p'irabaipi-e pak'aji. Mǎgara Cristo at'āri piu bak'aji. ¹⁷ Ma awara Tachi Ak'õrepa Cristo p'irabaipi-e paji pirā, mǎgara parāpa páripi ijāa p'ani Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa pāchia p'ek'au k'achia oopata wēpapii. ¹⁸ Mǎgara awaraa Cristode ijāapataarā jai-idaadap'edaarā auk'a atuak'ajida. ¹⁹ Ma jōma wāara pirā mǎik'aapa na p'ek'au eujādepai Cristode ijāa p'ani pirā, ¡tachi jōmaarā k'āyaara chupĩriara p'ani!

²⁰ Mamĩda mǎga-e. ¡Tachi Ak'õrepa wāara Cristo chok'ai p'irabaipiji! Cristo naapĩara ichita chok'ai bapariit'ee, piup'eda mǎik'aapa p'irabaip'eda. Ma awara Tachi Ak'õrepa mǎga ooda perā Cristo ome, k'awa p'ani tachi jida ichiaba chok'ai p'irabaipiit'ee, Cristode ijāapata perā. ²¹ K'ĩsiadáma nǎgide.

Eperāpa k'achia ooda k'aurepa, na p'ek'au eujādepemaarā jōmaweda piu-pata. Jōdee Tachi Ak'ōrepa awaraa eperā chok'ai p'irabaipida k'aurepa, jōmaweda irude ijāapataarā auk'a chok'ai p'irabaipiit'ee. ²² Pia jarait'eera, Adán k'aurepa jōmaarāta piupata. Jōdee Cristo k'aurepa jōmaweda irude ijāapataarā jai-idaadap'eda, chok'ai p'irabaidait'ee. ²³ Mamīda p'irabaidait'ee Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bik'a. Cristo naapiara p'irabaipiji. Maap'eda Cristo cheru ewate irude ijāapataarā auk'a p'irabaipiit'ee. ²⁴ Ma t'ēepai na p'ek'au eujā jōit'ee. Cristopa netuaraarā māik'aapa Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa iru p'anīrā, chi na p'ek'au eujādepema poro waibiaarā jōmaweda p'oyaak'āri, māgīrā ichi Ak'ōre jua ek'ari biit'ee. ²⁵ Māga pait'ee Cristo na eujā poro waibia pait'ee perā, Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa iru p'anīrā jōma birumaa ichi Ak'ōre jua ek'ari. ²⁶ Māgá ook'āripi, eperāarā waa piuda-e pait'ee. ²⁷ K'awa p'ani Cristota na p'ek'au eujā poro waibia, Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa p'ādade jara bairā:

‘Ne-inaa jōmaweda pi jua ek'ari biji: eperāarā, angeleerā māik'aapa netuaraarā paara.’ (Sal 8.6)

Tachi Ak'ōre aupaita Cristo jua ek'ari ba-e. ²⁸ Māgá Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa iru p'anīrā p'oyaap'eda, Tachi Ak'ōre Warrapa ooit'ee ichi Ak'ōrepa oodak'a ichi ome, nejōmaata iru jua ek'ari bik'āri. Irua nejōmaata biit'ee ichi Ak'ōre jua ek'ari, ichi k'ap'ia paara, Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiaara beemerā.

²⁹ Ichiaba nāga k'awa p'ani Cristode ijāapataarā jai-idaadap'eda, chok'ai p'irabaidait'ee. P'irabaida-e pirā, ¿sāap'eda eperāarā ūk'uruurāpa poro choopipatama ijāapataarā jai-idaadap'edaarā pari, chi araada-e padap'edaarā poro choopidait'ee jai-idaadai naaweda? ¡Māgí jai-idaadap'edaarā p'irabaida-e pirā, páripi āra pari poro choopipata! ³⁰ Ma awara ijāapataarā p'irabaida-e pirā, ¿sāap'eda tai jarateede wāpatama, chi wārutamaa tai k'īra unuamaa iru p'ani mīda? ³¹ Wāara ewari chaa mi peedait'ee iru p'ani, jarateepari perā Cristopa ooda jōmaarā k'aripait'ee. Mamīda wāara mi o-īa bi k'awa bairā parāpa Jesucristode ijāa p'ani. ³² Ma awara Cristode ijāapataarā p'irabaida-e pirā, páripi mi perá piuji Éfeso p'uurudepemaarā juapa. Māgīrā ne-animalaarā k'achiarāk'api p'ani. Wāara chok'ai p'irabaida-e pirā, māgara p'anadáma nāgí jarapatak'a:

‘Nek'odáma, ne-inaa todáma māik'aapa tachia oo k'iniata oodáma, taarā-e perā jōdait'ee.’ (Is 22.13)

³³ ¡Māga-e! Apidaamaa k'ūrapináati. Wāara jara p'ani nāga jaradak'āri: “K'ōp'āyo meraa bi pirā k'achia oopataarā ome, auk'a oodai.” ³⁴ ¡Pia k'īsiati māik'aapa ak'īti k'īsia k'awaa pik'a p'anīrā parā t'āide! P'ek'au k'achia oonáati āchia oo p'anik'a jaradak'āri Cristode ijāapataarā p'irabaida-e pait'ee. ¡Māga jaratee p'anīrāpa waide Cristode ijāada-e p'ani! Mia māga jara bi parā k'īra nejasiapiit'ee.

Sāga Tachi Ak'ōrepa piudap'edaarā p'irabaipiit'ee (2 Co 5.1-5)

³⁵ ¿Nāga iidi k'inia p'ani-ek'ā? “¿Sāga Tachi Ak'ōrepa piudap'edaarā p'irabaipiit'eema? ¿Sāga baima chi k'ap'ia p'irabaida?” ³⁶ Wāara māga iidi k'inia p'ani k'īsia k'awada-e p'anadairā. ¿Parāpa nāgí k'awada-e p'anik'ā? Trigo tau maa-e pirā awaraa net'atau uudak'āri, eujāde beraudaipari, t'ono wāru misa. ³⁷ Chi k'arra uudak'aa. Jīp'a chi tauta uupata, trigodee wa awaraa net'ataudee. ³⁸ Māgí uup'eda, Tachi Ak'ōrepa t'onopipari trigo k'arra wa ne-inaa awaraa, ichia k'īsia iru badak'a net'atau k'īra t'ādoo ewaa ook'āri. ³⁹ Māga

ooji awaraa ne-inaa chok'ai bee ome ichiaba. Ichia k'isia iru badak'a k'ap'ia k'ira t'adoo ooji eperaarade, ne-animalaarade, ipanaarade maik'aapa chik'ode, magá achi k'ap'ia awara-awaraa iru p'anadamerã. ⁴⁰ Ichiaba biji ne-inaa pajade ichia k'isia iru badak'a, na p'ek'au eujãdepema ne-inaa awara. Magí chaachaa ichi k'ira wãree biji. Mamãda auk'a bi-e paji. ⁴¹ Ma k'ira wãree awara-awaraa biji nãgá: ak'orejiru urua awara bi atane idaa ome maik'aapa atane idaa lucero idaa ome awara bi. Ichiaba lucero chaa urua awara bee.

⁴² Magá Tachi Ak'orepa ne-inaa awara-awaraa oodak'a na eujãdepema maik'aapa pajãdepema, maga pik'a ichiaba awara oot'ee eperã piuda k'ap'ia chok'ai p'irabaipik'ari. Piuda k'ap'ia iadak'ari, mik'iadaipari. Jodee chok'ai p'irabaida k'ap'ia waa piuk'aa. ⁴³ Ma awara magí piuda k'ap'ia k'achia bapari mik'iadaipari perã. Jodee chi chok'ai p'irabaida k'ap'ia k'ira wãree bait'ee. Piuda k'ap'ia p'oyaa mimik'ak'aa. Jodee chok'ai p'irabaida k'ap'ia ne-inaa k'ira t'adoo oot'ee, Cristopa chok'ai p'irabaida t'ee oodak'a. ⁴⁴ Eperãpa k'ap'ia iru bairã na p'ek'au eujãde bi misa, magara ichiaba k'ap'ia iru bait'ee Ak'ore truade. Na eujãdepema k'ap'ia piuk'ari, iapata mik'iadaimerã. Mamãda t'epai Tachi Ak'orepa p'irabaipik'ari, it'aripema k'ap'ia papiit'ee.

⁴⁵ Tachi Ak'ore Ūraa p'adade jara bi:

'Tachi Ak'orepa eperã ook'ari, iru k'ide jãrap'uaji chok'ai beemerã.' (Gn 2.7)
Ma eperã Adán paji. Mamãda Cristo jida t'ijarapata Adán chi t'epema, Tachi Ak'orepa ichiaba iru chok'ai p'irabaipida perã ichi truade ichita bapariimerã. Ma awara Tachi Ak'orepa Cristo biji irude ijãapataarã chok'ai p'anapipariimerã. ⁴⁶ Tachi k'ap'ia naapema Adán k'ap'iak'a bi, na p'ek'au eujãdepema perã. Jodee tachi t'epema k'ap'ia bait'ee chi t'epema Adán apata k'ap'iak'a, Ak'ore truadepema perã. ⁴⁷ Chi naapema Adán yoorodee ooda paji. Mapa na p'ek'au eujãdepema paji. Jodee chi t'epema Adán it'aripema paji. Mata cheji na p'ek'au eujãdee. ⁴⁸ Na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'ap'ia iru p'ani naapema Adanpa iru badak'a, irudeepa uchiadap'edaa perã. Jodee it'aa wãrutarãpa k'ap'ia iru p'anadait'ee Cristopa iru bik'a, ichideerã perã. ⁴⁹ Magá na eujãdepema k'ap'iaide p'ani misa, Adán bapatak'a p'anapata. Mamãda it'aripema k'ap'iaide p'anadak'ari, Cristo baparik'a p'anapataadait'ee.

⁵⁰ Ma joma jara aupadade k'isiadak'ari, parãpa k'awaadaipia bi na p'ek'au eujãdepema k'ap'ia p'oyaa t'ik'aa Tachi Ak'ore eujãde, ne-inaa mik'iadaipari mama t'ik'aa perã.

⁵¹ Mamãda uriti, mia jarait'ee perã ne-inaa Tachi Ak'orepa eperãarãmaa waide jara-e bi. Ijãapataarã jomaweda piuda-e pait'ee. Mamãda wãara jomaweda k'ap'ia awara padait'ee. ⁵² Magá padait'ee isapai, tachi tau p'inaru jãak'aata. Maga nide it'aripema trompeta jãwaak'ari, Cristode ijãa jai-idaadap'edaarã jomaweda p'irabaidait'ee maik'aapa tachi chok'ai p'anãrã k'ap'ia jida awara pak'oodaridait'ee. ⁵³ Maga pait'ee na p'ek'au eujãdepema k'ap'ia p'oyaa wã-e perã Tachi Ak'ore eujãdee. Mapa magá it'aripema k'ap'iaata padait'ee, aide uchiadamerã iru eujãde. ⁵⁴ Magá tachi k'ap'ia jomaweda it'aripema k'ap'ia padaik'ari, unudait'ee Tachi Ak'ore Ūraa p'adade jara bik'a:

'Tachi Ak'orepa jomaweda p'oyajaji. Maperãpi ichia chok'ai p'irabaipidaarã waa piuda-e pait'ee.' (Is 25.8)

⁵⁵ Mapa ijãapataarãpa jomaweda jaradaipia bi Tachi Ak'ore Ūraa p'adade jara bik'a:

'Tachi Ak'ore jomaarã k'ãyaara waibiara bi, tachi chok'ai p'anapipari perã, waa piuda-e pait'ee. Ma awara waa k'isia p'ua k'isiadak'aa, waaweeda-e p'anadairã miadait'ee tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.' (Os 13.14)

⁵⁶ Māga jaradaipia bi eperāarā piupata perā āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. K'awa p'ani jōmaweda p'ek'au k'achia eperāarāpa oopata, ma jōma jara bairā Tachi Ak'ōre Ūraa Moisemaa p'āpidade. ⁵⁷ Mamīda Jesucristo piuda perā tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee, māik'aapa chok'ai p'irabaida perā, tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji. Maperā it'aa t'īpata Tachi Ak'ōremaa gracias jaradait'ee. ĩruta jōmaarā k'āyaara waibiara bi, irua k'īsia iru bada perā Tachi Waibia Jesucristo pēiit'ee tachi k'aripade!

⁵⁸ Maperā ĩpemaarā k'iniarā, mia jarateeda ijāa p'anapatāati. Ma awara ichita óoti Cristopa oopi bik'a, k'awa p'anadairā māga oodak'āri, pari ne-inaa ooda-e pait'ee.

16

Ijāapataarā-it'ee p'arat'a p'edap'edaa

¹ ĩrá jarait'ee sāga p'arat'a p'edaipia bi pēidait'ee apemaarā ijāapataarā-it'ee. Óoti mia jaradak'a Galacia eujādepema ijāapataarāmaa, āchi it'aa t'īpata chaa. ² Tomia ewate parā chaachaa p'arat'a awara bidaipia bi, parāmaa p'aa p'anidepema. P'arat'a waibia p'aa p'ani p'irā, waibia awara b'iti. Mamīda mak'iaara p'aada-e p'ani p'irā, ma ĩak'a awara bidai. Māga oodaipia bi ewaa p'arat'a p'enaadamerā mi panak'āri. ³ Ma awara ĩirit'eradaipia bi parā t'āidepemaarā, ma p'arat'a p'edap'edaa ateedamerā Jerusalendee. Māpai mi parāmāi panak'āri, k'art'a p'ā pēiit'ee āra ome Jerusalendee, ijāapataarāpa k'awaadamerā wāara mairā parāpa ĩirit'erada. ⁴ Māga-e p'irā, mi jida auk'a āra ome wāi.

Pablopa k'īsia iru bada Corinto p'uurudee wāit'ee

⁵ Mi wāit'ee Macedonia eujādee ijāapataarā ak'ide. Ma t'ēpai wā k'inia bi Corinto p'uurudee parā ak'ide. ⁶ K'īsia bi taarāit'ee parā ome p'usa t'ojara wāyaarumaa. Māga ooru p'irā, k'inia bi mi k'aripadamerā jāmāik'aapa wāk'āri. ⁷ Arak'atia wiibai k'inia-e parāmāi. ĩp'a taarā bee k'inia bi, Tachi Ak'ōrepa māga k'inia bi p'irā. ⁸ Nāgaweda k'īsia bi beeiit'ee nama Éfeso p'uurude Pentecostés fiesta parumaa. ⁹ Nama at'āri bee k'inia bi nāpema chok'araarāpa mia jaratee bi ūri k'inia p'anadairā. Mapa jaratee nābait'ee, chok'ara Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa iru p'anāirāpa māgá jarateepi k'iniada-e p'ani mīda.

¹⁰ Timoteo panak'āri parāmaa, auteebai pedéeti iru ome, iru mi ome auk'a Cristo mimia oopari perā. ¹¹ Iru oo iru p'anadaik'araa bi. Ma k'āyaara pia ak'i p'anāti māik'aapa k'aripāti, o-īa chemerā apemaarā ijāapataarā ome mia nīmaa bīmāi.

¹² Parāpa iidi pēijida sāapai tachi ĩpema Cristo k'aurepa Apolo parāmaa wāit'ee. Mia jaraji wāmerā apemaarā ome parā ak'ide. Mamīda na wādade wā k'inia-e paji. Jua pari bak'ārita wāit'ee.

Pablopa jarada na k'art'a p'ā auparude

¹³ K'īrak'aupai apidaapa parā k'achiade baaipidai. Cristode ijāapatāati mia jarateedak'a māik'aapa oopatāati Cristopa oopi bik'a. Pia choopatāati Cristode ijāa p'anide. ¹⁴ Ma awara parāpa oo p'ani jōmaweda chik'inia oopatāati.

¹⁵ K'awa p'ani Estéfanos ichi te pidaarā ome naapiara Cristode ijāajida Acaya eujāde. Ārapa apemaarā ijāapataarā k'aripapata. ¹⁶ Maperā mia k'inia bi āra pāchi poroorāk'a iru p'anadamerā māik'aapa māgá ichiaba iru p'anadamerā apemaarā ijāapataarā ārak'a k'aripapata.

¹⁷ Mi o-īa bi chedap'edaa perā Estéfanos, Fortunato māik'aapa Acaico mi k'aripade parā pari. ¹⁸ Ārapa mi o-īapi chejida parā o-īapidap'edaak'a. Mapa āra pari Tachi Ak'ōremaa gracias teedāma.

¹⁹ Ásia eujãdepema ijãapataarãpa salude pëiruta. Ichiaba salude pëiruta Aquilapa Priscila ome mãik'aapa ãchi tede cheepurupata ijãapataarãpa.

²⁰ Nãpema ijãapataarãpa auk'a salude pëiruta. Parã saludaadak'ãri, chik'inia saludaapatáati.

²¹ Mi, Pablopa nãgí salude p'ãru michi juadoopa.

²² Eperã apidaapa Jesucristo k'iniada-e p'ani pirã, Tachi Ak'õrepa mãgí k'achia ooit'ee. Tachi Waibia Cristo, jisapai chéji!

²³ Mia k'inia bi Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'i bapariimerã. ²⁴ Parã jõmaweda k'inia iru bi Jesucristodeerã perã.

Mãgapai paji.

2 CORINTIOS

San Pablopa K'art'a T'ēepema P'ãda Corinto P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. Na k'art'a p'ãk'ãri Corintodepema ijãapataarãmaa, Macedonia eujãde baji. Na k'art'a p'ãji k'awaak'ãri Corintodepema ijãapataarã t'ãide pedee k'achia jaradap'edaa iru ãp̄ite. K'irãpapi bi ichi Cristopa jirit'erada mãik'aapa k'ĩra jĩp'a nipada ãra t'ãide jaratee nipak'ãri. Awaraa k'art'a p'ãda k'ãyaara, na k'art'ade Pablopa jĩp'a jara bi ichi t'ãridepai k'ĩsia iru bada.

Naapiara jara bi ichi chup̄iria nĩbada, Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee jarateepari k'aurepa (cap. 1.1-11). Jara bi sãap'eda audú itria pedee p'ãji ãramaa (caps. 1.12-2.4); ĩrã sãga o-ĩa bi ãradepemapa ne-inaa k'achia oopata oo amaada perã mãik'aapa iru ũraadak'a oodap'edaa perã (cap. 2.5-17). Jara bi Ak'õrepa ũraa chiwidi jara p̄eida Cristo k'ap'ia pari (caps. 3.1-4.6); sãap'eda ijãapataarãpa waaweedaik'araa bi piudait'ee (caps. 4.7-5.10); sãga Ak'õrepa ichi t'ãri auk'a bĩpari ijãapataarã t'ãri ome (caps. 5.11-6.13) mãik'aapa Corinto p'uurudepemaarãpa ijãadap'edaa (caps. 6.14-7.16). Ma Corintodepema ijãapataarã nepirade p'anadak'ãri, k'ĩsiada-e paji awaraa ijãapataarã k'aripadait'ee. Maperã Pablopa jara bi p'arat'a p'e atadamerã tee p̄eidait'ee Judeadepema chup̄iria beerãmaa (caps. 8-9). Ma eere Pablopa p'anau bi ichi imiateedap'edaarã. Jara bi sãga Cristopa ichi jirit'eraji mãik'aapa sãap'eda Corintodepema ijãapataarãpa iru ũraa ũridaipia bi, ãchi t'ãidepema seewa jarateepataarã ũridai k'ãyaara (caps. 10.1-13.10). T'ēepai jara bi ichia k'inia bi ãra k'ãiwee, chik'inia p'anapataadamerã (cap. 13.11-14).

Salude p̄eida

¹ Mĩ, Pablopa na k'art'a p'ã p̄eiru Jesucristode ijãapataarãmaa, Corinto p'uurude p'ani mãik'aapa jõma Acaya eujãde p'ani. Tachi ĩpema Cristo k'aurepa, Timoteopa ichiaba salude p̄eiru parãmaa. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraji Jesucristopa mi p̄eimerã jarateede ichia oopi k'inia bi eperãarãmaa. ² Mapa mia k'inia bi Tachi Ak'õrepa Tachi Waibia Jesucristo ome parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgã parã k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Tachi Ak'õrepa Cristode ijãapataarã k'aripapari

³ ĩWãara, Tachi Ak'õre, Tachi Waibia Jesucristo Ak'õre, jõmaarã k'ãyaara waibia bi! Ichia tachi chup̄iria k'awaapari mãik'aapa ichiata tachi t'ãri o-ĩapipari. ⁴ Mãgã oopari tai jarateepataarãmaa, chup̄iria jõnide. Ichia tai mãgã k'aripapari, taipa, jõdee, awaraarã auk'a k'aripadamerã ãra chup̄iria jõnadak'ãri. ⁵ Eperãarã ũk'uruurãpa Cristo k'ĩra unuamaa iru p'anajida irua jarada k'aurepa. Mãgã ĩrã awaraarãpa tai auk'a k'ĩra unuamaa iru p'ani taipa jarateepata k'aurepa. Mamĩda Cristopa tai k'aripapari choodamerã. Waapiara ãchia tai mãga iru p'ani pirã, waapiara Cristopa tai t'ãri o-ĩapiit'ee. ⁶ Wãara, chup̄iria jõneeruta p̄ijida Cristopa jarada jarateepata k'aurepa parãmaa, tai o-ĩa p'ani. Tai mãgã p'anadai ma jarateepata k'aurepa parã o k'achiadeepa uchiadap'edaa perã. Ma awara Tachi Ak'õrepa tai t'ãri o-ĩapi bik'a chup̄iria jõnide, auk'a parã t'ãri o-ĩapiit'ee parã auk'a chup̄iria jõneedak'ãri. Irua mãga ooit'ee parãpa choodak'ãri taipa choopatak'a. ⁷ Maperã taipa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa tai k'aripaparik'a chup̄iria jõnide, parã auk'a k'aripait'ee mãgã jõnadak'ãri.

⁸Ɔpemaarã, parãmaa mia k'irãpapi k'inia bi mi chupiria nĩbada Ásia eujãde. Mãga nĩbak'ãri, perã choo-e paji. T'ãri ma-ãri nĩbaji. ⁹ Wãara, k'ĩsijaji madeepa chok'ai uchua-e pai. Mamĩda Ɔrã k'awa bi mãga paji mia ijãanaamerã michi k'iradoopa chupiria nĩbideepa uchua. Jĩp'a Tachi Ak'õrẽpata uchiapii. Ichua mãgã k'aripai ichi jõmaarã k'ãyaara waibiara bairã. Ɔrua aupaita piudap'edaarã chok'ai p'irabaipipari! ¹⁰ Wãara, mi piudak'a baji. Mamĩda Ak'õrepa mi k'aripa ataji madeepa. Mapa mia k'awa bi waya mãgadaru pirã, waya mi k'aripait'ee, mi k'õp'ãyoorã jida auk'a. ¹¹ Parãpa ichiaba tai k'aripadai, it'aa t'ĩruta pirã tai pari. Mãga ooruta pirã, chok'araarãpa o-ĩa grãcias jaradait'ee Tachi Ak'õremaa, unudak'ãri irua ne-inaa pia ooru tai k'aripait'ee parãpa it'aa t'ĩpata k'aurepa.

Pablo p'oyaa wã-e pada Corinto pidaarã ak'ide

¹² Parãdepema ùk'uruurãpa jara p'ani taipa eperãarã k'ũra nipapata. Mamĩda mãga-e. Tai o-ĩa p'ani jõmaarã t'ãide jaratee nipadak'ãri, k'ĩra jĩp'a nipapata perã. Mãgã nipajida parã t'ãide. Audua nipadak'aa paji parãpa k'ĩsiadamerã tai k'ĩsia k'awaara p'ani awaraarã k'ãyaara. Mãga-e. Parã t'ãide t'ãri pia p'anapachida, Tachi Ak'õrepa tai k'aripa bada perã. Mãga ooji ichia tai k'inia iru bapari perã. ¹³ Taipa parãmaa k'art'a p'ã pẽidak'ãri, jĩp'a p'ãpata taipa jara k'inia p'ani aupai. Mãgã p'ãpata parãpa tai k'art'a leedamerã mãik'aapa pia k'awaadamerã jõmaweda aide jara bi. ¹⁴ Wãara parãdepema ùk'uruurãpa mãga k'awapata. Mamĩda mia k'inia bi parã jõmaarãpa k'awa k'inia p'anadamerã taipa oopata mãik'aapa jarateepata. Mãgã Tachi Waibia Jesús waya chek'ãri, tachi jõma o-ĩa p'anadait'ee iru k'ĩrapite. Tai o-ĩa p'anadait'ee parãpa taipa jarateeda ijãadap'edaa perã. Jõdee parã o-ĩa p'anadait'ee tai it'aideepa ùridap'edaa perã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee.

¹⁵ Mia k'ĩsijaji parãpa pedeejida taipa k'art'a p'ã pẽidap'edaa mãik'aapa ijãajida wãara Cristopa tai pẽiji jarateedamerã irua oopi k'inia bi eperãarãmaa. Mapa wãit'ee paji parã ak'ide. Wãda omé wãit'ee paji parã o-ĩa p'anadamerã mi unudak'ãri. ¹⁶ Naapiara Macedonia eujãdee wãk'ãri, mi parãmãii wiibaiit'ee paji mãik'aapa waya apitee chek'ãri, auk'a parãmaa p'asianait'ee paji. Ma t'ẽe wãdade parãpa mi k'aripak'ajida Judea eujãdee wãit'ee. ¹⁷ Mamĩda parãpa k'awa p'ani mi parãmaa wã-e paji. ƆMapa parã t'ãidepema ùk'uruurãpa jara p'ani-ek'ã mi t'ãri auk'a bi-e parã ome? ƆK'ĩsia p'ani-ek'ã michia oo k'iniata oopari awaraarãpa oopatak'a? ƆMia mãga ook'aapi! ¹⁸ Tachi Ak'õrẽpata k'awa bi tai jarateepataarã mãgã p'anadak'aa. Ichiaba mãgã jarateedak'aa, jarateedak'ãri iru Warra, Jesucristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Jĩp'a taimaa jarateepata irua jarapi bik'a. Tachi Ak'õrepa ichita oopari ichia jara bik'a. Mãga oopata tai jida ichiaba, ichideerã perã. ¹⁹ Parã t'ãide Silvano, Timoteo mi ome jarateedak'ãri Jesucristo Tachi Ak'õre Warra, tai k'ĩsiadoopapai jarateedak'aa paji. Jĩp'a jarateepachida Tachi Ak'õrepa taimaa jarapidak'a. Jesucristo mãgã bapachi. Ichita ooji ichi ak'õrepa jaradak'a. ²⁰ Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa jaraji Jesucristopa ooit'ee bada. Mãga jaraji Cristo t'oi naaweda. Mãpai iru t'op'eda, wãara ooji jõmaweda Ak'õrepa jaradak'a. Maperã k'awa p'ani Cristo wãara Tachi Waibia. Mãgã Cristode ijãapata perã, tachia “Amén” apata Tachi Ak'õre Ùraa ùridak'ãri. ²¹ Tachi Ak'õrẽpata tai Cristode ijãapipari, parã jida auk'a. Ichiata tachi jĩrit'eraji ichideerã papiit'ee. ²² Tachia k'awaadamerã wãara ichideerã p'ani, ichia tauchaa pik'a biji tachi t'ãride. Ichi Jaure pẽiji tachi ijãapataarã ome bapariimerã. Mãga ook'ãri, tachimaa ak'ĩpiji ichia wãara tachi pia ak'ĩit'ee mãik'aapa t'ẽepai teeit'ee jõmaweda ichia k'ĩsia iru bi tachi-it'ee.

Pablopa jarada sãap'eda wã-e paji Corintodepema ijãapataarã ak'ide

²³ Ak'õre k'irapite mia jara k'inia bi sãap'edata wã-e paji parã ak'ide. Tachi Ak'õrepa k'awa bi michi t'ãride iru bi mãik'aapa mi miapii seewa jararu pirã. Mi waa wã-e paji Corinto p'uurudee parã itriade, parã t'ãri p'uapiamaapa. ²⁴ Tai, chi jarateepataarãpa, parãmaa ijãapi k'iniada-e taipa k'inia p'anik'a. Parãpa auk'a Cristode ijãapata. Iruata parãmaa ichia k'inia bik'a oopii. Taipa jõdee parã k'aripa k'inia p'ani waapiara ijãapataadamerã mãik'aapa t'ãri o-ia p'anapataadamerã.

2

¹ Naaweda mi parã ak'ide wãk'ãri, parã t'ãri p'uapiji. Maperã waya wãit'ee pak'ãri, nãga k'isiaji: “Mi naapai waya wã-e ãra t'ãri p'uapide.” ² Mia parã t'ãri p'uapiru pirã, parãdepema apida wẽ-e pai mi t'ãri o-ia piit'ee. ³ Mapa wã k'ãyaara, k'art'a p'ã pëiji parãpa aide jara bi ùridamerã mãik'aapa oodamerã mia ùraadak'a. Mi parãmaa wãru pirã parãpa mãga oodai naaweda, audupiara parã t'ãri p'uapii. Waya unudak'ãri, mia k'inia bi parãpa mi t'ãri p'uapii k'ãyaara, t'ãri o-ia pidamerã. Mia nãga k'awa bi: mi t'ãri o-ia bak'ãri, parã jida mãga p'ani. ⁴ Ma k'art'a p'ãk'ãri, michi t'ãride k'isia nãbaji, parã mágá itria k'inia-e pada perã. Jëedachi parã t'ãri p'uapi k'inia-e bada perã. Ma k'art'a p'ãk'ãri, mia jip'a ak'ipi k'inia baji parã audú k'inia iru bi.

Pablopa ùraada perdonaa k'awaadamerã

⁵ Wãara parã t'ãidepemapa, k'achia oo k'iniapa, mi t'ãri p'uapiji mãik'aapa parã ùk'uru audupiara mãgapiji. Ichia tachimaa mágá ooji mĩda, mia iru waa imiatee k'inia-e. ⁶ Parã chok'araarãpa iru t'ãri p'uapimaa p'ani, iru yiaraa iru p'anadairã. Jãgapai. Waa mágá yiaraa iru p'anadaik'araa bi. ⁷ Ma k'ãyaara, irua ooda perdonaadaipia bi mãik'aapa t'ãri o-ia pidaipia bi waya t'ũmerã awaraa ijãapataarã ome. Parãpa mãga ooda-e pirã mãik'aapa iru at'ãri yiaraa iru p'anaruta pirã, iru audupiara t'ãri p'ua bai, Ak'õrede ijãa-edarumaa. ⁸ Maperã ñrá mia parãmaa enenee nãbi ak'ipidamerã wãara iru k'inia iru p'ani. ⁹ Ma-it'ee ma k'art'a p'ãji. K'inia baji irua ma k'achia oo amaamerã. Mamĩda ma k'ãyaara waapiara mia k'awa k'inia baji parãpa oodai wa ooda-e pai mia jaradak'a. ¹⁰ Parãpa ma eperãpa k'achia ooda perdonaa p'anik'a, mia pida perdonaa bi. Wãara, Cristopa k'awa bi abaapa mi ome nepira jiri baji pirã, mia ma nepira perdonaji. Mia mãga ooji parã waya t'ãri o-ia p'anadamerã. ¹¹ Tachi jõmaarãpa chãrapa k'achia ooda mágá perdonaaruta pirã, Netuara Poro Waibia juade baaida-e pait'ee ne-inaa k'achia oo k'iniapa ma eperãmaa. Ma awara ma ne-inaa k'achia ooda k'aurepa netuara juade baai-e pait'ee, audú k'isia p'ua nãbairã. Tachia pia k'awa p'ani netuarapa oopari ichi juade baaidamerã.

Pablo Troas p'uurude nipada

¹² Mia jaradak'a mi wã-e paji parã ak'ide. Ma k'ãyaara Troas p'uurudee wãji jarateede. Mama nipak'ãri, Tachi Waibia k'aripaji mãpemaarãpa ùri k'inia p'anadamerã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. ¹³ Mamĩda, mama bide mi k'isia nãbeeji unu-e pada perã Tito, tachi ipema Cristo k'aurepa, mia pëida parã ak'ide. Iru parãmãiipa chep'eda, mama tai unudait'ee paji. Mágá unuda-e pada perã, mia Troadepemaarã atabëiji mãik'aapa cheji Macedonia eujãdee, nama Tito ome unui jãak'aapa.

Pablopa jarada Titopa nepirida ùrip'eda

¹⁴ Taipa gracias jarapata Tachi Ak'õremaa, iruata Netuara Poro Waibia p'oyaapari perã Cristo juapa. Maperãpi netuara apidaapa tai Cristodeerã

p'oyaada-e pai. Māgá ichideerā perā irua tai k'aripapari jarateedamerā jōmaarā t'āide. ¹⁵ Ara k'era t'ūa aubaiparik'a ewat'aak'āri, māga pik'a tai ijāapataarā t'imí wāpata jarateede Cristopa oopi k'inia bi eperāarāmaa. Tachi Ak'ōrepa unuk'āri taipa māga jarateemaa p'ani, o-īa beepari. Cristopa tai jarateepataarā pēipari jarateedamerā chi ūri k'inia p'anīrāmaa māik'aapa chi ūridaamaa p'anīrāmaa paara. ¹⁶ Taipa jarateepata mik'ia pik'a bi chi ūridaamaa p'anīrā-it'ee, ma k'aurepa āra atuadait'ee perā. Mamīda chi ūri k'inia p'anīrā-it'ee ne-inaa t'ūa baparik'a bi, ma jarateeda k'aurepa āra wādait'ee perā Ak'ōre truadee. Māga bita, ¿k'aipa jarateema chi ūri p'anīrāpa wāara k'awaadamerā Cristopa oopi k'inia bi eperāarāmaa? ¹⁷ Táipata māga jarateedai. Ma-it'ee Tachi Ak'ōrepa tai jirit'eraji. Tai k'īsiadoopa jarateedak'aa. Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa taimaa jarapipari. Tai nipadak'aa awaraarāk'a. Āchi k'īsiadoopa Ak'ōre net'aa jaratee nipapata, eperāarāpa āchi pia ak'idamerā māik'aapa āchimaā p'arat'a teedamerā. Taipa jōdee māga oodak'aa. Tachi Ak'ōrepa tai ichita ak'ipari perā, k'īra jīp'a jarateepata irua oopi bik'a. Māgá jarateedai Cristo tai ome bapari perā.

3

Tachi Ak'ōrepa ūraa chiwidi Pablomaa k'awapida

¹ Mia jarak'āri tai k'īra jīp'a jarateepata, jara k'inia-e bi taita pipiara ak'idaipia bi awaraa jarateepataarā k'āyaara. Taipa k'art'a p'āda iidik'aa ijāapataarāpa parāmaa jara pēidamerā táipata pia jarateepata, jarateepataarā ūk'uruurāpa oopatak'a. Ichiaba iidida-e parāpa māgee k'art'a awaraa ijāapataarāmaa pēidamerā. ² Awaraarāpa k'awa k'inia p'ani pirā tai wāara Jesucristopa pēida jarateede wa māga-e, āchia parā ijāapataarā ak'idaipia bi. Parā taipa k'art'a p'ādák'ata p'ani, Cristode ijāapata perā taipa jarateedap'edaa k'aurepa. Michi t'āride k'awa bi mia wāarata jara bi. ³ Jōmaarāpa k'awaadai Cristopa tai pēiji parā ak'idak'āri, sāga p'anapata Cristode ijāadak'āriipa. Awaraarāpa oo k'inia p'anapata Tachi Ak'ōre Ūraa māude p'ādade jara bik'a. Tachi Ak'ōrepa k'inia-e baji mīda eperāarāpa ichita ijāadamerā ma ūraa Moise-maa p'āpidade, ūk'uru aīde at'āri ijāa p'ani. Mamīda parā māga p'anadak'aa. Ma k'āyaara pipiara parāpa oo k'inia p'ani Cristopa oopi bik'a, Tachi Ak'ōre Jaure parā t'āride bapari perā. Ma awara Ak'ōrepa māga ichita oopiit'ee, ichita bapari perā.

⁴ Taipa ak'idak'āri parāpa oomaa p'ani Cristopa oopi bik'a, k'awa p'ani wāara Tachi Ak'ōrepa taimaa jarapi baji. ⁵ Tai k'īsiadoopa eperāarā p'oyaa Cristode ijāapidak'aa. Tachi Ak'ōrepapai māga ooi. Ichia aupaita tai k'aripapari iru ūraa pia jarateedamerā. ⁶ Ichia taimaa nāgí ūraa chiwidi k'awapiji. Cristopa p'ek'au k'achia oopataarā o k'achiadeepa k'aripa atai. Māga k'awapiji taipa jōmaarāmaa jarateenadamerā. Na ūraa chiwidi awara bi chi naawedapema ūraa k'āyaara. Eperāarāpa ma naawedapema ūraa p'ādade ijāaruta pirā, atuadait'ee. Jōdee na ūraa chiwidide ijāaruta pirā, Ak'ōre Jaurepa āchi Ak'ōre ode t'īupiit'ee.

Ūraa chiwidi piara bi naawedapema ūraa k'āyaara

⁷ K'īsiadáma nāgīde. Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa māude p'āpiji Moise-maa. Na eujāde bi misa, Moisés Tachi Ak'ōre ome unuk'āri, Tachi Ak'ōre k'īra wāree iru ome beeji. Mapa Moisés waya chek'āri Israel pidaarāmaa, ārapa iru k'īra p'oyaa ak'idak'aa paji, audú ídaa bada perā. Māga baji mīda, taarā-e nīde ma ídaa wēpa wāji. Ak'ōrepa ichi k'īra wāree māgá āchimaā unupiji mīda, ma ūraa p'āda k'aurepa eperāarāpa k'awaa p'aneejida āchia

p'ek'au k'achia oopata k'aurepa atuadait'ee. ⁸ Irá jōdee, ma k'āyaara pipiara Tachi Ak'ōrepa ūraa chiwidi jara pēida k'aurepa tachi ijāapataarāpa k'awapata Cristode ijāadak'āri, wā dai Tachi Ak'ōre truadee. Māga k'awapata Ak'ōre Jaure k'aurepa, iru tachi ome bapari perā. ⁹ Māpai nāga jaradai. Pia baji Tachi Ak'ōrepa eperāarāmaa k'awapik'āri ichi ūraa p'āda, māgide jaraji mīda āchi atuadait'ee p'ek'au k'achia oopata perā. Mamīda ma k'āyaara pipiara bi ichia ūraa chiwidi jara pēida. Māgí ūraade ichi Jaurepa tachi ijāapataarāmaa k'awapipari Cristo k'aurepa tachi p'ek'au k'achia wēe p'anī Ak'ōre k'īrapite. ¹⁰ Maperāpi k'awa p'anī pipiara bi ijāadait'ee Tachi Ak'ōrepa ūraa chiwidi jara pēidade, ijāadai k'āyaara māgí chonaarāwedapema ūraa p'ādade jara bide. ¹¹ Wāara Ak'ōre Ūraa p'āda pia baji, Ak'ōrepa māgí jarada perā. Mamīda ichia k'inia-e paji eperāarāpa ichita aide ijāadamerā. Mapa ūraa chiwidi jara pēiji. Nāgí ūraa pipiara bi chi naawedapema k'āyaara, jōk'aa perā.

¹² K'awa p'anadairā Ak'ōrepa ūraa chiwidi jara pēida māgá pipiara bi chi naawedapema jarada k'āyaara, taipa māgí ūraa jīp'a jarateepata, waaweeda-ee. ¹³ Mamīda māga-e paji Moisés ome. Moisepa ichi k'īra wāk'aji Israel pidaarāpa ununaadamerā Tachi Ak'ōre k'īra wāree wēpa wāk'āri. Māgá ma īdaa Moisés k'īrade wēpa wādak'a, ma chonaarāwedapema ūraa wēpa pik'a wāji. ¹⁴ Mamīda ma Israel pidaarāpa māga ijāa k'iniada-e paji, k'īri k'isua p'anadap'edaa perā. At'āri māga p'anī Moisepa p'āda leepataarā ūridak'āri. Moisepa ichi k'īra wāk'a iru badak'a, āchi t'āri wāk'a pik'a iru p'anī ūraa chiwidide ijāa k'iniada-e p'anadairā. At'āri āchia ijāapata Ak'ōre ode t'ūdai ma chonaarāwedapema ūraa p'ādade jara bik'a oo p'anīpa. Māga ijāapata Tachi Ak'ōrepa āchimaā ichi ūraa chiwidi k'awapi bi mīda. Nāgá k'īsia awara k'īsiadai: Cristode ijāadak'āri māik'aapa ichideerā padaidak'āri. ¹⁵ Māgá Ak'ōre Ūraa Moisepa p'ādade ijāapata perā, idi ewate at'āri ma ūraa ūridak'āri, āchi t'āri wāk'a pik'a iru p'anī. ¹⁶ Mamīda āchidepemapa ma ūraa chiwidi ūrik'āri māik'aapa Cristode ijāak'āri, ma t'āri wāk'a pik'a bada wēpait'ee. ¹⁷ Māga p'anedait'ee Cristode ijāadak'āri, eperāarā uchiapata perā Ak'ōrepa naawedapema ūraa p'āda jua ek'ariipa. Māga oodai Cristo āra ome bapari perā ichi Jaure k'ap'ia pari. Cristo ichi Jaure ome apai, auk'a Tachi Waibia perā. ¹⁸ Māgá ma naawedapema ūraa jua ek'ariipa tachi uchiadap'edaa perā, tachi t'āri waa wāk'a pik'a p'anī-e. Ara espejode tachi k'īra unuparik'a, māga pik'a Tachi Ak'ōre k'īra wāree unupata iru ūraa chiwidi jara pēidade Cristo k'ap'ia pari. Ma awara Cristo Jaurepa oopi bik'a oodak'āri, t'āri pia padaipata iruk'a. Waapiara iru Jaurepa oopi bik'a oodai, waapiara t'āri pia padaridai iruk'a.

4

Pablopa pedee pia jarateeda

¹ Tachi Ak'ōrepa tai chupiria k'awaa bairā, ichi ūraa chiwidi taimaa jarateepi bi. Maperāpi waaweeda-ee p'anapata, awaraarāpa tai ome nepira jiri p'anī mīda. ² Taipa oodaamaa p'anapata ne-inaa k'achia awaraarāpa mera oopata; ne-inaa eperāarā jīp'arā k'īra nejasia p'anapata oodait'ee. Madepema ūk'uruurāpa imeraa jarateepata chīra k'ūradait'ee. Maa-e pirā āchi k'īsia p'oirapata Ak'ōrepa jarapi bi ome, irua jara k'inia bi awara uchiamerā. Mamīda taipa māga ooda-e. Ak'ōrepa wāarata jara pēida k'īra jīp'a jarateepata. Māga oo p'anīpa k'inia p'anī jōmaarāpa k'awaadamerā Tachi Ak'ōre k'īrapite taipa wāarata jarateepata. ³ Wāara, Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee jarateedak'āri, ūk'uru eperāarā-it'ee ma jarateepata wāk'a pik'a bi, māirāpa ma wāarata k'awadaamaa p'anapata perā. Mapa o k'achiadee wāruta. ⁴ Āchi māga

p'ani na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā ak'ōre, Netuara Poro Waibiapa, āchi tau p'āriu pik'a iru bairā ichi jua ek'ari. Ichia k'inia-e āchia k'awaadamerā t'ūdai īdaa pik'a bide k'awaadak'āri Cristopa ooda āchi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Ichia k'awa bi māga ijāaruta pirā, unudai Cristo k'īra wāree, iru Tachi Ak'ōre k'īrak'a bairā. ⁵ Mapa taipa jarateedak'āri, jarateeda-e tachi k'īsiadeepa tai ak'īdamerā pāchi poroorāk'a. Jīp'a jarateepata Jesucristo, Tachi Waibiapa oopi k'inia bi eperāarāmaa. Taipa irua oopi bik'a oo k'inia p'anapata perā, tai mimiapata parā-it'ee. ⁶ K'awa p'ani Jesucristo tachi jōmaarā waibia nāga perā. Ewaa weda jōma p'āriu nībak'āri, Tachi Ak'ōrepa jaraji īdaamerā. Māpai īdaa beeji. Māga pik'a ijāadai naaweda, tai p'āriu pik'a bide p'anapachida, k'awada-e p'anadap'edaa perā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Mamīda Tachi Ak'ōrepa taimaa māga k'awapik'āri, tai t'āride īdaa pik'apiji. Mapa Cristode ijāa p'anejida māik'aapa k'awaa p'anejida Tachi Ak'ōre k'īra wāree.

Tachi Ak'ōrepa wāarata jarateepataarā k'aripapari

⁷ Tachi k'ap'ia chok'o sorek'api bi. Mamīda Tachi Ak'ōrepa aide nēe bidák'api bi ichi k'īra wāree taimaa unupik'āri māik'aapa tai jirit'erak'āri Cristopa ooda jarateedamerā eperāarā k'aripait'ee. Māgá eperāarāpa ijāadak'āri taipa jarateepata k'aurepa, jōmaarāpa k'awaadai Tachi Ak'ōrepa taimaa jarapi bi. Jiruta tai k'āyara waibiara bi! ⁸ Māga jaratee p'ani misa iru-it'ee, tai wārutamaa ijāadak'aa beerāpa nepira jiripata tai ome. Mamīda āramaa p'oyaapidak'aa. Māga p'anadai Tachi Ak'ōrepa tai k'aripapari perā choodamerā. Edaare k'awada-e sāgapi oodai. Mamīda ijāa p'ani Ak'ōrepa taimaa ichia k'inia bi k'awapiit'ee. ⁹ Edaare awaraarāpa tai k'īra unuamaa iru p'anapata. Mamīda Tachi Ak'ōrepa tai atabaibēik'aa. Ichiaba edaare tai p'ua oopata. Mamīda Tachi Ak'ōrepa tai k'aripapari chok'ai uchiadamerā āchi juadeepa. ¹⁰ Tai wārutamaa jiripata peedait'ee Jesús peedap'edaak'a. Mamīda Tachi Ak'ōrepa tai k'aripapari āchi juadeepa, eperāarāpa k'awaadamerā irua aupaita tai k'aripapari. Māga oopari Jesucristo Jaure tai ome bapari perā. ¹¹ Wāara, na p'ek'au eujāde p'ani misa, tai māgá pee k'inia p'anadait'ee taipa jarateepata perā Jesucristopa oopi k'inia bi eperāarāmaa. Mamīda māga p'oyaa ooda-e, irua ak'ipi k'inia bairā ichi wāara chok'ai p'irabaiji māik'aapa at'āri tai t'āride chok'ai bi. ¹² Māpai tai māgá jiri p'ani mīda, taipa jarateepata Ak'ōrepa jarapi bik'a, parā awaraarā ome Cristode ijāadap'eda, Tachi Ak'ōre truade ichita p'anapataadamerā.

¹³ Taipa auk'a jaradai Tachi Ak'ōre chonaarāwedapema ūraa p'ādade jara bik'a:

'Ijāaji Tachi Ak'ōrepa mi k'aripai. Maperā irumaa jaraji michi t'āride k'īsia bada.'

(Sal 116.10)

Taipa ichiaba māga ijāapata. Maperāpi jarateepata Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a. ¹⁴ K'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa Jesucristo chok'ai p'irabaipidak'a, tai jida auk'a p'irabaipiit'ee parā ome māik'aapa tachi ateeit'ee Jesucristo bimaa ichi truade. Māga ooit'ee tachi Cristodeerā perā. ¹⁵ Māga k'awa p'anadairā, choopata parā māik'aapa awaraarā k'aripadait'ee Cristode ijāadamerā. Māgá chok'araarāpa k'awaadait'ee Ak'ōrepa āchi k'inia iru bi māik'aapa o k'achiadeepa uchiapi k'inia bi. Māpai māirāpa Cristode ijāadak'āri, gracias jaradait'ee Tachi Ak'ōremaa māik'aapa āchi it'aa t'ī p'anide ak'ipidait'ee wāara irude ijāapata.

¹⁶ Maperāpi tai chupiria jōneedak'āri, k'īsia p'ua jōnadak'aa. Tai k'ap'ia jōdaruta pijida, ewari chaa t'āride audupira Tachi Ak'ōrede ijāapata. ¹⁷ Ma awara na eujāde p'ani misa, taarādak'aa chupiria jōnide. Tai-it'ee mak'iaara p'ua-e. Jōdee taipa ne-inaa unudait'ee Tachi Ak'ōre truade p'oyaa jarada-e,

audú pi-ia bairã. Ichita p'anapataadait'ee iru ome! ¹⁸ Maperã tai audú k'isia jônada-e na p'ek'au eujãde unu p'ani k'aurepa. Jïp'a k'isiapata ne-inaa waide unuda-e p'anide; it'aripema net'aade. Na eujãdepema net'aa taarã-ee jõpari. Mamïda it'aripema net'aa ichita bapariit'ee.

5

Ijãapataarã it'aripema k'ap'ia chiwidide p'anapataadait'ee (1 Co 15.35-58)

¹ Taipa k'awa p'ani tachi eperã k'ap'ia piuru pijida Cristo chei naaweda, Tachi Ak'õrepa tai p'anapiit'ee ichia ooit'ee bi it'aripema k'ap'ia chiwidide. Na p'ek'au eujãdepema k'ap'ia jõpari. Mamïda chi it'aripema k'ap'ia jõk'aa, Tachi Ak'õrepa mägá oopari perã. ² Na p'ek'au eujãdepema k'ap'iaide p'ani misa, chupiria jõnapata mäik'aapa audú k'isia jõnapata, ma it'aripema k'ap'iaide p'ana k'inia p'anadairã. ³ Eperãpa p'aru jï k'inia bik'a, mägá pik'a tai p'ana k'inia p'ani ma it'aripema k'ap'iaide. Eperã ak'adaa ba k'inia-e bik'a, tai k'ap'ia wëe p'ana k'iniadak'aa. ⁴ Maperãpi piu k'iniada-e Cristo chei naaweda. Iru mägá cheru misa, na p'ek'au eujãdepema k'ap'iaide p'anide, k'isia jõnapata ne-inaa k'achia p'asai jïak'aapa. Mägá na p'ek'au eujãdepema k'ap'ia chupiria nïbairã, atabëi k'inia p'ani Tachi Ak'õre ome p'ananadait'ee. ⁵ Ma-it'ee Tachi Ak'õrepa it'aripema k'ap'ia ooit'ee ichideerã-it'ee, aïde p'anapataadamerã iru truade. Mägá k'awa p'ani irua ichi Jaure pëida perã tachi chaachaa bapariimerã. Ichi Jaurepata k'awapipari ichia k'isia iru bi ichideerã-it'ee.

⁶ Tachi Ak'õrepa mägá ne-inaa k'isia iru bapari perã ichideerã-it'ee, na p'ek'au eujãde p'ani misa, tachi k'äiwee p'anapataadai. Wãara k'awa p'ani na p'ek'au eujãdepema k'ap'iaide p'ani misa, Tachi Waibia ik'aawaapa t'imí pik'a p'ani. ⁷ Tachi taupa iru unuda-e p'ani mïda, irude ijãapata. ⁸ Maperãpi k'äiwee p'anapata. Piara bak'aji aweda uchiadait'ee na p'ek'au eujãdepema k'ap'iaideepa mäik'aapa iru truade p'ananadait'ee tachi it'aripema k'ap'iaide. ⁹ Mamïda at'ãri wãda-e. Mapa nãga k'isiapata. Na p'ek'au eujãdepema k'ap'iaide p'ani misa, oo k'inia p'ani Cristopa oopi bik'a mäik'aapa na eujãdeepa uchiadak'ãri, auk'a oo k'inia p'anadait'ee irua oopi bik'a nãga perã. ¹⁰ Ewari cherude tachi ijãapataarã jõmaweda iru k'irapite panadait'ee irua ak'imerã tuchia oopatap'edaa na p'ek'au eujãde p'ani misa. Eperã Cristopa oopi k'inia bik'a oodapa atait'ee Tachi Ak'õrepa ne-inaa k'isia iru bi ichideerã-it'ee. Ma awara Cristopa mägimaa pedee pia jarait'ee. Mamïda chi mägá oo-e badapa maarepida ata-e pait'ee mäik'aapa Cristopa irumaa pedee pia jara-e pait'ee.

Cristo k'aurepa Tachi Ak'õre k'awadai (Ro 5.9-11; Col 1.19-22)

¹¹ Cristopa tuchia oopata mägá ak'it'ee perã, iru waawee p'anapata. Mapa taipa eperãarãmaa jarateepata Cristode ijãadamerã mäik'aapa tai p'anapata k'awaadamerã. Taipa ne-inaa oodak'ãri wa ne-inaa jaradak'ãri, mägá oopata eperãarã k'aripadait'ee. Tachi Ak'õrepa k'awa bi tai t'ãride iru p'ani. Mia k'inia bi parãpa tai ichiaba mägá k'awaadamerã. ¹² Mia mägá jarak'ãri, jara k'inia-e bi tai pipiara ak'idamerã awaraarã k'ãyaara. Jïp'a k'inia bi parã o-ïa p'anadamerã taipa ne-inaa pia oopata k'aurepa. Mägá o-ïa p'anaruta pirã, parãpa p'anaudai chi audua beerãpa tai äpïte jara jõni. Ma jarateepataarãpa k'isiapata ächia aupaita pia jarateepata. ¹³ ¿Mäirãpa jara p'ani-ek'ã tai parã t'ãide nipadak'ãri, oojida k'ira k'awa-ee p'anirãpa oopatak'a? Mamïda mägá-e paji. Taipa mägá oojida awaraarãpa unudak'ãri, k'awaadamerã Tachi Ak'õre jõmaarã waibia. Ma awara tai k'ira jïp'a nipadak'ãri, mägá oopata parã k'aripadait'ee, auk'a Tachi Ak'õre pipiara k'awaadamerã. ¹⁴ Jesucristopa

tai k'inia iru bapari. Maperāpi tai jaratee nipapata irua oopi k'inia bik'a. Wāara na p'ek'au eujādepemaarā jōmaweda k'inia iru bapari perā, kurusode piuji tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Māgá piuji jōmaarā k'ap'ia pari. Ara Cristo piudak'a jōmaarā pari, iru k'ap'ia pari eperā chaachaa piu pik'aji. ¹⁵ Cristo piuji eperāarā pari māik'aapa chok'ai p'irabajji, k'inia bada perā ichide ijāa p'anirā p'anapataadamerā irua k'inia bik'a. Tachi māga p'anadak'āri, oodait'ee irua oopi k'inia bik'a, tachia oo k'iniata oodai k'āyaara.

¹⁶ Māga k'awaadak'āriipa, taipa eperāarā unudak'aa, Cristode ijāadai naaweda unupatap'edaak'a. Maapai Cristo jida eperā jīp'aak'a unupachida. ¡Mamīda írá iru māgá unuda-e p'ani! Ichideerā ichiaba māgá unuda-e nāga perā. ¹⁷ Eperā araa bak'āri Cristo ome ijāapari perā irude, māgí eperā t'āri awaradaipari. ¡Pia k'ísíati! Cristode ijāai naaweda, ma eperā k'achiade nipapachi. Mamīda irude ijāadak'āriipa waa māgá nipa k'inia-e. Jīp'a nipa k'inia bi Cristopa oopi bik'a.

¹⁸ Māgá nipai Tachi Ak'ōrepa māga oopipari perā. Tachi auk'a p'anapachida ma eperāk'a. Cristode ijāadai naaweda, taipa Tachi Ak'ōre pia k'awa k'iniada-e p'anapachida. Ichiaba maapai Tachi Ak'ōrepa tachi pia-ee ak'ipachi. Mamīda ijāadak'āri, Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a biji tachi t'āri ome. Maperāpi tai jirit'eraji jōmaarāmaa jarateenadamerā. Māgá taipa jarateepata ūrirutaarāpa Cristode ijāadak'āri, Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a bipari āchi t'āri ome ichiaba. ¹⁹ Pia jarait'eera, Cristo piuda k'aurepa eperāarā pari, Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a bi k'inia bi āchi t'āri ome. Ma awara āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapi k'inia bi. Ma pedeeta Tachi Ak'ōrepa taimaa jarapi bi. ²⁰ Ma-it'ee Cristopa tai pēiji, ichi k'ap'ia pari taipa jaradamerā irua jara k'inia bi. Mapa taipa parā jōmaarāmaa enenee jōni: Ijāati Jesucristode, Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a bimerā parā t'āri ome. ²¹ Cristopa p'ek'au k'achia maarepida ook'aa paji. Mamīda kurusode bak'āri tachi p'ek'au k'achia oopataarā pari, Tachi Ak'ōrepa iru pia-ee unuji. P'ek'au k'achia oopataarā unuparik'a unuji. Írá jōdee, ma piuda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa tachi pia unupari.

6

¹ Māpa tai Tachi Ak'ōre ome mimia p'anide, parā ūraa k'inia p'ani k'ísiadamerā Tachi Ak'ōrepa parāmaa pia ooda. Parā ijāadak'āri, Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a biji parā t'āri ome. Maperā k'írak'aupai Tachi Ak'ōre yiarāa iru p'anadai awaraarāpa jarateepata ūri k'iniapa. ² Ma k'āyaara óoti Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

‘Mia pide k'ísia bak'āri, ūriji pia mimaa it'aa iidida. Pia chupiria iidida ewate, mia pi o k'achiadeepa k'aripa ataji.’ (Is 49.8)

Corinto pidaarā, ¡ūrítí! Nāgaweda Tachi Ak'ōrepa ūriit'ee parāpa chupiria iidiruta. Nāgaweda parā k'aripait'ee ichide wāara ijāadamerā.

Pablopa ne-inaa k'achia chooda

³ Tai parā t'āide jaratee nipadak'āri, maarepida ne-inaa oo k'iniada-e paji parāpa ma jarateepata oo iru p'anadamerā, wa Cristode ijāadaamaa p'anadamerā taipa oopata k'aurepa. ⁴ Māga-e. Jīp'a oo k'inia p'anapachida jōmaweda Tachi Ak'ōrepa oopidak'a, parāpa tai pia ak'idamerā, Ak'ōrepa tai pia ak'iparik'a. Tai jōmaarā t'āide māgá nipapata. Māimisa, t'āridepai choopata audú k'ísia jōnide; ne-inaa wēe chitoonide; nepirade jōnide; ⁵ awaraarāpa tai wimaa p'anide; carcelde chitoonide; tai pee k'iniapa awara āyaa jēret'aa jōnide; mimia chaaree oo jōnide; k'āi-ee ewari jōnide; jarra oo jōnide. ⁶ Ichiaba ak'ipipata tai Tachi Ak'ōrepa pēida nāga oo p'anipa. K'íra jīp'a

nipapata, ne-inaa k'achia ooda-ee. Taipa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa ichi ũraa wāarata jara k'inia bi tai it'aideepa. K'ĩrau-ee choopata awaraarāpa taimaa ik'achia jaradak'āri maa-e pirā tai oo iru p'anadak'āri. T'āri pia p'anapata awaraarā ome, Tachi Ak'õre Jaure tai ome bapari perā. Mapa t'āriipa awaraarā k'inia iru p'ani Tachi Ak'õrepa ichideerā k'inia iru baparik'a. ⁷ Jarateedak'āri, chi ũri p'anirā maarepida k'ūradak'aa. Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oopata. Mapa irua tai pia ak'ipari. Iruata tai k'aripapari waaweeda-ee jarateedamerā māik'aapa taimaa k'isia k'awaapipari pia p'anaudamerā awaraarāpa tai imiateedak'āri. ⁸ Eperāarā ũk'uruurāpa tai pia ak'ipata. Jōdee awaraarāpa tai k'ĩra unuamaa iru p'anapata. Ichiaba eperāarā ũk'uruurāpa tai āpīte ik'achia pedeepata. Jōdee awaraarāpa tai āpīte pia pedeepata. Eperāarā ũk'uruurāpa jara p'ani taipa seewa jarateepata. Mamīda māga-e. Taipa wāarata jarateepata. ⁹ Eperāarā ũk'uruurāpa jara p'ani: “Jā Pablo eperā jīp'aa. ¿K'āare-it'ee iru pedee ũridaima?” Mamīda Tachi Ak'õrepa mi k'ĩra Cristodeerāmaa pia k'awapipari. Taipa k'awa p'ani atu p'anide piudai k'achia beerā juapa. Mamīda at'āri chok'ai p'ani. Awaraarāpa tai p'ua oopata māik'aapa miapipata. Mamīda tai peeda-e. ¹⁰ Wāara, edaare tai k'ĩra pia-ee p'ani. Mamīda Tachi Ak'õrepa ichita waya tai t'āri o-īapipari. Ma awara tai net'aa mak'iaara wēe p'ani. Mamīda ne-inaa pia teepata awaraarāmaa jarateedak'āri Cristopa ooda āchi k'aripait'ee. Na p'ek'au eujādepema net'aa wēe chitooni mīda, iru p'ani jōma Tachi Ak'õrepa k'isia iru bi ichideerā-it'ee.

¹¹ Īpemaarā Corinto p'uurude p'anirā, taipa parāmaa jīp'a jaramaa p'ani jōma tai t'āride iru p'ani. ¹² At'āri taipa parā k'inia iru p'ani. Jōdee parāpa tai k'inia iru p'anada-e naawedapemak'a. ¹³ Mia parā ũraait'ee ak'õrepa ichi warra ũraaparik'a. T'āriipa tai k'inia iru p'anapatāati taipa parā k'inia iru p'anapatak'a.

Ijāadak'aa beerā ome k'õp'āyo meraadaik'araa bi

¹⁴ K'õp'āyo meraanāati Cristode ijāadak'aa beerā ome. Eperāpa Cristode ijāak'āri, ne-inaa pia oo k'inia bapari. Mamīda Cristode ijāa-e bak'āri, ne-inaa k'achia oo k'inia bapari. Auk'a p'anadak'aa. Chi pia oo k'inia bīpa māga oopari k'awa bairā Cristopa māga oopipari. Mamīda chi k'achia oo k'inia bīpa māga oopari Tachi Ak'õre k'awa-e bairā. Īdaa pik'a bīde p'anirā auk'a nipadak'aa p'āriu pik'a bīde p'anirā ome. ¹⁵ Cristo k'õp'āyo-e Netuara Poro Waibia Belial apata ome. P'oyaa auk'a nipadak'aa. Ichiaba Cristode ijāapari p'oyaa auk'a nipak'aa ijāadak'aa beerā ome. ¹⁶ Tachi Ak'õre ichita chok'ai bapari. Iru Cristode ijāapataarā ome bapari. Mapa tachi iru ték'api p'ani. Iru ba k'iniak'aa ne-inaa ai k'ĩrapite it'aa t'īpata tede, ma te ijāadak'aa beerāde perā. Ba k'iniak'aa ijāadak'aa beerā ome. Maperāpi āra ome k'õp'āyo meraadaik'araa bi. Tachia k'awaadai Ak'õrepa māga k'inia bi ichi chonaarāwedapema ũraa p'ādade jara bairā:

‘Mi āra t'āide āra t'āri chaa bapariit'ee. Mi āra Ak'õre pait'ee. Jōdee āra michideerā padait'ee.’ (Lv 26.12)

¹⁷ Tachi Ak'õre wāara māgá bapari perā ichideerā ome, ichiaba jara bi awara āi ma ũraa p'ādade:

‘Āyaa wāti ijāadak'aa beerā ik'aawaapa. Oonāati āchia ne-inaa k'achia oopatak'a. Māpaipi mia parā pia ak'ipariit'ee.’ (Is 52.11)

¹⁸ ‘Mi parā Ak'õre pait'ee. Jōdee parā mi warrarā padait'ee.’ (2 S 7.14)
Māga jara bi Tachi Ak'õre Waibiapa.

7

¹ Ipemaarã k'iniaarã, Tachi Ak'õrepa mãga jarada perã, oo amaadáma ne-inaa k'achia k'ira t'ãdo; tachi k'ap'iaapa oopata mãik'aapa t'ãridepai k'isiapata oodait'ee. Ma k'achia oodai k'ãyaara, ne-inaa jõmaweda oodáma Ak'õrepa oopi bik'a. Mãga oodak'ãri, Tachi Ak'õremaa ak'ipidai iru wãara waawee p'ani.

Corinto pidaarãpa Pablo pedee ùridap'edaa

² Taimaa k'awapíti wãara tai k'inia iru p'ani. Parã t'ãide nipadak'ãri, taipa apidaamaa ne-inaa k'achia ooda-e paji. Ichiaba apidaamaa jarateedak'aa paji Ak'õrepa jarapida awara, mãgide ijãadamerã. Ma awara eperã apida k'uradak'aa paji. ³ Mia mãga jarak'ãri, jara-e bi parã k'isia p'uapiit'ee. Mia et'ewapai jaradak'a na k'art'a p'ã bide, t'ãripa taipa parã k'inia iru p'ani. Tai chok'ai p'ani misa mãik'aapa piuruta pijida, parã mágá k'inia iru p'anadait'ee, parã tai ome auk'a Cristodeerã perã. ⁴ T'ãripa mia nãga jara k'inia bi. Mi t'ãri o-ia bi parã ome, k'awa bairã parãpa oo k'inia p'ani mia ùraa bik'a. Tachi Ak'õrepa mi mágá o-ia bi, tai at'ãri chupiria chitooni mïda.

⁵ Nama Macedonia eujãde pachedak'ãri, p'oyaa k'ãiwee p'anadak'aa paji. Tai wãrutamaa awaraarãpa tai ome nepira jiripachida. Ma awara t'ãridepai tai k'isia jõnapachida. ⁶ Mamïda Tachi Ak'õrepa chi k'isia jõnãrã t'ãri o-ia pipari pipiara bi. Mágá tai t'ãri o-ia pipi Tito nama pachek'ãri. ⁷ Ichiaba tai t'ãri o-ia pipi Titopa nepirida ùridak'ãri. Irua taimaa jaraji parãpa iru t'ãri o-ia pipidap'edaa parã t'ãide bak'ãri. Jaraji parãpa mi unu k'inia jõni. Ichiaba jaraji parã k'isia p'ua jõni, parãdepema ùk'uruurãpa mi ãpíte pedee k'achia jaradap'edaa perã. Maap'eda Titopa jarak'ãri parãpa mia ùraadak'a wãara oo k'inia p'ani, mi audupiarã o-ia beeji.

⁸ Mia k'awa bi chi awaraa k'art'a parãmaa p'ã pëidade parã k'isia p'uapiji. Mãga ooji mïda, mi k'isia p'ua-e. Wãara ma k'art'a pëik'ãri, mi k'isia p'ua bak'aji, k'awada perã ma k'aurepa parã k'isia p'ua p'anadai, taarã-e mágá p'anajida mïda. ⁹ Mamïda írá k'isia p'ua bai k'ãyaara, mi o-ia bi. O-ia-e bi parã mágá k'isia p'ua p'anadap'edaa perã. Mi o-ia bi parãpa ma k'isia k'achia mi ãpíte iru p'anadap'edaa írá k'ira atuadap'edaa perã. Wãara mia parã k'isia p'uapi-e paji. Ak'õrãpata mimaa mãga p'ãpiji parãpa oodamerã irua oopi k'inia bik'a. ¹⁰ Wãara Tachi Ak'õrepa eperãarã k'isia p'uapik'ãri, mãga oopari ãchia ne-inaa k'achia oo amaadamerã mãik'aapa Cristode ijãadamerã. Mágá irude ijãadak'ãri, k'isia p'ua p'anada-e. Jõdee awaraarã, ãchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa k'isia p'ua jõni mïda, ma p'ek'au k'achia oo amaada-e. Maperãpi atuadait'ee. ¹¹ Taipa k'awa p'ani wãara Tachi Ak'õrãpata parã k'isia p'uapi baji, parãpa tai ome isapai t'ãri auk'a bi k'inia p'anadap'edaa perã. Ichiaba jõma k'awapijida taimaa, parã pia ak'idamerã. Ichiaba parã k'ira p'anajida chi nepira jiri p'anãrã ome. Ma awara waawee p'anajida, mãgãrã k'aurepa Tachi Ak'õrepa parãmaa ne-inaa k'achia ooi jãak'aapa. Ichiaba iidijida mia waya parã ak'inamerã. Parãpa ne-inaa pia oo k'inia p'ani Ak'õrepa oopi bik'a, yiarã iru ba k'inia p'anadairã chi nepira jiridap'edaarã. Ma jõma oo p'anipa taimaa k'awapi p'ani parã wãara ma nepirade t'iu k'iniada-e paji. ¹² Ma k'art'a parãmaa p'ãk'ãri, k'isia-e paji chi k'achia oo badade. Ichiaba k'isia-e paji chi apema ma k'achia oodapa t'ãri p'uapidade. Ma k'art'a p'ãk'ãri, mia k'inia baji Tachi Ak'õre k'irapite k'awaadamerã parãpa tai wãara pia ak'ipata Ak'õrepa pëidak'a. ¹³ K'awaadak'ãri parãpa tai wãara mágá ak'ipata, tai t'ãri o-ia p'aneejida.

Mamïda audupiarã o-ia p'ani Tito auteebaidap'edaa perã iru parãmaa wãk'ãri. Mãga oodak'ãri, iru ichiaba t'ãri o-ia pipijida. ¹⁴ Tito nãik'aapa parãmaa wãi naaweda, mia irumaa jaraji parãpa mãga oodai. Wãara oojida mia

jaradak'a. Mi k'ira nejasiapida-e paji. Mia wāarata parāmaa jaraji ma p'ādade māik'aapa parāpa wāara oojida mia Titomaa jaradak'a. ¹⁵ Māga oodap'edaa perā, Titopa parā audupiarā k'inia iru bi naawedapema k'āyaara. K'irāpa bi parāpa oojida jōmaweda irua oopidak'a. Māga oojida waawee p'anadap'edaa perā, pāchia oo k'iniata oodait'ee. Jīp'a oo k'inia p'anajida Ak'ōrepa jarapidak'a Tito it'aideepa. ¹⁶ Maperāpi mi o-īa bi. Mia k'awa bi ne-inaa jōmaade parāpa mia jara bik'a oo k'inia p'ani.

8

Cristode ijāapataarāpa p'arat'a teedaipia bi awaraarā k'aripadait'ee

¹ Ipemaarā, parāmaa mia nepiri k'inia bi Tachi Ak'ōrepa ne-inaa pia ooda Macedoniadepema ijāapataarā t'āide. ² Nepirade p'anajida mīda, Tachi Ak'ōrepa āra o-īapipachi. Māgā o-īa p'anapachida mak'iarā p'arat'a wēe chitoonajida mīda. Māgā chitoonide āchi p'arat'a iru p'anidepema waibia teejida awaraarā k'aripadait'ee. ³ Teejida āchia p'oyaarutapai māik'aapa ai īri waa teejida. Mia māga jara bi michi taupa māga unuda perā āra t'āide nipak'āri. Eperā apidaapa āramāa jarada-e paji māgā teedamerā. Teejida t'āripa tee k'inia p'anadap'edaa perā. ⁴ Māgā k'aripa k'inia p'anadap'edaa perā, taimāa enenee jōnajida āchia p'e anedap'edaa jitadamerā māik'aapa ateedamerā ijāapataarā Judea eujāde chupiria beerāmaa. ⁵ Mamīda ma teedap'edaa k'āyaara ne-inaa piara oojida. Taipa k'īsiada-e paji māga oodai. It'aa t'ījida Tachi Waibiamāa jaradait'ee āchia oo k'inia p'ani irua oopi bik'a. Māpai jarajida taimāa āchia oo k'inia p'ani taipa oopirutak'a. Māga oojida ijāa p'anadap'edaa perā āramāa Ak'ōrepa māga oopi baji.

⁶ Macedoniadepemaarāpa oo p'ani unudap'eda, taipa Titomaa chupiria iidijida iru waya parā k'aripade wāmerā, t'āri piapa parāpa p'arat'a ichiaba p'eruta misa tee pēidait'ee. Irua naaweda k'aripadak'a ewaa ma p'arat'a p'e wādak'āri, īrā auk'a k'aripait'ee jōma p'e aupadamerā. ⁷ Parāpa Cristode pia ijāapata. Ichiaba awaraarāmaa pia jarateepata Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Pia k'awapata Cristopa oopi k'inia bi parāmaa māik'aapa pia k'īsiapata awaraarā k'aripadait'ee. Ma awara taimāa pia ak'ipipata tai k'inia iru p'ani. Ma jōma ne-inaa pia oopatak'a taipa k'inia p'ani auk'a chupiria beerā pia k'aripadamerā pāchi p'arat'a tee p'anīpa.

⁸ Māga jarak'āri, mia jara k'inia-e: “Waibia téeti.” Jīp'a nepiriji Macedoniadepema ijāapataarāpa oodap'edaa parāpa auk'a teedamerā, t'āripa māga oo k'inia p'anadairā. Māgā teeruta pirā, jōmaarāmaa ak'ipidait'ee awaraa ijāapataarā auk'a k'inia iru p'ani, āra k'ira k'awada-e p'ani mīda. ⁹ Parāpa k'awa p'ani Tachi Waibia Jesucristopa ooda ak'ipiit'ee parā k'inia iru bi. It'ari Tachi Ak'ōre k'ira wāreede bapachi mīda, eperāarā chupiria k'awaa bapachi. Maperā ichia Ak'ōre eujāde iru bada jōmaweda atabēiji chupiria nība cheit'ee na p'ek'au eujāde. Māga ooji parā o k'achiadeepa k'aripa ata k'inia bada perā, irude ijāadap'eda, Ak'ōre truade iru ome p'ananadamerā.

¹⁰ Irā mia parā ūraait'ee apema año p'arat'a p'e wādap'edaa p'e aupadamerā. Parāpa apemaarā ijāapataarā k'āyaara naapiara k'īsia iru p'anajida p'arat'a p'e teedait'ee chupiria beerāmaa. O-īa p'anajida māgā k'aripa k'inia p'anadap'edaa perā. ¹¹ Māgā t'āripa tee k'inia p'anadap'edaak'a, īrā auk'a t'āri o-īa tee k'inia p'anadaipia bi, p'arat'a mak'iarā wēe p'ani jida pēidait'ee. ¹² Tachi Ak'ōrepa ak'ipari tachi t'āride iru bi. Ichia k'inia bi t'āripa tee k'inia p'anadamerā. Ma-āri iru p'ani pirā, ma-āri teedai t'āri piapa. Jōdee waibia iru p'ani pirā, waibia teedai t'āri piapa. Teedait'ee wēe p'ani pirā, ¿sāga teedai?

13 Mia k'inia-e parã chupiria p'aneedamerã awaraarã k'aripa k'iniapa. 14 Nãgapai mia k'inia bi: auk'a iru p'anadamerã te, chik'o mãik'aapa p'aru. Írã parãpa awaraarã k'ãyaara waapiara iru p'ani pirã, teedai ãra k'aripadait'ee. Jõdee parã chupiria jõnadak'ãri, ãrapa parãmaa teedai. 15 K'awa p'ani Tachi Ak'õrepa ichia jirit'erada eperãarãmaa teepari mágá jededamerã, iru chonaarãwedapema ũraa p'ãdade jara bairã: 'Chi maná waibiara p'edap'edaarãpa waibiara jitada-e paji. Jõdee ma-ãriara p'edap'edaarãpa ma-ãriara jitada-e paji. Jededak'ãri, auk'a jita wãjida.' (Ex 16.18)

Pablopa Tito Corinto p'uurudee pëit'ee bada
(1 Co 16.1-4)

16 Mia gracias jara bi Tachi Ak'õremaa irua parã k'aripamaa bairã Titopa oo bi k'aurepa. Mia ooparik'a Titopa auk'a parã k'aripa k'inia bi. 17 Mia mãga k'awa bi iru o-ia bada perã chupiria iididak'ãri irumaa parã ak'ide wãmerã. Audú wã k'inia nĩbaji. Wãara taipa mãga iididai naaweda, k'isia iru baji wãit'ee. Mapa wãit'ee mãga k'inia bairã.

18 Tito ome awaraa ïpema auk'a pëidait'ee. Ijãapataarã bee chaa nama Macedonia eujãde jõmaarãpa mágí k'awa p'ani, Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee pia jarateepari perã. 19 Ma ijãapataarãpa mágí jirit'erajida auk'a tai ome nipamerã, p'arat'a p'e atee wãrutade Judeadepema chupiria beerãmaa. Ma p'arat'a tee pëi p'anipa tachia jõmaarãmaa ak'ipidai oo k'inia p'ani Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Irua ne-inaa tachimaa teepari, tachia jõdee teedamerã chupiria beerã k'aripadait'ee, ma awara ak'ipidait'ee ma ijãapataarã chupiria beerãmaa tachia wãara ãra k'aripa k'inia p'ani. 20 Ma ïpema mágá Tito ome pëidait'ee irua k'aripamerã ma p'arat'a waibia p'e ateeru misa. Mágá tai imiateepataarãpa pedee p'anada-e pai tai ãpíte, p'arat'a ũk'uru chiadai jãak'aapa. 21 Ichita ne-inaa k'ira jip'a oo k'inia p'ani Ak'õre k'irapite mãik'aapa eperãarã k'irapite.

22 ïpema awaraa ichiaba pëidait'ee ãra ome. Irua tai ichita k'aripa k'inia bi mãik'aapa ne-inaa pia oopari taipa oopipatak'a. Irua k'awaak'ãri Tito parãmaa wãru mãik'aapa parã t'ãri piapa auk'a p'arat'a tee pëidait'ee, o-ia auk'a wã k'inia baji. 23 Parã t'ãidepemapa Tito k'awa-e bi pirã, jarátí iru mi k'õp'ãyo pia na mimiade. Mi ome mimiapari parã k'aripait'ee. Iidiruta pirã apema omé nidaarã pari, jarátí nãpema ijãapataarãpa ãchi pari pëidap'edaa, ichiaba auk'a k'aripadamerã. Mãirã wãrutamaa k'awapipata jõmaarãmaa Cristota Tachi Waibia. 24 Mãirã araa panadak'ãri, ak'ipítí ãra k'inia iru p'ani tai k'inia iru p'anik'a. Mágá waya wãdak'ãri ãchi p'anapatamaa, nepiridai parãpa ãra pia ak'i p'anadap'edaa. Mágá ãra pëidap'edaarãpa k'awaadai wãara taipa jaradak'a parãpa wãara nejõmaata pia oo k'inia p'ani.

9

Ijãapataarãpa awaraarãmaa p'arat'a teedaipia bi

1 Wãara na p'ãdade mia parãmaa waa jara-e pijida, k'awa bi parãpa ma p'arat'a p'e tee pëidait'ee ijãapataarã chupiria beerãmaa. 2 Mãga k'awa bi parãpa wãara chupiria beerã k'aripa k'inia p'anadairã. Año aba paru parã Acaya eujãdepema ijãapataarãpa ma p'arat'a p'ema p'aneedap'edaa. Mãga oo p'aneedak'ãri, taipa o-ia nepirijida na Macedoniadepema ijãapataarãmaa. Mãga ũridak'ãri, ãrapa auk'a k'aripa k'inia p'aneejida. 3 Maperãpi taipa Macedoniadepema ïpemaarã omé auk'a pëiruta Tito ome, parãpa ãramaa ak'ipidamerã wãara oojida taipa jaradak'a. Mia k'inia bi ma p'arat'a p'e iru

p'anadamerã, aramãgá tee pëidait'ee. ⁴ Mi jãma panak'ãri, awaraa Macedoniadepema ìpemaarã auk'a cheruta pìrã mi ome mãik'aapa parãpa waide ooda-e pìrã taipa jaradak'a àchimaa, tai k'ìra nejasia p'aneedai; parã jida ichiaba. ⁵ Mapa mia chupìria iidiji Titomaa iru chi apema ìpemaarã ome mi naa wãdamerã. Mãgá àrapa parã k'aripadai parãpa k'ìsia iru p'anadap'edaak'a; p'arat'a jòmaweda p'e iru p'anadamerã mi panaru misa. Mãgá ichiaba apidaapa jarada-e pai mia parãmaa teepida. Mia k'ìnia bi parãpa t'ãri pia teedamerã pãchia tee k'iniata.

⁶ ¡K'ìrãpãti! Eperãpa eujã ma-ãriide ne-uuk'ãri, mak'iara ewa-e. Jõdee chi eujã waibiade ne-uu bipa waibia ewapari. ⁷ Eperã chaachaa teeipia bi ichi t'ãride k'ìsia bik'a. Teeik'araa bi teemaa bide wa awaraapa irumaa teepi bairã. Tachi Ak'õrepa chi t'ãri pia teepari k'ìnia iru bi. ⁸ Parãpa mãgá t'ãri piapa teeruta pìrã, Tachi Ak'õrepata parã k'aripai iru p'anadamerã te, chik'o mãik'aapa p'aru. Ma awara irua k'aripai audupìara iru p'anadamerã k'aripadait'ee awaraarã parã k'ãyaara chupìriara chedee. ⁹ Tachi Ak'õre chonaarãwedapema ùraa p'ãdade jara bi:

'Eperã t'ãri pia bipa ne-inaa pia oopari chupìria beerãmaa t'ãri pia bairã.

Maperãpi Tachi Ak'õrepa mãgá ichita pia ak'ìpariit'ee.' *(Sal 112.9)*

¹⁰ Tachi Ak'õre, chi net'atau oodapa ne-uu chaupipari, jõmaarãpa iru p'anadamerã k'odait'ee. ¿Audupìara teei-ek'ã chi t'ãri pia p'anìrãmaa àchia awaraarã k'aripadamerã? ¹¹ Tachi Ak'õrepa mãga oopari perã, parãmaa auk'a teeit'ee, parã auk'a t'ãri pia p'anadairã. Mãgá parãpa waibia iru p'anadait'ee tai ome tee pëidait'ee Judeadepema chupìria beerãmaa. Mãpai o-ìapa àchia gracias jaradait'ee Tachi Ak'õremaa ma p'arat'a tai juadepema jitadak'ãri. ¹² Mãgá parãpa k'aripadait'ee àrapa iru p'anadamerã k'odait'ee mãik'aapa jìdait'ee. Mamìda ichiaba k'aripadait'ee àrapa Tachi Ak'õremaa gracias jaradamerã. ¹³ Ma awara nãgá pia tee p'anìpa awaraarãmaa mãik'aapa àramaa, k'awaadait'ee parãpa Jesucristode wãara ijãapata mãik'aapa oo k'ìnia p'anì irua oopi bik'a. ¹⁴ Ichiaba àrapa parã k'awa k'ìnia p'anadait'ee mãik'aapa it'aa t'ì k'ìnia p'anadait'ee parã pari, Tachi Ak'õrepa parã mãgá k'aripapari perã. ¹⁵ Gracias jaradáma Tachi Ak'õremaa irua jõmaarã k'ãyaara ne-inaa pipìara bi teeda perã, ichi warra pëik'ãri tachi k'aripade. Pedee wëe pik'a p'anì ma pari irumaa gracias jaradait'ee.

10

Pablopa jarada ichi wãara Cristopa pëida

¹ Ìrá mi, Pablopa parã ùraait'ee Cristopa ùraadak'a na eujãde nipak'ãri. Irua t'ãri pia, k'ìrau-ee ùraaji. Mia k'awa bi parã t'ãidepema ùk'uruurãpa jara p'anì mi waawee pik'a bi parã k'ìrapite bak'ãri, jõdee k'art'a p'ãk'ãri, audú itria pedee jarapari. ² ¿Mãirãpa jara p'anì-ek'ã m'ichi k'ìsiadoopapai jaratee nipapari, jarateepataarã jìp'arãpa oopatak'a? Mapa parãmaa mia enenee nìbi mãirã ik'aawaapa uchiadamerã mi jãma pai naaweda. Mãga jara bi mia wãara àchi itriait'ee perã, Ak'õrepa mímã mãgá pedeepiru pìrã. ³ Wãara, tai na eujãde p'anapata eperãarã jìp'arãk'a. Mamìda mãirãk'a tai aupedeedak'aa. ⁴ Mãirã pedee wësaa, imeraa pedeeapata. Mamìda tai jìp'a pedeeapata Ak'õrepa pedeepi bik'a. Mãgá jòpipata jõma àchia k'ìsia iru p'anì Cristode ijãapataarã ijãa amaapidait'ee. ⁵ Taipa jòpipata àchia seewa jarapata, Ak'õrepa tai it'aideepa wãarata jarak'ãri. Ma awara Ak'õrepa tai k'aripapari p'anaudamerã jõma àchia Cristo àpìte seewa jarapata. Mãgá àchia wãara k'awaadai Ak'õrepa k'ìsia iru bada ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. Ichiaba taipa Cristopa ooda àchi-it'ee jarapata, àchia auk'a wãara irude ijãadamerã. ⁶ Mamìda mãgá ijãa k'iniada-e

p'ani pirã, ãchi t'ãri p'uapidai Ak'õrepa oopi bik'a. Taipa mãga oodait'ee parãpa ak'ipidak'ãri wãara oo k'inia p'ani taipa jara p'anik'a.

⁷ Parã Corintodepemaarãpa eperãarã ïripai ak'ipata. Æchi k'ïra ak'ipata mãik'aapa ãchia audua pedee jara jõni ùripata, ãchi t'ãride iru p'ani k'awa k'inia p'anadai k'ãyaara. ¿Mãga-ek'ã? Parã t'ãidepemapa k'ïsia bi pirã ichita wãara Cristopa pëida jarateemerã, auk'a k'awaaipia bi tai jida Cristopa pëida. ⁸ K'ïra nejasia-ee mia nãga jarait'ee. Tachi Waibiapa wãara jarapari tai it'aideepa mãik'aapa parã bijii tai jua ek'ari, taipa parã k'aripadamerã iru pari. Mapa taipa maarepida parãmaa ijãa amaapidak'aa. Jïp'a k'aripapata pipiara Cristode ijãadamerã. ⁹ Mia parã p'erapi k'inia-e bi k'art'a p'ãdade pedee bïpa. ¹⁰ ¿Mi ãpïte pedeepataarãpa jara p'ani-ek'ã: “Pablopa k'art'a parãmaa p'ãk'ãri, audú itria pedee jarapari. Mamïda ichi parã k'ïrapite bak'ãri, waawee pik'a nãbeeparida” a jõni-ek'ã? ¹¹ Mãirãpa k'awaadaipia bi ãchia jaradak'a, mia wãara itria pedee jarait'ee, mamïda ãchi k'ïrapite panak'ãri.

¹² Taipa ooda-e ãchia oopatak'a. Æchia mãgapata: “Taipa jara p'anik'a, Cristopa pëida eperãarã mãgã p'anadaipia bida” apata. Mãpai ãchi pitapai mãgapata: “Tãipata jõmaarã k'ãyaara Ak'õre net'aa pipiara k'awa p'anida” apata. Mãirãpa awaraarã ak'ida-e Tachi Ak'õrepa ak'iparik'a. Irua k'awapari eperã t'ãride iru bi. Jõdee ãchia ïripai ak'ipata. Chi mãgã oo p'anirã k'ïsia k'awada-e p'ani. ¹³ Tachi Ak'õrepa k'awa bi tai t'ãride iru p'ani. Taipa pida ichiaba k'awa p'ani. Iruata tai pëiji judio-eerã t'ãidee Cristopa ooda jarateede chi waide ùrida-ee p'anirãmaa. Maperãpi parã t'ãide jaratee nipajida. Oojida Ak'õrepa oopidak'a. ¹⁴ Ak'õrepa tai parãmaa pëi-e pada paara, maarepida jarateeda-e pak'aji. Mamïda mãga-e paji. Irua tai naapiara pëiji parã t'ãidee, jarateedamerã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. ¹⁵ Mamïda ¿mi ãpïte pedeepataarãpa jara jõni-ek'ã ãchiata Ak'õre net'aa pia jarateepata? Mãga jarapata parãpa ãchi mi k'ãyaara pipiara ak'idamerã. Taipa mãgã oodak'aa. Jïp'a taipa k'inia p'ani parãpa pipiara k'awaa k'inia p'anadamerã Cristopa parãmaa oopi k'inia bi. Mãga k'awaadak'ãri mãik'aapa wãara oodak'ãri irua oopiparik'a, parãpa tai audupara k'aripadai na mimia ome. ¹⁶ Tai mãgã k'ariparuta pirã, parã t'ãideepa t'imipiara wãdai jarateede. T'ïu k'iniada-e awaraa jarateepataarã mimia p'animãi, tai nipada-e perã awaraa jarateepataarã nipapatak'a. Æchia ne-inaa ooda-eeta jara nipapata ne-inaa oodak'a.

¹⁷ Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi:
‘Eperãpa jara k'inia bi pirã ichiata ne-inaa k'awaara bi awaraarã k'ãyaara, mãga jaraipia bi ichia k'awaa bairã Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ipari.’ (*Jer 9.23-24*)

¹⁸ Parãpa chi pedee audua pedeepari pia ak'idaik'araa bi. Jïp'a pia ak'idaipia bi eperã Tachi Ak'õrepa pia ak'ipari.

11

Pablopa jarada ichi ãpïte pedeepataarã Cristopa pëida-e

¹ Ærã mia k'inia bi parãpa choodamerã mi k'ïsia k'awa-ee pik'a pedee bi misa. Mi chupiria k'awáati. Mamïda mãgã pedeei naaweda, mia nãga jara k'inia bi. ² Tachi Ak'õrepa parã k'inia iru bik'a, mia pida parã k'inia iru bi. Ara eperãpa ichi k'au jiwaaparik'a iru araa pai naaweda chi imik'ïra ome, mãga pik'a mia parã jiwaapik'apari. K'inia bi Cristodepai ijãadamerã mia parãmaa jarateedak'a. ³ Mamïda mia waawee bi Netuara Poro Waibiapa chi naapiara wëra Eva k'üradak'a, parã jida auk'a k'ürai jãak'aapa. Irua imeraa pedeeji Eva-maa taama it'aideepa, Evapa Tachi Ak'õrepa jarada ijãa amaamerã. Ærã auk'a parãmaa imeraa pedee bi mi ãpïte pedeepataarã it'aideepa, parã Cristode ijãa

amaa wādamerā. ⁴ Jarateepari tai awara parā t'āide panak'āri, ¿parā k'iri ēesaa p'ani-ek'ā ūridait'ee māgipa jara bi? Parā māga p'ani, māgipa jaratee ni mīda Jesús awara bi taipa jarateedap'edaa k'āyaara. Ichiaba māgá ūri k'inia p'ani, māgipa jaratee bi mīda Tachi Ak'ōre Jaure awara bi taipa jarateedap'edaa k'āyaara. ¿Taipa parāmaa jarateeda-e pajik'ā Cristopa tachi o k'achiadeepa k'aripa atapari iru piuda k'aurepa? Māga bita, ¿sāap'eda parāpa ūri k'inia p'anima māgipa jaratee bi? ⁵ Parāpa māgí 'Cristopa pēida pipiara bi' chi k'ōp'āyoorā ome pipiara ak'i p'ani mīda Ak'ōrepa pēida k'āyaara, mia āchi māga ak'i-e. Mi āchi k'āyaara ek'ariara bi-e, Ak'ōrepa mi na mimia oode pēida perā. ⁶ Wāara, mia pedee wēsaa pedee'aa āchia oopatak'a. Mamīda pia k'awa bi mia jaratee bi. Parāpa pia k'awa p'ani taipa ichita ne-inaa jōmaweda k'ira jīp'a jarateepata.

Pablopa Corinto pidaarā juadepema p'arat'a jita k'inia-e pada

⁷ ¿Parāpa k'isia p'anik'ā mia ne-inaa k'achia ooji parā juadepema p'arat'a jita-e pak'āri? Parā t'āide bak'āri, michi juadoopa mimia bapachi p'arat'a jitait'ee chik'o-it'ee. Jōdee mia Tachi Ak'ōre pedee pia jarateeji parāpa pipiara k'awaadamerā Cristopa parāmaa oopi k'inia bi. Jaratee-e paji parā p'arat'a jita k'iniapa. ⁸ Ma k'āyaara p'arat'a jitaji awaraa ijāapataarā juadepema. Āra p'arat'a jāri pik'a ataji parā k'aripait'ee. ⁹ Ma awara parā t'āide bak'āri, p'arat'a wa ne-inaa wē-e pak'āri, mia parāmaa maarepida iidi-e paji. Macedoniadepema ipemaarā mimaa chedak'āri, mi k'aripajida. Mamīda mia parāmaa iidi-e paji māik'aapa iidi-e pait'ee waya parā ak'ide wāk'āri. ¹⁰ Mia wāarata jara bi Cristopa wāarata jaradak'a. Acaya eujādepema apidaapa mia jarada awara mimaa oopida-e pait'ee. ¹¹ K'isianāati mia parā p'arat'a jita k'inia-e paji, parā k'inia-e bada perā. Tachi Ak'ōrépata k'awa bi mia parā k'inia iru bi. ¹² Mia parā p'arat'a jita k'inia-e nāga perā. ¿Mi āpite pedee'apataarāpa jara p'ani-ek'ā āchi wāara Cristopa parāmaa pēida, parāpa p'arat'a p'aapata perā āchi mimia pari? P'arat'a iidi wāpata āchi wārutamaa. Mamīda taipa māga oodak'aa. ¿Jara p'ani-ek'ā āchi auk'a p'ani tai ome? Mamīda taipa p'arat'a iididak'aa tai jarateepata pari.

¹³ Māgee eperāarā Cristopa pēida-e. Āchita Cristopa pēidada a p'ani mīda, māga p'ani-e. Jīp'a k'ūrayaa p'ani. Seewata jaratee nipapata Cristopa pēida eperāarāk'a. ¹⁴ Parā p'era pik'a p'anadaik'araa bi k'awaadait'ee āchia māgá k'ūra nipapata. Netuara Poro Waibia seewata it'aripema ángel k'ira wāree pik'a padaipari eperāarā k'ūrait'ee. ¹⁵ Māgá ichi mimiapataarā auk'a seewata Cristopa pēidak'a padaipata. Māga oopata eperāarāmaa ijāapidait'ee āchia jara p'anik'a oodaipia bi Ak'ōre eujādee wādait'ee. Mamīda ma jara p'ani k'aurepa Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate irua māgīrā miapiit'ee, iru k'irapite panadak'āri.

¹⁶ Waya chupiria iidiit'ee parāpa mi pedee ūridamerā. Parādepema ūk'uruurāpa mi k'isia k'awa-ee pik'a ak'i p'ani mīda, mi ita-aria pedee'piti. ¹⁷ Tachi Waibia mimaa jarapi-e mia irā jarait'ee. K'isia k'awa-ee pik'a mia nāgí pedee audua pedeeit'ee ma sewwa jarateepataarāpa oopatak'a. ¹⁸ Māgīrāpa jarai awaa p'anadairā āchia oo p'ani, mia auk'a jarait'ee mia ooda. ¹⁹ Māgīrāpa parā k'isia k'awaa p'anida a jōnapata. ¿Māga-ek'ā? Mamīda parā pia choopata ūridak'āri ma k'isia k'awa-ee beerāpa jara jōni. ²⁰ Wāara pia choopata āchia parā chok'a p'ani mīda āchi esclavoorāk'a. Ichiaba choopata āchia parā k'ūra p'ani mīda imeraa pedee p'anipa, p'arat'a teedamerā maa-e pīrā ijāadamerā āchia jaratee p'ani. Ichiaba māgá choopata āchi audua nida mīda pāchi t'āide, k'isia p'anadairā parā k'āyaara ne-inaa jōma pipiara k'awa

p'ani. Ma awara parã mǎgá choopata áchia parãmaa ik'achia jara p'ani mǐda.
²¹ Mi k'íra nejasia pik'a bi taipa mǎga ooda-e p'anadap'edaa perã parãmaa wǎdak'ári. Mamǐda tai waawee pik'a p'anadairã, mǎga ooda-e paji. ¿Wǎara-ek'ã?

Írata mi k'ísia k'awa-ee pik'a pedeeit'ee. Mi ápite pedeepataarãk'a mǐa ooda jarait'ee.

Pablo chupiría nǐbada Jesucristopa pǐida perã

²² Ma seewa jarateepataarãpa mǎgapata: “Táipata hebreo pedee pedeepata.” Mi jida auk'a. Ichiaba mǎgapata: “Taita Ak'óre eperãarã; Israel pidaarã.” Mi jida auk'a. Mǎgapata: “Taita Abrahamdeepa uchiadap'edaarã.” Mi jida auk'a.

²³ ¿Jarapata-ek'ã? “Taita Cristo-it'ee mimiapata.” Mi áchi k'áyaara Cristo-it'ee pipiara mimiapari. Írata mi eperã k'íra k'awa-ee bik'a pedeemaa bi. Áchi k'áyaara mi audupiarã ne-inaa k'achia p'asapari: Cristode ijǎadak'aa beerãpa mi carcelde t'i nǐbijida; mi wi iru p'anajida; mi perá piuji. ²⁴ Mi wǎda joisomaa wǎru chaa judiorã waibiarãpa mi wipipachida. Wǐda treinta y nueve wǐjida soopa. ²⁵ Wǎda õpee wǎru chaa Roma pidaarã waibiarãpa mi pak'urupa wipijida. Wǎda abaade mi perá piuji judiorãpa mǎupa mimaa bat'adak'ári. P'usade wǎda õpeede barco pirubaaidachi mǎik'aapa ma wǎda abaade barco pirubaaip'eda, tok'esá mi pak'uru íri bataudachi k'áima aba. ²⁶ Mi ode wǎ nide perá nǎgá piuji: to choma nǐbide sǐa wǎde; nechiapataarãpa mi net'aa chia ata cherutade; michi auk'aarã judiorãpa mi wawamaa p'anide; judioeerãpa mi p'ua oomaa p'anide. Ma awara p'uurude bide mǎik'aapa eperãarã p'anadak'aamǎi ode wǎde, mi jirijida peedait'ee. P'usade wǎdade nǎumiapa barco atadachi. Edaare Cristode ijǎapatada apataarãpa paara pedee k'achia jarajida mi ápite, mǐa jarateepari perã úraa chiwidi Moisepa p'áda k'áyaara. ²⁷ K'áima chok'ara mi íik'aa paji mǎik'aapa p'oyaa k'ái-e paji mimia nǐbipa maa-e pirã jaratee nǐbipa. Edaare jarrapisia nǐbaji maa-e pirã opisia. Ewari chok'ara mi nek'o-e paji. Ma awara jísua nǐbaji, p'aru pia wǎe bada perã. ²⁸ Ma ne-inaa k'achiade mǎik'aapa awaraa ne-inaa k'achia mǐa nama jara-e bide, mi ichita k'ísia nǐbaji ijǎapataarã bee chaa, árapa ijǎa amaadai jǎak'aapa. ²⁹ Ijǎapari aba juatau wǎedaru pirã, mi jida mǎgadaipari. Jõdee awaraapa ma ijǎapari p'ek'au k'achiade baaipiru pirã, mi k'íraudaipari mǎgí ome.

³⁰ Mi pedee audua wǎara jara k'inia bi pirã, mǎgara jarai mi juatau wǎe bada, ijǎadak'aa beerãpa mi miapidait'ee pak'ári. ³¹ Tachi Ak'óre, Tachi Waibia Jesucristo Ak'órepa k'awa bi mi seewa-e bi na jõma jarak'ári. jõmaarãpa irumaa ichita o-ía it'aa t'ídaipia bi, irua ne-inaa jõmaweda oopari perã ichi juapa! ³² Wǎara mi Cristode ewaa ijǎa bak'ári, Tachi Ak'órepa mi uchiapiji mi miapidait'ee p'anadap'edaarã juadeepa. Mǎga paji mi Damasco p'uurude bak'ári. Rey Aretapa jaraji ma p'uuru pidaarã ak'iparimaa p'uuru jǎa paraa bidamerã mi jita atadait'ee. ³³ Mamǐda mi k'õp'áyooraapa mi k'aripajida. K'oraa choma bide t'i atajida mǎik'aapa chi p'uuru ik'aawa t'iak'au jǎra bi uria badadeepa mi irabai pǐijida. Mǎgá mi mǎirã juadeepa uchijaji.

12

Tachi Ak'órepa Pablomaa unupida

¹ Michi k'inia ne-inaa awaraa nepiríit'ee, parãpa k'awaadamerã michi ituaba na mimia p'oyaa ook'aa. Jarait'ee Tachi Waibia unupida mǐmaa k'áimok'araa pik'a bide. Ne-inaa eperãarãpa waide k'awada-e p'anadap'edaa mǐmaa k'awaapiji. ²⁻³ Mǐa Cristode ijǎapari k'awa bi. Catorce años paru Tachi Ak'órepa iru ateeji ichi eujǎdee. K'awa-e bi sǎgá wǎji, k'ap'íade wa

jauredepai. Tachi Ak'ōrépata k'awa bi. Iru mǎgá ateeji ichide wāara ijāa bada perǎ. ⁴ Mama it'ari bide irua ūriji ne-inaa Tachi Ak'ōrepa apidaamaa jarapik'aa. ⁵ Pedee audua wāara jara k'inia bada paara, mia waapiara ma it'aa wādade jarak'aji. Mamīda jīp'a jara k'inia bi michi ituabaapa p'oyaa oo-e pada. ⁶ Ak'ōrepa mīmaa unupida audua jarak'aji, k'īra k'awa-ee pik'a, wāara mia mǎga unuda perǎ. Mamīda mia mǎga oo-e pait'ee. K'inia-e bi awaraarāpa mi pia ak'idamerǎ, Ak'ōrepa ichi eujǎ mīmaa unupida perǎ. Ma k'āyaara k'inia bi mi pia ak'idamerǎ mia jaratee bi k'aurepa māik'aapa mi t'āri pia bi k'aurepa jōmaarǎ ome.

⁷ Ma awara audua banaamerǎ ma ne-inaa pi-ia unuda k'aurepa, Tachi Ak'ōrepa mi miapiji Netuara Poro Waibia eere bi juapa. Ne-iri tachi k'ap'iae awa nībik'a, mǎga pik'a ma netuarapa mi miapipari. Mǎgá mia nībide, maarepida mi pedee audua pedee-e bi, michi ituaba aīdepa p'oyaa uchiae e bairǎ. ⁸ Chupiria iidida ōpee enenee nībaji Tachi Waibiamaa mi waa mǎgá miapinaamerǎ. ⁹ Mamīda irua p'anauji: “Mǎga-eda aji. Mia pi k'aripait'eeda aji, choomerǎ. Pi chupiria nībak'āri māik'aapa choo-e pak'āri, mia pi k'aripait'eeda aji, choomerǎ.” Tachi Ak'ōrepa mǎga jarada perǎ mi k'īra nejasia-e bi jarait'ee mi chupiria nībada. Mǎgá jarai Cristopa mi k'aripapari perǎ choomerǎ. ¹⁰ Wāara t'āri o-īa bi Cristo k'aurepa mi nǎgá chupiria nībak'āri: mīmaa awaraarāpa ik'achia jaradak'āri; net'aa wēe bak'āri; mi imiatee iru p'anadak'āri; mi k'īsia nībak'āri; mǎgá nībak'āri. Mǎgá t'āri o-īa bai k'awa bairǎ michi ituaba p'oyaa choo-e pak'āri, Cristopa mi k'aripait'ee.

Pablopá Corintodepema ijāapataarǎ k'inia iru bada

¹¹ Parǎ k'aurepa mi eperǎ k'īra k'awa-ee pik'a pedee audua pedeemaa bi. Parǎpata mi t'o p'anadaipia bi, michi itu t'o bai k'āyaara. Mi maarepida ek'ariara bi-e ma Cristopa pēida apataarǎ k'āyaara, āchia mi k'awada-e p'anida a p'ani mīda. ¹² ¿Parǎpa k'irǎpada-e p'anik'ǎ Tachi Ak'ōrepa ooda mi k'ap'ia pari parǎ t'āide nipak'āri? Ma ooda k'aurepapai parǎpa ijāadaipia bi mīta wāara Cristopa pēida. Mamīda mǎga ooda-e paji. Mi k'ap'ia pari Tachi Ak'ōrepa oo bi misa ne-inaa eperǎarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, mi choopachi parǎdepema ūk'uruurāpa mīmaa imiateedap'edaa. ¹³ Jōma mia ooda apemaarǎ ijāapataarǎ t'āide auk'a ooji parǎ t'āide. ¿K'īsia p'anik'ǎ parǎ apemaarǎ ijāapataarǎ ek'ariara p'ani, mia parǎ juadepema p'arat'a jita-e pada perǎ? Mǎga k'īsia p'ani pirǎ, jmi perdonáati!

Pablo waya Corinto pidaarǎ ak'ide wāit'ee bada

¹⁴ ¡Ūrítí! Na wārupa parǎmaa wāda ōpee pait'ee. Et'ewa jaradak'a mia maarepida iidi-e pait'ee parǎ juadepema. Parǎ p'arat'a k'inia-e. Jīp'a k'inia bi parǎpa wāara Cristode ijāadamerǎ. Warrarǎpa āchi ak'ōreerǎ ak'idak'aa. Ak'ōreerǎpata āchi warrarǎ ak'ipata. ¹⁵ Mi parǎ ak'ōrek'a bairǎ, mia iru bi jōmaweda teei, michi k'ap'ia paara, t'āri pa parǎpa Cristode ijāadamerǎ. Mia parǎ mǎgá audú k'inia iru bi. Jōdee parǎpa mi mak'iaara k'iniada-e iru p'ani. ¿Wāara-ek'ǎ?

¹⁶ Wāara mia maarepida p'arat'a iidi-e paji parǎ t'āide bak'āri. Mamīda ¿mi āpīte pedepataarǎpa jara jōni-ek'ǎ mia parǎ k'ūraji? ¹⁷ ¿Parǎpa k'īsia p'ani-ek'ǎ mia parǎ k'ūraji mi k'ōp'āyoorǎ pēida k'aurepa? ¡Mamīda mǎga-e! ¹⁸ Wāara mia chupiria iidiji Titomaa parǎ ak'ide wāmerǎ māik'aapa iru ome awaraa ipema pēiji. Mamīda parǎpa pia k'awa p'ani Titopa parǎ k'ūra-e paji, iru auk'a mīk'a t'āri pia bapari perǎ parǎ ome. Auk'a parǎ k'aripa k'inia p'anapata.

¹⁹ ¿Parǎpa k'īsia p'anik'ǎ mia ma jōma jara aupada jaraji p'anaut'ee mi āpīte pedepataarǎmaa, mǎgá parǎpa mi pia ak'idamerǎ? Mǎga-e. Tachi Ak'ōrepa

k'awa bi mi t'āride iru bi, Cristo mi ome bapari perā. Iruata mīmaa māga jarapiji. Ipemaarā k'inīarā, mia ma jōma jaraji parā k'aripait'ee pipiara Cristode ijāadamerā. ²⁰ Mamīda waawee bi mi jāmaa wāk'āri, parā māga unu-e pai jīak'aapa. Wāara parā waide pia ijāada-e p'ani pirā, parāpa ichiaba mi unu k'iniada-e p'anadai. Mi jāma panak'āri, unu k'inia-e parāpa nāga oomaa p'ani: nepira jirīmaa chīara ome; chīara k'īra unuamaa net'aa k'aurepa; k'īrau jōni chīara ome; jōma k'īa jōni pāchi-it'ee; ik'achia jaramaa chīaramaa maa-e pirā chīara āpīte pedeemaa; audua jōni; pariatua ne-inaa oomaa p'ani. ²¹ Ma awara mia waawee bi mi jāmaa wāk'āri, Tachi Ak'ōrepa mi waya k'īra nejasi-apiit'ee, parāpa waide k'achia oo amaada-e p'anadairā. Wāara mi jēdariit'ee unuru pirā parādepemaarā ūk'uru at'āri k'īsia k'achia nipapata, k'īra nejasia wēe. ¿Parā at'āri wēraarā ome pariatua k'āi jōni-ek'ā, waide oo amaa k'iniada-e p'anadairā parāpa naawedapema k'achia k'īra t'ādoo oopatap'edaa?

13

Pablopa jarada ichia ooit'ee bi Corinto p'uurude

¹ Mia et'ewa jaradak'a nāgī wārupa parā ak'ide wāda ōpee pait'ee. Jāma panak'āri, parā at'āri k'achiade p'ani pirā, mia ooit'ee Tachi Ak'ōre Ūraa chonaarāweda p'ādade jara bik'a:

'Eperāpa chīara imiateek'āri, iru miapii naaweda, irua k'achia ooda unudap'edaarā omé wa ōpee jirīdaipia bi, auk'a jaradamerā ārapa unudap'edaa.'

(Dt 19.15)

² Mi parāmaa wāda omeede jaraji chi k'achia oo p'anadap'edaarāmaa mia āchi chupirīa k'awa-e pait'ee, ma k'achia oo amaada-e p'ani pirā, mi pai naaweda. Irā jōmaarāmaa mia jara pēiru wāara āchi chupirīa k'awa-e pait'ee mi jāma panak'āri. ³ Parāpa k'inia p'anida a p'ani mia ak'ipimerā Cristopa pedepari mi k'ap'ia pari. K'awaadait'ee mi jāma panak'āri. Cristo eperā juatau wēe bik'a bi-e. Jōma oopari ichia k'inia bik'a, jōmaarā k'āyaara waibiara bairā. Māgā auk'a ooit'ee parā t'āide, k'achia oo amaada-e p'ani pirā. ⁴ Wāara iru juatau wēe pik'a baji kurusode piuk'āri. Mamīda irā ichita chok'ai bi Tachi Ak'ōrepa iru chok'ai p'irabaipida perā. Tai jida juatau wēe pik'a p'ani. Mamīda iru ome araa p'anapata perā, ichiaba ichita chok'ai p'anapataadait'ee iru ome. Maperā taipa parā nepira ak'idai irua k'aripak'āri.

⁵ Pia k'īsiati parā t'āri chaachaa. ¿Wāara Jesucristode ijāapatak'ā? Māgā ijāa p'ani pirā, k'awa p'ani Cristo bapari parā ome. Mamīda p'oyaa ooda-e p'ani pirā irua oopi bik'a, wāara iru ba-e parā ome. ¿Wāara-ek'ā? ⁶ Parāpa taipa oopata pia ak'idak'āri, k'awaadai wāara Cristopa tai pēiji, taipa oopata perā irua oopi bik'a. ⁷ Mamīda parāpa tai at'āri ak'ida-e p'ani mīda Cristopa pēidak'a, taipa it'aa iidimaa p'ani Tachi Ak'ōrepa parā k'aripamerā ne-inaa k'achia oonaadamerā. Iidida-e irua parā t'āri p'uapimerā tai juapa. Jīp'a iidi p'ani parāpa ne-inaa pia oodamerā irua ichideerāmaa oopi k'inia bik'a. Māga ooruta pirā, taipa apida t'āri p'uapida-e Tachi Ak'ōrepa taimaa oopiparik'a. ⁸ Wāara Tachi Ak'ōrepa tai pēipari itriadamerā chi p'ek'au k'achia oopataarā ijāapataarā t'āide p'ani. Mamīda māgīrāpa Ak'ōremaa chupirīa iididak'āri, ma k'achia oo amaa p'ani pirā, māgā itriada-e pait'ee, Ak'ōrepa chi chupirīa iidirutaarā p'ek'au k'achia wēpapipari perā. ⁹ Tai o-īa p'ani Tachi Ak'ōrepa tai pēi-e pak'āri ijāapataarā itriade. Mapa irumaa iidi p'ani parāpa pipiara ijāadamerā māik'aapa oodamerā Cristopa oopi bik'a. ¹⁰ Ma-it'ee mia na k'art'a parāmaa p'āji mi wāi naaweda. Mia parā itria k'inia-e bi māik'aapa apida t'āri p'uapi k'inia-e bi, Ak'ōrepa mīmaa māga oopi bi mīda. T'āri p'uapii k'āyaara, mia

parã k'aripa k'inia bi pipiara ijãadamerã. Ma-it'eepi Tachi Ak'õrepa mi parãmaa pëiji.

Pablopa jarada na k'art'a p'ã aupa wãde

¹¹ Irã ìpemaarã, na k'art'a aupa k'inia bi. K'inia bi parã o-ia p'anapataadamerã mãik'aapa ne-inaa jõmaweda oo k'inia p'anapataadamerã Cristopa oopi bik'a. T'ãri auk'a, k'ãiwee, chik'inia p'anapatáati mia ùraadak'a. Mãgã Tachi Ak'õrepa parã pia ak'it'ee, irua eperãarã k'ãiwee p'anapipari perã mãik'aapa chik'inia p'anapipari perã.

¹² Ìpemaarã ome chik'inia saludaapatáati parãpa ichita oopatak'a. Nãpema Cristode ijãapataarãpa parãmaa salude pëiruta.

¹³ Taipa k'inia p'ani Tachi Waibia Jesucristopa parã k'aripamerã. Ichiaba k'inia p'ani Tachi Ak'õrepa parã chik'inia p'anapimerã mãik'aapa Tachi Ak'õre Jaurepa parã jõmaarãmaa k'awapimerã wãara Cristodeerã.

Mãgapai paji.

GÁLATAS

San Pablopa K'art'a P'ãda Galacia Eujãdepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. Na k'art'ade Pablopa k'irãpapi bi Galacia eujãdepema ijãapataarãmaa, ichiata ãchi t'ãide naapiara jaratee nipapachi Jesucristopa ooda ãchi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. P'anau bi judiorã, chi mama jarateepataarãpa Cristode ijãapataarã tauchaa bipidaipia bi ãchi imik'ĩraarã k'ap'iade maa-e pirã atuadait'ee. Pablopa jĩp'a jara bi eperãarã it'aa wãdait'ee wãara Cristode ijãapata perãpai.

Salude jarap'eda, naapiara Pablopa ma Galacia eujãdepema ijãapataarã itriã bi Cristodepai ijãadai k'ãyaara, awara ijãa k'inia p'anadairã (cap. 1.1-10). Jara bi wãara ichi Jesucristopa jirit'erada mãik'aapa pëida ichi ùraa jarateede; awaraa Cristopa jirit'eradaarã Jerusalende p'anirãpa irua jarateepata pia ak'ipata (caps. 1.11–2.21); sãap'eda Cristodepai ijãapataaipia bi mãik'aapa sãap'eda jiridaik'araa bi oodait'ee Moisepa p'ãdade jara bik'a, Ak'õrepa ãra pia ak'imerã (caps. 3.1–4.31). Ùraa bi jĩp'a oopataadamerã Cristopa oopi bik'a mãik'aapa chik'inia p'anapataadamerã (caps. 5.1–6.10). T'ëepai jara bi Tachi Ak'õrepa eperãarã pia ak'i-e, ãchi k'ap'iade tauchaa iru p'anadairã maa-e pirã wëe p'anadairã. Jĩp'a pia ak'ipari t'ãri chiwidi pik'a p'anadak'ãri Jesucristode ijãapata k'aurepa (cap. 6.11-18).

Salude pëida

¹ Mi, Pablopa na k'art'a p'ãru parã Galacia eujãdepema Cristode ijãapataarãmaa. Eperãarãpa mi jirit'erada-e paji. Ichiaba mi pëida-e paji. Tachi Ak'õre, Cristo chok'ai p'irabaipidapata mi jirit'eraji mãik'aapa Cristopa mi pëiji. ² Jõma tachi ipemaarã Cristo k'aurepa nama mi ome auk'a p'anirãpa salude pëiruta parã Cristode ijãapataarã it'aa t'ipata chaa. ³ Taipa it'aa iidipata Tachi Ak'õre Tachi Waibia Jesucristo ome parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee. ⁴ Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru badak'a Cristo piuji tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Ichi ita-aria peepiji tachi k'aripa atait'ee na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'achia oopatadeepa. ⁵ Maperã ichita it'aa t'ĩdãma Tachi Ak'õremaa jaradait'ee iru jõmaarã k'ãyaara t'ãri piara bapari. Amén.

K'ĩrak'aupai ijãadai awaraarãpa jaratee p'ani

⁶ Mamĩda mi p'era pik'a bi taarã-e weda parãpa ijãa amaadaruta perã Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru badade ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. Iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa parã chupiria k'awaaji mãik'aapa jiriji irude ijãadamerã mãik'aapa it'aa wãdamerã. Mamĩda parãpa mãga ijãa k'iniada-e p'ani. Ma k'ãyaara ijãa k'inia p'ani awaraa ne-inaa k'aurepa it'aa wãdai. ⁷ ¡Mamĩda mãga-e! Eperãarã ùk'uruurãpa parãmaa k'ĩsia awara-awaraapiruta. Mãirãpa ne-inaa awara jaratee k'inia p'ani, Tachi Ak'õre pedee pia jarateedai k'ãyaara. ⁸ Mapa taipa wa it'aripema angeleerãpa paara jarateeruta pijida taipa naaweda jarateeda awara, Tachi Ak'õrepa mãirã atuapiipia bi. ⁹ Parãpa ijãajida taipa naaweda jarateedap'edaa. Mapa mia waya jarai ma et'ewa jarada. Abaapa jarateeru pirã taipa Cristode jarateeda k'ãyaara awara, mãgĩ atuaipia bi.

¹⁰ Mia jara k'inia-e bi eperãarãpa mi pia ak'idamerã mia jaratee bi k'aurepa. Mãga ooda paara, p'oyaa oo-e pak'aji Cristopa oopi bik'a. Cristode ijãai

naaweda, mǎga ooji mǐda, írá jǐp'a na mimia oo k'inia bi Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, iruata mi pia ak'imerǎ.

Tachi Ak'õrepa Pablo jirít'erada Jesupa ooda jarateemerǎ

¹¹ Ípemaarǎ Cristo k'aurepa, mia nǎga k'awapi k'inia bi parǎmaa. Mia Cristopa ooda eperǎarǎ k'aripait'ee parǎ t'ǎide jaratee nipak'ǎri, jaratee-e paji michi k'ísiadoopa ¹² maa-e pirǎ awaraapa mimaa jarateeda. Jara-e paji eperǎpa jara pǐida. Jǐp'a jaraji Jesucristopa mimaa k'awapida.

¹³ Parǎpa k'awa p'ani mia ooda at'ǎri judiorǎpa ijǎapatade ijǎa bak'ǎri. Tachi Ak'õredeerǎ audú jiri nipapachi peeit'ee, mǎirǎ jõpi k'inia bada perǎ.

¹⁴ Maapai judiorǎpa ijǎapata audupiarǎ k'awaa wǎji, mi ome año auk'a iru p'anadap'edaarǎ k'ǎyaara. Jõmaarǎ k'ǎyaara pipiarǎ oo k'inia baji judiorǎpa oopata, chonaarǎweda ũraapatap'edaak'a.

¹⁵ Mǎga baji mǐda, írá mia k'awa bi Tachi Ak'õrepa k'ísia iru baji mi jirít'erait'ee oomerǎ ichia oopi bik'a. Mǎga ooji mi t'oi naaweda, ichi wǎara t'ǎri pia bapari perǎ. ¹⁶ Maperǎ ichi Warra k'awapiji mimaa, judio-eerǎ t'ǎide mia jarateenamerǎ ichi Warrapa ooda eperǎarǎ k'aripait'ee. Mamǐda mǎga k'awapik'ǎri, mi apidaamaa wǎ-e paji ũraa iidide. ¹⁷ Ichiaba wǎ-e paji Jerusalendee Cristo ome nipapatap'edaarǎmaa ne-inaa iidide, Cristopa ǎra mi naa pǐiji mǐda jarateede. Ma k'ǎyaara, ma t'ēepai wǎji Arabia eujǎdee it'aa t'íde michi ituaba. Maap'eda waya cheji Damasco p'uurudee.

¹⁸ Wǎara, Cristode ijǎadak'ǎriipa año õpee parumaa, mi Jerusalendee wǎji Pedro ak'ide mǎik'aapa tomia omé mama beejǐ. ¹⁹ Mamǐda mama bide Cristopa jirít'eradaarǎ awara unu-e paji. Tachi Waibia Jesucristo ípema, Santiago aupaita unuji. ²⁰ Tachi Ak'õrepa k'awa bi mia na p'ǎ bide seewa jara-e bi. Wǎarata jara bi.

²¹ Ma t'ēepai Jerusalendee wǎji Siria eujǎdee mǎik'aapa Cilicia eujǎdee.

²² Maapai Cristode ijǎapataarǎ Judea eujǎdepemaarǎpa mi waide k'awada-e p'anajida. ²³ Aba na pedee ũrijida awaraarǎ ijǎapataarǎ it'aideepa: “Tachi jiri nipadapa írá jarateemaa bi Cristopa ooda eperǎarǎ k'aripait'ee, naaweda irude ijǎa amaapi k'inia baji mǐda.” ²⁴ Mǎga ũridak'ǎri, ma ijǎapataarǎ o-ía it'aa t'íjida gracias jaradait'ee Tachi Ak'õremaa mi pari.

2

Ak'õrepa jirít'eradaarǎ awaraarǎpa Pablo pia ak'ipatap'edaa

¹ Ma naa wǎda t'ēepai Jerusalendee, catorce años parumaa waya wǎji tachi ípema Cristo k'aurepa Bernabé ome. Mia tachi ípema Tito auk'a ateeji. ² Wǎji Tachi Ak'õrepa mimaa k'awapida perǎ wǎipia bi. Mama bide ijǎapataarǎ ak'ipataarǎ taide mia jaraji pedee pia jõma mia Cristode jarateepari judio-eerǎ t'ǎide nipak'ǎri. Mǎga ooji k'awa k'inia bada perǎ ǎrapa pia ak'idai wa pia ak'ida-e pai mia jarateepari judio-eerǎmaa. Mǎga k'awa k'inia baji pariatua na mimia oo k'inia-e bada perǎ. ³ K'ísia nǐbaji mǐda ǎrapa jaradait'ee, mǎga uchia-e paji. Mi k'õp'ǎyo, Tito, judio-ee paji mǐda, maarepida jarada-e paji ichi k'ap'ide tauchaa bipimerǎ. ⁴ Ma-it'eeta wǎjida ǎramaa iidide. Ũk'uru wǎara Cristode ijǎada-e p'anadap'edaarǎ mera t'íujida judio-eerǎ ijǎapataarǎ t'ǎide, tachi ijǎapata Cristode pia k'awaade. Jarajida tauchaa bipidaipia bi judio-eerǎ ijǎapataarǎ imik'íraarǎ k'ap'ide. Mǎgeerǎpa k'iniada-e tachi ijǎadamerǎ Jesucristodepai, Tachi Ak'õrepa tachi pia ak'imerǎ. Tachi auk'a esclavoorǎk'a p'anapi k'inia p'ani Moisepa p'ǎda jua ek'ari, judiorǎ chonaarǎweda p'anapatap'edaak'a. ⁵ Taipa maarepida k'ísia-e paji oodait'ee

mãgeerãpa oopi k'inia p'anadap'edaak'a. Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee, ma pedee wãara jãa k'inia p'anajida parã-it'ee.

⁶ Ma awara tachi waibiarãda apataarãpa ne-inaa awara jarada-e paji mia jarateemerã. Mia jara bi “tachi ijãapataarã waibiarãda apata” ùk'uruurãpa at'ãri jarapata perã Cristo ome nipapatap'edaarã awaraa ijãapataarã k'ãyaara waibiara p'ani. Mamãda mia p'ua-e bi chisãgí ijãapari waibiara bi mãik'aapa chisãgí ijãapari ek'ariara bi. Tachi Ak'õrepa ichideerã jõmaweda auk'a pia ak'ipari. ⁷⁻⁸ Mãgí ijãapataarã waibiarãpa ne-inaa awara jarateepidai k'ãyaara mimaa, mi bijida Tachi Ak'õre juade waapiara judio-eerã t'ãide jarateenamerã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. K'awajida Tachi Ak'õrepa mi ma-it'ee jirit'eraji, Pedro jirit'eradak'a judiorãmaa jarateenamerã.

⁹ K'awaadak'ãri Tachi Ak'õrepa wãara mi k'aripa bi judio-eerãmaa jarateenamerã, Santiago, Pedro Juan ome, chi ijãapataarã ak'ipataarã waibiarãda apata, ãchi jua teejida mimaa mãik'aapa Bernabemaa. Mãga oojida ak'ipidait'ee auk'a k'õp'ãyoorãk'a taipa Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee judio-eerã t'ãide jarateedaipia bi. Jõdee ãchia judiorã t'ãide jarateedai. ¹⁰ Jìp'a ãchia taimaa iidijida k'ãra atuanaadamerã k'aripadait'ee chupãria chedeerã ãchi t'ãide. Mia pida auk'a mãga oo k'inia bi.

Antioquía p'uurude Pablopa Pedro itriada

¹¹ Mãgá ãra t'ãideepa t'ãri o-ãa uchijida mĩda, Pedro Antioquía p'uurudee chek'ãri, ijãapataarã taide mia iru itriaji judio-eerãmaa ne-inaa k'achia oo bada perã. ¹² Nãga ooji. Naa pachek'ãri, iru auk'a nek'opachi judio-eerã ijãapataarã ome. Mamãda ai t'ẽepai ùk'uru judiorã Santiago ome p'anadap'edaarã Jerusalendeepa pachejida. Mãirãpa ijãapata judiorã nek'odaik'araa bi judio-eerã ome. Ma awara ijãapata tauchaa bipidaipia bi judio-eerã k'ap'iade. Maperã awara nek'ojida. Pedropa mãga unuk'ãri, auk'a awara nek'omaa beejì, mãirãpa k'achia pedenaadamerã iru ãpìte. ¹³ Mãpai Pedropa mãga ooru unudak'ãri, awaraa judiorã ijãapataarã Antioquiadepemaarã auk'a k'ãra jìp'a-eedachida. Judio-eerã p'anadap'edaamãipia awara nek'ojida, Bernabé paara. ¹⁴ Mia ãchi mãga unuk'ãri, k'awaaji ãchia ooda-e paji Tachi Ak'õrepa wãarata jara pèidak'a. Mapa jõmaarã ijãapataarã taide Pedromaa jaraji:

—Pichi t'oru weda pi judío mĩda, nama bide judiorãk'a ba-e pajida aji. Mãga bita, ¿sãap'eda pia judiorãpa oopata oopi k'inia bima aji, judio-eerãmaa?

Cristode ijãa p'anipapai it'aa wãdai

¹⁵ Wãara, tachi t'oru weda tai judiorãpa iru p'anapachida Tachi Ak'õrepa Moisemaa ùraa p'ãpida. Tai Tachi Ak'õrede ijãadak'aa beerã-e, judio-eerãk'a. ¹⁶ Mamãda Tachi Ak'õre Ùraa p'ãda mãgá iru p'ani mĩda, taipa pida k'awa p'ani eperã apida p'ek'au k'achia wëe bait'ee Tachi Ak'õre k'ãrapite mãgipa oopari perã ma ùraa p'ãdade jara bik'a. Moisepa p'ãdade jara bik'a oo p'anipapai eperãarã p'oyaa wãdak'aa Tachi Ak'õre truadee. Jìp'a eperã iru truadee wãit'ee Jesucristode ijãapari perã. Maperãpi tai auk'a Cristode ijãajida, iru k'aurepa Tachi Ak'õrepa tai p'ek'au k'achia wëe ak'imerã.

¹⁷ Mãgá Cristode ijãajida, p'ek'au k'achia wëe p'ana k'inia p'anadap'eda perã Tachi Ak'õre k'ãrapite. Uchijida ma ùraa p'ãdade jara bi jua ek'ariipa mãik'aapa judio-eerãk'a pajida. Mãga oodak'ãri, ¿ne-inaa k'achia oojidak'ã? Mãgá ne-inaa k'achia ooda paara, mãgara Cristopa taimaa ne-inaa k'achia oopik'aji. ¡Mamãda mãga-e! ¹⁸ Michi k'inia wãara ne-inaa k'achia ook'aji eperãarãmaa waya oopida paara Moisepa p'ãdade jara bik'a, oopii k'ãyaara Tachi Ak'õrepa jara pèidak'a Cristo k'ap'ia pari. ¹⁹ Mia mãga jara bi mia p'oyaa

oo-e pada perã jõma ma p'ãdade jara bik'a. Ma k'aurepa mi piudak'a baji, ne-inaa oo-ee Tachi Ak'õre-it'ee. Mamãda Cristode ijãak'ãri, irua mi uchiapiji ma p'ãdade jara bi jua ek'ariipa, wãara oomerã Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bik'a. ²⁰ Cristopa mãga ooji, kurusode piuk'ãri. Maperã mia jarai mi jida auk'a kurusode piu pik'aji Cristo ome, mãgã uchait'ee ma ũraa p'ãda jua ek'ariipa mãik'aapa araa bapariit'ee iru ome. Írã iruta bapari mi ome mãik'aapa iru mi poro waibia. Mapa mi chok'ai bi misa, ijãa bi Tachi Ak'õre Warrade mãik'aapa oo k'inia bi irua oopi bik'a. Mãga oo k'inia bi irua mi audú k'inia iru bap'eda, piuda perã mi pari. ²¹ Mia eperãarãmaa ijãapi k'inia-e bi ne-inaa awara, Tachi Ak'õrepa pedee pia Cristode jara pëida k'ãyaara. Cristo piuji tachi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee, mãgã Tachi Ak'õrepa tachi pia ak'imerã. Tachi Ak'õrepa eperãarã pia ak'ida paara oo p'anadap'edaa perã Moisepa p'ãdade jara bik'a, Cristo pari piuk'aji.

3

Chisãgide ijãadaipia bi; Moisepa p'ãdade wa Cristode

¹ ¡Aai, Galacia pidaarã! ¡Parã k'isia k'awada-ee beerãk'api p'ani! ¿Apidaapa parã poro p'ërebaipit'aajida-ek'ã? ¿K'irãpada-e p'anik'ã taipa jarateedap'edaa parã t'ãide nipadak'ãri? Jesucristo kurusode piuda pia jarateejida parã jõmaarãmaa. ² Jip'a mia nãga k'awa k'inia bi. ¿Tachi Ak'õre Jaure ba chejik'ã parã ome, oo p'anadap'edaa perã Moisepa p'ãdade jara bik'a maa-e pirã ijãadap'edaa perã Tachi Ak'õrepa jara pëida Cristo k'ap'ia pari? ³ ¿Parã wãara k'isia k'awada-ee p'anik'ã? Naaweda Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee ũridak'ãri, Cristodepai ijãajida mãik'aapa p'aneejida iru Jaure ome. ¿Írã k'isiapatak'ã Tachi Ak'õrepa parã pipiara ak'it'ee oo p'ani pirã judiorã ũraa p'ãdade jara bik'a maa-e pirã ne-inaa oo p'ani pirã pãchi juadoopa? ⁴ ¿Jõma Tachi Ak'õre Jaurepa pia ooda parã-it'ee pari oojik'ã? ¡Wãara mãga pari ook'aji, parã ijãa k'inia p'ani pirã ma ũraa p'ãdade, Cristodepai ijãadai k'ãyaara! ⁵ Mia waya iidiit'ee. Tachi Ak'õrepa ichi Jaure pëik'ãri parã ome bapariimerã mãik'aapa parã t'ãide ne-inaa oopimerã eperãarãpa p'oyaa oodak'aa áchi juadoopa, ¿sãap'eda mãgã pëiparima? Pëi-e parãpa oopata perã irua Moisemaa ũraa p'ãpida jara bik'a. Ma k'ãyaara pëipari Cristodepai ijãapata perã.

Tachi Ak'õrepa Abraham pia ak'ida (Ro 4.1-3)

⁶ K'isiadãma judiorã chonaarãwedapema Abrahamde. Tachi Ak'õrepa ũraa p'ãpidade chonaarãmaa jara bi:

'Abrahampa Tachi Ak'õrepa jarada ijãaji. Maperã Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ipachi.' *(Gn 15.6)*

⁷ Mapa k'awaadaipia bi eperãarãpa Tachi Ak'õrede ijãadak'ãri, áchi wãara Abrahamdeepa uchiadak'a p'ani. Iruk'a Tachi Ak'õrepa jarada ijãapata mãik'aapa iru k'irapite pia p'anapata. ⁸ Tachi Ak'õrepa naaweda k'isia iru baji judio-eerã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee, wãara ijãadak'ãri. Mãga k'awapiji Abrahammaa. Tachia mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa Moisemaa nãga p'ãpida perã:

'Tachi Ak'õrepa na pedee pia Abrahammaa mãgaji: "Mia na p'ek'au eujãdepemaarã jõmaweda k'aripait'eeda aji, pi k'ap'ia pari." ' *(Gn 12.3)*

⁹ Ak'õrepa mãga jarada perã, tachia k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa Abraham bendiciadak'a irua ijãada perã, awaraarã auk'a bendiciat'ee irude ijãadak'ãri.

¹⁰ Jõdee eperãarã k'achia ooit'ee, ichi ũraa p'ãdade jara bik'a ooruta pirã irua áchi pia ak'imerã. Áchi atuapiit'ee p'oyaa ooda-e perã jõma ma ũraade jara bik'a:

'Eperãpa oo-e bi pirã jõma Ak'õre ũraa p'ãdade jara bik'a, atuait'ee.' *(Dt 27.26)*

11 Ma jōma jara aupadade k'ĩsiadak'āri, pia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa pia ak'i-e chi oo k'inia b̄ipapai iru ũraa p'ādade jara bik'a. J̄ip'a pia ak'ipari eperā irude ijāa bita. ¿Iru ũraa p'ādade nāga jara bi-ek'ā?

‘Eperā Tachi Ak'ōrede wāara ijāapari ichita bapariit'ee iru ome, p'ek'au k'achia wēe bairā iru k'ĩrapite.’ *(Hab 2.4)*

12 Eperā ijāa-e b̄ipa ooda paara jōma Tachi Ak'ōre ũraa p'ādade jara bik'a, it'aa wāk'aji ichi k'ĩradoopa. Māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōre ũraa p'ādade jara bairā: ‘Eperāpa ook'āri jōmaweda Ak'ōre ũraade jara bik'a, ichita bapariit'ee ma ũraade jara bik'a.’ *(Lv 18.5)*

13 Mamīda tai judiorāpa oodak'aa jōmaweda Tachi Ak'ōre ũraa p'ādade jara bik'a. Mapa o k'achiade p'anajida māik'aapa atuadait'ee paji. Mamīda Cristopa tai uchiapiji ma ũraa p'ādade jara bi jua ek'ariipa, ma k'aurepa atuanaadamerā. Māga ooji kurusode piuk'āri. Tachi Ak'ōrepa iru k'achia ooji, tai k'achia ooi k'āyaara. Māgá tai k'aripaji. K'awa p'ani Cristo k'achiade baji Ak'ōre ũraa p'ādade jara bairā:

‘Eperā pak'urude baijira bi k'achiade banait'ee.’ *(Dt 21.23)*

14 Jesucristopa māgá tai k'aripaji parā judio-eerā paara ijāadamerā Abrahampa ijāadak'a. Ma awara māgá tai k'aripaji tachi jōmaweda ichiaba ijāadak'āri, iru Jaure tachi ome iru p'anadamerā. Māgá Tachi Ak'ōrepa ooji ichia jaradak'a Abrahammaa, jarak'āri Abraham k'ap'ia pari ne-inaa pia ooit'ee na p'ek'au eujādepemaarā jōmaarāmaa.

Moisepa p'āda Tachi Ak'ōrepa jarada ome

15 ĩpemaarā, k'ĩsiadáma eperāarāpa oopatade. Eperāpa p'āk'āri k'airāpa ichi net'aa atadait'ee ichi piuk'āri, chi firma p'āp'eda, eperā awaraapa ne-inaa awaraa p'ā-e pai ai p'ādade, chi p'āda chiparipa jara-ee. Maa-e pirā chipari piuk'āri, awaraa eperāpa ne-inaa awaraa p'ā-e pai ai p'ādade. Ichi-aba ichi k'inia ma p'āda jōpi-e pai. 16 Tachi Ak'ōrepa jara bēiji Abraham ome irudeepa uchiadait'eerā k'aurepa na p'ek'au eujādepema jōmaarāmaa ne-inaa pia ooit'ee. Māga jarak'āri, jara k'inia-e baji jōmaweda Abrahamdeepa uchiadait'eerā k'ap'ia pari ma ne-inaa pia ooit'ee. J̄ip'a jara k'inia baji irudeepa uchiat'ee abaa k'ap'ia pari māga ooit'ee. Māgí Jesucristo. 17 Ma jara aupadade mia nāga jara k'inia bi: eperāpa p'āda bēiparik'a k'awaadamerā k'aipa ichi net'aa atait'ee, māga pik'a Tachi Ak'ōrepa ichia jarada bēiji Abraham ome, iru t'ēe uchiadap'edaarāpa auk'a māga k'awaadamerā. Jōdee, cuatrocientos treinta años wāyaada t'ēepai, ichi ũraa Moisemaa p'āpiji. Mamīda ma ũraa p'āpik'āri, ichia jara bēida Abraham ome at'āri beejí. Ma ũraa p'ādapa jōpi-e paji ichia naapiara jarada Abrahammaa. 18 Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujādepemaarā k'aripa k'inia bada paara Moisepa ũraa p'ādade jara bik'a oopata k'aurepa, māgara ichia jarada jara bēi-e pak'aji Abraham ome. Mamīda māga-e paji. Ichia jarada bēiji Abraham ome, k'inia bada perā Abrahampa ma jarada ijāamerā. Ma ijāada k'aurepa na p'ek'au eujādepemaarā auk'a ijāadak'āri, pia p'anapataadai Ak'ōre k'ĩrapite.

K'āare-it'ee Moisemaa ma ũraa p'āpida

19 ¿K'āare-it'ee ichi ũraa Moisemaa p'āpijima? Māga p'āpiji eperāarāpa k'awaadamerā āchi p'ek'au k'achia ooyaa p'anapata iru k'ĩrapite. Ma ũraa pēiji ichi angeleerā ome eperāmaa, māgipa p'āmerā eperāarā-it'ee. Tachi Ak'ōrepa k'isia iru baji eperāarāpa ma ũraa p'āda iru p'anadamerā, ma Abrahamdeepa uchiada na eujādee cheru misa na eujādepemaarā k'aripait'ee, Ak'ōrepa naaweda jaradak'a. 20 Māgá tee pēiji mīda ichi ũraa Moisés k'ap'ia

pari, m̄aga oo-e paji jarak'āri Abrahammaa. Ichi it'aideepa jaraji ichia ooit'ee bada Abrahamdeepa uchiada k'ap'ia pari.

²¹ Maperā eperāpa k'ĩsiai Tachi Ak'ōrepa k'ĩsia awara-awaraa iru baji eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. ¡Mamīda m̄aga-e! Ichi ūraa tee p̄eidapa eperāarā o k'achiadeepa uchiapida paara, wāara p'ek'au k'achia wēe p'anak'ajida iru k'ĩrapite m̄aik'aapa it'aa wāk'ajida ma ūraa k'aurepa. ²² Mamīda iru ūraa p'ādade jara bi eperāarā jōmaweda p'ek'au k'achia jua ek'ari p'anapata. Ara presoorā p'oyaa uchiada-e p'anik'a carceldeepa āchi juadoopa, m̄aga pik'a eperāarā p'oyaa uchiada-e p'ek'au k'achia jua ek'ariipa āchi juadoopa. Aba uchiadai Jesucristode ijāadak'āri, iru k'ap'ia pari Tachi Ak'ōrepa eperāarā k'aripapari perā, ichia jaradak'a Abrahammaa.

²³ Cristo chei naaweda, tai judiorā ichiaba presoorāk'a p'anapachida Moisepa p'ādade jara bi jua ek'ari. Ma ūraa carcel j̄iaparik'a baji. Tai ak'i baji Tachi Ak'ōrepa unupiru misa ichia Abrahammaa jaradak'a. ²⁴ Mimiaparipa warra ak'iparik'a, ma ūraa p'ādapa tai ak'i pik'apachi Cristo cheru misa, tai jida irude ijāadamerā m̄aik'aapa p'ek'au k'achia wēe p'anadamerā Ak'ōre k'ĩrapite. ²⁵ ĩrá, Cristo cheda perā, m̄agá irude ijāadak'āri, tai waa p'anadak'aa Moisepa p'āda jua ek'ari.

²⁶ Ma k'āyaara pipiara, parā jōmaweda Tachi Ak'ōre warrarā, Jesucristode ijāapata perā. M̄agá araa p'anapata Cristo ome. ²⁷ Jōmaweda araa p'anapataarā Cristo ome Tachi Ak'ōre warrarā iruk'a. Ma-it'ee tachia poro choopipata; ak'ipidait'ee araa p'anapata Cristo ome. ²⁸ M̄agá Cristo ome p'anapata perā, Tachi Ak'ōrepa tachi ichi warrarāk'a auk'a unupari. M̄aga unupari judiorā m̄ida, judio-eerā m̄ida, esclavoorā m̄ida, esclavo-eerā m̄ida, imik'ĩraarā m̄ida, wēraarā m̄ida. Jōmaweda auk'a p'ani iru k'ĩrapite Jesucristo ome araa p'anadak'āri. ²⁹ Ma awara tachi Cristo ome araa p'anapataarā wāara Abrahamdeepa uchiadap'edaarā, Tachi Ak'ōrepa jara p̄eida ijāapata perā Abrahampa ijāadak'a. Maperā iru p'anadait'ee jōma Tachi Ak'ōrepa k'ĩsia iru bi ichideerā-it'ee.

4

Tachi Ak'ōre warrarā

¹ Piara k'awaadait'ee m̄ia jara k'inia bi, k'ĩsīati nāgide. Eperā piuk'āri warra k'aipeepai iru bi, ma-āri weda ma warrapa atak'aa chi ak'ōrepa net'aa atabēida. Awaraarā jua ek'ari chi ak'ōre esclavok'a bapari, net'aa mak'āra wēe, chonaa paru misa. ² M̄aimisa chi ak'ipataarāpa n̄ipata chi ak'ōrepa año jara bēida parumaa, ma net'aa teedai naaweda m̄aik'aapa chi te chipari papii naaweda. ³ M̄aga pik'a tachi jida esclavoorāk'a p'anapachida, Cristo na eujādee chei naaweda Tachi Ak'ōrepa jara bēidak'a. Maapai chonaarāwedapema ūraa jua ek'ari p'anapachida m̄aik'aapa k'ĩsia p'anapachida warrarāk'a. K'ĩsia p'anapachida tachia ne-inaa k'awa p'anipa maa-e pirā ma ūraa jara bik'a oo p'anipa it'aa wā dai. ⁴ Mamīda Tachi Ak'ōrepa k'iniak'āri, ichi Warra p̄eiji na p'ek'au eujādee judío wērapa t'omerā. M̄agá chi Warra bapachi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi jua ek'ari m̄aik'aapa jōma oopachi ma ūraade jara bik'a. ⁵ M̄aga ooda perā ichia aupai tai judiorā uchiapii ma ūraa p'ādade jara bi jua ek'ariipa. Ma-it'eeta Tachi Ak'ōrepa ichi Warra p̄eiji; tai judiorā uchiapimerā ma ūraa jara bi jua ek'ariipa m̄aik'aapa Tachi Ak'ōre warrarā papimerā iruk'a. ⁶ Tachi Cristode ijāapataarāpa k'awaadamerā tachi wāara iru warrarā, Tachi Ak'ōrepa p̄eiji ichi Warra Jaure tachi t'āride bapariimerā. M̄agá Jaurepa ichita Tachi Ak'ōremaa jarapari: “Abbá, Mi Ak'ōre.” ⁷ Mapa

parāpa k'awaadai írá esclavoorā-e. Ma k'āyaara Tachi Ak'ōre warrarā. Māgá iru warrarā perā, iru p'anadait'ee jōma irua k'ísia iru bi ichideerā-it'ee.

Pablo ijāapataarā-it'ee k'ísia nībada

⁸ Naaweda parāpa Tachi Ak'ōre waide k'awada-e p'ani weda, Tachi Ak'ōre-ee beemaa it'aa t'ípachida māik'aapa ma jua ek'ari p'anapachida esclavoorāk'a. ⁹ Mamīda írá parāpa Tachi Ak'ōre k'awa p'ani; pia jarait'eera, Tachi Ak'ōrepa parā k'awa bi. Māga bita, ¿sāap'eda waya t'íu k'inia p'anima ma naawedapema ne-inaa vale-ee baibi jua ek'ari, waya esclavoorāk'a p'aneadait'ee? ¹⁰ Parāpa iapata ewari, atane māik'aapa año, íipata ewate pak'ári maa-e pirā fiesta ewate pak'ári. ¿K'ísia p'anik'ā māga oo p'anipa Tachi Ak'ōrepa parā pipiara ak'it'ee apemaarā ijāapataarā k'āyaara? ¹¹ Mi waawee bi, pari parā t'āide jaratee nipaji jīak'aapa.

¹² Ípemaarā, mia parāmaa enenee nībi mik'a uchiadamerā Tachi Ak'ōrepa ūraa Moisemaa p'āpida jua ek'ariipa. Naaweda parā ma jua ek'ari p'anada-e paji. Mapa parā t'āide nipak'ári, mia ma ūraa jaratee-e paji. Mama pak'ári, parāpa mi auteebaijida māik'aapa pia ak'ijida. ¹³ Parāpa k'awa p'ani mi k'ayaa bada perā, ma naa wāyaa wādade parā t'āide, mama beeji jarateeit'ee Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. ¹⁴ Ma k'ayaa k'aurepa parāpa mi yiaara iru p'anak'ajida, maa-e pirā mi āpíte pedee k'achia jarak'ajida. Mamīda māga ooda-e paji. Ma k'āyaara mi pia auteebaijida, Jesucristo wa it'aripema ángel auteebaik'ajidak'a. ¹⁵ Maapai parā o-īa p'anajida. Mia k'awa bi parāpa mi k'aripa k'iniapa pāchi tau paara ēek'ook'ajida mi k'aripadait'ee. Mamīda írá māga p'ani-e. ¿Parā, sāgajidama? ¹⁶ Írá ¿mi k'íra unuamaa iru p'aneeruta-ek'ā, mia wāarata jara bairā parāmaa?

¹⁷ Awaraa Ak'ōre Ūraa jarateepataarāda apataarāpa ne-inaa awara ijāapi k'inia p'ani, mia jaratee bi k'āyaara. Mapa parā t'āide t'āri pia māik'aapa iwarraa pedee nipapata. K'inia p'ani parāpa āchi ak'idamerā Cristode wāara ijāapataarāk'a. Mamīda māga p'ani-e. Mia jaratee bideepa parā āyaa atee k'inia p'ani āchi eere t'íudamerā. ¹⁸ Mia māga jarak'ári, jara k'inia-e k'achia bi awaraarā t'āri pia nipadamerā parā t'āide mi wē-e pak'ári. Pia bi ne-inaa pia oo k'iniadak'ári parā ome. ¹⁹ Michi warrarā, ara wēra bi p'irapa mia nībik'a ichi warra t'orumaa, māga pik'a mi k'ísia nībipa waya mia nībi parāpa wāara oorutamaa Cristopa oopi k'inia bik'a. ²⁰ Naapai mi parā ome bada paara, k'awa bak'aji k'āata jarait'ee parāmaa. Wāara mia k'awa-e sāgapi ooit'ee.

Pablopá jarateeda Agarde māik'aapa Sarade

²¹ ¿Parā ūk'uruurāpa Moisepa p'ādade jara bi jua ek'ari p'ana k'inia p'ani-ek'ā? ¿K'ísia p'ani-ek'ā ma ūraa jua ek'ari p'anaruta pirā, Tachi Ak'ōrepa parā piara ak'it'ee? ¿Parāpa wāara k'awa p'anik'ā ma ūraade jara bi? ²² Nāga jara bi. Abrahampa warra omé iru baji; aba chi wēra esclava Agarpa t'oda, aba chi wēra Sarapa t'oda. ²³ Chi wēra esclava Agar ome ma warra ooji eperā jīp'aapa warra ooparik'a. Mamīda māga-e paji chi wēra Sarapa warra t'oda ome. Naaweda Tachi Ak'ōrepa jaraji Abrahampa warra ooit'ee chi wēra ome. Māgí warra t'oji Ak'ōrepa jaradak'a, Abraham chi wēra ome audú chonaa p'anajida mīda warra oodait'ee. Tachi Ak'ōrepa k'aripaji māgí warra oodamerā. ²⁴ ¡K'ísíati nāgide! Ma wēra chaa jara k'inia bi Tachi Ak'ōrepa jara bēida aba. Irua jara bēida aba Sinaí eedepema paji, mama iru ūraa jarada perā Moisemaa, ichia ma ūraa p'āmerā eperāarā-it'ee. Māga jarap'eda, eperāarā esclavoorāk'a p'aneejida ma ūraa jarada jua ek'ari. Māgí jara bēida jara k'inia bi Agar. ²⁵ Maperā Abraham wēra esclava Agar jara k'inia bi

Sinaí ee, Arabia eujãde bi. Agardeepa uchiadap'edaarã ichik'a esclavoorã p'anapachida. Mãga pik'a írá Jerusalén p'uurude p'anirã esclavoorãk'a p'ani, Tachi Ak'õre Ûraa jarada Sinaí eede, ma jua ek'ari at'ãri p'anapata perã. ²⁶ Jõdee Abraham wëra jara k'inia bi it'aripema Jerusalén. Tachi Cristode ijãapataarã it'aripema Jerusalendepemaarã. Maperã p'anadak'aa ma Sinaí eede jarada jua ek'ari. ²⁷ Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaiapa ichiaba jaraji ma Jerusalén omeede, chonaarãweda nãgí pedee p'ãk'ãri:

'Pi, chi warra t'ok'aa bita, o-ia báji. O-ãapa bíaji warra t'oru p'ua sentie bi mĩda mãik'aapa pi k'imapã pi yiarãa iru bi pijida. Na ewari pideepa uchiadait'eerã chok'araara pait'ee chi warra naa t'odadeepa uchiadait'eerã k'ãyaara.' *(Is 54.1)*

²⁸ Ìpemaarã, tachi Abraham warra Isaack'a. Tachi chi naa warra t'ok'aa badadeepa uchiadak'a p'ani, wãara ijãapata perã Tachi Ak'õrepa jara bide, Abrahampa ijãadak'a. ²⁹ K'irãpãti chi warra naapema Agarde t'oda eperã jip'aak'a t'oji. Jõdee chi warra t'ëe t'oda Sarapa t'oji Tachi Ak'õre Jaurepa t'opidak'a. Mãga baji mĩda, chi naapiara t'oda, Ismaelpa, nepira jiriji Isaac, chi t'ëe t'oda ome. Írá mãga pik'a Moisepa p'ãdade oo k'inia p'anirãpa nepira jiripata tachi Cristode ijãapataarã ome. ³⁰ Mamĩda mãga baji mĩda Agar warra ome, Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi:

'Áyaa pëipãde aji, ma esclava ichi warra ome. Ma warrapa chi ak'õrepa bëida ata-e pait'ee chi wëra warrapa ataparik'a.' *(Gn 21.10)*

³¹ Mãpai ìpemaarã, Tachi Ak'õrepa tachi jëre-e pait'ee. Tachi Cristode ijãapataarã chi esclavadeepa uchiadap'edaarãk'a-e. Jip'a chi esclava-e badadeepa uchiadap'edaarãk'api p'ani. Mapa tachiata Tachi Ak'õre truadee wãdait'ee.

5

Cristodeerã Moisepa p'ãda jua ek'ari p'anadak'aa

¹ Cristopa mãgã tachi uchida atada perã Tachi Ak'õre Ûraa Moisemaa p'ãpida jua ek'ariipa, chóoti irude ijãa p'anide. T'ũnãati ma ùraa p'ãdade jara bi jua ek'ari, waya esclavoorãk'a p'anadait'ee.

² ¡Ûrĩti mi, Pablopa jara bi! Parãpa pãchi k'ap'iade tauchaa bipiruta pirã, k'isia p'anadairã mãga oo p'anipa it'aa wãdai, Cristopa parã waa k'aripae pait'ee it'aa wãdamerã. ³ Ichiaba waya jarait'ee. Parãpa pãchi k'ap'iade tauchaa bipiruta pirã, t'ũdait'ee jõmaweda Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi jua ek'ari. Mãga ooruta pirã, oodaipia bi jõma ma ùraade jara bik'a, Tachi Ak'õrepa parã pia ak'imerã. ⁴ Parã, ma ùraade jara bik'a oo p'anirã Tachi Ak'õrepa parã pia ak'imerã, Cristode ijãa amaadaruta mãik'aapa waa ichideerã p'anada-e pait'ee. ⁵ Mamĩda tachi Cristode ijãapataarãpa ijãa p'ani Cristopa tuchia p'ek'au k'achia oopata wëpapipari, Tachi Ak'õre Jaurepa tachimaa mãga k'awapipari perã. Maperãpi ni p'ani p'ek'au k'achia wëe p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'irapite iru ewari waibia ewate. ⁶ Mãgã ni p'ani k'awa p'anadairã Tachi Ak'õrepa tauchaa iru beerã apemaarã k'ãyaara pipiara ak'i-e. Ma awara pipiara ak'i-e tauchaa bipida-eerã. Jip'a pipiara ak'ipari eperã awaraarã k'inia iru bipa, Jesucristode ijãapari perã.

⁷ Naaweda parãpa mãga ijãa p'anajida. ¿K'aipa ma wãara ijãa amaapijima, Cristopa oopi bi awara oo p'aneedamerã? ⁸ ¡Tachi Ak'õrepa-e paji! Iruata parã jiriji ichideerã p'aneedamerã. ⁹ Levadura ma-ãriipa pan masa jõmaweda waridaiparida apata. ¹⁰ Mamĩda mia ijãa bi parãpa mi ùraa ùridait'ee mãik'aapa oda-e pait'ee seewa jaratepari apidaapa oopi k'inia bik'a. Mãga ijãa bi

Tachi Waibia Cristo māgeerā k'āyaara māik'aapa jōmaarā k'āyaara waibiaara bapari perā. Ichi k'aurepata tachi ijāapataarā araa p'anapata. Jōdee māgeerāpa jarateepata k'aurepa Tachi Ak'ōrepa āchi k'achia ooit'ee.

¹¹ Ipemaarā, ¿māgee jarateepataarāpa jarada-e p'anik'ā mia auk'a jarateepari eperāarāpa āchi k'ap'iade tauchaa bipidaipia bi, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a? Wāara Cristode ijāai naaweda, mia māga jarateepachi. Mamīda at'āri māga jarateeda paara, āchia mi ichiak'au bik'ajida, aupedeede-ee. Mamīda māga ooda-e p'ani. Ūridaamaa p'ani mia jarateek'āri Cristo kurusode piuda, ma k'aurepapai tachi it'aa wā dai. ¹² ¿Ārapa k'īsia p'ani-ek'ā Tachi Ak'ōrepa piara ak'ipari chi k'ap'ia t'ipidap'edaarā? ¡Māgara, āchi k'āratau paara t'iap'epidaipia bi!

Cristode ijāapataarā chik'inia p'anapataadaipia bi

¹³ Ipemaarā, k'irāpāti Tachi Ak'ōrepa parā jiriji p'anapataadamerā Cristo jua ek'ari, ma chonaarāweda ūraa p'ādade jara bi jua ek'ari p'anapataadai k'āyaara. Mamīda k'īsiadaik'araa bi oodait'ee pāchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi k'inia bik'a. Jip'a k'īsiadaipia bi awaraarā k'inia iru p'anadait'ee māik'aapa k'aripadait'ee. ¹⁴ Nāgí ūraa jara bik'a ooruta pirā, Tachi Ak'ōre Ūraa chonaarāweda p'ādade jara bi jōmaweda oodait'ee:

‘Awaraarā k'inia iru baparīji pīchi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.’ (Lv 19.18)

¹⁵ Ma k'āyaara, awaraarā k'īra unuamaa iru p'anaruta pirā māik'aapa nepira jiriruta pirā āra ome chōodarutamaa, jōpidait'ee Cristopa oomaa bi parā t'āide māik'aapa waa t'āri auk'a p'anada-e pait'ee.

Oodaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a

¹⁶ Maperā oo wāk'āti wāti Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a. Māga ooruta pirā, ooda-e pait'ee parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. ¹⁷ Oodak'āri tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a, p'oyaa ooda-e Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi k'inia bik'a. Jōdee oodak'āri Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a, ooda-e pait'ee ne-inaa tachia oo k'iniata. Omee weda auk'a p'oyaa oodak'aa. Mapa parāpa oodaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a, pāchia oo k'iniata oopiamapa. ¹⁸ Māga ooruta pirā, p'anada-e pait'ee Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ūraa p'āpida jua ek'ari. Ma k'āyaara Ak'ōre Jaurepata oopiit'ee Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a.

¹⁹ Jōmaarāpa k'awa p'ani eperāarāpa oodak'āri āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a, nāga p'anapata: miak'āi p'anirā awaraarā ome k'āipata; k'īsiapata chīara ome k'achia oodait'ee; awaraarā jiripata āchi ome k'achia oodait'ee; ²⁰ ne-inaa juapa ooda k'īrapite it'aa t'ipata; petau tau k'awaa beerāmaa wa jaipanaarāmaa wāpata chīara k'achia oodamerā; awaraarā k'īra unuamaa iru p'anapata; nepira jiripata chīara ome; awaraarā net'aa ata k'inia p'anapata āchi-it'ee; k'īrauyaa p'anapata; jōma k'inia p'ani āchi-it'ee aupai; t'āri auk'a bidak'aa awaraarā ome; k'īsia awarapipata eperāarāmaa āyaa ateedait'ee awaraarā ik'aawaapa; ²¹ awaraarā net'aa k'inia p'anapata maa-e pirā āchik'a pa k'inia p'anapata, āchima ne-inaa k'achia oo k'iniadarutamaa; chīara peepata; it'ua toyaa p'anapata; pariatua nek'oyaa, toyaa, k'achia oodait'ee jiriyaa p'anapata fiestade; māga bee. Mia naaweda jaradak'a waya jarait'ee. K'īrak'aupai māgá p'anadai. Māgee ne-inaa oopataarā p'oyaa wāda-e Tachi Ak'ōre truadee.

²² Jōdee chi oopataarāpa Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a nāga p'anapata: awaraarā k'inia iru p'anapata; t'āri o-īa p'anapata; k'āiwee p'anapata awaraarā ome; k'īrau-ee choopata awaraarā ome, nepirade p'ani mīda; awaraarā chupiria k'awaapata; t'āri pia p'anapata awaraarā ome māik'aapa

awaraarã k'üradak'aa; jïp'a oopata ãchia jara p'anik'a; ²³ audua nipadak'aa; ne-inaa pariatua oo k'iniadak'ãri, mãga oodak'aa. Ûraa wẽ-e jarait'ee mãgee ne-inaa oonaadamerã, pia p'anadairã. ²⁴ Ma et'ewa jara aupadade k'ïsiadak'ãri, k'awa p'ani Jesucristode ijãapataarãpa oo amaapata ãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa ne-inaa k'achia k'ïra t'ãdoo oopata. ²⁵ Tachi Ak'õre Jaurepa tachi Cristode ijãapataarã k'aripapari perã, ichita oodãma irua oopi k'inia bik'a. Mãgã wãara pia p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre k'ïrapite.

²⁶ Tachi k'inia nãga p'ananaadãma: audua; pedee-idaa; nepira jiriyaa; chïara k'ïra unuamaa ne-inaa iru bi k'aurepa.

6

Chik'aripa p'anapatãati

¹ Ìpemaarã, mia ichiaba nãga ùraait'ee. Parãdepema k'achiade baairu pirã, parã chi oopataarãpa Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a, t'ãri pia mãgã k'aripadaipia bi ma k'achia oo amaamerã. Mamãda k'ïrak'aupai parãpa ne-inaa k'achia oodai, iru k'aripa p'ani misa. ² Chik'aripa p'anapatãati. Mãgã jõmaweda choodait'ee nepirade baaidak'ãri. Mãgã chik'aripa p'anadak'ãri, oopata Cristopa oopi bik'a.

³ Ijãaparipa k'ïsia bi pirã ichi pipiara bi awaraarã k'ãyaara, ichi itu k'üraru, jõmaweda auk'a p'anadairã Tachi Ak'õre k'ïrapite. ⁴ Ijãapari chaa k'ïsiaipia bi ichia ooparide. Pia oo bi pirã, t'ãride o-ia baipia bi. Mamãda awaraarãpa oopata ak'ïik'araa bi k'awaait'ee auk'a pia wa mak'ïara pia-e bi ichia oo bi jïak'a. Tachia oo p'anidepai k'ïsiadaipia bi. ⁵ Mia mãga jara bi tachi chaachaa panadait'ee perã Tachi Ak'õre k'ïrapite, irua tachia ne-inaa oodap'edaa ak'ïmerã.

⁶ Ijãapataarã jarateepari it'aideepa parãpa ùridak'ãri Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee, ma jarateepari pia ak'ï p'anadaipia bi mãik'aapa ne-inaa pia teedaipia bi irumaa, iru mimia pari.

⁷ K'üranáati pãchi itu. Tachi Ak'õre oo iru p'anadaik'araa bi. Ne-uuparipa ne-uuk'ãri, ma ne-uuda jïak'a ewait'ee. ⁸ Mãga pik'a k'achia k'ïra t'ãdoo ooparipa ichia k'iniata oop'eda, ma k'achia jïak'a atait'ee, atuait'ee perã. Jõdee Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a ooparipa ne-inaa pia oop'eda, ma jïak'a atait'ee, it'aa wãit'ee perã. ⁹ Maperã sãnaadãma ne-inaa pia oo p'ani misa. Mãgã choo p'ani pirã, na ewari atadait'ee jõmaweda Tachi Ak'õrepa iru bi ichideerã-it'ee. ¹⁰ Maperã tachi na p'ek'au eujãde p'ani misa, eperãarã jõmaweda k'aripadãma. Mamãda naapiara tachi ìpemaarã Cristo k'aurepa k'aripadaipia bi.

Pablopa ùraada mãik'aapa salude tee pëida

¹¹ Ak'iti mia nãgã letra waibiapa p'ãru michi juadoopa. ¹² Ma tauchaa bipi k'inia p'anirãpa parã k'ap'iade mãga oopi k'inia p'ani judiorãpa ãchi pia ak'idamerã. Jara p'ani judio-eerãpa mãga ooruta pirã Tachi Ak'õre Ûraa chonaarãweda p'ãdade jara bik'a, pia p'anadai judiorã k'ïrapite. Mamãda wãara mãga oopi p'ani judiorã waidoopa. K'iniada-e judiorãpa ãchi jiridamerã miapidait'ee, Cristodepai ijãapata perã. ¹³ Ærapa paara ne-inaa jõma ooda-e Tachi Ak'õre Ûraa chonaarãweda p'ãdade jara bik'a, ãchi k'ap'iade tauchaa iru p'ani mĩda. Mãga bita, ¿at'ãri parãmaa tauchaa bipi k'inia p'ani-ek'ã? Mãgã awaraarãmaa audua jaradai ãchiata parã k'ap'iade tauchaa bipidap'edaa. ¹⁴ Taawa mia maarepida mãga oo-e pai. Jïp'a mia nãgã audua pedee jarai: Tachi Waibia Jesucristo kurusode piuda k'aurepapai mi it'aa wãit'ee. Ma k'aurepata ìrá maarepida mia p'ua-e bi na p'ek'au eujãdepema ne-inaa tachia

oo k'iniata k'ira t'ádo. Māgee ne-inaa piu pik'a bi mi-it'ee. Jōdee na p'ek'au eujādepema ne-inaa oo k'inia p'anirā-it'ee mi piu pik'a bi, māgee ne-inaa waa oo k'inia-e bairā. ¹⁵ Ma awara Tachi Ak'ōre-it'ee p'ua-e bi tuchia tauchaa iru p'ani tachi k'ap'iade wa wēe p'ani. Jīp'a irua k'inia bi Cristode ijāadamerā, māgá eperā chiwidi pik'a padaidamerā, araa p'anapata perā Cristo ome. ¹⁶ Mapa mia parāmaa ũrapari ijāapataadamerā Cristodepai. Mi it'aa t'ipari Tachi Ak'ōremaa irua parā chupiria k'awaamerā māik'aapa k'āiwee p'anapimerā jōmaweda nāgí ũraa jara bik'a oopataarā, wāara ichideerā perā.

¹⁷ Māpai na pedepapai na k'art'a p'ā aupait'ee. Waa apidaapa mi ome nepira jiridaik'araa bi. Mi k'ap'iade jidik'ada-idaa unurutapa k'awaadai mia oopari Jesucristopa oopi bik'a.

¹⁸ Ipemaarā, mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristomaa irua parā pia ak'i bapariimerā, parā t'āride bi misa. ¡Amén!

EFESIOS

San Pablopa K'art'a P'ãda Éfeso P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. K'ĩsiapata na k'art'a p'ãji Romade, carcelde bak'ãri. Na k'art'ade Pablopa jara bi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi ichideerã-it'ee, na eujãde p'ani misa mãik'aapa it'ari panadak'ãri. Pablopa k'inia baji na k'art'a pedeepidamerã jõmaweda ijãapataarãmaa chip'epata chaa.

Salude jarap'eda, naapiara jara bi Tachi Ak'õrepa eperãarã audú k'inia iru bapari (caps. 1.1–2.10). Maperã judiorã, judio-eerã paara jiripari Cristode ijãapataadamerã mãik'aapa araa p'anapataadamerã iru ome (cap. 2.11-22). Jara bi ichi mimiapari Cristo-it'ee, Cristopa jõmaweda k'inia iru bapari perã (cap. 3). Jara bi Cristode ijãapataarã k'ap'ia apai pik'a p'ani mãik'aapa iru ma k'ap'ia porok'a bi (cap. 4.1-16). Maperã p'ek'au k'achia oo amaadaipia bi (cap. 4.17-32). Jara bi ijãapataarã ñdaa pik'a bide p'anapataadaipia bi (caps. 5.1–6.9) mãik'aapa sãga chõodaipia bi netuara ome (cap. 6.10-20). T'ẽepai jara bi ichia na k'art'a tee peiit'ee Tíquico ome (cap. 6.21-24).

Salude pëida

¹ Mi, Pablopa na k'art'a p'ãru Jesucristode wãara ijãapataarãmaa, Éfeso p'uurude p'ani. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraji Jesucristopa pëimerã ichi ñraa jarateede. ² Mia k'inia bi Tachi Ak'õrepa Tachi Waibia Jesucristo ome parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgá k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Cristo k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa tachi k'aripapari

³ ¡T'ãri o-ña gracias jaradáma Tachi Ak'õremaa! ¡Iru Tachi Waibia Jesucristo Ak'õre! Iruata tachi bendiciaji tachi araa p'anapik'ãri Cristo ome, irude ijãapata perã. Cristo k'ap'ia pari irua it'aripema ne-inaa pia k'ĩra t'ãdoo ooji tachi k'aripait'ee, it'aa wãdamerã piudak'ãri. Nãgee ne-inaa pia ooji tachi-it'ee. ⁴ Na eujã ooi naaweda, Tachi Ak'õrepa tachi jirit'eraji Cristode ijãadamerã. Mãga ooji tachi awara bi k'inia bada perã, ichi k'ĩrapite p'ek'au k'achia wëe p'anadamerã. ⁵ Ma awara iru t'ãri pia bapari perã mãik'aapa tachi k'inia iru bapari perã, k'ĩsia iru baji tachi ichi warrarã papiit'ee ichi Warra Jesucristode ijãapata k'aurepa. ⁶ Mãgá t'ãri piara bapari perã jõmaarã k'ãyaara, t'ãri o-ña gracias jaradáma irumaa. Maperã tachia ne-inaa oo-eeta, ichideerã papiji ichi Warra k'inia iru bi k'ap'ia pari. Mãga ooji ichi Warra pëik'ãri piumerã tachi pari. ⁷ Ichi warra waa bat'ada k'aurepa tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerã mãik'aapa tachia p'ek'au k'achia oopata wëpapiji. ⁸ ¡Mãga ook'ãri, wãara tachi pia ooji! Mamãda mãgapai-e. ⁹ Mãga ook'ãri, ichiaba tachi k'ĩsia k'awaapiji ne-inaa pia oo k'awaadamerã irua oopi bik'a. Ichiaba k'awapiji ne-inaa awaraarãmaa waide k'awapi-e pada. K'awapiji ichia at'ãri k'ĩsia iru bi ooiit'ee Cristo k'ap'ia pari. ¹⁰ Nãga k'ĩsia iru bi. Irua k'inia bak'ãri, ewari cherude ne-inaa jõmaweda na p'ek'au eujãdepema mãik'aapa it'aripema biit'ee Cristo jua ek'ari.

¹¹ Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõmaweda oopari ichia k'inia bik'a. Mapa ichia k'ĩsia iru badak'a, tai judiorã naapiara jirit'eraji ichideerã papiit'ee. Mãga ooji Cristode ijãadak'ãri. Tai mãgá ichideerã p'anadairã, iru p'anadait'ee jõmaweda irua k'ĩsia iru bi ichideerã-it'ee. ¹² Tai judiorã mãgá naapiara jirit'eraji, ni p'anadap'edaa perã Cristo waya cheit'ee na eujãdee. Tachi Ak'õrepa k'inia baji taipa jõmaarãmaa jaranadamerã iru jõmaarã k'ãyaara waibia bi. ¹³ Mãpai

taipa māga oodak'āri, parāpa ūrijida Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida Cristode. Māgá k'awaadak'āri Cristopa eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atai, parāpa ichiaba irude ijāajida. Mapa Tachi Ak'ōrepa parā auk'a ichideerā papiji māik'aapa parā k'ap'iaide ichi Jaure ba chepiji, irua ooit'eeda adak'a. Eperāpa tauchaa biparik'a ichi net'aade jōmaarāpa k'awaadamerā ichi ma net'aa chipari, māga pik'a Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure ba chepiji ichideerā k'ap'iaide, jōmaarāpa k'awaadamerā ichita āchi chipari. ¹⁴ Ma Jaure k'aurepata tachia k'awa p'ani wāara iru p'anadait'ee jōmaweda irua k'īsia iru bi ichideerā-it'ee. Ma awara k'awa p'ani ichideerā perā ewari cherude tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaideepa aweda uchiadait'ee, wādak'āri iru truadee. Māga pak'āripi, wāara t'āri o-īa gracias jaradait'ee irumaa, iru k'īra wāree pia k'awadait'ee perā.

Pablopa it'aa iidida Cristode ijāapataarā pari

¹⁵ Tachi Ak'ōrepa ma jōma ooda perā tachi-it'ee, mia k'awaadak'āriipa parā wāara ijāa p'ani Tachi Waibia Jesude māik'aapa parāpa jōma Tachi Ak'ōredeerā k'inia iru p'ani, mia nāga oopari. ¹⁶ It'aa t'ik'āri Tachi Ak'ōremaa, ichita gracias jarapari parā pari. ¹⁷ Iidipari Tachi Waibia Jesucristo Ak'ōre k'īra wāree bima, irua parā k'īsia k'awaapimerā ichi Jaure k'ap'ia pari. Māgá iru wāara pipiara k'awadait'ee. ¹⁸ Parāpa māgá iru pipiara k'awa wādak'āri, t'āride k'awadait'ee Tachi Ak'ōrepa parā jiriji ichideerā papiit'ee. Māga ooji, jai-idaadak'āri iru trua k'īra wāreedee wādamerā māik'aapa iru p'anadamerā jōmaweda irua k'īsia iru bi ichideerā-it'ee. ¹⁹ Ichiaba parāpa k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa ne-inaa jōmaweda oopari. Iru jōmaarā k'āyaara waibiara bapari perā, tachi ijāapataarā k'aripai Cristo k'aripadak'a. ²⁰ Cristo piup'eda, chok'ai p'irabaipiji māik'aapa su-ak'i beepiji it'ari ichi juaraare. ²¹ Mama biji ak'ipi k'inia bada perā Cristo jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Jōmaweda iru jua ek'ari ichita p'anapataadait'ee, na p'ek'au eujā jōru pijida. Na p'ek'au eujādepema poro waibiara jōmaweda iru jua ek'ari p'anadait'ee, jōmaweda charraarā māik'aapa reyrā paara. Ichiaba na p'ek'au eujādepema-eerā iru jua ek'ari p'anadait'ee, angeleerā māik'aapa netuara eere p'anirā paara. ²² Tachi Ak'ōrepa ma jōmaweda Cristo jua ek'ari māgá bida perā, iru ne-inaa jōma poro waibia; tachi ijāapataarā poro waibia ichiaba. ²³ Iru tachi porok'a bi; jōdee tachi ijāapataarā iru k'ap'ia apai pik'a p'ani, chok'ara p'ani mīda. Tachi ijāapataarā wēe, Cristopa oo-e pai Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a na p'ek'au eujāde. Jōdee tachia pida p'oyaa ooda-e pai Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a, Tachi Poro Waibia Cristo wēe. Cristo k'aurepata ne-inaa jōmaweda nībi.

2

Tachi Ak'ōrepa tachi k'inia iru bapari perā, atuada-e pait'ee

¹ Cristode ijāadai naaweda, Tachi Ak'ōre-it'ee parā piu pik'a p'anajida, irua oopi bik'a oodaamaa p'anapatap'edaa perā māik'aapa p'ek'au k'achia ooi awaa p'anapatap'edaa perā. ² Parāpa na p'ek'au eujādepemaarāpa ne-inaa k'achia oopata k'īra t'ādoo oo wāpachida. Oo k'inia p'anapachida jaure k'achia beerā poro waibiapa oopidak'a. Māgá Netuara Poro Waibiapa k'īsiapipari Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a oodaamaa p'anirāmaa, audupiara māga p'anadamerā. ³ Wāara Cristode ijāadai naaweda, tachi jōmaweda māgee k'achia oopataarāk'a p'anapachida. Oopachida tachia oo k'iniata, tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopidak'a māik'aapa tachia pariatua k'īsiadap'edaak'a. Māgá p'anadap'edaa perā, Tachi Ak'ōre k'īraupi p'anapachida māik'aapa atuadait'ee paji apemaarā p'ek'au k'achia oopataarā ome. ⁴ Māgá

piu pik'a p'anajida mīda tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, Tachi Ak'ōrepa tachi audú chupiria k'awaaji. Tachi k'inia iru bada perā, ⁵ araa p'anapiji Cristo ome, maadamāiipa ichita chok'ai p'anapataadamerā iru k'īrapite. Irua māgá parā pia oo k'inia bada perā, parā o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerā. Írá tachi ichita chok'ai p'ani Tachi Ak'ōre k'īrapite. ⁶ Tachi Ak'ōrepa tachi Jesucristo ome araa p'anapida perā, jaradai irua Cristo chok'ai p'irabai pik'āri, tachi auk'a māgá chok'ai p'irabai pik'apiji. Ma awara Tachi Ak'ōrepa Cristo su-ak'i beepik'āri ichi juaraare it'ari, tachi auk'a mama su-ak'i p'anee pik'apiji, Cristo ome araa p'anapata perā. ⁷ Māga ooji jōma t'ēe cherutaarāmaa ak'ipiit'ee ichia tachi Jesucristode ijāapataarā pia oopari, ichi t'āri pia bapari perā. ⁸ Maperāpi parā Cristode ijāadak'āri, Tachi Ak'ōrepa parā o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerā. Pāchi k'īradoopa ma o k'achiadeepa p'oyaa uchiada-e paji. Tachi Ak'ōrepapai eperāarā madeepa uchiapii. ⁹ Eperāarā āchi k'īradoopa madeepa uchiada paara, māgak'ajida: “Tachia pia oopata k'aurepa Tachi Ak'ōrepa k'aripaji.” Mamīda māga-e. Tachi Ak'ōrepapai tachi ijāapataarā māgá o k'achiadeepa k'aripa atapari, apida pedee audua pedeenadamerā. ¹⁰ Iruata tachi ooji Cristode ijāadamerā māik'aapa iruata tachi araa p'anapiji Cristo ome. Māga ooji Jesucristo k'ap'ia pari ne-inaa pia oodamerā, irua naaweda k'īsia iru badak'a.

Cristo ome araa p'anapataarā k'āiwee p'anapata

¹¹ K'īsiati parā ijāadai naaweda p'anapatap'edaade. Naaweda parā Tachi Ak'ōrede ijāadak'aa paji. Judio-eerā perā, k'awada-e paji Ak'ōrepa jarada judiorāmaa, imik'īraarā k'ap'iade tauchaa bidamerā. Mapa judiorā, “chi tauchaa iru beerāda” apataarāpa at'āri parā judio-eerā k'īra unuamaa iru p'anapata māik'aapa parā āpíte “chi tauchaa wēe beerā” apata. ¹² Ichiaba Cristode ijāadai naaweda, parāpa k'awada-e paji Tachi Ak'ōrepa Israel pidaarā jirit'erada ichi p'uuru pidaarā papiit'ee. Mapa maarepida k'awada-e paji Tachi Ak'ōrepa jarada āra chonaarāmaa: aba pēiit'eeda aji, eperāarā k'aripade. Māgá Tachi Ak'ōre k'awada-e p'anadap'edaa perā, ichiaba k'awada-e paji sāga o k'achiadeepa uchiadai. Māgá p'anapachida na p'ek'au eujāde. ¹³ Mamīda írá māgá p'anada-e. Ijāapata perā Jesucristo piuji parā pari, araa p'anapata iru ome māik'aapa Tachi Ak'ōredeerā p'ani iruk'a. Naaweda t'imí pik'a p'anapachida Tachi Ak'ōre ik'aawaapa. Mamīda írá Jesucristo waa bat'ada k'aurepa parā Tachi Ak'ōre k'ait'a pik'a p'ani, ichideerā perā.

¹⁴ Maperā parā k'āiwee p'anadai judiorā ome, āra auk'a Cristode ijāadak'āri parāk'a. Ichi k'aurepa waa k'īrau p'anada-e. Jīp'a araa p'anapata p'uuru apai pik'a. ¹⁵ Naaweda Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa Moisemaa p'āpiji, judiorāpa ma ūraade jara bik'a oodamerā. Ma ūraa k'aurepa judiorā awara p'anapachida parā judio-eerā k'āyaara. Mamīda Tachi Ak'ōrepa ūraa chiwidi jara pēiji Cristo k'ap'ia pari. Mapa Cristo piuk'āri, Ak'ōrepa chi judiorā irude ijāa p'anadap'edaarā uchiapiji ma naawedapema ūraa jarada jua ek'ariipa. Māga ooji Cristo k'aurepa judiorā judio-eerā ome p'uuru apai pik'a p'anadamerā māik'aapa oodamerā irua oopi bik'a. Tachia māga oodak'āri, wāara k'āiwee p'anapata. ¹⁶ Ma awara Cristo kususode piuk'āri, tachi t'āri auk'a bipiji Tachi Ak'ōre ome. Naaweda tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa Tachi Ak'ōrepa tachi pia ak'i-e paji. Mamīda Cristode ijāadak'āri, araa p'anejida iru ome, k'ap'ia apai pik'a. Mapa írá Tachi Ak'ōrepa tachi pia ak'ipari. Ichiaba tachi k'īrau-ee para bapari.

¹⁷ Cristo cheji na pedee pia jarait'ee: ichiata eperāarā k'āiwee p'anapipari. Māga oopari parā Tachi Ak'ōre ik'aawaapa t'imí pik'a p'anadap'edaarāmaa

māik'aapa tai k'ait'a pik'a p'anadap'edaarāmaa paara. ¹⁸Írá irude ijāapata perā, tachi jōmaweda Tachi Ak'ōre k'ait'a p'anapataadai iru Jaure k'ap'ia pari.

¹⁹ Maperāpi parā waa p'anadak'aa k'íra tewaraarāk'a. Ma k'āyaara auk'a p'anapata awaraarā Cristode ijāapataarāk'a, auk'a Tachi Ak'ōredeerā perā. ²⁰ Parā te māudee oodák'api p'ani. Tai chi jirit'eradaarā Cristopa ooda jarateenadamerā basadepema māuk'api p'ani Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā ome. Jōdee Jesucristo chi te k'idaadepema māu pi-iara pik'a bi, ichi k'aurepa jōma ijāapataarā araa p'anapata perā. ²¹ Tachi Ak'ōrepa parā ijāapataarā araa p'anapipari Cristo ome māik'aapa awaraa ijāapataarā ome. Māgá tachi ichi tek'a oo wāpari māik'aapa tachi awara bi wāpari ichi-it'ee, irumaa it'aa t'ipataadamerā. ²² Tachi māgá araa p'anapata perā Cristo ome, tachita Tachi Ak'ōre te waibiak'a p'ani, iru Jaure tachi ome bapari perā.

3

Tachi Ak'ōrepa Pablo jirida judio-eerāmaa jarateenamerā

¹ Maperā mi, Pablopa jarateepari Jesucristopa ooda, parā judio-eerā ichi-aba araa p'anapataadamerā iru ome. Ma k'aurepata írá mi carcelde bi. ² ¿Parāpa nāga k'awa p'ani-ek'ā? Tachi Ak'ōre t'āri pia bapari perā, parā pia oo k'inia bi. Mapa mi jirit'eraji na mimia oomerā parā-it'ee. ³ Naaweda Tachi Ak'ōrepa k'ísia iru baji māgá parā pia ooit'ee. Mamída māga k'awapi-e paji naawedapemaarāmaa. Jīp'a mīmaa k'awapiji, mīa pedee chok'ara-eepa et'ewa jaradak'a na p'ādade. ⁴ Ma pedee waya leedak'āri, k'awaadai Tachi Ak'ōrepa wāara mīmaa k'awaapiji ichia k'ísia iru bada ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. ⁵ Naaweda eperā apidaapa ma k'ísia iru bada k'awada-e paji. Mamída írá k'awaapiji ichia awara bidaarāmaa; māgírā ichia jirit'eradaarā māik'aapa ichi pedee jarapataarā. Māgá k'awaapiji ichi Jaure k'ap'ia pari. ⁶ Nāga k'ísia iru baji. Judio-eerāpa ijāadak'āri Cristo piuji āchi k'aripait'ee, auk'a p'ani judiorā ijāapataarā ome. Tachi Ak'ōrepa āchi auk'a araa p'anapipari Jesucristo ome, p'uuru apai pik'a p'anadamerā judiorā ome. Irua ooda k'aurepa āchi auk'a it'aa wādait'ee māik'aapa auk'a iru p'anadait'ee jōma Tachi Ak'ōrepa jarada teit'ee ichideerāmaa.

⁷ Tachi Ak'ōrepa k'inia bada perā, mi pia ooji jirit'erak'āri jarateenamerā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Iruata mīmaa māgí jarateepipari. ⁸ Cristode ijāai naaweda, mi apemaarā k'āyaara k'achiara bapachi. Mapa mi-it'ee, mi apemaarā ijāapataarā ek'ariara bi. Mamída Tachi Ak'ōrepa mi jiriji. Irua mi pia oo k'inia bada perā, mi jirit'eraji judio-eerāmaa jarateenamerā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee māik'aapa irua ne-inaa pia oo k'inia bi irude ijāa p'anirā-it'ee. ⁹ Maperāpi mīa jōmaarāmaa jarai Tachi Ak'ōrepa na eujā ooi naaweda, k'ísia iru bada parā judio-eerā k'aripait'ee. Awaraarāmaa māga k'awapi-e paji mīda, Tachi Ak'ōre, chi ne-inaa jōmaweda nībi oodapa, mīmaa māga k'awapiji. ¹⁰ Naawedapemaarāmaa k'awapi-e paji ichia k'ísia iru bada judio-eerā-it'ee. K'inia baji írapemaarāpa māga k'awaadamerā. Ichiaba k'inia baji it'aripemaarā, ichi angeleerāpa māik'aapa netuaraarāpa paara k'awaa wādamerā iru jōmaarā k'āyaara k'ísia k'awaara bi eperāarā k'aripait'ee. Māgírāpa māga k'awaadait'ee unudak'āri judiorā judio-eerā ome p'uuru apai pik'a bi, Cristode ijāapata perā. ¹¹ Wāara Tachi Ak'ōrepa ooji ichia ichita k'ísia iru badak'a ooit'ee Tachi Waibia Jesucristo k'ap'ia pari. ¹² Maperāpi tachi Cristode ijāajida. Iru ome araa p'anapata perā, waaweeda-e Tachi Ak'ōre k'ait'a wādait'ee it'aa t'ídak'āri. ¹³ Tachi Ak'ōrepa ma jōma jara aupada ooda perā tachi ijāapataarā k'aripait'ee, o-ia para bati. Mi nama carcelde

chupiria nĩbi mĩda parã judio-eerãmaa jaratee k'iniapa, parã pia-ee, k'ĩsia paraa p'anadaik'araa bi. Ma k'ãyaara o-ĩa p'anadaipia bi Tachi Ak'õrepa parã judio-eerã ichiaba pia oo k'inia bairã Cristo k'ap'ia pari.

Cristo k'aurepa Tachi Ak'õrepa tachi k'inia iru bapari

¹⁴ Mia made k'ĩsiak'ãri, Tachi Ak'õre k'ĩrapite bedabaipari mĩik'aapa it'aa t'ĩpari irumaa. ¹⁵ Iruta na p'ek'au eujãdepema èreerã mĩik'aapa it'aripema èreerã ak'õre, ichia ãra ooda perã. ¹⁶ Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibiara bapari perã, ne-inaa jõmaweda k'awapari. Mapa mia it'aa iidi bi irua parã choopimerã pãchi t'ãride iru Jaure k'ap'ia pari, mãgã oodamerã irua oopi bik'a. ¹⁷ Iidi bi Cristo bamerã pãchi t'ãride, irude ijãa p'ani misa. Mãgã parãpa Tachi Ak'õre mĩik'aapa awaraarã k'inia iru p'anadait'ee. ¹⁸ Ma awara mãgã parã mĩik'aapa awaraa ijãapataarãpa k'awaadait'ee Cristopa tachi audú k'inia iru bapari. Ara to t'ai audú jet'ee bik'a, audú teesoo bik'a, audú nãpia bik'a, mãga pik'a Cristopa tachi audú k'inia iru bapari. ¹⁹ P'oyaa k'awada-e p'ani mĩda Cristopa tachi mãgã audupai k'inia iru bi, mia iidi bi Tachi Ak'õrepa parãmaa mãga pipiara k'awapimerã. Parãpa wãara mãga k'awadak'ãri, ne-inaa jõmaade Tachi Ak'õrek'a p'anadait'ee.

²⁰ ¡Wãara Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibiara bi! Ichi tachi ome bak'ãri, tachimaa ne-inaa piara bi oopipari, irumaa iidipata k'ãyaara mĩik'aapa tachia k'ĩsiapata k'ãyaara. ²¹ Mapa tachi Jesucristode ijãapataarã, ãrapemaarã mĩik'aapa t'èe cherutaarã, o-ĩa it'aa t'ĩdáma Tachi Ak'õremaa jaradait'ee iru ichita jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. ¡Amén!

4

Cristode ijãapataarã k'ap'ia apai pik'a p'ani

¹ Naaweda jaradak'a, mi carcelde bi parã judio-eerãmaa Tachi Waibia Cristopa ooda jaratepari perã. Maperãpi mia parã enenee nĩbi p'anapataadamerã Tachi Ak'õrepa k'inia badak'a parã naa jirik'ãri Cristode ijãadamerã. ² Nãga p'anapataadaipia bi: maarepida auduada-ee; t'ãri pia jõmaarã ome; choopari nepirade bi mĩda mĩik'aapa k'ĩrau-ee choopari, awaraarãpa parã ome nepira jiri p'ani pijida. Mãga p'anapataadaipia bi chik'inia p'ana k'inia p'anadairã. ³ Mãgã chik'inia p'anapataadak'ãri, Tachi Ak'õre Jaurepa parã k'ãiwee p'anapiit'ee, wãara araa p'anapataadamerã awaraa ijãapataarã ome. Mapa ne-inaa jõma pia oodaipia bi mãga p'anapataadamerã. ⁴ Jõma Cristode ijãapataarã k'ap'ia apai pik'a p'anapata mĩik'aapa Tachi Ak'õre Jaure apai iru p'anapata. Tachi Ak'õrepa parã jirik'ãri Cristode ijãadamerã, auk'a ijãa p'anejida Cristo k'aurepa parã wãdait'ee Ak'õre truadee. Ma-it'ee aupai Tachi Ak'õrepa parã jiriji. ⁵ Cristo apai iru p'ani. Iruta Tachi Waibia. Mapa irudepai ijãapata mĩik'aapa poro choopipata ak'ipidait'ee iru ome araa p'ani. ⁶ Tachi Ak'õre apai iru p'ani. Iru tachi jõmaarã Ak'õre. Iru Tachi Waibia. Irua ne-inaa pia oopipari tachimaa, tachi ome bapari perã.

⁷ Mamĩda tachi ijãapari chaa Cristopa ne-inaa pia awara-awaraa oo k'awaapipari, mãgã awaraarã k'aripadamerã. Tachi chaachaa auk'a oo k'awaapi-e. Oo k'awaapipari ichia k'inia bik'a. ⁸ Mãga ook'ãri, oopari Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a:

'It'aa wãk'ãri, p'oyaaji ichi k'ĩra unuamaa iru p'anadap'edaarã mĩik'aapa eperãarãmaa ne-inaa pia tee pèiji.' (Sal 68.18)

⁹ Ma ũraa p'ãdade "it'aa wãk'ãri" ak'ãri, jara k'inia bi ai naaweda edaa cheji na p'ek'au eujãdee chupiria nĩbade eperã jĩp'aak'a. ¹⁰ Mãgĩ eperã edaa cheda

chi it'aa wāda. Ichi it'aa wāji Tachi Ak'ōre bimaa, jōmaarā k'āyaara waibiara bade. Maperāpi iru k'aurepa ne-inaa jōmaweda nībi.

¹¹ Ichiata tee pēiji ichi Jaure, māgipa ichideerāmaa oo k'awaapimerā ne-inaa pia awara-awaraa. Ũk'uru jirit'eraji jarateenadamerā irua ooda māik'aapa jarada. Ũk'uru biji jarapataadamerā irua jarapi bik'a. Ũk'uru pēiji jōmaarāmaa jarateepataadamerā irua ooda eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee atuanaadamerā. Awaraarā biji ichideerā ak'ipataadamerā māik'aapa jarateepataadamerā irua eperāarāmaa oopi k'inia bi. ¹² Ma jōma oo k'awaapiji ichideerāmaa, iru mimia oo wāk'āti wādamerā. Māgá ijāpataarā jōmaweda irude pipiara ijāadait'ee māik'aapa irua k'inia bik'a p'anapataadait'ee. ¹³ Tachi jōmaarāpa māga oo k'awaadak'āri, wāara araa p'anapataadait'ee, auk'a Tachi Ak'ōre Warrade ijāadait'ee perā māik'aapa iru auk'a k'awadait'ee perā. Māga p'anapataadak'āri, ne-inaa jōma oo k'awaadait'ee Cristopa oopi bik'a. Chonaarāpa ne-inaa pariatua ooda-e p'anik'a warra chak'eerāk'a, māga pik'a tachi ijāpataarā ne-inaa pariatua waa ooda-e pait'ee. ¹⁴ Māgá p'anapataadak'āri, waa p'anada-e pait'ee warra chak'eerāk'a. Ma k'āyaara ik'awaa beerāpa Tachi Ak'ōre Ũraa awara jaratee chedak'āri, tachia ijāadak'aa pait'ee āchia jaratee p'ani. Pia k'awaa p'anadait'ee āchia jaratee nipapata wāara-e. Mapa k'ūrapida-e pait'ee ma k'īsia k'achia iru beerāmaa. ¹⁵ Ma k'āyaara tachia ne-inaa wāara ijāpataadait'ee. Maperā p'anapataadaipia bi Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidak'a. Ichita wāarata jarapataadaipia bi chik'inia p'ana k'inia p'anadairā. Māga p'anapataadak'āri, wāara jōma oodait'ee tachi poro Cristopa k'inia bik'a māik'aapa tachi jōmaweda iru k'ap'ia apai pik'a p'anadait'ee. ¹⁶ Tachi ijāpataarā jōma araa p'ani, Cristo k'ap'ia ome apai pik'a p'anadairā. Chik'aripa p'anadak'āri māik'aapa chik'inia p'anapataadak'āri, oo k'awaa wāpata tachi poro Cristopa oopi k'inia bik'a.

Cristo ome sāga p'anapataadaipia bi

¹⁷ Tachi Waibiapa mimaa nāga jarapiru. Waa p'ananáati ijāadak'aa beerāk'a. Āchi pariatua k'īsiapata. ¹⁸ Āchi p'āriu pik'a bide p'anadairā, k'awa k'iniada-e Tachi Ak'ōre net'aa. Mapa ijāadak'aa Tachi Ak'ōrepa eperāarā k'aripai atuanaadamerā. Āchi k'īsia k'awada-ee, k'īri k'isua p'anadairā. ¹⁹ K'īra nejasia wēe pak'oodaida perā, āchia k'achia oo k'iniata ooi awaa p'anapata. Nāgee ne-inaa k'achia oopata: awaraarā wēra k'īapata māirā ome p'ek'au oodait'ee māik'aapa pariatua p'ek'au oo wāpata awaraarā ome.

²⁰ Mamīda taipa parāmaa māga jarateedak'aa paji, jarateedak'āri Cristopa oopi k'inia bi eperāarāmaa. ²¹ Parāpa māgí jarateeda ūrijida. ¿Wāara-ek'ā? Ma awara irude ijāajida māik'aapa k'awaajida Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida irude. ²² Ma k'aurepata k'awaajida parāpa naaweda oopatap'edaa k'achia baji Ak'ōre k'īrapite. Mapa waa māga p'anapataadaik'araa bi. Oo amáati parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oo k'inia bik'a. Ma k'aurepa k'achiade p'anapachida māik'aapa pāchi itu k'ūrapipachida k'achia oo k'iniapa. ²³ Ma k'āyaara pāchi t'āri chiwidi pik'a papíti Tachi Ak'ōremaa māik'aapa k'īsiati irua k'īsiapi k'inia bik'a. ²⁴ P'anapatáati k'ap'ia chiwidi iru p'anik'a, Tachi Ak'ōrepa ichideerā māga p'anapi k'inia bairā. Tachi ooi naaweda, Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru baji tachi ichik'a p'anadamerā, p'ek'au k'achia wēe. Māga p'anadai, jōma oodak'āri irua wāarata jara pēida jara bik'a.

²⁵ Māga p'anadait'ee waa seewa jaranáati. Ichita wāarata jarapatáati awaraarāmaa, tachi jōmaweda k'ap'ia apai pik'a araa p'anadairā tachi poro Cristo jua ek'ari.

²⁶ 'K'īraudaruta pirā, ne-inaa k'achia oonáati.'

(Sal 4.4)

K'ĩrau p'ananáati ak'õrejĩru baairumaa, ²⁷ Netuara Poro Waibiapa eperã taarã k'ĩrau bi k'achiade baaipipari perã.

²⁸ Ichiaba mia jara bi chi nechiyaa bimaa waa nechianaamerã. Ma k'ãyaara mimia piata ooipia bi, ne-inaa iru bamerã pichi juadoopa. Mãgã pia chupiria chedeerãmaa teei.

²⁹ Ik'achia pedee p'ananáati. Ma k'ãyaara pedee pia aupai jarapatáati, chi ũrirutaarãpa pia k'ĩsiadamerã mãik'aapa pia oodamerã. Mãgã parãpa ãchi k'aripadait'ee. ³⁰ Tachi Ak'õre Jaure t'ãri p'uapináati, parãpa mãgee ne-inaa k'achia oo p'anipa. K'irãpãti iru k'aurepata k'awa p'ani tachi Tachi Ak'õredeerã. Iruta tachi ome bapariit'ee na eujãdepema k'ap'iaadeepa uchiarutamaa Cristo cheru ewate.

³¹ Mapa parãdepema apida nãgã baik'araa bi: t'ãri ãrii; k'ĩrauyaa; t'ãri k'achia; chõoyaa; ik'achia pedeeyaa maa-e pirã awaraarã ãpĩte pedee k'achia jarayaa; awaraarã k'ĩra unuamaa iru p'anapata. ³² Ma k'ãyaara, t'ãri pia para bátĩ mãik'aapa chupiria k'awaa para bátĩ. Apemaarãpa ne-inaa k'achia oodak'ãri, perdonaapatáati, Tachi Ak'õrepa tachia k'achia oopata perdonaaparik'a Cristo piuda k'aurepa tachi pari.

5

Sãga Tachi Ak'õre warrarã p'anapata

¹ Tachi Ak'õrepa parã k'inia iru bapari ichi warrarã perã. Mapa k'awaa wãk'ãti wãti awaraarã k'inia iru p'anadait'ee irua tachi k'inia iru baparik'a.

² Chik'inia p'anapatáati Cristopa tachi k'inia iru baparik'a. Tachi mãgã k'inia iru bada perã, piuji tachi k'aripait'ee. Ichi k'ap'ia paara peepiji ak'ipiiit'ee Tachi Ak'õre k'inia iru bi mãik'aapa eperãarã ichiaba k'inia iru bi. Maperãpi Tachi Ak'õrepa irua ooda pia ak'iji.

³ Tachi Ak'õrepa parã awara bida perã Cristok'a p'anapataadamerã, nãgee p'ek'au k'achia eperãarãpa oopata jida jaradaik'araa bi: miak'ãi p'anĩrã awaraarã ome k'ãipata; k'ĩra nejasia wẽe awaraarã jiripata p'ek'au oodait'ee ãchi ome; awaraarã wẽra wa net'aa k'ãipata. ⁴ Ichiaba parãpa nãgee k'achia oopata apida oodaik'araa bi: bisĩ pedeeepata; pariatua pedeeepata maa-e pirã bisĩ pedee pedeeepata eĩdamerã. Cristopa apidaamaa mãgã pedeeepik'aa. Mãgã pedeedai k'ãyaara, gracias jarapatáati Tachi Ak'õremaa. ⁵ Parãpa k'awaadaipia bi chi nãgee k'achia oopataarã Cristodeerã-e: pariatua p'ek'au oo wãpata awaraarã ome; k'ĩra nejasia wẽe awaraarã jiripata k'achia oodait'ee ãchi ome; awaraarã wẽra wa net'aa k'ãipata. Mãgeerã ne-inaa juapa ooda k'ĩrapite it'aa t'ĩpataarãk'api p'ani. Ne-inaa awaraa k'iniara iru p'ani Tachi Ak'õre k'ãyaara. Mapa wãda-e pait'ee iru truadee. ⁶ Mãgee p'ek'au k'achia oopataarã atuadait'ee, Tachi Ak'õre k'ĩraupipata perã ãchia k'achia oo jõnĩpa mãik'aapa oodaamaa p'anapata perã irua oopi bik'a. K'ũrapináati mãgee pariatua pedeeepataarã apidaamaa, seewa jarateepata perã. ⁷ K'õp'ãyo meraanáati mãgee eperãarã ome.

⁸ Wãara naaweda ichiaba parã mãgeerãk'a p'ãriu pik'a bide p'anapachida, k'achiade p'anapataadap'edaa perã. Mamĩda írã parã araa p'anadairã Tachi Waibia ome, ídaa pik'a bide p'anapata. Mapa p'anapatáati Cristodeerãk'a.

⁹ Eperã ídaa pik'a bide bak'ãri, nãga bapari: t'ãri pia jõmaarã ome; oopari Tachi Ak'õrepa oopi bik'a; ichita wãarata jarapari. ¹⁰ Mapa k'awaa wãk'ãti wãti mãgã p'anapataadait'ee. Mãgã Tachi Waibia o-ĩa bait'ee parã ome. ¹¹ Ijãadak'aa beerãpa ne-inaa k'achia oodak'ãri, t'ĩunáati ãchi ome, ãchi p'ãriu pik'a bide p'anapata perã. Ma k'ãyaara ãchi ũraapatáati k'awaadamerã atuadait'ee ãchia k'achia oopata k'aurepa. ¹² Tachi k'ĩra nejasiadarii nepiriit'ee ãchia ne-inaa

k'achia mera oopata. ¹³ Mamīda Tachi Ak'ōrepa māgee p'ek'au k'achia oopata paara wēpapii, ma eperāarāpa ūriruta pīrā chi īdaa pik'a bide p'anīrāpa Tachi Ak'ōre Ūraa jaradak'āri. Māga ūridap'eda, k'awaadai āchia ne-inaa k'achia oopata. ¹⁴ Māpai Cristode ijāaruta pīrā, āchi ichiaba īdaa pik'a bide t'īudai. Mapa k'aride jara bi:

“Irimāti parā k'āi pik'a p'anīrā, k'achia oomaa p'anadairā. P'irabāiti parā piu pik'a p'anīrā, ijāadak'aa perā. Cristopa parā k'aripai īdaa pik'a bide t'īudamerā.”

¹⁵ Maperā k'īrak'aupai p'anadai k'īsia k'awa-ee beerāk'a. Ma k'āyaara k'īra jīp'a, k'īsia k'awaa p'anapatāati. ¹⁶ Ichita jiripatāati ne-inaa pia oodait'ee, īrapemaarā k'achia ooyaa p'anapata perā. ¹⁷ K'īra k'awa-ee p'anīrāk'a p'ananaāti. Ma k'āyaara jiripatāati k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa parāmaa oopi k'inia bi. ¹⁸ It'uapa piu nipanaāti, jāgipa eperāarā k'achiade baaipipari perā. Ma k'āyaara Tachi Ak'ōre Jaure ome o-īa nipapatāati oodait'ee irua parāmaa oopi k'inia bik'a. ¹⁹ Awaraa ijāapataarā ome p'anadak'āri, k'ari para bāti salmos Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādadepema māik'aapa Ak'ōre k'ari. K'aripatāati Tachi Ak'ōre Jaurepa k'aripi bik'a. T'āriipa k'aripatāati Tachi Waibia, parāpa iru k'inia iru p'anapata perā. ²⁰ Tachi Waibia Jesucristode ijāapata perā, ichita gracias jarapatāati Tachi Ak'ōremaa, jōma irua oo bi pari tachi-it'ee.

Sāga p'anapataadaipia bi awaraa ijāapataarā ome

²¹ Ak'ipidait'ee Cristo wāara pāchi poro waibia, ūripatāati awaraa ijāapataarāpa ūraa p'ani māik'aapa oopatāati ārapa jara p'anik'a.

²² Wēraarāpa oopataadaipia bi āchi imik'īraarāpa jara p'anik'a, Tachi Waibia māga k'inia bairā. ²³ Imik'īra chi wēra poro waibia, Cristo tachi ijāapataarā poro waibia k'a. Tachi ijāapataarā Cristo k'ap'ia apai pik'a p'ani. Iruata tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerā. ²⁴ Mapa ijāapataarā Cristo jua ek'ari p'anapata. Māgā ichiaba wēraarā nejōmaade āchi imik'īraarā jua ek'ari p'anapataadaipia bi.

²⁵ Imik'īraarāpa jōdee āchi wēraarā k'inia iru p'anapataadaipia bi, Cristopa ijāapataarā k'inia iru baparik'a. Irua tachi ijāapataarā audupai k'inia iru bada perā, piuji tachi pari. ²⁶ Māgā tachi ijāapataarāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapiji. Tachi siī pik'aji paniapa irude ijāa p'anida adak'āri, iru ūraa ūridap'eda. Māgā tachi ijāapataarā awara biji ichi-it'ee. ²⁷ Ara imik'īrapa wēra awēra k'īra wāree, t'āri pia, k'inia bik'a ai ome miak'āiit'ee, māga pik'a Cristopa k'inia bi tachi ijāapataarā Tachi Ak'ōre k'īra wāreek'a, t'āri pia, maarepida k'achia wēe p'anapataadamerā ichi-it'ee. Ma-it'eeta tachi awara biji. ²⁸ Cristopa tachi ijāapataarā, ichi k'ap'ia apai pik'a p'anīrā, māgā k'inia iru bapari perā, imik'īraarāpa āchi wēraarā ichiaba k'inia iru p'anapataadaipia bi āchi k'ap'ia k'a. Imik'īrapa ichi wēra wāara k'inia iru bak'āri, pia ak'i bapariit'ee, ichi k'ap'ia ak'i baparik'a. ²⁹ Eperā apidaapa ichi k'ap'ia unuamaa iru bak'aa. Ma k'āyaara nek'opari māik'aapa ichi k'ap'ia pia ak'i bapari, Cristopa tachi ijāapataarā ak'i baparik'a. ³⁰ K'awa p'ani Cristopa tachi ijāapataarā māgā ak'i bapari, tachi iru k'ap'ia apai pik'a p'anadairā. ³¹ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

‘Mapa imik'īrapa atabēiit'ee chi ak'ōre chi nawe ome, araa p'anapataadait'ee chi wēra ome. Māgā eperā omee weda eperā apai pik'a p'aneadait'ee.’

(Gn 2.24)

³² Māgā jarada k'aurepa tachia ne-inaa wāarata k'awaadai, waide k'awadae p'anadap'edaa. Mi-it'ee nāga bi. Cristo tachi ijāapataarā ome, imik'īra chi wēra ome bik'a bi. ³³ Mapa waya jara k'inia bi parāmaa: Imik'īra chaa ichi

wēra k'inia iru baipia bi ichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a. Jōdee wēra chaa ichi imik'īra waaweepia bi ichi poro waibiak'a.

6

Ūraa warrarā māik'aapa ak'ōreerā-it'ee

¹ Īrā mia ūraait'ee warrarāmaa: Warrarā, parāpa Tachi Waibia k'inia iru p'anadairā, oopatāati pāchi ak'ōreerāpa jara p'anik'a. Māga k'inia bi Tachi Ak'ōrepa parāpa oodamerā. ² Iru ūraa p'ādade jara bi:

'Pichi ak'ōre māik'aapa pichi nawe k'inia iru baparīji māik'aapa āra pedee ūriparīji.' (Ex 20.12)

Tachi Ak'ōrepa jarak'āri warrarāpa māga oodamerā, ichiaba jaraji sāga k'aripait'ee chi ma jaradak'a oopataarā. ³ Māgaji:

'Pāchi ak'ōreerā pedee ūriruta pirā, pia p'anapataadait'ee māik'aapa taarā nipapataadait'ee na p'ek'au eujāde.' (Ex 20.12)

⁴ Ak'ōreerā, pāchi warrarā k'īraupināati. Ma k'āyaara pia ak'i p'anapatāati. Māga oo p'ani misa, ūraapatāati ne-inaa k'achia oonaadamerā. Ma awara jaratepatāati Tachi Waibiade ijāpataadamerā māik'aapa oopataadamerā irua oopi bik'a.

Ūraa esclavoorā-it'ee māik'aapa āchi chipariirā-it'ee (Col 3.22-25; Tit 2.9-10; 1 P 2.18-20)

⁵ Esclavoorā, oopatāati parā na p'ek'au eujādepema chipariirāpa jara p'anik'a. Āra waaweepatāati māik'aapa k'īra jīp'a mimiapatāati, Cristo-it'ee mimiak'ajidak'a. ⁶ Edaare esclavo k'īra jīp'a mimiapari chiparipa ak'i bi misa aupai, ichi mimiayaa bida amerā. Mamīda parāpa māga oodaik'araa bi. Ma k'āyaara auk'a k'īra jīp'a mimiapataadaipia bi, chipariirāpa ak'ida-e p'ani pijida. Māgā t'āripa ichiaba oopatāati Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, Cristo parā chipari jōmaarā k'āyaara waibiara bairā. ⁷ Maperāpi parā mimiadai k'āyaara chi mimia chipariirāpa parā pia ak'idamerā, t'āripa mimiadaipia bi Tachi Waibia-it'ee. ⁸ Māga oodaipia bi k'awa p'anadairā chi mimia pia oo bipa iru bait'ee jōma Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi teit'ee ichideerāmaa. Esclavoorā, esclavo-eerā auk'a māga iru p'anadait'ee āchi mimia pia oopata pari.

⁹ Parā, chi esclavoorā chipariirā ichiaba pia p'anapatāati pāchi esclavoorā ome. Ijīati pedeenāati p'eradamerā. K'irāpapatāati parā it'ari chipari ichiaba iru p'ani. Māgī Tachi Waibia Jesucristo. Iruata esclavo chipari pipiara ak'ik'aa chi esclavo k'āyaara, ichideerā jōmaweda iru k'īrapite auk'a p'anadairā.

Armadura Tachi Ak'ōrepa teepari Cristode ijāpataarāmaa

¹⁰ Īpemaarā Cristo k'aurepa, Īrā mia parā ūraait'ee t'āridepai choopataadamerā, araa p'anadairā Tachi Waibia ome. Iru jōmaarā k'āyaara waibiara bairā, parā k'aripait'ee oodamerā irua k'inia bik'a. ¹¹ Nāgā tachi k'aripait'ee. Īrapema soldaorāpa armadura jīpatak'a, Tachi Ak'ōrepa armadura teeda jīpatāati, Netuara Poro Waibiapa parā k'ūranaamerā. ¹² Tachi chōoda-e p'ani eperāarā jīp'arā ome. Jīp'a chōo p'ani na p'ek'au eujādepema-eerā ome; chi Netuara Poro Waibia eere p'anirā ome. Māgīrā jua ek'ari na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā jōmaweda p'āriu pik'a bide p'anapata. ¹³ Maperā Tachi Ak'ōrepa teeda armadura jōmaweda jīpatāati. Māgā Netuara Poro Waibia eere p'anirā chedak'āri parā k'achiade baaipidait'ee, parāpa māga oopida-e pait'ee. Mapa Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a oo wāk'āti wāti, māgīrā p'oyaadait'ee āchi cheruta chaa.

¹⁴ Māga p'anadait'ee nāga oopatāati: soldaorāpa ne-inaa k'irride j̄ipatak'a, māga pik'a Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida k'awāati māik'aapa ichita wāarata jarapatāati. Soldaorāpa camisa hierrodee ooda j̄ipatak'a, māga pik'a Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a ichita oopatāati, netuara eere p'anirāpa maarepida parāmaa k'achia oonaadamerā. ¹⁵ Soldaorāpa chancla j̄ipatak'a awara āyaa wādait'ee pak'āri, māga pik'a k'awāati jarateedait'ee Cristopa tachi o k'achiadeepa k'aripa atak'āri, k'āiwee p'anapata, netuara eere p'anirāpa nepirade baaipi cheruta pijida. ¹⁶ Soldaorāpa escudo atepatak'a, māga pik'a waapiara Cristode ijāapatāati. Māgá jaut'i pik'a p'anadai Netuara Poro Waibiapa k'achia oopi k'inia bi parāmaa. ¹⁷ Soldaorāpa casco j̄ipatak'a, māga pik'a wāara ijāapatāati Tachi Ak'ōrepa parā o k'achiadeepa k'aripa ataji. Ma awara soldaorāpa espada atepatak'a, Tachi Ak'ōre Ũraa jara pēida ichi Jaure k'ap'ia pari t'āride atēeti.

¹⁸ Oodait'ee ma jōma et'ewa jarada, ichita it'aa t'īpatāati Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a. It'aa iidipatāati Tachi Ak'ōrepa parā k'aripamerā ne-inaa jōmaade. K'irak'aupai it'aa t'īda-ee p'anapataadai. Ma k'āyaara jōmaarā ijāapataarā pari it'aa t'īpatāati. ¹⁹ Ichiaba it'aa t'īpatāati mi pari, Tachi Ak'ōrepa ichia jara k'iniata mīmaa jarapimerā. Iidipatāati mia jōmaarāmaa waawee-ee k'awapimerā Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bada eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee, ichi Warra pēik'āri piumerā eperāarā pari. ²⁰ Cristopa mi pēiji māga jarateemerā. Ma jaratee bi k'aurepata mi nama carcelde bi. Mamīda it'aa t'īpatāati, mia at'āri waawee-ee māga jarateemerā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a.

Pablopa salude tee pēida na k'art'a p'ā aupa wāk'āri

²¹ Mia na k'art'a pēiru tachi ipema Cristo k'aurepa Tíquico ome. Mia iru k'inia iru bi, k'ōp'āyo pia perā. Irua mi ichita k'aripapari, Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a oo k'inia bairā. Irua parāmaa nepirinaat'ee mia k'isia bi māik'aapa mia oomaa bi, parāpa ma jōma k'awaadamerā. ²² Ma-it'ee mia iru pēiru, parāpa pia k'awaadamerā tai p'anapata māik'aapa t'āri o-īa p'aneedamerā irua jararu ũridak'āri.

²³ Irá mia it'aa iidi bi Tachi Ak'ōrepa māik'aapa Tachi Waibia Jesu-cristopa parā k'āiwee p'anapimerā jōmaarā ijāapataarā ome māik'aapa chik'inia p'anapimerā, Cristode ijāapata perā. ²⁴ Ichiaba iidi bi ārapa pia ak'i p'anadamerā jōmaarā t'āriapa Tachi Waibia Jesucristo k'inia iru p'anapataarā.

Māgapai paji.

FILIPENSES

San Pablopa K'art'a P'ãda Filipos P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. K'ĩsiapata na k'art'a jida p'ãji Romade, carcelde bak'ãri. Pablo naapiara jaratee nipapachi Filipos p'uurude. Ma p'uuru Macedonia eujãde bi. Mapa mãpema ijãapataarã k'inia iru bapachi. Na k'art'a p'ãji gracias jarait'ee ãramaa, ichi k'aripadap'edaa perã primisia tee pëidak'ãri. Ichiaba k'irãpapiji ichia Ak'õrepa wãarata jarateeda ãra t'ãide, k'urapinaadamerã seewa jaratee nipapataarãmaa.

Naapiara jara bi ichia it'aa t'ĩpari ãra pari mãik'aapa ichi bapata (cap. 1.1-11). Jara bi ichi bapari ooit'ee Cristopa oopi bik'a mãik'aapa waawee-e piut'ee, Cristo ome araa bapari perã (cap. 1.12-26). Ũraa bi ãrapa waawenaadamerã miadait'ee Cristode ijãa p'ani k'aurepa; oopariidamerã iru ũraade jara bik'a mãik'aapa nipapataadamerã iruk'a: audua-ee, chupiria k'awaa (caps. 1.27–2.18). Jara bi ichia k'ĩsia iru bi oopiit'ee ichi k'aripapataarã Timoteomaa mãik'aapa Epafroditomaa (cap. 2.19-30). Nepiri bi ichi bapata Cristode ijãai naaweda. K'ĩsia baji mĩda Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ii Moisepa p'ãdade jara bik'a oopachi perã, irã k'awa bi Cristode ijãapata k'aurepapai Ak'õrepa eperãarã pia ak'ipari. Ichiaba jara bi Cristode ijãapataarã deporte jemenepataarãk'api p'ani maa-e pirã carrera p'irapataarãk'a (cap. 3). T'ẽepai ũraa bi ijãapataarã t'ãri o-ia p'anapataadamerã mãik'aapa gracias jara bi ãrapa tee pëidap'edaa pari (cap. 4).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo Timoteo ome oopata Jesucristopa oopi bik'a. Mapa na k'art'a pëiruta parã Jesucristode ijãapataarãmaa, Filipos p'uurude p'ani. Ichiaba salude pëiruta parã ak'ipataarãmaa ãra k'aripapataarã ome. ² K'inia p'ani Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'ip'anadamerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Pablopa it'aa t'ãda Filipodepema ijãapataarã pari

³ Mia parã k'irãpak'ãri, ichita gracias jarapari Tachi Ak'õremaa, iru mi Ak'õre Waibia perã. ⁴ It'aa t'ĩru chaa parã jõmaarã pari, mia t'ãri o-ia gracias jarapari Tachi Ak'õremaa ⁵ parãpa mi k'aripapachida perã mia jaratee bi misa Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Mãgã oopata Cristode ijãadak'ãriipa. ⁶ Mãgã ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa parã t'ãri pia p'anapiji ichia k'ĩsia iru badak'a. Mia t'ãride k'awa bi Tachi Ak'õrepa mãgã oo wãk'ãti wãit'ee, iruk'a t'ãri pia parutamaa Cristo waya chek'ãri. ⁷ Pia bi mia mãga k'ĩsiai't'ee, t'ãriipa mia parã k'inia iru bapari perã. Tachi Ak'õrepa parã k'aripamaa bi mi k'aripaparik'a. Maperãpi parãpa mi k'aripapata nama carcelde bi misa mãik'aapa tachi ijãapataarã imiatee p'anirãmaa p'anaumaa bi misa. Ichiaba mi k'aripapata jip'a jarateemaa bi misa Tachi Ak'õre pedee pia jara pëida Cristode. ⁸ Tachi Ak'õrepa k'awa bi mia t'ãriipa parã k'inia iru bi, Jesucristopa audú k'inia iru baparik'a. Mapa parã audú unu k'inia bi.

⁹ It'aa t'ĩpari parã pari, parãpa audupiara Tachi Ak'õre k'inia iru p'anadamerã mãik'aapa chik'inia p'anapataadamerã. Ichiaba it'aa t'ĩpari parãpa Tachi Ak'õre pipiara k'awa wãdamerã mãik'aapa ne-inaa jõmaade oo k'awaa wãdamerã irua oopi bik'a. ¹⁰ Mãga k'awaadak'ãri, ichita jiridait'ee ne-inaa pipiara oodait'ee irua oopi bik'a. Mãpai mãga ooruta pirã, Cristo

cheru ewate p'ek'au k'achia wēe p'anadait'ee eperāarā k'īrapite māik'aapa Tachi Ak'ōre k'īrapite. ¹¹ Ma ewate ni p'ani misa, mia it'aa iidipari, Jesucristo k'ap'ia pari parāpa oodamerā ne-inaa pia k'īra t'ādo, Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. Māga ooruta pirā, awaraarāpa jaradait'ee wāara iru jōmaarā k'āyaara waibiara bi, irua parā māgá k'aripapari perā.

Pablo bapari ooit'ee Cristopa oopi bik'a

¹² Ipemaarā Cristo k'aurepa, mia nāga k'awapi k'inia bi parāmaa. Mi nepirade nībi mīda, ma k'aurepata chok'araarāpa k'awaa wāpata Cristopa ooda āchi k'aripait'ee atuanaadamerā. ¹³ Mi nama carcelde nībairā, jōma César palacio jāpataarāpa awaraarā ome k'awa p'ani mi nama bi Cristode ijāapari perā māik'aapa irua oopi bik'a oopari perā. ¹⁴ Ma awara mi māgá choo bairā nama, na p'uurudepema Cristode ijāapataarā chok'araarāpa waapiara waawee-ee jarateemaa p'ani Tachi Ak'ōrepa Cristode jara pēida.

¹⁵ Wāara, ūk'uruurāpa Cristopa ooda jarateepata eperāarā k'aripait'ee, eperāarāpa mi k'āyaara āchi t'o p'anadamerā. Mamīda awaraarāpa māga jarateepata t'āri pia p'anadairā. ¹⁶ Māgīrāpa mi k'inia iru p'anapata perā, Cristopa ooda jarateepata. K'awa p'ani Tachi Ak'ōrēpata mi jirit'eraji jōmaarāmaa jarateenamerā irua Cristode jara pēida māik'aapa p'anaumerā tachi imiateepataarāmaa. ¹⁷ Mamīda chi apemaarāpa k'īra jīp'a jarateedak'aa. Imeraa jarateepata eperāarāpa ijāadamerā āchia jarateeruta aupai. Māga oopata mi k'īsia p'uapiit'ee nama carcelde nībide. ¹⁸ Mamīda mia p'ua-e bi. Wāara mi o-īa bi eperāarā ūk'uruurāpa Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee k'īra jīp'a jarateedak'āri. Mamīda awaraarāpa k'īra jīp'a-ee jarateeruta pijida, mi o-īa bi Cristopa oodata jaratee p'anadairā.

Ma awara mi audupiara o-īa bait'ee nāga perā. ¹⁹ K'awa bi mi nama p'asa nībi pia uchiat'ee, parāpa it'aa t'ī p'anadairā mi pari māik'aapa Jesucristo Jaurepa mi k'aripamaa bairā. ²⁰ Mia ne-inaa oo k'inia-epi, ma k'aurepa k'īra nejasia bait'ee. Ma awara ne-inaa jōmaade ichita waawee-ee oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a, naapai chupiria nībik'a māik'aapa chupiria wēe nībak'āri. Māga oo k'inia bi awaraarāpa k'awaadamerā Cristo mi ome bapari. Ma awara māga oo k'inia bi, chok'ai uchiaru jida na chupiria nībideepa maa-e pirā piuru pijida. ²¹ Mia nāga ijāapari. Mi bapari ooit'ee Cristopa oopi bik'a. Mamīda mia k'awa bi jai-idaak'āri pipiara bapariit'ee, it'ari Cristo ome ichita bapariit'ee perā. ²² Maperāpi k'awa-e chisāgita pipiara bak'aji. Chok'ai uchiaru pirā na carceldeepa, mia waapiara ooi awaraarāpa Cristo k'awaadamerā. Jōdee jai-idaaru pirā, Cristo ome it'ari banai. ²³ K'īsia nībi ome weda oo k'inia bairā. Audú uchua k'inia bi na p'ek'au eujādeepa banait'ee Cristo ome. Ma pipiara bak'aji mi-it'ee. ²⁴ Mamīda na k'ap'iade beeru pirā, ma pipiara bak'aji parā-it'ee. ²⁵ Maperā k'awa bi Tachi Ak'ōrepa mi uchiapiit'ee na carceldeepa, at'āri beemerā parā ome. Māgá parā k'aripai pipiara ijāadamerā māik'aapa o-īa p'anadamerā, māgá ijāapata perā. ²⁶ Ichiaba mia k'īsia bi Ak'ōrepa mi uchiapiit'ee nadeepa mi waya unudak'āri, parā audupiara o-īa p'anadamerā māik'aapa t'āri o-īa it'aa t'īdamerā Jesucristomaa gracias jaradait'ee mi pari.

²⁷ Mia nāgapai k'inia bi: parāpa oodamerā Tachi Ak'ōrepa jara pēidak'a Jesucristo k'ap'ia pari māik'aapa p'anapataadamerā Cristodeerāk'a. Mi na chupiria nībideepa uchiaru pirā, parā māgá unui jāmaa wāk'āri. Mamīda uchua-e pijida, mia ūri k'inia bi parā t'āri a-ba choo p'ani Cristode ijāa p'anide Tachi Ak'ōre Jaure k'ap'ia pari. Ichiaba ūri k'inia bi parā auk'a jirimaa p'ani awaraarāpa auk'a ijāadamerā Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida Cristode.

²⁸ Māga oo p'ani misa, mia ichiaba ūri k'inia bi parā maarepida waawee-ee

p'ani, Cristo k'aurepa parā k'īra unuamaa iru p'anapataarāpa parā jiridak'āri miapidait'ee. Māgá waawee-ee choodak'āri, parā k'ap'ia pari Tachi Ak'ōrepa māirāmaa k'awapiit'ee āchi atuadait'ee. Jōdee parāmaa k'awapiit'ee parā it'aa wādait'ee, wāara ichideerā perā. ²⁹ Mia māga jara bi Tachi Ak'ōre t'āri pia bapari perā parā ome. Parāta jiriji Cristode ijāapataadamerā māik'aapa oopataadamerā irua oopi k'inia bik'a. Parā jiri-e paji jīp'a ijāadamerā. Ichiaba jiriji miadamerā Cristo k'aurepa. ³⁰ Ma-it'ee Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa iru p'anirāpa tachi auk'a jirīmaa p'ani miapidait'ee. Tachi chōomaa pik'a p'ani māgīrā ome. Parāpa unujida māirāpa mīmaa oodap'edaa mi parā t'āide nipak'āri māik'aapa irā waapiara k'awaa wāda mi nama ichiaba miapi iru p'ani.

2

Tachi Ak'ōrepa Cristo jōmaarā k'āyaara waibiara papida

¹ Wāara parā māgá choo p'ani pirā Cristodeerā perā, māik'aapa t'āri o-īa p'ani pirā irua parā k'inia iru bapari perā, māik'aapa parā t'āri auk'a bapari pirā Tachi Ak'ōre Jaure ome, māik'aapa parā k'ōp'āyoorā chupiria k'awaa p'ani pirā t'āri k'inia iru p'anadairā; ² māgara mi audupiara o-īapiti nāga oo p'anipa. T'āri auk'a p'anapatāati oodait'ee Cristopa oopi bik'a. Chik'inia p'anapatāati māik'aapa t'āri a-ba p'anapatāati. Māgá p'anadai Tachi Ak'ōre Jaurepa parā k'aripapari perā. ³ K'īsianāati pāchia oo k'iniata oodait'ee, audua p'anadairā. Ma k'āyaara, audua-ee awaraarā pipiara ak'iti. ⁴ Jirīnāati ne-inaa oodait'ee awaraarāpa parā piara ak'idamerā. Ma k'āyaara jirīti awaraarā k'aripadait'ee, āchita jōmaarāpa pipiara ak'idamerā.

⁵ K'īsia p'anapatāati Jesucristopa k'īsia badak'a na eujāde nipak'āri. Irua oo k'inia bajī chi Ak'ōrepa oopidak'a. ⁶ Bapachi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

Iru Tachi Ak'ōrek'a bapachi mīda, Tachi Ak'ōrek'a ba k'inia-e paji.

⁷ Māga ooji jōma ichia iru bada it'ari atabēik'āri, t'o cheit'ee na p'ek'au eujāde. Jirīt'eraji t'oit'ee na eujādepema k'ap'iade, eperā jīp'aak'a. Mimiaparipa eperā k'aripaparik'a, irua eperāarā k'aripapachi Tachi Ak'ōrepa oopidak'a.

⁸ Māpai eperāarā t'āide ma k'ap'iade chupiria nībap'eda, audupiara chupiria nībaji kurusode piu k'achia piuk'āri, eperā k'achia piuparik'a. Māgá piuji oo k'inia bada perā Tachi Ak'ōrepa oopidak'a.

⁹ Ichi itu māgá chupiria papida perā, Tachi Ak'ōrepa iru jōmaarā k'āyaara waibiara papiji māik'aapa irumaa t'ī pipiara biji, jōmaarā t'ī k'āyaara.

¹⁰ Tachi Ak'ōrepa ma jōma ooji Jesús t'ī ūridak'āri, eperāarā jōmaweda bedabaidaidamerā iru k'īrapite ak'ipidait'ee iru waawee p'ani. Māga oodait'ee it'aripemaarā, na p'ek'au eujādepemaarā māik'aapa piudap'edaarā eujā ek'ari p'ani paara.

¹¹ Ma jōmaarāpa jaradait'ee: 'Jesucristota jōmaarā poro waibia.' Māga jaradak'āri, ak'ipidait'ee wāara Tachi Ak'ōre waawee p'ani.

Cristode ijāapataarā idaa pik'a p'ani na p'ek'au eujāde

¹² Ipemaarā k'iniarā, mia parā t'āide jaratee nipak'āri, parāpa ichita oopachida mia ūraadak'a, ijāadap'edaa perā Tachi Ak'ōrepa mi pēida. Māga oodap'edaak'a irā audupiara māgá oodaipia bi, mi t'imí bi mīda. Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa parā chaachaa k'aripaji atuanaadamerā. Maperā jirīti oodait'ee Cristopa oopi bik'a, iru cheru misa. K'īra jīp'a māga óoti, Tachi Ak'ōre waawee p'anadairā. ¹³ Māga oodai, Tachi Ak'ōre parā ome bapari perā.

Iruata parā k'aripait'ee oo k'inia p'anadamerā māik'aapa oodamerā Cristopa oopi bik'a. Māgá k'aripait'ee, t'āripa tachi ijāapataarā k'aripa k'inia bapari perā.

¹⁴ Mamīda māga oo p'ani misa, nejōmaata óoti aupedeeda-ee māik'aapa pedee k'achia pedeeda-ee Tachi Ak'ōre āpīte maa-e pirā awaraarā āpīte. ¹⁵ Māga ooruta pirā, t'āri pia māik'aapa k'achia wēe p'anadait'ee, Tachi Ak'ōre warrarā p'anadaipia bik'a. Māgá p'anapataadai ĩrapema k'achia beerā t'āide p'ani mīda. Māgāirā chīara k'ūrayaa; t'āri k'achia-idaa p'anapata. Jōdee parā pia p'anapata Ak'ōrepa k'inia bik'a. Lucero ĩdaa pik'a p'ani na p'ek'au eujā p'āriu pik'a nībīde. ¹⁶ Māga p'ani parāpa awaraarāmaa jarapata perā Tachi Ak'ōrepa eperāarā k'aripait'ee it'aa wādamerā āchia Cristode ijāadak'āri. Māga p'anapata perā Cristo cheru ewate parā k'aurepa mia o-īa jarai wāara na mimia ichi k'inia oo-e paji.

¹⁷ Nāgaweda mi o-īa bi parā ome, Cristode ijāapata perā. Maperāpi parāpa ne-inaa pia oomaa p'ani Tachi Ak'ōre-it'ee. Mapa ijāadak'aa beerāpa mi peeruta pījida mia jarateeda k'aurepa parāmaa māik'aapa awaraarāmaa, māgá ichita o-īa bait'ee. ¹⁸ Parā jida o-īa p'anadaipia bi mi ome.

Timoteo Epafrodito ome

¹⁹ Mamīda mia ijāa bi Tachi Waibia Jesupa mi k'aripait'ee taarā-ee Timoteo pēimerā parā ak'ide. Māgá irua mi o-īapii ichiaba, nepiri chek'āri parāpa oopata māik'aapa p'anapata. ²⁰ Nama awaraa eperā iruk'a wē-e pēiit'ee. Iru mi ome t'āri auk'a bapari. Auk'a parā k'inia iru bapari māik'aapa ne-inaa jōmaade parā k'aripa k'inia bapari. ²¹ Apemaarāpa jirīmaa p'ani oodait'ee ne-inaa āchia oo k'inia p'ani, oodai k'āyaara Jesucristopa oopi k'inia bik'a. ²² Mamīda māga-e Timoteo ome. Parāpa pia k'awa p'ani irua oo k'inia bapari Cristopa oopi bik'a, māga unupata perā. Warra chok'ek'ee baparik'a chi ak'ōre ome, māgá bi Timoteo mi ome. Taipa auk'a jiripata jarateedait'ee Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. ²³ Māpai mia k'awaa atak'āri mi jīapataarāpa k'īsia iru p'ani oodait'ee mi ome, aramata Timoteo pēiit'ee parāmaa. ²⁴ Mamīda mia at'āri ijāa bi Tachi Waibia mi k'aripait'ee ichiaba taarā-ee wāmerā.

²⁵ Māgá nimaa bi misa, mia k'īsia iru bi tachi ĩpema Epafrodito pēiit'ee parāmaa. K'īsia bi iru wāipia bi parā ak'ide. Iru mi ome auk'a mimiapari Cristo-it'ee māik'aapa soldao chooparik'a chōo nībīde, māga pik'a iru mi ome choopari, ijāadak'aa beerāpa tai imiatee jōnīde Cristo k'aurepa. Wāara parāpa iru namaa pēijida mi k'aripamerā. ²⁶ Mamīda iru parāmaa audú wā k'inia nībeeji māik'aapa k'īsia p'ua nībeeji, ūrik'āri parāpa iru k'ayaa bada k'awaadap'edaa. ²⁷ Wāara iru perā jai-idaaji māgí k'ayaapa. Mamīda Tachi Ak'ōrepa iru chupiria k'awaap'eda, jīpa beeji. Ak'ōrepa māga ook'āri, mi jida ichiaba chupiria k'awaaji, mi waapiara chupiria nībeepiamaapa. ²⁸ Irá Epafrodito māgá jīpa beeji perā, mia parāmaa isapai pēiit'ee, parā waya o-īa p'anedamerā iru unudak'āri. Māgá mi jida mak'īara waa k'īsia nība-e pait'ee ma k'aurepa. ²⁹ Iru o-īa auteebáiti Cristodeerāpa āchi ĩpemaarā auteebaidaipia bik'a. Iru māik'aapa iru jīak'arā pia ak'i p'anāti. ³⁰ Iru perā piuji Cristo mimia oo k'iniapa nama mi ome. K'ayaadachi oomaa bada perā parāpa p'oyaa ooda-e p'anadap'edaa mi k'aripadait'ee. Parā pari iru māgá chupiriadaida perā, parāpa iru pia ak'i p'anadaipia bi.

3

Ak'ōre ewari waibia ewate p'ek'au k'achia wēe p'anadait'ee

1 Māpai ĩpemaarā, t'āri o-ĭa p'anapatāati, Tachi Waibia parā ome bapari perā. ĩrā mia parāmaa waya ũraait'ee naaweda ũraadak'a. Sē-ee māga ooi, parāpa waya ũridaipia p'anadairā. Nāgá ũraa bipa mia parā k'aripa k'inia bi apidaamaa k'ũrapinaadamerā. 2 Tauk'a p'anapatāati parā t'āide t'ĭu k'inia p'anĭrā ome. Tauchaa bipipataarā imik'ĭraarā k'ap'iade jōmaarā t'āide nipa-pata, ijāapataarā k'ap'ia t'ĭpi k'inia p'anadairā. Māgí jarateepataarā k'achia p'ani, mimia k'achia oomaa p'anadairā. 3 Tachia, jōdee, ne-inaa piara iru p'ani tauchaa iru p'anadai k'āyaara tachi k'ap'iade, Tachi Ak'ōre Jaure bapari perā tachi t'āride. Iru k'ap'ia pari it'aa t'ĭpata Tachi Ak'ōremaa māik'aapa t'āri o-ĭa p'anapata Jesucristodeerā perā. K'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa tachi piara ak'i-e pait'ee tauchaa bipiruta pĭrā tachi k'ap'iade. Mapa jirĭpata oodait'ee irua oopi bik'a, jirĭdai k'āyaara ne-inaa eperāarāpa jirĭpata pia p'anadait'ee iru k'ĭrapite.

4 Māirāk'a mi audua bai, mi k'ap'iade tauchaa iru bairā māik'aapa oopari perā Moisepa p'ādade jara bik'a. Apidaapa k'ĭsia bi pĭrā ichiata ma ne-inaa unu iru bi, mia audupiara māga k'ĭsiai. 5 Mi t'op'eda, k'āima ocho parumaa judiorāpa michi k'ap'iade tauchaa bijida. Mi Israel pidaarā p'uurudepema; Benjamín ěreerādepa uchiada. Mi ak'ōreerāk'a māik'aapa āchi ěreerā naa p'anadap'edaarāk'a mi hebreo pedee pedepari. Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ũraa p'āpida pia k'awa bi māik'aapa judiorāpa ijāapata pia k'awa bi, mi fariseo pada perā. 6 Maapai ne-inaa jōma auk'a ooji ma ũraa p'ādade jara bik'a. Māga ooji p'ek'au k'achia wēe ba k'inia bada perā Tachi Ak'ōre k'ĭrapite. Māgá audú ijāa bada perā tai judiorāpa ijāapatade, mia Cristode ijāapataarā jirĭji miapiit'ee. 7 Mamĭda ma jōma jirĭ bada Tachi Ak'ōrepa mi piara ak'imerā, ĩrā mia maarepida p'ua-e bi, Cristo ome bapari perā. 8 Ma ne-inaa aupai mia p'ua-e bi. ĩrā jōmaweda mia ooda t'āri pia beeit'ee Tachi Ak'ōre k'ĭrapite nejarrak'a bi mi-it'ee, ne-inaa piara apida wē-e perā Michi Waibia Jesucristo k'awai k'āyaara 9 māik'aapa araa bai k'āyaara iru ome. Mapa waa jiri-e bi p'ek'au k'achia wēe pait'ee Moisepa p'ādade jara bik'a oo bipa. Ma k'āyaara k'awa bi Cristode ijāa bipapai mi p'ek'au k'achia wēe bapari Tachi Ak'ōre k'ĭrapite. Pia jarait'eera, Tachi Ak'ōrēpata mi p'ek'au k'achia wēe bapipari, mia Cristode ijāapari perā. 10 Tachi Ak'ōrepa mi māgá bapii, Cristopa p'ek'au k'achia jōmaweda p'oyaada perā, Ak'ōre juapa chok'ai p'irabaik'āri. Maperā Cristo pipiara k'awa k'inia bi. Mia ne-inaa jōmaweda oo k'inia bi irua oopi bik'a, ma k'aurepa mi jirĭruta pĭjida miapidait'ee, maa-e pĭrā mi piuru pĭjida iruk'a. 11 Ma jōma oo k'inia bi iruk'a chok'ai bapariit'ee p'irabaip'eda.

Cristode ijāapataarāpa jirĭdaipia bi iruk'a p'anadait'ee

12 Wāara, waide mia ne-inaa jōmaweda oo-e Cristopa oopi bik'a. Mamĭda mia jirĭ bi māga ooit'ee, ma-it'ee Jesucristopa mi jirĭt'erada perā. 13 ĩpemaarā, mia michi bapata k'irāpak'āri, k'awa bi mi waide māga ba-e. Mamĭda nāga oomaa bi. Eperā āpĭtee ak'i-e bik'a p'ira wāk'āri ne-inaa jitait'ee, māga pĭk'a mia waa k'ĭsia-e mia naaweda oopatade. 14 Jĭp'a jirĭ bi iru k'await'ee iruk'a parumaa, chok'ai p'irabaidak'āri. Ma-it'ee Tachi Ak'ōrepa mi jirĭji, it'aa wāmerā Jesucristo k'aurepa.

15 Tachi jōma Cristo pia k'awa p'anĭrāpa auk'a k'ĭsiadaipia bi et'ewa jara aupadak'a. Parāpa māgí k'ĭsia awara k'ĭsia p'ani pĭrā, Tachi Ak'ōrepa k'awapiit'ee parāmaa. 16 Mamĭda, mia jarada waide pia k'awada-e p'ani mĭda, p'anapatāati Tachi Ak'ōrepa naaweda k'awapidak'a parāmaa.

17 ĩpemaarā, ne-inaa jōma oopatāati mia ooparik'a. Pia ak'ĭti ijāapataarā tai jĭak'a p'anapata māik'aapa auk'a p'anapatāati. 18 Mia māga jara bi parā t'āide nipapataarā chok'ara māgá p'anadak'aa perā. At'apai mia jaradoo

māirāpa ne-inaa k'achia oopata. Irá taubade waya auk'a jarait'ee māirā p'anadak'aa Cristopa k'inia bik'a. Oo amaa k'iniadak'aa āchia p'ek'au k'achia oopata, Cristo kurusode piuji mīda āchi p'ek'au wēpapiit'ee. Māga p'anapata perā, Cristo k'īra unuamaa iru p'anirāk'ata p'ani. ¹⁹ Māirā atuadait'ee. Āchi k'ap'ia āchi ak'ōre waibiak'a iru p'ani. Mia māga jara bi oopata perā āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia oopi bik'a. Māga oopata k'īra nejasia wēe. Jīp'a k'īsia p'anapata na p'ek'au eujādepema net'aade. ²⁰ Jōdee tachi it'aripema p'uuru pidaarā, it'aripema net'aade k'īsia p'anapata perā. Nīmaa p'ani Tachi O K'achiadeepa K'aripa Atapari it'ariipa chemerā. Māgī Tachi Waibia Jesucristo. ²¹ Ichi chek'āripi, tachi chupiria nībi k'ap'ia ichi it'aripema k'ap'ia jīak'a papiit'ee; k'ap'ia k'īra wāree. Ichi jōmaarā k'āyaara waibiara bairā, māga ooi. Ma awara ne-inaa jōmaweda ichi jua ek'ari papii.

4

O-ia p'anapataadaipia bi

¹ Īpemaarā, mia parā k'inia iru bi. Mapa parā audú unu k'inia bi. Jōmaarāmaa mia o-ia jara k'inia bi parāpa wāara Cristode ijāapata. Īpemaarā k'inīarā, mia oomaa bik'a chóoti parāpa Tachi Waibiade ijāa p'anide.

² Irá mia enenee nībi nāgī wēraarā, Evodia Síntique ome, t'āri auk'a p'anapataadamerā Cristodeerā p'anapataadaipia bik'a. ³ Ichiaba pīmaa, mīchi k'ōp'āyo k'iniara, chupiria iidi bi māgī wēraarā k'aripamerā. Pī mī ome auk'a wāara mimiapari Cristo-it'ee. Mapa mia k'awa bi pia āra k'aripait'ee. Mīk'a āchia jirijida jarateedait'ee Tachi Ak'ōrepa jara pēida Jesucristode. Ichiaba māgā oojida Clemente māik'aapa awaraa mimiapataarā Cristo-it'ee. Tachi Ak'ōrepa māgīrā t'ī p'ā iru bi it'ari, Cristopa chok'ai p'anapidaarā t'ī p'ā jēra bi librode.

⁴ O-ia p'anapatáati parā Tachi Waibiadeerā perā. Waya auk'a jarait'ee; o-ia p'anapatáati. ⁵ T'āri pia p'anapatáati jōmaarā ome. Māga p'anapataadaipia bi, iru taarā-e perā cheit'ee.

⁶ Mak'iaara k'īsia náati. Ma k'āyaara ne-inaa jōma p'asarutade it'aa t'īpatáati Tachi Ak'ōremaa. Māgā it'aa t'ī bide gracias jarāti irumaa māik'aapa iiditi irua parā k'aripamerā. ⁷ Māga ooruta pirā, Tachi Ak'ōrepa parā k'āiwee p'anapiit'ee. Tachi k'īradoopa pia k'awada-e pai mīda, irua māgā ooi Tachi Ak'ōre perā. Iruata parā k'īsia māik'aapa t'āri jīapari Jesucristo k'ap'ia pari. Māgā audú k'īsia jōnada-e pait'ee.

Ne-inaa pia aupai k'īsiadaipia bi

⁸ Īpemaarā, at'āri falta bi na ūraa jarait'ee. K'īsiapatáati nāgī ne-inaade: wāara pedeede; awaraarāde pedee pia jararutade; ne-inaa Tachi Ak'ōrepa tachimaa oopi k'inia bide; ne-inaa p'ek'au k'achia wēe bide; ne-inaa tachia k'inia iru p'anide; ne-inaa pia jōmaade; māgee ne-inaade. Pia jarait'eera, k'īsiadaipia bi ne-inaa piadepai; ne-inaa jōmaarāpa pia ak'ipata.

⁹ Parāpa ma ūraa ijāajida māik'aapa awaraa jarateeda chok'ara ūrijida mīchi it'aideepa. Mī parā t'āide nipai naaweda, awaraarāpa mī bapata parāmaa nepiripachida. Ma awara pāchi taupa unujida mia oopata jāma nipak'āri. Mapa oo wāk'āti wāti mia ooparik'a māik'aapa p'anapatáati mī baparik'a. Māga ooruta pirā, Tachi Ak'ōre parā ome bait'ee māik'aapa parā k'āiwee p'anapiit'ee.

Filipos p'uurudepema ijāapataarāpa primisia tee pēidap'edaa Pablomaa

¹⁰ Tachi Ak'õrepa mi t'ãri o-ĩapi bi parãpa waya mi k'aripa p'anedap'edaa perã. Gracias jara bi irumaa parãpa k'ĩsia p'anedap'edaa perã mi waya k'aripadait'ee. Mia jara k'inia-e parãpa mi k'ĩra atua iru p'anajida. K'awa bi mi p'oyaa k'aripada-e p'anajida. ¹¹ Ichiaba jara k'inia-e parãpa mĩmaa ne-inaa teedaipia bi, mia ne-inaa falta bairã. Ne-inaa faltak'ãri, mia k'ĩsia-e, k'awaa wãru perã t'ãri o-ĩa bait'ee michia ne-inaa iru bi omepai. Ma awara mãgã bai ne-inaa jõma mĩmaa p'asarude. ¹² K'awaa wãji mãgã t'ãri o-ĩa bait'ee chupiria nĩbide mãik'aapa net'aara iru bide. Jõma mĩmaa p'asada k'aurepa mia nãga k'awaa wãji. Mi auk'a t'ãri o-ĩa bapari bi jãwaa bak'ãri chik'o paraa perã mãik'aapa jarra ook'ãri chik'o wẽ-e perã. Mãgã ichiaba mi auk'a t'ãri o-ĩa bapari, net'aara bak'ãri mãik'aapa net'aa wẽe bak'ãri. ¹³ Mia ne-inaa jõma ooi Cristo k'ap'ia pari, irua mi k'aripapari perã. ¹⁴ Mãgã choo bi mĩda, parãpa piata oojida mi chupiria k'awaadak'ãri mi chupiria nĩbide.

¹⁵ Parã Filipodepema ijãapataarãpa nãga pia k'awa p'ani. Mia parã k'aripaji parã t'ãide jaratee nipak'ãri Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Mãgã k'aripap'eda, parã eujã, Macedoniadeepa uchiak'ãri, parãpata jõdee mi k'aripajida. Parãpapai mãga oojida, ewaa ijãa p'anedap'edaarã paji mĩda. Awaraa p'uurudepema ijãapataarãpa Tachi Ak'õre Ũraa auk'a k'awaajida mia jarateeda k'aurepa. Mamĩda mĩmaa primisia tee pẽida-e paji, parãpa oodap'edaak'a. ¹⁶ Mi Tesalónica p'uurude bak'ãri pida, at'apai parãpa mĩmaa tee pẽijida ne-inaa falta bada. ¹⁷ Mãga jara-e bi k'inia bairã parãpa mĩmaa primisia tee pẽipataadamerã. Jĩp'a k'inia bi Tachi Ak'õrepa parãmaa waapiara teemerã ne-inaa ichia k'ĩsiade iru bi teeit'ee Cristodeerãmaa; chi awaraarã k'aripadap'edaarãmaa. ¹⁸ Wãara, parãpa primisia tee pẽidap'edaa k'aurepa Epafrodito ome, ĩrã mia audú iru bi mia falta bada k'ãyaara. Ma primisia tee pẽidak'ãri mĩmaa, Tachi Ak'õremaa tee pik'a p'anajida. Ne-inaa t'ũa baparík'ata bi, eperãarãpa paapatap'edaa iru-it'ee. Mãgĩ ĩk'ãri, o-ĩa baji ãra ome. Mãga pik'a parãpa primisia teedak'ãri mĩmaa, iru auk'a o-ĩa bapari parã ome. ¹⁹ Parãpa mãga oopata perã, mi Ak'õre Waibiapa parãmaa ne-inaa falta p'ani jõmaweda teeit'eepi, ichia ne-inaa k'ĩra wãree iru bidepema. Mãgĩ ne-inaa teeit'ee Jesucristo k'ap'ia pari. ²⁰ ¡Tachi Ak'õre ichita jõmaarã k'ãyaara waibiara bait'ee! ¡Amén!

Pablopa salude tee pẽida

²¹ Mia salude tee pẽiru jõma Jesucristo k'ap'ia Tachi Ak'õrede ijãapataarãmaa. Tachi ĩpemaarã nama mi ome p'anĩrãpa parãmaa auk'a salude tee pẽiruta.

²² Na p'uurudepema César palaciode mimiapataarãpa apemaarã ijãapataarã ome ichiaba parãmaa salude pẽiruta.

²³ Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristomaa irua parã pia ak'i bapari-imerã.

Mãgapai paji.

COLOSENSES

San Pablopa K'art'a P'ãda Colosas P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. K'ĩsiapata na k'art'a ichiaba p'ãji Romade, carcelde bak'ãri. Ai naaweda Pablopa jaratee nipak'ãri Éfeso p'uurude, Colosas p'uurudepema Epafras Cristode ijãa beeji. Mãgipa Cristo ũraa jarateenaji ichi p'uuru pidaarãmaa. Mãgã ijãapataarã paraaji Colosas p'uurude. Pablopa Colosas p'uurudepema ijãapataarã ũraa k'inia baji, ichi jua ek'ari ijãapataarã Éfeso p'uurudepemaarãpa ma ijãapataarã k'aripapatap'edaa perã.

Naapiara jara bi ichi Timoteo ome o-ĩa p'ani ma Colosas p'uurudepema ijãapataarã Cristode pia ijãapata perã (cap. 1.1-14). ũraa bi ũrinaadamerã seewa jarateepataarãpa nãga jarateepata: Moisepa p'ãdade jara bik'a oopataadamerã mãik'aapa angeleerãmaa it'aa t'ĩpataadamerã. Cristodepai ijãadaipia bida a bi, iruta jõmaarã k'ãyaara waibiara bairã (caps. 1.15–2.19). Jara bi Cristode ijãapataarã awara p'anapataadaipia bi, chiwidi pik'a p'anadairã Cristo k'aurepa (caps. 2.20–4.6). T'ẽepai jara bi chi k'õp'ãyoorã mimiapatade mãik'aapa salude tee pei bi ipemaarã Cristo k'aurepa, Colosas p'uurude mãik'aapa Laodicea p'uurude p'anirãmaa (cap. 4.7-18).

Salude pëida

¹⁻² Mi, Pablopa na k'art'a p'ã peiru Tachi Ak'õredeerãmaa, Colosas p'uurude p'ani. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraaji Jesucristopa pëimerã ichi ũraa jarateede. Na k'art'ade tachi ipema Cristo k'aurepa Timoteopa ichiaba salude peiru parãmaa.

Ipemaarã Cristo k'aurepa, taipa k'awa p'ani parãpa wãara ijãapata Cristode. Mapa it'aa iidipata Tachi Ak'õrepa parã pia ak'i bapariimerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Pablopa it'aa t'ida ijãapataarã pari

³ Tachi Ak'õre Tachi Waibia Jesucristo Ak'õre. Irumaa it'aa t'idak'ãri parã pari, taipa ichita gracias jarapata, ⁴ ũripata perã parãpa wãara Jesucristode ijãapata mãik'aapa jõma Ak'õredeerã k'inia iru p'anapata. ⁵ Parã mãga p'anapata ijãapata perã it'aa wãdait'ee mãik'aapa iru p'anadait'ee ne-inaa jõma Tachi Ak'õrepa k'isia iru bi teeit'ee ichideerãmaa. Cristopa jirit'eradaarãpa irua wãarata jara pëida naa jarateedak'ãriipa parãmaa, mãga ijãapata. ⁶ Ma jarateedak'a parãmaa at'ãri jarateemaa p'ani to bee chaa. Mapa eperãarã chok'araara ichiaba ijãa p'ani parã ijãa p'anadap'edaak'a naa ijãadak'ãri. Maapai parãpa k'awaajida wãara Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara t'ãri piara bapari. ⁷ Tachi ipema k'inia Epafrapa mãga jarateeji parãmaa. Tai pari irua oopachi Cristopa oopi bik'a parã t'ãide. ⁸ Taimaa nepiriji sãga parãpa mi mãik'aapa awaraa ijãapataarã k'inia iru p'ani, Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a.

⁹ Maperã taipa mãga ũridap'edaadeepa it'aa t'ĩpata parã pari. Mãga oomaa p'anide iidipata Tachi Ak'õrepa parãmaa k'awaapimerã jõma ichia oo k'inia bi parã k'ap'ia pari. Ichiaba iidi p'ani Ak'õrepa ichi Jaure k'ap'ia pari nejõmaade k'isia k'awaa papimerã. ¹⁰ Taipa mãga iidipata k'inia p'anadairã parã p'anapataadamerã Tachi Waibiadeerãk'a, ne-inaa jõma oomaa p'ani irua k'inia bik'a. Mãga p'anadak'ãri, ne-inaa pia k'ĩra t'ãdoo oodait'ee mãik'aapa Tachi Ak'õre pipiara k'awaadait'ee. ¹¹ Mamĩda mãga ooda-e pai irua k'aripa-e

bi pirã. Iru jõmaarã k'ãyaara waibiara bapari. Mapa ichiaba iidipata irua parã k'aripamerã. Mägá t'ãri o-ïa choodai, nepirade baairuta pijida. ¹² Maperã gracias jaradaipia bi irumaa. Iruata parã jirit'eraji jõma iru p'anadamerã irua k'ïsia iru bi teeit'ee ichideerãmaa, it'ari iru ïdaade t'ïudak'ãri. ¹³ Ma awara, iruata tachi uchiapiji na p'ek'au eujãdepema p'ãriu pik'a bideepa mãik'aapa biji it'aripema ïdaa pik'a bide, ichi Warra k'inia iru bi jua ek'ari. ¹⁴ Ichi Warra piuda k'aurepata tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerã mãik'aapa tachia p'ek'au k'achia oopata wẽpapiji.

Cristo piuda k'aurepa tachi t'ãri auk'a p'anadai Tachi Ak'õre ome

¹⁵ Eperãarãpa Tachi Ak'õre p'oyaa unudak'aa. Mamïda irua unupiji ichi Warra k'ap'iade. Cristo Tachi Ak'õre k'ïrak'a bi. Jõmaarã k'ãyaara waibiara bi, ne-inaa jõma ooda perã. ¹⁶ Iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa ooji ne-inaa jõmaweda it'ari nïbi, mägí unudak'aa mïda. Ooji jõmaweda angeleerã poro waibiarã, netuaraarã poro waibiarã paara, ma jõmaweda tachi k'ãyaara waibiara bee. Ichiaba ooji ne-inaa jõmaweda na p'ek'au eujãde nïbi tachia unupata. Tachi Ak'õrepa ma jõma ooji Cristo k'ap'ia pari, iru-it'ee nïbamerã. ¹⁷ Cristo ichita bapari. Bapachi ne-inaa jõma ooi naaweda. Iru k'aurepata ne-inaa jõma nïbi. ¹⁸ Iru jõmaarã ijãapataarã poro waibia. Ma ijãapataarã iru k'ap'ia apai bik'a p'ani. Jõdee iru ma k'ap'ia porok'a. Iru k'aurepata ijãapataarã paraa. Jõmaarã ijãapataarã naa iru piup'eda chok'ai p'irabaiji, jõmaarã k'ãyaara waibiara bait'ee. ¹⁹ Cristo mãga bi Tachi Ak'õre ba k'inia bada perã ichi k'ap'iade. ²⁰ Ichi Warra k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõma k'ãiwee bapi k'inia baji ichi jua ek'ari. Eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa Tachi Ak'õrepa waa p'oyaa pia ak'i-e paji ichia ooda; na p'ek'au eujãdepema ne-inaa, it'aripema ne-inaa paara. Mamïda kurusode ichi Warra waa bat'ak'ãri, ma piuda k'aurepa ïrá ma ne-inaa jõma waya pia ak'ipari. Ma awara ichi t'ãri auk'a bïpari eperãarã ome Cristode ijãadak'ãri.

²¹ ¡K'ïsiati nãgide! Parã ijãadai naaweda, t'imí pik'a p'anapachida Tachi Ak'õre ik'aawaapa. Tachi Ak'õre k'ïra unuamaa iru p'anapachida. T'ãri k'achia p'anapachida parãpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ²² Mamïda ïrá Cristo chupiria piuda k'aurepa parã pari, t'ãri auk'a p'anapata Tachi Ak'õre ome. Irua parã mägá t'ãri auk'a biji Ak'õre ome p'ek'au k'achia wẽe, maarepida imiateeda wẽe p'anadamerã Ak'õre k'ïrapite, iru waya chek'ãri. ²³ Wãara mãga p'anadait'ee, ijãa wãruta pirã Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida eperãarãmaa. Ma jara pëida naa ijãadak'ãri, k'awaajida parã piudak'ãri, wãara it'aa wãdait'ee. Mãga ijãapatáati. Chok'araarãpa úrimaa p'ani ma úraa Tachi Ak'õrepa jara pëida. Ma úraata mi, Pablopa jarateepari, Cristopa mi pëidak'ãriipa jarateemerã.

Pablo mimiada Cristode ijãapataarã k'aripait'ee

²⁴ ïrá mi chupiria nïbi mïda, o-ïa bi k'awa bairã mi nãga bi parã k'aripa k'iniapa. K'awa bi mi, awaraa ijãapataarã ome waapiara chupiria jõnadait'ee Cristo k'aurepa, iru k'ap'ia, chi irude ijãapataarã, k'aripa p'ani misa. ²⁵ Tachi Ak'õrepa mi na mimiade biji, parã Cristode ijãapataarã k'aripamerã. Mapa jarateepari jõma Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida Cristode. ²⁶ Tachi Ak'õrepa ma jara pëida k'awapi-e paji naawedapemaarãmaa. Mamïda irua k'inia bairã, ïrapema ijãapataarãmaa k'awapiji. ²⁷ K'awapi k'inia baji ichia ne-inaa pi-ia k'ïsia iru bada parã judio-eerã-it'ee. K'ïsia iru baji Cristo parã t'ãride bapiit'ee. Iru wãara jãma bapari perã, parãpa k'awa p'ani na ewari iru k'ïra wãree wãara unudait'ee.

²⁸ Maperã irua oodata mãik'aapa jaradata jarateepata jõmaarãmaa. Ūraapata eperãarã k'ĩra t'ãdoo, ãchia p'ek'au k'achia oopata oo amaadamerã. Ma awara iididap'eda Tachi Ak'õrepa taimaa k'ĩsia k'awaapimerã, jarateepata Cristode ijãadamerã mãik'aapa oodamerã irua oopi bik'a. Taipa mãga oopata ãchi ijãadak'ãri, araa p'anadamerã Cristo ome mãik'aapa p'ek'au k'achia wëe p'anadamerã. Mãgá Tachi Ak'õre k'ĩrapite panadait'ee tai ome iru ewari waibia ewate. ²⁹ Ma-it'eeta mi mak'iaara së-ee mimiapari. Jiripari jõmaarãpa ijãadamerã Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida Cristode. Mãga ooi Cristo, chi jõmaarã k'ãyaara waibiara bipa, mi k'aripapari perã.

2

¹ Ma awara mia nãga k'awapi k'inia bi parãmaa. Mia ichiaba jiripari parã pipiara ijãadamerã Cristode. Mia mãgá parã k'aripa k'inia bi. Ichiaba mãgá k'aripa k'inia bi Laodicea p'uurudepema ijãapataarã mãik'aapa jõma ijãapataarã, mi k'ĩra waide k'awada-e p'anirã paara. ² K'inia bi parã jõmaweda t'ãri o-ã Cristode ijãadamerã mãik'aapa t'ãri a-ba, chik'inia p'anapataadamerã. Mãga p'anadak'ãri, wãara k'awaa wãdait'ee jõmaweda Tachi Ak'õrepa eperãarãmaa k'awapi k'inia bi Cristode. Naawedapemaarãmaa mãga k'awapi-e paji. Mamãda ĩrapemaarãmaa Cristo k'awapiji. ³ Iru k'ãyaara ne-inaa pipiara wë-e k'awadait'ee, iruta jõmaarã k'ãyaara k'ĩsia k'awaara bapari perã. Mapa irua aupaita k'ĩsia k'awaapii parãmaa. ⁴ Mia mãga jara bi parãpa k'ũrapinaadamerã apidaamaa, ne-inaa awara iwarraa jaratee p'ani mĩda. ⁵ Mi parã ome bi-e mĩda, mi k'ĩsia parã ome bi. O-ã bi k'awa bairã parã k'ĩra jĩp'a p'anapata mãik'aapa wãara Cristode ijãapata.

Cristodeerãk'a p'anapatáati

⁶ Ijãadak'ãriipa parãpa wãara ijãapata perã Jesucristo Tachi Waibia, t'ãri a-ba p'anapatáati iru ome. ⁷ Parãmaa jarateedap'edaak'a naa ijãadak'ãri, waapiara ijãapatáati Cristode mãik'aapa k'awaa wãk'ãti wãti oodait'ee irua k'inia bik'a. Ma jarateedap'edaa k'ĩra atuanáati. Ma k'ãyaara ichita gracias jarapatáati Tachi Ak'õremaa, irua mãgá Cristo k'awapida perã parãmaa.

⁸ K'ĩrak'aupai ijãadai seewa jarateepataarãpa jara p'ani. ãchia jarateeda-e Cristopa ooda mãik'aapa jarada. Ma k'ãyaara ãchi k'ĩsiadeepa seewa jarateepata, chonaarãweda k'ĩsia k'awaa beerãda apatap'edaarãpa jarateedap'edaak'a. Mãirãpa jarateepachida eperãarã ne-inaa oo p'anipa Tachi Ak'õre k'awadai.

⁹ Mamãda mãga-e. Cristo k'ap'iadeta Tachi Ak'õre bapari. ¹⁰ Mapa nãgaweda parãpa Tachi Ak'õre k'awa p'ani, araa p'anapata perã Cristo ome. ĩruta jõmaarã k'ãyaara waibiara bi! Na p'ek'au eujãdepema poro waibiarã, it'aripema poro waibiarã, netuaraarã poro waibiarã paara iru jua ek'ari p'ani. ¹¹ Parã mãgá araa p'anapata perã Cristo ome, jaradai irua tauchaa pik'a biji parã t'ãride. Mia jara k'inia-e tauchaa biji parã k'ap'iade eperãarãpa oopatak'a. Ma k'ãyaara pipiara ooji parã ome. Uchiapiji parã p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa, t'ãriipa oodamerã irua k'inia bik'a. ¹² Ma awara parã araa p'anapata perã Cristo ome, jaradai Cristo k'ap'ia piuda iadak'ãri, parã auk'a ia pik'ajida. Ichiaba iru chok'ai p'irabaik'ãri, parã auk'a p'irabai pik'ajida, ijãapata perã Tachi Ak'õre, chi jõmaarã k'ãyaara waibiara bipa, Cristo p'irabaipiji. Ak'ipijida Cristo ome araa p'anapata poro choopidak'ãri. ¹³ Ma awara parã araa p'anapata perã Cristo ome, jaradai Tachi Ak'õrepa Cristo chok'ai bapik'ãri, parã auk'a chok'ai p'anapiji. Cristode ijãadai naaweda, Tachi Ak'õre-it'ee parã piu pik'a p'anajida parãpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Ichiaba piu pik'a p'anajida, Tachi Ak'õre Ūraa k'awada-e p'anadap'edaa perã. ĩMamãda ĩrá mãga p'ani-e! Tachi Ak'õrepa

tachi ijāapataarā chok'ai p'anapik'āri Cristo ome, tachia p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpapiji. ¹⁴ Ma p'ek'au k'achia oopata k'aurepa tachi tewe paraa pik'a p'anapachida Tachi Ak'ōre ome. Ooda-e p'anapachida irua jaradak'a iru ūraa p'ādade. Mapa atuadait'ee paji. Mamīda Tachi Ak'ōrepa tachi chok'ai p'anapik'āri Cristo ome, ma tewe paraa pik'a bada jōpiji. Māga ooji Cristo kurusode piuk'āri tachi pari. ¹⁵ Ma awara ma tewek'a bi kurusode jōpik'āri Cristo ome, Tachi Ak'ōrepa ichiaba netuaraarā poro waibiarā jōmaweda p'oyaaaji māik'aapa jōmaarā taide āchi Cristo jua ek'ari biji.

K'irak'aupai ūridai seewa jarateepataarāpa jara p'ani

¹⁶ Tachi Ak'ōrepa ma jōma ooda perā tachi k'aripait'ee, k'īsianāati awaraarāpa parā āpīte pedee k'achia jararuta pīrā ne-inaa k'opata k'aurepa maa-e pīrā topata k'aurepa. Ichiaba k'īsianāati māga ooruta pīrā, parāpa iada-e p'anadairā ewari, atane māik'aapa año, ārapa ma īpata ewate māik'aapa fiesta ewate iapatak'a. ¹⁷ Māgee fiesta ewate, īpata ewate, awaraa chonaarāwedapema ūraa ome Cristopa ooit'ee bada tauchaa pik'a baji. Mamīda īrā Cristo bapari tachi ome. ¹⁸ Mapa k'īsianāati awaraarāpa jara p'ani mīda parā atuadait'ee it'aa t'īdak'aa perā angeleerāmaa āchia oopatak'a. Āchia jara p'ani-ek'ā tachia jīp'a it'aa t'īdaik'araa bi Tachi Ak'ōremaa, māga ooruta pīrā audua p'anida a p'anadairā? Angeleerāmaata it'aa t'īdaipia bida a p'ani, māirāpa pedeedamerā Tachi Ak'ōremaa tachi pari. Ichiaba nepiri p'ani āchia unupatada a p'ani; ne-inaa k'āimok'araa pik'a bide. Mamīda ijāanāati āchi audua pedee, āchi k'īsiadeepapai māga jara p'anadairā. ¹⁹ Māgee ne-inaade audú k'īsiapata perā, k'īsiadak'aa Cristopa āchima oopi k'inia bide. Iruta tachi ijāapataarā poro waibia. Jōdee tachi iru k'ap'ia apai pik'a. Maperā oo k'awaa wāpataadaipia bi Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a.

²⁰ Parā Cristo ome araa p'anapata perā, iru piuk'āri, parā jida piu pik'ajida. Māgā uchiajida eperāarāpa ne-inaa k'īra t'ādoo oopipata jua ek'ariipa. Māga bita, parāpa ĩsāap'eda at'āri ma ne-inaa oo k'inia p'anima? ²¹ Eperāarāpa jarapata “Jāgí t'ōbaināati; jāgí k'onāati; jāgí jitanāati.” ²² Jōma “jāgí” jarada taarā-ee iru bap'eda jōdait'ee, na p'ek'au eujādepema perā. Ichiaba jōma ma jarada tachia oonaadamerā jōit'ee, jīp'a eperāarāpa jarateepata perā. ²³ Ūk'uruurāpa jaratee p'ani jīp'a it'aa t'īdaik'araa bi Tachi Ak'ōremaa, tachi audú k'achia p'anadairā. Ichiaba jaratee p'ani tachi k'ap'ia pia ak'idaik'araa bi, mak'iaara pia-e bairā. Wāara eperāarā ūk'uruurāpa māgee ne-inaa jaratee p'ani pia ak'ipata, pia pik'a ūripata perā. Mamīda tachia jōma ooruta pījida māirāpa jaratee p'anik'a, at'āri uchiada-e pai tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa. Cristopapai tachi māgīdeepa uchiapii.

3

Cristode ijāapataarāpa it'aripema ne-inaade k'īsiadaipia bi

¹ Mia naaweda jaradak'a parā p'irabai pik'ajida Cristo ome, iru chok'ai p'irabaik'āri. Māgā eperā chiwidi pik'a p'aneejida; p'ek'au k'achia oo amaa p'anapataarāk'a. Mapa jīripatāati it'aripema ne-inaa, Cristo mama bapari perā. Tachi Ak'ōrepa Cristo ichi juaraare biji, tachi jōmaweda ak'i bamerā. ² Maperā it'aripema ne-inaade k'īsia p'anapatāati, na p'ek'au eujādepema net'aadepai k'īsiadai k'āyaara. ³ Cristo piuk'āri, parā jida piu pik'ajida. Ma awara Tachi Ak'ōrepa Cristo waya chok'ai bapik'āri, parā auk'a chok'ai p'anapiji, ichita p'anapataadamerā iru ome. ⁴ Maperā Cristo, chi ichita chok'ai p'anapiari waya chek'āri, parā auk'a chedait'ee iru ome iru k'īra wāree unupide jōmaarāmaa.

Ne-inaa k'achia oopatap'edaa Cristode ijãadai naaweda oo amaadaipia bi

⁵ Parã mǎgá ichita chok'ai p'anadairã Cristo chok'ai bik'a, oo amáati ne-inaa k'achia k'íra t'ãdoo parãpa oopatap'edaa irude ijãadai naaweda. P'ek'au oonáati awaraarã ome. Awaraarã jirináati ãra ome k'achia oodait'ee. K'ísonianáati ne-inaa pãchia k'achia oo k'iniata oodait'ee. Pãchia net'aa iru p'ani omepai k'ãiwee p'anapatáati, waapiara ata k'inia p'anada-ee. Chi net'aa k'iniayaa bipa net'aa k'iniara iru bi Tachi Ak'õre k'inia iru bai k'ãyaara. ⁶ Eperãarãpa mǎgee ne-inaa k'achia oodak'ãri, Tachi Ak'õre k'íraupipata. Mapa ewari cherude irua mǎgee ne-inaa k'achia oopataarã miapiit'ee. ⁷ Naaweda parãpa pida mǎgee ne-inaa k'achia oopachida, oo k'iniadak'aa pada perã Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. ⁸ Mamída írá mǎga p'anadaik'araa bi. Mapa nǎgee jõmaweda oo amáati. K'írau mǎik'aapa t'ãri k'achia p'ananáati. K'ísonianáati chíara k'achia oodait'ee. Pedee k'achia pedeenáati awaraarã ãpíte mǎik'aapa ik'achia pedeenáati. ⁹ Seewa jaranáati awaraa ijãapataarãmaa, parãpa mǎgee ne-inaa k'achia oodaamaa p'anadap'edaa perã Cristode ijãadak'ãri. Irude ijãadak'ãri, oo amaajida ne-inaa jõmaweda pãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. ¹⁰ Ma k'ãyaara p'ana k'inia p'anejida eperãarã chiwidi p'anik'a, Tachi Ak'õre, tachi oodapa parã ichi k'írak'a papimerã. Mǎga p'anadai iru wãara k'awa wãdak'ãri. ¹¹ Tachi Ak'õrepa mǎga oopari jõmaarã Cristode ijãapataarã-it'ee: judiorã-it'ee, judio-eerã-it'ee auk'a; chi k'ap'iaade tauchaa iru beerã-it'ee, chi tauchaa wëe beerã-it'ee; k'íra tewaraarã-it'ee mǎik'aapa sãpanaarã-it'ee, esclavoorã-it'ee, esclavo-eerã-it'ee paara. Ak'õrepa mǎga oopari ma jõmaarã-it'ee, Cristo bapari perã jõmaweda irude ijãapataarã ome. Iruata ma jõmaweda k'aripapari, jõmaarã k'ãyaara waibiara bapari perã.

¹² Tachi Ak'õrepa parã mǎgá jirit'eraji ichideerã papiit'ee. Parã k'inia iru bapari perã, parã awara biji nǎga p'anapataadamerã awaraarã ome: chupiria k'awaa; t'ãri pia; audua-ee; k'írau-ee; t'ãriipa choo, nepirade baairuta pijida. ¹³ Mapa choopatáati awaraarãpa nepira jiri p'ani pijida parã ome. Parãdepemapa awaraa imiateeru pirã, ma imiateeda perdonáati, Tachi Waibiapa perdonaaparik'a parãpa k'achia oopata. ¹⁴ Ma awara chik'inia p'anapatáati. Mǎga p'anapataadak'ãri, wãara oodai ma jõma et'ewa jarada Tachi Ak'õredeerãpa oopataadamerã. ¹⁵ Oopiti Cristomaa irua oopi k'inia bik'a pãchi t'ãride. Irua parã t'ãri o-íapi k'inia bi, k'ãiwee para bamerã. Ma-it'eeta Tachi Ak'õrepa parã jiriji, k'ap'ia apai pik'a, k'ãiwee p'anapataadamerã. Mapa gracias jarapatáati Tachi Ak'õremaa.

¹⁶ T'ãriipa jiripatáati Cristopa jarateeda waapiara k'awaadait'ee mǎik'aapa p'anapatáati ma jarateedade jara bik'a. Iidíti Tachi Ak'õrepa parã k'ísia k'awaapimerã mǎik'aapa jaratéeti ma jarateeda awaraarã pãchi t'ãidepemaarãmaa. Ichiaba úráati oodamerã Cristopa oopi k'inia bik'a. Ma jõma oodai cheepurudak'ãri k'aride salmos Tachi Ak'õre Úraa p'ãddepema, Ak'õre k'ari mǎik'aapa Tachi Ak'õre Jaurepa k'aripiru. Mǎgí k'aridak'ãri, t'ãriipa k'aridaipia bi Tachi Ak'õremaa, iru jõmaarã k'ãyaara t'ãri piara bapari perã. ¹⁷ Wãara jõmaweda parãpa oopata oodaipia bi Tachi Waibia Jesupa oopi bik'a. Ichiaba jõmaweda parãpa jarapata jaradaipia bi irua jarapi bik'a. Mǎga oodak'ãri, iru k'ap'ia pari gracias jaradait'ee Tachi Ak'õremaa.

*Sãga p'anapataadaipia bi awaraa ijãapataarã ome
(Ef 5.22-33; 1 P 3.1-7)*

¹⁸ Wëraarã, imik'íra paraa beerã, chok'ek'ee p'anapatáati pãchi k'ima ome, Tachi Waibiapa k'inia bairã wëraarã irude ijãa p'ani mǎga p'anapataadamerã.

¹⁹ Jōdee imik'īraarā wēra paraa beerā, pāchi wēra k'inia iru p'anapatāati. K'īrau p'ananaāti āra ome. Ma k'āyaara t'āri pia p'anapatāati.

²⁰ Warrarā, ichita oopataāti pāchi ak'ōreerāpa jara p'anik'a, Tachi Ak'ōrepa k'inia bairā māga oodamerā. ²¹ Ak'ōreerā, pāchi warrarā k'īraupināati, k'īra pia-ee p'ananaadamerā.

²² Esclavoorā, ichita oopataāti pāchi chipariirāpa jara p'anik'a. Oonāati esclavoorā ūk'uruurāpa oopatak'a. Māirā k'īra jīp'a mimiapata āchi chipariirāpa ak'i p'ani misa aupai, āchi mimiayaa beeda adamerā. Mamīda parāpa māga oodaik'araa bi. Ma k'āyaara auk'a k'īra jīp'a mimiapataadaipia bi, pāchi chipariirāpa ak'ida-e p'ani pijida. Māgā ak'ipidai Tachi Waibia wāara waawepata. ²³ Mimiapataadai k'āyaara eperāarā-it'ee aupai, t'āri ne-inaa jōma oopataāti Tachi Waibia Cristo-it'ee, iru parā chipari waibiara bairā. ²⁴ K'awa p'ani parāpa mimiapata pari iruata parāmaa atapiit'ee jōma Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi teit'ee ichideerāmaa. ²⁵ Mamīda māga oo-e pait'ee chi ne-inaa k'achia oopari ome. Ma ne-inaa k'achia oopata pari Tachi Ak'ōrepa ichiaba māgimaa ne-inaa k'achia ooit'ee. Ichia māga k'īsia iru bi ooit'ee jōma k'achia oopataarā ome; esclavoorā ome, esclavo-eerā ome auk'a, eperāarā jōmaweda auk'a p'anadairā iru k'īrapite.

4

¹ Esclavoorā chipariirā, pāchi esclavoorā pia ak'i p'anapatāati, Cristopa k'inia bik'a. K'īrapāti it'ariipa pāchi chiparipa parā ak'imaa bi.

² Irā parā jōmaarāmaa mia ūraait'ee: Ichita it'aa t'īpatāati. K'īrak'aupai k'īra atuadai it'aa t'īdait'ee. Parā it'aa t'ī p'anide ichita gracias jarapatāati Tachi Ak'ōremaa. ³ Māgā it'aa t'īdak'āri, ichiaba it'aa t'īti tai pari. Iidipataāti Tachi Ak'ōrepa taimaa waapiara jarateepimerā irua eperāarāmaa naaweda k'awapi-e pada: Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee, irude ijāadak'āri atua-naadamerā. Māgī jaratee bi k'aurepata mi nama carcelde bi. ⁴ It'aa iidipataāti mia māgī pi-ia jarateemerā Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a, māgā jarateepia bairā.

⁵ K'īsia k'awaa p'anapatāati ijāadak'aa beerā ome. Unuruta chaa ne-inaa jōma óoti āchimaa Cristode ijāapidait'ee. ⁶ Ichita t'āri pia pedeeapatāati, āchia o-īa ūri k'inia p'anadamerā parāpa jara p'ani. Māga ooruta pirā, parāpa k'awaa wā dai pia p'anaudait'ee āchia ne-inaa iidiruta chaa.

Salude tee pēida na k'art'a p'ā aupa wāk'āri

⁷ Mia na k'art'a pēiru tachi ipema Cristo k'aurepa Tíquico ome. Mia iru k'inia iru bi, k'ōp'āyo pia perā. Irua mi ichita k'aripapari, Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a oo k'inia bairā. Parāmaa nepirinaait'ee mia k'īsia bi māik'aapa oomaa bi, ma jōma k'awaadamerā. ⁸ Ma-it'ee mia iru pēiru; pia k'awaadamerā tai p'anapata māik'aapa t'āri o-īa p'aneedamerā irua jararu ūridak'āri. ⁹ Tíquico ome parā p'uurudepema Onésimo auk'a wāru. Taipa iru auk'a k'inia iru p'ani ipema pia perā māik'aapa oo k'inia bairā Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. Mapa āra wāruta parā ak'ide māik'aapa nāpema ijāapataarāpa oopata nepiride.

¹⁰ Tachi k'ōp'āyo Aristarco ichiaba nama carcelde bi mi ome Jesucristo k'aurepa. Irua salude pēiru ichiaba. Bernabé primo Marcopa ichiaba salude pēiru. Mia naaweda jara pēidak'a, Marcos wāru pirā parāmaa, pia auteebāiti.

¹¹ Ichiaba salude pēiru Jesupa; māgī ichiaba t'ījarapata Justo. Ma judiorā ōpeerāpapai mi k'aripamaa p'ani na mimia ome. Ārapa ichiaba k'inia p'ani eperāarāpa Tachi Waibia Cristode ijāadamerā, Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. Ārapa mi māgā k'aripa p'anadairā, mi t'āri o-īa bapari.

¹² Parã p'uurudepema Epafrapa ichiaba salude pëiru. Irua pia oopari Jesucristopa oopi bik'a. T'ãriipa it'aa t'ĩpari parã pari, Tachi Ak'õrepa k'aripamerã. K'inia bi parãpa wãara ijãadamerã jõma Tachi Ak'õrepa jara pëida parãmaa mãik'aapa t'ãriipa oo k'inia p'anadamerã irua oopi bik'a, ma awara choodamerã mägá ijãa p'anide, pariatua awaraa ne-inaa ijãada-ee. ¹³ Michi taupa unudoo sãga Epafrapa jiripari k'aripait'ee parã jõmaweda; chi ijãapataarã Colosas p'uurudepemaarã, Laodicea p'uurudepemaarã mãik'aapa Hierápolis p'uurudepemaarã. ¹⁴ Ichiaba Doctor Lucapa salude pëiru. Taipa iru k'inia iru p'ani, ichiaba k'õp'ãyo pia perã. Tachi k'õp'ãyo Demapa ichiaba salude pëiru.

¹⁵ Mia parãmaa chupiria iidi bi, mi pari saludaadamerã tachi ñpemaarã Cristo k'aurepa, Laodicea p'uurude p'ani. Ichiaba salude pëiru Ninfamaa mãik'aapa jõma Cristode ijãapataarãmaa iru tede it'aa t'ĩ chepata. ¹⁶ Parãpa na k'art'a leedap'eda, Laodiceadepema ijãapataarãmaa pëiti auk'a leedamerã. Jõdee parãpa atadak'ãri chi apema k'art'a ãramaa p'ã pëida, mägí leedaipia bi. ¹⁷ Arquipomaa nãga jaráti: “K'ĩra jĩp'a aupáji mimia Tachi Ak'õrepa awara bida pi-it'ee, Cristo ome araa bapari perã.”

¹⁸ Mi, Pablopa nãgí p'ãru michi juadoopa. It'aa t'ĩdak'ãri, k'irãpáti iididait'ee mi pari nama carcelde nĩbairã. Mia pida it'aa t'ĩpariit'ee parã pari, Tachi Ak'õrepa parã pia ak'i bapariimerã.

Mãgapai paji.

1 TESALONICENSES

San Pablopa K'art'a Naapiara P'ãda Tesalónica P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. K'isiapata iru Corinto p'uurude baji na k'art'a p'ãk'ãri. Tesalónica p'uurudepema ijãapataarãmaa p'ãji. Tesalónica p'uuru waibiara baji Macedonia eujãde. Pablopa naapiara Jesucristo ũraa jarateegi ma p'uurude. Mamãda mama taarã ba-e paji, iru k'ĩra unuamaa iru p'anapataarãpa peet'aadait'ee jiridap'edaa perã. Ma t'ẽpai Timoteopa ma Tesalonicadepema ijãapataarãde pedee pia jara chek'ãri, Pablo o-ĩa beeji.

Naapiara jara bi ichi o-ĩa bi k'awa bairã ãra pia nipapata Ak'õre ode. Jara bi ichia it'aa t'ĩpata ãra pari mãik'aapa ne-inaa ichia k'irãpa bi ãra t'ãide nipak'ãri (caps. 1.1–2.16). Jara bi ichi wã k'inia bi ãra ak'ide mãik'aapa Timoteopa ichi-maa nepiri cheda, ãra t'ãideepa chek'ãri (caps. 2.17–3.13). ũraa bi audupiara ijãapataadamerã mãik'aapa oopataadamerã Cristopa oopi bik'a. Ichiaba jara bi sãga pait'ee Cristo waya chek'ãri mãik'aapa ijãa jai-idaadap'edaarã chok'ai p'irabaidak'ãri (caps. 4.1–5.11). T'ẽpai jara bi ũraa awara-awaraa mãik'aapa iidi bi it'aa t'ĩpataadamerã iru pari (cap. 5.12-28).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo Silvano ome mãik'aapa Timoteopa paara na k'art'a p'ã pëiruta parã Cristode ijãapataarãmaa, Tesalónica p'uurude p'ani. Taipa k'awa p'ani parã Tachi Ak'õredeerã mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristodeerã, wãara ijãapata perã. Mapa it'aa iidi p'ani ãrapa parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Tesalónica p'uurudepema ijãapataarãpa ne-inaa pia oopata

² Tai it'aa t'ĩdak'ãri Tachi Ak'õremaa, ichita gracias jarapata parã jõmaarã pari. ³ Mãgã irumaa gracias jara p'anide, k'irãpa p'ani parãpa ne-inaa pia oopata Ak'õrepa oopi bik'a, Cristode wãara ijãapata perã. Parã audú mimiapata awaraarã k'aripadait'ee, Cristo k'aurepa ãra k'inia iru p'anapata perã. Mãga oo p'anide choopata, ijãapata perã Tachi Waibia Jesucristo un-dait'ee, ichideerã ata chek'ãri. ⁴ Ipemaarã Cristo k'aurepa, taipa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa parã k'inia iru bapari. Mapa ichia parã jirit'eraji ichideerã papiit'ee. ⁵ Taipa parãmaa jaratee nipadak'ãri Tachi Ak'õrepa pedee pia jara pëida Cristode, pedeeppai wa tai k'ĩradoopapai jarateeda-e paji. Ma k'ãyaara Tachi Ak'õre Jaurepata taimaa mãgã jarateepiji. Ichia tachi t'ãride k'awapiji taipa wãarata jarateepata. Parãpa k'awa p'ani tai nipapatap'edaa parã t'ãide, Cristode ijãadamerã.

⁶ Taipa jarateedap'edaa ijãadak'ãriipa parã p'ana k'inia p'aneejida tai p'anapatak'a mãik'aapa Tachi Waibia Jesús baparik'a. Ma k'aurepa awaraarãpa parã miapijida mĩda, Tachi Ak'õre Jaurepa parã t'ãri o-ĩapiji. ⁷ Ma awara, parã mãgã p'anapata perã, ijãapataarã Macedonia eujãdepema mãik'aapa Acaya eujãdepema auk'a p'ana k'inia p'ani parãk'a. ⁸ Achia awaraarãmaa ichiaba jara p'ani parã p'anapata, Tachi Ak'õrede ijãadak'ãriipa. Mãgã taipa maarepida jarada-eeta, awaraa eujãdepemaarãpa k'awa p'ani Cristopa oomaa bi parã t'ãide. ⁹ Mãirãpa nepiripata parãpa tai pia auteebaidap'edaa, jaratee nipadak'ãri parã t'ãide. Ichiaba nepiripata parã ne-inaa juapa oodade ijãa amaadap'edaa, ijãa p'aneedait'ee Tachi Ak'õre

chok'ai bide, taipa jarateeda ūridap'eda. Māgá Ak'ōre wāarade ijāadak'āriipa, oo k'inia p'aneepachida irua oopi bik'a. ¹⁰ Ma awara parā māgá ijāadak'āriipa, ni p'ani unudait'ee Tachi Ak'ōre Warra, ichi chek'āri it'ariipa ichideerā atade. Tachi Ak'ōrepa ichi Warra Jesús chok'ai p'irabaipiji eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atamerā. Mapa Ak'ōre ewari waibia ewate pak'āri, Tachi Ak'ōre waa k'īrau-e pait'ee tachi ome, tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.

2

Pablo Tesalónica p'uurude mimiada

¹ Ipemaarā, parāpata k'awa p'ani tai wādak'āri parā ak'ide, pia uchiaji taipa oo k'inia p'anadap'edaa parā t'āide. ² Ichiaba k'awa p'ani ma wādade parā ak'ide, Filipos p'uurude jaratee nipadak'āri, jā p'uurudepemaarāpa taimaa ik'achia jara wājida māik'aapa miapijida. Filipode māga paji mīda, Tachi Ak'ōrepa tai k'aripaji ichia jara pēida waawee-ee jaranadamerā parāmaa. Taipa māga oojida eperāarā ūk'uruurāpa jarateepiamaa jōnajida mīda. ³ Mama p'anide parā t'āide, wāarata jarateejida. Parā ūraadak'āri, iwarraa pedee jarada-e paji parā k'achiade baaipidait'ee. Ma awara seewa jarada-e paji parā k'ūradait'ee. ⁴ Ma k'āyaara jīp'a jarateejida Tachi Ak'ōrepa taimaa jarateepidak'a. Tachi Ak'ōrépata tai jirit'eraji jarateenadamerā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Maperāpi māga jaratee nipapata. Jarateeda-e eperāarāpa tai t'o p'anadamerā. Jīp'a jarateepata Tachi Ak'ōrepa tai pia ak'ipariimerā. Iruata k'awa bi tai t'āride k'īsia iru p'ani. ⁵ Parāpa k'awa p'ani taipa imeraa pedee jaradak'aa paji, parāpa tai k'inia iru p'anadamerā awaraarā k'āyaara. Ichiaba imeraa pedee jarateedak'aa paji, parā k'ūradait'ee, taimaa p'arat'a teedamerā. ¡Tachi Ak'ōrepa k'awa bi mia wāarata jara bi! ⁶ Ichiaba audú k'awaa beerāk'a jarateedak'aa paji parāpa wa awaraarāpa k'īsiadamerā taipa pipiara jaratee p'ani awaraarā k'āyaara. ⁷ Jesucristopa tai wāara pēida perā jarateede, parāmaa māga k'īsiapik'ajida māik'aapa tai k'aripapik'ajida. Mamīda māga ooda-e paji. T'āri pia p'anapachida parā t'āide. Ara nawepa ichi warrarā pia ak'iparik'a, māga pik'a taipa parā ak'ipachida. ⁸ Taipa parā k'inia iru p'anapata perā, Ak'ōrepa jara pēida parāmaa jarateenajida, ma k'aurepa piuk'ajida mīda. ⁹ Parāpa k'irāpa p'ani tai mimiapatap'edaa mama p'anadak'āri. Ewari chaa parāmaa Tachi Ak'ōrepa jara pēida jarateepachida. Sē jōnide pida, p'ārik'ua pida tai mimia oopachida nek'odait'ee. Māga p'anapachida parā p'arat'a jita k'iniada-e p'anadap'edaa perā tai chik'o k'odait'ee.

¹⁰ Parāpa k'awa p'ani māik'aapa Tachi Ak'ōrepa pida k'awa bi parā ijāapataarā t'āide nipadak'āri, ne-inaa k'achia ooda-ee nipapachida. Ne-inaa oopachida Tachi Ak'ōrepa oopidak'a. Maperā apidaapa jarada-e pai taipa ne-inaa k'achia oojida. ¹¹ Ara ak'ōrepa ichi warra pia ūraaparik'a, māga pik'a taipa parā ūrapachida. ¹² Māgá ūraa p'anide parā k'aripapachida ne-inaa jōma oo k'inia p'anadamerā Ak'ōrepa k'inia bik'a. Tachi Ak'ōrépata parā jiriji ichideerā papiit'ee māik'aapa ichi trua k'īra wāreedee wāpiit'ee ewari cherude.

¹³ Maperā taipa ichita gracias jarapata Tachi Ak'ōremaa. Taipa parāmaa jarateedak'āri Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee, ma pedee ūri k'inia p'anajida māik'aapa Cristode ijāajida. Ijāada-e paji tai pia pedee p'anadap'edaa perā. Jīp'a ijāajida ma pedee Tachi Ak'ōrepa jara pēida perā. Maperāpi Tachi Ak'ōrepa parā ijāapataarā k'aripamaa bi oodamerā ichia oopi bik'a. ¹⁴ Māga oopata perā, parā auk'arāpa parā jiripachida miapidait'ee, judiorāpa Judea eujādepema Jesucristode ijāapataarā auk'a jiri p'anadap'edaak'a. ¹⁵ Māgee judiorāpa Tachi Waibia Jesús peepijida, āchi auk'arāpa chonaarāweda

Tachi Ak'õre pedee jarapataarã peepidap'edaak'a. Jesús peepidap'eda, t'ãri k'achiapa tai jida jiripachida miapidait'ee mãik'aapa t'imí jerek'oodait'ee ãchi eujãdeepa. Tachi Ak'õrepa mãgee eperãarã pia ak'i-e. Mãgeerãpa eperãarã jõmaweda k'ĩra unuamaa iru p'ani. ¹⁶ Mia mãga jara bi ãchia taimaa jarateepidaamaa p'anadairã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee; judioeerã t'ãide paara. K'iniada-e apida o k'achiadeepa uchiadamerã Cristo k'aurepa. Mãga oo p'ani k'aurepa, Tachi Ak'õre audupiara k'ĩraupiruta, iru naaweda k'ĩraupidap'edaa k'ãyaara, ãchia ne-inaa k'achia oopatap'edaa k'aurepa. Maperãpi irua ãchi k'achia ooit'ee.

Pablo waya wã k'inia bada Tesalonicadepema ijãapataarãmaa

¹⁷ Ipemaarã, taarã-e bi mĩda tai unudap'edaa, parã ichita iru p'anapata tai k'ĩsiade mãik'aapa waya wã k'inia p'anajida parã ak'ide. ¹⁸ Mamĩda p'oyaa wãda-e paji. Michi ituaba wãda chok'ara wãit'ee paji. Mamĩda Satanapa taidepema apida wãpi-e paji. ¹⁹ Parãpa pia ijãadak'ãri, jõmaarãmaa ak'ipipata wãara Jesucristo Tachi Waibia. Mapa tai o-ia p'ani parã ome mãik'aapa taipa awaraarãmaa jara k'inia p'ani parãpa ne-inaa pia oopata. Ichiaba parãpa mãga oopata perã, tachi jõmaweda o-ia p'anadait'ee Jesucristo k'ĩrapite, iru na eujãdee waya chek'ãri. ²⁰ ¡Wãarapi! Parã mãgã ijãapata k'aurepa tai o-ia p'ani. Ma awara parã k'aurepata awaraarãpa tai ãpĩte pia pedeepata.

3

¹ Mãpai tai waa chooda-e pak'ãri parã ak'ida-ee, k'ĩsiajida: “¿sãga oodait'ee?” Tai jõma p'oyaa wãda-e pada perã parã ak'ide, mi ituaba beeji Atenas p'uurude. ² Jõdee tachi ipema Timoteo pëjjida tai pari. Iru pia mimiapari Tachi Ak'õre-it'ee, Cristopa ooda jarateepari perã. Iru pëjjida Ak'õre Ūraa pipiara jarateemerã parãmaa mãik'aapa parã ūraamerã. Mãgã parã waapiara ijãadai, irua jara bi k'aurepa. ³ Mãgã ijãadak'ãri, chupiria jõneeruta pjjida, apidaapa parã k'ũrada-e pai ijãa amaadamerã. Parãpa pia k'awa p'ani Cristode ijãa p'ani k'aurepa, awaraarãpa tachi ichita jiridait'ee miapidait'ee. ⁴ Taipa mãga jarajida naaweda parã ome p'anadak'ãri. Parãpa k'awa p'ani wãara uchijai taipa jaradak'a. ⁵ Maperãpi mia Timoteo pëjji irua k'awaamerã parã Tachi Ak'õre ome nipapata. Mia waa choo-e paji parã unu k'iniapa mãik'aapa k'ĩsia nĩbipa. Mãgã k'ĩsia nĩbaji Netuara Poro Waibia parã Cristode ijãa amaapii jĩak'aapa. Mãga pada paara, tai mimia parã t'ãide atuak'aji.

⁶ Mamĩda mãga-e paji. Parã ak'inaap'eda, Timoteo waya chek'ãri, pedee pia nepiri cheji. Jaraji parã Tachi Ak'õre ome pia nidã mãik'aapa chik'inia p'anapata. Ichiaba jaraji parãpa tai k'irãpapata mãik'aapa tai unu k'inia jõnapata, taipa parã unu k'inia jõnik'a. ⁷ Mapa ipemaarã, írá tai jiri jõni mĩda miapidait'ee, k'ãiwee p'ani Timoteo it'aideepa ũridap'edaa perã parã at'ãri Cristode pia ijãa p'ani. ⁸ Parã mãgã choo p'anadak'ãri Cristode ijãa p'anide, audupiara taipa jõmaarãmaa jaratee k'inia p'ani, awaraarãpa Cristode ijãadamerã parãk'a. ⁹ ¿Sãga gracias jaradaima Tachi Ak'õremaa parã pari? Parã k'aurepa tai t'ãri o-ia p'ani Tachi Ak'õre k'ĩrapite. ¹⁰ Ewari chaa, p'ãrik'ua pida, it'aa iidi p'ani Tachi Ak'õremaa, irua tai waya wãpimerã parã ak'ide. Jaratee k'inia p'ani Ak'õre net'aa parãpa waide k'awada-e p'ani. Mãgã parãpa pipiara oodai Ak'õrepa k'inia bik'a.

¹¹ Mãgã it'aa iidi p'ani misa, iidipata Tachi Ak'õre Tachi Waibia Jesucristo ome tai waya pëidamerã parã ak'ide. ¹² Ichiaba iidipata Tachi Waibia Jesucristopa parã waapiara chik'inia p'anapimerã. Ma awara iidipata irua parãmaa awaraarã k'inia iru p'anapimerã, taipa parã k'inia iru p'anik'a. ¹³ Iidipata irua parã choopimerã pãchi t'ãride. Mãgã chooruta pirã, k'achia

wēe p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite, Tachi Waibia Jesús chek'āri jōma ichideerā it'ari p'anirā ome.

4

Sāga p'anapataadaipia bi Tachi Ak'ōrepa tachi pia ak'imerā

¹ Māpai ipemaarā, Cristopa tai jirit'erada perā ichi ūraa jarateedamerā, nāga ūraa p'ani parāmaa. Taipa māik'aapa Tachi Waibia Jesupa k'inia p'ani parā p'anapataadamerā taipa jarateedap'edaak'a. Māgá p'anadak'āri, Tachi Ak'ōrepa parāpa oopata pia ak'iit'ee. Irá wāara māgá p'anapata. Mamīda taipa k'inia p'ani waapiara oodamerā Cristopa oopi bik'a parāmaa.

² Parāpa k'awa p'ani taipa jarateedap'edaa, parā t'āide nipadak'āri. Jara-jida Tachi Waibia Jesucristopa jarapidak'a. ³ Tachi Ak'ōrepa k'inia bi awara p'anapataadamerā ijāadak'aa beerā k'āyaara. K'inia bi parāpa ne-inaa jōmaweda oodamerā irua oopi bik'a. Mapa taipa nāga ūraa p'ani. P'ek'au oonáati awaraarā ome. ⁴ Ma k'āyaara k'awaadaipia bi nāga oodait'ee. Wēra k'inia bi pirā, ma wēra ome bēeji māik'aapa t'āri pia baparíji iru ome. Ai ome k'āiparíji, awaraa jiri-ee. Parāpa māgá ooruta pirā, pia oodait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa awaraarā k'īrapite. ⁵ P'ananáati ijāadak'aa beerā p'anapatak'a. Āchi pariatua p'ek'au oo wāpata chīara wēra ome, Tachi Ak'ōre k'awada-e p'anadairā. ⁶ K'īrak'aupai pāchi ipemaarā Cristo k'aurepa k'ūradai, māga oo p'anipa āchi wēraarā ome. Māgá k'achia ooruta pirā, Tachi Ak'ōrepa parā miapiit'ee, taipa naaweda jaradap'edaak'a. ⁷ Tachi Ak'ōrepa tachi jiri-e paji k'achiade p'anapataadamerā. Jiriji p'anapataadamerā ichia k'inia bik'a. ⁸ Maperā na ūraa jara aupada ijāa k'iniada-e pirā, mia jara bi pedee ijāadaamaa p'ani-e. Jīp'a Tachi Ak'ōrepa pedee jarada ijāadaamaa p'ani. Ak'ōrépata ichi Jaure ba chepipari parā ijāapataarā ome, ijāadamerā ichia jara bi.

⁹ Taipa parā ūraada-e pait'ee chik'inia p'anapataadamerā awaraa ijāapataarā ome, parāpa māgá oo p'anadairā, Tachi Ak'ōre Jaurepa k'aripap'eda. ¹⁰ Māgá chik'inia p'anapata Macedonia eujādepema jōmaarā ijāapataarā ome. Mapa ipemaarā, mia ūraa k'inia bi audupiara māga p'anapataadamerā. ¹¹ Tachi Ak'ōrepa parāmaa oopi k'inia bide k'īsiadap'eda, jiripatáati k'āiwee p'anapataadait'ee. Pedee-idaa bipa chīaramaa ooparik'a ichita jaranáati āchia ne-inaa oodaipia bi māik'aapa k'oo-idaa p'ananáati. Ma k'āyaara pāchi mimia óoti pāchi juadoopa, taipa jaradap'edaak'a parā t'āide nipadak'āri. ¹² Māga p'anaruta pirā, nīda-e pait'ee awaraarāpa teedamerā pāchi nek'odait'ee. Ma awara ijāadak'aa beerāpa parā pia unudait'ee.

Jesús waya chek'āri

¹³ Irá, ipemaarā, taipa nāgí wāarata k'awapi k'inia p'ani parāmaa. Tachi Jesucristode ijāapataarā jai-idaadak'āri, k'āi pik'a p'ani. Maperā parā ipemaarā Cristo k'aurepa jai-idaadak'āri, mak'iaara jēedaik'araa bi ijāadak'aa beerāk'a. Māirā Cristode ijāada-e p'anadairā, ijāada-e āchi k'ōp'āyoorā piudap'eda chok'ai p'irabaidait'ee māik'aapa p'ananadait'ee Ak'ōre eujāde. Mapa audú t'āri p'ua p'ani āchi k'ōp'āyoorā piudak'āri. ¹⁴ Mamīda māga-e tachi ijāapataarā ome, tuchia ijāapata perā Jesús piup'eda chok'ai p'irabaiji. Mapa ijāa p'ani Jesús k'aurepa Tachi Ak'ōrepa irude ijāapataarā auk'a chok'ai p'irabaijiit'ee. Māga ooit'ee Jesús waya chek'āri āchi jaureerā ome.

¹⁵ Tachi Waibiapa parāmaa nāga jara pēiru: ichi na p'ek'au eujādee waya chek'āri ichideerā atade, tachi ijāapataarā at'āri chok'ai p'ani wāda-e pait'ee jai-idaadap'edaarā naa. ¹⁶ Ma ewate Tachi Waibia chek'āri, naapiara chok'a pēiru pedeeta ūridait'ee māik'aapa angeleerā poro waibia pedee ūridait'ee

māik'aapa Tachi Ak'ōre trompeta j̄waa n̄ibi ūridait'ee. Māga n̄ide Cristo it'ariipa cheru unudait'ee. Mamata Cristode ijāa jai-idaadap'edaarā k'ap'ia naapiara chok'ai p'irabaidait'ee j̄āiradeepa. ¹⁷ Māpai Tachi Waibiapa āchi it'aa ateeit'ee tachi chok'ai p'anirā ome j̄ārarade, iru ome unudait'ee pajāde. Māgá tachi jōma ichita p'anapataadait'ee iru ome. ¹⁸ O-īa para bāti ma jara pēida ūridap'eda.

5

Cristo cheit'ee ewate nidaipia bi

¹ Īpemaarā, taipa jarada-e jōmasaa taarāit'ee Jesús cheit'ee. Naaweda jaradap'edaak'a, apidaapa k'awada-e sāapaita iru cheit'ee. ² Parāpa pia k'awa p'ani ma ewate pait'ee eperāarā atu p'anide. Nechiapari p'ārik'ua cheparik'a eperā temāi chi te chipari atu bide, māgá pait'ee. ³ Cristode ijāadak'aa beerāpa jara p'ani misa: “Tachi k'āiwee p'ani, nepira wēe,” atu p'anide ma ewate cheit'ee māik'aapa Tachi Ak'ōrepa āchi ĩri ne-inaa k'achia pēiit'ee, ichia k'Īsia iru bi ooit'ee āchimaa. Ara wēra biak'oo bi atu baparik'a bi p'iradaik'āri warra t'oit'ee, māga pik'a ijāadak'aa beerā atu p'anadait'ee. Ma ewate apida uchiada-e pait'ee Tachi Ak'ōre juadeepa.

⁴ Mamīda ĩpemaarā, parā p'āriu pik'a bide p'anadak'aa ma ijāadak'aa beerā p'anapatak'a, Tachi Waibia atu p'anide cheit'ee perā. ⁵ Ma k'āyaara ma ewate nimaa p'ani Tachi Ak'ōre ĩdaa pik'a bide p'anapata perā, Jesucristode ijāadap'eda. Irude ijāadak'āriipa tachi waa p'āriu pik'a bide p'anadak'aa. ⁶ Ma et'ewa jarada wāara perā, k'āi pik'a p'anadaik'araa bi awaraarāk'a. Ma k'āyaara k'Īra j̄ip'a p'anadāma, Cristo cheit'ee ewate ni p'ani misa. ⁷ P'ārik'ua eperāarā k'āipata māik'aapa it'ua topata, Tachi Ak'ōre net'aa k'Īsiada-ee. ⁸ Mamīda tachi ijāapataarā māgá pariatua p'anadak'aa, Ak'ōre ĩdaa pik'a bide p'anadairā. Mapa k'Īra j̄ip'a p'anapataadaipia bi. Waapiara Tachi Waibiade ijāadaipia bi māik'aapa audupiara chik'inia p'anapataadaipia bi, k'awa p'anadairā Cristopa tachi ata chek'āri, ichi ome p'ananadait'ee Tachi Ak'ōre truade. ⁹ Tachi Ak'ōrepa tachi jirit'era-e paji tachi k'achia ooit'ee ma ewate. J̄ip'a jirit'eraji ichi truade ichita p'ananadamerā Tachi Waibia Jesucristo k'aurepa. ¹⁰ Ma-it'ee Jesucristo piuji tachi ijāapataarā pari, ichi ome araa p'anapataadamerā, chok'ai p'ani mīda wa piu p'ani pijida. ¹¹ Maperā o-īa para bāti māik'aapa chik'aripa p'anapatāati oodait'ee irua oopi bik'a, parāpa nāga weda oomaa p'anik'a.

Pablopa jarada na k'art'a p'ā aupa wāk'āri

¹² Īpemaarā, taipa enenee jōni waaweedamerā pāchi ijāapataarā poro waibiarā, āchi audú mimiapata perā parā-it'ee. Āchia parā ūraapata māik'aapa ak'ipata Tachi Waibiapa k'inia bik'a. ¹³ Mapa parāpa āchi pia ak'idaipia bi māik'aapa k'inia iru p'anadaipia bi. K'āiwee p'anapatāati āchi ome māik'aapa jōmaarā ijāapataarā ome.

¹⁴ Ichiaba ĩpemaarā, taipa parā ūraadait'ee jaradamerā chi mimia k'iniada-ee p'anirāmaa mimiadamerā. K'aripāti chi pia chooda-ee p'anirā nepira k'aurepa. Ichiaba k'aripāti chi Cristode ijāadai naaweda ne-inaa k'achia oodap'edaarā, māirāpa ĩrā oodamerā Cristopa oopi bik'a. Māimisa t'āri pia p'anapatāati jōmaarā ome.

¹⁵ Pia p'anapatāati parādepema apidaapa ne-inaa k'achia oonaadamerā. Māga p'anadaipia bi awaraarāpa parāmaa ne-inaa k'achia ooruta pijida. Ichita jiripatāati ne-inaa pia oodait'ee pāchi t'āidepema ijāapataarāmaa māik'aapa jōmaarāmaa.

¹⁶ Ichita t'ãri o-ãa p'anapatáati. ¹⁷ Ichita it'aa t'ĩpatáati. ¹⁸ Ichita Tachi Ak'õremaa gracias jarapatáati, Ak'õrepa mágata k'inia bairã Jesucristode ijãapataarãpa oodamerã.

¹⁹ Tachi Ak'õre Jaurepa ijãaparimaa ne-inaa jarapiru pirã maa-e pirã ne-inaa oopiru pirã, ita-aria oopíti. ²⁰ Pia ũrítí apidaapa jaradak'ãri: "Tachi Ak'õre Jaurepa mĩmaa na pedee jarapimaa bi." ²¹ Mãgí pedee ũridap'eda, pia k'ĩsíati k'awaadait'ee ũraa pia wa k'achia. ũraa pia bi pirã, óoti ma ũraade jara bik'a. Mamĩda pia-e bi pirã, Tachi Ak'õre Jauredepema-e. Mapa ne-inaa jõma mãgá ak'idaipia bi k'awaadait'ee wãara Ak'õrepa oopi bik'a wa mãga-e. ²² Ne-inaa k'achia apida oonáati.

²³ Írá it'aa iidi k'inia p'aní Tachi Ak'õremaa parã pari. Iruata tachi k'ãiwee p'anapipari. Mapa iidi p'aní irua parã awara bimerã pãchi t'ãride, oo k'inia p'anadamerã irua oopi bik'a; pãchi k'ap'ide, p'ek'au k'achia oo amaadamerã; pãchi jaurede, parãpa iru Jauremaa oopidamerã irua oopi k'inia bik'a parãmaa. Mãgá irua parã pia ak'it'ee Tachi Waibia Jesucristo waya chek'ãri. ²⁴ Tachi Ak'õre, parã jiridapa mãga ooit'ee parã ome, oopari perã ichia jara bik'a.

Salude pẽida

²⁵ Ípemaarã, ichiaba tai pari it'aa t'ĩpatáati.

²⁶ Tai pari saludaa para bati ak'ipidait'ee chik'inia p'aní.

²⁷ Tachi Waibia Jesucristopa mĩmaa jarapiru na k'art'a leedamerã tachi ípemaarã jõmaarã taide.

²⁸ Mía it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'í bapariimerã. Mãgapai paji.

2 TESALONICENSES

San Pablopa K'art'a T'ēepema P'ãda Tesalónica P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ã pëiji Tesalónica p'uurudepema ijãapataarãmaa. Ūriji irua naapiara k'art'a pedeedak'ãri, mãpemaarã ũk'uru p'era pik'a p'aneejida. K'ĩsajida Cristo taarã-e cheit'ee ichideerã atade. Mapa mimia amaajida ma cheru nidait'ee. Na k'art'ade Pablopa p'anau bi ma ijãapataarãpa jara p'ani.

Naapiara jara bi ichi o-ĩapa gracias jarapari Ak'õremaa ãra pari, Cristode pia ijãapata perã mãik'aapa audupiara chik'inia p'anapata perã (cap. 1.1-12). Jara bi wãara Cristo waya cheit'ee na p'ek'au eujãdee mãik'aapa Tachi Ak'õrepa wãara ak'it'ee na p'ek'au eujãdepemaarãpa oopata jarait'ee pia wa k'achia. Mamĩda ai naaweda p'ek'au k'achia ooi awaa bapari uchait'ee na p'ek'au eujãde. Mãgipa eperãarã k'ũrait'ee ijãadaamaa p'aneedamerã Tachi Ak'õrede mãik'aapa Jesucristode (cap. 2). T'ēepai iidi bi ãrapa it'aa t'ipataadamerã ichi pari mãik'aapa k'ĩra jĩp'a mimiapataadamerã Cristopa k'inia bik'a (cap. 3).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo Silvano ome mãik'aapa Timoteo paara na k'art'a p'ã pëiruta parã ijãapataarãmaa, Tesalónica p'uurude p'ani. Taipa k'awa p'ani parã Tachi Ak'õredeerã mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristodeerã, wãara ijãapata perã. ² Taipa k'inia p'ani Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Sãga Tachi Ak'õrepa ijãadak'aa beerã ak'it'ee Cristo waya chek'ãri

³ Ipemaarã Cristo k'aurepa, ichita gracias jarapata Tachi Ak'õremaa parã jõmaarã pari. Taipa wãara mãga oodaipia bi, ãra parã waapiara Cristode ijãapata perã, naaweda ijãa p'anadap'edaa k'ãyaara. Ichiaba ãra audupiara chik'inia p'anapata awaraa ijãapataarã ome. ⁴ Mãgã p'anapata perã, taipa mãga o-ĩa nepiripata awaraa Ak'õrede ijãapataarãmaa, ãra t'ãide nipadak'ãri. Nepiripata sãga parã choopata Cristode ijãa p'anide. Mãgã choopata ijãadak'aa beerãpa parã jiri p'ani mĩda miapidait'ee, ma ijãa p'ani k'aurepa. Ichiaba mãgã choopata chupiria chitooni mĩda. ⁵ Mãgã choopata perã ãchia parã miapi iru p'ani misa, ak'ipipata wãara Tachi Ak'õrepa parã k'aripapari mãik'aapa parã pia ak'ipari. Ma awara irua parã mãgã pia ak'ipari perã, parãpa k'awa p'ani ewari cherude wãara iru truadee wãdait'ee.

⁶ K'awa p'ani Tachi Ak'õrepa eperãarãpa oopata ak'ipari jarait'ee pia wa k'achia. Maperã ichiaba k'awa p'ani irua parã miapi p'anãrã auk'a miapiit'ee. ⁷ Jõdee parã waa nepira unuda-e pait'ee, tai jida ichiaba, irua tachi auk'a k'ãiwee p'anapik'ãri ichi truade. Mãga ooit'ee Tachi Waibia Jesús it'ariipa chek'ãri ichi angeleerã ome. Ma ewate jõmaarãpa ãra unudait'ee t'ipitau urua pik'a nĩbide. ⁸ Ma ewate Jesupa miapiit'ee Tachi Ak'õre k'awa k'iniada-e p'anãrã mãik'aapa ijãadaamaa p'anãrã Tachi Ak'õrepa jara pëida Tachi Waibia Jesude. ⁹ Mãrã atuadait'ee. Ichita k'achiade p'anadait'ee mãik'aapa t'imí p'anadait'ee Tachi Waibia bimãiipa. Ak'õre Waibia truadee wãda-e pait'ee. Unuda-e pait'ee iru k'ĩra wãree mãik'aapa irua ne-inaa pi-ia oo bi. ¹⁰ Ma ewate Jesús chek'ãri, ichi k'ĩra wãree unupiiit'ee ichideerã k'ap'ia pari. Jõma irude ijãa p'anãrã o-ĩa it'aa t'ĩdait'ee irumaa, wãara k'awaadait'ee perã iru k'ĩra wãree. Ma ewate parã jida auk'a p'anadait'ee, taipa jarateepata ijãadap'edaa perã.

¹¹ Maperã tai ichita it'aa t'ipata Tachi Ak'õremaa, irua parã pia ak'imerã. Iruata parã jiriji Cristode ijãapataadamerã mãik'aapa irua k'inia bik'a p'anapataadamerã. Iidi p'ani irua oopimerã jõmaweda parãpa ne-inaa pia oo k'inia p'ani iru Jaure k'ap'ia pari. ¹² Mãga iidi p'ani parãpa mãgã ne-inaa pia oodak'ãri, awaraarãpa Tachi Waibia Jesús t'í pia t'o p'anadamerã parã k'aurepa. Ma awara arãpa parã jida pia ak'idait'ee, Tachi Ak'õre Tachi Waibia Jesucristo ome parã mãgã k'aripapata perã.

2

Tachi Waibia Jesucristo waya chei naaweda

¹ Írá ìpemaarã, taipa waapiara jaratee k'inia p'ani sãga pait'ee Tachi Waibia Jesucristo chek'ãri ichideerã atade. ² Parã enenee jõni isapai k'isia awara k'isianaadamerã maa-e pirã p'eranaadamerã, ùriruta pirã Tachi Waibia ewaa pacheji. Ijãanáati jara p'ani pijida Ak'õre Jaurepa apidaamaa mãga k'awapiji, maa-e pirã mi it'aideepa mãga jaraji maa-e pirã taipa k'art'ade mãga p'ãjida. ³ K'ùrapináati apidaamaa. Cristo che-e pait'ee nãga p'asai naaweda. Naapiara eperãarã chok'araarãpa Tachi Ak'õre k'íra unuamaa iru p'aneedait'ee. Ma awara eperãarã t'ãide eperã aba waibia uchiat'ee. Mãgipa p'ek'au k'achia ooi awaa bait'ee perã, Tachi Ak'õrepa iru t'imí pëit'ee k'achiade mianamerã. ⁴ Mamída iru na eujãde bi misa, Tachi Ak'õre k'íra unuamaa iru bait'ee. Ma awara k'íra unuamaa iru bait'ee ne-inaa k'íra t'ãdoo, jõmaweda ai k'írapite na p'ek'au eujãdepemaarã it'aa t'ipata. K'ísiait'ee ichi jõmaarã k'ãyaara waibia bi. Mãga k'ísiait'ee perã, su-ak'í beeit'ee Tachi Ak'õre te edupiara bi quartode mãik'aapa jarait'ee ichita Tachi Ak'õre.

⁵ ¿Parãpa k'irãpada-e p'anik'ã mia jarateeda parã ome bak'ãri? ⁶ Parãpa k'awa p'ani sãgap'eda mãgí eperã waide che-e. Abaapa ichi t'idik'a iru bi chepiamaapa, Tachi Ak'õrepa ewari awara bida ma-it'ee paru misa. ⁷ Mãgí eperã waide che-e bi mída, ichi waibiaapa nãgaweda eperãarãmaa mera k'achia ooma bi, Tachi Ak'õrede ijãadaamaa p'aneedamerã. Mamída tachia k'awa p'ani ma ewari awara bida chi k'achia ooi awaa bee-it'ee che-e pait'ee chi t'idik'a iru bipa na p'ek'au eujãde bi misa. ⁸ Mãpai chi t'idik'a iru bi na p'ek'au eujãdeepa uchiak'ãri, mãgí k'achia ooi awaa bi pait'ee k'achia oode. Mamída Tachi Waibia Jesupa ichi pedepapai mãgí pëit'ee, ichi k'íra wãreede chek'ãri mãgí jõit'ee. ⁹ Satanapa mãgí eperã chok'a pëit'ee eperãarã k'ùramerã. Mãga ooit'ee ne-inaa eperãarãpa waide unudak'aa ak'ipi bipa mãik'aapa ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa oo bipa. Satanapa ma seewa oopiit'ee mãgí eperãmaa, eperãarãpa ijãadamerã mãgita Tachi Ak'õre. ¹⁰ Mãgã k'achia oo bipa wãara mãgipa Tachi Waibiade ijãadaamaa p'anirã k'ùrait'ee. Mãgí ome áchi auk'a k'achiadee wãdait'ee, Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida ijãa k'iniada-e p'anadairã. Wãarata ijãaruta pirã, Cristopa áchi ma o k'achiadeepa k'aripa atai. Mamída mãga k'iniada-e pait'ee. ¹¹ Maperãpi Tachi Ak'õrepa mãgí eperã chepiit'ee áchi k'ùramerã ne-inaa oo bipa Satanás k'ap'ia pari. Mãgã Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida ijãadai k'ãyaara, seewa ijãa p'aneedait'ee. ¹² Mãgã wãarata ijãadaamaa p'anadait'ee perã mãik'aapa k'achia ooi awaa p'anadait'ee perã, Tachi Ak'õrepa áchi t'imí k'achiadee pëit'ee, eperãarãpa oopatap'edaa ak'ik'ãri ichi ewari waibia ewate.

Cristopa ichideerã o k'achiadeepa k'aripa atapari

¹³ Ìpemaarã, ijãadak'aa beerã ome mãga p'asait'ee mída, parã áchik'a p'ana k'iniada-e, Cristode ijãapata perã. Mapa taipa ichita gracias jara k'inia p'ani

Tachi Ak'õremaa parã pari. Tachi Waibiapa parã k'inia iru bi. Maperã na eujã ooi naaweda, Tachi Ak'õrepa parã jiri't'eraji ùridamerã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee mãik'aapa ijãadamerã iruata parã o k'achiadeepa k'aripa atai. Ak'õrepa ichi Jaure pëi k'inia baji parã awara bimerã ichi-it'ee, ma wãarata ijãadak'ãri. ¹⁴ Ma-it'eeta ichia tai pëiji parãmaa jarateede. Ichia parã jiri baji ijãadamerã taipa jarateepata Cristode. Ichiaba parã jiri tai ome auk'a iru p'anadamerã jõma ichia k'isia iru bi ichideerã-it'ee, Tachi Waibiã Jesucristok'a it'ari k'ira wãree p'aneedak'ãri.

¹⁵ Ìpemaarã, maperã chóoti Cristode ijãa p'anide mãik'aapa k'ira atuanáati taipa parãmaa jarateepatap'edaa, pedee jaradapa wa k'art'ade p'ãdapa.

¹⁶ Taipa it'aa iidi p'ani Tachi Waibiã Jesucristopa mãik'aapa Tachi Ak'õrepa parã k'aripadamerã na eujãde p'ani misa. K'irãpãti Tachi Ak'õrepa tachi Cristode ijãapataarã audú k'inia iru bapari perã, tachi ichita k'aripapari na eujãde p'ani misa. Ichiaba tachi t'ãri o-ïapipari k'isiapik'ãri tuchia ne-inaa unudait'ee na p'ek'au eujãdeepa uchiadap'eda, wãdak'ãri iru truadee. ¹⁷ Irua parã t'ãridepai choopipari ijãa p'anide, mãgã ichita pedee pia jaradamerã mãik'aapa ne-inaa jõmaweda pia oodamerã.

3

Pablopa iidida ichi pari it'aa t'ipataadamerã

¹ Ìrá ìpemaarã, parãmaa chupiria iidi k'inia p'ani tai pari it'aa t'ipataadamerã. Iiditi Tachi Ak'õrepa tai k'aripamerã, jõmaarãmaa irua jara pëida isapai jaratee k'inia p'anadairã. Iiditi ma jaratee p'ani ùrirutaarã t'ãripa Cristode ijãadamerã, parã ijãadap'edaak'a. ² Ichiaba iiditi Tachi Ak'õrepa tai k'aripa atamerã k'achia beerã juadeepa, chok'araarãpa tai jiripata perã miapidait'ee. Jãgãrãpa Tachi Waibiã Jesucristode ijãa k'iniadak'aa. ³ Mamãda k'awa p'ani Tachi Waibiapa oopari ichia jara bik'a. Iruata parã k'aripait'ee choodamerã parã ijãa p'anide mãik'aapa k'achiadeepa k'aripait'ee k'achia beerã poro, Satanapa parã k'achiade baaipi k'inia bak'ãri. ⁴ Tachi Waibiapa ichideerã mãgã k'aripapari perã, taipa ijãa p'ani parãpa wãara oomaa p'ani taipa jarapatak'a mãik'aapa mãga oopataadait'ee. ⁵ Maperãpi iidi p'ani Tachi Waibiapa parãmaa k'awapimerã sãga Tachi Ak'õre k'inia iru p'anadai, irua parã audú k'inia iru baparik'a. Mãga k'awaadak'ãri, chupiria jõneeruta pijida, pãchi t'ãridepai choodait'ee, Cristopa mãga oopipari perã.

Cristode ijãapataarã mimiadaipia bi

⁶ Ìpemaarã, Tachi Waibiã Jesucristopa jara pëiru ichide ijãapataarã mimiadaipia bi, taipa naaweda jarateedap'edaak'a. Ijãaparipa ma ùraa ùriamaa bi pirã, iru ik'aawaapa ãyaa p'anéeti. ⁷ Pãchia k'awa p'ani p'anadaipia bi tai p'anadap'edaak'a parã t'ãide nipadak'ãri. K'oo-idaa p'anadak'aa paji. ⁸ Apidaamaa iidida-e paji taimaa chik'o pari teedamerã. Ma k'ãyaara ãstaawa, p'ãrik'ua pida mimiapachida tai chik'o neto k'odait'ee. Mãga oopachida parãpa chik'o tai-it'ee netonaadamerã. ⁹ Tai mimiapata perã Cristo-it'ee, mãga iidik'ajida. Mamãda mãga ooda-e paji. Ak'ipi k'inia p'anapachida Cristode ijãapataarã sãga p'anapataadaipia bi. ¹⁰ Parã ome p'anadak'ãri, na ùraa jarajida: “Nek'opidaik'araa bida ajida, mimia k'inia-e bima.” ¹¹ Mamãda ìrá taipa ùri p'ani parã t'ãidepemaarã ùk'uru mimiadak'aa. Jìp'a nipapata k'awaadait'ee awaraarãpa oomaa p'ani mãik'aapa jara p'ani. ¹² Maperãpi Tachi Waibiã Jesucristopa taimaa jarapiru: mãgee eperãarã k'ãiwee mimiadaipia bi mãik'aapa chik'o atadaipia bi ãchi juadoopa.

¹³ Ichiaba apemaarã ñipemaarãmaa ũraa p'ani ichita ne-inaa pia oopataadamerã, sēda-ee. ¹⁴ Mamĩda parã t'ãidepemapa na k'art'ade ũraa jara bik'a oo k'inia-e pirã, awaraa ijãapataarãmaa nepirĩti mãik'aapa mãgĩ ik'aawaapa ãyaa p'anéeti, k'ĩra nejasia beemerã. ¹⁵ Mamĩda k'ĩrak'aupai mãgĩ ñipema Cristo k'aurepa k'ĩra unuamaa iru p'anadai. Jĩp'a ũráati pãchi ñipema ũraapatak'a, irua oomerã Cristopa k'inia bik'a.

¹⁶ Taipa k'inia p'ani Tachi Waibia parã ichita k'ãiwee p'anapimerã. Ichiata ichideerã mãgã bapipari, nepira wēe p'anide mãik'aapa nepirade p'ani pijida. Taipa it'aa iidi p'ani Tachi Waibia parã jõmaarã ome ichita bapariimerã.

¹⁷ Mi, Pablopa nãgĩ salude p'ãru miichi juadoopa k'awaadamerã mia na k'art'a pëiru. Nãgã p'ãpari miichi juapa mia k'art'a jõma pëi bide. ¹⁸ Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parã jõmaweda pia ak'i bapariimerã.

Mãgapai paji.

1 TIMOTEO

San Pablopa K'art'a Naapiara P'ãda Timoteomaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji Timoteomaa pëiit'ee. Ai naaweda Timoteo jaratee nipapachi Pablo ome judio-eerã t'ãide. Mamïda Pablopa iru atabëiji Éfeso p'uurude, ijãapataarã k'aripamerã ichi pari. Na k'art'ade Pablopa Timoteo ùraa bi ma mimia pipiara oo k'awaamerã. Timoteo Listra p'uurudepema paji. Chi ak'õre judio-e paji; Grecia eujãdepema paji. Jõdee chi nawe Judea eujãdepema paji. Pablo Listrade jaratee nipak'ãri, Timoteo k'ũtrãa weda Cristode ijãa beeji. Mamãik'aapa Timoteo nipapachi Pablo ome. K'aripapari pia paji.

Salude jarap'eda, naapiara Pablopa ùraa bi Timoteo t'ĩunaamerã seewa jarateepataarã ome, aupedeedak'ãri judiorãpa ijãapata k'ap'ia (cap. 1.1-11). Jara bi Tachi Ak'õrepa iru chupiria k'awaada Cristode ijãai naaweda (cap. 1.12-17). Ùraa bi Timoteo jip'a Cristode ijãapariimerã (cap. 1.18-20). Jara bi k'ãata oodaipia bi ijãapataarã chip'edaidak'ãri it'aa t'ĩdait'ee (cap. 2); sãga ijãapataarã ak'ipataarã p'anapataadaipia bi (cap. 3) mãik'aapa k'ãata oodaipia bi seewa jarateepataarã ome. Mãirãpa jarateejida Cristode ijãapataarãpa chik'o k'ĩra t'ãdoo k'odaik'araa bi mãik'aapa miak'ãidaik'araa bi. Ichiaba jarajida na p'ek'au eujãdepema net'aa, tachi eperã k'ap'ia paara, k'achia baji. Mapa eperãrapa Tachi Ak'õre k'awada-e pai. Jip'a oodak'ãripi ãrapa jaradap'edaak'a, Tachi Ak'õrepa eperãrapa pia ak'iyada ajida (cap. 4). Ichiaba Pablopa jara bi sãga Timoteopa k'aripai ijãapataarã k'ũtrãarã, chonaarã, wëraarã, esclavoorã paara (cap. 5.1-20). T'ëepai ùraa bi Timoteo pia choomerã iru ijãa bide mãik'aapa ijãapataarã k'aripamaa bide, k'ũtrãa bi mïda (caps. 5.21-6.21).

Salude pëida

¹ Mi, Pablopa na k'art'a p'ã pëiru Timoteomaa. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraji Jesucristopa pëimerã ichi ùraa jarateede. K'awa p'ani eperãrapa Jesucristode ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa ãra k'aripait'ee atunadamerã. Mapa tuchia ijãapata mãik'aapa nipata irua jaradak'a oomerã. ² Timoteo, pi michi warrak'a, Cristode ijãapari perã mi k'aurepa. Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa pi pia ak'ip'anadamerã mãik'aapa chupiria k'awaadamerã. Mãgã pi k'ãiwee bapariit'ee.

K'ĩrak'aupai seewa jarateepataarãpa jarateepata ijãadai

³ Naaweda mia enenee nĩbaji pi beemerã Éfeso p'uurude, mi mamãik'aapa uchiak'ãri wãit'ee Macedonia eujãdee. At'ãri k'inia bi jãma beemerã, jãpemaarã ùk'uruurãpa ne-inaa awara jarateemaa p'anadairã mia jaratee ni k'ãyaara. Jarãji ma seewa waa jarateenaadamerã. ⁴ Ichiaba ùrãaji jarateenaadamerã judiorã chonaarãpa chonaarãweda nepiridap'edaa. Jiridaik'araa bi ãchi chonaarãdeepa uchiadap'edaarã t'ĩ p'ã p'e iru p'ani ak'ipidait'ee jõmaarãmaa. Mãga oodak'ãri, aupedeepipata ijãapataarãmaa mãik'aapa maarepida k'aripada-e waapiara ijãadamerã mãik'aapa oodamerã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a.

⁵ Mia jaraji mãirã mãgã ùraamerã k'inia bairã ijãapataarã chik'inia p'anapataadamerã. Mãga p'anapataadai wãara ijãadak'ãri mãik'aapa t'ãriipa oo k'inia p'anadak'ãri Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, k'ĩsia p'ua wëe. ⁶ Mamïda ïrã jãpemaarã ùk'uruurãpa mãga ooda-e p'ani. Ma k'ãyaara awaraa k'ĩsia atajida. Mapa pariatua pedee wãpata. ⁷ Tachi Ak'õre Ùraa jaratee k'inia p'anida a

p'ani. Mamīda wāara k'awada-e p'ani irua jara k'inia bada ma ūraa Moisemaa p'āpik'āri. K'īsia k'awaa beerāk'a jaratee p'ani mīda, māga p'ani-e.

⁸ Tachia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ūraa p'āpida pia bi, ma ūraade ijāa p'ani pīrā Ak'ōrepa k'inia bik'a. ⁹ Ichiaba k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa p'āpi-e paji t'āri pia beerā-it'ee. Ma k'āyaara p'āpiji nāgeerā-it'ee: oodaamaa p'aniirā iru ūraade jara bik'a; t'āri k'achia-idaa beerā; p'ek'au k'achia ooyaa beerā; irude ijāadak'aa beerā; ak'ōreerā peepataarā māik'aapa eperā peepataarā; ¹⁰ miak'āi p'aniirā awaraarā ome k'āipataarā; imik'īraarā awaraa imik'īra ome k'āipataarā wēraarā ome k'āirutak'a; chīara atapataarā esclavo papidait'ee; seewa-idaa beerā; seewa wāarak'a jarapataarā awaraarā k'īrapite ijāadamerā; māgeerā-it'ee māik'aapa jōma irua jara pēidak'a oodaamaa p'aniirā-it'ee. ¹¹ Irua pedee pia jara pēiji ichi Warra Jesucristo k'ap'ia pari. Mapa Cristopata Tachi Ak'ōre k'īra wāree unupiji na p'ek'au eujāde nipak'āri. Tachi Ak'ōre, chi audú t'āri pia baparipa, mi jirít'eraji Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee jarateenamerā.

Tachi Ak'ōrepa Pablo chupiria k'awaada

¹² Mia gracias jara bi Tachi Waibia Jesucristomaa. Ichiata mi k'aripapari k'awa bairā mia ooit'ee ichia oopi bik'a. Mapa mi jirít'eraji na mimia oomerā.

¹³ Mi chupiria k'awaaji, naaweda mia ne-inaa k'achia k'īra t'ādoo ooji mīda. Iru āpite māik'aapa irudeerā āpite ik'achia jarapachi. Ma awara irudeerā jiriji miapiit'ee. Māga ooji waide k'awa-e bada perā iru cheji eperāarā k'aripait'ee māik'aapa waide irude ijāa-e bada perā. ¹⁴ Mamīda iru audú t'āri pia bapari perā, māga k'awapiji mimaa. Māgá mia irude ijāa beeji māik'aapa iru k'aurepa k'awaaji awaraarā k'inia iru bait'ee.

¹⁵ Jōmaarāpa nāgí pedee ijāadaipia bi wāara perā. Jesucristo na p'ek'au eujādee cheji p'ek'au k'achia oopataarā k'aripait'ee atuanaadamerā. Mia ma pedee pia k'awa bi, mi chi p'ek'au k'achia oopari k'achiarā bairā. ¹⁶ Maperāpi Jesucristopa mi chupiria k'awaaji ak'ipiit'ee ichia mi ome chooda. Māgá chooit'ee jōma p'ek'au k'achia oopataarā ome, irude ijāaruta pīrā. K'inia bi jōmaarāpa ijāadamerā māik'aapa ichita ichi ome p'anapataadamerā. ¹⁷ Maperā o-īa it'aa t'ídama Tachi It'aripema Reymaa. Iru jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Iru trua ichita bapari. Iru aupaita Tachi Ak'ōre. Ichita bapari. Eperāarāpa iru unudak'aa. ¡Amén!

¹⁸ Timoteo, pi michi warrak'a bairā, mia na ūraa jararu. K'irāpāji Tachi Ak'ōrepa jarapida pīmaa ichi pedee jarapataarā it'aideepa. Ma jaradap'edaak'a ook'āri, k'īsia p'ua-ee chooit'ee wāarata ijāa bide, soldaopa chooparik'a āpitee wā-ee chōo jōnide. ¹⁹ Ūk'uruurāpa māga ooda-e p'ani. Māirāpa k'awa p'ani Cristopa oopi bik'a oodaipia bi. Mamīda irude ijāa amaa p'aneejida. Barco k'uadák'api p'ani, jōdait'ee perā. ²⁰ Himeneo māik'aapa Alejandro māga p'ani. Mapa mia āchi bīji Satanás juade ichia oo k'iniata oomerā āchi ome. Māgá k'awaadai ik'achia jaradaik'araa bi Tachi Ak'ōre āpite.

2

Sāga it'aa t'ídaipia bi chip'edaidak'āri

¹ Naapiara ūraait'ee parā Cristode ijāapataarā chip'edaidak'āri, jōmaarā pari it'aa t'ídamerā, Tachi Ak'ōrepa āra k'aripamerā. Chupiria iidíti pāchi pari māik'aapa awaraarā pari māik'aapa gracias jarati Tachi Ak'ōremaa irua ne-inaa jōma ooda pari. ² Ichiaba it'aa t'ídaipia bi na p'ek'au eujādepemaarā poro waibiara pari māik'aapa jōmaweda eperāarā ak'ipataarā pari. Māgá tachi

k'āiwee p'anapataadait'ee. Ma awara māgá oodait'ee Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a māik'aapa jōmaarā taide k'īra jīp'a nipadait'ee. ³ Māgá it'aa t'īdak'āri, pia oopata māik'aapa Tachi Ak'ōre, Tachi K'aripapari, o-īapipata. ⁴ Ichia eperāarā jōmaweda o k'achiadeepa k'aripa ata k'inia bi. K'inia bi jōmaarāpa ichi wāarata k'awaadamerā. ⁵ Tachi Ak'ōre apai māik'aapa eperā apaipa eperāarā t'āri auk'a bipii iru ome. Māgí eperā Jesucristo. ⁶ Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bada ewate Cristo ita-aria peepiji jōmaarā pari, eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Māga ooji eperāarā uchiapiit'ee ma p'ek'au k'achia jua ek'ariipa it'aa wādamerā. Tachi Ak'ōrepa k'inia bi jōmaarāpa māga k'awaadamerā. ⁷ Ma-it'eepi ichia mi biji māga jarateemerā. Mi jirit'eraji Cristopa pēimerā ichi ūraa jarateede. Audú k'inia bi mia ma wāara pedee jarateenamerā judio-eerāmaa, āchia ichiaba ijāadamerā. Wāara jara bi; seewa-e.

⁸ Mia k'inia bi ijāapataarā chip'edaidak'āri, imik'īraarā t'āri pia beerāpa āchi jua it'aa iadap'eda, it'aa t'īdamerā jōmaarā pari. Mamīda āchidepema k'īrau bi pirā maa-e pirā nepirade bi pirā awaraa eperā ome, it'aa t'īik'araa bi.

⁹ Ichiaba k'inia bi ijāapataarā wēraarāpa p'aru jīdamerā wēra p'aru jīp'a jīpataarāpa jīpatak'a. K'īra wāree p'anadait'ee mak'īara chi-oodaik'araa bi jīdait'ee net'aa nēedee ooda, perladee ooda, p'aru īpiadee ooda maa-e pirā puda pi-ia bida p'anīpa. ¹⁰ Ma k'āyaara p'anadaipia bi Tachi Ak'ōrede wāara ijāapata wēraarāk'a; ne-inaa pia oomaa awaraarā k'aripadait'ee.

¹¹ Ijāapataarā chip'edaidak'āri Tachi Ak'ōre Ūraa ūridait'ee, wēraarāpa k'īrup'ee ūridaipia bi, āchi k'īsia jarada-ee. Āchi jarateepataarā ichita waawee p'anadaipia bi. ¹² Mia wēraarāmaa imik'īraarā jarateepik'aa maa-e pirā chok'a pēipik'aa. K'īrup'ee p'anadaipia bi ijāapataarā see jōni misa. ¹³ Mia māga jaraji Tachi Ak'ōrepa eperāarā ook'āri, naapiara Adán oop'eda, Eva ooda perā. ¹⁴ Ma awara Netuara Poro Waibiapa Adán k'ūra-e paji. Evata k'ūrat'aaaji. Māgá Evata naapiara k'achiade baaiji. ¹⁵ Ma k'aurepa eperāarā jōmaweda o k'achiade p'aneejida. Mamīda wēraarā paara ma o k'achiadeepa uchiadai Cristode ijāaruta pirā māik'aapa k'īra jīp'a ooruta pirā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a; āchideerā pia ak'ipataadamerā māik'aapa awaraarā k'inia iru p'anapataadamerā.

3

Sāga ijāapataarā ak'ipataarā p'anapataadaipia bi

¹ Eperāarāpa wāarata jarapata jaradak'āri: “Eperā ijāapataarā ak'ipari pa k'inia bi pirā, pia bida” apata. ² Maperā ijāapataarā ak'ipari jōmaarā k'īrapite t'āri pia baipia bi; wēra apai iru baipia bi; k'īra jīp'a; ne-inaa pariatua oo-ee; awaraarā auteebai k'awaa ichi temāi; pia jaratee k'awaa; ³ toyaa bak'aa; k'īrauyaa māik'aapa nepira jiriyaa bak'aa; ma k'āyaara ne-inaa pia oopari; p'arat'a ata k'iniyaa bak'aa. ⁴ Ichi te pidaarā pia ak'i baipia bi, chi warrarāpa ichi waaweedamerā māik'aapa chok'ek'ee p'anadamerā. ⁵ Imik'īrapa ichi te pidaarā p'oyaa pia ak'i-e bi pirā, ŷsāga Tachi Ak'ōrede ijāapataarā ak'iima? ⁶ Eperā ewaa Cristode ijāa bi pirā, ijāapataarā ak'ipari paik'araa bi, auduadarii perā māik'aapa Tachi Ak'ōrepa atuapii perā Netuara Poro Waibia atuapidak'a. ⁷ Ijāapataarā ak'ipari t'ī pia t'o p'anadaipia bi, Cristode ijāadak'aa beerāpa paara. Māga-e pirā, Netuara Poro Waibiapa iru āpīte ne-inaa k'achia nepiripii eperāarāmaa, jōmaarāpa ma k'aurepa iru pia-e ak'idamerā.

Sāga ijāapataarā k'aripapataarā p'anapataadaipia bi

⁸ Ijāapataarā k'aripapataarā diácono apata auk'a t'āri pia p'anadaipia bi; k'īra jīp'a; jīp'a pedee pata; seewa jaradak'aa māik'aapa chíara āpīte pedee k'achia

pedeetak'aa; toyaa p'anadak'aa; p'arat'a ata k'iniyaa p'anadak'aa. ⁹ Tachi Ak'õrepa wāarata k'awapida Cristo k'ap'ia pari t'āripa ijāadaipia bi, k'īsia p'ua-ee. ¹⁰ Āchi mimiade t'īudai naaweda, awaraa ijāapataarāpa āchi p'anapata pia ak'idaipia bi k'awaadait'ee wāara p'anapata Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a wa māga-e. Imiateeda wēe uchiaruta pīrā, ijāapataarā k'aripapataarā p'aneedai. ¹¹ Wēraarā ijāapataarāpa awaraa ijāapataarā ichiaba k'aripapataadai. Āchi t'āri pia p'anadaipia bi; k'īra jīp'a; chīara āpīte pedee k'achia pedeeda-ee; ne-inaa pia oopata māik'aapa ichita oopata āchia jara p'anik'a. ¹² Ijāapataarā k'aripaparipa wēra apai iru baipia bi. Pia ak'īpia bi ichi warrarā māik'aapa awaraarā ichi tede p'anapata. ¹³ Māgīk'aripapataarāpa āchi mimia pia ooruta pīrā, ijāapataarāpa āra t'ī t'o p'anadait'ee. Māpai ārapa waawee-ee jaradait'ee āchia Jesucristode ijāa p'ani.

Tachi Ak'õrepa wāarata jara pēida

¹⁴ Taarā-ee mi wā k'inia bi pi ak'ide. ¹⁵ Mamīda taarāru pīrā, na p'ādapa pia k'awaait'ee sāga p'anapataadaipia bi apemaarā ijāapataarā ome. K'irāpapīji tachi ijāapataarā jōmaweda Tachi Ak'õredeerā. Iru ichita bapari tachi ome māik'aapa iru wāarata jara pēiji tachimaa jīadamerā māik'aapa jōmaarāmaa jarateedamerā. ¹⁶ Wāara, awaraarāpa ma wāarata jara pēida k'awada-e p'ani mīda, tachia k'awa p'ani ma k'āyaara ne-inaa pipiara wē-e. Mapa Tachi Waibiamaa nāga k'aripata:

Na p'ek'au eujādepemaarāmaa pia unupipachi eperā jīp'aak'a. K'achia oo-ee bapachi Ak'õre Jaure k'aurepa. Angeleerāpa pi unupachida. Na p'ek'au eujādepemaarāpa ūripachida pia ooda eperāarā k'aripait'ee māik'aapa chok'araarāpa pīde ijāapachida. Tachi Ak'õrepa pi ateeji it'aa, ichi trua k'īra wāree nībīde ichita bapariimerā.

4

Ūraa p'āda ijāa amaadap'edaarāde

¹ Mamīda Tachi Ak'õre Jaurepa jīp'a jara bi: Ak'õre ewari waibia ewate pai naaweda, eperāarā ūk'uru ma wāarade ijāa amaadait'ee. Cristode ijāadai k'āyaara, k'ūrapidait'ee netuaraarāmaa māik'aapa ijāadait'ee ma netuaraarāpa jarateepirutade. ² Ma netuaraarā jua ek'ari jarateepataarāpa jarapata: “Tachi Ak'õre Ūraa jarateemaa p'anīda” apata. Mamīda seewamaa p'ani. Āchi-it'ee p'ua-e bi ijāapataarā k'ūradait'ee. Tachi Ak'õre Jaurepa jarateepi bik'a p'oyaa jarateeda-e, netuaradeerā perā. ³ Jāgīrāpa ūraapata miak'āidaik'araa bi māik'aapa chik'o ūk'uru k'odaik'araa bi. Mamīda tachia Ak'õre Ūraa wāarade ijāapata perā, k'awa p'ani irua ne-inaa jōma ooji, gracias jaradap'eda k'odamerā. ⁴ Jōmaweda Tachi Ak'õrepa ooda pia bi. Maperā tachia it'aa t'īruta pīrā gracias jaradait'ee Tachi Ak'õremaa nek'opata pari, chik'o jōmaata k'odaipia bi. ⁵ Tachi Ak'õre k'īrapite tachi nek'opata pia bi, irua māga jarada perā māik'aapa tachia gracias jarapata perā irumaa ma chik'o pari.

Sāga ooit'ee Cristopa oopi k'inia bik'a

⁶ Arii p'ani ipemaarāmaa mi ūraa jaratéjeji. Māga ooru pīrā, pia ooit'ee Jesucristopa oopi k'inia bik'a. Iru mimiapari pia bait'ee ijāa bi misa Tachi Ak'õrepa jara pēida iru k'ap'ia pari māik'aapa k'awaa wāru misa irua jarapida ichia jirīt'eradaarāmaa.

⁷ Mamīda t'īunāaji ma chonaarāweda nepirīdap'edaa jarateepataarā ome. Jāgīrāpa jarateeda-e Tachi Ak'õrepa jarapidak'a. Jarateepata chōtrāarāpa ūri k'inia p'anapata cuentok'a. Āchi ome aupedei k'āyaara, jirīji pipiara

k'awaaitee Tachi Ak'õrepa jara pëida mäik'aapa óoji irua oopi bik'a. ⁸⁻⁹ Jõmaarãpa nãgí pedee ijãadaipia bi, wãara perã. Tachi p'iradak'ãri juataura p'aneedit'ee, tachi k'ap'ia k'aripapata. Mamída Tachi Ak'õrepa jara pëida k'awaa wãdak'ãri, tachi jaure paara k'aripapata. Mãgá na p'ek'au eujãde p'ani misa, k'ãiwee p'anapata mäik'aapa k'awaapata tachi piudak'ãri, it'aa wãdait'ee. ¹⁰ Ma-it'eeta tachi choopata na mimiade, eperãarãpa ma ũraa jara pëidade ijãadamerã. Eperãarã ũk'uruurãpa tachia jarateepata ũridaamaa p'ani mída, ijãa p'ani Tachi Ak'õre ichita bapari mäik'aapa irua aupaita na p'ek'au eujãdepemaarã jõmaweda ak'ipari. Wãara, tachi Cristode ijãapataarã pipiara ak'ipari, tachi o k'achiadeepa k'aripa atapari perã.

¹¹ Mia jõma jara aupada jaratéjeji jãpemaarã ijãapataarãmaa mäik'aapa jaráji mãga oodamerã. ¹² K'ĩsiapináaji apidaamaa pi pedee ũridaik'araa bi, pi mak'iaara chonaa-e bairã. Ma k'ãyaara ak'ipíji pia wãara oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a, ãrapa auk'a oodamerã. Nãga baparíji: ne-inaa pia jarapari; k'ĩra jĩp'a nipapari jõmaarã ome; awaraarã k'inia iru bapari; nepirade bi mída, Cristode ijãapari; ne-inaa k'achia oo-ee bapari; jõma oopari Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. ¹³ Mi jãmaa wãru misa, ijãapataarã chip'edaidak'ãri, léjeji Tachi Ak'õre ũraa p'ãdap'edaa. Jaratéjeji k'asaa jara k'inia bi mäik'aapa ũráaji ijãapataarã p'anapataadamerã ma jara bik'a. ¹⁴ K'irãpáji Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa jaradap'edaa pímaa, ijãapataarã ak'ipataarãpa ãchi jua bidak'ãri pi ĩri. Mãga oodak'ãri, Tachi Ak'õre Jaurepa ne-inaa oopiji pímaa k'awaamerã k'ãare mimia ooit'ee Tachi Ak'õre-it'ee. Mãga óoji Ak'õre Jaurepa oopi bik'a.

¹⁵ K'ĩsijaji mia ũraadade na k'art'a p'ãdade mäik'aapa t'ãripa óoji aide jara bik'a. Mãga ooru píra, awaraarãpa ak'idait'ee pia naawedapema k'ãyaara pipiara oomaa bi. ¹⁶ K'ĩra jĩp'a óoji Cristopa k'inia bik'a mäik'aapa jaratéjeji irua jarapi bik'a. Chóoji mãga oo bide k'awa bairã mãga oo bípa, pi Ak'õre truadee wãit'ee mäik'aapa pia jaratee bi ũrirutaarã auk'a wãdait'ee, pi k'aurepa Cristode ijãadak'ãri.

5

Sãga Timoteo baipia bi ijãapataarã ome

¹ Ijãapataarã t'ãidepema chonaapa ne-inaa k'achia ooru píra, itriánáaji. Ma k'ãyaara pedeeji iru ome, píchi ak'õre ome pedee parik'a. Jõdee, k'ũtrãarã ũráaji píchi ipemaarã ũraak'ajik'a. ² Chõtrãarã ak'ipia bi píchi nawe ak'iparik'a. Mãgá ichiaba awẽraarã ak'ipia bi píchi ipewẽraarã ak'ik'ajik'a, ãra ome k'achia oo-ee.

³ Pia k'aripáji p'ẽtrãarã èreerã wẽe chitooni. ⁴ Mamída p'ẽtrãapa warrarã wa ãichak'eerã iru bi píra, ãchiata naapiara ãchideerã ak'idaipia bi Tachi Ak'õre ũraade jara bik'a. Mãgá ãchi nawe wa awela k'aripadai irua ãchi k'aripadak'a ãchi wari wãk'ãri. Ma awara mãga oodak'ãri, Tachi Ak'õrepa ãchi pia ak'ipari. ⁵ Jõdee p'ẽtrãa èreerã wẽe k'iripa nípari Tachi Ak'õrepa k'aripamerã. Ástaawa, p'ãrik'ua pida it'aa t'ĩpari Tachi Ak'õremaa k'aripamerã. Mãgee p'ẽtrãa k'aripaipia bi. ⁶ Mamída mãgee p'ẽtrãarã ũk'uruurãpa Tachi Ak'õre net'aade k'ĩsiadai k'ãyaara, ãchia k'iniata oo wãpata. Mãgeerã chok'ai p'ani mída, piudap'edaarãk'api p'ani. Mapa mãgeerã k'aripaik'araa bi. ⁷ Jaráji ijãapataarã pi ek'ari p'anĩrãmaa oodamerã mia et'ewa jaradak'a. Mãga ooruta píra, awaraarãpa p'oyaa k'achia pedeeda-e pai tachi ijãapataarã ãpíte. ⁸ Ijãaparipa ichi èreerã wa audupiarã ichideerã ak'i-e píra, baamaa bi Cristopa k'inia bik'a mäik'aapa ijãadak'aa beerã k'ãyaara k'achiaara bi.

⁹ P'êtrãa t'ĩ p'ãdai naaweda awaraa p'êtrãarã t'ĩ ome, iru bapata ak'idaipia bi. Măgı p'êtrãa imik'ira apai ome miak'ai bap'eda, sesenta añodeepa waa iru baipia bi. ¹⁰ Awaraarãpa iru t'ĩ pia t'o p'anadaipia bi, irua ne-inaa pia oopata k'aurepa nãgee jãak'a: ichi warrarã pia warida perã; eperãarã pia auteebaida perã; ijãapataarã p'asia chedak'ãri, ãra bĩri siida perã; chupiria chedeerã k'aripada perã; jãgee ne-inaa pia k'ira t'ãdoo ooda perã ichi t'ãripa.

¹¹ P'êtrãarã sesenta años waide wëe beerã t'ĩ p'ãdaik'araa bi awaraa p'êtrãarã t'ĩ ome, imik'ira waya k'iniadarii perã mãik'aapa miak'aidarii perã, Cristo-it'ee mimiadai k'ãyaara. ¹² Mãgee p'êtrãarãpa jaradap'eda Cristopa oopi k'inia bik'a oodait'ee, imik'ira ataruta pirã, Tachi Ak'õrepa k'isia p'uapii maa-e pirã awaraarãpa pedee k'achia jaradai ãra ãpıte. ¹³ Ma awara, mãgee p'êtrãarã k'oo-idaadaipata, ne-inaa pia mak'ıara ooda-ee. Măgá te chaa chıara ãpıte jara nipapata mãik'aapa pedee-ıdaa p'anadairã, ũraa wãpata ãchi k'ısiadeepa. Măgá pedee k'achia jaradaik'araa bita jara wãpata. ¹⁴ Maperã mia k'inia bi mãgee p'êtrãarã mak'ıara chõtrã-ee p'anırã, waya miak'aidamerã mãik'aapa warra t'odamerã. Măgá mimiadait'ee ãchi temãı, ãchideerã ak'ımaa p'ani misa. Măga oo p'ani pirã, tachi ijãapataarã k'ira unuamaa iru p'anapataarãpa p'oyaa k'achia pedeeda-e pai tachi ãpıte ma p'êtrãarã k'aurepa. ¹⁵ Mãgee p'êtrãarã ũk'uruurãpa oo amaajida Cristopa oopi k'inia bi oodait'ee Satanapa oopi k'inia bik'a.

¹⁶ Waya mia jara bi: Cristode ijãapari ëreerãdepema p'êtrãa paraa pirã, ma ijãaparipa chi p'êtrãa k'aripaipia bi. Pëik'araa bi ijãapataarãmaa k'aripa iidide, ãrapa ne-inaa iru p'ani araa-e pai perã audú chok'araarã-it'ee. Ijãapataarãpa ak'idaipia bi p'êtrãarã ëreerã wëe chitooni aupai.

Sãga ijãapataarã chonaarã ak'idaipia bi

¹⁷ Ijãapataarã chonaarã waaweedaipia bi mãik'aapa p'aadaipia bi ãchi jua ek'ari p'anırã pia ak'idak'ãri mãik'aapa k'aripadak'ãri. Waapiara p'aadaipia bi awaraa ijãapataarã ak'ipataarã k'ãyaara, Tachi Ak'õrepa jara pëida jara-teedak'ãri mãik'aapa ijãapataarã ũraadak'ãri. ¹⁸ Tachi Ak'õre ũraa p'ãdade jara bi:

'P'ak'a it'ai jınáati trigo t'ıamaa bak'ãri. Ita-aria k'opıti.' (Dt 25.4)

Ichiaba awara ãı jara bi:

'Mimiaparipa p'arat'a ataipia bi chi poro waibia juadepema.' (Lc 10.7)

¹⁹ Eperãpa ijãapataarã ak'ipari imiateeru pirã, ijãanáati mãgıpa jara bi. Jıp'a ma pedee ak'idaipia bi eperãarã omé wa õpee auk'a jararuta pirã.

²⁰ Mamıda ijãapataarã ak'ipataarã k'achiade baai jõnaruta pirã, jõmaarã taide itriak'óoji. Măgá awaraarãpa ne-inaa k'achia ooda-e pait'ee waaweeapa.

²¹ Tachi Ak'õre k'ırapıte mãik'aapa Jesucristo k'ırapıte, angeleerã jırit'erada k'ırapıte paara, mia jara bi: óoji mia et'ewa jaradak'a. Mamıda pichi k'inia aba pipıara ak'ináaji awaraa k'ãyaara. ²² K'ırak'aupai ijãapari audú isapai awara bi ijãapataarã ak'ipari mimia-it'ee. Ma-it'ee pi jua bi naaweda măgı ĩri, iru bapata pia ak'iipia bi. Iru ne-inaa k'achiade ni pirã, awaraarãpa iru ãpıte k'achia pededai mãik'aapa pi ãpıte auk'a mãgadai, irua oopata pia pia ak'ıi jãak'aapa. Mapa maarepıda ne-inaa k'achia oonáaji. Ichita óoji Cristopa oopi bik'a.

²³ Pania aupai toik'araa bi. Pi ip'ii k'ayaa bapari perã, ichiaba vino ma-ãri toipia bi bi p'ırapıamaapa.

²⁴ Jõmaarãpa k'awa p'ani eperãarã ũk'uruurãpa ne-inaa k'achia oopata, tau taawa oopata perã. Taarã-e nıde pia k'awaai mãgeerãpa oopata mãik'aapa ãchi jırit'era-e pait'ee ijãapataarã ak'ipari mimia-it'ee. Jõdee, awaraa eperãarã p'anapata ewaa ak'ik'ãri, t'ãri pia pik'a p'ani. Mamıda taarã pak'ãri, pia k'awaa

atai āchia ne-inaa k'achia mera oopata māik'aapa āchi jida jirit'era-e pait'ee ma mimia-it'ee. ²⁵ Māgá ichiaba taarā-ee eperāarā ūk'uruurāpa ne-inaa pia oopata k'awaa, tau taawa oopata perā. Mamīda ne-inaa pia mera ooruta pijida, taarā-ee pia māga k'awaa atai, Tachi Ak'ōre Jaurepa k'awaapiit'ee perā. Māgeerāta jirit'eraipia bi ma mimia-it'ee.

6

Esclavoorā sāga p'anadaipia bi

¹ Esclavo Cristode ijāa bīpa chipari waaweeipia bi, ichi k'aurepa ijāadak'aa beerāpa ik'achia pedeenadamerā Tachi Ak'ōre āpite māik'aapa taipa jarateedap'edaade. ² Chipari ichiaba Cristode ijāa bi pirā, ma esclavopa k'īsiaik'araa bi oo-e pait'ee jōma chiparipa oopi bik'a, ichi ipema perā Cristo k'aurepa. Ma k'āyaara audupīara t'āripa oopīa bi chiparipa oopi bik'a iru k'aripait'ee māik'aapa ak'ipīit'ee iru k'inia iru bi Cristo k'ap'ia pari. Ma jōma jara aupada jāpema ijāapataarāmaa jaratēeji māik'aapa ūrāaji māga oodamerā.

Seewa jarateepataarā māik'aapa p'arat'a audú ata k'inia p'anirā

³ Timoteo, abaapa jarateeru pirā Tachi Waibia Jesucristopa pedee wāara jarateeda awara maa-e pirā iru jirit'eradaarāpa jaratee p'anī awara, māgīpa oomaa bi Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. ⁴ Jāgee eperā audua bi māik'aapa wāara maarepida k'awa-e bi. Aupedeei awaa bapari Ak'ōre Ūraade pedee jara k'inia bi k'aurepa māik'aapa ichi t'āridepai k'achia k'īsiapari. Ichi jaratee bi k'aurepa ijāapataarā k'īra unuamaa para beepari; k'īraupik'a para beepari; ik'achia pedee para beepari māik'aapa chīara pedee ijāada-e para beepari. ⁵ Ichi māik'aapa ichi jīak'arā k'īsia k'awada-ee p'anī. Jīp'a aupedee k'inia p'anī, Tachi Ak'ōre wāarata waa k'awa k'iniada-e p'anadairā. Jara wāpata “taita ijāa p'anīda” apata, p'arat'a ata k'inia p'anadairā āchia jaratee p'anī pari.

⁶ Jōdee Cristode wāara ijāapataarā nāga p'anapata: t'āri o-īa; k'āiwee; awaraarā k'inia iru p'anapata. P'arat'a iru p'anī jida wa wēe p'anī pijida, auk'a t'āri o-īa p'anapata. ⁷ Tachi t'odak'āri, maarepida net'aa wēe t'ojida māik'aapa waya māga p'anadait'ee piudak'āri. ⁸ Maperā ne-inaa k'opari māik'aapa p'aru jīpari iru p'anī pirā, tachi ijāapataarā t'āri o-īa p'anadait'ee. ⁹ Mamīda eperāarā ūk'uru, audú p'arat'a ata k'iniapa, k'īsia k'awa-eedaipata māik'aapa k'achiade baaipata. Maap'eda bigi p'oyaa lazodeepa uchīa-e bik'a, māga pik'a āra ma k'achiadeepa p'oyaa uchiada-e p'aneepata. Māgapi eperāarā atua wāpata. ¹⁰ Mapa chi audú p'arat'a ata k'inia bīpa k'achia k'īra t'ādoode baaiit'ee. Wāara, p'arat'a ata k'iniapa ūk'uru ijāapataarāpa paara Cristode waa ijāa k'iniada-e. Māirā k'īsia p'ua p'anapata māik'aapa āchi t'āride mia chitoonī, k'achiade baaidap'edaa perā.

Pablopa t'ēe ūraada Timoteomaa

¹¹ Timoteo, oonāaji māirāpa oopatak'a, Tachi Ak'ōrepa pi jirit'erada perā ichi-it'ee. Jīp'a óoji Cristopa oopi bik'a, irude wāara ijāa bairā. Chóoji Tachi Ak'ōrepa jara pēida k'awa bīde māik'aapa t'āri pia ma wāarata jaratēeji āramaa. Āra k'inia iru bāji Tachi Ak'ōrepa āra k'inia iru bik'a. ¹² Ara chōoparipa jirīparik'a p'oyaa'it'ee, māga pik'a jirīji pipīara ijāapariit'ee Cristode māik'aapa oopariit'ee irua oopi bik'a, ijāapari perā māga oop'eda ichita bapariit'ee Tachi Ak'ōre truade. Ma-it'eeta Tachi Ak'ōrepa pi jirīji, eperāarā chok'ara nībi taide waawee-ee jarak'āri pi Cristode ijāa bi. ¹³ Irā mia na ūraa jarait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite. Irua ne-inaa jōmaweda chok'ai bapipari. Ichiaba nāga jarait'ee Jesucristo k'īrapite. Irua Poncio Pilatoma waaawee-ee pedeeji. ¹⁴ Nejōmaata óoji mia pīmaa jaradak'a. Māga oo bi misa, parā ijāapataarā t'āide t'īupināaji

k'ĩsia awara wa jarateeru awara apida. Chóoji māga oo nĩbide Tachi Waibia Jesucristo waya cheru misa na eujādee. Māgá apidaapa pi itriada-e pai. ¹⁵ Tachi Ak'õre Waibiaapa iru p̄ei k'inia bak'ãri, cheit'ee. Tachi Ak'õre aupai t'ãri piara bi māik'aapa jōmaarã k'ãyaara waibiaara bi; jōmaweda reyrã k'ãyaara māik'aapa jōmaweda na p'ek'au eujādepemaarã poro waibiaarã k'ãyaara. ¹⁶ Iru aupai ichita bapari. Apida iru k'ait'a wāda-e pai, iru k'ĩra wāree ĩdaa chooda-e pai perã. Mapa apidaapa iru unuda-e pai. ¡Tachi Ak'õre k'ĩra wāree! Jōmaweda iru jua ek'ari ichita p'anadait'ee. ¡Amén!

Ūraa ijāapataarã p'arat'ara beerã-it'ee

¹⁷ Jaráji p'arat'ara beerãmaa na p'ek'au eujāde māgá p'arat'ara p'ani misa, k'ĩsianaadamerã āchi pipiara p'ani awaraarã k'ãyaara. Ichiaba jaráji ijāadai k'ãyaara āchi ne-inaa k'ĩra t'ãdoo jōparide, ijāadamerã Tachi Ak'õrede, iru jōk'aa perã. ¡Iru t'ãri pia bapari perã tachi ome, teepari jōma tachia iru p'ani o-ĩa p'anadamerã! ¹⁸ Maperã jaráji āramaa t'ãri pia teedamerã awaraarãmaa māik'aapa t'ãri ne-inaa pia oodamerã awaraarã k'aripait'ee. ¹⁹ Māga ooruta pirã, t'ēpai ne-inaa pipiara iru p'anadait'ee p'arat'a k'ãyaara. ¡Ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome māik'aapa iru p'anadait'ee jōmaweda irua k'ĩsia iru bi ichideerã-it'ee!

²⁰ Timoteo, jĩaji Tachi Ak'õrepa wāarata p̄imaa jara p̄eida. Ūrináaji jã pariatua pedee wāpataarã, āchi k'ĩsiadeepa seewa jarateepata perã. “K'ĩsia k'awaa p'anida” a p'ani. Mamĩda māga p'ani-e. ²¹ K'ĩsia k'awaa p'anadai k'ãyaara, Tachi Ak'õrepa wāarata jara p̄eidade ijāa amaa p'ani, awaraa k'ĩsiade ijāa k'inia p'anadairã.

Mia k'inia bi Tachi Ak'õrepa pi pia ak'i bapariimerã māik'aapa nejōmaade k'aripamerã.

Māgapai paji.

2 TIMOTEO

San Pablopa K'art'a T'ēepema P'ãda Timoteomaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji Romade, carcelde bak'ãri. Mama bide k'ĩsijai madeepa chok'ai uchiae-pait'ee. Mapa waya p'ã k'inia baji ichi k'õp'ãyo pia bimaa.

Salude jarap'eda, naapiara gracias jara bi Tachi Ak'õremaa Timoteo pari, waapiara Cristode ijãapari perã mãik'aapa oopari perã irua k'inia bik'a. K'irãpapi bi Tachi Ak'õrepa iru jirit'erada mãik'aapa jara bi ichi chupiria, ituaba pik'a carcelde bi (cap. 1). Ũraa bi Timoteopa choomerã soldaopa chõomaa bide chooparik'a maa-e pirã deporte jemeneparipa chooparik'a, jemenemaa bide jemene k'awaa beerãpa oopatak'a. Ũraa bi Timoteopa ichi mimia pia oomerã Cristo-it'ee (cap. 2). Jara bi sãga na p'ek'au eujãdepemaarã p'anapataadait'ee Cristo ewaa chei naaweda mãik'aapa ũraa bi Timoteopa choomerã ichi ijãa bide, ma k'aurepa miapiruta pijida (cap. 3). T'ēepai ũraa bi Timoteopa ichita jarateemerã Cristopa k'inia bik'a mãik'aapa jara bi ichi k'ĩsia t'ãridepai: taarã-e piut'ee. Maap'eda chupiria iidi bi mãga p'asai naaweda, Timoteo mama carcelde ichi ak'ide wãmerã (cap. 4).

Salude pëida

¹ Mi, Pablopa na k'art'a p'ã pëiru Timoteomaa. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraji Jesucristopa pëimerã ichi ũraa jarateede. Ma pedee jaratee bi k'aurepa eperãarã Cristode ijãapata mãik'aapa it'aa wãpata. ² Timoteo, mia pi k'inia iru bi michi warrak'a. It'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa pi pia ak'i p'anadamerã mãik'aapa chupiria k'awaadamerã. Mãgá pi k'ãiwee bapariit'ee.

Pablopa Timoteo ũraada

³ Michi chonaarã judiorãpa oopatap'edaak'a, k'ĩra jip'a mia oo bi Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Mapa ichita pi k'irãpapari it'aa t'ik'ãri; ãstaawa, p'ãrik'ua pida mãik'aapa ichita gracias jarapari Tachi Ak'õremaa pi pari. ⁴ K'irãpa bi pi jëe nĩbada mi uchiak'ãri pi ik'aawaapa. Mapa pi waya unu k'inia bi. Unuruta pirã, mi wãara o-ãa bait'ee. ⁵ Ichiaba mia k'irãpa bi pi Jesucristode ijãak'ãri, t'ãripa ijãaji pi awela Loida mãik'aapa pi nawe Eunice ijãapatap'edaak'a. K'awa bi ãra pi auk'a wãara ijãa bi ãrak'a.

⁶ Mapa k'irãpapi k'inia bi Tachi Ak'õre Jaurepa pimaa oopida, mi jua pi ãri bik'ãri. Irua ichita mãga oopi k'inia bi pimaa. Mapa t'ãripa óoji irua oopi bik'a. Mãgá ijãapataarã pi jua ek'ari p'ani pipiara k'aripait'ee. ⁷ Tachi Ak'õrepa ichi Jaure ba chepi-e paji tachi ijãapataarãmaa waawee-idaa p'anadamerã. Ma k'ãyaara ichi Jaure pëiji mãgí juapa tachia choodamerã irude ijãa p'anide; awaraarã k'inia iru p'anadamerã mãik'aapa k'awaadamerã ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdoo oo amaadait'ee. ⁸ Maperã k'ĩra nejasianáaji jarateeit'ee Tachi Waibia ooda eperãarã k'aripait'ee. Ichiaba k'ĩra nejasianáaji mi pi k'õp'ãyo perã, mi carcelde nĩbi mĩda Cristo k'aurepa. Ma k'ãyaara, chóoji Cristode ijãa bide, awaraarãpa pi ichiaba miapiruta pijida ma ijãa bi k'aurepa. ¡Tachi Ak'õrepa pi k'aripait'eepi! ⁹ Ichiata tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji mãik'aapa tachi jiriji ichideerã papiit'ee. Tachi mãgá k'aripa-e paji ne-inaa pia oopata perã. Jip'a mãga ooji na eujã ooi naaweda, ichia k'ĩsia iru bada perã tachi pia ooit'ee Jesucristo k'aurepa. ¹⁰ Mãgí k'ĩsia iru bada k'awapiji, Tachi K'aripapari Jesucristo pëik'ãri na p'ek'au eujãdee. Iru chok'ai p'irabaik'ãri,

ak'ipiji tachi jida māga oodai, irude ijāaruta pīrā. Ma awara irua jarateeda k'aurepa k'awa p'ani na p'ek'au eujāde p'ani misa, irua k'inia bik'a p'anadai māik'aapa ai t'ēpai, it'ari ichita p'anadait'ee iru ome.

¹¹ Ma jara pēidata jarateemerā Tachi Ak'ōrepa mi jirit'eraji māik'aapa Jesucristopa mi pēiji. ¹² Ma k'aurepata mi mia nībi nama carcelde. Mamīda mi k'īra nejasia-e, k'awa bairā k'aideta ijāa bi. Māgī Jesucristo. Irua ne-inaa jōmaweda oopari. Mapa mia k'awa bi irua jarateepida mīmaa jīait'ee, Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate paru misa.

¹³ Ma jarateepidata pīmaa jaraji. K'irāpāji wāara perā. Ichiaba awaraarāmaa ma jīak'a jaratéjeji. Māga ooru misa, chōoji Jesucristode ijāa bide māik'aapa awaraarā k'inia iru bāji iru k'ap'ia pari. ¹⁴ Jīaji Tachi Ak'ōrepa wāarata pīmaa jara pēida. Tachi Ak'ōre Jaure, tachi ome baparipa pi k'aripait'ee.

¹⁵ Pīa k'awa bi perā jōma Asiadepema ijāapataarāpa mi yiaara iru p'ani; Figelo, Hermógenes paara. ¹⁶ Onesiforopa aupaita māga oo-e paji. At'apai mi k'aripa cheji. Mi carcelde nībi mīda, k'īra nejasia-ee baji mi k'aripa cheit'ee. Mapa mia it'aa iidi bi Tachi Ak'ōrepa Onesiforodeerā chupiria k'awaamerā. ¹⁷ K'īra nejasia bai k'āyaara, Onesiforo Romade pachek'āri, īi-ee mi jiri cheji unu atarumaa. ¹⁸ Irua mi chupiria k'awaadak'a, mia iidi bi Tachi Ak'ōrepa iru auk'a chupiria k'awaamerā iru ewari waibia ewate pak'āri. Pīa pia k'awa bi jōmaweda Onesiforopa ooda ichiaba mi k'aripait'ee, Éfeso p'uurude bak'āri.

2

Pablopa Timoteo ūraada waawee-ee oomerā Cristopa oopi bik'a

¹ Timoteo, pi mīchi warrak'a bi. Jesucristopa ichideerā k'aripapari perā, waapiara ooji irua oopi bik'a. ² Mia iru ūraa jaratee bak'āri ijāapataarā chok'ara nībi taide, pia pida ūri baji. Auk'a jaratéjeji k'īra jīp'arāmaa; chi jaratee k'awaa p'anīrā awaraarāmaa.

³ Mi awaraa ijāapataarā ome mia jōni Jesucristopa oopi bik'a oopata perā. Waaweenāaji auk'a mia nībait'ee. ⁴ Ooipia bi soldaopa ooparik'a. Soldao t'īu-e eperāarā jīp'arāpa ne-inaa oopatade. Jīp'a oopari ichi poro waibiapa jara bik'a. ⁵ Ichiaba deporte jemeneparipa ooparik'a ooipia bi. Māgīpa oopari ma jemene pia k'awaa beerāpa jarapatak'a, ata k'inia bairā ne-inaa teepata chi p'oyaarutaarāmaa. ⁶ Ichiaba ooipia bi ne-uuparipa ooparik'a. Māgī ichi ne-uude sē-ee mimiapari naapiara ata k'inia bairā made chauru. ⁷ K'īsīaji mia et'ewa jaradade. Tachi Waibiapa k'awapiit'ee ma jōmaweda k'āata jara k'inia bi pi-it'ee.

⁸ K'irāpāji Jesucristo chonaarāwedapema Rey Daviddepa uchiada paji. Cristota piup'eda, chok'ai p'irabajji. Mia māga jarateepari jōmaarāmaa jarateek'āri irua oodata eperāarā k'aripait'ee. ⁹ Maperāpi k'achia ooyaa beerā carcelde t'i nībipatak'a, mi nama carcelde t'i nībijida, mia nībapariimerā. Mamīda, mi cadenapa jī iru p'ani mīda, p'oyaa jarateepida-e pait'ee awaraarāpa jarateedamerā Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida Cristode. ¹⁰ Maperāpi mia ne-inaa jōma choopari, mia nībi mīda. Māgā choopari eperāarā Tachi Ak'ōrepa jirit'erada Jesucristode ijāadamerā, o k'achiadeepa uchiadamerā māik'aapa ichita p'anapataadamerā Tachi Ak'ōre k'īra wāree eujāde.

¹¹ Na pedee jōmaarāpa ijāadaipia bi, wāara perā:

Tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'aji Cristo ome, iru ome araa p'anadairã. Maperã jai-idaadak'ãri, auk'a chok'ai p'irabaidait'ee iru p'irabaidak'a mãik'aapa iru ome ichita p'anapataadait'ee.

¹² Tachi chooruta pirã irude ijãa p'anide, Ak'õre truade iru ik'aawa p'anadait'ee ne-inaa jõmaweda ak'ima. Mamãda iru meraruta pirã, irua auk'a tachi merait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

¹³ Tachia jara p'anik'a ooda-e p'ani pijida, irua jara bik'a ichita ooit'eepi, ichita mãga oopari perã.

Mimiapari Tachi Ak'õrepa pia ak'ipari

¹⁴ Mia jara bi k'irãpapiji ijãapataarãmaa. Ma awara Tachi Ak'õre k'ĩrapite ũrãaji aupedeenaadamerã Tachi Ak'õrepa jara pëida pedee jara k'inia bi k'ap'ia. Mãga oodak'ãri, apemaarã maarepida k'aripada-e p'ani. Ma k'ãyaara ijãa amaapi p'ani ãchia jara p'ani ũrirutaarãmaa. ¹⁵ Pia, jõdee, jõmaweda t'ãripa óoji, Tachi Ak'õrepa pi ak'imerã mimiapari piak'a. Mãga ooru pirã, k'ĩra nejasia-e pait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite, irua wãarata jara pëida pia jarateepari perã. ¹⁶ Mamãda ãyaa béeji pariatua pedee wãpataarã ik'aawaapa. Áchia Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jaradak'aa. Mãgã pariatua pedee p'ani k'aurepa audupãara k'achiade baairuta. ¹⁷ Aida k'ayaa waibiara wariparik'a tachi chiara mik'iapit'ee, mãga pik'a ãchia jarateepata wari pik'adaipari ijãapataarã chok'araara ijãa amaapiit'ee. Mãgã jaratee p'ani Himeneopa mãik'aapa Filetopa. ¹⁸ Áchia Tachi Ak'õre wãarata jarateeda-e p'ani, jara p'anadairã tachi Cristode ijãapataarã ãrã ichita chok'ai p'ani Tachi Ak'õre-it'ee. Maperã piudak'ãri, chok'ai p'irabaida-e pait'eeda apata k'ap'ia chiwidide Cristopa oodak'a. Ma seewa jarateepata k'aurepa ijãapataarã ũk'uru ijãa amaadaruta. ¹⁹ Mamãda wãara Cristode ijãapataarãpa mãga ooda-e pait'ee. Áchia choodait'ee Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida ijãa p'anide. Irua jõmaarãmaa k'awaapipari ichi ijãapataarã chipari ichi ũraa p'ãdade. Mãga k'awa p'ani ma p'ãdade jara bairã:

'Ak'õre Waibiapa ichideerã k'awa bi.'

(Nm 16.5)

Awara ãi ichiaba jara bi:

'Jõmaweda jara p'anirãpa: "Cristo Tachi Ak'õre Waibia" ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdoo oo amaadaipia bi.'

(Sal 34.14)

²⁰ K'ĩsiadáma nãgide. P'arat'ara bi te choma bide paraa p'arat'u k'ĩra t'ãdoo, ũk'uru nēedee ooda maa-e pirã p'arat'adee ooda. Ma te chiparipa mãgee jirit'erapari ichi-it'ee mãik'aapa chi k'õp'ãyoorã-it'ee nek'odait'ee pak'ãri. Jõdee p'arat'u pak'urudee ooda maa-e pirã yoorodee ooda iru bi ichi ek'ariirã-it'ee. ²¹ Mãga bi ichiaba tachi ijãapataarã ome. Apidaapa ne-inaa k'achia oo amaaruta pirã ooit'ee Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, iru, tachi ijãapataarã chiparipa, ma ijãapari jirit'erapari oomerã ne-inaa pia k'ĩra t'ãdoo.

²² Maperã oonãaji ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdoo k'ũtrãarãpa oo k'inia p'anik'a. Ma k'ãyaara jiriji ne-inaa jõma ooit'ee Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. T'ãri jip'a nipaparãiji Cristode ijãapari perã. Awaraarã k'inia iru báji mãik'aapa k'ãiwee bapariiji jõmaarã ome. Mãga ooru pirã, ooit'ee jõma Cristomaa it'aa t'ipataarãpa oopatak'a, wãara t'ãripa irude ijãapata perã. ²³ Aupedeenaãaji k'ĩsia k'awa-ee beerã ome, pariatua pedee wãpata perã. Pia k'awa bi mãga ooru pirã, nepira jiridai pi ome. ²⁴ Tachi Waibia mimiapari nepirade baik'araa bi awaraarã ome. Ma k'ãyaara t'ãri pia baipia bi jõmaarã ome; awaraarã jaratee k'awaapia bi mãik'aapa choopia bi, k'ĩrau-ee, awaraarãpa ne-inaa k'achia ooruta pijida. ²⁵ T'ãri pia ũraapia bi Tachi Ak'õre wãarata jarateeda-ee p'anirã. Jaraipia bi ãchia pia jarateeda-e p'ani. Pi ũraa ũriruta pirã, Tachi Ak'õrepa

āchi k'aripai ma k'achia oo amaadamerā māik'aapa irua jara pēida wāara k'awaadamerā. ²⁶ Māgapi uchiadai Netuara Poro Waibia juadeepa. Ichia āra atap'eda, trampade biji oodamerā ichia oopi k'inia bik'a. Mamīda Tachi Ak'ōrepa āra uchiapii māgí juadeepa, wāara oodamerā ichia oopi bik'a.

3

Tachi Ak'ōre ewari waibia k'ait'a pak'āri

¹ Timoteo, Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate pai naaweda, eperāarā audupiarā k'achiade baaidait'ee māik'aapa nepira jiridait'ee ijāapataarā ome. ² Nāga p'anadait'ee: āchi-it'ee aupai ooyaa; p'arat'a ata k'iniyaa āchi-it'ee; auduayaa; ik'achia pedeeyaa; t'āri k'achia-idaa; āchi ak'ōreerā pedee ūriamaa; gracias jaradak'aa apidaamaa; oodak'aa Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a; ³ āchideerā paara chupiria k'awadak'aa; k'īra jō-ee awaraarā ome; chīara āpīte pedee k'achia jarayaa; pariatua ne-inaa k'achia ooyaa; chīara k'īra unuamaa; ne-inaa pia k'īra t'ādoo oomaa; ⁴ āchi k'ōp'āyoorā paara traicionapata; k'īsiadak'aa ne-inaa ooi naaweda; auduayaa, pedee-idaa nipapata; āchia oo k'iniata ooi awaa p'ani ne-inaa oodai k'āyaara Tachi Ak'ōre-it'ee, iru k'inia iru p'anadairā. ⁵ Māgeerā chip'edaipata Cristode ijāapataarā ome it'aa t'īde. Mamīda seewata māga oo p'ani, oo k'iniadak'aa perā Cristopa oopi bik'a. ¡Āyaa bējeji māgeerā ik'aawaapa!

⁶ Iraweda māgeerā jīak'a imeraa jara p'anipa eperāarā tede t'īupata. Maap'eda iwarraa pedee p'anipa k'ūrapata wēraarā pia k'īsia k'awa-ee beerā. Ma wēraarā k'īsia p'ua p'anapata āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mamīda k'achia oo amaadak'aa. Ma k'āyaara oopata āchia oo k'iniata, ne-inaa k'achia bi mīda. ⁷ Ma wēraarā māga p'anadairā, ūri k'inia p'ani ne-inaa k'īra t'ādoo eperāarāpa jaratee p'ani. K'īsia p'ani māga ūridak'āri, k'īsia k'awaa padaridai. Mamīda ma k'āyaara, audupiarā k'awada-ee p'anapata Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida. ⁸ Māgee jarateepataarāpa k'īsiapata chonaarāwedapema petau tau k'awaa beerā, Janes, Jambrés ome k'īsiadap'edaak'a. Moisepa oo bak'āri Tachi Ak'ōrepa oopidak'a Egiptode, māirāpa irua jarada ūridamaa p'anajida. Māga pik'a p'ani māgee irapema jarateepataarā. Āchia ūridamaa p'ani Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida jarateepataarā pedee. Jīp'a k'īsia k'awada-ee p'ani, wāara k'awa k'iniada-e p'anadairā Tachi Ak'ōrepa jara pēida, māga jaratee p'anida a p'ani mīda. ⁹ Mamīda ichita māgá jarada-e pait'ee, Tachi Ak'ōrepa jōmaarāmaa k'awapiit'ee perā āchi k'īsia atua p'ani. Tachia māga k'awa p'ani chonaarāweda Ak'ōrepa māga ooda perā māgí omeerā ome, p'oyaada-e p'anadak'āri Moisés ome.

Pablopa Timoteo ūraada

¹⁰ Jōdee piata k'awa k'inia bi Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida. Mapa mimia bi Tachi Ak'ōre-it'ee mi mimiaparik'a. Mi bapata unudoo. K'awa bi mia jaratee bi māik'aapa mia k'īsia iru bi ooit'ee Tachi Ak'ōre-it'ee. K'awa bi mia wāara ijāapari Tachi Waibia Cristode māik'aapa mia choopari māgá ijāa bīde, awaraarāpa nepira jiri p'ani mīda mi ome. K'awa bi mia awaraarā k'inia iru bi Tachi Ak'ōrepa āra k'inia iru bik'a. Maperāpi chooi. ¹¹ Ichiaba pia k'awa bi mi jiridap'edaa māik'aapa miapidap'edaa Cristopa ooda jaratee bi k'aurepa. Māga oojida mi nipak'āri Antioquía p'uurude, Iconio p'uurude māik'aapa Listra p'uurude. Māgá mia nībaji mīda, choopachi māik'aapa Tachi Waibiapa mi k'aripa ataji ma nepira jōmaadeepa. ¹² Wāara, Jesucristodeerāpa oo k'inia p'anadak'āri irua oopi bik'a, ijāadak'aa beerāpa āra ichita jiridait'ee māik'aapa miapidait'ee. ¹³ Māgí ijāadak'aa beerā māik'aapa awaraa seewata:

“taita Ak'õre Waibiapa pëida” a p'anirã, k'achiade baaidait'ee. Maap'eda audupiarã mãga baaaidait'ee, ãchi k'urapatak'a awaraarã k'urapata perã.

¹⁴ Pi, jõdee, k'irãpãji pĩmaa jarateeda mãik'aapa aide ijãaji naaweda ijãa badak'a. Pia k'awa bi ma jarateeda Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida. Ichiaba k'awa bi k'airã it'aidepata ma jarateeda ùriji. ¹⁵ Warra weda pia Tachi Ak'õre Ûraa p'ãda ùripari mãik'aapa k'awa bi aide jara bi. Ma ùraa k'aurepata k'awa bi Tachi Ak'õrepa eperãarã o k'achiadeepa k'aripa ata k'inia bi, Jesucristode ijãadak'ãri. ¹⁶ Tachi Ak'õrãpata ichi ùraa jõmaweda p'ãpiji ichideerãmaa ichi Jaure k'ap'ia pari. Maperã k'awa p'ani ma ùraa p'ãda pia bi nãgee ne-inaa-it'ee: jarateeit'ee Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida; eperãarãmaa k'awapiit'ee ãchia p'ek'au k'achia oopata; k'aripait'ee eperãarã ãchia p'ek'au k'achia oo amaadamerã; k'awapiit'ee Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi eperãarãmaa, mãga oodamerã mãik'aapa pia p'anapataadamerã iru k'irapite. ¹⁷ Mãgee jõma k'awaak'ãri mãik'aapa Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oo k'inia bak'ãri, eperã wãara mimiait'ee Tachi Ak'õre-it'ee mãik'aapa ooit'ee ne-inaa pia k'ira t'ãdoo awaraarã k'aripait'ee.

4

¹ Jesucristo Tachi Rey Waibia. Iru cheit'ee ichideerã atade. Cheit'ee eperãarãpa oopatap'edaa ak'ide, jarait'ee pia wa k'achia. Mãga ooit'ee pi-udap'edaarã ome mãik'aapa ma ewate chok'ai p'anirã ome. Ichi k'irapite mãik'aapa Tachi Ak'õre k'irapite mia jara bi: ² Jaratãeji Tachi Ak'õrepa jara pëida Jesucristo k'ap'ia pari. Mãga óoji pia jaratee bi ùri k'inia p'anadak'ãri mãik'aapa ùri k'iniada-ee p'ani pijida. Eperãarãpa ne-inaa k'achia oodak'ãri, mãga k'awaapãji ãchima. Ichiaba ùrãaji ma k'achia oo amaadamerã mãik'aapa oodamerã Cristopa oopi bik'a. Ichita jaratãeji t'ãri pia, k'irau-ee. ³ Ewari cherude eperãarãpa ùraa pia jõmaweda ùridaamaa p'anadait'ee. Ma k'ãyaara jiridait'ee ãchia ùri k'iniata jaratee p'ani. Mãgã k'awaadait'ee eperãarãpa jaratee p'ani k'ira t'ãdoo. Mamãda ãchia oo k'iniata oodait'ee. ⁴ Wãarata ùri k'inia p'anadai k'ãyaara, chonaarãwedapema cuento nepiripatap'edaata ùri k'inia p'anadait'ee. ⁵ Pi, jõdee, ichita k'ira jãp'a báji. Waaweenãaji mia nãbait'ee Cristo k'aurepa. Pichi wãrumaa jaratãeji Cristopa ooda eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Jõma óoji Tachi Ak'õrepa oopi bik'a ichi mimiapataarãmaa.

⁶ Mia mãga jara bi taarã-e nide mi wẽ-e pait'ee perã. Ara vino jõdaiparik'a altarde weedak'ãri Tachi Ak'õre-it'ee primisiak'a, mãga pik'a mi jõit'ee. Ara barco uchiaparik'a to ideepa jik'ara ãrat'aadak'ãri, mãga pik'a mi uchiat'ee na p'ek'au eujãdeepa. ⁷ Mamãda mia k'isia-e, nama bak'ãri, pia oopachi perã p'iraparipa ooparik'a jãp'a p'irak'ãri tauchaa bidap'edaamaa, awaraarã p'oyaa k'iniapa. Jãp'a oopachi Cristopa mimaa oopi bik'a. Ma awara p'irapari naapãara panarupa p'oyaaparik'a, mãga pik'a mia p'oyaaru, ooji perã jõma Tachi Ak'õrepa k'isia iru bada mia oomerã ichi-it'ee. ⁸ Frã p'irapari naapãara panarupa poro jãra ataparik'a, mãga pik'a mia atait'ee Tachi Waibiapa k'isia iru bi mimaa teit'ee. Iru tachi ak'ipari pipãara bairã, ne-inaa pia teit'ee irua oopi bik'a oodap'edaarãmaa. Mãga ooit'ee Ak'õre ewari waibia ewate. Mimaa aupai ma ne-inaa pia tee-e pait'ee. Jãp'a mãga teit'ee jõmaweda iru cheru nimaa p'anirãmaa, iru k'inia iru p'anapata perã.

Pabloa ùraa jarada Timoteopa oomerã

⁹ Taarã-ee chãji mimaa. ¹⁰ Demapa mi atabaibãiji wãit'ee Tesalónica p'uurudee, na p'ek'au eujãdepema ne-inaa audú k'inia bairã. Ma awara Crescente wãji Galacia eujãdee mãik'aapa Tito wãji Dalmacia eujãdee. ¹¹ Lucas

aupai nama bi mi ome. Pi chek'ãri, Marcos atanáji pi ome chemerã. Irua mi k'aripai nama mimia bi misa Tachi Ak'õre-it'ee. ¹² Mia Tíquico pëiji Éfeso p'uurudee. ¹³ Pi chek'ãri, anéjeji mi írípema p'aru jĩpari. Mia mǎgí atabëiji Carpo tede Troas p'uurude nipak'ãri. Ichiaba anéjeji mi libro jõmaweda, chi ne-animal ede p'ãda paara.

¹⁴ Alejandro, chi ne-inaa metaldee oopari, mimaa ne-inaa k'achia ooji. Tachi Ak'õrepa mǎga k'awa bi mǎik'aapa ichiata k'awa bi sǎga ooi iru ome, ma k'achia ooda pari. ¹⁵ K'ĩrak'aupai jǎgí eperã ome. Jǎgipa apidaamaa ũripiamaa bi tachia jarateepata pedee.

¹⁶ Naapiara mi ateedak'ãri Romadepema poro waibiarã k'ĩrapite p'anaumerã mi imiateedap'edaa, eperã apidaapa mi k'õp'ãyada-e paji k'aripadait'ee. Jõma mi k'õp'ãyoorã nama p'anadap'edaarãpa mi ituaba atabaibëijida. Taawa Tachi Ak'õrepa miapi-e pai, ãchia oodap'edaa pari. ¹⁷ Æchia mi mǎgá atabëijida mǎda, Tachi Waibia Jesucristopa mi k'aripa baji. Mimaa jarapiji jõmaweda ichia ooda eperãarã k'aripait'ee, arii p'anadap'edaa ijãadak'aa beerã jõmaarãpa Tachi Ak'õrepa jara pëida pia k'awaadamerã. Mǎgá ma ewate Ak'õrepa mi chok'ai uchiapiji ãchi juadeepa. León it'aideepa eperã chok'ai uchiak'ajik'a, mǎga pik'a mi uchiaji. ¹⁸ Wãara, Tachi Waibia mi uchiapiit'ee jõmaweda k'achia beerã juadeepa mǎik'aapa mi jaure jãait'ee, iru truadee wãru misa. ¡Jesucristo, chi Tachi Ak'õre k'ĩra wãree unupipari, ichita bapari! ¡Amén!

Awaraarãmaa salude pëida

¹⁹ Mia salude pëiru Priscilamaa Áquila ome. Ichiaba Onesiforodeerãmaa salude pëiru. ²⁰ Mi nama che wãde awaraa k'õp'ãyoorã ome, Erasto beeji Corinto p'uurude. Jõdee mia Trófimo bëiji Mileto p'uurude, iru k'ayaa bada perã. ²¹ K'inia bi pi chemerã, p'usa t'ojara pai naaweda.

Ichiaba salude pëiruta Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, jõmaweda tachi ãpemaarã Cristo k'aurepa ome.

²² Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa pi k'aripamerã mǎik'aapa parã jõmaweda pia ak'i bapariimerã.

Mǎgapai paji.

TITO

San Pablopa K'art'a P'ãda Titomaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a Titomaa p'ãji. Titopa Cristode ijãaji Pablopa jarateeda k'aurepa. Maap'eda nipapachi Pablo ome judio-eerã t'ãide. Pablopa iru atabëiji Creta islade mǎpema ijãapataarã k'aripapariimerã. Na k'art'a p'ãji Titopa ma mimia piara oo k'awaamerã.

Salude jarap'eda, naapiara Pablopa jara bi sǎap'eda ichia Tito Cretade bëida: imik'ĩraarã bimerã ijãapataarã ak'ipataarã mimia oodait'ee. Jara bi jarateepinaamerã tauchaa bipi k'inia p'anirãmaa ijãapataarã imik'ĩraarã k'ap'iade (cap. 1). Jara bi sǎga ijãapataarã p'anapataadaipia bi (cap. 2); k'ĩra jĩp'a nipapataadaipia bi ãchi poro waibiarã jua ek'ari mǎik'aapa awaraarã k'ĩrapite (cap. 3.1-11). T'ëepai jara bi Titopa ichi k'ĩrachuunamerã Nicópolis p'uurude (cap. 3.12-15).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo mimiapari Tachi Ak'õre-it'ee. Jesucristopa mi pëiji ichi ũraa jarateede, Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarã irude ijãadamerã mǎik'aapa iru wǎarata jara pëida k'awaadap'eda, chok'ek'ee p'anadamerã. ² Ma awara ichideerãpa k'awaadait'ee piudak'ãri, ichita it'ari p'ananadait'ee ichideerã perã. Tachi Ak'õrepa mǎga jaraji na p'ek'au eujã bai naaweda. Wǎarapi; seewa jarak'aa. ³ Tachi Ak'õreta Tachi K'aripapari. Irua k'inia bak'ãri, ma ũraa k'awapiji eperãarãmaa. Ichiaba mi jirit'eraji mǎgĩ jarateenamerã.

⁴ Tito, na k'art'a pĩmaa p'ãru. Pi k'inia iru bi michi warrak'a, Cristode wǎara ijãapari perã mik'a. It'aa iidipari Tachi Ak'õrepa mǎik'aapa Tachi K'aripapari Jesucristopa pi pia ak'i p'anadamerã. Mǎgã pi k'ãiwee bapariit'ee.

Pablopa Titomaa mimia teeda

⁵ Pi Creta islade atabëiji, ne-inaa mia jõma oo-e pada oomerã. Mia naaweda jaradak'a, jirit'eraipia bi imik'ĩraarã p'uuru bee chaa ijãapataarã ak'ipataadamerã. ⁶ Ijãapataarã ak'ipari t'ãri pia baipia bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Ichiaba k'achia wëe baipia bi eperãarã k'ĩrapite. Wëra abapai iru baipia bi. Chi warrarã Cristode chok'ek'ee ijãadaipia bi. Ichiaba t'ãri pia p'anadaipia bi, awaraarãpa jaranaadamerã ãra k'achia-idaa p'ani, maa-e pirã k'ĩri k'isua p'ani. ⁷ Ichia Tachi Ak'õredeerã ak'ipariit'ee. Maperã jirit'eraipia bi eperã k'ĩra jĩp'a, k'achia wëe apemaarã k'ĩrapite. K'ĩri k'isua baik'araa bi; k'ĩrauyaa; toyaa; chõoyaa; chĩara k'ũrayaa p'arat'a jitait'ee. ⁸ Ma k'ãyaara awaraarã auteebaipia bi, ichi temaa chedak'ãri. Ichiaba ne-inaa pia o-ia oopia bi; k'ĩsia k'awaa baipia bi ne-inaa ooit'ee; t'ãri pia awaraarã ome; pia bapari Tachi Ak'õre k'ĩrapite; pia k'ĩsiapari ne-inaa ooi naaweda. ⁹ Ichita Ak'õre ũraade ijãaipia bi tachia jarateedap'edaak'a, ma ũraa wǎara perã. Ma ũraa k'ãyaara Tachi Ak'õrepa ũraa awara bik'aa. Mǎga ijãak'ãri, k'aripait'ee ijãapataarãpa oodamerã Tachi Ak'õre ũraa chiwidi k'awa beerãpa jarateedap'edaak'a. Ma awara ma ũraa ũridaamaa beerãmaa k'awapii ãrapa k'achia oopata.

Pablopa jarada seewa jarateepataarãde

¹⁰ Mia mǎga jara bi, mǎgee ũridaamaa p'anirã chok'ara paraa perã parã t'ãide. Seewa ãchi k'ĩsiadeepa pariatua jarateepata mǎik'aapa eperãarã k'ũrapata. Mǎgĩrãpa jarateepata Cristo eere p'anirãpa at'ãri oodaipia bi Moisés eere p'anirãpa oopatak'a; tauchaa bipidaipia bi imik'ĩraarã k'ap'iade.

¹¹ Tito, mǎirãmaa jarateepinãaji. ãchia jarateedaik'araa bi, ma k'aurepa

imik'ĩraarã, wëraarã, ãchi warrarã paara k'ũrapata perã. Mãgeerãpa k'ĩra nejasia wëe seewa jarateepata p'arat'a atadait'ee ãchi-it'ee.

¹² Chonaarãweda Creta isladepema k'ĩsia k'awaapari, ãchi auk'aapa mãgaji: “iCreta pidaarã, seewa-idaa beerã, k'oo-idaa beerã, waibia nek'oyaa beerã! Parã jômaweda t'ãri k'achia-idaa p'anapata ne-animalaarã k'achiarãk'a.”

¹³ Ma eperã k'ĩsia k'awaaparipa jaradak'a, mãga p'ani ma seewa jarateepataarã. Maperã ãchi mãik'aapa chi seewa ũri k'inia p'anirã paara itriak'óoji jĩp'a ijãadamerã. ¹⁴ Mãgá waa ijãada-e pait'ee chonaarãwedapema judiorãpa seewa nepiridap'edaa ãchi k'ĩsiadoopa. Ichiaba waa ooda-e pait'ee Jesucristo ũraa wãara ũridaamaa p'anirãpa jara p'anik'a.

¹⁵ Cristo k'aurepa p'ek'au k'achia wëe p'anadak'ãri, ne-inaa jômaweda pia bi tachi-it'ee; chik'o k'odait'ee mãik'aapa it'abarreepema net'aa. Jōdee jãgee p'ek'au k'achia oopataarã-it'ee mãik'aapa Cristo ũraade ijãadak'aa beerã-it'ee, maarepida ne-inaa pia wë-e. ãchi-it'ee jômaweda k'achia bi. ãchi k'ĩsia paara k'achia bi, Ak'õrepa k'inia bik'a k'ĩsiadak'aa perã. ¹⁶ “Taipa Tachi Ak'õrede ijãa p'anida” apata. Mamida seewata mãga jarapata. Tachia ãchia oopata unudak'ãri, k'awapata ãchia t'ãripa ijãadak'aa. T'ãri k'achia-idaa p'anadairã, Tachi Ak'õre k'ĩrau bi ãchi ome. Oodak'aa irua oopi k'inia bik'a. Mãgeerãpa ne-inaa pia apida p'oyaa oodak'aa.

2

Sãga ijãapataarã p'anapataadaipia bi

¹ Pi jōdee, jarateepia bi jĩp'a uchiamerã Jesucristo ũraa Pia jara bik'a. ² ũrãaji ijãapataarã chonaarãmaa: ne-inaa oodai naaweda pia k'ĩsiadaipia bi p'ek'au k'achiade baainadamerã; k'ĩra jĩp'a p'anadaipia bi apemaarã k'ĩrapite, pia k'ĩsiadamerã ãchide; ne-inaa pariatua oodaik'araa bi; wãara Cristode ijãadaipia bi; awaraarã wãara k'inia iru p'anadaipia bi Tachi Ak'õrepa k'inia iru bik'a; chupiria jōni jida, Cristode ijãadaipia bi.

³ Mãga pik'a chõtrãarãmaa ũrãaji: Tachi Ak'õre ome ewari chaa chok'ek'ee p'anadaipia bi; chĩara ãpĩte ik'achia pedeedaik'araa bi; it'uapa piudaik'araa bi. ãchi mãgá pia p'anadaipia bi apemaarã wëraarã ne-inaa pia oo k'awaa wãdamerã. ⁴ Mãgá ijãapataarã chõtrãarãpa awëraarãmaa jarateedai ãchi k'ima mãik'aapa ãchi warrarã k'inia iru p'anapataadamerã. ⁵ Ma awëraarãpa ne-inaa pariatua oodaik'araa bi; ãchi imik'ĩra k'ãyaara awaraa imik'ĩra ome t'ĩudaik'araa bi; k'achia oodait'ee k'ĩsiadaik'araa bi; t'ãri pia mimiadaipia bi ãchi te pidaarã ak'idait'ee; ãchi imik'ĩra jua ek'ari chok'ek'ee p'anadaipia bi. Mãgá p'anaruta pirã, ijãadak'aa beerãpa k'achia pedeeda-e pait'ee Tachi Ak'õre ũraade ãra k'aurepa.

⁶ Auk'a ũrãaji k'ũtrãarã chok'ek'ee p'anadamerã mãik'aapa ne-inaa pariatua oonaadamerã. ⁷ Tito, pi ichiaba nejōmaade ichita ne-inaa pia oopia bi. Mãgá ãramaa ak'ipiit'ee sãga p'anapataadaipia bi. ãramaa Tachi Ak'õre ũraa jarateek'ãri, k'ĩra jĩp'a jarateepia bi ãra pipiara p'anapataadamerã mãik'aapa Jesucristo k'inia iru p'anadamerã. Jarateek'araa bi pi waibia pait'ee ãra k'ĩrapite. ⁸ Pia jarateeru ichita wãara baipia bi. Mãgá jarateeru pirã, apidaapa jarada-e pai pia pariatua jarateepari. Ma k'ãyaara, pia jaratee bi ũridaamaa beerã k'ĩra nejasia p'anadai k'awaadak'ãri pia ichita oopari pia ũraa bik'a. Ne-inaa k'achia maarepida unuda-e pai tachi ãpĩte jaradait'ee.

⁹ ũrãaji esclavoorã ijãa p'anirãmaa: ãchi chipariirã jua ek'ari chok'ek'ee p'aneadaipia bi; ne-inaa jōmaata t'ãri pia oodaipia bi chipariirãpa oopi p'anik'a; pedee k'achia p'anaudaik'araa bi mimiade chok'a pëidak'ãri.

10 Chipariirā net'aa maarepida chiadaik'araa bi. Ma k'āyaara ak'ipidaipia bi ichita oodait'ee chipariirāpa k'inia p'anik'a, seewa jarada-ee. Māgá ewari chaa chok'ek'ee p'anaruta pirā, chipariirā awaraarā ome Tachi Ak'ōre Ūraa pi-ia k'īsiadai māik'aapa iru ode t'īu k'iniadai tachi ome, tok'arradee atuapia-maapa.

Sāap'eda k'īra jīp'a p'anadaipia bi

11 Tachi Ak'ōrepa ak'ipiji eperāarā jōmaweda k'inia iru bi māik'aapa k'inia bi o k'achiade atuanaadamerā. 12 Tachia iru ūraade jara bik'a oodak'āri, oo amaadait'ee ijāadak'aa beerāpa ne-inaa k'achia k'īra t'ādoo oopata. Māgá jīp'a ijāadak'āri, pia k'īsia k'awaa wāpata māik'aapa k'īra jīp'a oopata tachia oodaipia bik'a Tachi Ak'ōre k'īrapite. Tachi māga p'anapata pirā na p'ek'au eujāde p'ani misa, pia p'anapataadait'ee iru k'īrapite, ichiaba awaraarā k'īrapite. 13 Māga p'anapataadaipia bi Tachi Ak'ōre Waibia waya cheru misa. Tachi K'aripapari Jesucristo unu k'iniapa ewari chaa iru nipata. Iru k'īra wāree unudak'āri, t'āri o-īa ak'itrua para nībeeit'ee. 14 Ichi ita-aria peepiji tachi pari. Māgá tachi k'aripa ataji p'ek'au k'achia jua ek'ariipa. Māgá piuk'āri, tachia k'achia oopatap'edaa jōmaweda wēpapiji ichideerā p'aneedamerā. Maperā t'āriipa ichi-it'ee ne-inaa pia k'īra t'ādoo oo k'inia p'ani.

15 Māpai Tito, māgee ūraa mia jarada pia jaratēji Creta isladepema ijāapataarāmaa. T'āri pia ūrāaji, jōmaweda pia jara bik'a oodamerā. Ūri k'iniada-ee p'ani pirā, k'awapiji āchia ne-inaa k'achia oo p'ani. Tachi Ak'ōrepa pi jirit'eraji āra ak'ipariimerā. Maperā māgá pedeeipia bi. Pi yiaara iru p'anadaik'araa bi.

3

Sāga Cristode ijāapataarā ijāadak'arā awara p'anapataadaipia bi

1 K'irāpapiji jāpema ijāapataarāmaa āra ichiaba p'anapata Creta isladepema poro waibiarā jua ek'ari. Maperā oodaipia bi māgá poroorāpa oopi p'anik'a. Ichita oo k'inia p'anadaipia bi ne-inaa pia awaraarā k'aripadait'ee. 2 Jarāji chīara āpīte k'achia pedeenadamerā māik'aapa aupedeenadamerā awaraarā ome. Ma k'āyaara t'āri pia p'anadaipia bi māik'aapa pedee pia pedeedaipia bi jōmaarā ome. ¡Mamīda, audua p'anadaik'araa bi!

3 Naaweda tachia Cristo k'awada-e p'anadak'āri, k'achia p'anapachida. Oodaamaa p'anapachida Tachi Ak'ōrepa jara pēidak'a. Atua p'anajida, seewa jara p'anipa tachi itu k'ūra p'anadap'edaa perā. Esclavoorāk'a p'anapachida, tachia oo k'iniata ne-inaa k'achia k'īra t'ādoo oo nipapatap'edaa perā. T'āri k'achia-idaa p'anapachida. Awaraarā unuamaa iru p'anapachida, ne-inaa iru p'anadap'edaa k'aurepa. Chik'īra unuamaa p'anapachida. 4 Māgá p'anapachida mīda, Tachi Ak'ōre, Tachi K'aripapariipa ichi warra tachimaa pēiji, tachi chupiria k'awaada perā. Peepiji tachi p'ek'au k'achia wēe p'aneedamerā. Māgá k'awaapiji ichia tachi k'inia iru bi. 5 Ichiata tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerā. Māga oo-e paji tachia ne-inaa t'āri pia oopata perā. ¡Māga-e! Tachi k'aripaji tachi chupiria k'awaada perā. Tachia p'ek'au k'achia oopatap'edaa wēpapiji māik'aapa ichi Jaure ba chepiji tachi k'ap'īade. Tachi piu pik'a p'anajida mīda p'ek'au k'achia k'aurepa, irua waya chok'ai p'anapiji ichi Jaurepa. Māga oop'eda, tachi p'aneepachida warra chai ewaa t'odak'a māik'aapa paniade k'uipidak'a. 6 Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure ba chepik'āri tachimaa, pania waibia pik'a weeji tachi k'ap'ia īri. Māga ooji Jesucristopa tachi o k'achiadeepa k'aripa atak'āri. 7 Írá Tachi Ak'ōrepa jarai: “Mī Warra piuda k'aurepa parā p'ek'au k'achia wēe p'ani mī k'īrapite.”

Tachi Ak'õrepa mǎga ooji t'ãri pia bapari perǎ. Tachia ne-inaa pia p'oyaa oodak'aa irua tachi chupiria k'awaamerǎ. Ma awara eperǎ piuda net'aa ome beeruk'a, mǎga pik'a tachi, Tachi Ak'õre warrarǎ p'aneeruta Cristo k'aurepa. Mapa k'awapata piudak'ãri, wãara it'aa wãdait'ee.

Titomaa ũraada

⁸ Mia et'ewa p'ãda wãarapi. Maperǎ mǎgí ũraa ip'ii jarateepia bi ijãapataarãmaa, mǎga ũridak'ãri, ne-inaa pia k'ĩra t'ãdoo oo p'anadamerǎ. Mǎga oodak'ãri, eperǎarǎ jõmaweda k'aripadait'ee, Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. ⁹ Mamĩda Tito, pariatua aupedeeyaa baik'araa bi audua beerǎ ome ãchi chonaarãwedapema ëreerǎ k'ap'ia. Ichiaba t'ĩuk'araa bi nepira jiri p'anĩrǎ ome, ãchi aupedeeyaa p'anadak'ãri Moisepa p'ãda jara k'inia bi k'ap'ia. K'ĩrak'aupai t'ĩu mǎgee ijaraapataarǎ ome. Mǎgee ne-inaa ooruta pirǎ, maarepida k'aripada-e. ¹⁰ Eperǎpa ijãapataarãmaa k'ĩraupik'ãri, tachi ijãapataarǎ awara-awaraadaipata. Mǎgee eperǎ parǎ t'ãide paraa pirǎ, k'ĩra jĩp'a ũrãaji mǎgí k'achia oo amaamerǎ. Ūri k'inia-e bi pirǎ, waya ũrãaji. Mǎga ũraap'eda, at'ãri ũriamaa bi pirǎ, ijãapataarǎ t'ãide waa t'ĩupinãati. ¹¹ Mǎgee eperǎarǎ ne-inaa k'achia oomaa p'ani, ijãa amaadaruta perǎ Tachi Ak'õrepa wãarata jara pẽida. Jõmaarǎpa k'awapata ãchi k'achia uchiadait'ee Ak'õre k'ĩrapite, ũridaamaa p'anapata perǎ.

Pablopa na k'art'ade t'ẽepai p'ãda

¹² Tito, mia Artemas maa-e pirǎ Tíquico pĩmaa pẽit'ee. Jãma panak'ãri, p'oyaa bi pirǎ, isapai wãji Nicópolis p'uurudee mi k'ĩrachuude. Mi jãma banait'ee p'usa t'ojara bi misa. ¹³ Abogado t'ĩjarapata Zenas, Apolo ome jãmãik'aapa uchiadak'ãri, k'aripãji nejõmaade pia wãdamerǎ ãchi ode. ¹⁴ Mǎgá tachi ipemaarǎ jãma p'anĩrǎpa ip'ii pia oodaipia bi awaraarǎ k'aripadait'ee mãik'aapa chupiria chedeerǎ k'aripadait'ee chik'o, p'aru iru p'anadamerǎ. Mǎga oodaipia bi pariatua p'anapataadai k'ãyaara, apida k'aripada-ee.

Pablopa awaraarǎ ome salude pẽida

¹⁵ Jõmaweda ijãapataarǎ nama mi ome p'anĩrǎpa pĩmaa salude pẽiruta. Taipa ichiaba salude tee pẽiruta tai k'õp'ãyoorǎ Cristo k'aurepa k'iniarãmaa. Mia it'aa iidi bi Ak'õremaa irua parǎ jõma pia ak'i bapariimerǎ.

Mãgapai paji.

FILEMÓN

San Pablopa K'art'a P'ãda Filemonmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. Carcelde baji na k'art'a p'ãk'ãri. P'ãji Colosas p'uurudepema ijãapari t'ijarapatap'edaa Filemonmaa. Chupiria iidi bi Filemonpa ichi esclavo t'ãri pia auteebaimerã, ai naaweda iru juadeepa uchiaji mïda. Mãgí esclavo, t'ijarapatap'edaa Onésimo, Cristode ijãa beeji Pablopa jarateeda k'aurepa carcelde bak'ãri.

Salude teep'eda, naapiara Pablopa gracias jara bi Tachi Ak'õremaa, k'awada perã Filemón Cristode wãara ijãapari perã mãik'aapa bapari perã irua k'inia bik'a (vs. 1-7). Jara bi Filemón esclavo bada pia bapata Cristode ijãadak'ãriipa mãik'aapa chupiria iidi bi Filemonpa ichi esclavo t'ãri pia auteebaimerã iru pëik'ãri (vs. 8-22). T'ëepai salude pëi bi chi k'öp'ãyoorã carcelde p'anirã pari (vs. 23-25).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo carcelde bi mia oopari perã Jesucristopa oopi bik'a. Mi tachi ñpema Cristo k'aurepa Timoteo ome na k'art'a p'ã pëiruta Filemonmaa. Filemón, pi k'inia iru p'anipi, auk'a Cristode ijãapari perã mãik'aapa auk'a iru-it'ee mimiapari perã. ² Ichiaba na k'art'a p'ã pëiruta tachi ñpewëra Apiamaa mãik'aapa tachi ñpema Arquipomaa. Ijãadak'aa beerãpa nepira jiri p'aní mïda iru ome, taik'a iru choopari Cristode ijãa bairã mãik'aapa oomaa bairã Cristopa oopi bik'a. Ichiaba p'ã pëiruta jõmaweda ijãapataarã pi tede it'aa t'í chepataarãmaa. ³ It'aa iidipata Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgá k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Filemonpa awaraa ijãapataarã k'inia iru bapari

⁴ Filemón, mia it'aa t'ík'ãri pi pari, ichita gracias jarapari mi it'aripema Ak'õremaa. ⁵ Ûridoo pi wãara ijãapari Tachi Waibia Jesude mãik'aapa iru k'inia iru bapari. Ichiaba ùridoo pia jõma ijãapataarã k'inia iru bapari. ⁶ Pi mãgá chik'inia bapari perã tachi ijãapataarã ome, mia it'aa iidipari Tachi Ak'õrepa pïmaa k'awapimerã ne-inaa pia jõma tachi Cristodeerãpa oodai irua k'aripak'ãri. ⁷ Mi ñpema Cristo k'aurepa, mi o-ïa bi pia awaraarã mãgá k'inia iru bapari perã. Mãga oo bïpa pia mi t'ãri mãik'aapa awaraa Cristodeerã t'ãri o-ïapipari.

Pablopa chupiria iidida Filemón esclavo Onésimo pari

⁸ Pi mãga bapari perã, mia ne-inaa iidi k'inia bi pia mi-it'ee oomerã. Pia nãga oopïa bi, ne-inaa pia bairã. Ma awara Cristopa mi jirit'erada perã, mia waawee-ee na iidiru oopii pïmaa. ⁹ Mamïda k'awa bairã pia jõma ijãapataarã k'inia iru bapari, mia pïmaa chupiria iidit'ee. Taawa pia ùrii mia iidiru, mi chonaa bairã mãik'aapa na carcelde bairã Jesucristopa oopi bik'a oopari k'aurepa. ¹⁰ K'inia bi pia auteebaimerã eperã nama bi mi ome. Iru michi warrak'a bi, mi k'aurepa iru Cristode ijãada perã mi nama carcelde bi misa. Na eperã pi esclavo iru bada, Onésimo.

¹¹ Mia k'awa bi naaweda irua pi k'aripa-e paji. Mamïda írá mãga-e bi. Írá audú chok'ek'ee bapari mi ome. Mia k'awa bi auk'a bait'ee pi ome. ¹² Mia iru pïmaa pëiru. Iru audupai k'inia iru bi. Mapa k'inia bi pia iru auteebaimerã mi auteebaik'ajik'a. ¹³ Mia k'inia bak'aji iru mi ome beemerã, mi nama carcelde bi misa, Jesupa ooda jarateeda k'aurepa. Mãgá irua mi k'aripak'aji pi pari.

14 Mamída mǎga oo-e paji, pia jara-e pada perǎ iru nama baipia bi mi ome. Mia k'inia-e pia iru auteebaimerǎ mia mǎga oopiru perǎ. Pia mi mǎgá k'aripa k'inia bi pirǎ, k'aripaipia bi pichi k'iradoopa.

15 K'ísiaji nǎgide. Onésimo mak'iaara taarǎ-e baji pi ik'aawaapa uchiada. ¿Tachi Ak'õrepa iru mǎgá wǎpiji-ek'ǎ aji, Cristode ijǎap'eda, írá pi ome ichita bapariimerǎ? 16 Ma awara írá iru auteebairu pirǎ, iru pipiara bai esclavo k'ǎyaara. Pi ípema pia bait'ee auk'a Cristode ijǎa bairǎ. Mia iru k'inia iru bi. Mamída pia iru audupiara k'inia iru baipia bi, iru chok'ek'ee bairǎ mǎik'aapa iru pi ípema Cristo k'aurepa perǎ.

17 Mǎpai pia mi iru bi pirǎ pichi k'õp'ǎyo piak'a, Onésimo auteebáiji mi auteebaik'ajik'a. 18 Irua pimaa ne-inaa k'achia ooji pirǎ maa-e pirǎ pi net'aa chiaji pirǎ, jara péiji. Mia p'aait'ee. 19 Mi, Pabloa nǎgí p'ǎru michi juapa: miata p'aait'ee. Mamída mia pimaa nǎga k'irǎpapi k'inia bi. Onésimo pi ome tewe iru bai k'ǎyaara, pia tewe waibiara iru bi mi ome, mi k'aurepa pia Cristode ijǎada perǎ. 20 Maperǎ ípema, írá mia k'inia bi pia jõdee mi k'aripamerǎ, Tachi Waibiapa pimaa oopi k'inia bik'a. Chupiria k'awáaji mǎik'aapa Onésimo auteebáiji. Mǎgá pia mi t'ǎri o-íapiit'ee.

21 Mia ijǎa bi pia ooit'ee mia iidi bik'a. Mapa na k'art'a pimaa p'ǎmaa bi. Wǎara mia k'ísia bi pia waapiara ooit'ee mia iidida k'ǎyaara. 22 Mǎga oo bi misa, cuarto awara bíji mi-it'ee, mi jǎma panak'ǎri. Mia mǎga jara bi ijǎa bairǎ parǎ it'aa t'ípata k'aurepa Tachi Ak'õrepa mi uchiapiit'ee na carceldeepa mǎik'aapa waya péiit'ee parǎmaa.

Awaraarǎpa salude tee pëidap'edaa

23 Tachi k'õp'ǎyo Epafra ichiaba nama carcelde bi mi ome, Jesucristopa oopi bik'a oopari perǎ. Irua pimaa salude tee pëiru. 24 Marcos, Aristarco, Demas mǎik'aapa Lucapa salude tee pëiruta. ǎra mi ome auk'a mimiapata Cristo-it'ee.

25 Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parǎ jõmaweda pia ak'i bapari-imerǎ.

Mǎgapai paji.

HEBREOS

K'art'a P'ãda Hebreo Pedee Pedeeapataarãmaa

K'awada-e p'ani k'aipa nãgí k'art'a p'ãji. Tachi Ak'õre Ūraa p'ãda pia es-tudia beerã ũk'uruurãpa k'ĩsia p'ani Pablopa p'ãda; awaraarãpa k'ĩsia p'ani Bernabepa p'ãda; awaraarãpa Apolopa p'ãda. Mamĩda jõmaarãpa k'ĩsia p'ani nãgí ũraa p'ãji judiorã Cristode ijãadap'edaarã-it'ee. Jõmaweda judiorãpa hebreo pedee pedeeapataadap'edaa perã, nãgí p'ãda t'ĩ bijida Hebreos. Nãgí ũraa p'ãji ũk'uru judiorã Cristode ijãapataarãpa ijãa amaadait'ee k'ĩsia p'anadap'edaa perã, jĩp'a naawedapemak'a ijãapataadait'ee chonaarãwedapema Moisepa p'ãdade. Chi na ũraa p'ãdapa jara bi mãga oonaadamerã, Jesucristo jõmaarã k'ãyaara waibiara bairã.

Naapiara k'irãpapi bi k'aita Jesucristo; chi Tachi Ak'õre k'ĩra wãree unupida (cap. 1.1-3). Jara bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite Cristo waibiara bi angeleerã jõmaarã k'ãyaara (caps. 1.4–2.18) mãik'aapa Moisés k'ãyaara (cap. 3.1-6). Ūraa bi k'ĩri k'isua p'ananaadamerã ãchi chonaarãk'a; ma k'ãyaara k'ãiwee p'anapataadamerã Cristode ijãa p'anide (caps. 3.7–4.13). Jara bi Jesús tachi ijãapataarã it'aripema P'aareerã Poro Waibia (caps. 4.14–5.10) mãik'aapa ũraa bi Cristode ijãa amaanaadamerã, ma k'aurepa atuadai perã (caps. 5.11–6.12). K'irãpapi bi Tachi Ak'õrepa Cristode ijãapataarã pia ak'ipari (cap. 6.13-20). Jara bi Jesús chonaarãwedapema p'aare poro waibia Melquisedec jĩak'a (cap. 7) mãik'aapa iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa ũraa chiwidi eperãarãmaa jara pëida awara bi, chonaarãwedapema ũraa p'ãda k'ãyaara (cap. 8). Jara bi it'aripema Ak'õre Waibia tede mãik'aapa jara bi Cristopa waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wëpapiit'ee (caps. 9.1–10.18). Jara bi Cristode ijãapataarãpa p'ek'au k'achia oo amaadaipia bi mãik'aapa iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õre k'ait'a wãdaipia bi it'aa t'ĩ p'anide (cap. 10.19-39). K'irãpapi bi Tachi Ak'õrepa chonaarãwedapema ijãapataarã pia ak'ida, irua jaradade ijãapatap'edaa perã mãik'aapa oopatap'edaa perã irua k'inia bik'a (cap. 11). Jara bi Cristode ijãapataarã jĩp'a ijãapataadamerã ãchi piurutamaa (cap. 12). T'ëepai ũraa k'ĩra t'ãdoo jarap'eda, jara bi ichia k'inia bi Cristopa ãra pia oomerã mãik'aapa k'aripamerã (cap. 13).

Tachi Ak'õrepa ichi Warra it'aideepa jarada

¹ Chonaarãweda Tachi Ak'õre pedeeapachi tachi chonaarãmaa ichi pedee jarapataarã it'aideepa. Mãgĩrãpa jarateepachida Ak'õrepa oopi k'inia bi eperãarãmaa. At'apai jarateepachida; ũraade mãik'aapa k'aride. ² Mamĩda Tachi Ak'õre Warra, Jesucristo chedak'ãriipa na p'ek'au eujãdee, Tachi Ak'õre pedeeapari iru k'ap'ia pari. Ichi Warramaa ne-inaa jõmaweda it'ĩ nĩbi mãik'aapa eujãde nĩbi oopiji. K'ĩsia iru baji ma jõmaweda teeit'ee chi Warramaa ichi-it'ee iru bamerã. ³ Chi Warra chi ak'õre jĩak'a bi. Iru bi jõma chi ak'õre k'ĩra wãree. Iru pedeerupapai ne-inaa jõma iru juade nĩbi. Piup'eda Tachi Ak'õrepa tachia p'ek'au k'achia oopata wëpapiit'ee, it'aa wãji mãik'aapa Tachi Ak'õre juaraare it'ari su-ak'i banaji.

Jesucristo angeleerã k'ãyaara waibiara bi

⁴ Tachi Ak'õrepa ichi angeleerãmaa “chok'apariirã” apari. Mamĩda chi warramaa “Warra” apari. K'awa p'ani eperã warra chi mimiapari k'ãyaara waibiara bi. Mãgã ichiaba Tachi Ak'õre Warra waibiara bi ichi angeleerã k'ãyaara. ⁵ Tachi Ak'õrepa waide jara-e paji ichi angeleerã apidaamaa:

- ‘Mia idi jōmaaraamaa jara bi pi mi Warra.’ (Sal 2.7)
 Ma awara ichi ángel apidaamaa jara-e paji:
 ‘Mi pi ak’õre pait’ee. Jõdee pi mi warra pait’ee.’ (2 S 7.14)
 6 Mamīda chi Warra naapema jōmaara k’āyaara waibiara bairā, iru na p’ek’au eujādee pëik’āri, jaraji ichi angeleerāmaa:
 ‘Bedabáiti mi Warra k’īrapite māk’aapa it’aa t’ítì irumaa.’ (Sal 97.7)
 7 Angeleerā nāga p’anida a bi ichi ũraa p’ādade:
 ‘Irua ichi angeleerā nāuk’a papipari māk’aapa wēpapipari maa-e pirā t’ipitauk’a uruapipari māk’aapa k’īpipari.’ (Sal 104.4)
 8 Mamīda nāga bida a bi chi Warra:
 ‘Tachi Ak’õreda, a bi, pi ichita jōmaara rey bapariit’ee, na p’ek’au eujā jōru pijida. K’achia wēe bapari perā, pia pia ak’i bapari pi jua ek’ari p’anirā.
 9 Ne-inaa pia aupai oo k’inia bapachi. P’ek’au k’achia oomaa bada perā, p’ek’au k’achia wēe bi. Maperā pi Ak’õre, Tachi Ak’õrepa pi jirit’eraji waibiara pamerā pi k’õp’āyoorā k’āyaara. Māga ook’āri, pi o-īapiji.’ (Sal 45.6-7)
 10 Tachi Ak’õrepa chi Warramaa ichiaba mājaji:
 ‘Eperāarā Ak’ipari Waibia, ewaa weda piata pichi juadoopa ooji na p’ek’au eujā māk’aapa pajā. 11 Ma jōmaweda p’aru sorek’a pak’oodaridait’ee māk’aapa jōdaridait’ee. Mamīda pi ichita bapariit’ee, na p’ek’au eujā jōru pijida. 12 Na eujā pari pia eujā māk’aapa pajā chiwidi ooit’ee. Mamīda pi jō-e; ichita bapari perā.’ (Sal 102.25-27)
 13 Tachi Ak’õrepa ichi ángel apidaamaa jara-e paji:
 ‘Pi mi ome auk’a waibia bairā, mi juaraare su-ak’i béjei, mia pi k’īra unuamaa iru p’anapataarā p’oyaa misa.’ (Sal 110.1)
 14 Māga jara-e paji, Tachi Ak’õrepa ichi angeleerā jōmaweda pëipari perā na eujādee eperāarā k’aripade. Āra eperā k’ap’ia wēe p’ani mīda, Tachi Ak’õrepa āra pëipari ichimaa wādait’eerā k’aripadamerā.

2

Jesucristopa jarada ũri k’iniada-e p’anadap’edaarā

- 1 Māgá Cristo waibiara bairā angeleerā k’āyaara, tachia pia k’awadaipia bi Tachi Ak’õrepa jara pëida iru k’ap’ia pari, Ak’õre odeepa uchiada-e pait’ee.
 2 Tachi Ak’õre ũraa jarada Moiseamaa ichi angeleerā it’aideepa wāara paji. Mapa Tachi Ak’õrepa māgí ũraa ũri k’iniada-e p’anadap’edaarā miapiji. 3 Māgá miapiji pirā ichi ũraa ũri k’iniada-e p’anadap’edaarā naaweda, ¿sāgá tachi irumaa wādaima, iru ũraa jara pëida Cristo k’ap’ia pari ũri k’iniada-e p’ani pirā? Tachi Waibia Jesucristota naapiara cheji jarait’ee Tachi Ak’õrepa ũraa chiwidi iru bi irude ijāapataarā-it’ee. T’ēepai ma ũraa ũridap’edaarāpa tachimaa jarateejida. 4 Ma ũraa chiwidi jaratee p’anide Tachi Ak’õrepa āramaa oopipachi ne-inaa eperāarāpa p’oyaa oodak’aa āchi juadoopa māk’aapa Tachi Ak’õre Jaurepa ichia oopi k’inia bik’a āramaa oopipachi.

Jesucristo eperā jīp’aak’a bada

- 5 Tachi Ak’õrepa Jesucristota jirit’eraji jaramerā ma ũraa chiwidi mia jaramaa bi na p’ādade. Maperā ma ũraade ijāa p’anadap’edaarā bi-e paji ichi angeleerā jua ek’ari. 6 Māga k’awa p’ani Tachi Ak’õre ũraa p’ādade jara bairā: ‘Ak’õre, ¿eperā pi-it’ee k’āarema, pia ichi ak’i bapariimerā māk’aapa k’inia iru bapariimerā? 7 Na p’ek’au eujāde bi misa, pia ichi ek’ariara biji pichi

angeleerã k'ãyaara. Mãgá biji mĩda, ichi waibia papiji mãik'aapa k'ĩra wãree papiji pik'a. ⁸ Ne-inaa jõma nĩbi ichi jua ek'ari biji.' (Sal 8.4-6) Mãga ooji mĩda, waide ne-inaa jõma ichi jua ek'ari bi-e. ⁹ Mamĩda Jesús jua ek'ari bi. Tachi Ak'õrepa Jesús ek'ariara biji ichi angeleerã k'ãyaara, taarã-e nide eperã jĩp'aak'a bapariimerã. Eperãarã k'inia iru bairã, Jesús piupiji jõmaarã pari. Mãgá chupiria piuda perã, Tachi Ak'õrepa iru tachi rey waibia papiji mãik'aapa k'ĩra wãree papiji.

¹⁰ Ne-inaa jõma nĩbi Tachi Ak'õre-it'ee. Ichiata pia k'ĩsia iru baji ichi Warra piuda k'aurepa awaraa warrarã chok'ara ichi ome p'anapataadamerã, ichi eujã k'ĩra wãree bide. Mapa chi Warra chupiria piupiji. Cristopa jõma ooji ichi Ak'õrepa oopidak'a, mia nĩbaji mĩda mãga ooit'ee. Mapa ichia wãara Tachi Ak'õre o ak'ipii eperãarãmaa, aide t'ĩudap'eda, it'aa wãdamerã. ¹¹ Ma-it'eeta Tachi Ak'õrepa Jesucristo jirit'eraji, iru k'aurepa eperãarã t'ĩudamerã mãik'aapa Ak'õre ode p'anapataadamerã. Jõma eperãarã Tachi Ak'õre ode p'anãrã chi Warra k'aurepa ichiaba ichi warrarã. Mapa Tachi Ak'õre Warra k'ĩra nejasia-e bi mãgĩrãmaa ãpema ait'ee. ¹² Mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bairã:

'Tachi Ak'õre, mia pi k'awapiit'ee mi ãpemaarãmaa mãik'aapa pimaa it'aa t'ĩit'ee k'ari nĩbide ãra taide.' (Sal 22.22)

¹³ Ichiaba awara ãi jara bi:

'Mia Tachi Ak'õrede ijãait'ee.'

(Is 8.17)

Ichiaba jara bi:

'Mi nama bida aji, pia warrarã mĩmaa teeda ome.'

(Is 8.18)

¹⁴ Mãgĩ warrarã tachik'a p'anadairã, k'awa p'ani Jesucristo auk'a eperã paji. Mãga pa k'inia baji k'awada perã ichi piuda k'aurepa eperãarã irude ijãa p'ani uchiapiit'ee Netuara Poro Waibia jua ek'ariipa. Mãgipa eperãarã peepii awaa bapari. ¹⁵ Mãgĩ jua ek'ari eperãarã esclavoorãk'a p'anapata, piudait'ee waawee p'anadairã. Mamĩda Jesucristopa aweda Netuara Poro Waibia p'oyaada perã piuk'ãri, ichia eperãarã uchiapii mãgĩ jua ek'ariipa waa waaweenaadamerã piut'ee. ¹⁶ Maperãpi tachia k'awa p'ani Jesucristo che-e paji na p'ek'au eujãdee angeleerã k'aripait'ee. Ma k'ãyaara cheji k'aripait'ee Tachi Ak'õrede ijãapataarã Abrahampa ijãadak'a. ¹⁷ Cristo mãgá cheda perã ichi ãpemaarã k'aripade, tachik'a baji na p'ek'au eujãde bak'ãri. Mapa P'aareerã Poro Waibiapa ooparik'a, tachi chupiria k'awaapari mãik'aapa it'aa t'ĩpari tachi pari. Iru piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa wẽpapipari tachia p'ek'au k'achia oopata, ma k'aurepa atuanaadamerã. ¹⁸ Jesucristo tachik'a bada perã, auk'a chupiria nĩbaji Netuara Poro Waibiapa irumaa ne-inaa k'achia oopi chek'ãri. Mapa ichia tachi k'aripai auk'a choodamerã mãik'aapa ne-inaa k'achia oonaadamerã.

3

Jesús Moisés k'ãyaara waibiara bi

¹ ãpemaarã Cristo k'aurepa, Tachi Ak'õrepa tachi awara bida perã ichi ome it'ari p'anapataadamerã, k'ĩsiati Jesucristopa oo bide tachi k'aripait'ee. Tachi Ak'õrepa iru pẽiji jarateemerã iru ũraa chiwidi mãik'aapa P'aareerã Poro Waibiak'a it'aa iidipariimerã tachi pari, irude ijãapata perã. ² Tachi Ak'õrepa Jesucristo pẽiji iru Ak'õrepa oopi bik'a oo k'inia bada perã, Moisepa oo k'inia badak'a, chonaarãweda Ak'õre eperãarã k'aripak'ãri. ³ Mamĩda Jesús Moisés k'ãyaara waibiara bi. K'ĩsiadáma nãgĩde. Eperãarãpa te oopataarã pipiara ak'ipata, mãirãpa te oodap'edaa k'ãyaara. ⁴ Eperãarãpa te chok'ara oodai.

Mamĩda Tachi Ak'õrepata ooji ne-inaa jõma nĩbi. ⁵ Moisés Tachi Ak'õredeerã ak'ipari pia paji, oo k'inia bada perã Ak'õrepa jaradak'a. Eperãarãmaa jara-teepachi Tachi Ak'õrepa t'ẽepai ooit'ee bada. ⁶ Mamĩda Cristo Tachi Ak'õre Warra perã, ichideerã pipiara ak'ipari Ak'õrepa k'inia bik'a. Tachita irudeerã ichiaba, Cristode ijãa amaada-e p'ani pirã mãik'aapa o-ia unu k'inia p'ani pirã ne-inaa pia Tachi Ak'õrepa k'isia iru bi tachi-it'ee.

Tachi Ak'õrepa ichide ijãapataarã k'ãiwee p'anapipari

⁷ Maperã pia ũridaipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi iru ũraa p'ãdade:

'Idi Tachi Ak'õre pedee ũriruta pirã, ⁸ k'ĩri k'isua p'ananáati pãchi chonaarãk'a, ãchi wãyaa wãdak'ãri eujã pania wẽe bide. Tachi Ak'õre jua ek'ari p'ana k'iniada-e paji, ãchia oo k'iniata oo k'inia p'anadap'edaa perã. ⁹ Mapa Ak'õrepa jaraji: "Cuarenta años pãchi chonaarãpa unupachida mia oo bada ãchi k'aripait'ee. Mamĩda at'ãri mia jarada oo k'iniada-e p'anapachida. ¹⁰ Maperãpi mi k'ĩraudachi ma eperãarã ome." Mãpai jaraji: "Na eperãarãpa ãchia oo k'iniata oopata. Oodak'aa mia oopi bik'a, mi o k'awada-e p'anadairã." ¹¹ Mãpai mi k'ĩrau bada perã ãchi ome, juraaji: "Wãda-eda aji, mia k'ãiwee p'anapiit'eeda ada eujãdee." ' (Sal 95.7-11)

¹² Írá ìpemaarã, mãga bada perã tachi chonaarã ome, Tachi Ak'õre ichita bapari odeepa uchianaadamerã, t'ãri k'achia-idaa p'ananáati mãik'aapa k'ĩri k'isua p'ananáati. ¹³ Ma k'ãyaara, chok'ai p'ani misa, ewari chaa chik'aripa p'anapatáati waapiara ijãadait'ee, apida Tachi Ak'õre odeepa uchianaadamerã, p'ek'au k'achia oo k'iniapa. ¹⁴ Tachi Ak'õrede ijãadaipia bi tachi piurutamaa. Mãga ooruta pirã, unudaít'ee irua ne-inaa pia k'isia iru bi tachi-it'ee, Cristo tachi ome bapari perã.

¹⁵ Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bi:

'Idi Tachi Ak'õre pedee ũriruta pirã, k'ĩri k'isua p'ananáati pãchi chonaarãk'a, ãchi wãyaa wãdak'ãri eujã pania wẽe bide. Tachi Ak'õre jua ek'ari p'ana k'iniada-e paji, ãchia oo k'iniata oo k'inia p'anadap'edaa perã.' (Sal 95.7-8)

¹⁶ Maperã k'ĩsiadáma tachi chonaarãde. Moisés ãchi poro waibia paji Egiptodeepa uchiadak'ãri. Maapai Tachi Ak'õrepa ãchimaã jìp'a pedeeji ichi it'aideepa. Mamĩda irua jaradak'a oo k'iniada-e paji. ¹⁷ Maperãpi piuk'oodachida ma eujã pania wẽe bide, wãdai naaweda ma eujãdee Tachi Ak'õrepa p'anapiit'ee padamãi. Cuarenta años ãchia oo k'iniata oo p'anipa Tachi Ak'õre k'ĩraupijida. ¹⁸ Mapa irua nãga jaraji: 'Írá parã wãda-eda aji, mia k'ãiwee p'anapiit'eeda ada eujãdee.' (Nm 14.22, 30, 35)

¹⁹ Ma chonaarã wãda-e paji ma eujãdee, Tachi Ak'õrepa jarada ijãada-e pada perã.

4

¹ At'ãri Tachi Ak'õrepa tachi k'ãiwee p'anapi k'inia bi. Maperã pia p'anapataadáma irua k'inia bik'a, apidaamaa irua jaranaamerã: "Mia k'ãiwee bapi-e." ² Mia mãga jara bi Tachi Ak'õrepa tachimaã ichiaba jara pẽida perã ichia ooda eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Mãga ijãadak'ãri, k'ãiwee p'anapataadait'ee. Ichia chonaarãmaa jara pẽidak'a, mãgã ichiaba tachimaã jara pẽiji. Mamĩda ãchi-it'ee pia uchiae-e paji, k'ĩripapai ũridap'edaa perã, t'ãride ijãada-ee. ³ Tachia ãchik'a oodaik'araa bi. Ijãada-e p'ani pirã, Tachi Ak'õrepa tachi jida k'ãiwee p'anapi-e. Mãga k'awa p'ani iru ũraa p'ãdade jara bairã:

‘K’irau bada perã ächi ome, juraaji: “Wãda-eda aji, mia k’ãiwee p’anapiit’eeda ada eujãdee.”’ (Sal 95.11)

K’awa p’ani na p’ek’au eujã ooi naaweda Tachi Ak’õrepa k’ïsia iru baji tachi k’ãiwee p’anapiit’ee ichi ome. ⁴ Ma awara k’awa p’ani iru k’ãiwee bapari, awara äi iru ùraa p’ädade jara bairã:

‘K’ãima sieteede Tachi Ak’õrepa ichi mimia oo aupak’ãri, ïiji mãik’aapa k’ãiwee beejì.’ (Gn 2.2)

⁵ Mamïda waya ùrítì irua naaweda jarada ichi ùraa p’ädade:

‘Wãda-eda aji, mia k’ãiwee p’anapiit’eeda ada eujãdee.’ (Sal 95.11)

⁶ Mãga jaraji ma naa ùridap’edaarãpa irua jara pëida ijãada-e p’anadap’edaa perã. Mamïda irua at’ãri ichide ijãapataarã k’ãiwee p’anapi k’inia bi. ⁷ Ma-it’ee ewari awara biji. Mãga k’awa p’ani mãgí chonaarã piudap’edaa t’ëepai, Tachi Ak’õrepa jarada perã Rey David it’aideepa:

‘Idi Tachi Ak’õre pedee ùriruta pirã, k’ïri k’isua p’ananãati.’ (Sal 95.7-8)

⁸ Josuépa mãgí chonaarã k’ãiwee p’anapida paara, ai t’ëepai David it’aideepa Tachi Ak’õrepa “idi” jara-e pak’aji. ⁹ Mãgara irude ijãapataarã idipema ewari ïidai ichiaba, Tachi Ak’õre ïidak’a na p’ek’au eujã oo aupak’ãri. ¹⁰ Tachia oo k’iniata oopata oo amaadak’ãri oo k’inia p’anadairã Tachi Ak’õrepa oopi bik’a, wãara iruk’a ïidait’ee mãik’aapa k’ãiwee p’anapataadait’ee. ¹¹ Maperã jiridaipia bi iruk’a ïidait’ee. K’ïri k’isua p’anadaik’araa bi tachi chonaarãk’a.

¹² Iru ùraa ùridaipia bi Tachi Ak’õre Ùraa chok’ai pik’a bairã. Ma k’aurepa eperãarã ichita p’anapataadai. Ma awara iru ùraa waibiara bi awaraa ùraa k’ãyaara, irua jara bik’a mãgá p’asapari perã. Espada k’ïraichaa weda p’ewedee bik’a, mãga pik’a iru ùraa ichiaba p’ewedee pik’a bi, ma ùraa tachi t’ãride t’ïupari perã. K’awapipari tachia k’ïsia bi mãik’aapa oo k’inia bi, pia wa k’achia. ¹³ Ne-inaa apida wë-e Tachi Ak’õrepa k’awa-e pai. Iru-it’ee ne-inaa jõma ewaraa jëra bi. Ewari cherude tachi jõmaweda p’anadait’ee iru k’ïrapite mãik’aapa irumaa tachia oopatap’edaa jõmaweda jaradait’ee.

Jesús awara bida ijãapataarã P’aareerã Poro Waibia pamerã

¹⁴ Írá mia waya k’irãpapi k’inia bi parãmaa: Tachi Ak’õrepa Jesús awara biji waibia pamerã mãik’aapa it’aa t’ïpariimerã tachi pari. Maperã Tachi Ak’õre Warra Jesús tachi ijãapataarã P’aareerã Poro Waibia. It’ari bapari ichi Ak’õre ome. Mama it’aa t’ïmaa bairã tachi pari, t’ãripa irude ijãadáma.

¹⁵ Nãgí P’aareerã Poro Waibiapa k’awapari tachi t’ãride k’ïsia p’ani, tachik’a na p’ek’au eujãde bapachi perã. Mamïda mãgá bapachi mïda, maarepida p’ek’au k’achia oo-e paji. ¹⁶ Mãgá P’aareerã Poro Waibia iruk’a iru p’anadairã, waaweenaadáma wãdait’ee Tachi Ak’õre Waibia k’ait’aara, tachi it’aa iididak’ãri. Ne-inaa jõma Cristo jua ek’ari nïbi mãik’aapa irua tachi k’aripa k’inia bi. Maperã chupiria iididãma, irua jara bik’a ooda-e pak’ãri. Ichiaba tachi k’ïradoopa irua k’inia bik’a p’oyaa ooda-e pak’ãri, iididãma irua k’aripamerã, tachi k’inia iru bapari perã.

5

¹ P’aareerã poro waibia chaa tachi ome auk’a bi mïda, Tachi Ak’õrepa mãgí eperã awara bïpari, ichimaa it’aa iidipariimerã eperãarã pari. Ma awara irua jitapari ne-inaa eperãarãpa aneepata teedait’ee Tachi Ak’õremaa. Ichiaba ne-animalaarã peek’ãri, irua paapari Tachi Ak’õre-it’ee, eperãarãpa p’ek’au k’achia oopata k’aurepa. ² Mãgí p’aareerã poro waibiapa tachik’a ne-inaa k’achia oopari perã, irua chupiria k’awaai chi ne-inaa k’achia oo p’anãrã, k’awada-e p’anadairã Tachi Ak’õrepa ächimaa oopi k’inia bi. ³ Maperãpi irua

chupiria iidipari, ne-inaa teepari m̄aik'aapa ne-animalaarā peep'eda, paapari Tachi Ak'ōre-it'ee, naapiara ichi k'ap'ia pari, maap'eda apemaarā pari.

⁴ Eperā apida ichi k'iradoopa p'aareerā poro waibia pa-e pai. Tachi Ak'ōrepata m̄agí mimiade b̄ipari, chonaarāweda Aarón b̄idak'a. ⁵ M̄agapi Cristo ome baji ichiaba. Ichi k'iradoopa waibia pa-e paji. Tachi Ak'ōrepata iru bijī tachi ijāapataarā P'aareerā Poro Waibia pamerā. M̄aga k'awa p'ani Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā:

'Mia idi jōmaarāmaa jara bi pi mi Warra.'

(Sal 2.7)

⁶ Ichiaba awara āi jara bi:

'Pi ichita P'aareerā Poro Waibia pait'ee, Melquisedeck'a.'

(Sal 110.4)

⁷ Jesucristo na p'ek'au eujāde bak'āri, at'apai taubade chupiria iidiji Tachi Ak'ōrepa ichi k'aripamerā. K'awaji ichi piut'ee m̄aik'aapa Tachi Ak'ōrepata ichi madeepa uchiapii. Tachi Ak'ōrepa ma chupiria iidida ūriji, Cristopa oo k'inia bada perā chi Ak'ōrepa oopidak'a. ⁸ Tachi Ak'ōre Warra paji m̄ida, mia n̄ibide Tachi Ak'ōrepa k'iniata oo k'awaa wā nipaji. ⁹ Mapa chi Ak'ōrepa oopi k'inia bada oo aupak'āri, Tachi Ak'ōrepa iru bijī tachi o k'achiadeepa k'aripa atamerā. M̄aga bijī irude ijāapataarā Ak'ōre truade ichita p'anapataadamerā iru ome, waa piuda-ee. ¹⁰ Irua m̄agá ooi Tachi Ak'ōrepa iru b̄ida perā tachi ijāapataarā P'aareerā Poro Waibia pamerā Melquisedeck'a.

K'irak'aupai naapiara jarateedap'edaa ijāa amaadai

¹¹ Mia pipiara jaratee k'inia bi sāga Jesucristopa ooda Melquisedeckpa oodak'a. Mam̄ida m̄aga ooru pirā, parāpa pia k'awada-e pai, wāara ūri k'iniada-e p'anadairā. ¹² P̄achita Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepataarā pak'ajida, taarāruta perā Cristode ijāa p'ani! Mam̄ida m̄aga-e. At'āri awaraarāpa parāmaa jarateepata, waide pia k'awada-e p'anadairā Tachi Ak'ōre Ūraa jarateedap'edaa, ewaa irude ijāadak'āri. M̄aga p'ani ma ūraa pipiara k'awa k'iniada-e p'anadairā. ¹³ Ara warra chak'e juto bi chik'o k'o atua b̄ik'a, m̄aga pik'a parāpa ijāa p'ani m̄ida, k'awada-e p'ani chisāgí ne-inaa pia m̄aik'aapa chisāgí ne-inaa k'achia Tachi Ak'ōre k'irapite. ¹⁴ Jōdee Tachi Ak'ōre Ūraa pipiara k'awa p'ani rā k'isia k'awaa p'ani, pia m̄aik'aapa k'achia k'awapata perā.

6

¹ Mapa oodāma Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a m̄aik'aapa iru ūraa pipiara k'awaa wādāma. O-ia p'ananaadāma tachimaa naapiara jarateedap'edaa ome. Nāga jarateejida tachimaa: Eperāarāpa p'ek'au k'achia oo amaadaipia bi, ma k'aurepa Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi bimāi t'īupi-e pait'ee perā. Ijāadaipia bi Tachi Ak'ōrepa Jesucristo p̄eiji eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atamerā, m̄agá āra p'anapataadamerā Ak'ōre truade iru ome, waa piuda-ee. ² Poro choopidaipia bi ak'ipidait'ee āchi Cristodeerā. Ma t'ēpai, tachi naawedape-maarāpa oodap'edaak'a, ijāapataarā poroorāpa jua b̄idaipia bi āra ūri, Tachi Ak'ōrepa āramaa ichi Jaure p̄eimerā. Ichiaba ijāadaipia bi Cristo waya chek'āri, ichide ijāa jai-idaadap'edaarā Tachi Ak'ōrepa chok'ai p'irabaipiit'ee, k'ap'ia chiwidi p'anapataadamerā, waa piuda-ee. Jōdee Ak'ōre ewari waibia ewate jai-idaadap'edaarā Cristode ijāada-ee, ichimāiipa p̄eiiit'ee awara āyaa, chupiria p'anapataadamerā, waa piuda-ee.

³ M̄aga paji ma naapiara jarateedap'edaa. Mam̄ida ma ūraa k'āyaara waa k'awaadai, Tachi Ak'ōrepa tachi k'ariparu pirā.

⁴ Mia m̄aga jara bi eperāarāpa Cristode ijāa amaadap'eda, waya p'oyaa ijāada-e perā. M̄agirāmaa Tachi Ak'ōrepa k'awaapiji Cristopa ooda āchi-it'ee. Maap'eda āchia ijāajida iru piuji āchi k'aripait'ee it'aa wādamerā. M̄aga

ijãadap'eda, Tachi Ak'õre Jaure ba cheji ãchi ome, Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi ãchima pia k'awaadamerã. ⁵ Ichiaba k'awaajida Tachi Ak'õrepa jarak'ãri ichia ne-inaa pia ooit'ee, mãga oopari. Unujida Tachi Ak'õrepa ne-inaa ooda eperãarãpa p'oyaa oodak'aa, tau p'ãriu bada mãik'aapa chiwa bada jipak'ãri. K'awaajida mãgã ooit'ee na p'ek'au eujã jõrumaa. ⁶ Mãga k'awa p'anide, Cristode ijãa amaaruta pirã, ne-inaa awaraa wẽ-e ãchi k'aripait'ee, waya ãchi p'ek'au k'achia oo amaadamerã mãik'aapa it'aa wãdamerã. Mãgã ijãa amaaruta pirã, oodai Tachi Ak'õre Warra peedap'edaarãpa oodap'edaak'a, iru kurusode bidak'ãri arii p'anadap'edaarãpa oo iru p'anadamerã.

⁷ Mia jarait'ee sãga p'ani Cristode ijãa amaa p'anirã. K'oi chek'ãri, eujã p'ũasaade t'ĩupari mãik'aapa madeepa ne-uuda uchiapari. Ma ne-uuda pia chauk'ãri, eperãarãpa p'epata k'odait'ee. Mãga bak'ãri, Tachi Ak'õrepa ma eujã pia ak'iparida apata. ⁸ Mamãda k'oi che bi mĩda, ne-iri uchiaru pirã, Tachi Ak'õrepa ma eujã pia ak'i-e bida apata, mãik'aapa ma eujã atabaibẽipata, paa atapẽidamerã.

⁹ Ipemaarã Cristo k'aurepa k'iniarã, mãga jara bi mĩda, k'awa bi parãpata Cristode ijãa amaada-e p'ani, Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oo p'anadairã. Mãgã ak'ipipata parãpa wãara p'ek'au k'achia oo amaajida Cristode ijãapataadait'ee. ¹⁰ K'irãpãti Tachi Ak'õrepa ichita pia oopari. Ichia k'ira atua-e bi parãpa irudeerã k'aripadap'edaa mãik'aapa at'ãri mãga oo p'ani, iru k'inia iru p'anadairã. ¹¹ Mia k'inia bi parã mãga p'anapataadamerã piurutamaa. Mãga p'anaruta pirã, pia k'awaadait'ee Cristo k'aurepa iru p'anadait'ee jõma Tachi Ak'õrepa k'isia iru bi parã-it'ee. ¹² K'inia-e bi k'oo-idaa p'anadamerã. Ma k'ãyaara k'inia bi parãpa ijãadamerã tachi chonaarãk'a, chi irua jarada pedee ijãa p'anadap'edaarã ãchi piurutamaa. Choojida unurutamaa jõma Tachi Ak'õrepa k'isia iru bada ãramaa teeit'ee.

Tachi Ak'õrepa ichia jaradak'a ooit'ee

¹³ Tachi Ak'õrepa ichi pedee Abrahammaa jarak'ãri, awaraa ichi k'ãyaara waibiara wẽ-e paji ma k'ĩrapite jarait'ee. Mapa ichi t'ĩde jaraji:

¹⁴ 'Mia pi pia ak'i bapariit'ee. Pideepa warrarã chok'ara uchiapiit'ee.' (Gn 22.16-17)

¹⁵ Abrahampa ijãaji Tachi Ak'õrepa jarada, taarãji mĩda ooit'ee ichia jaradak'a. Abrahampa mãgã ijãada perã, Ak'õrepa wãara ooji ichia jaradak'a.

¹⁶ K'awa p'ani eperãarã nepirade p'anide ak'ipi k'inia p'anadak'ãri wãarata jara p'ani, juraapata eperã ãchi k'ãyaara waibiara bi k'ĩrapite, chi ùri p'anirãpa ijãadamerã. ¹⁷ Mãga pik'a Tachi Ak'õrepa ak'ipi k'inia bak'ãri wãara ooit'ee ichia jaradak'a Abrahammaa mãik'aapa iruk'a ijãapatap'edaarãmaa, mãga jaraji ichi t'ĩde, awaraa ichi k'ãyaara waibiara wẽ-e pada perã. ¹⁸ Tachi Ak'õrepa ma pedee jarada perã mãik'aapa ichi t'ĩde jarada perã, k'awa p'ani iru seewak'aa. Irua jara bik'a, ichita mãga oopari. Mapa tachi o k'achiadeepa uchiapata Cristode ijãadait'ee. K'awa p'ani irua tachi k'aripait'ee p'ek'au k'achia jua ek'ariipa, t'ãri a-ba p'anapataadamerã iru ome mãik'aapa iru p'anadamerã ne-inaa jõma irua k'isia iru bi tachi-it'ee. ¹⁹ Maperã tachia ijãapata; ijãa amaada-ee. Ara anclapa barco pia jita iru bik'a ãyaa wãpiamaapa, mãga pik'a tachia pia ijãapata, k'awa p'anadairã Tachi Ak'õrepa tachi ateeit'ee ichimaa, Jesupa ooda k'aurepa. ²⁰ Jesuta tachi k'ãyaara naapiara wãji Tachi Ak'õre baparimaa, t'ẽepai tachi auk'a wãdamerã. Mama bak'ãri, Jesús tachi P'aareerã Poro Waibia beeji, ichita tachi pari it'aa t'ĩpari perã, Melquisedecpa oodak'a.

7

P'aare waibia Melquisedec bapata

¹ Māgí Melquisedec Salem p'uurudepema rey paji. Tachi Ak'õre Waibia iru p'aare waibia papiji. Abraham chek'ãri awaraarã reyrã p'oyaap'eda, Melquisedec iru k'ĩrapite uchijaji māik'aapa bendiciaji. ² Māpai Abrahampa Melquisedecmaa teeji net'aa diezdepema chaa aba, irua net'aa jōmaweda jāri atadadepema ma reyrã juak'aawa. Melquisedec jara k'inia bi: “rey pa ichi jua ek'ari p'anĩrã ak'ipari Tachi Ak'õrepa oopi bik'a”. Ichiaba Salem p'uurudepema rey jara k'inia bi: “rey pa ichi jua ek'ari p'anĩrã k'ãiwee p'anapipari”. ³ Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara-e bi Melquisedec nawe, chi ak'õre, chi ak'õchonaarã, chi t'oda, chi piuda. Ma awara jara-e bi chi p'aare mimia jōda. Iru Tachi Ak'õre Warrak'a, ichita p'aare waibia bapari perã.

⁴ ¡K'ĩsiati nãgide! Melquisedec eperãarã poro waibia paji. Ichiaba tachi chonaarãwedapema ak'õchona Abraham tachi chonaarã poro waibia paji, Tachi Ak'õrepa irumaa naapiara jarada perã. Mamĩda Melquisedecmaa Abrahampa teeji net'aa ma reyrã juak'aawa jāridadepema; ma net'aa jōmaweda diezdepema chaa, aba. ⁵ Tachi Ak'õrepa Ũraa Moisemaa p'ãpidade jaraji Israel pidaarã poro waibiarãpa Leví ãreerãdepemaarã ũk'uru awara bidamerã, p'aareerã mimia oodamerã. Ma ũraade ichiaba jaraji ma p'aareerãpa iidipataadamerã net'aa diezdepema chaa aba ãchi auk'aarãmaa, māĩrã ichiaba Abrahamdeepa uchiadap'edaa paji mĩda ãchi jĩak'a. ⁶ Jōdee Melquisedec Leví ãreerãdeepa uchia-e paji mĩda, Abrahammaa iidiji net'aa jārida diezdepema chaa, aba. Ma awara Abraham waibia paji, Tachi Ak'õrepa irumaa jarada perã ichi k'ĩsia iru bada warrarã chok'ara teeit'ee. Māgá Abraham waibiarã pik'a baji mĩda Melquisedec k'ãyaara, irua Abraham bendiciaji. ⁷ Jōmaarãpa k'awa p'ani p'aare waibia, chi it'aa t'ĩpari awaraarã pari, waibiarã bi eperã jĩp'aa k'ãyaara. ⁸ Ma awara ĩrapema net'aa diezdepema chaa aba iidipataarã jai-idaapata. Jōdee Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara-e bi Melquisedec piuda. ⁹ Ma ewate Abrahampa Melquisedecmaa teek'ãri net'aa jārida diezdepema chaa aba, jōma Leví ãreerãdepema p'aareerã k'ap'ia pari teeji, ãra at'ãri t'oda-e p'anajida mĩda. ¹⁰ At'ãri Leví uchia-e baji mĩda Abraham k'ap'ia deepa, jaradai ma ewate Levideerãpa teejida Melquisedecmaa Abraham pari, ai t'ẽepai Abraham ãichak'e Jacobdeepa uchiadait'ee pada perã.

Jesucristopa p'aare waibia mimia oopari Melquisedecpa oodak'a

¹¹ Moisepa Tachi Ak'õre Ũraa p'ãda teek'ãri Israel pidaarãmaa, awara biji Leví ãreerã, Aarondeepa uchiadap'edaarã p'aareerã mimia oodamerã. Māgĩrãpa Tachi Ak'õrepa jaradak'a oopipachida eperãarãmaa. Mamĩda, māga oo p'anajida mĩda, ma p'aareerãpa p'oyaa wẽpapida-e paji eperãarãpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa, Tachi Ak'õre k'ait'aara wãdamerã. Māga oodap'edaa paara, Tachi Ak'õrepa awaraa p̄i-e pak'aji Melquisedec jĩak'a. ¹² Mamĩda Tachi Ak'õrepa awaraa p'aare biji māga oomerã. Nãgí bi-e paji Aarón bidak'a. Ma k'ãyaara Melquisedeck'a biji. Nãgí p'aarepa ichi mimia ook'aa Aarondeepa uchiadap'edaarãk'a. Oopari Tachi Ak'õre Ũraa chiwidide jara bik'a. ¹³ K'awa p'ani nãgí p'aare, mia jara bi, uchia-e paji Leví ãreerãdeepa. Wãara, na p'aare ãreerãdeepa p'aare apida uchiadak'aa paji. ¹⁴ Māga k'awa p'ani Tachi Waibia Jesuta uchiada perã Judá ãreerãdeepa. Moisepa apida Judá ãreerã eerepema t'ĩjara-e paji, apemaarã p'aareerã awara bik'ãri.

¹⁵ Ichiaba nãga perã audupiara k'awa p'ani Jesuta tachi ĩrapema p'aare waibia, Melquisedeck'a. ¹⁶ Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bi Leví

ëreerãdepemaarã awara bidamerã p'aareerã mimia-it'ee. Ma mimia oodait'ee paji na p'ek'au eujãde p'ani misa. Mamĩda mãga-e paji Jesús ome. Iru Leví ëreerãdeepa uchia-e paji awaraa p'aareerãk'a, taarã-e weda ma mimia oomerã. Mãga-e. Tachi Ak'õrepata Jesús awara biji ichita ma mimiade bapariimerã. ¹⁷ Mãga k'awa p'ani irumaa jara bairã Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade: 'Pi ichita P'aareerã Poro Waibia pait'ee, Melquisedeck'a.' (Sal 110.4)

¹⁸ Naaweda Tachi Ak'õrepa Moisemaa p'ãpiji ichia oopi k'inia bada ichi eperãarãmaa. Jaraji ne-animalaarã p'aareerãmaa ateedamerã, ãchia peedamerã mãik'aapa paadamerã ichi-it'ee. Mamĩda ma p'aareerãpa ma p'ãpidak'a oo p'anipa, eperãarã p'ek'au k'achia oopata p'oyaa wëpapida-e paji. ¹⁹ Maperã Tachi Ak'õrepa ma p'ãpidak'a oodap'edaa waa oopi-e paji. Ma k'ãyaara ichi ũraa chiwidi tachimaa k'awaapiji, ichi k'ĩrapite p'ek'au k'achia wëe p'anadamerã Cristode ijãadak'ãri. Ma awara mãgĩ ũraa chiwidi k'aurepa ĩrá Tachi Ak'õre k'ait'aara wã p'ani it'aa t'ĩdak'ãri.

²⁰ Tachi Ak'õrepa Leví ëreerãdepema p'aareerã awara bik'ãri, awaraarã k'ĩrapite pedee-e paji. ²¹ Jõdee, ĩrapema p'aare awara bik'ãri, Tachi Ak'õrepa ichi t'ĩde pedeeji. Mãga k'awa p'ani iru ũraa p'ãdade jara bairã: 'Tachi Ak'õrepa ichi t'ĩde nãga jara bairã, awaraa ne-inaa oo-e pait'ee. "Pi ichita p'aareerã poro waibia pait'ee." ' (Sal 110.4)

²² Tachi Ak'õrepa Jesumaa mãga jarada perã mãik'aapa Jesús k'aurepa ũraa chiwidi paraa perã, k'awa p'ani ma ũraa chiwidide jara bi tachimaa pipiara bi irua Moisemaa jarada k'ãyaara.

²³ Tachi Ak'õrepa apemaarã p'aareerã chok'ara bipachi. Mamĩda ãra mãgĩ mimiade ichita p'anadak'aa, piupata perã. ²⁴ Jõdee Jesús piuk'aa perã, Tachi Ak'õrepa awaraa p'aareerã poro waibia bi-e pait'ee iru pari. ²⁵ Mapa irua k'aripai ichide ijãapataarã, p'ek'au k'achia wëe p'anadamerã Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Ichita bapari perã, ichita Tachi Ak'õremaa chupiria iidipariit'ee tachi pari.

²⁶ Nãgĩ Jesús P'aareerã Poro Waibia tachia k'inia p'ani. Irua p'ek'au k'achia ook'aa, k'achia wëe bairã. K'ĩsia k'achia k'ĩsiak'aa. Na p'ek'au eujãde bak'ãri, bapachi mĩda eperãarã k'achia oopataarã t'ãide, mãgã ook'aa paji. Maperãpi Tachi Ak'õrepa iru jõmaarã k'ãyaara waibiara papiji. ²⁷ Cristo apemaarã P'aareerã Poro Waibiarãk'a bi-e. Mãgĩrãpa chok'apata apemaarã p'aareerã ewari chaa ne-animalaarã peedamerã paadait'ee Tachi Ak'õre-it'ee. Ma awara ne-animalaarã peedak'ãri paadait'ee Tachi Ak'õre-it'ee, naapiara mãga oopata ãchi pari, maap'eda apemaarã pari, p'ek'au k'achia oopatap'edaa k'aurepa. Jõdee Cristo piuda aba piuji, tachia p'ek'au k'achia oopata jõmaweda wëpapiit'ee. ²⁸ Ma jõma jara aupadade k'ĩsiadak'ãri, k'awa p'ani Moisepa p'ãdade jara bi p'aareerã poro waibia mimia-it'ee awara bidamerã eperã tachik'a, p'ek'au k'achia oopari. Mamĩda, ma p'ãpida t'ëepai, Tachi Ak'õrepa ichi t'ĩde pedee bipa, biji ichi Warra, chi p'ek'au k'achia ook'aa bita, ichita tachi P'aareerã Poro Waibia pamerã.

8

Tachi Ak'õre Ũraa chiwidide jara bi Jesús tachi P'aareerã Poro Waibia

¹ Mia na pedee jara che wã, nãgata jara k'inia bi. Cristota tachi P'aareerã Poro Waibia. Iru Tachi Ak'õre juaraare su-ak'i bapari Ak'õre truade. ² Ichi bimãi it'ari, mamata Tachi Ak'õre te waibia. Eperãarãpa mãgĩ te ooda-e paji. Tachi Ak'õrepata ooji. Mama Jesupa P'aareerã Poro Waibia mimia oopari tachi pari.

³ Jōma P'aareerā Poro Waibiārā bīpata, āchia teedamerā Tachi Ak'ōremaa ne-inaa eperāārāpa aneepata iru-it'ee. Māgá Cristopa pida ne-inaa teepari Tachi Ak'ōremaa, ichi tachi P'aareerā Poro Waibia perā. ⁴ At'āri Cristo na p'ek'au eujāde bada paara, Tachi Ak'ōre te waibiade p'aare pa-e pak'aji, māgee p'aareerā at'āri paraa perā. Māirāpa oomaa p'ani Moisepa p'ādade jara bik'a. Cristo nama bi-e perā eperā k'ap'iade, tachia k'awa p'ani iru mimia oomaa bi Ak'ōre truade. ⁵ Mamīda na eujādepema p'aareerāpa ne-inaa oo p'ani jīp'a Cristopa oo bik'a it'ari. Māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa jarada perā ichi te oopiit'ee pak'āri Moisemaa:

‘Óoji ne-inaa jōmaata mia ak'ipidak'a, pi ee nok'ode bak'āri mi ome.’ (Ex 25.40)

⁶ K'awa p'ani tachi P'aareerā Poro Waibiapa oo bi it'ari pipiara bi na p'ek'au eujādepema p'aareerāpa oopata k'āyaara. Māga bi Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa chiwidide jara bairā tachi pia ak'ipariit'ee Cristo k'aurepa.

⁷ Tachi Ak'ōrepa naa ūraa jarada k'aurepa eperāārā p'ek'au k'achia wēe p'aneedap'edaa paara, awaraa ūraa chiwidi jara-e pak'aji. Mamīda ma naa ūraa jarada māga-e pada perā, tachi chonaarāpa ūraa chiwidi jiri p'anajida. ⁸ Ma awara Tachi Ak'ōrepa unuk'āri eperāārāpa p'oyaa ooda-e ma naawedapema ūraade jaradak'a, jaraji:

—‘Mi, Ak'ōre Waibiapa jara bi: ¡Ūrítí! Ewari cherude ne-inaa chiwidi ooit'ee. Ūraa chiwidi jarait'ee Judá ēreerādepemaarāmaa māik'aapa awaraa Israeldeepa uchiadap'edaa ēreerādepemaarāmaa.

⁹ Nāgí ūraa chiwidi awara bi. Israel pidaarā chonaarāmaa jaradak'a mia aneek'āri Egiptodeepa, māga bi-e. Michi juadoopa āchi aneeji mīda, āchia oo k'iniada-e paji mia jaradak'a. Mapa mia āchi ak'i k'inia-e paji. ¡Mi, Ak'ōre Waibiapa māga jara bi!

¹⁰ Mamīda ewari cherude Israel pidaarā jōmaarāmaa ūraa chiwidi jarait'ee. ¡Mi, Ak'ōre Waibiapa māga jara bi! Nāgata ooit'ee. Ma ewatedeepa āramaa k'awapiit'ee mia oopi k'inia bi, māik'aapa māga oo k'inia p'anadait'ee, t'āripa k'inia p'anadairā. Mapa mimaa aupai Tachi Ak'ōreda adai, māik'aapa mia āra pia ak'i bapariit'ee, michi eperāārā perā.

¹¹ Māga bak'āri, apidaapa chīaramaa, chi k'ōp'āyoorāmaa māik'aapa chi ēreerāmaa jarateeda-e pait'ee Tachi Ak'ōre k'awaadamerā māik'aapa irude ijāapataadamerā. Jōmaarāpa mi k'awa p'anadait'ee āchi Ak'ōre Waibiak'a, chupiria beerādeepa p'arat'ara beerāmaa.

¹² Ārapa p'ek'au k'achia oopata chupiria k'awaait'ee māik'aapa wēpapiit'ee. Maap'eda waa k'irāpa-e pait'ee ārapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa.’ (Jer 31.31-34)

¹³ Tachi Ak'ōrepa “ūraa chiwidida” ak'āri, jara k'inia bi ma naa ūraa jarada Moisemaa sore pik'a bi. Ne-inaa soredaiparik'a, māga pik'a ma naa ūraa jarada soredai wā.

9

Jesupa ichi waa it'aripema te waibiade bida

¹ Naapiara Moisemaa ūraa jarak'āri Tachi Ak'ōrepa jaraji sāgata irude ijāadai māik'aapa irua jaradak'a oodai. Ma awara Tachi Ak'ōre te ne-edee ooda oopiji.

² Ma te ne-edee oodade chi naapema quartode baji lámpara bīpata māik'aapa mesa pan p'epari Tachi Ak'ōre-it'ee. Māgí Cuarto Awara Bida apachida Tachi Ak'ōre Net'aa-it'ee. ³ Araarepema Cuarto Awara Bida apachida Tachi

Ak'õre-it'ee. Māgí t'iak'au baji p'aru teesoo bipa. ⁴ Ma p'aru teesoo bi k'ait'a baji altar nēepa p'ēeda. Ai ĩri ne-inaa t'ũa bapari paapachida. Ma p'aru teesoo bi edupema eere baji baaltek'a bi nēepa p'ēeda. Ma baaltek'a bi eperāarāmaa k'irāpapi baji Tachi Ak'õrepa Moisemaa jarada. Māgí edajāde baji *maná* chok'o nēedee oodade. Ichiaba baji Aarón pak'uru jua t'ono bada chonaarāweda māik'aapa Tachi Ak'õrepa Moisemaa Ũraa māude p'āpida. ⁵ Ma baaltek'a bada t'ap'a ĩri baini p'anajida santok'a bee omé isia paraa. Māgí jīapataarā k'ĩra wāree, Tachi Ak'õre ik'aawa p'anapata iru truade. Maperā santo māgí jīak'a bijida ma t'ap'ade ak'ipiit'ee Tachi Ak'õre mama bi. Ma t'ap'ade p'aareerā poro waibiapa ne-animalaarā waa jīap'aji Tachi Ak'õrepa eperāarā miapinaamerā āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mamīda mia naapai p'oyaa jōma jara-e.

⁶ Israel pidaarāpa Tachi Ak'õre te cuarto omeede oodap'eda, p'aareerā ewari chaa t'ĩupachida naapema quartode āchi mimia oode, Tachi Ak'õrepa Moisemaa jaradak'a. ⁷ Mamīda chi araarepema quartode p'aareerā poro waibia aupaita t'ĩupachi, año chaa t'ĩuda aba. T'ĩuk'āri, atepachi ne-animal waa biit'ee ma baaltek'a bi ĩri. Māimisa Tachi Ak'õremaa chupiria iidiji ichia p'ek'au k'achia oopata pari māik'aapa Israel pidaarāpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa pari; āchia ne-inaa k'achia k'awada-ee oopatap'edaa paara. ⁸ Māga oopida k'aurepa Tachi Ak'õre Jaurepa eperāarāmaa k'awapi baji māgí tede Tachi Ak'õre k'ait'a wādaik'araa bi. ⁹ Ma jōma oopida k'aurepa ma eperāarāmaa, Tachi Ak'õrepa jarateemaa baji ichia āramaa k'awapi k'inia bada māik'aapa tachi ĩrapemaarāmaa paara. Nāga k'awapi k'inia baji. Net'aa teedak'āri māik'aapa ne-animalaarā peepidap'eda, paapidak'āri Tachi Ak'õre-it'ee, eperāarā at'āri k'ĩsia p'ua p'anapachida āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ¹⁰ Chi māga oopataarāpa ne-inaa k'odak'āri, k'ap'ia sūdak'āri māik'aapa ne-inaa todak'āri Tachi Ak'õrepa Moisemaa p'āpidak'a, ĩripai o-ĩa p'aneepachida, Tachi Ak'õrepa pipiara k'awapirumaa ichia k'ĩsia iru bada āchi-it'ee.

Cristo waa bat'ada

¹¹ Ma-it'ee Cristo cheji, tachi P'aareerā Poro Waibia pait'ee. Ichia k'awapipari Tachi Ak'õrede ijāapataarāmaa Ak'õrepa k'ĩsia iru bi āchi-it'ee. Māga ooi ichi bapari perā Tachi Ak'õre it'aripema te waibiade. Māgí te waibia pipiara bi na p'ek'au eujādepema te waibia k'āyaara, eperāarāpa ooda-e pada perā. Jīp'a Tachi Ak'õrépata ooji. ¹² Ma awara na eujādepema p'aareerā poro waibia ma edupiarā bi quartode t'ĩuk'āri, ne-animalaarā waa atepari. Mamīda Cristo t'ĩuk'āri ma it'aripema tede chi cuarto edupiarā bide, t'ĩuda aba t'ĩuji ichi waa bat'adata bide Tachi Ak'õre bimāi. Māgá tachi neto pik'a ataji uchiadamerā tachia p'ek'au k'achia oopata jua ek'ariipa māik'aapa atuanaadamerā. ¹³ K'awa p'ani Tachi Ak'õrepa naa ũraa jaradadeepa Moisemaa eperāarā t'ĩudaik'araa p'anadak'āri Tachi Ak'õre te waibia bimāi, nāga oojida waya t'ĩudaipia p'anadamerā. Chivo chak'eerā māik'aapa p'ak'a chak'eerā ateejida p'aareerāmaa peedamerā māik'aapa chi waa jīap'edamerā āchi ĩri. Māga-e pirā jīap'epipachida it'abarre p'ora p'ak'a wēra chak'e paadap'edaa p'oirada pania ome. Ma ne-animalaarā waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa eperāarā ĩripema k'achia aupai wēpapiji. ¹⁴ Mamīda Cristo waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa ne-inaa pipiara oopari. Cristopa p'ek'au k'achia maarepida oo-e paji mīda, Tachi Ak'õre Jaurepa k'aripaji iru tachi pari piumerā. Māgá iru waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa wēpapipari ne-inaa k'achia jōmaweda tachi atuapipari, ne-inaa tachi k'ĩsia p'uapipari paara. Tachi

Ak'õre ichita baparipa m̃aga oopari k'inia bairã tachia irude ijãapataadamerã m̃aik'aapa oopataadamerã irua k'inia bik'a.

Cristopa ooda Tachi Ak'õre Ûraa chiwidide jara bik'a

¹⁵ Tachi Ak'õrepa m̃aga k'inia bairã, Cristo p̃eiji irua oomerã Ak'õre Ûraa chiwidide jara bik'a. M̃agã chonaarãwedapema Tachi Ak'õrede ijãapatap'edaarãpa auk'a iru p'anadait'ee ne-inaa jõma irua k'ĩsia iru bada ãchi-it'ee. Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa w̃epapiji ãrapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa, tachide ome auk'a. M̃aga ooji Cristo piuda perã jõmaarã pari, p'ek'au k'achia w̃ee ichita p'anapataadamerã Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

¹⁶ K'ĩsiadãma nãgide. Eperãpa k'art'ade p'ã iru bak'ãri k'aimaa ichi net'aa b̃eii't'ee ichi piuk'ãri, chi net'aa atait'ee b̃ipa ma net'aa atak'aa chipari chok'ai bi misa. Mamãda ma k'art'a p'ã iru bi eperã piuk'ãri, apemapa iru net'aa atapari. ¹⁷ M̃aga pik'a Cristo piuji ooit'ee Tachi Ak'õre Ûraa chiwidi jara bik'a. Piu-e pada paara, tachia iru p'anada-e pak'aji Tachi Ak'õrepa jarada tachimaa teeit'ee. ¹⁸ M̃aga baji ichiaba chonaarãweda, ne-animalaarã peedak'ãri Tachi Ak'õrepa oomerã ichia Moisemaa naa jaradak'a. ¹⁹ Moisepa Tachi Ak'õre Ûraa jõmaweda jarap'eda ichi p'uuru pidaarãmaa, p'ak'a m̃aik'aapa chivo peejida. M̃apai madeepa waa ataji m̃aik'aapa p'oiraji pania ome. Oveja k'ara p'oree t'idapa *hisopo* jua chak'eerã k'õrajima abaade jik'ooji. Mamãik'aapa m̃agipa waa jãap'ejij Tachi Ak'õre Ûraa p'ãda ãri m̃aik'aapa eperãarã ãri. ²⁰ M̃aga oo bi misa, m̃agaji:

‘Nãgĩ waa jara k'inia bi Tachi Ak'õrepa m̃imaa jaradak'a parã pia ak'iit'ee, irua oopi bik'a ooruta pirã.’ (Ex 24.8)

²¹ Ichiaba Tachi Ak'õre te ne-edee ooda edajãde m̃aik'aapa chi ne-inaa jõma aide ñibada ãri ma waapa jãap'ejij. ²² M̃aga ooji ai naaweda Tachi Ak'õrepa irumaa jarada perã m̃agĩ te m̃aik'aapa net'aa jãap'emerã ne-animalaarã waapa. M̃aga ook'ãri, Ak'õrepa ne-inaa k'achia ma tede ñibada waa ak'i-e paji. M̃aga bada perã ne-animalaarã waa ome, k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata jõmaweda w̃epapi-e paít'ee, aba piu-e pirã ãchi pari.

²³ Moisepa ne-animalaarã waapa jãap'ejij na p'ek'au eujãdepema te waibiade, Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã pia ak'imerã. Mamãda Tachi Ak'õrepa ma ne-animalaarã waa k'ãyaara pipiara k'inia baji jãap'emerã ichi it'aripema te waibiade, ichia eperãarã jõmaweda pia ak'imerã. Mapa Cristo p̃eiji eperãarã pari piumerã. Cristo chok'ai p'irabaik'ãri, ma it'aripema te waibiade ichi waa jãap'ejij eperãarã p'ek'au k'achia w̃ee p'aneedamerã Ak'õre k'ĩrapite.

Cristo it'aripema te waibiade t'ũda

²⁴ Cristo t'ũ-e paji ma it'aripema jãak'aa tede; eperãarãpa te oodap'edaade. Ma k'ãyaara it'aripema te waibiadeta t'ũuji Tachi Ak'õre k'ĩrapite, chupiria iidiit'ee tachi pari. ²⁵ Ma it'aripema tede t'ũuk'ãri, oo-e paji judiorã p'aareerã poro waibiapa ooparik'a. M̃agipa año chaa ne-animal waa atepari Tachi Ak'õre te waibia edupiarã bi quartode. Mamãda Cristopa ateeda apai ichi waa ateeji it'aripema te waibiade. ²⁶ M̃aga-e pada paara, Cristo piuda chok'ara piuk'aji, Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujã ooruu weda. Mamãda Cristo cheda aba cheji m̃aik'aapa kurusode piuda aba piuji na p'ek'au eujã jõrumaa, tachi p'ek'au k'achia w̃epapiit'ee. ²⁷ Eperã chaa piuda aba piut'ee. Maap'eda Tachi Ak'õrepa ak'iit'ee ma eperãpa pia maa-e pirã k'achia ooda na p'ek'au eujãde bi misa. ²⁸ M̃aga pik'a Cristo piuda aba piuji eperãarã chok'araarãpa p'ek'au k'achia oopata w̃epapiit'ee. Waya cheit'ee. Mamãda ma cherude tachia p'ek'au

k'achia oopata wēpapide che-e pait'ee. Jīp'a cheit'ee ichi cheru ni p'anirāmaa teede jōma Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi āchi-it'ee.

10

Jesude ijāpataarā Tachi Ak'ōre k'īrapite p'ek'au k'achia wēe p'anadait'ee

¹ Tachi Ak'ōrepa Moisemaa p'āpidak'a oopataarāpa waide k'awada-e jōmaweda Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. Maperā ip'iipai ne-animalaarā peedap'eda, paa p'ani mīda Tachi Ak'ōre-it'ee, iru k'īrapite p'oyaa p'ek'au k'achia wēe p'anadak'aa. ² Moisepa p'ādade jara bik'a oo bīpa p'ek'au k'achia wēpapida paara, waa ne-animalaarā peedap'eda, paada-e pak'aji āchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa k'aurepa. Mamīda at'āri māga oopata. Mapa k'awa p'ani āchi at'āri k'isia p'ua jōnapata. ³ Año chaa ma ne-animalaarā peedak'āri, āchia k'achia oopata waapiara k'irāpapata, ⁴ p'ak'a waa māik'aapa chivo waapa p'ek'au k'achia wēpapik'aa perā.

⁵ Maperāpi Cristo na p'ek'au eujādee chek'āri, ichi Ak'ōremaa māgaji: —'Ne-animalaarā peepachida mīda pi-it'ee māik'aapa ne-inaa ateepachida mīda pīmaa teedait'ee, wāara pia māga k'inia-e paji. Maperā mi na eujādepemaarāk'a t'opiji piumerā eperāarā pari. ⁶ Ichiaba pi o-īa-e baji ne-animalaarā peedap'eda, paadak'āri ak'ipidait'ee pi k'inia iru p'ani, maa-e pirā chupiria iididait'ee ārapa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ⁷ Mapa mia māgaji: “Pichá, Ak'ōre, mi nama bīpi ooit'ee pia k'inia bik'a. Pichi ūraa p'ādade jara bik'a mia ooit'ee.” ’ *(Sal 40.6-8)*

⁸ Cristopa māga jarak'āri, naapiara māgaji: —K'inia-e paji ne-animalaarā peedamerā māik'aapa ne-inaa ateedamerā pīmaa teedait'ee. Pi o-īa-e bajida aji, ne-animalaarā peedak'āri ak'ipidait'ee pi k'inia iru p'ani maa-e pirā chupiria iididait'ee āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.

Cristopa māga jaraji Tachi Ak'ōrēpata Moisemaa jaraji mīda ne-animalaarā peedamerā ma-it'ee. ⁹ Maap'eda Cristopa māgaji:

—Ak'ōre, mi nama bi ooit'ee pia k'inia bik'a.

Māga jarada perā tachia k'awa p'ani chi naaweda oopatap'edaa Moisepa p'ādak'a jōru, Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa chiwidipida perā Cristo k'aurepa. ¹⁰ Cristopa ooda perā Tachi Ak'ōrepa k'inia badak'a, kurusode piuda aba piu chek'āri tachi k'ap'ia pari, Tachi Ak'ōrepa tachi p'ek'au k'achia wēpapiji. Maperāpi irā tachi ijāpataarā p'ek'au k'achia wēe p'ani Tachi Ak'ōre k'īrapite.

¹¹ Moisepa p'ādade jara bik'a, ewari chaa judiorā p'aareerāpa ne-animalaarā paapata. Māgá ip'iipai oopata, māga oopata k'aurepa p'oyaa p'ek'au k'achia wēpapidak'aa pai mīda. ¹² Jōdee Cristo piuda abaade p'ek'au k'achia wēpapiji. Maap'eda su-ak'i beejī Tachi Ak'ōre truade iru juaraare. ¹³ Mama Cristopa nīmaa bi Tachi Ak'ōrepa iru k'īra unuamaa iru p'anapataarā ichi jua ek'ari birumaa. ¹⁴ Cristo piuda aba piuda perā tachi k'ap'ia pari, irude ijāpataarā p'ek'au k'achia wēe ichita p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite.

¹⁵ Tachi Ak'ōre Jaurepa ichiaba made jara baji jarak'āri:

¹⁶ 'Ewari cherude mia Israel pidaarāmaa ūraa chiwidi jarait'ee. ¡Mi, Ak'ōre Waibiapa māga jara bi! Ma ewatedeepa k'awaapiit'ee mia āramaa oopi k'inia bi māik'aapa māga oo k'inia p'anadait'ee, t'āriipa k'inia p'anadairā.' *(Jer 31.33)*

¹⁷ Māga jarap'eda, ichiaba jaraji:

'Mia waa k'irāpa-e pait'ee ārapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa.' *(Jer 31.34)*

¹⁸ Tachi Ak'ōrepa māgá p'ek'au k'achia waa k'irāpa-e pait'eeda ada perā, k'awa p'ani Jesús piuda k'āyaara ne-inaa pipiara wē-e p'ek'au k'achia wēpapiit'ee.

It'aa t'idak'āri, Tachi Ak'ōre k'ait'a wādai

¹⁹ Māpai ĩpemaarā, Jesucristo waa bat'ada k'aurepa nāgaweda tachi panadai Tachi Ak'ōre bīmaa. ²⁰ ¿Sāga jāma panadaima? K'irāpāti Ak'ōre te waibiade chi cuarto edupiarā t'iak'au baji p'aru teesoo bīpa, eperāarā t'īnaadamerā Tachi Ak'ōre badamāi. Mamīda Jesucristo kurusode piuk'āri, Tachi Ak'ōrepa ma p'aru teesoo bi jēpiji ak'ipiit'ee ma k'āyaara ne-inaa chiwidi biit'ee, ma k'aurepa eperāarā t'īudamerā ichi bimāi. Māgī Jesús k'ap'ia chok'ai p'irabaida. Ma k'aurepata tachi it'aa t'idak'āri, it'ari t'īudai Tachi Ak'ōre bimāi. ²¹ Ma awara Cristo, tachi P'aareerā Poro Waibia perā, irua Tachi Ak'ōre it'aripema te ak'ipari. ²² Mapa it'aa t'īmaa bīde t'āri pia wādāma Tachi Ak'ōre k'ait'a. Irua oopi bik'a oo k'inia p'anadāma māik'aapa ijāadāma irua tachi p'ek'au k'achia wēe ak'i bi. K'īsia p'ua p'ananaadāma tachia p'ek'au k'achia oopatap'edaa k'aurepa, Cristo waapa ma jōma wēpapida perā māik'aapa ne-inaa k'achia oo amaa k'inia p'anida ada perā paniapa siidak'āri. ²³ Māgapai-epi. Ichita p'anadāma tachi p'anadap'edaak'a naa t'āripi ijāadak'āri, k'awa p'anadairā Tachi Ak'ōrepa teeit'ee ne-inaa jōma ichia k'īsia iru bi tachi-it'ee. Tachi Ak'ōrepa ichita oopari ichia jara bik'a! ²⁴ Jiridāma chik'aripapataadait'ee, tachi jōmaweda chik'inia p'anapataadait'ee māik'aapa ne-inaa pia oopataadait'ee. ²⁵ P'ananaadāma awaraarāk'a, chi cheda-e p'anirā Tachi Ak'ōre Ūraa ūride. Ma k'āyaara chip'edaidap'eda, chik'aripa p'anadāma pipiara ijāadait'ee, Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate paru misa. Ma ewate Tachi Ak'ōrepa ak'iit'ee eperāarāpa pia māik'aapa k'achia oopatap'edaa.

²⁶ Ijāadak'āri Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida Cristode, tachia oo k'iniata oo wāruta pirā, ijāa amaa k'iniapa, k'īsiadaik'araa bi awaraa ne-inaapa tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapii. Cristo awara ne-inaa wē-e tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee. ²⁷ Chi māga ijāada-e p'anirāpa āchi pi-uda waaweedaipia bi, ai t'ēpai Tachi Ak'ōrepa āchia k'achia oopatap'edaa ak'ik'āri, āchi pēiit'ee perā t'ipitau jērajēraa jira bīde. Mamaata wādait'ee jōma Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'ana k'iniadak'aa p'anirā. ²⁸ Chonaarāweda eperāpa ooamaa bak'āri Moisepa p'ādade jara bik'a, māgipa p'ek'au k'achia oo bi unudap'edaarāpa, omé maa-e pirā ōpee, jarapachida āchi poroorāmaa. Māga k'awaadak'āri, peet'aapachida, chupiria k'awada-ee. ²⁹ Chonaarāweda māga paji pirā, ¿audupiarā Tachi Ak'ōrepa nāgīrā miapi-e paik'ā? Ijāa amaa wāda Jesucristota Tachi Ak'ōre Warra māik'aapa Tachi Ak'ōre Jaurepa oo bi eperāarā k'aripait'ee Tachi Ak'ōredēpema-e. Ma awara jara p'ani ichi Ūraa chiwidi jara bik'a Cristo waa bat'ada k'aurepa eperāarā p'ek'au k'achia wēpapi-e māik'aapa māgā p'ek'au k'achia wēe p'anada-e Ak'ōre k'īrapite. ³⁰ K'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa māgīrā miapiit'ee ichia jarada perā:

'Miata p'ek'au k'achia oopataarā miapiit'ee. Miata āchi k'achia ooit'ee āchia ne-inaa k'achia oopata pari.'

(Dt 32.35)

Ichiaba ichi ūraa p'ādade jara bi:

'Tachi Ak'ōrépata ak'iit'ee ichi eperāarāpa ne-inaa pia māik'aapa k'achia oopatap'edaa.'

(Dt 32.36)

³¹ Tachi Ak'ōre Waibia ichita bapari. Ichi k'īraudaru pirā tachi ome, tachia waaweepa p'oyaa chooda-e pai.

³² Mamīda k'irāpāti parāpa naa Cristode ijāadak'āri, chupiria jōnadap'edaa. Tachi Ak'ōrepa parāmaa k'awapiji ichi ūraa chiwidide jara bi Cristode. Maap'eda awaraarāpa parā miapijida mīda, choopachida ijāa p'anadap'edaa perā. ³³ Edaare choopachida ijāadak'aa beerāpa ik'achia jarapatap'edaa māik'aapa parā oo iru p'anapataadap'edaa apemaarā taide. Ma awara parāpa unudak'āri pāchi ĩpemaarā Cristo k'aurepa māgā chupiria chitooni,

k'aripapachida. ³⁴ Ichiaba chupirria k'awaa jōnapachida ijāapataarā carcelde p'ani māik'aapa āra k'aripajida. Parā o-īa p'anapachida ijāadak'aa beerāpa pāchi net'aa jōma jāri atadak'āri, k'awa p'anadap'edaa perā it'ari iru p'ani ne-inaa pi-iaara. Ma ne-inaa jōma Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi tachi-it'ee jō-e pait'ee. ³⁵ Jōma ma et'ewa jarada wāara perā, waaweenāati. Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi parāmaa ne-inaa pi-iaa teeit'ee. ³⁶ Mapa choo p'anapatāati pāchi ijāa p'anide Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a oodait'ee. Māga ooruta pirā, unudait'ee jōma irua jarada teeit'ee parāmaa. ³⁷ K'irāpāti irua jarada:

'Taarā-e nide chi cheit'ee bita cheit'ee. Taarā-e pait'ee. ³⁸ P'ek'au k'achia wēe p'anirā mīde ijāapata perā, mi ome p'anadait'ee. Mamīda waya naa para badak'a ijāada-e p'aneeruta pirā, mi o-īa ba-e pait'ee āra ome.'
(Hab 2.3-4)

³⁹ Tachi Ak'ōrepa māga jaraji mīda, tachita atuada-e pait'ee ma ijāada-eerāk'a, Cristode wāara ijāapata perā. Maperāpi irua tachi k'aripait'ee irumaa parutamaa.

11

Chonaarāpa ijāapatap'edaak'a ijāadaipia bi

¹ ¿K'āata jara k'inia bima Tachi Ak'ōrede ijāapari? Ijāapata perā k'awa p'ani wāarata uchiat'ee Tachi Ak'ōrepa jara bik'a, waide māga unuda-e p'ani mīda.

² Tachi chonaarāpa māgá ijāa p'anapatap'edaa perā, Tachi Ak'ōrepa āra pia ak'iji.

³ Ijāapata perā tachia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujā māik'aapa pajā ooji ichi pedeepapai. Mapa irā tachia jōmaweda unu p'ani irua ooda ne-inaa wē-e padadeepa.

⁴ Abelpa ijāa bada perā, Tachi Ak'ōremaa ne-inaa pipiara teeji Caínpa teeda k'āyaara. Mapa Tachi Ak'ōrepa pia ak'iji Abelpa teeda māik'aapa irumaa jaraji: "Pi pia bapari mi k'irapite." Abel piuji mīda, at'āri tachimaa k'awaapipari Tachi Ak'ōrede ijāadaipia bi māik'aapa oodaipia bi irua k'inia bik'a.

⁵ Enocpa ijāa bada perā, Tachi Ak'ōrepa ateeji na p'ek'au eujādeepa, piuee. Maperā iru ik'aawa p'anapatap'edaarāpa waa unuda-e paji. Ma ateei naaweda Ak'ōrepa jaraji: "Enocpa mi t'āri o-īapiparida aji, mi k'irapite pia bapari perā." ⁶ Mamīda eperāpa Tachi Ak'ōrede ijāa-e bi pirā, Tachi Ak'ōre p'oyaa t'āri o-īapi-e. Mapa eperā it'aa t'īmaa bak'āri, Tachi Ak'ōremaa k'ait'aara wā k'inia bi pirā, ijāaipia bi Tachi Ak'ōre ichita bapari. Ichiaba ijāaipia bi Tachi Ak'ōrepa k'aripapari ichide pipiara ijāarutaarā.

⁷ Noépa ijāaji Tachi Ak'ōrepa jarak'āri na p'ek'au eujā jōma paniapa ūut'aait'ee, māga waide unuda-e paji mīda. Tachi Ak'ōre waawee bada perā, ooji barco choma ichi ēreerā ome bataudait'ee, māgá piuda-e pait'ee. Ma barco māgá ook'āri, apemaarāmaa ak'ipiji ichia ijāa bi. Māga unujida mīda ijāada-e paji. Maperāpi k'iniijida. Mamīda Noépa ijāa bada perā, Ak'ōrepa jaraji: "Noé pia bapari mi k'irapite."

⁸ Abrahampa ijāa bada perā, Tachi Ak'ōrepa jarak'āri wāmerā ichia teeit'ee pada eujādee, Abraham uchijai ichi eujādeepa. Mamīda k'awa-e paji sāmaa wāru. ⁹ Abrahampa ijāa bada perā, banaji ma eujā jaradade. Bapachi te ne-edeo oodade awaraa eujādepemaarāpa oopatap'edaak'a. Ichiaba māgá p'anapachida Isaac māik'aapa Jacob, ijāadap'edaa perā Tachi Ak'ōrepa jarada; ma eujā teeit'ee āchi ēreerāmaa. ¹⁰ Abraham māgá bapachi ijāa bada perā Tachi Ak'ōrepa ichi ateeit'ee ichia p'uuru oodamaa; ma p'uuru jō-e pait'ee.

¹¹ Abraham audú chonaa bajji warra ooit'ee. Ichiaba Sara warra t'ok'aa paji. Mamīda Tachi Ak'ōrepa warra oopiji Abrahamma, ijāa bada perā Tachi

Ak'õrepa ooit'ee ichia jaradak'a. ¹² Māpai Abraham eperā piudak'a baji mīda, warrarā chok'ara irudeepa uchiajida, lucero pajāde nībik'a māik'aapa p'usa ide ipu tau nāusaa nībik'a.

¹³ Ma eperāarā jōmaarāpa ijāa p'anapachida āchi piurutamaa, at'āri jōma Tachi Ak'õrepa jarada teit'ee āramaa unuda-e paji mīda. Mamīda ijāa p'anadap'edaa perā, k'awa p'anajida Tachi Ak'õrepa ooit'ee ichia jaradak'a. Mapa o-īa k'īsiadak'āri āchia ne-inaa iru p'anadait'ee Ak'õre juadeepa, ape-maarāmaa jarajida ma eujā āchi p'anadap'edaamāi wāara āchide-e paji.

¹⁴ Māga jarajida it'aripema eujāde k'īsia p'anadap'edaa perā. ¹⁵ Āchi uchiadap'edaa eujāde k'īsia p'anadap'edaa paara, waya āpītee wāk'ajida.

¹⁶ Mamīda wā k'inia p'anajida p'anapataade it'aripema eujāde, māgī na p'ek'au eujā k'āyaara pipiara bairā. Māga k'īsia p'anadap'edaa perā, Tachi Ak'õre k'īra nejasia-e āchi Ak'õre Waibia pait'ee. Irua āra-it'ee p'uuru oo iru bi ichi truade.

¹⁷ Tachi Ak'õrepa k'awaa k'inia baji Abrahampa irude wāara ijāa bi wa māga-e. Maperā jaraji Abrahammaa chi warra Isaac peemerā māik'aapa paamerā ichi-it'ee. ¹⁸ Abrahampa ijāa bada perā, māgā peeit'ee paji chi warra apai Sara ome iru bada, Tachi Ak'õrepa ai naaweda Abrahammaa jaraji mīda:

'Mia Isaacdeepa uchiadait'eerā pia ak'it'ee pi mīde ijāapari perā.' (*Gn 21.12*)

¹⁹ Abrahampa ijāaji Tachi Ak'õrepa eperā piuda chok'ai p'irabaipii. Wāara māga pik'a baji Isaac ome. Piuda p'irabaidak'a baji, chi ak'õrepa peei naaweda, Tachi Ak'õrepa peenaapāde ada perā.

²⁰ Isaacpa ijāa bada perā, Tachi Ak'õrepa jarapidak'a jaraji Jacobmaa māik'aapa Esaumaa. It'aa iidiji Tachi Ak'õrepa Jacob Esau ome pia ak'i bapari-imerā.

²¹ Jacobpa Ak'õrede ijāa bada perā, ichi piut'ee pak'āri, it'aa iidiji Tachi Ak'õrepa José warrarā bendiciamerā. Chonaa bada perā, ichi bordonde t'idik'aji māga ook'āri.

²² Josepa Tachi Ak'õrepa jarada ijāada perā, ichi piut'ee pak'āri, chi arii p'anadap'edaarāmaa jaraji Israel pidaarā Egipto eujādeepa uchiadait'ee. Ichiba jaraji māga p'asak'āri, ārapa ichi bīri auk'a ateedamerā.

²³ Moisés ak'õreerāpa ijāa p'anadap'edaa perā, Moisés t'ok'āri māik'aapa k'īra wāree unudak'āri, atane õpee mera bijida. Rey pedee waaweeda-e paji, irua jaraji mīda imik'īra warra chak'eerā jōmaweda peepiit'ee.

²⁴ Moisepa ijāa bada perā, chonaa pak'āri, Faraón k'au warrak'a pa k'inia-e paji. ²⁵ Ma k'āyaara apemaarā Israel pidaarā chupiria chitooni ome auk'a ba k'inia baji mimia chaaree oomaa, p'ek'au k'achia ode o-īa nipai k'āyaara.

²⁶ K'īsiaji pipiara bai chupiria nībait'ee Tachi Ak'õredeerā ome, ni p'ani misa Tachi Ak'õrepa pēiit'ee bi āchi k'aripamerā, Egiptodepema ne-inaa pia iru bai k'āyaara. Māga k'īsiaji k'awa bada perā Tachi Ak'õrepa teit'eeda ada pipiara bi.

²⁷ Moisepa ijāa bada perā wāji Egipto eujādeepa, rey k'īrau bi waawee-ee. K'awa baji Tachi Ak'õre ichi ome bi, ichi taupa unu-e paji mīda. ²⁸ Moisepa ijāa bada perā Tachi Ak'õrepa Israel pidaarā k'aripai, āramaa Pascua fiesta oopiji. Māgide oveja peepiji, maap'eda āra te t'īupata i chaa waa jīap'epiji *hisopo* jua chak'eerāpa. Māga oojida āchi warrarā naapemaarā peepiamaapa, Tachi Ak'õrepa jarada perā ichi ángel pēiit'ee Egipto pidaarā warrarā naapemaarā peede.

²⁹ Israel pidaarāpa ijāa p'anadap'edaa perā, Mar Rojo p'oo bide wāyaajida eujā pania wēe bik'a. Mamīda Egipto pidaarā auk'a wāyaadait'ee pak'āri, jōma toida k'inijida.

³⁰ Israel pidaarāpa ijāa p'anadap'edaa perā, ewari siete parumaa ewari chaa p'irrabaijida Jericó p'uuru ik'aawa, Tachi Ak'ōrepa jaradak'a oodamerā. Māgá oodap'eda, Tachi Ak'ōrepa muralla choma ma p'uuru t'iak'au bada baaipiji.

³¹ Prostituta Rahabpa Tachi Ak'ōrede ijāa bada perā, ichi temāi o-īa t'īupiji Josuépa eperāarā omé pēida; ma p'uuru ak'ide chedap'edaarā. Maperā piu-e paji apemaarā ma p'uurude ijāadak'aa beerāk'a, Israel pidaarāpa ma p'uuru jōt'aa chedak'āri.

³² ¿K'āata waa jaraima? P'oyaa jōma jara-e jua araa-e perā jarait'ee Gedeónpa ooda, Baracpa, Sansonpa, Jeftepa, Davidpa māik'aapa Samuelpa oodap'edaa, Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa oodap'edaa paara.

³³ Māgīrāpa ijāa p'anadap'edaa perā, Tachi Ak'ōrepa āchi k'aripaji nāga oodamerā. Ūk'uru jura chōo p'oyaaajida; awaraarāpa pia ak'ijida āchi jua ek'ari p'anadap'edaarā; awaraarāpa unujida Tachi Ak'ōrepa ooit'eeda ada āchi chonaarā k'aripait'ee; awaraarāpa león it'ai jīapijida, Tachi Ak'ōrepa k'aripap'eda; ³⁴ Awaraarā t'ipitaudeepa paa-ee uchijida; awaraarā chok'ai uchijida espadapa pee k'inia p'anadap'edaarā juadeepa; ūk'uru juatau t'ūmaa p'anadak'āri, Tachi Ak'ōrepa juataura papiji; awaraarā Tachi Ak'ōrepa sōcharra papip'eda, chōojida āchi k'īra unuamaa iru p'anapataarā ome; ūk'uruurāpa āchi eujādeepa jērek'oojida awaraa eujādepema chōode chedap'edaarāpa. ³⁵ Ichiaba wēraarā ūk'uruurāpa Tachi Ak'ōrede ijāa p'anadap'edaa perā, unujida āchia k'inia iru p'anadap'edaa piudap'edaarā chok'ai p'irabairuta.

Jōdee, ijāa p'anajida mīda, ūk'uru piu k'achia piujida. Ijāadak'aa beerāpa māgīrā jita atadak'āri, māgapachida: “Pēida-eda apachida, Cristode ijāa amaarutamaa”. Mamīda māga ooda-e paji. Maperā piujida. Āchia k'awajida piudap'eda, Tachi Ak'ōrepa āchi waya chok'ai p'irabaiipiit'ee iru ome p'anapataadamerā, waa piuda-ee. ³⁶ Ichiaba ijāadak'aa beerāpa ūk'uru imik'īraarāmaa ik'achia jarajida māik'aapa wijida. Ma awara cadenapa jīdap'eda, carcelde t'i nībijida. ³⁷ Awaraarā māupa bat'a peejida maa-e pirā serruchopa esajīak'a t'oop'e peejida. Ūk'uru peejida espadapa. Ūk'uru chupīria oveja e maa-e pirā cabra e jī nipapachida; jarra oopachida māik'aapa chīarapa āra k'achia ooruta choopachida. ³⁸ Na p'ek'au eujāde ichita p'anadaik'araa baji, āchi ik'aawa p'anadap'edaarā k'āyaara pipīara p'anadap'edaa perā. Māga p'anajida Tachi Ak'ōrede ijāa p'anadap'edaa perā. Nipapachida eujā pania wēe bide māik'aapa mēe, eera jēra bimāi. Maapai p'anapachida yooro te uriade māik'aapa māu te uriade.

³⁹ Ma jōmaarāpa Tachi Ak'ōrede ijāa p'anadap'edaa perā, irua āra k'aripaji māik'aapa pia ak'iji. Mamīda piudai naaweda, Tachi Ak'ōrepa āramaa teeit'eeda ada maarepida unuda-e paji. ⁴⁰ Irua k'inia baji ārapa ne-inaa pipīara iru p'anadamerā tachi ome auk'a. Iru ūraa chiwidi k'aurepa wēpapiji ārapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa tachide ome auk'a, jōmaweda p'ek'au k'achia wēe p'anadamerā ichi k'īrapite.

12

Choodaipia bi Cristode ijāa p'anide

¹ Māpai ma ijāa p'anadap'edaarā chok'araarāpa tachi ak'īmaa p'anadairā Ak'ōre truadeepa, p'anapataadāma āra p'anapatap'edaak'a. Ara p'irapataarā jīp'a p'irapatak'a panadait'ee āchi p'ira wārutamaa, māga pik'a Cristode ijāadāma. Oo amaadāma p'ek'au k'achia māik'aapa ne-inaa Tachi Ak'ōrepa oopi-e bi. Jīp'a oodāma Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a, irumaa p'anaruta

misa. ² Māga oo p'anide k'ĩsiadáma Jesucristode, irua naapiara ijāa bada perā ichi piurumaa. Irá ichia māgá tachi k'aripapari, pipiara ijāa wādamerā piurutamaa. Ichi kurasode chupiria piuk'āri, k'ĩra nejasia-e paji māgá piut'ee, k'awa bada perā chupiria nĩbap'eda, o-ĩa bait'ee. Māgá irá su-ak'i bi Tachi Ak'õre su-ak'i beepari juaraare.

³ Parāpa k'ĩsiadaipia bi Jesús chupiria nĩbada ijāadak'aa beerā k'aurepa. Āchia ijāadaamaa p'anajida irua ooda unudak'āri māik'aapa irua jarada ũridak'āri. Māgá oojida mĩda, iru choopachi. Māgá parā auk'a choodaipia bi irude ijāa p'anide. Sēdaik'araa bi māik'aapa p'oyaa choo-eda adaik'araa bi. ⁴ Parā māgá choo jōnide, waide p'ek'au k'achia oopi k'inia p'anĩrāpa parā peeda-e p'anĩ Jesús peedap'edaak'a. ⁵ ¿K'ĩra atua p'anik'ā Tachi Ak'õrepa parā ũraada, eperāpa chi warra ũraa bik'a? Iru ũraa p'ādade jara bi:

'Warra, pia k'ĩsĩaji Tachi Ak'õrepa jarateek'āri itria pik'a bide. Irua k'irāpapak'āri pia ne-inaa k'achia oopata, k'ĩra pia-ee beenáaji. ⁶ Tachi Ak'õrepa māgá itria pik'a bide ak'ipipari pi k'inia iru bi māik'aapa wĩmaa pik'a bide miapik'āri, ak'ipipari wāara pi ichi warra.' (Pr 3.11-12)

⁷ Mapa choo p'anadaipia bi mia jōnide, Tachi Ak'õrepa jarateemaa bairā na eujādepema ak'õrepa ooparik'a. Māga oopari ichia k'inia bita oo k'awaadamerā. Na eujādepema ak'õreerāpa āchi warrarā ũraapata māik'aapa itriapata ne-inaa k'achia oodak'āri. ⁸ Māgá ichiaba Tachi Ak'õrepa oopari. Māga oo-e pirā, parā ichi warrarā-e; jĩp'a awaraa ak'õreddepema. ⁹ Tachi k'aĩpee p'anadak'āri, ak'õreerāpa itriapachida ne-inaa k'achia oodak'āri. Mapa tachia āra waawee p'anapachida. Māgá bi pirā ak'õreerā na eujādepema ome, Tachi Ak'õre audupĩara waawedaipia bi irua tachi wĩmaa pik'a iru bak'āri, iru ome ichita p'anapataadait'ee perā. ¹⁰ Taarā-e nide tachi k'aĩpee weda tachi ak'õreerāpa ũraapachida māik'aapa itriapachida tachimaa ne-inaa oopi k'inia p'anadak'āri. Jōdee Tachi Ak'õrēpata ichita pia ũraapari māik'aapa itriapari pipiara p'anapataadamerā, t'āri pia ichik'a. ¹¹ Tachi Ak'õrepa tachi itriamaa bi misa, k'ĩra pia-ee p'anapata. Mamĩda ma t'ēpai pia k'ĩsia p'aneedak'āri, oo k'awaa wāpata irua oopi k'inia bik'a māik'aapa k'āiwee p'anapata.

¹² Maperā t'āridepai choopatáati ijāa p'anide. Parā ũk'uru p'irapataarāk'ata p'anĩ. Māirā iyapaadaidak'āri, juatau t'ũmaadaipata māik'aapa bĩri wēredaipata. ¡Māgá p'ananaati! ¹³ Ma k'āyaara naawedapema oodap'edaak'a pia oopatáati Tachi Ak'õrepa parāmaa oopi bik'a. Māga ooruta pirā, pia ijāada-e p'anĩrā pia ijāapidai. Parāpa oo p'anapatak'a āchia auk'a oo k'inia p'anadai.

K'ĩrak'aupai Tachi Ak'õre Ũraa ũri k'iniada-e pai

¹⁴ Jĩridaipia bi k'āiwee p'anapataadait'ee jōmaarā ome māik'aapa oo p'anapatáati Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Māga oodaipia bi k'awa p'anadairā Tachi Ak'õrepa oopi bik'a ooda-e p'anĩrā irumaa p'oyaa wāda-e. ¹⁵ ¡K'ĩrak'aupai ijāa amaa p'aneedai Ak'õrepa Jesucristo pēida, ichia tachi k'inia iru bairā! Ichiaba apidaapa ũridaik'araa bi ijāa amaapi k'inia p'anĩrāpa jaratee p'anĩ Jesucristopa oodade. Ma jaratee p'anĩ neera k'achĩak'ata bi, todak'āri, chok'ara peepari perā. ¹⁶ Apida awaraa ome k'āik'araa bi, miak'āi-e bi pirā. Ichiaba oodaik'araa bi Esaúpa oodak'a. Ichia Tachi Ak'õre waawee'aa paji. Jacobmaa teeji chi ak'õre net'aa atait'ee pada māik'aapa Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ĩit'ee pada, warra naapema pada perā. Māga teeji chik'o p'arat'u abaa pari. ¹⁷ Parāpa k'awa p'anĩ ma t'ēpai pia k'ĩsiak'āri, chi ak'õrepa teeit'ee pada net'aa audú ata k'inia baji māik'aapa audú k'inia baji Tachi Ak'õrepa ichi pia ak'ĩmerā. Mamĩda audupai jējeji mĩda, māga uchia-e paji, ai naaweda chi

ak'õrepa jarada perã Tachi Ak'õrepa jarapidak'a; Jacob pipiara ak'it'ee Esau k'ãyaara.

¹⁸ ¡K'ĩsíati! Tachi Ak'õre Ûraa chiwidi k'aurepa, parã iru k'ait'aara wãpata Israel pidaarã wãdap'edaa k'ãyaara, irua Moisemaa jarada k'aurepa. Naaweda irua Moisemaa pedeeji ee it'ia bideepa, mama bada perã. Maapai tachi chonaarã mǎgí ee it'ia bi k'ait'a wãdap'eda, t'ipitau it'aa urua nĩbik'a unujida. Ichiaba unujida p'ãriu jĩararak'a ma ee aneu cheru. Ma awara ùrijida nãumia pururua nĩbi mǎik'aapa pa jĩwaa nĩbi. ¹⁹ Mǎga unudak'ãri, ichiaba ùrijida trompeta jĩwaa nĩbi mǎik'aapa Tachi Ak'õre ãchimaa pedeemaa bi. Chi mǎga ùridap'edaarã audú p'era jõnipa chupiria iidijida Moisemaa, Tachi Ak'õrepa ãchimaa waa pedeenaamerã. ²⁰ Mǎga oojida p'oyaa chooda-e pada perã Tachi Ak'õrepa jarak'ãri:

‘Chi t'iaru na eede, ne-animal paara, peet'áati mǎupa.’ (Ex 19.12-13)

²¹ Ma ewate jõmaarãta p'era para baji. Mapa Moisepa pida mǎgaji:

‘Mi audú p'era nĩbida aji.’

(Dt 9.19)

²² Jõdee mǎga-e parã ome. Jĩp'a it'aa t'ĩmaa bide k'ait'a wã p'ani Tachi Ak'õre bimaa it'aripema eede t'ĩjarapata Siõn mǎik'aapa Tachi Ak'õre, chi ichita chok'ai bi, k'ĩrapite panapata it'aripema p'uuru Jerusalende. Mama unu p'ani angeleerã cho-k'ara see jõni, o-ĩa k'ari para bi. ²³ Ichiaba mama unu p'ani Tachi Ak'õre warrarã, chi it'ari t'ĩ p'ã jëra bĩirã. Mǎgĩrã jõma Tachi Ak'õre warra naapemaarãk'a, Jesucristode ijãapata perã. Mama ichiaba unu p'ani Tachi Ak'õre, na p'ek'au eujãdepemaarãpa pia mǎik'aapa k'achia oopata ak'ipari. Ma awara unu p'ani chonaarãwedapema ijãa p'anapatap'edaarã, p'ek'au k'achia wëe p'ani Cristo k'aurepa. ²⁴ Mama unu p'ani Jesús, Tachi Ak'õrepa pëida ichi ùraa chiwidi jaramerã. Mama iru waa jĩap'eda k'aurepa Tachi Ak'õre bimã, parã p'ek'au k'achia wëe p'ani iru k'ĩrapite. Ma waa awara bi Abel waa k'ãyaara. Tachi Ak'õrepa Abel waa unuk'ãri, chi Abel peeda k'achia oo k'inia baji. Mamĩda Cristo waa unuk'ãri, irude ijãapataarã p'ek'au k'achia wëpapida perã mǎgí waapa, k'achia oo k'iniak'aa Tachi Ak'õrepa.

²⁵ Mapa parãpa Tachi Ak'õre Ûraa ùridaipia bi. Ma ee it'ia bideepa pedeek'ãri, Tachi Ak'õrepa chupiria k'awa-e paji pirã ichi ùraa ùridaamaa p'anadap'edaarã, audupãra tachi iru juadeepa uchiada-e pai, ùridaamaa p'ani pirã iru ùraa jara pëida it'ariipa ichi Warra k'ap'ia pari. ²⁶ Ma ewate Tachi Ak'õrepa pedeek'ãri, eujã wëre jira ataji. Mamĩda ìrapema ewari jara bi:

‘Ewari cherude eujã waya wëre jira atait'eeda a bi, pajã paara.’ (Hag 2.6)

²⁷ Mǎgí pedee waya jara k'inia bi ma wëre jira atarude Tachi Ak'õrepa jõt'aait'ee ichia ooda na p'ek'au eujãde nĩbi mǎik'aapa pajãde nĩbi. Jõdee ne-inaa it'aripema mǎik'aapa ichide ijãapataarã ichiak'au bĩit'ee. ²⁸ Mǎgá tachi, Tachi Ak'õre trua wërek'aade p'anadait'ee perã, gracias jaradama irumaa mǎik'aapa oodama irua oopi bik'a, t'ãriipa mǎga oo k'inia p'anadairã. Ma awara Tachi Ak'õre waaweedama, irua mǎga k'inia bairã. ²⁹ Ma jõma oodama Tachi Ak'õrepa ichi ùraa ùri k'iniadak'aa p'anĩrã k'achia ooit'ee perã. Ooit'ee t'ipitau pa ne-inaa paa jõt'aaparik'a.

13

Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a oodaipia bi

¹ Chik'inia p'anapatáati. Mǎga p'anapataadaipia bi Cristode ijãapataarã, iru k'aurepa ìpemaarã p'anadairã. ² Parãmaa te iidid chedak'ãri, wãak'anáati. Tachi chonaarãpa te wãak'ada-ee, t'ĩupipachida ãchi temã pacherutaarãmaa. Ûk'uruurãpa k'awada-ee, angeleerã k'ãipijida.

³ K'irāpāti māik'aapa k'aripapatáati carcelde p'anirā Cristo k'aurepa. Chupiria k'awáati parā jida māga p'aneedai perā. Ichiaba ijāadak'aa beerāpa parā k'ōp'āyoorā miapi p'anadak'āri Cristo k'aurepa, k'aripapatáati, parā jida māga p'anadap'edaa perā.

⁴ Miak'āi p'anirā awaraarā ome k'aináati, Tachi Ak'ōrepa jara bairā chi miak'āidapa awaraa iru baik'araa bi. Ichiaba tuu bipa awaraarā jirrik'araa bi māirā ome k'āiit'ee. Tachi Ak'ōrepa chi māga oo p'anirā k'achia ooit'eeda a bi.

⁵ P'arat'a waibia ichita jirináati waa k'inia bairā. O-ia p'anáti pāchia iru p'ani omepai, Tachi Ak'ōrepa jara bairā:

'Mia pi ak'i amaa-e. Ewari apida ituaba atabēi-e.' (Dt 31.8)

⁶ Mapa waawee-ee tachia jaradaipia bi:

'Tachi Ak'ōrēpata mi k'aripapari. Mapa mia eperāarā jua waawee-e bi.' (Sal 118.6)

Ijāadaipia bi naawedapema jarateepataarāpa jarateedap'edaa

⁷ Naawedapema jarateepataarā k'irāpāti. Māgirāpa āchi piurutamaa ijāapachida Jesucristopapai eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atai. Māga parāmaa pia jarateepachida, auk'a ijāa p'anapataadamerā. Mapa ārak'a ijāapatáati.

⁸ Jesucristo awara pa-e pait'ee. Naawedapemaarā o k'achiadeepa k'aripa ataji, irapemaarā auk'a k'aripapari māik'aapa waide t'oda-e p'anadait'eerā auk'a k'aripait'ee. ⁹ Parāmaa naawedapema jarateepataarāpa jarapachida Tachi Ak'ōrepa Jesucristo pēiji eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atade, tachi k'inia iru bapari perā. Ma wāara perā, t'āripa waapiara ijādāma irude. Ijāanáati awaraa ne-inaa k'ira t'ādoo jarateepataarā pedee. Māirāpa jara p'ani Tachi Ak'ōrepa eperāarā k'aripapari k'o p'anadairā ne-animalaarā peedap'eda, paadap'edaa altarde. Mamīda māga oo bipa apida p'ek'au k'achia wēe bak'aa Tachi Ak'ōre k'irapite.

¹⁰ Moisepa p'ādade jara bik'a oo p'anirāpa p'oyaa k'awada-e Cristopa āchi pari kurasode ooda. ¹¹ Ma jara bik'a oodak'āri, p'aareerā poro waibiapa ne-animal waa atap'eda, atepari ma cuarto edupiarā bide Tachi Ak'ōre te waibiade. Māgi waa bipari Tachi Ak'ōre bimāi eperāarā miapinaamerā āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mamīda ma ne-animal peeda k'ap'ia p'uurudeepa taawaa atepata paadait'ee. ¹² Jōdee Jesús p'uurudeepa taawaa ateejida māik'aapa mama miapijida piurumaa. Māgá piuda perā eperāarā pari, āchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa wēpapiji ichi waa bat'ada k'aurepa. Māga ooji āchi p'ek'au wēe p'aneedamerā Tachi Ak'ōre k'irapite. ¹³ Moisepa p'ādade jara bi k'achia baji piut'ee p'uurude taawa. Māga baji mīda, Cristo māgá piuji k'ira unuamaa iru p'anadap'edaa perā. Mamīda irua māgide k'isia-e paji k'awa bada perā piut'ee tachi pari. Mapa wādāma iru ome p'uurudeepa taawaa pik'a. Uchiadāma ma chonaarāwedapema ūraa jua ek'ariipa p'ananadait'ee ūraa chiwidi jua ek'ari, tachi k'ira unuamaa iru p'ani mīda Cristo iru p'anadap'edaak'a. K'isiada-ee, waapiara irude ijādāma.

¹⁴ Na p'ek'au eujāde p'uuru apida ichita ba-e pait'ee. Maperā tachia k'isia p'ani it'aripema p'uuru k'ira wāreede. Mamata p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōre ome. ¹⁵ Māpai Jesucristo māgá piuda perā tachi pari māik'aapa tachi k'aripapari perā, it'aa t'īmaa bide ip'ii jaradāma: "Ak'ōre, pi ichita t'āri pia bapari, Jesús tai k'aripamerā pēida perā."

¹⁶ Ichiaba k'ira atuanáati chik'aripa p'anapataadait'ee māik'aapa wēe beerāmaa teedait'ee pāchia iru p'ani net'aadepema, Tachi Ak'ōrepa māgata k'inia bairā. Māga oodak'āri, Tachi Ak'ōre t'āri o-īapidai.

17 Ma awara oopataáti pāchi ak'ipataarāpa jara p'anik'a, āchia parā ak'i p'anadairā māik'aapa parā k'aripa p'anadairā Tachi Ak'ōre Ūraa k'awaadamerā. It'aa t'īmaa p'anide ārāpata jaradait'ee āchia parā ak'i p'anadap'edaa māik'aapa parāpa oodap'edaa. Maperā oo p'ani pirā āchia jara p'anik'a, āchi o-īa p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite, parāpa ijāapata perā. Mamīda māga ooda-e pirā, āchi k'īsia p'ua p'anadait'ee iru k'īrapite.

18 It'aa t'īpataáti Tachi Ak'ōremaa tai pari. Taipa k'awa p'ani irua pia p'anaut'ee. Tachi Ak'ōrepa tai k'īsia p'ua k'īsiapi-e, irua oopi bik'a oo p'anadairā māik'aapa māga oo k'inia p'ani jai-idaarutamaa. 19 Ichiaba mia enenee nībi it'aa t'īpataadamerā mi pari Tachi Ak'ōrepa mi k'aripamerā, waya isapai wā k'inia bairā parā ak'ide.

Na k'art'a p'ā aupak'āri ūraada

20 Tachi Ak'ōrépata tachi k'āiwee p'anapipari. Jesús waa bat'ada k'aurepa ichia eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapiji, māik'aapa Jesucristo chok'ai p'irabaipiji. Maap'eda ichi ūraa chiwidi k'aurepa Cristo bijī tachi ak'ipari waibia, irude ijāapataarā ichita ak'i bamerā māik'aapa k'aripamerā, oveja ak'iparipa ichi ovejaarā ak'iparik'a. 21 It'aa t'īmaa bide parā pari mia jara bi: “Ak'ōre, āra pia ak'i bapariji, pia oopi bik'a oo k'awaa wādamerā. Tachia māgá oodai māik'aapa pi t'āri o-īapidai Jesucristopa k'aripak'āri. Ak'ōre, jirua pi k'īra wāree ichita iru bapariit'ee! ¡Amén!”

22 Īpemaarā, mia k'inia bi parāpa na k'art'a pia leedamerā māik'aapa aide jara bik'a oodamerā. Na k'art'a mak'iaara teesoo-e bi, ne-inaa waa at'āri p'āi paraa perā.

23 Mia parāmaa k'awapi k'inia bi tachi Īpema Timoteo uchiaji carceldeepa. Nama mi bimāi isapai pacheru pirā, iru ome parā ak'ide wāit'ee.

24 Salude téeti parā ak'ipataarāmaa māik'aapa awaraa Cristode ijāapataarāmaa. Italiadepema ijāapataarāpa parāmaa salude tee pēiruta.

25 Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'ōrepa parā jōmaweda pia ak'i bapariimerā.

Māgapai paji.

SANTIAGO

Santiagopa K'art'a P'ãda Judiorã Ijãapataarãmaa

Santiago, Jerusalendepema ijãapataarã poro waibiapa na k'art'a p'ãji. Cristo chok'ai p'irabaip'eda, unupiji nãgí Santiagomaa (1 Co 15.7). Santiagopa na k'art'a p'ã pëiji judiorã Cristode ijãadap'edaarã, eujã awara-awaraade p'ananadap'edaarãmaa. Ma ijãapataarã ũraaji ichita ijãapataadamerã Cristopa k'inia bik'a.

Salude jarap'eda, naapiara Santiagopa jara bi ijãapataarãpa jiridamerã k'isia k'awaa p'anadait'ee mãik'aapa ijãa-ijãa p'ananaadamerã (cap. 1.1-18). Jara bi oopataadamerã Ak'õre ũraade jara bik'a; jïp'a ma ũraa ũridai k'ãyaara (cap. 1.19-27) mãik'aapa eperãarã ũk'uru piara ak'inaadamerã awaraarã k'ãyaara, Tachi Ak'õrepa ijãapataarã jõmaweda auk'a pia ak'ipari perã Cristo k'aurepa (cap. 2.1-13). Jara bi k'ãata jara k'inia bi Tachi Ak'õrede ijãapari (cap. 2.14-26). Jara bi tachi k'ĩramede; sãga ma k'aurepa k'achiade baaidai (cap. 3.1-12). Jara bi wãara k'isia k'awaa p'anirãde (cap. 3.13-18) mãik'aapa sãap'eda ijãapataarã chik'inia p'anada-e (cap. 4.1-12). Jara bi audua pedenaadamerã (cap. 4.13-17) mãik'aapa p'arat'ara beerã ũraa bi (cap. 5.1-6). T'ẽepai jara bi choodamerã ãra ijãa p'anide mãik'aapa it'aa t'ĩpataadamerã k'ayaa beerã pari (cap. 5.7-20).

Salude pëida

¹ Mi, Santiagopa oopari Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa k'inia bik'a. Na k'art'a pëiru parã Israeldepa uchiadap'edaa ëreerã docedepema ijãapataarãmaa, t'imí na p'ek'au eujãde p'ani chaa. Pia p'anáti.

Ijãapataarã nepirade p'ani pijida, o-ia p'anadaipia bi

² Ipemaarã Cristo k'aurepa, parã nepirade p'anadak'ãri maa-e pirã chupiria jõnadak'ãri, waapiara Cristode o-ia ijãa p'anáti. ³ Mãgá choodak'ãri, k'awa p'ani ne-inaa k'ira t'ãdoo choodai. ⁴ Mãgá choo p'ani misa, ichiak'au Tachi Ak'õremaa oopíti irua k'inia bik'a. Mãgá parãpa ne-inaa apida faltada-e pait'ee irua oopi k'inia bi parãmaa. Pia k'isiapataadai mãik'aapa jõma pia oopataadai, irua k'aripa bairã.

⁵ Mamída parãdepemapa k'awa-e bi pirã k'ãata oopia bi chupiria nĩbide, it'aa t'iji Tachi Ak'õrepa k'awapimerã. Tachia chupiria iidiruta pirã, iru k'ĩrau-epi. Ma k'ãyaara k'aripait'eepi, ne-inaa jõmaade tachi k'aripa k'inia bapari perã. ⁶ Mapa Tachi Ak'õremaa it'aa t'ik'ãri, ijãaji wãara irua ooit'ee pia iidi bik'a. K'isianáaji: “¿Mia oo k'inia baik'ã irua k'inia bik'a wa mãga-e?” Mãgee eperã k'isia nãga bi: ara p'usa abaamãi bak'áak'ata bi. ⁷ Mãgee eperãpa ijãa-e Tachi Ak'õrepa ichi k'aripai. ⁸ Idi ne-inaa aba ijãapari mãik'aapa nu ne-inaa awaraa ijãapari. K'ira jïp'a ijãak'aa.

Chupiria beerã p'arat'ara beerã ome

⁹ Piara k'awaadamerã sãga oodaipia bi chupiria jõnide, parãmaa nãga nepirãit'ee. Ijãapari aba chupiria bi pirã p'arat'a wëe, o-ia baipia bi Tachi Ak'õrepa iru auk'a pia ak'ipari perã apemaarã ijãapataarãk'a. Ma awara o-ia baipia bi it'ari banait'ee perã. ¹⁰ Jõdee ijãapari p'arat'ara bi o-ia baik'araa bi p'arat'ara bairã. Eperã p'arat'ara bi taarã chook'aa, nep'ono ewaraade bik'a. ¹¹ Mãgee nep'ono pi-ia bi t'ok'ãri tap'eda. Mamída ai ñri ak'õrejiru jëra nĩbeek'ãri, piidaipari wãsiapa. Taarã-e nide ma nep'ono pi-ia jõdaipari. Mãga

pik'a bi eperã p'arat'ara bee. Mimia oomaa p'anide pida, jōma āchia iru p'ani jōdarii.

Tachi Ak'ōrepa k'isia k'achia k'isiapik'aa

¹² Tachi Ak'ōrepa o-īapipari eperã chupiria nībide maa-e pirã nepirade nībide, chook'āri Cristode ijāa bairā. Māgá chook'āri, Tachi Ak'ōrepa ma eperāmaa it'aripema poro jīra teeit'ee; pia jarait'eera, ichita ichi ome bapiit'ee. Ichia māga oopari jōma ichi k'inia iru p'anirā ome, chonaarāweda māga jarada perā. ¹³ Mamīda māgá nepirade jōnide abaapa k'isiaru pirã k'achia ooit'ee, jaraik'araa bi: “Tachi Ak'ōrepata māga oopi bi”. Māga jaraik'araa bi Tachi Ak'ōrepa k'isiak'aa perā ne-inaa k'achia ooit'ee. Ma awara eperāmaa māga k'isiapik'aa. ¹⁴ Jīp'a tachi t'ārideepata k'isia k'achia uchiapari. Maap'eda ne-animal trampade t'īuparik'a carnada k'oit'ee, māga pik'a eperã ichia k'isia k'achia oo k'iniadaik'āri, ¹⁵ ma ne-inaa k'achia oopari. Chi māga ooyaa bi atuait'ee.

¹⁶ Maperã ipemaarā k'iniarā, pāchi itu k'ūrapināati. K'īrak'aupai k'isiadai Tachi Ak'ōrepa k'isiapii ne-inaa k'achia ooit'ee. ¹⁷ Māga-epi. Tachia ne-inaa pia jōmaweda iru p'ani Tachi Ak'ōre k'aurepata iru p'ani. Irua ooji ak'ōrejīru, atane māik'aapa lucero. Māgí edaare īdaapata, edaare īdaadak'aa. Tachi Ak'ōre māga bada paara, edaare k'isiapik'aji k'achia ooit'ee; edaare k'isiapik'aji pia ooit'ee. Mamīda māga-e. Ichita pia oopari. ¹⁸ Māgá pia oopari perā, apemaarāpa irude waide ijāadai naaweda, tachi judiorāmaa k'awapiji ichia wāarata jara pēida, ma ūraa wāarade ijāadap'eda, atuanaadamerā. Māga ooji k'inia bairā ichi k'īrapite pia nipadamerā.

Tachi Ak'ōre Ūraa ūripataarāpa oopata

¹⁹ Ipemaarā k'iniarā, Tachi Ak'ōrepa māga ooda perā tachi-it'ee, k'īri ēesaa p'anāti iru ūraa ūridamerā. Mamīda pia k'isiati pedeedai naaweda. Ma awara isapai k'īraunāati. ²⁰ Mia māga jara bi chi isapai k'īrauyaa bīpa ook'aa perā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. ²¹ Maperā k'achia k'īra t'ādoo k'isia amāati. P'ananāati naaweda p'anapatap'edaak'a, waide ijāada-e p'anadak'āri. Ma k'āyaara audua-ee ooti Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. Ichiaba k'isiapatāati irua wāarata jara pēidade, ma k'aurepata ijāapata perā māik'aapa it'aa wādait'ee perā.

²² Māga ooda-e pirā, pāchi k'inia ijāa p'anik'ata bi. Mia māga jara bi ūk'uruurāpa k'isiadai perā Tachi Ak'ōre Ūraa ūri bīpapai oo p'ani irua k'inia bik'a. Mamīda pāchi itu k'ūrapī p'ani. Tachi Ak'ōre Ūraa ūridak'āri, oodaipia bi irua jara bik'a. ²³ Chi māga oo-e bīpa ara eperāpa espejode ichi k'īra ak'īparik'ata bi. ²⁴ Jāgí eperā espejode ak'ī bak'āri, ichi k'īra pia unupari. Mamīda ma espejodeepa āyaa wāk'āri, espejode unuda k'īra atuadaipari. ²⁵ Māga pik'a bi eperā ome Ak'ōre Ūraa ūrik'āri. Ūrii Tachi Ak'ōrepa ichimaa oopi k'inia bi. Mamīda, ai t'ēepai ichia ūrida k'īra atuadaru pirā, oo-e pai Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. Jōdee chi ooparipa Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a nāga bi. Tachi Ak'ōrepa Ūraa Pia jara pēida Cristode ūrik'āri, aide k'isia wāpari māik'aapa Cristode ijāapari. K'īra atua-ee māgí jara pēida, Cristopata k'aripapari perā ichia oomerā ma ūraade jara bik'a. Māga ook'āri, t'āri o-īa bapariit'ee.

²⁶ Eperāpa k'isiapi Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a oo bi, it'aa t'īpari perā maa-e pirā primisia teepari perā. Mamīda ik'achia peederu pirā awaraarā āpite maa-e pirā audua peederu pirā, ichi itu k'ūramaa bi, wāara Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a oo-e bairā. ²⁷ Wāara Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a ooparipa oomaa bapari

ijãadak'aa beerãpa k'achia oopata k'ïra t'ãdoo. Ma awara k'aripapari ak'õre wëe beerã mãik'aapa p'ëtrãa beerã ãchi chupiria jõnide.

2

Sãgá awaraarã ak'idaipia bi

¹ Ìpemaarã, parãpa k'awa p'ani net'aa jõma Tachi Waibia Jesucristo jua ek'ari nãbi. Iruata Tachi Ak'õre k'ïra wãree iru bi. Mãga k'awa p'anita mãik'aapa irude ijãa p'anita, ¿sãap'eda parãpa aba k'iniara iru p'anapatama apemaarã k'ãyaara? Tachi Ak'õrepa mãga oopik'aa. ² ¿Sãga pak'ajima parãpa mia jararuk'a oodap'edaa paara? Parã cheepurudak'ãri it'aa t'ïdait'ee, pachei aba p'arat'ara bi mãik'aapa aba chupiria bi. ³ Chi p'aru pi-ia jã bi mãik'aapa sortija nãedee jã bi pipiara ak'idai chi p'aru sore jã bi k'ãyaara. Jaradai ma p'arat'ara bimaa: “Nama su-ak'i ba chéji su-ak'i beepata pipiara bide.” Jõdee ma chupiria chimaa jaradai: “Jãma baini banáji, maa-e pirã jãma su-ak'i banáji.” ⁴ Mãga oodap'edaa paara, Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a ooda-e p'anak'ajida. Mapa parãpa mãgá oo p'ani pirã, pia ooda-e p'ani. Cristo Tachi Waibiada a p'ani mïda, jara p'ani chisãgita k'iniadaipia bi apemaarã k'ãyaara. Mãga oodak'ãri, k'achia k'ïsia p'ani.

⁵ Ìpemaarã k'iniarã, jüríti! Tachi Ak'õrepa audú jirit'erajipi chupiria chedeerã, Cristode ijãadap'eda, o-ïa p'anapataadamerã na p'ek'au eujãde, k'awa p'anadairã irua ãchi k'aripapari. Ma awara ãchi jirit'eraji it'aa wãdamerã. Tachi Ak'õrepa mãga oopari ãchi-it'ee mãik'aapa jõma iru k'inia iru p'anirã-it'ee, chonaarãweda mãga jarada perã. ⁶ Tachi Ak'õrepa mãgá chupiria beerã jirit'eraji mïda, parãpa p'arat'ara beerã pipiara ak'ipata chupiria beerã k'ãyaara. ¿K'awada-e p'anik'ã p'arat'ara beerãpata parã chupiria oo iru p'anapata mãik'aapa charraarã k'ïrapite atadaipata? ⁷ Ma awara ãchia Jesucristo t'ï ichi k'inia ik'achia jarapata. Mãga oopata Tachi Waibia Jesucristopa jõmaarãmaa pia oopari mïda. Ìru t'ïdeta parã poro choopijida! Mãga bita, ¿sãga ãrata pipiara ak'idaima chupiria beerã k'ãyaara?

⁸ Ma k'ãyaara oodaipia bi Tachi Ak'õrepa ùraa waibiara bide jara bik'a ichi ùraa p'ãpidade:

‘Awaraarã k'inia iru baparíji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.’ (Lv 19.18)

⁹ Mãgá parãpa eperãarã ùk'uru ak'i p'ani pirã pãchi k'ap'ia ak'ipatak'a, mamïda mãga ooda-e p'ani pirã jõmaarã ome, k'achiata oomaa p'ani Tachi Ak'õre k'ïrapite. Mãgá oodak'ãri, ooda-e p'ani iru ùraa p'ãdade jara bik'a. ¹⁰ Eperãpa Tachi Ak'õrepa Ùraa jaradadepema aba oo-e pirã, ichita iru ùraade jara bik'a jõmaweda oo-e bi. ¹¹ Iruata jaraji:

‘Miak'ãi bi awaraarã ome k'ãináaji.’

Ichiaba jaraji:

‘Eperã peenãaji.’

(Ex 20.13-14)

Mapa awaraa jiri-e pijida, eperã peeru pirã, ichita oo-e bi jõmaweda Tachi Ak'õrepa jara bik'a. ¹² Mamïda parãpa Cristode ijãadak'ãri, ma ùraa p'ãda jua ek'ariipa uchijida. Mapa parãpa pia pededaipia bi awaraarãde mãik'aapa jõmaarã auk'a ak'idaipia bi, ewari cherude Tachi Ak'õrepa ak'iit'ee perã ichide ijãapataarãpa oopatap'edaa mãik'aapa pedeeapatap'edaa. Mãgá k'awaait'ee ichia jaradak'a oojida wa ooda-e paji. ¹³ Mãgá Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepemaarãpa oopatap'edaa ak'ik'ãri, chupiria k'awa-e pait'ee awaraarã chupiria k'awada-e p'anadap'edaarã. Jõdee chupiria k'awaait'ee awaraarã chupiria k'awaadap'edaarã. Mãirã o-ïa uchiadait'ee iru k'ïrapite, oodap'edaa perã irua jaradak'a.

Tachi Ak'õrede wãara ijãapataarãpa oopata irua k'inia bik'a

¹⁴ Mãpai ìpemaarã, k'ĩsĩati mia jararude. Eperãpa Tachi Ak'õrede ijãa bida ai. Mamĩda mãgipa chĩara k'aripak'aa pirã Ak'õrepa oopi k'inia bik'a, ichi k'inia mãga jara bi. Mãga jara bipapai it'aa wã-e pait'ee. ¹⁵ Pia jarait'eera, ijãapari abaapa unuru pirã awaraa ijãapari p'aru wëe bi jĩsua-it'ee, mãik'aapa chik'o wëe bi k'oit'ee, ¿sãgak'ajima nãga jarada paara? ¹⁶ “P'aru mōtaapa pira bējeji jĩsuapiamaapa mãik'aapa nek'oji bi jãwaa beerumaa. Maap'eda pia wãji Tachi Ak'õre ome.” Mãga jara bide maarepida tee-e pirã ma ijãapari chupiria chimaa, ¿k'ãare piata baima? Ichi k'inia mãga jaraji. ¹⁷ Mãga pik'a bi chi jara bipa: “Mia Tachi Ak'õrede ijãapari.” Mamĩda mãgĩ eperãpa ook'aa pirã Tachi Ak'õrepa jara bik'a ichi ũraade, ma eperãpa ichi k'inia mãga jara bi.

¹⁸ Ewaa eperãpa jarai: “Pia Tachi Ak'õrede ijãa bi mãik'aapa mia ne-inaa oopari irua jara bik'a. Mamĩda pia ne-inaa oo-e pirã irua jara bik'a, mãgara wãara ijãa-e bi. Jōdee mia mãgã irua jara bik'a oopari perã, pia k'awaai mia wãara ijãa bi.” ¹⁹ K'awa bi pia ijãa bi Tachi Ak'õre apai. Wãarapi, mamĩda mãga ijãa bipa tachi it'aa wã-e pait'ee. Netuaraarãpa ichiaba mãga k'awa p'ani. Mamĩda p'era p'anapata k'awa p'anadairã Tachi Ak'õrepa achi k'achia ooit'ee. ²⁰ Pariatua k'ĩsianãaji. Ma k'ãyaara ooji Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. K'awãaji wãara Tachi Ak'õrede ijãa bipa oopari irua oopi bik'a. ²¹ Chonaarãweda auk'a mãga paji. Tachi chonaarãwedapema Abrahampa ichi warra ateeji ee nok'ode biit'ee altar ĩri mãik'aapa peeit'ee Tachi Ak'õre-it'ee, Tachi Ak'õrepa irumaa mãga jarada perã. Mãgã Abrahampa chi warra wãak'a-e pada perã, wãara p'ek'au k'achia wëe beeji Tachi Ak'õre k'ĩrapite. ²² Ai naaweda Abrahampa Tachi Ak'õrede ijãaji. Mamĩda ichia ook'ãri Ak'õrepa jaradak'a, ak'ipiji wãara ijãa bi. ²³ Ma awara mãga ook'ãri, wãara uchijaji Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a:

‘Abrahampa Tachi Ak'õrepa jarada ijãaji. Maperã Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ipachi.’ (Gn 15.6)

Abrahampa ichia wãara ijãada mãgã ak'ipida perã, Tachi Ak'õre k'õp'ãyoda apachida.

²⁴ Mãpai ìpemaarã, Tachi Ak'õrepa mãga ooda perã Abraham ome, parãpa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa p'ek'au k'achia wëe ak'ipari eperã irude wãara ijãa bi mãik'aapa irua jara bik'a oo bi. Mamĩda mãgã ak'i-epi eperã irude ijãa bida apari, mãgipa oo-e bi pirã irua jara bik'a.

²⁵ Tachi Ak'õrepa Abraham ome oodak'a ichiaba ooji Rahab ome. Mãgĩ prostituta baji. Mamĩda Israel pidaarã chedak'ãri iru baparimãi ma p'uuru ak'ide, irua ma Israel pidaarã k'aripaji ichi auk'aarãpa jita atanaadamerã. Mãga ooji Tachi Ak'õrede ijãa bada perã. Mãgã ooda perã mãik'aapa wãara ijãada perã, Tachi Ak'õrepa mãgĩ wëra p'ek'au k'achia wëe ak'iji. ²⁶ Mãpai ma jōma jara aupadade k'ĩsiadak'ãri, parãpa k'awaadai Tachi Ak'õrede ijãa bida aparipa ook'aa pirã irua jara bik'a ichi ũraade, wãara ijãa-e bi. Iru tachi piuda k'ap'iak'ata bi.

3

Pariatua pedeedaik'araa bi

¹ Ìpemaarã, parãdepema Ak'õre Ũraa jarateepari pa k'inia bi pirã, k'awaaipia bi apemaarã ijãapataarãpa oopatap'edaa ak'ii k'ãyaara, Tachi Ak'õrepa taipa oopatap'edaa audupiarã ak'it'ee jarait'ee pia wa k'achia. Mãgã irua k'awaait'ee taipa jarateedap'edaak'a p'anapachida wa mãgã p'anadak'aa paji. ² Mãga jara bi tai chi jarateepataarãpa chĩara k'ĩraupidai perã taipa

jarapata k'aurepa. Wāara tachi ijāapataarā jōmaarāpa edaare māga oopata māik'aapa awaraa ne-inaa k'achia pariatua oopata. Eperā pada paara chīara k'īraupik'aa ichi pedee, māgipa awaraa ne-inaa k'achia apida ook'aa pak'aji.

³ K'īsiadáma nāgide. Ne-inaa ma-āri hierrodee ooda caballo it'aide bipata. Māgipa wāpipata chi wāpi k'iniamaa. ⁴ Ichiaba barco choma tok'esaa wāk'āri, nāupa golpe p'ua nībi mīda āyaa wāpiit'ee, ma barco p'eraparipa ichia atee k'iniamaa ateevari chi timonpa. Māga oopari ma barco k'āyaara timón ma-āriara bi mīda. ⁵ Māga pik'a bi tachi k'īrame ome. Tachi k'ap'ide ma-āri bi mīda, māgipa ne-inaa k'īra t'ādoo audua jarapata eperāarāpa. Ma awara k'awa p'ani t'ipitau ma-āriipa eujā āree paat'aa. ⁶ Ma t'ipitauk'ata bi tachi k'īrame. Tachi k'ap'ide ma-āri bi mīda, nepira waibiade baaipipari māik'aapa ne-inaa k'achia oopipari, madeepa na p'ek'au eujādepema pedee k'achia k'īra t'ādoo uchiapari perā. Ma awara madeepa netuarapa pedee uchiapari. Mapa k'awa p'ani tachi k'īramepa māgā nepirade baaipipariit'ee tachi t'oru wedapema piurumaa.

⁷ K'awa p'ani eperāarāpa taunomaapata nāgee ne-animalaarā mēepema k'īra t'ādoo: wābaipata; eujāde nīuteepata; eujāde bipa urt'iu nīuteepata; p'usa jādepema; jāgee. ⁸ Māga oopata mīda ne-animalaarā ome, apidaapa āchi k'īradoopa k'īrame p'oyaa t'idik'adak'aa. Māga p'oyaada-e tachi k'īramedeepa pedee k'achia k'īra t'ādoo pariatua uchiapari perā. Madeepa uchiada pedee k'achia neera k'achiak'ata bi, chīara miapipari perā.

⁹ Tachi k'īramepa pedee pia jarapari Tachi Ak'ōremaa it'aa t'idak'āri. Mamīda māgipa ichiaba ik'achia pedee jarapari chīaramaa. Māgā pedee k'achia jaradak'āri awaraarāmaa, ik'achia jara p'anik'ata bi Tachi Ak'ōremaa, irua eperāarā jōma ooda perā. ¹⁰ Ipemaarā, Tachi Ak'ōrede ijāapataarā it'aideepa pedee pia pedee k'achia ome māgā uchiaik'araa bi. ¹¹ Pania poatri uchia bimāi eujā ek'ariipa asia naap'ee ome uchiak'aapi. Ichiaba pania k'iyaa uchiaparimāiipa naap'ee uchia-epi. ¹² Ma awara higuera biirideepa orodak'aa olivo, māik'aapa uva k'arradeepa p'edak'aa higojō. Mapa ipemaarā, Tachi Ak'ōrede ijāapataarāpa pedee k'achia k'īra t'ādoo jaradaik'araa bi; jip'a pia aupaita jarapataadaipia bi.

Wāara k'īsia k'awaa beerā

¹³ Parādepema k'īsia k'awaa bi pirā, k'awaa wāipia bi ooit'ee Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a māik'aapa māga ak'ipiipia bi apemaarāmaa. Chīara ome t'āri pia baipia bi māik'aapa k'aripaipia bi, audua-ee. Māgata p'anapata wāara k'īsia k'awaa beerā. ¹⁴ Mamīda māga p'anapataadai k'āyaara, parāpa Tachi Ak'ōre Ūraa jaratee k'inia p'ani pirā apemaarā k'āyaara waibiara pa k'iniapa, wāara Tachi Ak'ōre-it'ee k'īsia atua p'ani, irua māga oopik'aa perā. ¹⁵ Chi māgā k'īsia p'anirā ijāadak'arāk'api k'īsiapata, āchia oo k'iniata oo k'inia p'anadairā. ¡Netuarapata māgā k'īsiapipari! ¹⁶ Eperā aba waibiara pa k'inia bak'āri apemaarā k'āyaara, jōmaarāpa ichi pedee aupai ūridamerā, nāgee ne-inaa k'achia k'īra t'ādoo ooi: nepira jiriyaa bai, pedee audua bai, maa-epirā apemaarā k'aripak'aa bai. ¹⁷ Mamīda chi wāara k'īsia k'awaa bi Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a māgā nipak'aapi. Ne-inaa awaraa k'āyaara jōma oopari oo k'inia bairā Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. Nepira jirik'aa chīara ome; jip'a k'āiwee bapari. Chīara k'īrau chok'ak'aa māik'aapa pia ūripari ne-inaa iidide chedak'āri. K'īrau-ee oopari ichi poropa oopi bik'a. Awaraarā chupiria k'awaapari māik'aapa k'aripapari. Eperā aba pipiara ak'ik'aa apemaarā k'āyaara. Oopari ichia jara bik'a; seewata ne-inaa ook'aa. Māgeepa ne-inaa k'īra t'ādoo oopari chīara k'aripait'ee. ¹⁸ Chi māga oopariipa k'inia bapari

jōmaarã k'ãiwee p'anapataadamerã ichik'a, Tachi Ak'õre k'ĩrapite m̃aik'aapa apemaarã k'ĩrapite. Mapa pia nipapari. Māgá ichi ik'aawa p'anĩrã iruk'a p'ana k'iniadaipi.

4

¹ Ma k'ĩsia k'awaa bi māga bapari m̃ida, parãdepema chok'ara k'ãiwee p'anadak'aa. ¿Wāara-ek'ã? Aupedee para bapari m̃aik'aapa k'ĩrau para bapari, p̃achi t'ãride k'ĩsia k'achia iru p'anadairã. ¿K'ãare k'aurepata māga para bapari? ¿P̃achia oo k'inia p'ani k'aurepa-ek'ã?

Tachi Ak'õrepa jara bik'a oodak'aarã

² Nāga oo p'ani. Parã waibiara pa k'inia p'anapata apemaarã k'ãyaara maa-e p̃irã ch̃iara net'aa k'ĩapata. T'ēepai ma net'aa p'oyaa atada-e pak'ãri, ma net'aa chipari k'ĩra unuamaa iru p'aneepata, peet'aa k'iniadarutamaa. Māga oo p'ani m̃ida, atadak'aa parãpa k'inia p'ani, Tachi Ak'õremaa iididak'aa perã.

³ Jōdee Tachi Ak'õremaa iididak'ãri, p̃achi-it'ee aupaita iidipata. Mapa Tachi Ak'õrepa teek'aa p̃achia iidi p'ani, māgá k'achia iidi p'anadairã. ⁴ P̃achia oo k'iniata oo k'inia p'anadairã, Tachi Ak'õrepa jara bik'a oo k'iniada-e. Ara wērapa chi k'ima amaaparik'a awaraa ome banait'ee, māga pik'a parãpa oodaamaa p'ani ne-inaa Tachi Ak'õrepa oopi bi, oonadait'ee irude ijãadak'aa beerãpa oopatak'a. ¿K'awada-e p'anik'ã māga oodak'ãri, t'ĩu p'ani Tachi Ak'õre k'ĩra unuamaa iru p'anapataarã eere? ⁵ ¿K'ãata k'ĩsia p'anima? ¿Tachi Ak'õrepa ichi ũraa p'ãdade nāga pariatua jara bik'ã?

'Mia jaure bida eperã k'ap'ide k'inia bi michi-it'ee.' (Dt 4.24)

¿Tachi Ak'õrepa pariatua māga jara-e paji! ⁶ Māga jaraji tachi pia ak'i k'inia bairã m̃aik'aapa k'aripa k'inia bairã. Mam̃ida wāara k'inia p'ani p̃irã irua māga oomerã, p̃achia k'inia p'ani oo amaadaipia bi m̃aik'aapa irua jara bik'a oodaipia bi. Māga k'awa p'ani iru ũraa p'ãdade jara bairã:

'Tachi Ak'õrepa k'aripa-e audua p'anapataarã, mam̃ida t'ãri pia k'aripapari audua-ee beerã.' (Pr 3.34)

⁷ Mapa ĩpemaarã, oopiti Tachi Ak'õremaa irua oo k'inia bik'a p̃achi t'ãride m̃aik'aapa p̃achi k'ĩsiade. Ma awara netuarapa k'ĩsia k'achia k'ĩsiapik'ãri, oonãati ichia k'inia bik'a. Ma k'ãyaara chóoti m̃aik'aapa Tachi Ak'õremaa it'aa t'iti. Māgá oodak'ãri, ma netuara āyaa w̃ait'ee. ⁸ Parãdepema ne-inaa k'achia oo p'anĩrãpa jarãti Tachi Ak'õremaa jōma k'achia oodap'edaa, irua māgí wēpapak'oomerã. Maap'eda k'achia k'ĩra t'ãdoo oo amãati. Māga ooruta p̃irã, ĩrumaa it'aa t'ĩdak'ãri, irua waya ũriipi. Ichiaba pariatua k'ĩsia p'anĩrãpa māga oodaipia bi. Māgeerã eda k'ĩsiapata "mia ooit'ee Tachi Ak'õrepa oopi bik'a" m̃aik'aapa eda k'ĩsiapata "mia ooit'ee michia oo k'iniata". Tachi Ak'õrepa māgá pariatua k'ĩsiapik'aa. ⁹ Parã wāara pia nipa k'inia p'ani p̃irã Tachi Ak'õre k'ĩrapite, k'ĩsiati p̃achia oopatap'edaade. Maap'eda k'ĩsia p'ua p'anãti. Ēidai k'ãyaara, t'ãri p'ua p'anãti m̃aik'aapa jēeti, p̃achia k'achia oopatap'edaa k'aurepa. ¹⁰ Māga ooruta p̃irã, Tachi Ak'õremaa ak'ĩpidai wāara oo k'inia p'ani irua jara bik'a. Ma awara māgá oodak'ãri, irua parã pia ak'ii.

Ak'idaik'araa bi ch̃iara pa oo p'ani ma t'ēepai āra āp̃ite ik'achia jarait'ee

¹¹ Mam̃ida ĩpemaarã, k'ĩrak'aupai ch̃iara āp̃ite pedee k'achia pededai, k'ĩsia p'anadairã āchia ooda-e p'ani Tachi Ak'õre ũraa p'ãpidade jara bik'a. Māgá eperãpa pedee k'achia pedee'ãri, ichiaba oo-e bi Tachi Ak'õrepa jara bik'a, ichi ũraade jara bairã ch̃iara āp̃ite pedee k'achia pedeeik'araa bi. Ma awara ijãapataarãpa māga oodak'ãri, ak'ĩpipata k'ĩsia p'ani āchia Tachi Ak'õre k'ãyaara pipiara k'awa p'ani ch̃iara pa oo p'ani ak'idaait'ee. ¹² Māgá k'ĩsiadaik'araa bi.

Tachi Ak'õrepapaita eperãarãpa oopata ak'ipari, ichiata jarada perã sãga p'anapataadaipia bi. Ichia aupaita eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atapari ichi ome p'ananadamerã. Ma awara ichia aupai jarapari chisãgãrã ichimãiipa ãyaa pëiit'ee. Mapa apidaapa ak'idaik'araa bi chãrapa oopata, jarait'ee pia wa k'achia.

Ûraa audua pedeenadamerã

¹³ Ûrítì parãdepema jarapataarã: “Idi maa-e pirã nu wãdait'ee jãgí p'uurudee net'aa netode mãik'aapa año aba mama p'aneedait'ee mimiamaa p'arat'a jitadait'ee.” ¹⁴ Mãga jaradaik'araa bi parãpa k'awada-e p'anadairã nu chok'ai p'anadai wa p'anada-e pai. Parã nãupa jãrara taarã-ee ãyaa p'ua ateparik'api p'ani. ¹⁵ Idi wa nu ne-inaa oodait'eeda adai k'ãyaara, jaradaipia bi: “Tachi Ak'õrepa k'inia bi pirã mãik'aapa chok'ai p'ani pirã, ne-inaa oodait'ee.” ¹⁶ Mamãda parãpa mãgadak'aa. Audua pedeepata, pãchi k'ĩradoopa ne-inaa jõmaweda oo k'inia p'anadairã. Mamãda mãgã audua pedeedaik'araa bi, tachi jõmaweda Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anadairã. ¹⁷ Mãpai eperãpa k'awa bi pirã ne-inaa pia oopia bi, mamãda mãga oo-ee, k'achia oomaa bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

5

Ûraa p'arat'ara beerã-it'ee

¹ Írã ùrítì p'arat'ara beerã. Jëeti mãik'aapa bíati, parã miadait'ee perã Tachi Ak'õrepa ak'ik'ãri na p'ek'au eujãdepemaarãpa oopatap'edaa. ² Ma ewate pãchia ne-inaa iru p'ani jõmaweda servi-ee baibeeit'ee. Jõma pãchia k'odait'ee ia bidap'edaa mik'ia bait'ee. Ma awara parãpa p'aru pi-ia p'e iru p'ani jĩdait'ee wĩwirria jëra bait'ee, polillapa k'ok'ooda perã. ³ Parã nëe mãik'aapa p'arat'a p'e iru p'ani mogosia jëra bait'ee hierrok'a. Tachi Ak'õrepa ma net'aa jõmaweda jõpiit'ee, ichi k'ĩrapite servi-e bairã. Parãpa ma nëe p'arat'a ome mãgã mogosiadaida unudak'ãri, k'awaadait'ee pãchi k'ap'ia paara jõdait'ee, t'ipitaupa ne-inaa paa jõparik'a. Írã parãpa mãgee net'aa at'ãri p'ema p'ani. Mamãda taarã-e Tachi Ak'õrepa ooit'ee mia jara bik'a. ⁴ Ûrítì! Parãpa mimiapataarã jiripata pãchi ne-uudap'edaa chauda p'edamerã. Mamãda ma mimiapataarãmaa p'aadak'aa. Mapa chupiria iidipata abaapa ãchi k'aripamerã. Jõmaarã Ak'õre Waibiapa ãra chupiria iidida ùri bi. ⁵ Na p'ek'au eujãde p'ani misa, jõmaweda pãchia oo k'iniata oopata mãik'aapa net'aa k'iniata p'e wãpata. P'ak'a poreepidák'api p'ani. Mamãda taarã-e ewari cherude p'ak'a atepatak'a chi peepatamaa, Tachi Ak'õrepa parã k'achia ooit'ee, ooda-e p'anadairã irua k'inia bik'a. ⁶ Ma awara parãpa eperã t'ãri pia p'anãrã charraarãmaa atepata, ne-inaa k'achia maarepida ooda-e p'ani mĩda. Maap'eda charraarãmaa p'aapata ma chupiria chitoonãrã peepidamerã. ¿K'aipa p'oyaaima parã ome?

Choodaipia bi chupiria jõnide

⁷ Ípemaarã, Tachi Ak'õrepa mãgã ooit'ee perã mãgeerã ome, choopatãati chupiria jõnadak'ãri ãra k'aurepa. Mãga oodaipia bi Tachi Waibia Jesucristo cheit'ee perã. Iru mãgã cheru misa, p'anapataadaipia bi ne-uupataarãk'a. Mãirãpa ne-inaa uudap'eda, k'ãiwee nipata ijãa p'anadairã k'oi chek'ãri, ãchi ne-uudap'edaa t'onoit'ee mãik'aapa wariit'ee. Ai t'ëepai waya nipata k'oi waya chek'ãri, ma ne-uudap'edaa chaumerã. ⁸ Mãga pik'a parã k'ãiwee nidaipia bi mãik'aapa ijãapataadaipia bi Tachi Waibiade, iru taarã-ee cheit'ee perã, jõmaarãpa oopatap'edaa ak'ide.

⁹ Mamãda ípemaarã, mãgã k'ãiwee ni p'ani misa ma chupiria jõnide, k'ĩrak'aupai jaradai: “Jãgí ijãapari k'aurepa mi nãgã chupiria nĩbi.” Tachi Ak'õrepa mãgã k'achia k'ĩsiapataarã pia ak'i-e pait'ee, iru chek'ãri jõmaarãpa

oopatap'edaa ak'ide. Taarã-ee iru waya cheit'ee na p'ek'au eujãdee. ¹⁰ Piara k'awaadamerã sãga choodaipia bi nepirade jõnide, mia k'irãpapi k'inia bi Tachi Ak'õre pedee jarapataarã chonaarãweda p'anapatap'edaa. Tachi Ak'õrepa ãra pëiji jarade irua oopi k'inia bada eperãarãmaa. Mamãda ma eperãarãpa ãra miapijida, ãrapa jaradap'edaa ùri k'iniada-e p'anadap'edaa perã. Mãgá iru p'anajida mĩda, choopachida. ¹¹ Tachi ijãapataarãpa pia pedee pata ãra ãpite, waapiara ijãapatap'edaa perã Tachi Ak'õrede ãra chupiria jõnadak'ãri. Parãpa k'awa p'ani sãga chooji chonaarãwedapema Job, chupiria nĩbide. Mãgá baji mĩda, Tachi Ak'õrede ijãapachi. Maap'eda ma chupiria nĩbideepa uchiak'ãri, Tachi Ak'õrepa Job k'aripaji pipiara bapari-imerã naawedapema k'ãyaara. Tachi Ak'õrepa mãga ooji chupiria jõnãrã chupiria k'awaapari perã.

¹² Irã ãpemaarã, ne-inaa awaraa k'awapi k'inia bi parãmaa. Juraadaik'araa bi ne-inaa apida k'irapite: pajã k'irapite, na eujã k'irapite, wa ne-inaa awaraa k'irapite. Tachi Ak'õrepa jõmaarãpa oopatap'edaa ak'ik'ãri, pia ak'i-e pait'ee mãgá pariatua jarapataarã, chãrapa ijãadamerã ãchia jara p'ani. Mãgá juradaidai k'ãyaara parãpa jaradaipia bi: “ooit'eepi” jaradak'ãri ne-inaa oodait'ee mãik'aapa “oo-epi” jaradak'ãri ne-inaa ooda-e pait'ee.

¹³ Mãpai ãpemaarã, parãdepema aba chupiria nĩbak'ãri, it'aa t'ãipia bi. Jõdee o-ã bak'ãri, Tachi Ak'õremaa k'ariipia bi. ¹⁴ Ma awara parãdepema aba k'ayaa bak'ãri, jara pëidaipia bi tachi ijãapataarã ak'ipataarãmaa, ãra chedamerã mãik'aapa it'aa t'ãidamerã iru pari. Iru ik'aawa pachedak'ãri, ãrapa it'aa t'ãidaipia bi Jesucristopa iru jipamerã. Mãmisa ãradepemapa iru k'ap'ia p'uruipia bi aceitepa. ¹⁵ Mamãda it'aa t'ãidak'ãri, wãara ijãadaipia bi Tachi Ak'õrepa jipai. Mãga ooruta pirã, Ak'õrepa ooit'ee ãrapa iidi p'anik'a. Ma k'ayaa wëpait'ee mãik'aapa k'ayaa baji pirã p'ek'au k'achia ooda k'aurepa, ma p'ek'au k'achia wëpait'ee. ¹⁶ Tachi Ak'õrepa mãga oopari perã, k'ayaa beerãpa jaradaipia bi ãchia k'achia oodap'edaa awaraa ijãapataarãmaa, mãirãpa it'aa t'ãidamerã ãchi pari. Mãgá Tachi Ak'õrepa ãra jipaipi. Mia mãga jara bi irua oopari perã ichi k'irapite pia nipapataarãpa iidi p'anik'a, wãara ijãadak'ãri. Mãga oopari ãrapa ne-inaa chaaree iidi p'ani pijida. ¹⁷ Mãga ooji chonaarãweda ichi pedee jarapari Elías ome. Elías eperã paji tachik'a. Mamãda it'aa iidik'ãri Tachi Ak'õremaa irua k'oi chepinaamerã, Tachi Ak'õrepa mãga ooji, Eliapa wãara ijãa bada perã. Año õpee esa-auk'a k'oi che-e paji. ¹⁸ Ma t'ëepai waya it'aa iidik'ãri, Tachi Ak'õrepa k'oi chepiji mãik'aapa ma eujãde ne-uudap'edaa t'onop'eda mãik'aapa warip'eda, chauji.

¹⁹ Mãpai ãpemaarã, mia et'ewa jaradak'a chik'aripa p'anapatãati. Mãgá parãdepema aba k'achiade baairu pirã oo k'inia-e bairã Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bik'a, awaraarãpa iru k'aripadai, waya wãara ijãamerã mãik'aapa k'achia oo amaamerã. ²⁰ K'awadaipia bi chi mãgá k'ariparupa mãgá eperã o k'achiadeepa uchiapiit'ee. Mãgá Tachi Ak'õrepa irua k'achia ooda jõmaweda wëpapii.

Mãgapai paji.

1 SAN PEDRO

San Pedropa K'art'a Naapiara P'ãda

San Pedro, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ã pëiji Cristode ijãapataarã Ásia eujãde awara-awaraa p'anapatap'edaarãmaa. Chupiria p'anapatap'edaa perã ijãadak'aa beerã juade, Pedropa ũraa bi choodamerã áchi ijãa p'anide.

Salude jarap'eda, naapiara Pedropa k'irãpapi bi sãga Tachi Ak'õrepa ãra chupiria k'awaaji mãik'aapa k'aripaji Cristode ijãadamerã. Jara bi chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapataarãpa, iru angeleerãpa paara mãga k'awa k'inia p'anajida, mamãda p'oyaada-e paji (cap. 1.1-12). Jara bi Ak'õrepa ijãapataarã mágá o k'achiadeepa k'aripa atada perã, p'ek'au k'achia oo amaadaipia bi mãik'aapa irua oopi bik'a p'anapataadaipia bi (caps. 1.13–2.3). Jara bi Jesucristopa ãra jirit'eraji p'aareerãk'a p'anadamerã ichideerã t'ãide mãik'aapa awara p'anapataadamerã na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã k'ãyaara (cap. 2.4-12). Jara bi áchi poro waibiarã waaweedamerã. Ichiaba jara bi Cristo miada ãra k'aripait'ee (cap. 2.13-25). ũraa bi miak'ãi p'anirãpa k'awaadamerã sãga p'anapataadaipia bi Cristo jua ek'ari (cap. 3.1-7). Waya jara bi ijãapataarãpa naawedapema ne-inaa k'achia oopata oo amaadamerã mãik'aapa ne-inaa pia oopataadamerã, ma k'aurepa miaruta pijida (caps. 3.8–4.19). T'ẽepai ũraa awara-awaraa jara bi ijãapataarã-it'ee (cap. 5.1-11) mãik'aapa ãramaa salude pëi bi (cap. 5.12-14).

Salude pëida

¹ Mi, Pedro Jesucristopa pëida ichi ũraa jarateede. Mia na k'art'a p'ã pëiru parã, Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarãmaa Cristode ijãadamerã; chi awara-awaraa p'anapataarã k'ira tewaraarãk'a nãgí eujãde: Ponto, Galacia, Capadocia, Ásia mãik'aapa Bitinia; mágí eujãde. ² Tachi Ak'õrepa naaweda k'isia iru badak'a, parã jirit'eraji. Iru Jaurepa parã awara bijii oodamerã Jesucristopa oopi bik'a mãik'aapa p'ek'au k'achia wëe p'anadamerã iru waa bat'ada k'aurepa. Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa parã audú pia ak'i bapariimerã. Mágá k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Cristode ijãapataarãpa it'ari ne-inaa pia iru p'anadait'ee

³ O-ã it'aa t'ídama Tachi Ak'õremaa. Iru Tachi Waibia Jesucristo Ak'õre. Tachi audú chupiria k'awaada perã, ichi Jaurepa tachi waya t'o pik'apiji ichideerã p'aneedamerã. Mãga ooji Jesucristo piup'eda, chok'ai p'irabaipik'ãri. Ma k'aurepata k'awa p'ani tachi jida ichiaba chok'ai p'irabaidait'ee. ⁴ Ma awara k'awa p'ani tachia iru p'anadait'ee ne-inaa jõmaweda Tachi Ak'õrepa k'isia iru bi teeit'ee ichideerãmaa. Mágí ne-inaa ia iru bi it'ari parã-it'ee. Mágí ne-inaa pi-ia bi. Jõk'aa mãik'aapa sore pak'aa, ne-inaa it'aripema perã. ⁵ Parãpa wãara Tachi Ak'õrede ijãapata perã, irua parã ak'i bapariit'ee mágí ne-inaa unuruta-maa. Iru jõmaarã k'ãyaara waibiarã bairã, parã ak'ipari atuanaadamerã ichi ewari waibia ewate, na p'ek'au eujã jõk'ãri. Ma ewate irua unupiit'ee jõma ichia k'isia iru bi ichideerã-it'ee.

Ijãapataarã o-ã p'anapata

⁶ Tachi Ak'õrepa mãga oopari perã parã-it'ee, t'ãri o-ã p'anapata. Mamãda ãrá, taarã-e nide k'isia p'uadaridai, nepira k'ira t'ãdoode baaidak'ãri. ⁷ Parã nepirade baaipata k'awaadait'ee wãara Cristode ijãapata wa mãga-e. K'isíati nãgide. Eperãarãpa t'ipitaude nëe torrabaipata, nejarra uchiamerã. Mãga

pik'a parã nepirade baaipata, audupiarã Cristode ijãapataadamerã. Nêe pi-ia bi, mamïda pipiara bi Cristode ijãait'ee. Nêe jõdaipari na eujãdepema perã. Mamïda eperãpa wãara Cristode ijãak'ãri, jõ-e pait'ee. Mapa chóoti parã ijãa p'anide, nepirade baairuta pijida. Mãga ooruta pirã, Jesucristo waya chek'ãri, Tachi Ak'õrepa pia pedeeit'ee parãmaa.

⁸ Parãpa Cristo waide unuda-e p'ani mïda, iru k'inia iru p'ani. Ma awara ñra unuda-e p'ani mïda, irude ijãapata. Mapa t'ãri o-ña p'anapata. Pedee wêe jarait'ee sãga parã audupai o-ña p'ani. ⁹ Parãpa k'awa p'ani wãara ijãapata perã, Tachi Ak'õrepa parã k'aripamaa bi atuanaadamerã.

Chonaarãwedapemaarãpa k'awa k'inia p'anadap'edaa

¹⁰ Chonaarãweda Ak'õre pedee jarapataarãpa pi-ia ak'ijida Tachi Ak'õre Ûraa p'ãda k'awaadait'ee sãga Tachi Ak'õrepa eperãarã k'aripait'ee atuanaadamerã, parã ome oomaa bik'a. Mãgã ak'i p'ani misa, ãchia jõma pia k'awada-e paji mïda, Tachi Ak'õrepa jarapiji ãramaa sãga irua parã ñrapemaarã k'aripait'ee baji, eperãarã jõmaweda k'inia iru bairã. ¹¹ Cristo Jaurepa ãramaa jarapipachi iru cheit'ee bada, chupiria ñibait'ee bada mãik'aapa k'ïra wãree bait'ee bada, jõmaarã k'ãyaara waibiara pak'ãri. Mapa ãrapa audú k'awa k'inia p'anapachida sãga mãik'aapa sãapai ma jõma p'asait'ee paji. ¹² Mamïda Tachi Ak'õrepa ãramaa k'awapiji mãgí pedee jaradak'ãri irua jarapidak'a, ãchi-it'ee-e paji. Ma k'ãyaara parã ñrapemaarã-it'ee paji. Mãgí pedee parãpa ùrijida Tachi Ak'õre Ûraa jarateepataarãpa parãmaa jarateedak'ãri Cristopa ooda parã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Mãga jarateejida Tachi Ak'õre Jaure it'ariipa ãra ome ba cheda perã. ¡Angeleerãpa paara mãgí net'aa jõma k'awa k'inia p'anapata! Mamïda k'awada-e tachia k'awa p'anik'a.

Cristode ijãapataarã k'achia wêe p'anapataadaipia bi

¹³ Maperã k'ïra jïp'a p'anapatáati. Ichita k'ïsiati Tachi Ak'õrepa ooit'ee bide parã k'aripait'ee Cristo waya chek'ãri. ¹⁴ Warrarã chok'ek'ee p'anapatak'a p'anapatáati. Ijãadai naaweda p'anapatap'edaak'a p'ananaati. Maapai Tachi Ak'õre k'awada-e p'anadap'edaa perã, ne-inaa k'achia pariatua oopachida; pãchia oo k'iniata. ¹⁵ Ma k'ãyaara ne-inaa jõmaade k'achia wêe p'anapatáati, Tachi Ak'õre k'achia wêe bapari perã. Iruata parã jiriji mãga p'anapataadamerã. ¹⁶ Iru ùraa p'ãdade auk'a jara bi: 'K'achia wêe p'anapatáati, mi mãga bapari perã.' *(Lv 19.2)*

Tachi Ak'õre waaweedaipia bi

¹⁷ Tachi Ak'õre, "Ak'õreda" a p'ani pirã, iru waaweedaipia bi na p'ek'au eujãde p'ani misa k'ïra tewaraarãk'a. Iru waaweedaipia bi irua jõmaarãpa ne-inaa oopata auk'a ak'ipari perã jarait'ee pia wa k'achia. ¹⁸ Pariatua parãpa ne-inaa k'achia oo wãpachida pãchi chonaarãpa oo p'anadap'edaak'a. Pia k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa parã k'aripa-e paji ma naaweda o k'achiade wãdadeepa, apidaapa irumaa p'aadap'edaa perã ne-inaa jõparipa, nêek'a maa-e pirã p'arat'ak'a. ¹⁹ Ma k'ãyaara Tachi Ak'õrepa parã ma o k'achiadeepa k'aripa ataji Cristo waa bat'ada k'aurepa. Ma waa pipiara baji ne-inaa awaraa k'ãyaara, oveja chak'e waak'a bada perã. Chonaarãweda eperãarãpa oveja chak'e maarepida t'uda anida wêe ateedak'ãri peepidait'ee mãik'aapa paadait'ee Tachi Ak'õre-it'ee, irua ãra pia ak'ipachi. Mãga bi Cristo waa ome. Iru maarepida k'achia wêe baji. Mapa iru waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa irude ijãapataarã pia ak'ipari. ²⁰ Na eujã ooi naaweda Tachi Ak'õrepa k'ïsia iru baji Cristopa ichi waa bat'amerã eperãarã k'aripait'ee. Mamïda ñrapaita, na p'ek'au eujã jõi naaweda, irua Cristo pëiji parã ñrapemaarã

k'aripade. ²¹ Ma awara Cristo chok'ai p'irabaipiji m̄aik'aapa it'aa ateeji ichi k'ira wāree eujādee. Mapa Cristo k'aurepa parāpa Tachi Ak'ōrede wāara ijāapata m̄aik'aapa k'awapata jai-idaadak'āri, irua parā ichiaba chok'ai p'irabaipiit'ee.

Chik'inia p'anapataadaipia bi

²² Parāpa ūridap'eda Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida Cristode, t'āripa ijāajida m̄aik'aapa Ak'ōrepa parā p'ek'au k'achia wēpapiji. Mapa irā wāara pāchi ipemaarā Cristo k'aurepa k'inia iru p'anadai. Mapa jīp'a pāchi t'āripa chik'inia p'anapatāati. ²³ Māga p'anadaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa parā waya t'o pik'apida perā ichideerā p'aneedamerā. Māga padaida-e paji pāchi ak'ōreerā k'aurepa, ewaa t'odak'a. Māgee ak'ōreerā piupata. Mamīda Tachi Ak'ōre ichita chok'ai bapari. Iruata parā ichideerā papiji ichi pedee k'aurepa. Māgí pedee jōk'aa. Ichita bapari Tachi Ak'ōrek'a. Mapa parā jida ichita p'anapataadait'ee.

²⁴ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Eperāarā jōmaweda p'ūajarak'a p'ani. P'ūajara bap'eda, taarā-ee pūdaipari. Ichiaba p'ūajara p'ono t'onop'eda, pi-ia unupata mīda, piu baaipari eujāde. ²⁵ Mamīda māga-e Tachi Ak'ōre pedee ome. Māgí ichita bapari.'

(Is 40.6-8)

Parāpa māgí pedee ūrijida Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepataarāpa parāmaa jarateedak'āri Cristopa ooda parā k'aripait'ee atuanaadamerā. Māgí pedee pia k'aurepata parā jida ichita p'anapataadait'ee.

2

Tachi Ak'ōre Ūraa audú k'awaa k'inia p'anadaipia bi

¹ Maperā oo amāati ne-inaa k'achia k'ira t'ādo. Seewanāati m̄aik'aapa seewata ne-inaa oonāati. Awaraarā k'ira unuamaa iru p'ananāati ārapa net'aa iru p'ani k'aurepa. Pedee k'achia apida chīara āpīte jaranāati. ² Ma k'āyaara, ara warra ewaa t'oda juto k'inia bik'a, k'awaa k'inia p'anapatāati Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida. Māgá oo wādait'ee irua oopi bik'a it'aa wārutamaa. ³ Irā k'awa p'ani Tachi Waibia t'āri pia bapari.

Jesucristo ijāapataarā poro waibia

⁴ Mapa óoti irua k'inia bik'a. Irua tachi k'aripapari ichita chok'ai p'anapataadamerā. Eperāarāpa iru yiarāa iru p'anapachida te oopataarāpa māu orp'e-ee yiarāa iru p'anapatak'a, māu basa-it'ee jirit'eradak'āri. Mamīda Tachi Ak'ōre k'irapite iru chi māu pipiara pik'a bi, Tachi Ak'ōrepa iru jirit'erada perā. ⁵ Parā jida ma ichita bapari tedepema māuk'apī p'ani ichita p'anapataadait'ee perā. Mapa oopiti Tachi Ak'ōremaa irua k'inia bik'a. Māga oodak'āri, parāpa mimia oodait'ee p'aareerāpa oopatak'a ne-animalaarā peedap'eda, paadak'āri Tachi Ak'ōre-it'ee. Mamīda ma k'āyaara ne-inaa pipiara oodait'ee, Cristo k'ap'ia pari ne-inaa oodait'ee perā ichi Jaurepa oopi bik'a. ⁶ Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa māga jaraji ichi Ūraa p'ādade:

'Mia aba pi-ia bita jirit'eraji biit'ee michi it'aripema Sión p'uurude, parāpa irude ijāadamerā. Irude ijāapataarā k'ira nejasia p'anada-e pait'ee ma p'uurude panadak'āri, ichideerā perā.'

(Is 28.16)

⁷ Wāara parā ijāapataarā-it'ee iru jōmaarā k'āyaara pipiara bi. Mamīda māga-e ijāadak'aa beerā-it'ee. Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Te oopataarāpa māu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi.'

(Sal 118.22)

⁸ Ichiaba awara āi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Ara eperã mãumaa t'ūtīparik'a, māga pik'a eperāarã chok'ara t'ūtī pik'adait'ee ma mãu pipiara papida k'aurepa.' (Is 8.14)

Māgí mãu Jesucristo. Wāara ijāadak'aa beerã t'ūtī pik'apata, Tachi Ak'õrepa wāarata jara pēida Cristo k'ap'ia pari ijāadaamaa p'anadap'eda, atuadait'ee perã Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru badak'a.

⁹ Mamĩda Ak'õrepa parãta jirit'eraji ichideerã p'anadamerã. Ichiaba jõmaarã reypa parã awara bijī mimia oodamerã ichi pari, p'aareerãpa Ak'õre mimia oopatak'a. Ak'õrepa k'inia bi parã ichi p'uuru pidaarã p'anadamerã ichik'a, k'achia wēe. Ichideerã papiji parãpa jõmaarãmaa jaradamerã irua ooda eperāarã k'aripait'ee. Iruata parã jiriji uchiadamerã ijāadak'aa beerã p'āriu pik'a p'anideepa t'ūdait'ee ĩdaa pik'a pi-ia bidee iru ome. ¹⁰ Naaweda parã Tachi Ak'õre p'uuru pidaarã-e paji. Mamĩda ĩrã iru p'uuru pidaarã. Naaweda Tachi Ak'õrepa parã chupiria k'awa-e paji, ijāadak'aa p'anadap'edaa perã. Mamĩda ĩrã parã chupiria k'awaa bi, ichideerã perã.

Oopatáati Tachi Ak'õrepa oopi bik'a

¹¹ Mapa ĩpemaarã k'iniarã, mia enenee nĩbi oonaadamerã pãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi k'inia bik'a. Māgipa chõo pik'apari tachi t'āri ome. Parã k'ĩra tewaraarãk'a p'anapata ijāadak'aa beerã t'āide. Mapa oodaik'araa bi āchia oopatak'a. ¹² Ma k'āyaara āchi t'āide k'ĩra jĩp'a p'anadaipia bi. Māgá p'anaruta pĩrã, āchia "k'achia beerãda" aruta pijida parã āpite, unudait'ee parãpa ne-inaa pia oo p'anĩ mĩik'aapa Tachi Ak'õre cheru ewate jaradait'ee iruata parãmaa māga oopiji.

¹³ Na p'ek'au eujãde p'anĩ misa, óoti eperāarã poroorãpa jara p'anik'a, apidaapa Tachi Waibia āpite k'achia pedeenadamerã parã k'aurepa. Māga oodaipia bi César ome, iru waibiaara bairã apemaarã poro waibiarã k'āyaara. ¹⁴ Ichiaba māga oodaipia bi iru ek'ari p'anĩrã ome. Irua āra pēipari k'achia beerã atadamerã mĩik'aapa miapidamerã; jõdee t'āri pia p'anĩrãmaa pia pedeedamerã. ¹⁵ Tachi Ak'õrepa k'inia bi parãpa ne-inaa pia aupai oodamerã. Māga ooruta pĩrã, chi k'ĩsia k'awa-ee p'anĩrãpa parã āpite pariatua pedeeda-e pai. K'ĩup'ee p'anadait'ee.

¹⁶ Parã esclavoorã-e. Mapa p'anapatáati esclavo-eerãk'a. Mamĩda mĩimisa k'ĩsianáati oodait'ee pãchia oo k'iniata, ne-inaa k'achia oorutamaa. Ma k'āyaara p'anapatáati Tachi Ak'õre esclavoorãk'a, oomaa irua oopi bik'a. ¹⁷ T'āri pia p'anapatáati jõmaarã ome. K'inia iru p'anapatáati pãchi ĩpemaarã Cristo k'aurepa. Tachi Ak'õre waawepatáati mĩik'aapa César waawepatáati, eperāarãpa āchi poro waibiarã waawepatak'a.

P'anadaipia bi Cristo mimiapataarãk'a

(Ef 6.5-9; Col 3.22-25; Tit 2.9-10)

¹⁸ Teeda mimiapataarã, pãchi poro waibiarã waawepatáati mĩik'aapa oopatáati ārapa jara p'anik'a. Māga oodaipia bi āra t'āri pia p'anĩ pĩrã, maa-e pĩrã t'āri k'achia p'anĩ pijida. ¹⁹ Ārapa parã miapidai, ne-inaa k'achia ooda-e p'anĩ mĩda. Mamĩda k'ĩrau-ee chooruta pĩrã oo k'inia p'anadairã Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, irua parã pia ak'ĩit'ee. ²⁰ Jõdee māgá ak'i-e pait'ee parãpa ne-inaa k'achia oodap'eda, k'ĩrau-ee chooruta pĩrã miapidak'āri ma k'achia oodap'edaa k'aurepa. Mamĩda parã k'ĩrau-ee chooruta pĩrã miapidak'āri ne-inaa pia oodap'edaa perã, māgara Tachi Ak'õrepa parã pia ak'ĩit'ee. ²¹ Ma-it'ee Tachi Ak'õrepa parã jiriji, Cristo jĩak'a p'anapataadamerã. Iru miaji parã k'aripait'ee. K'inia bi parãpa awaraarã auk'a k'aripadamerã, miaruta pijida māga oo p'anĩ k'aurepa. Tachi Ak'õre pedee jaraparipa irude nāga jaraji:

²² 'Irua p'ek'au k'achia ook'aa paji. Seewa apidaamaa jarak'aa paji.' (Is 53.9)

23 Cristomaa ik'achia jaradak'āri, māgá p'anauk'aa paji. Miapidak'āri, maarepida jarak'aa paji k'achia ooit'ee iru imiateedap'edaarāmaa. Ma k'āyaara ma nepira ichiak'au biji Tachi Ak'ōrepa oomerā ichia oo k'iniata. K'awaji Tachi Ak'ōrepapai ak'ii eperāarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia. 24 Kurusode bak'āri, Cristopa ichi itu tachia p'ek'au k'achia oopata iru baji ichi k'ap'ide. Māgá piuji tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, tachi uchiadaidamerā p'ek'au k'achia jua ek'ariipa māik'aapa k'achia wēe p'anapataadamerā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. Ma p'ek'au k'achia oopatap'edaa perā, parā k'ayaa pik'a p'anapachida. Mamīda Cristo miapida k'aurepa parā pari, jipa pik'a p'anejida. Maperāpi írá parā ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōre ome. 25 Parāpa ijāadai naaweda, p'anapachida oveja o atua bik'a, Tachi Ak'ōre k'awada-ee p'anadap'edaa perā. Mamīda írá, ma oveja āpítee cheruk'a ichi ak'ipari waya unu atarumaa, māga pik'a parā o k'achiade wādap'edaadeepa āpítee chejida unu atarutamaa pāchi ak'ipari, Cristo ome. Iruata parā t'āri ak'ipari.

3

Ūraa miak'āi p'anirā-it'ee (Ef 5.22-23; Col 3.18-19)

1 Mia parā wēraarā miak'āi beerā ūraait'ee oodamerā pāchi imik'īraarāpa jara p'anik'a. Māga ooruta pirā, chi imik'īraarā ijāadak'aa p'anirāpa Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida ijāadai parā k'aurepa. Cristopa ooda āchimaa jarada-e p'ani mīda, āchia irude ijāadai, 2 unudak'āri parāpa Tachi Ak'ōre waawepata māik'aapa ne-inaa k'achia oodaamaa p'anapata. 3 Parā wēraarā Cristode ijāapataarāpa jiridaik'araa bi k'īra wāree p'anadait'ee íripai, pāchi poro pi-ia bida p'anipa maa-e pirā ne-inaa nēedee ooda jī p'anipa maa-e pirā p'aru pi-ia jī p'anipa. 4 Ma k'āyaara jiridaipia bi t'āride k'īra wāree p'anadait'ee, awaraarāpa māgee k'īra p'oyaa unuda-e p'ani mīda. Tachi Ak'ōre-it'ee piara bi t'āri pia māik'aapa k'āiwee p'anapataadamerā, ne-inaa íripai oopata k'āyaara. Māgee ne-inaa jōpata, mamīda ne-inaa t'āride ichita bapari. 5 Māgá p'anapachida chonaarāwedapema wēraarā, Tachi Ak'ōrede ijāapatap'edaa. T'āride k'īra wāree p'anapachida ijāapatap'edaa perā Tachi Ak'ōrepa āchi k'aripait'ee māik'aapa oopatap'edaa perā āchi imik'īraarāpa jaradap'edaak'a. 6 Māga paji Abraham wēra Sara. Ichia oopachi Abrahampa jaradak'a māik'aapa irumaa: “michi poro waibiada” apachi. Parā Sara k'aurāk'a p'ani, iruk'a ne-inaa pia ooruta pirā māik'aapa ne-inaa apidaamaa p'erapida-e p'ani pirā.

7 Ichiaba ūraait'ee parā imik'īraarā Cristode ijāapataarā k'īsia k'awaa p'anadamerā p'anapataadait'ee pāchi wēraarā ome. Āra k'aripapatáati ju-atau mak'iarā wēe p'anadairā imik'īraarāk'a. Ma awara āra pia ak'ipatáati, auk'a Cristode ijāapata perā māik'aapa it'aa wādait'ee perā Tachi Ak'ōrepa k'aripap'eda. Āra māgá pia ak'idaipia bi Tachi Ak'ōrepa parāpa it'aa iidipata p'anaumerā.

Sāga p'anapataadaipia bi awaraarā ome

8 Ma awara parā jōmaarāmaa ūraait'ee auk'a k'īsia p'anapataadamerā oodait'ee Cristopa oopi bik'a. T'āri auk'a p'anapatáati māik'aapa chik'inia p'anapatáati ípemaarā perā Cristo k'aurepa. Awaraarā chupiria k'awaa p'anapatáati māik'aapa audua-ee p'anapatáati. 9 Awaraarāpa parāmaa ne-inaa k'achia oodak'āri, auk'a oonáati. Parāmaa ik'achia jaradak'āri, auk'a jaranáati. Ma k'āyaara āchimaa pia pedéeti māik'aapa it'aa iidíti Tachi Ak'ōrepa

ãchi k'aripamerã. Ma-it'ee Tachi Ak'õrepa parã jiriji, parã jida k'aripa k'inia bada perã. ¹⁰ Iru ũraa p'ãdade jara bi:

'Eperã t'ãri o-ia taarã ba k'inia bi pirã na p'ek'au eujãde, awaraarã ãpíte pedee k'achia jara amaaipia bi mãik'aapa seewa amaaipia bi. ¹¹ Ne-inaa k'achia k'ira t'ãdoo oo amaaipia bi mãik'aapa ne-inaa pia ooipia bi. Jiriipia bi k'ãiwee bapariit'ee jõmaarã ome. ¹² Ma jõma ooipia bi Tachi Waibiapa ak'i bapari perã ne-inaa pia oopataarã mãik'aapa ũripari perã ãrapa it'aa iidipata. Mamĩda mãga oo-e ne-inaa k'achia oopataarã ome. Mãirã k'aripa-epi.' *(Sal 34.12-16)*

¹³ Parãpa jiriruta pirã oodait'ee ne-inaa pia aupai, ¿k'airãpa parãmaa k'achia oodaima? ¹⁴ Mamĩda awaraarãpa parã miapiruta pijida ne-inaa pia oo p'ani k'aurepa, o-ia p'anadaipia bi. Ma miapida k'aurepa Tachi Ak'õrepa parã pia ak'it'ee. Mapa p'erapináati parã jiripataarãmaa mãik'aapa k'isia jõnanáati ãchi k'aurepa. ¹⁵ Ma k'ãyaara k'irãpãti Tachi Waibia Cristo bapari pãchi t'ãride mãik'aapa irumaa it'aa t'iti. Apidaapa parãmaa iidiruta pirã sãap'eda Cristode ijãapata, ichita p'anáuti. ¹⁶ Mamĩda mãga óoti t'ãri pia, audua-ee, Tachi Ak'õre waawepata perã. Ne-inaa pia aupaita oopataati. Mãga ooruta pirã, k'isia p'ua p'anada-e pait'ee. Ma awara parã imiateepataarãpa parã ãpíte pedee k'achia jaradak'ãri, awaraarãpa ãchi k'ira nejasiapidait'ee, parã wãara p'anapata perã Cristopa oopi bik'a.

¹⁷ Piara bi miadait'ee ne-inaa pia ooda k'aurepa, mãga k'inia bi pirã Tachi Ak'õrepa, miadai k'ãyaara ne-inaa k'achia ooda k'aurepa. ¹⁸ Ichiaba Cristo miaji piuk'ãri tachia p'ek'au k'achia oopata wẽpapiit'ee. Iru p'ek'au k'achia wẽe baji mĩda, piuda aba piuji p'ek'au k'achia oopataarã pari, mãgã tachi ijãapataarã t'ĩudamerã Tachi Ak'õre ode iru ome. Eperãarãpa iru peejida. Mamĩda aramata Tachi Ak'õre Jaure waya araa paji iru jaure ome. ¹⁹ Mãpai iru wãji angeleerã, chi k'achia oodap'edaarã, jãa paraa bimaa. Jaraji mãirãmaa irua ãchi p'oyaada piuk'ãri eperãarã k'aripait'ee atuanaadamerã. ²⁰ Mãga jaraji mãirãpa oodak'aa p'anadap'edaa perã Ak'õrepa oopi bik'a, chonaarãweda Noé na p'ek'au eujãde bak'ãri. Mãirã k'aurepa Tachi Ak'õrepa na eujãdepemaarã k'achia beerã audú miapi k'inia baji. Mamĩda chooji Noépa barco choma ooru misa, aide bataut'ee ichi èreerã ome. ãra ochopai p'anajida. Mamĩda ma barcode bataudap'edaa perã, Tachi Ak'õrepa ãra k'aripaji k'iniinaadamerã awaraarã ome. Jaradai ma pania pẽidapa k'achia beerã jõpiit'ee, Tachi Ak'õrepa Noé ichideerã ome k'aripaji chok'ai uchiadamerã. ²¹ Tachi Ak'õrepa ãra k'aripadak'a chok'ai uchiadamerã ma pania k'aurepa, mãga pik'a irã pania k'aurepa Ak'õrepa parã jida k'aripapari ichita chok'ai p'anapataadamerã iru ome. Mãga oopari parã poro choopidak'ãri paniapa. Mãga oodak'ãri, iripai ooda-e, ma paniapa jaik'oo pãchi k'ap'iade siimerã mãik'aapa wẽpapimerã. Ma k'ãyaara poro choopipata ak'ipidait'ee Jesucristo chok'ai p'irabaida k'aurepa t'ãripari irude ijãa p'ani mãik'aapa iidi p'ani Tachi Ak'õrepa pãchia p'ek'au k'achia oopata wẽpapimerã. ²² Cristo chok'ai p'irabaik'ãri, wãji it'aa su-ak'i bapariit'ee Tachi Ak'õre juaraare. Mama bide jõma na p'ek'au eujãdepema-erã iru jua ek'ari p'anadait'ee; angeleerã mãik'aapa Netuara Poro Waibia eere p'anirã paara.

4

Ne-inaa oodaipia bi Cristopa oopi bik'a

¹ Parãpa k'awa p'anadairã Cristo miada mãgã iru k'ap'iade, sõcharra p'anapatãati mãik'aapa auk'a k'isia p'anapatãati iruk'a. Miadak'ãri, p'ek'au

k'achia oonáati. ² Oodai k'āyaara pāchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a, óoti Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a parā piurutamaa. ³ Cristode ijāadai naaweda parāpa audupai oopachida ijāadak'aa beerāpa nāgee ne-inaa k'achia ooi awaa p'anapatak'a: pariatua p'ek'au ooyaa; ne-inaa k'achia ooyaa; it'ua toyaa; wēraarā pariatua jiriyaa māirā ome k'achia oodait'ee; k'īra nejasia wēe it'aa t'īi awaa ne-inaa juapa oodamaa; māgee ne-inaa k'achia. ⁴ Īrā māgee ijāadak'aa beerāpa k'awada-e p'ani k'āata k'īsiadai, parā waa wādak'aa perā āchi ome māgee ne-inaa k'achia oode. Maperāpi pedee k'achia jarapata parā āpīte. ⁵ Mamīda ewari cherude Tachi Ak'ōrepa iidik'āri āchia ne-inaa jōmaweda oopatap'edaa pari, ichita p'anaudait'ee. Ma ewate iruata ak'it'ee jōmaarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia; chok'ai p'anīrāpa oopata māik'aapa piudap'edaarāpa oopatap'edaa paara. ⁶ Ma piudap'edaarā chok'ai p'anadak'āri, miapachida k'ap'iaade māik'aapa piujida k'ap'iaade eperāarā jōmaarāk'a. Mamīda ijāadap'edaarāpa Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida Cristode ichita chok'ai p'anapataadait'ee iruk'a, ma ijāadap'edaa k'aurepa āra jaure araa padaida perā iru Jaure ome. Ma-it'eepi Tachi Ak'ōrepa jara pēiji Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee.

⁷ Taarā-e na p'ek'au eujā jōit'ee. Mapa it'aa t'ī k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a, k'īra jīp'a p'anapatáati māik'aapa k'īsia k'awaa p'anapatáati. ⁸ Ma awara nāga óoti awaraa ne-inaa jōmaweda oodai naaweda. T'āriipa chik'inia p'anapatáati, māgá p'anadak'āri, maarepida k'irāpada-e pait'ee perā awaraarāpa parāmaa ne-inaa k'achia oopata māik'aapa jarapata. ⁹ Awaraa ijāapataarā p'asianadak'āri parāmaa, t'āri pia auteebáiti, maarepida k'achia pedeeda-ee. ¹⁰ Tachi Ak'ōre Jaurepa ne-inaa awara-awaraa oopipari parā chaachaa, māgá awaraarā k'aripadamerā. Mapa māgí ne-inaa pia oopatáati irua oopi bik'a. ¹¹ Tachi Ak'ōre Ūraa jarateeparipa jarateepia bi Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a. Ichiaba ne-inaa ooparipa awaraarā k'aripait'ee, māga oopia bi Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. Ne-inaa jōmaade māga ooruta pirā, ak'ipidait'ee Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi, Jesucristo k'ap'ia pari ne-inaa pia oopipari perā parāmaa. ¡Iru ichita Tachi Waibia pait'ee! ¡Amén!

Cristode ijāapataarā miadak'āri

¹² Īpemaarā k'iniarā, p'eranáati awaraarāpa parā jiridak'āri miapidait'ee. Māgá chupiria p'anadak'āri, parāpa k'awaa atadai wāara Cristode ijāa p'ani wa mak'iaara ijāada-e p'ani. K'īsianáati parā miadaik'araa bi ichideerā perā. ¹³ Ma k'āyaara o-īa p'anáti parā miapidak'āri Cristo miapidap'edaak'a, ne-inaa pia oo p'ani k'aurepa. O-īa p'anadai māgá miaruta misa na eujāde, k'awa p'anadairā na ewari wāara t'āri o-īa p'anadait'ee Cristo chek'āri ichi k'īra wāree unupide jōmaarāmaa. ¹⁴ Ichiaba o-īa p'anáti ik'achia jaradak'āri parāmaa Cristode ijāapata perā. Māgá p'anadai k'awa p'anadairā Tachi Ak'ōre Jaure, chi jaure pipiara bi, parā ome bapari perā. ¹⁵ Awaraarāpa parā miapidait'ee. Mamīda k'īrak'aupai miapidai parā t'āidepema nāgee ne-inaa k'achia ooda pari: chīara peeda perā; chīara net'aa chiada perā maa-e pirā awaraa ne-inaa k'achia ooda perā chīaramaa; maa-e pirā pedee-idaa bapari perā; ne-inaa māgee pari. ¹⁶ Jōdee parā t'āidepema ijāapari miapiruta pirā Cristode ijāapari perā, k'īra nejasia baik'araa bi. Ma k'āyaara Tachi Ak'ōremaa gracias jarapiara bi, parā 'Cristodeerā' apata perā.

¹⁷ Taarā-e Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujādepemaarāpa oopata ak'it'ee māik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. Apemaarā k'āyaara ichideerā naapiara māgá ak'it'ee māik'aapa miapiit'ee chi ne-inaa k'achia oo p'anīrā, māgí

k'achia oo amaadamerã. Irua tachi ome mãga ooru pirã, audupiarã irua jara pëida ùridaamaa p'anirã uchiada-e pait'ee iru juadeepa.

¹⁸ 'Tachi Ak'õre k'irapite k'achia wëe p'anirã it'aa wãdai naaweda, Cristo k'aurepa miaruta pirã Ak'õre juade, audupiarã miadait'ee p'ek'au k'achia ooyaa p'anirã, irude ijãadak'aa perã. Mãgirã atuadait'ee.' (*Pr 11.31*)

¹⁹ Maperã parã miadak'ãri Tachi Ak'õrepa mãga k'inia bairã, audupiarã irude ijãadaipia bi mãik'aapa ichita ne-inaa pia oodaipia bi. Mãga oodaipia bi k'awa p'anadairã iru, tachi oodapa oopari ichia jara bik'a. Tachi ak'i bapariit'ee ichimaa wãruta misa.

5

Ûraa Cristode ijãapataarã-it'ee

¹ Irã mia ùraait'ee parã t'ãidepema ijãapataarã chonaarã. Parã chonaarã jãak'a mia pida ijãapataarã ak'ipari. Michi taupa unuji Cristo miada tachi k'aripait'ee mãik'aapa michi it'aipa mãga jarapari eperãarãmaa. Cristo waya chek'ãri, mimaa ichiaba Tachi Ak'õrepa ichi k'ira wãree unupiiit'ee. ² Mapa ak'i p'anapatãati ijãapataarã parã jua ek'ari p'ani. ãra ak'i p'anadaipia bi oveja ak'iparipa ichi ovejaarã ak'iparik'a. Mãga oodaik'araa bi apidaapa mãga oopi p'anadairã parãmaa. ãra ak'i p'anadaipia bi, t'ãripa oo k'inia p'anadairã Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Ichiaba ma mimia oodaik'araa bi p'arat'a atadait'ee. Ma k'ãyaara óoti awaraarã k'aripa k'inia p'anadairã. ³ Parã jua ek'ari p'anirã chipariirãk'a p'ananãati. Ma k'ãyaara t'ãri pia p'anapatãati ãra ome, ãra parã jãak'a p'ana k'inia p'aneedamerã. ⁴ Mãgã p'anaruta pirã, tachi ak'ipari waibiara bipa ichi waya unupik'ãri jõmaarãmaa, parãpata atadait'ee iru k'ira wãree mãik'aapa ichita p'anapataadait'ee iru ome. Mãgí pipiara bi na p'ek'au eujãdepema poro jãra atai k'ãyaara, Cristo k'ira wãree jõk'aa perã.

⁵ Chonaarãmaa ùraadak'a ichiaba parã t'ãidepema k'ũtrãarãmaa ùraait'ee. Oopatãati chonaarãpa jara p'anik'a. Parã ijãapataarã t'ãidepema apida audua baik'araa bi, Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bairã:

'Tachi Ak'õrepa k'aripa-e audua p'anapataarã, mamãda t'ãri pia k'aripapari audua-ee beerã.' (*Pr 3.34*)

⁶ Maperãpi audua-ee p'anapatãati Tachi Ak'õre jua ek'ari, irua k'inia bi ewaride irua parã awaraarã k'ãyaara waibiara papimerã. ⁷ Parã k'isia jõnadak'ãri, ma k'isia jõmaweda jarãti Tachi Ak'õremaa, irua parã pia ak'i bapari perã.

⁸ K'ira jãp'a p'anapatãati mãik'aapa tauk'a nipapatãati, Netuara Poro Waibiapa parã k'ira unuamaa iru bapari perã. Ichia eperãarã jiri nipapari Cristode ijãa amaapiit'ee, león bia nipaparik'a ne-inaa jiri nipak'ãri k'oit'ee.

⁹ Ichia parã mãgã jiri chek'ãri, chóoti Cristode ijãa p'anide mãik'aapa oonãati mãgipa oopi k'inia bik'a. K'irãpãti ichia auk'a jiripari parã ipemaarã Cristo k'aurepa miapiit'ee, na p'ek'au eujãde para bee chaa. ¹⁰ Mamãda taarã-e, parã miadap'eda, Tachi Ak'õrepa k'aripait'ee ichia k'inia bik'a p'anapataadamerã mãik'aapa pipiara choodamerã pãchia Cristode ijãa p'anide. Tachi Ak'õrepa mãgã parã k'aripait'ee tachi k'inia iru bapari perã mãik'aapa tachi jirida perã, Jesucristo k'aurepa ichita p'anapataadamerã iru eujã k'ira wãreede. ¹¹ ¡Tachi Ak'õre ichita jõmaarã k'ãyaara waibiara bait'ee! ¡Amén!

Salude pëida

¹² Tachi ipema Cristo k'aurepa, Silvano, nama bi mi ome. Mia k'awa bi irua pia oopari Cristopa oopi bik'a. Mapa mia na k'art'a k'ak'at'ua p'ãpiji

irumaa. P'ãpiji parãpa k'awaadamerã mia et'ewa jaradak'a Tachi Ak'õrepa parã k'inia iru bapari mãik'aapa wãara parã k'aripait'ee. Mapa mia ùraait'ee parã choodamerã Cristode ijãa p'anide, maarepida ijãa amaada-ee.

¹³ Nama Babilónia p'uurude Tachi Ak'õrepa ichiaba eperãarã jirit'eraji Cristode ijãadamerã, parã ome oodak'a. Mãirãpa parãmaa salude pëiruta. Ichiaba salude pëiru Marcopa. Iru mi warrak'a bi, mi ome nipapari perã Cristopa ooda jarateede. ¹⁴ Chik'inia saludaa para bati.

Mia it'aa iidi bi parã Cristodeerã jõmaarã pari, k'ãiwee p'anapataadamerã. Mãgapai paji.

2 SAN PEDRO

San Pedropa K'art'a T'ēepema P'āda

San Pedro, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'āji pēit'ee jōmaweda Cristode ijāapataarāmaa. Ūraa k'inia baji seewa jarateepataarāpa jarateepata ūrinaadamerā.

Salude jarap'eda, naapiara Pedropa jara bi sāga Cristode ijāapataarāpa waapiara oopataadai irua oopi bik'a (cap. 1.1-15) māik'aapa k'irāpapi bi ichia Cristo unuda k'īra awaradaik'āri. Ichiaba jara bi k'irāpadamerā chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapataarāpa jaradap'edaa ichita uchia- pari, Ak'ōre Jaurepa jarapida perā (cap. 1.16-21). Jara bi Tachi Ak'ōrepa pia-ee ak'ipari seewa jarapataarā, ichide ijāapataarā k'ūrapata perā (cap. 2). Jara bi sāga pait'ee Cristo cheru ewate; na p'ek'au eujā jō chek'āri. Ūraa bi audupiara oopataadamerā Cristopa oopi bik'a māik'aapa apidaamaa k'ūrapinaadamerā (cap. 3).

Salude pēida

¹ Mi, Simón Pedropa oopari Jesucristopa oopi bik'a. Irua mi pēiji ichi ūraa jarateede.

Mapa na k'art'a p'āru parā Cristode ijāapataarā, tai jāk'a ijāa p'anirāmaa. Jesucristo Tachi Ak'ōre. Irua tachi o k'achiadeepa k'aripa atapari. Audú t'āri pia bapari perā, tachi auk'a k'aripaji irude ijāapataadamerā. ² Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'ōrepa parā audú pia ak'i bapariimerā. Māgá k'āiwee p'anapataadait'ee iru māik'aapa Tachi Waibia Jesús ome k'awa wādade.

P'anapatáati Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a

³ Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bairā, tachimaa teepari ne-inaa jōma falta p'ani p'anapataadamerā irua k'inia bik'a. Māgá p'anapataadait'ee iru wāara k'awaadak'āri. Iruata tachi jiriji k'awapiit'ee ichi k'īra wāree māik'aapa t'āri pia, māgá p'anapataadamerā ichik'a. ⁴ Iru māga bapari perā, tachimaa jaraji jōmaweda ne-inaa pi-ia ichia ooit'ee tachi k'aripait'ee. Māga jaraji parāpa ma jarada ijāa p'anipa iruk'a padaidamerā māik'aapa uchiadaidamerā na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerāpa ne-inaa k'achia oopata jua ek'ariipa. Achia p'ek'au k'achia k'īra t'ādo oopata, āchia oo k'iniata oopata perā. ⁵ Tachi Ak'ōrepa ma jōma ooda perā parā k'aripait'ee, jiripatáati Cristode wāara ijāapataadait'ee. Ma awara jiripatáati t'āri pia, k'īsia k'achia wēe p'anapataadait'ee. Ma awara jiripatáati k'īsia k'awaa p'anapataadait'ee. ⁶ Ma awara jiripatáati oo amaadait'ee tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ipapa oopi bik'a. Ma awara jiripatáati choodait'ee pāchi ijāa p'anide, nepirade baairuta pijida. Ma awara jiripatáati Tachi Ak'ōre k'inia iru p'anapataadait'ee. ⁷ Ma awara jiripatáati chik'inia p'anapataadait'ee pāchi ipemaarā Cristo k'aurepa ome. Ma awara jiripatáati eperāarā jōmaweda k'inia iru p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōrepa āchi k'inia iru baparik'a.

⁸ Parāpa ichita waapiara jiriruta pirā māgá p'anapataadait'ee, Tachi Waibia Jesucristo wāara k'awa wādait'ee māik'aapa p'anapataadait'ee irua k'inia bik'a. Oodait'ee irua oopi bik'a. ⁹ Mamīda chi jiri-e bipa māgá bapariit'ee k'īsia k'awa-ee bi. Eperā tau t'awaa pik'a bi, k'ait'apai unupari perā. Māgipa na p'ek'au eujādepema net'aa audupiara k'awa k'inia bi, Cristo k'awai k'āyaara. K'irāpa k'inia-e ichia naawedapema p'ek'au k'achia ooda Tachi Ak'ōrepa wēpapiji.

¹⁰ Maperã michi ipemaarã, jip'a jiripataati p'anapataadait'ee mia et'ewa jaradak'a. Māga ooruta pirã, ak'ipidait'ee Tachi Ak'õrepa parã jirip'eda, wāara jirit'eraji ichideerã papiit'ee. Ma awara māga ooruta pirã, k'achiade baaida-e pait'ee. ¹¹ Ma k'āyaara ewari cherude Tachi Ak'õrepa parã o-ia auteebaiit'ee māik'aapa wāpiit'ee Tachi Waibia, Tachi O K'achiadeepa K'aripa Atapari Jesucristo truadee. Māgí trua jök'aa Tachi K'aripapari mama bapari perã.

¹² Ma jōma jara aupada mia parāmaa ip'ii k'irāpapiit'ee, māgí ūraa k'awa p'ani mīda māik'aapa ijāa p'ani mīda jōma Tachi Ak'õrepa wāarata jara pēida parāmaa. ¹³ Wāara, mia k'inia bi parāpa māgí ūraa k'irāpadamerã, mi-it'ee Tachi Ak'õrepa māga k'inia bairã. Mia māga ooit'ee chok'ai bi misa, ¹⁴ Tachi Waibia Jesucristopa mimaa k'awapida perã taarã-e mi na k'ap'iaadeepa uchiat'ee piuk'āri. ¹⁵ Mamīda jirit'ee parāpa mi ūraa ichita k'irāpa p'anapataadamerã, mi piuda t'ēpai.

Cristo k'ira awaradaida unudap'edaarã

¹⁶ Taipa parāmaa jarateejida Tachi Waibia Jesucristopa ooda māik'aapa iru waya cheit'ee. Maapai jarateeda-e paji eperāarāpa oopatak'a, āchi k'isiadeepa nepiridak'āri awaraarã k'uradait'ee. Ma k'āyaara tachi taupa taipa iru k'ira wāree unujida. ¹⁷ Māga unujida Tachi Ak'õrepa taimaa ak'ipik'āri irua Cristo pia ak'ipari. Māga ooji iru k'ira wāree eujādeepa pedee k'āri: 'Nāgita mi Warra k'inia, mia jirit'erada. Irua mi t'āri o-īapipari.' (Mt 17.5; Mr 9.7; Lc 9.35)

¹⁸ K'iripa taipa māgí otau it'ariipa pedeeda ūrijida, māga nide tai p'anadap'edaa perã Tachi Waibia ome ee awara bidade Tachi Ak'õre-it'ee.

¹⁹ Tachi Ak'õrepa māgí pedee jarai naaweda, chonaarāweda ichi pedee jarapataarāpa iru Warrade jarajida māik'aapa p'ājida. Mapa taipa māgí pedee ūridak'āri tachi k'iripa, k'awaajida wāara Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bik'a, māgá ichita p'asait'ee. Tachi Ak'õre Ūraa p'āda lāmpara p'āriude bik'a bi, īdaaru misa; pia jarait'eera, Cristo waya cheru misa. Ma ewate irua na p'ek'au eujādepema p'āriu pik'a bi wēpapiit'ee māik'aapa Tachi Ak'õre wāarata jōmaweda k'awaapiit'ee tachi t'ārimaa. ²⁰ Mamīda Tachi Ak'õre Ūraa p'āda māgá ak'idai naaweda, parāpa na pedee k'awaadaipia bi. Tachi Ak'õre pedee jarapataarāpa jaradap'edaa leedap'eda Ak'õre Ūraa p'ādade, apidaapa jaradaik'araa bi ichi k'isiadeepa ma pedee k'āata jara k'inia bi, jarateei awaraarāmaa. ²¹ Tachi Ak'õre pedee jarapataarāpa pedee apida āchi k'iradoopa jaradak'aa paji. Ma k'āyaara Tachi Ak'õre pedee jarapachida Tachi Ak'õre Jaurepa jarapidak'a.

2

Seewa jarateepataarã

¹ Mamīda maapai Israel pidaarã, tachi chonaarã t'āide ichiaba seewa jarateepataarã paraaji. "Tai ichiaba Tachi Ak'õre pedee jarapataarãda" apachida mīda, māga-e paji. Māirã jīak'a parã t'āide ichiaba seewa jarateepataarã paraait'ee. Māirāpa āchi k'isiadeepa ijāapataarāmaa seewa imeraa jarateedait'ee. Meradait'ee Jesucristo tachi chipari, irua āchi neto pik'a ataji mīda āchi pari piuk'āri, atuanaadamerã. Ma meraruta k'aurepata, atu p'anide Tachi Ak'õrepa āchi jōpiit'ee. ² Chok'araarāpa ma seewa ijāadait'ee māik'aapa pariatua p'ek'au oo p'anapataadait'ee māirã jīak'a. Ma k'aurepa jōmaarāpa pedee k'achia jaradait'ee Tachi Ak'õre o wāara bide. ³ Ma awara māirāpa p'arat'a audú ata k'inia p'anadairã, parã k'uradait'ee seewa jaratee p'anipa.

Taarã weda Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi mãgeerã atuapiit'ee. Tachia k'awa p'ani iru sêk'aa mãik'aapa k'ãik'aa. Irua wãara ãchi jõpiit'ee.

⁴ K'ĩsiadáma nãgide. Tachi Ak'õrepa ichi angeleerãpa k'achia oodap'edaa wẽpapi-e paji. Æchi pëiji eperãarã k'achia beerã piudap'edaarãmãiipa waawí mãik'aapa jãa paraa bijí uria audú nãpia bide, mama iru ewari waibia ewate nidamerã. ⁵ Ichiaba chonaarãweda Tachi Ak'õrepa wẽpapi-e paji eperãarãpa p'ek'au k'achia oodap'edaa. Æchi jõpiji na p'ek'au eujã jõma ùpirupa. Mãga ooji ijãadak'aa p'anapatap'edaa perã. Jip'a Noé awaraa eperãarã siete ome chok'ai uchía ataji, Noépa jarateepachi perã eperãarã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a p'anapataadamerã. ⁶ Ichiaba Tachi Ak'õrepa wẽpapi-e paji Sodoma p'uurudepemaarãpa ne-inaa k'achia oodap'edaa mãik'aapa Gomorra p'uurudepemaarãpa ne-inaa k'achia oodap'edaa. Ma p'uuru ome weda k'achia ooji t'ipitaupa jõpik'ãri. Mãga ooji mãirã t'ẽepai ijãadaamaa p'anadait'eerãpa k'awaadamerã irua k'achia beerã k'achia oopari. ⁷ Mãga ooji mĩda ma p'uurudepemaarãmaa, ma p'uuru jõt'aaí naaweda irude ijãa bada, Lot chok'ai uchiapiji. Mãgí eperã pia baji Ak'õre k'ĩrapite. Iru audupai k'ĩsia nĩbapachi, p'ek'au ooyaa p'anapatap'edaarã t'ãide bapachi perã. ⁸ Ma p'uuru pidaarãpa oodak'aa paji Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. Ma k'ãyaara ne-inaa k'achia aupai oopachida. Mapa mãgí eperã pia bita ichi t'ãride miapachi, ewari chaa ma k'achia beerãpa oopata unupachi perã mãik'aapa ùripachi perã.

⁹ Mamĩda Tachi Ak'õrepa Lot uchiapiji ma k'achia beerã t'ãideepa. Tachi Ak'õrepa k'awa bi sãga k'aripait'ee ichide ijãapataarã, ne-inaa k'achia oon-aadamerã mãik'aapa irua k'inia bik'a oodamerã. Jõdee ichia k'awa bi sãga jãa pik'a biit'ee k'achia oopataarã ãchi miapirumaa mãik'aapa atuapirumaa ichi ewari waibia ewate. ¹⁰ Audupiara miapiit'ee oo p'anapataarãpa ãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. Mãirãpa oodaamaa p'anapata Tachi Ak'õrepa oopi bik'a.

Mãgí seewa jarateepataarãpa ãchia oo k'iniata oopata. K'ĩri k'isua p'anapata mãik'aapa audua p'anapata. Waaweeda-ee pedee k'achia jaradait'ee angeleerã ãpíte. ¹¹ Jõdee angeleerã, mãirã k'ãyaara waibiaara p'ani mĩda, maarepida pedee k'achia jarada-e, k'achia beerã imiateenadak'ãri Tachi Ak'õre k'ĩrapite. ¹² Ma seewa jarateepataarã ne-animalaarãk'api p'ani. Ne-animalaarã k'ĩsiadak'aa eperãarãk'a. Oopata ãchi k'ap'iaapa oopi bik'a. T'opata eperãarãpa jita atadamerã mãik'aapa peedamerã. Mãga pik'a p'ani ma seewa jarateepataarã. Pedee k'achia jarapata ne-inaa jõma ãchia k'awada-e p'ani ãpíte. Ma k'aurepa Tachi Ak'õrepa ãchi jõpiit'ee, eperãarãpa ne-animalaarã jõpipatak'a. ¹³ Æchi miadait'ee ne-inaa k'achia oopata perã. Æstaawa pida oo k'inia p'anapata ãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. Parã ijãapataarã t'ãide paara mãga oopata, t'ĩudak'ãri nek'odait'ee parã ome. Mãgá parã k'ũrapata auk'a oo k'inia p'anadamerã ãchia oopatak'a. Æchi k'aurepata awaraarãpa parã pia ak'ida-e p'ani.

¹⁴ Æchia wẽraarã unudak'ãri, audú k'ãi k'inia p'anapata mãirã ome. Ichita k'ĩsia p'anapata ne-inaa k'achia oodait'ee. K'ũrapata pia ijãada-e p'anãrã, auk'a k'ãi k'inia p'anadamerã ãchi ome. Jiripata waapiara ne-inaa k'achia oodait'ee mãik'aapa k'ĩapata ne-inaa jõma ãchia iru p'anadaik'araa bi. Maperãpi Tachi Ak'õrepa ãchi k'achia ooit'ee, ichia ooda mĩda. ¹⁵ Mãgá p'ana k'iniapa ãchia Tachi Ak'õre o atuajida. Oodai k'ãyaara Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, oopata chonaarãwedapema Bosor warra Balaampa oodak'a. Mãgipa ne-inaa k'achia ooit'ee paji, p'arat'a audú ata k'inia bada perã mãga oorumaa. ¹⁶ Mamĩda Tachi Ak'õrepa iru burromaa pedeepiji itriat'aamerã. Ne-animal paji mĩda,

māgí burropa pedeeji māik'aapa oopi-e paji chiparipa ma ne-inaa k'achia k'ĩra k'awa-ee, pariatua oomerā.

¹⁷ Ma seewa jarateepataarā pozo p'oo bik'api p'ani maa-e pirā jīarara pania wēe bik'api p'ani, parā k'aripada-e p'anadairā. Mapa Tachi Ak'õrepa āchi pēiit'ee p'āriudee. ¹⁸ Ma seewa jarateepataarāpa iwēsaa, pedee audua, pariatua nāga jarateepata: ijāapataarāpa oodai jōma āchia p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. Ma awara āchia ijāapataarā jiripata k'achia oodait'ee āra ome. Māgá k'ūrapata ewaa uchiarutaarā ijāadak'aa beerā p'anapatadeepa. ¹⁹ Jarapata āchi eere t'īurutaarā apida jua ek'ari p'anapataadait'ee. Mamīda āchita p'ek'au k'achia jua ek'ari p'anapata esclavoorāk'a, oopata perā āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. Māgimaa p'oyaapijidapi. ²⁰ Māirāpa Tachi Waibia, Tachi K'aripapari Jesucristo k'awadak'āri, oo amaajida na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerāpa oopata māik'aapa uchiajida p'ek'au k'achia jua ek'ariipa. Mamīda māga oodap'eda, waya baaijida p'ek'au k'achiade, p'oyaapidap'edaa perā āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iamaa. Maperāpi irā k'achiara p'ani āchi ijāadai naaweda p'anadap'edaa k'āyaara. ²¹ Piara bak'aji k'awada-e pada paara sāga p'anapataadait'ee Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, māga k'awa p'anadap'eda, uchiadai k'āyaara iru jua ek'ariipa, ijāadaamaa p'anadairā irua ūraa pia jara pēida eperāarāmaa. ²² Mamīda māgīrā p'anapata nāgí wāara pedee eperāarāpa jarapatak'a:

'Usapa āp'op'eda, waya k'o chepari ichi āp'oda.'

(Pr 26.11)

māik'aapa 'Sina pania bēisāade k'uip'eda, waya yoorode t'īupari.'

3

Tachi Waibia waya cheit'ee

¹ Īpemaarā k'iniarā, na k'art'ade māik'aapa apema k'art'a mia parāmaa p'ā pēidade, nāgí ne-inaa jōma k'irāpapiji. Ma awara ūraaji jīp'a k'ĩsiadamerā Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. ² K'irāpāti chonaarāwedapema Ak'õre pedee jarapataarāpa jaradap'edaa, jaradak'āri Tachi Ak'õrepa ooit'ee bada āchi t'ēepai. Ichiaba k'irāpāti Tachi Waibia, Tachi K'aripaparipa jarada tai k'ap'ia pari. Irua tai parāmaa pēiji jarateedamerā, māgá parāpa iru ūraa pia k'awaadamerā.

³ Mamīda ma jōma jaradap'edaade k'ĩsiadap'eda, nāgí audupīara k'irāpāti pia k'awaadamerā. Tachi Waibia waya chei naaweda, parā ijāapataarā t'āide Tachi Ak'õre Ūraa oo iru p'anapataarā uchiadait'ee. Māgīrāpa oodait'ee āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a māik'aapa parā oo iru p'anadait'ee. ⁴ “¿Sāgajima adait'ee, Tachi Ak'õrepa Cristo waya pēiit'eeda ada? Ma jarada ūridap'edaarā jai-idaadak'āriipa, na eujā aide nībi ome auk'a bi naawedapemak'a, Tachi Ak'õrepa ewaa ook'āri. ¡Cristo waya che-e pait'eeda!” adait'ee. ⁵ Māirāpa māga jarapata k'irāpa k'iniada-e p'anadairā Tachi Ak'õrepa naaweda ooda. Ichi pedeepapai pajā beeji māik'aapa auk'a ichi pedeepapai pania ūk'uru āyaa pēiji eujā uchiamerā paniadeepa. ⁶ Ichiaba ichi pedeepapai ma p'ek'au eujā jōpiji paniapa ūupik'āri. ⁷ Ma awara auk'a ichi pedeepapai pajā māik'aapa eujā jīa iru bi ichi ewari waibia ewate t'ipītaupa jōpirumaa. Ma ewate ijāadak'aa beerā jōmaweda atuapiit'ee.

⁸ Īpemaarā k'iniarā, ichiaba k'irāpāti nāgí pedee. Tachi-it'ee k'āima aba mak'iaara taarā-e; jōdee mil años taarāpari. Mamīda Tachi Ak'õre-it'ee k'āima aba auk'a bi mil años ome. Jōdee mil años auk'a bi k'āima abaa ome. ⁹ Eperāarā ūk'uruurāpa k'ĩsia p'ani Cristo waide che-e bairā, Tachi Ak'õrepa oo-e pait'ee

ichia jaradak'a. Mamīda māga-e. Iru choo nībi māik'aapa parā chupiria k'awaa nībi, k'inia-e bairā apida atuadamerā. Ma k'āyaara k'inia bi jōmaarāpa ne-inaa k'achia oo amaadamerā māik'aapa oodamerā irua oopi bik'a, iru ewari waibia ewate pai naaweda.

¹⁰ Tachi Ak'ōre māgá choo nībi mīda, ichi ewari waibia ewate pait'ee. Ara nechipari p'ārik'ua tachi atu p'anide paruk'a, māga pik'a eperārā atu p'anide iru ewari waibia ewate pait'ee. Ma ewate golpe pururua nībide pajā wēpadariit'ee māik'aapa Tachi Ak'ōrepa jōmaweda aide nībi atane, ak'ōrejīru, māgee t'ipitaupa jōpiit'ee. Auk'a na p'ek'au eujā māik'aapa aide nībi jōmaweda jōpiit'ee.

¹¹ Māgá Tachi Ak'ōrepa ne-inaa jōmaweda jōpiit'ee perā, ¿sāga parā p'anapataaipia bima? K'achia wēe p'anapataaipia bi irua k'inia bik'a. ¹² Ni p'anadaipia bi iru ewari waibia ewate pamerā māik'aapa oodaipia bi irua oopi bik'a, ma ewate isapaira pamerā. Ma ewate pajā jōit'ee t'ipitaupa. Jōmaweda aide nībi māik'aapa na p'ek'au eujāde nībi auk'a jōit'ee. ¹³ Mamīda irua jaraji ma t'ēpai pajā chiwidi māik'aapa eujā chiwidi ooit'ee. Māgí eujāde eperārāpa irua oopi bik'a oodait'ee, aide ne-inaa k'achia wē-e perā. Māgí eujāta tachia nīmaa p'ani.

¹⁴ Maperā ipemaarā k'iniarā, parā ni p'ani misa Ak'ōrepa oomerā ichia jaradak'a, jiripataati k'achia wēe p'anapataadait'ee iru k'īrapite. Māgá t'āri auk'a p'anapataadai iru ome. ¹⁵ K'irāpāti Tachi Waibia choo nībi k'inia bairā jōmaarāpa ichide ijāadamerā māik'aapa t'īudamerā Tachi Ak'ōre ode, ichi waya chei naaweda. Tachi ipema k'inia Pablopa ma ūraa ichiaba p'ā pēiji parāmaa, Tachi Ak'ōrepa iru k'īsia k'awaapida perā. ¹⁶ Irua k'art'a jōma p'ādade ma ūraa jaradoo, madepema pedee ūk'uru tachia pia p'oyaa k'awada-e p'ani mīda. K'īsia k'awa-ee p'anirāpa māik'aapa waide pia ijāada-e p'anirāpa oopata māgí pedee ome, awaraa Tachi Ak'ōrepa ūraa p'āpida ome oopatak'a. Āchi k'īsiadeepa ma ūraa seewa papipata māik'aapa awaraarāmaa ma seewa jarateepata. Maperāpi āchi atuadait'ee.

¹⁷ Māpai ipemaarā k'iniarā, írá parāpa k'awa p'anadairā māgee seewa jarateepataarā uchiadait'ee ijāapataarā t'āide, k'īrak'aupai ijāadai ārapa jarateepata. Ichiaba k'īrak'aupai oodai ārapa oopatak'a, oodak'aa perā Tachi Ak'ōre Ūraade jara bik'a. Írá parāpa pia ijāapata. Mamīda k'ūrapiruta pirā āramaa, parā āyaa atadaridai Cristo ik'aawaapa. ¹⁸ Ma k'āyaara pipiara k'awa wāti Tachi Waibia, Tachi O K'achiadeepa K'aripa Atapari Jesucristo māik'aapa irumaa iiditi parā k'aripamerā. Māgá p'anapataadait'ee irua k'inia bik'a. ¡Irua Tachi Ak'ōre k'īra wāree ichita unupiit'ee, na eujā jōru pijida! ¡Amén!

Māgapai paji.

1 SAN JUAN

San Juanpa K'art'a Naapiara P'ãda

San Juan, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. Pëiji jômaweda Cristode ijãapataarãmaa. Ūraa k'inia baji jïp'a ijãapataadamerã Ak'õrepa jirit'eradaarãpa jarateedap'edaak'a, seewa jarateepataarãpa ijãapataarã k'ũra nipapatap'edaa perã. Na k'art'ade Juanpa audú jara bi sãga Tachi Ak'õrepa ijãapataarã k'inia iru bapari.

Naapiara jara bi ichia unuda Jesucristo, Tachi Ak'õre pedee chok'ai pik'a bi (cap. 1.1-4). Jara bi Tachi Ak'õre ïdaa pik'a bi mãik'aapa Cristode ijãapataarã iru ïdaa pik'a bide p'anapataadaipia bi (caps. 1.5-2.6). Jara bi ūraa chiwidi Cristopa jarateedak'a: chik'inia p'anapataadamerã. Ūraa bi warrarã chonaarã ome (cap. 2.7-17). Jara bi ijãapataarãpa k'irãpadamerã naaweda jarateeda ũridap'edaa mãik'aapa k'ũrapinaadamerã seewa jarateepataarãmaa (caps. 2.18-3.10). Jara bi Cristode ijãapataarã Tachi Ak'õre warrarã perã, p'ek'au k'achia jômaweda oo amaadaipia bi mãik'aapa chik'inia p'anapataadaipia bi, k'ĩsia p'ua-ee (cap. 3.11-24). Jara bi sãga k'awaadai Ak'õre Jaurepa jarapi bi pedee mãik'aapa seewa pedee (cap. 4.1-6). Jara bi chik'inia p'anapataadamerã, Tachi Ak'õrepa ijãapataarã k'inia iru bapari perã (cap. 4.7-21). Jara bi jômaweda Tachi Ak'õre Warrade ijãapataarãpa p'oyaapata na p'ek'au eujãdepemaarãpa ne-inaa k'achia oopata (cap. 5.1-5). Jara bi Tachi Ak'õrepa ichita oopari ichia jara bik'a mãik'aapa ichi Warrade ijãapataarã o k'achiadeepa k'aripa atapari atuanaadamerã (cap. 5.6-12). T'ëepai jara bi chik'aripa p'anapataadamerã, p'ek'au k'achia p'oyaa wãruta misa (cap. 5.13-21).

Jesucristopa ichi k'ap'ia eperã k'ap'ide unupida

¹ Tai Jesucristo ome nipapatap'edaarãpa nepiripata k'aita iru. Mia na k'art'a p'ã pëiru parãpa pida mãga k'awaadamerã. Na p'ek'au eujã bai naaweda, Tachi Ak'õre Pedeeta bapachi. Mãgí Jesucristo. Iru k'aurepata eperãarã ichita p'anapataadai Tachi Ak'õre ome iru truade. Jesucristo na p'ek'au eujãde nipak'ãri, taipa iru unujida eperã jïp'aak'a. Taipa iru t'õbaijida tachi juapa. Ichiaba ũrijida irua ūraa jarada. ² Cristo Tachi Ak'õre ome ichita bapachi mïda, tai ïrapemaarãmaa eperã k'ap'ide unupiji. Irua Tachi Ak'õre Ūraa jarateepachi eperãarãmaa, ma ūraa ijãadap'eda ichita p'anapataadamerã iru ome Tachi Ak'õre truade. Cheji na p'ek'au eujãdee. Taipa unujida irua ooda mãik'aapa jõmaarãmaa ma ooda nepiripata. ³ Parãmaa jarapata taipa unudap'edaa mãik'aapa taipa ũridap'edaa, parãpa mãga k'awaadap'eda, araa p'anapataadamerã tai ome, tai araa p'anapatak'a Tachi Ak'õre ome mãik'aapa iru Warra Jesucristo ome. ⁴ Tachi jõmaarãta mãga p'anapataadak'ãri, wãara o-ïa p'anadait'ee. Ma-it'eeta mia parãmaa na k'art'a p'ãmaa bi.

Tachi Ak'õre ïdaa pik'a bi

⁵ Jesucristo k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa taimaa nãga jara pëiji. Tachi Ak'õre ïdaa pik'a bi. ïdaade maarepida p'ãriu unuda-e p'anik'a, mãga pik'a Tachi Ak'õrede maarepida k'achia unuda-e. ⁶ Tachidepemapã jarai ichi araa bapari Tachi Ak'õre ome. Mamïda ma eperãpa at'ãri ne-inaa k'achia oomaa bi pirã, seewamaa bi. Ichia oo-e bi Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidak'a. ⁷ Mamïda eperã wãara ïdaa pik'a bide bapari pirã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, araa bapariit'ee Tachi Ak'õre ome mãik'aapa awaraa ijãapataarã ome. Ma awara

Tachi Ak'õrepa ma eperã p'ek'au k'achia jõmaweda wẽpapiit'ee, iru Warra Jesús waa bat'ada k'aurepa.

⁸ Tachidepemapa jararu pirã ichi t'ãride k'isia k'achia wẽe bi, ichi itu k'ũramaa bi, seewamaa bairã. Mãgipa k'awa-e bi Tachi Ak'õrepa wãarata jara pẽida. ⁹ Mamĩda mãgipa ichia p'ek'au k'achia oopata jõmaweda jararu pirã Tachi Ak'õremaa, tachi t'ãride k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa chupiria k'awaait'ee. Ooit'ee ichia jara bik'a ichi ũraa jara pẽidade. Ma eperã p'ek'au k'achia jõmaweda wẽpapiit'ee. ¹⁰ Mamĩda abaapa jararu pirã ichia ne-inaa k'achia ook'aa, jõmaarãmaa ak'ipi bi ichia Tachi Ak'õre ũraade ijãa-e. Mãgí eperãpa k'isia bi pirã ichia p'ek'au k'achia ook'aa, mãgara ichiaba k'isia bi Tachi Ak'õrepa seewa jara bi ichi ũraade.

2

Cristo Tachi K'aripapari

¹ Warrarã, mia na k'art'a p'ãru parãmaa ne-inaa k'achia oonaadamerã. Mamĩda tachia ne-inaa k'achia ooruta pirã, Tachi K'aripapari iru p'ani irua chupiria iidimerã Tachi Ak'õremaa tachi pari. Mãgí Jesucristo, chi p'ek'au k'achia ook'aa bi. ² Iru waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa tachia p'ek'au k'achia oopata wẽpapii atuanaadamerã. Wãara tachia p'ek'au k'achia oopata wẽpapii. Mamĩda mãgapai-e. Ichiaba wẽpapii jõmaweda na p'ek'au eujãdepemaarãpa p'ek'au k'achia oopata.

³ Tachia k'awadai Tachi Ak'õre wãara k'awa p'ani, iru ũraade jara bik'a oodak'ãri. ⁴ Awaraa eperãpa jarai ichia Tachi Ak'õre wãara k'awa bi. Mamĩda mãgipa oo-e bi pirã Ak'õrepa jara bik'a, seewamaa bi. K'awa-e bi Tachi Ak'õrepa wãarata jara pẽida. ⁵ Mamĩda eperãpa ook'ãri Tachi Ak'õre ũraade jara bik'a, Tachi Ak'õre wãara k'inia iru bi mãik'aapa chik'inia bapari iru ome. Nãgá k'awa p'ani tachi, Tachi Ak'õredeerã. ⁶ Eperãpa jara bi pirã wãara Tachi Ak'õre k'awa bi, ma eperã baipia bi Jesucristo badak'a.

Juanpa jarada Cristode ijãapataarãpa oodamerã

⁷ Ipemaarã k'iniarã Cristo k'aurepa, mia na jararu parãpa oodamerã ñrapema-e, parãpa ũridooda perã Cristode ijãadak'ãriipa. Chonaarãweda paara Tachi Ak'õrepa jara pẽiji eperãarãpa awaraarã ichiaba k'inia iru p'anapataadamerã. ⁸ Mamĩda na k'art'ade mia ma jarada chiwidi pik'a jara bi. Chik'inia p'anapatáati. Cristo wãara mãga bapachi ichideerã ome. Parãpa pida k'awaa wãda mãga p'anapataadait'ee. Parã Cristode ijãadai naaweda, p'ãriu pik'a bide p'anapachida, awaraarã k'iniada-e p'anadap'edaa perã. Mamĩda ñrá ma p'ãriu pik'a bideepa uchia wãda ñdaa pik'a bidee.

⁹ Ma jara aupada wãara mĩda, parãdepemapa jarai ichia awaraarã k'inia iru bi Tachi Ak'õrepa jara bik'a. Mamĩda chi ipema Cristo k'aurepa k'ira unuamaa iru bi pirã, wãara mãga oo-e bi. At'ãri ne-inaa k'achia oomaa bi, p'ãriu pik'a bide ook'ajik'a. ¹⁰ Jõdee abaapa chi ipema Cristo k'aurepa k'inia iru bak'ãri, mãgipa wãara oopari Tachi Ak'õrepa jara bik'a. Wãara mãgí eperã k'achiade baapi-e. ¹¹ Mamĩda ma eperãpa chi ipema Cristo k'aurepa unuamaa iru bi pirã, ichi k'ĩradoopa k'achiade bi, oo-e bairã Tachi Ak'õrepa jara bik'a. Wãara mãgí eperãpa k'awa-e Tachi Ak'õrepa jara bi. Ma awara mãgá ne-inaa k'achia oomaa bairã, p'oyaa oo-e Tachi Ak'õrepa jara bik'a.

¹² Warrarã, mia parãmaa p'ãru, Jesucristo piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa parãpa p'ek'au k'achia oopata wẽpapida perã.

¹³ Chonaarã, mia parãmaa p'ãru, parãpa wãara Jesucristo k'awa p'anadairã. Iru bapachi na p'ek'au eujã bai naaweda.

K'ũtrãarã, mia parãmaa p'ãru, parãpa Netuara Poro Waibia p'oyaa wãda perã.

¹⁴ Warrarã, mia parãmaa p'ãmaa bi, parãpa Tachi Ak'õre wãara k'awapata perã.

Chonaarã, parãmaa p'ãmaa bi, parãpa wãara k'awapata perã chi na p'ek'au eujã ooi naaweda ichita bapari.

K'ũtrãarã, ichiaba parãmaa p'ãmaa bi, parã Cristode wãara ijãapata perã mãik'aapa oopata perã Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a. Ma awara parãmaa p'ãmaa bi Netuara Poro Waibiapa oopi bik'a oodak'aa perã.

¹⁵ P'ananáati na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã p'anapatak'a. Jirináati ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdoo na p'ek'au eujãde paraa. Mãga jiriruta pirã, chik'inia p'anada-e pai Tachi Ak'õre ome. ¹⁶ Mia mãga jara bi na p'ek'au eujãde tachia unupata perã nãgee ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdoo: ne-inaa k'achia oo k'inia p'ani tachi t'ãridepai; ne-inaa k'achia unudak'ãri tachi taupa, auk'a oo k'inia p'ani; pedee audua p'anapata ne-inaa iru p'anadairã. Tachi Ak'õrepa mãgee ne-inaa k'achia apida oopik'aa eperãarãmaa. ¹⁷ Mãgee ne-inaa mãik'aapa jõma ne-inaa k'achia na p'ek'au eujãdepemaarãpa oo k'inia p'ani jõdaridait'ee. Mamĩda chi Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oopataarã ichita p'anapataadait'ee iru ome.

Wãara Cristode ijãapataarãpa k'ũrapida-e seewa jarapataarãmaa

¹⁸ Warrarã, taarã-e na p'ek'au eujã jõdariit'ee. Parãpa ũrijida Anticristo cheit'ee. Wãara mãgĩ jãak'arã paraa tachi t'ãide. Mapa k'awa p'ani na p'ek'au eujã taarã-e jõdariit'ee. ¹⁹ Mãgĩrã tachi t'ãideepa uchijida Cristode wãara ijãada-e pada perã tachia ijãapatak'a. Wãara mãgã ijãadap'edaa paara, wãda-e pak'aji. Mamĩda uchiadak'ãri, unupijida ãchidepema apida Cristode wãara ijãada-e paji.

²⁰ Jõdee parã jõmaweda Cristode wãara ijãa p'ani. Parãpa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida, Jesucristo, chi p'ek'au k'achia wëe bipa mãga k'awapida perã ichi Jaure pëik'ãri parã ome bapariimerã. ²¹ Mia na k'art'a p'ãrupa jara k'inia-e bi parãpa k'awada-e Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida. Jip'a mia p'ãmaa bi parãpa k'awa p'anadairã ma wãarata jara pëidade seewa apida unudak'aa, Tachi Ak'õrepata ma wãara jarada perã. ²² Maperã abaapa jara bi pirã Tachi Ak'õrepa Jesús pëi-e paji eperãarã rey pamerã, mãgĩ eperã seewamaa bi. Ma eperã Anticristo, jara bairã Jesús Tachi Ak'õre Warra-e mãik'aapa Tachi Ak'õre Jesús Ak'õre-e. ²³ Chi mãga jara bipa wãara Jesucristode ijãa-e bi mãik'aapa Tachi Ak'õre wãara k'awa-e bi. Jõdee chi jara bipa Jesucristo Tachi Ak'õre Warra, Tachi Ak'õre wãara k'awa bi.

²⁴ Maperã k'irãpãti parãpa naaweda ũridap'edaa, ewaa Cristode ijãadak'ãri. Maapai k'awaajida Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida eperãarãmaa mãik'aapa t'ãripa oo k'inia p'anejida irua oopi bik'a. Mãgã oo wãk'ãti wãti. Mãga ooruta pirã, t'ãri a-ba p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome mãik'aapa ichi Warra Jesucristo ome. ²⁵ Cristopa mãga jara baji, jarak'ãri ichita p'anapataadai Tachi Ak'õre ome.

²⁶ Mia naa jaradak'a mãgee Cristo k'ĩra unuamaa iru p'anãrã tachi t'ãide paraa. Mãgĩrãpa parã k'ũra k'inia p'ani. ²⁷ Mamĩda parãpa ũrida-e pait'ee mãgeerãpa jarateepata, Cristopa ichi Jaure pëida perã parã ome bapariimerã. Ma Jaurepa parãmaa ne-inaa wãara jõmaweda jarateepari. Seewa jarateek'aa. Mapa irua jaratee bik'a oo wãk'ãti wãti. Mãgã wãara t'ãri a-ba p'anapataadait'ee Cristo ome.

²⁸ Warrarã, mǎgá t'ári a-ba p'anaruta pirã Cristo ome, parãpa waaweeda-e pait'ee iru waya chek'ári na p'ek'au eujãdee. Ma ewate iru k'irapite k'ira nejasia-ee p'anadait'ee.

²⁹ Parãpa k'awa p'ani Jesucristo, Tachi Ak'õre Warrapa ichita oopari ichi Ak'õrepa jara bik'a. Ichiaba k'awadaipia bi chi Tachi Ak'õrepa jara bik'a ooparipa auk'a Tachi Ak'õre warra.

3

Tachi Ak'õre warrarã

¹ ¡K'ísíati! Tachi Ak'õrepa tachi audú k'inia iru bapari perã, jarapari tachi ichi warrarã. ¡Wãarapi! Mamída na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerãpa mǎga p'oyaa k'awada-e, wãara Tachi Ak'õre k'awadak'aa perã.

² Ípemaarã k'iniarã, írá tachi wãara Tachi Ak'õre warrarã. Mamída waide k'awada-e sǎga p'anadai Cristo cheda t'ëpai. Aba k'awa p'ani Cristo waya chek'ári, iruk'a p'anadait'ee, iru k'ira wãree k'awadait'ee perã. ³ Tachi jõmaweda mǎga k'awa p'anirã nimaa p'ani iru cherumaa. Mapa mǎgá ni p'ani misa, ne-inaa k'achia jõmaweda oo amaadaipia bi, iruk'a p'anadait'ee, k'awa p'anadairã iru p'ek'au k'achia wëe bapari.

⁴ Tachia k'awa p'ani chi ne-inaa k'achia oo bipa oo-e bi Tachi Ak'õrepa jara bik'a. Mǎga oo-e bak'ári, k'achiade bi. ⁵ Parãpa ichiaba k'awa p'ani Jesucristo na p'ek'au eujãdee cheji eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata jõmaweda wëpapiit'ee. Irua maarepida k'achia ook'aa paji. ⁶ Mapa wãara oo k'inia p'anirãpa irua oopi bik'a t'ári a-ba p'anapata iru ome. Ne-inaa k'achia oo k'iniadak'aa, ichideerã perã. Mamída chi ne-inaa k'achia oopataarã t'ári a-ba p'anadak'aa iru ome, irude wãara ijãadak'aa perã mǎik'aapa wãara iru k'awadak'aa perã.

⁷ Warrarã, k'ürapináati apida seewapataarãmaa. Chi ooparipa Tachi Ak'õrepa oopi bik'a t'ári pia bapari Tachi Ak'õrek'a. ⁸ Jõdee chi ne-inaa k'achia ooparipa oomaa bi Netuara Poro Waibiapa oopi bik'a. Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujã oodak'áriipa, Netuara Poro Waibiapa p'ek'au k'achia k'ira t'ãdoo oopari. Ma-it'ee cheji Tachi Ak'õre Warra na p'ek'au eujãdee: jõpiit'ee Netuara Poro Waibiapa ne-inaa k'achia oopata.

⁹ Tachi Ak'õre warrarãpa p'ek'au k'achia oo k'iniadak'aa, Tachi Ak'õre Jaure áchi ome bapari perã. Wãara k'achiade p'oyaa p'anadak'aa, Tachi Ak'õre warrarã perã. ¹⁰ Nǎga k'awa p'ani chisǎgí Tachi Ak'õre warrarã mǎik'aapa chisǎgí Netuara Poro Waibia warrarã. Chi oo-e bipa Tachi Ak'õrepa oopi bik'a Tachi Ak'õre warra-e. Ma awara chi ípema Cristo k'aurepa k'ira unuamaa iru bipa Tachi Ak'õre warra-e.

Chik'inia p'anapataadaipia bi

¹¹ Cristode ijãadak'áriipa parãpa nǎga úridooda: chik'inia p'anapataadaipia bi. ¹² Tachia mǎga k'awa p'anadairã, oonaadáma Caínpa oodak'a. Ichia ooji Netuara Poro Waibiapa oopidak'a. Chi ípema k'ira unuamaa iru bap'eda, peet'aaji. ¿Sǎap'eda mǎga ooji? Ichi t'ári k'achia bapachi. Jõdee chi ípema t'ári pia bapachi.

¹³ Maperã ípemaarã, k'ísianáati na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerãpa parã k'ira unuamaa iru p'anadak'ári. ¹⁴ Naaweda tachi jida áchik'a atuadait'ee paji, Tachi Ak'õrepa jara bik'a oodak'aa pada perã. Mamída Cristopa tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji, ichita p'anapataadamerã Tachi Ak'õre ome mǎik'aapa oopataadamerã irua oopi bik'a. K'awa p'ani tachia wãara mǎga oomaa p'ani, tachi ípemaarã Cristo k'aurepa k'inia iru p'anapata perã. Chi

ĭpemaarā k'ĭra unuamaa iru p'anapataarā atuadait'ee. ¹⁵ Tachi Ak'ōre-it'ee eperāpa ichi ĭpema k'ĭra unuamaa iru bi pirā, auk'a bi eperā chĭara peepari ome. Parāpa k'awa p'ani chĭara peepataarā it'aa wādak'aa. ¹⁶ Nāgá k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa tachi k'inia iru bapari. Jesucristo piuji tachi pari. Māga ooji tachi audú k'aripa k'inia bada perā. Māgá tachia pida tachi ĭpemaarā Cristo k'aurepa k'aripa k'inia p'anadaipia bi, piuruta pijida ma k'aurepa. ¹⁷ Mapa chi net'aa iru bĭpa ichi ĭpema Cristo k'aurepa chupĭria nĭbi unuru pirā, mamĭda chupĭria k'awa-e bi pirā, ma eperāpa ak'ipimaa bi ichia Tachi Ak'ōre k'inia-e bi. ¿Sāga ichia Tachi Ak'ōre k'inia iru bĭda aima, chi ĭpema Cristo k'aurepa k'aripa-e bi pirā? ¹⁸ Warrarā, pedeepapai tachi ĭpemaarā k'inia iru p'anadaik'araa bi. Āra k'aripadaipia bi. Māgá ooruta pirā, ak'ipidai wāara āra māik'aapa Tachi Ak'ōre k'inia iru p'ani.

Inejasia-ee it'aa t'ĭpataadaipia bi Tachi Ak'ōremaa

¹⁹ Māgá tachi ĭpemaarā k'inia iru p'anadak'āri, tachia nāgĭ wāarata k'awaadait'ee. Tachi, Tachi Ak'ōredeerā. T'āride māga k'awadak'āri, inejasia-ee it'aa t'ĭpataadait'ee irumaa. ²⁰ Mamĭda inejasiadarii tachi t'āridepai k'ĭsĭaruta pirā: “Aai, mĭa wāara mĭ ĭpemaarā Cristo k'aurepa mak'ĭara k'aripa-e.” Māga k'ĭsĭaruta pirā, k'irāpadaipia bi Tachi Ak'ōrepa ne-inaa jōmaweda k'awa bi. Tachi k'āyaara k'awaara bi tachia wāara oo k'inia p'ani ichi-it'ee. ²¹ Jōdee, ĭpemaarā k'iniarā, tachia māgá k'ĭsiada-e p'ani pirā, wāara inejasia-ee it'aa t'ĭpataadait'ee Tachi Ak'ōremaa. ²² Ma awara it'aa iididak'āri Tachi Ak'ōremaa, irua ooit'ee jōmaweda tachia iidi p'ani. Māga ooit'ee tachia oopata perā irua jara bik'a. ²³ Tachi Ak'ōrepa jara bi tachia nāga oodamerā: Ijāadaipia bi Jesucristo wāara Tachi Ak'ōre Warra māik'aapa chik'inia p'anapataadaipia bi irua jaradak'a. ²⁴ Chi ooparipa Tachi Ak'ōrepa jara bik'a t'āri a-ba bapari iru ome. Chik'inia p'anapata. Tachia māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōre Jaurepa tachimaa māga k'awapipari perā. Ma-it'ee ichi Jaure pĕiji tachi ome bapariimerā.

4

Sāga seewa jarapataarā k'awadai

¹ ĭpemaarā k'iniarā, na p'ek'au eujāde seewa-idaa beerā chok'ara paraa. Māirāpa “Tai Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepataarāda” apata mĭda, ijāanāati āchia jara p'ani. Pia ūridaipia bi jōmaarāpa jaramaa p'ani, k'awaadait'ee wāara jara p'ani Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a wa māga-e. ² Parāpa k'awaadai chisāgĭ eperāpa wāara jara bi Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapi bik'a. Chi jara bĭpa: “Jesucristo eperā jĭp'aak'a na p'ek'au eujāde ba cheji” jara bi Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapi bik'a, wāara Cristode ijāapari perā. ³ Mamĭda chi māga jara-e bĭpa p'oyaa jara-e Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapi bik'a, māgĭ eperāpa ijāak'aa perā Jesús, Cristo paji. Anticristo na p'ek'au eujāde bada paara, māgĭ pedeeparik'a pedeek'aji. Parāpa k'awa p'ani iru cheit'ee t'ĕepai. Mamĭda nāgaweda iru jĭak'arā na p'ek'au eujāde paraa.

⁴ Warrarā, parā Tachi Ak'ōredeerā. Mapa parāpa oodak'aa māgĭ seewa-idaa beerāpa jara p'anĭk'a. Parāpa āchi māgá p'oyaadai chi parā ome bapari, Tachi Ak'ōre waibiara bairā chi na eujādepema ijāadak'aa beerā ome bapari, Netuara Poro Waibia k'āyaara. ⁵ Āchi māik'aapa jōmaweda na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā Netuara Poro Waibia jua ek'ari p'anapata. Maperā na p'ek'au eujādepema k'ĭsia k'ĭra t'ādoo jara wādak'āri, awaraarāpa ma seewa ūripata māik'aapa aide ijāapata. ⁶ Mamĭda māga-e tai ome, tai Tachi Ak'ōredeerā perā. Taipa wāarata jarateepata Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapi bik'a. Mapa

chi Tachi Ak'õre k'awa beerãpa ùri k'inia p'anapata taipa jarapata. Mamĩda chi Tachi Ak'õre k'awa-e beerãpa ùri k'iniadak'aa taipa jarateepata. Ìchia ùri k'inia p'ani seewa jarateepataarã, Netuara Poro Waibiapa jarapi bik'a. Nãga k'awaadai chisãgí wãarata jarateepataarã mãik'aapa chisãgí seewa jarateepataarã. Tachi Ak'õre k'awa beerãpa wãarata jarateepataarã ùri k'inia p'anapata. Jõdee Tachi Ak'õre k'awa-e beerãpa seewa jarateepataarã ùri k'inia p'anapata.

Tachi Ak'õrepa eperãarã jõmaweda k'inia iru bapari

⁷ Ìpemaarã k'iniarã, chik'inia p'anapataadãma, Tachi Ak'õrepa mãga oopi bairã. Jõmaarãpa awaraarã k'inia iru p'anapata mãgã p'anapataadai, Tachi Ak'õre warrarã perã mãik'aapa Tachi Ak'õre k'awa p'anapata perã. ⁸ Chi awaraarã k'inia-e bĩpa Tachi Ak'õre k'awa-e bĩ, Tachi Ak'õrepa jõmaweda k'inia iru bapari perã. ⁹ Nãgã Tachi Ak'õrepa unupiji tachi audú k'inia iru bapari. Na p'ek'au eujãdee pëiji ichi Warra apai iru bada, mãgí k'aurepa tachi ichita p'anapataadamerã iru ome. ¹⁰ Tachi Ak'õrepa ichi Warra mãgã pëik'ãri, ak'ipiji tachi wãara k'inia iru bapari. Tachia iru mãgã k'iniada-e paji. Iruata tachi k'inia iru baji. Mapa ichi Warra pëiji piumerã tachia p'ek'au k'achia oopata wëpapiit'ee.

¹¹ Ìpemaarã k'iniarã, Tachi Ak'õrepa tachi mãgã audú k'inia iru bapari perã, tachi jida chik'inia p'anapataadaipia bi. ¹² Apidaapa Tachi Ak'õre k'ira unuda-e p'ani. Mamĩda tachi chik'inia p'anaruta pĩrã, t'ãri a-ba p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome. Mãgã tachi k'ap'ia pari irua jõmaarãmaa unupiiit'ee wãara irua ãra jida k'inia iru bapari. ¹³ Nãga k'awa p'ani tachi t'ãri a-ba p'anapata Tachi Ak'õre ome. Irua ichi Jaure pëiji tachi ome bapariimerã. ¹⁴ Ma awara taipa Tachi Ak'õre Warra bapata unujida tachi taupa. Mapa jõmaarãmaa nãga nepiripata: Tachi Ak'õrepa ichi Warra pëiji na p'ek'au eujãdepemaarã o k'achiadeepa k'aripa atade. ¹⁵ Mapa chi jara bĩpa Jesús Tachi Ak'õre Warra t'ãri a-ba bapari Tachi Ak'õre ome.

¹⁶ Mãgã tachia Tachi Ak'õre k'awa p'ani mãik'aapa ijãa p'ani irua tachi k'inia iru bapari. Tachi Ak'õrepa eperãarã jõmaweda k'inia iru bapari perã, eperãpa auk'a Tachi Ak'õre k'inia iru bak'ãri, t'ãri a-ba bapari iru ome. ¹⁷ Tachia Tachi Ak'õre mãgã k'inia iru p'anadak'ãri, oomaa p'ani irua k'inia bik'a. Irua k'inia bĩ waawee-ee p'anadamerã ichi k'ĩrapite, ichi ewari waibia ewate pak'ãri. Wãara ma ewate mãga p'anadait'ee, na p'ek'au eujãde p'ani misa iru ome t'ãri a-ba p'anapata perã, Jesucristo iru ome t'ãri a-ba baparik'a. ¹⁸ Wãara Tachi Ak'õre k'inia iru baparipa maarepida waawee-ee bapari, k'awa bairã Tachi Ak'õrepa iru auk'a k'inia iru bapari mãik'aapa maarepida iru k'achia oo-e pait'ee. Mamĩda chi waide mãga k'awa-e bĩpa Tachi Ak'õre waawee bapari, k'ĩsia bairã Tachi Ak'õrepa ichi k'achia ooi. Mapa tachia nãga k'awadai. Eperã abaapa waawee bĩ pĩrã Tachi Ak'õrepa iru k'achia ooiit'ee, ma eperãpa waide pia k'awa-e bĩ Tachi Ak'õrepa iru audú k'inia iru bapari.

¹⁹ Tachia Tachi Ak'õre k'inia iru p'ani, irua naapiara tachi k'inia iru bada perã. ²⁰ Tachidepemapa jarai ichia Tachi Ak'õre k'inia iru bapari. Mãga jara bĩ mĩda, ichi t'ãride chi ìpema Cristo k'aurepa unuamaa iru bĩ pĩrã, mãgí eperã seewamaa bĩ. Ichi ìpema unu bĩta k'inia-e bĩ pĩrã, ¿sãga k'inia iru bai Tachi Ak'õre, unu-e bĩta? ²¹ Maperãpi Jesucristopa jaraji chi Tachi Ak'õre k'inia iru bĩpa ichi ìpemaarã Cristo k'aurepa auk'a k'inia iru bai pia bĩ.

5

Ne-inaa k'achia k'ira t'ãdoo oo amaa wãk'ãti wãpataarã

¹ Jōmaweda Tachi Ak'ōre warrarāpa nāga ijāapata: Jesús, Cristo, ichi ai, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā. K'ĩsiadáma nāgide. Tachia k'awa p'ani eperā abaapa awaraa eperā k'inia iru bak'āri, ma eperā warrarā paara k'inia iru bapariit'ee. ² Māga bi ichiaba Tachi Ak'ōre ome. Tachia Tachi Ak'ōre k'inia iru p'anadak'āri māik'aapa oodak'āri irua jara bik'a, k'awa p'ani iru warrarā jida k'inia iru p'anadait'ee. ³ Oodak'āri Tachi Ak'ōrepa jara bik'a, ak'ipimaa p'ani wāara iru k'inia iru p'ani. Irua iidi-e bi oodamerā ne-inaa tachia p'oyaa oodak'aa. ⁴ Tachia oodai Tachi Ak'ōrepa jara bik'a, iru warrarā perā. Jōmaweda Tachi Ak'ōre warrarāpa na p'ek'au eujādepema k'achia k'ira t'ādo o o amaa wāk'āti wāpata, oo k'inia p'anapata perā irua jara bik'a. Tachia ne-inaa k'achia māgá oo amaadai Cristode ijāapata perā. ⁵ Mapa jaradai: “Tachia ijāadak'āri Jesús Tachi Ak'ōre Warra, irua k'aripapari tachia na p'ek'au eujādepema ne-inaa k'achia jōma oo amaa wāk'āti wādamerā.”

Tachi Ak'ōrepa jarada Jesús ichi Warra

⁶ Jesucristo na p'ek'au eujādee chek'āri, ak'ipiji ichi Tachi Ak'ōre Warra. Māga ooji paniapa poro choopik'āri māik'aapa ichi waa bat'ak'āri. Jesús, ichi ai, Cristo paji poro choopik'āri paniapa māik'aapa ichi waa bat'ak'āri. Tachi Ak'ōre Jaurepata ichiaba tachimaa k'awapipari Jesús Tachi Ak'ōre Warra. Ma Jaurepa ichita wāarata k'awapipari. Maperā ijāa p'ani wāara Jesús Tachi Ak'ōre Warra. ⁷ Māpai jaradai nāgí ne-inaa ōpeepa auk'a tachimaa k'awapi p'ani Jesús wāara Tachi Ak'ōre Warra: ⁸ Tachi Ak'ōre Jaurepa ma wāarata k'awapipari perā tachimaa; Jesupa ooda perā Tachi Ak'ōrepa oopidak'a poro choopik'āri paniapa māik'aapa Jesupa ooda perā Tachi Ak'ōrepa oopidak'a iru waa bat'ak'āri. ⁹ K'ĩsiadáma nāgide. Eperāarāpa charraarā k'irapite ne-inaa jaradak'āri, ijāapata māirāpa jara p'ani. Maperā audupiarā ijāadaipia bi Tachi Ak'ōrepa ne-inaa jarak'āri, ichi jōmaarā k'āyaara waibiara bapari perā. Ichia jaramaa bi Jesucristo ichi Warra ma jarada ōpeepa. ¹⁰ Mapa chi Tachi Ak'ōre Warrade ijāaparipa k'awa bi iru wāara Tachi Ak'ōre Warra, Tachi Ak'ōre Jaurepata ma eperā t'āride māga k'awapipari perā. Mamīda chi māga ijāa-e bipa jōmaarāmaa ak'ipimaa bi ichi k'ĩsiade Tachi Ak'ōrepa seewa jara bi. ¹¹ Tachi Ak'ōrepa jara bi tachia iru Warrade wāara ijāadak'āri, ichita p'anapataadait'ee iru ome. ¹² Mapa jaradai: “Chi Tachi Ak'ōre Warrade wāara ijāapari it'aa wāit'ee. Mamīda chi Tachi Ak'ōre Warrade ijāa-e bi it'aa wā-pait'ee. Māgí atuait'ee.”

Juanpa awaraa ūraa jarada

¹³ Mia jōma jara aupada na k'art'ade p'āji parā, Tachi Ak'ōre Warrade ijāapataarā, k'awaadamerā wāara ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōre ome.

¹⁴ Maperā tachi inejasia-ee it'aa iidipata Tachi Ak'ōremaa. T'āride k'awa p'ani tachia iidiruta pirā Tachi Ak'ōrepa ne-inaa oomerā ichia oo k'inia bik'a eperāarā k'aripait'ee, tachia iidiruta irua ūriit'ee. ¹⁵ Ma awara k'awa p'anadairā irua ūripari māgá iididak'āri, ichiaba k'awa p'ani irua ooit'ee tachia iidi p'anik'a.

¹⁶ Parādepemapa unuru pirā pi ipema Cristo k'aurepa ne-inaa k'achia oomaa bi, it'aa t'īpia bi ma ipema pari, Tachi Ak'ōrepa iru chupiria k'awaamerā. Māgá pia ma ipema k'aripai, Tachi Ak'ōrepa iru it'aa wāpimerā. Māga ooi ma ipemapa oo bi pirā ne-inaa k'achia, ma k'aurepa tachi atuapi-e. Mamīda ne-inaa k'achia paraa, ma k'aurepa tachi atuapipari. Irua māgí oo bi pirā, mia parāmaa jara-e it'aa t'īdamerā iru pari. ¹⁷ Wāara eperāarāpa ooda-e p'anadak'āri Tachi Ak'ōrepa jara bik'a, ne-inaa k'achia oomaa p'ani iru k'irapite. Mamīda p'ek'au k'achia jōmaapa tachi atuapi-e.

¹⁸ K'awa p'ani Tachi Ak'õre warrarãpa p'ek'au k'achia oo amaa wãk'ãti wãpata, Tachi Ak'õre Warra, Jesucristopa ãra k'aripapari perã. Irua ãra ak'ipari Netuara Poro Waibiapa ãramaa ne-inaa k'achia oopinaamerã.

¹⁹ K'awa p'ani tachi Cristode ijãapataarã Tachi Ak'õredeerã. Jõdee ape-maarã na p'ek'au eujãdepemaarã Netuara Poro Waibia jua ek'ari p'anapata.

²⁰ Ichiaba k'awa p'ani Tachi Ak'õre Warra na p'ek'au eujãdee cheji Tachi Ak'õre k'awapiit'ee tachimaa, mãgã k'awaadamerã k'aita wãara Tachi Ak'õre. Tachi ijãapataarã chaa t'ãri a-ba bapari ma wãara Ak'õre ome, t'ãri a-ba bapari perã iru Warra Jesucristo ome. Mãgita wãara Tachi Ak'õre. Iru k'aurepata it'aa wãdait'ee. ²¹ Chi mãga ijãada-e p'anirã seewadeta ijãa p'ani. Æchia ijãapata chi ne-inaa juapa ooda k'ĩrapite it'aa t'ĩpataarãk'a. Mapa ijãanáati ãchik'a.

Mãgapai paji.

2 SAN JUAN

San Juanpa K'art'a T'ēepema P'āda

San Juan, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'āji. Ichia “mi Cristode ijāapataarā ak'ipari waibiada” apari, taarā ijāada perā, Cristo ome nipadak'āriipa. Na k'art'a pēiji “Ak'ōrepa jirit'eradaarāmaa”; pia jarait'eera, jirit'erada Cristode ijāapataadamerā.

Naapiara Juanpa jara bi āra k'inia iru bi māik'aapa o-īa bi ūk'uru Ak'ōre ode pia nipapata perā. Ūraa bi chik'inia p'anapataadamerā (vs. 1-6). K'irāpapi bi Cristo na p'ek'au eujāde nipada eperā jip'aak'a; mapa ūrinaadamerā seewa jarateepataarāpa jara p'ani māik'aapa āchi t'āide māirā auteebainaadamerā (vs. 7-11). T'ēepai jara bi ichi wā k'inia bi āchi ak'ide māik'aapa salude pēiru (vs. 12-13).

Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidade jara bik'a p'anapataadaipia bi

¹ Mi, Juan, Cristode ijāapataarā ak'ipari waibia. Mia na k'art'a p'āru parā ijāapataarāmaa, Tachi Ak'ōrepa parā jirit'erada perā Cristode ijāapataadamerā. Wāara mia parā k'inia iru bi. Mia aupaita parā māgá k'inia iru bi-e. Jōma Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida k'awa p'anirāpa parā auk'a k'inia iru p'ani.

² Mia parā māgá k'inia iru bi ma wāarata iraweda tachi t'āride bapari perā māik'aapa ichita bait'ee perā tachi ome. ³ Wāara Tachi Ak'ōre māik'aapa iru Warra Jesucristo t'āri pia p'anapata tachi ome. Mapa ārapa tachi pia ak'i p'anadait'ee. Ma awara tachi chupiria k'awaadait'ee māik'aapa k'āiwee p'anapidait'ee. Māgá wāara p'anadai Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a māik'aapa chik'inia p'anapataadai iru ome.

⁴ Mi o-īa beji k'awaak'āri parādepemaarā ūk'uru p'anapata Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidade jara bik'a. ⁵ Irá, ipemaarā Cristo k'aurepa, mia parāmaa enenee nībi tachi chik'inia p'anapataadamerā. Mia māga jarak'āri, jara-e bi ne-inaa parāpa waide k'awada-e p'ani. Tachia naa Cristode ijāadak'āriipa ma jarada ūridooda. ⁶ Nāgá tachia ak'ipidai Tachi Ak'ōre māik'aapa awaraarā k'inia iru p'ani: oodak'āri Tachi Ak'ōrepa jara bik'a. Iruata jara bi tachi chik'inia p'anapataadamerā. Parāpa māga ūrijida naaweda Cristode ijāadak'āri.

K'irak'aupai seewa jarateepataarā t'ūpidai parā t'āide

⁷ Ma Tachi Ak'ōrepa jarada mia parāmaa k'irāpapi k'inia bi, na p'ek'au eujāde seewa-idaa beerā chok'ara paraa perā. Māgirāpa ijāadak'aa Jesucristo na p'ek'au eujāde ba cheji eperā jip'aak'a. Jaradak'aa Jesucristo Tachi Ak'ōre Warra. Māgá tachia k'awa p'ani āchia seewa jaratee nipapata. Āchi Anticristo jīak'arā. ⁸ K'irak'aupai ijāadai āchia jara p'ani. Māga ijāaruta pirā, jōpidait'ee jōma parāpa oomaa p'ani Tachi Ak'ōre-it'ee. Mia k'inia bi parāpa atadamerā jōma Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi teeit'ee ichideerāmaa it'ari, oopatap'edaa perā irua oopi bik'a.

⁹ Eperāpa jararu pirā Cristopa jarateedak'a oo-e pait'ee, ichia ma jarateeda k'āyaara Tachi Ak'ōre net'aa waapiara k'awa bairā, māgí eperāpa wāara Tachi Ak'ōre k'awa-e bi. Jōdee chi Cristopa jarateedak'a oo bipa wāara ijāapari Tachi Ak'ōre Warrade māik'aapa Tachi Ak'ōre k'awa bapari. ¹⁰ Maperā māgee Cristopa jarateedak'a ooda-e p'anirādepema aba parā t'āide cheru pirā, iru auteebaidaik'araa bi. Māgee jarateepataarā parāmaa chepidaik'araa

bi. ¹¹ Parãdepema abaapa mãgee eperã auteebairu pirã, k'aripait'ee irua waapiara k'achia oomerã ijãapataarãmaa, irua seewa jaratee bi k'aurepa.

¹² Mia parãmaa waa jara k'inia bi, mamĩda k'art'a p'ãdade mãga oo k'inia-e. Parã ak'ide wã k'inia bi, k'ĩrapite pedeedait'ee. Mãgã tachi o-ĩa p'anadait'ee.

¹³ Parã ãpemaarã Cristo k'aurepa, chi nãpema Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarã Cristode ijãadamerã, parãmaa ichiaba salude tee pëiruta.

Mãgapai paji.

3 SAN JUAN

San Juanpa K'art'a Araarepema P'ãda

San Juan, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. Na k'art'a pëiji Cristode ijãapari Gayomaa. P'ãji jarait'ee ichia jarateepataarã pëida auteebaidamerã ijãapataarã chip'epatamã.

Naapiara Juanpa pedee pia jara bi Gayomaa, Tachi Ak'õrepa iru pia oomerã. Jara bi ichi o-ia beeda nepiri chedak'ãri Gayo pia ijãapari Cristode. Gayomaa chupiria iidi bi ichia jarateepataarã pëida auteebaimerã mãik'aapa ãra k'aripamerã pia ijãapata perã Cristode (vs. 1-8). Jara bi jãpema Diotrefepa iru ùraa ùriamaa bi mãik'aapa irua pëida eperãarã auteebai k'inia-e bi. Ùraa bi Gayopa mãga oonaamerã; ma k'ãyaara jãpema Cristode ijãapari pia Demetriok'a bamerã (vs. 9-12). T'ëpai jara bi ichi wã k'inia bi Gayo ak'ide mãik'aapa salude pëiru jãpema k'õp'ãyoorãmaa (vs 13-15).

Juanpa Gayomaa jarada

¹ K'õp'ãyo Gayo mia wãara k'inia iru bapari,

Mi, Juan, Cristode ijãapataarã ak'ipari waibiapa na k'art'a pĩmaa p'ãru. Wãara mia pi k'inia iru bi.

² Ìpema k'inia Cristo k'aurepa, mia it'aa t'ĩ bi ne-inaa jõmaade pi pia wãmerã mãik'aapa k'ap'ia pia bamerã pi t'ãride Tachi Ak'õre k'ĩrapite pia baparik'a.

³ Ùk'uru tachi ìpemaarã Cristo k'aurepa nama chedak'ãri, nepirijida pia wãara oopari Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidak'a, mãgide ijãapari perã. Mãga ùrik'ãri, mi o-ia beejì. ⁴ Wãara mi ichita o-ia beepari k'awaak'ãri ijãapataarã michi warrarãk'a p'ani p'anapata Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidade jara bik'a. Mit'ee mãga k'awaai k'ãyaara, ne-inaa awaraa pipiara wẽ-e mi o-ĩapiit'ee.

⁵ Ìpema k'inia, pia Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a pia oomaa bi k'aripak'ãri tachi ìpemaarã Cristo k'aurepa, chi awara ãi jaratee nipapataarã. Wãara pia ãra auteebaipari, ãra k'awa-e bi mĩda. ⁶ Mapa nama chedak'ãri, jõmaarã ijãapataarã taide nepiripata pia ãra k'aripada, ãra k'inia iru bapari perã. Mãgã k'aripaparĩji ãchi ode pia wãdamerã. ãra k'aripãji Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, ãrapa iru mimia oomaa p'anadairã. ⁷ ãra uchijida ãchi t'ãideepa jarateedait'ee Cristopa ooda mãik'aapa irua jarada. Ma wãdade ne-inaa maarepida iidi k'iniada-e paji ijãadak'aa beerã juadepema. ⁸ Mapa tachia ãra auteebaidaipia bi mãik'aapa k'aripadaipia bi. Mãga ooruta pirã, ãra ome auk'a mimiadait'ee awaraarãpa Tachi Ak'õre wãarata k'awaadamerã.

Diotrefepa k'achia ooda; jõdee Demetriopa pia ooda

⁹ Mia auk'a jaraji awaraa k'art'a pëidade pi t'ãidepema ijãapataarãmaa. Mamĩda Diotrefepa mi pedee ùri k'inia-e, ichi audua bairã. Ichi ijãapataarã poro waibia pa k'inia bi. ¹⁰ Ichia mi pedee mãgã ùri k'inia-e bairã, mi wãk'ãri parã ak'ide, k'ĩrapite pedeeit'ee ichi ome. Mia k'irãpapiit'ee ichia pedee k'achia jaramaa bi tai Ak'õrepa jirit'eradaarã ãpĩte. Mãgapai oo-e ichia. Ichiaba tachi ìpemaarã Cristo k'aurepa jaratee nipadak'ãri ijãapataarã t'ãide ichi k'ait'a, ichia mãgĩrã auteebaik'aa. Ma awara, awaraa ijãapataarãpa ãra auteebai k'inia p'anadak'ãri, ichia mãga oopik'aa mãik'aapa jërepari ma auteebai k'inia p'aniirã awaraa ijãapataarã ik'aawaapa.

¹¹ Gayo, mi ìpema k'inia, oonãaji ichia oo bik'a, ne-inaa k'achia oomaa bairã. Ma k'ãyaara pia óoji. Nãgĩ k'irãpãji. Chi ne-inaa pia oo bĩpa oopari Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Mamĩda chi k'achia oo bĩpa Tachi Ak'õre k'awa-e bi.

¹² Wāara Diotrefepa māgá ne-inaa k'achia oomaa bi. Mamīda Demetriopa māga oo-e bi. Ijāapataarā jōmaarāpa nepiripata irua ne-inaa pia oopari. Iru bapari Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidade jara bik'a. Tai nāpemaarāpa ichiaba jara p'ani iru t'āri pia bapari. Piata k'awa bi taipa seewadak'aa.

¹³ Mia pīmaa waa jara k'inia bi, mamīda k'art'a p'ā bide māga jara k'inia-e.

¹⁴ Taarā-e nide mi wā k'inia bi pi ak'ide. Māgá k'īrapite pedeedai.

¹⁵ Gayo, mia it'aa iidi bi Tachi Ak'ōrepa pi k'āiwee bapimerā. Tachi k'ōp'āyoorā nāpemaarāpa ichiaba pīmaa salude tee pēiruta. Tai pari salude téjeji jāma p'ani k'ōp'āyo chaa.

Māgapai paji.

SAN JUDAS

San Judapa K'art'a P'ãda

San Judapa na k'art'a p'ãji. K'ĩsia p'ani na Judas Jerusalendepema ijãapataarã poro waibia Santiago ïpema paji. Na k'art'a Cristode ijãapataarãmaa pëiji.

Salude teep'eda mãik'aapa pedee pia jarap'eda (vs. 1-2), Judapa naapiara ũraa bi ũrinaadamerã seewa jarateepataarãpa jaratee nipapata áchi t'ãide. Jara bi Tachi Ak'õrepa ooda chonaarãweda mãgeerã ome (vs. 3-7). Ichiaba jara bi ma seewa jarateepataarãpa oodak'aa Cristopa oopi bik'a. Jïp'a oopata áchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a (vs. 8-16). K'irãpapi bi mãga pait'ee perã Cristo chei naaweda, k'ĩra jïp'a p'anapataadamerã irua k'inia bik'a (vs. 17-23). T'ẽepai iidi bi Ak'õrepa ãra pia ak'i bapariimerã mãik'aapa pedee pia jara bi Jesucristode (vs. 24-25).

Salude pëida

¹ Mi, Judas, Santiago ïpema, mimiapari Jesucristo-it'ee. Na k'art'a p'ãru Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarãmaa. Irua parã k'inia iru bapari. Ma awara, Jesucristopa parã ak'i bapari atuanaadamerã ichi waya cheru misa.

² Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa parã audú chupiria k'awaamerã, k'ãiwee p'anapimerã mãik'aapa k'inia iru bamerã.

Sãap'eda na k'art'a p'ãda

³ ïpemaarã k'iniarã, mia t'ãriipa p'ãit'ee paji jarait'ee sãga Cristopa tachi ijãapataarã jõmaweda o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerã. Mamãda, ma k'ãyaara, p'ãru ũraait'ee parãpa ijãa amaadamerã awaraarãpa seewa jarateepata mãik'aapa t'ãriipa Cristopa k'inia bik'a ijãadamerã, tai naapema ijãapataarãpa naaweda jarateedap'edaak'a. ⁴ Mãga jara bi ijãadak'aa beerã mera t'ĩudap'edaa perã parã t'ãide Tachi Ak'õrede ijãapataarãk'a. Tachi Ak'õrepa p'ek'au k'achia wëpapipari perã, pia bida a p'ani oodait'ee ne-inaa jõma tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. ¡Mamãda mãga-e! Ichiaba merapata Jesucristo Tachi Waibia, tachi ijãapataarã chipari. Tachi Ak'õre ũraa chonaarãweda p'ãdade jara bi mãgeerã jõdait'ee iru juapa.

Tachi Ak'õrepa ooda naawedapema ijãadak'aa beerã ome

⁵ Parãpa nãgí k'awa p'ani mãda, mia k'irãpapiit'ee. Tachi Waibiaapa Israel pidaarã jõmaweda Egipto eujãdeepa uchiapiji. Mamãda t'ẽepai ijãa amaa p'anadap'edaarã jõmaweda ichi juapa jõpiji. ⁶ Ma awara ai naaweda angeleerã ũk'uru uchiajida Ak'õre jua ek'ariipa, áchi awaraa angeleerã poro waibiarã p'anajida mãda. Irua áchi p'anapatap'edaamãiipa pëik'ooji p'ãriudee. Mama at'ãri cadenapa jãa iru bi, ichi ewari waibia ewate nĩmaa. Mãgí ewate irua jõmaarã k'ĩrapite áchia k'achia oodap'edaa jarait'ee. ⁷ Awaraarã ichiaba ma angeleerã k'achia beerãk'a. Sodoma pidaarã mãik'aapa Gomorra pidaarã awaraa p'uuru k'ait'a p'anadap'edaarã ome áchi k'ap'iaapa p'ek'au k'achia oopachida; ne-inaa eperãarã jïp'arãpa yiarã iru p'anapata. Maperãpi Tachi Ak'õrepa ma p'uurudepemaarã jõpiji t'ipitaupa. Mãgá apemaarãmaa ak'ipiji sãga t'ãri k'achia-idaa beerã jõpit'aait'ee t'ipitau k'ĩik'aa bipa.

Ne-inaa Tachi Ak'õrepa ooit'ee ichi ewari waibia ewate

⁸ Mãgí ijãadak'aa beerã parã t'ãide p'anãrãpa auk'a oopata. Tachi Ak'õrepa ma k'achia beerãmaa mãga ooji mãda, ïrapema seewa jarateepataarãpa mãirã

jĭak'a āchia oo k'iniata oopata. K'āimok'araa pik'apata perā, āchia oopata āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. Ma awara merapata Tachi Waibia āchi chipari māik'aapa angeleerā āpĭte pedee k'achia jarapata. ⁹ Jōdee Miguel, angeleerā poro waibia mĭda, ak'ĭpiji ichi Tachi Ak'ōre jua ek'ari bapari. Ik'achia pedee-e paji Satanamaa aupedeedak'āri Moisés k'ap'ia piuda pari; k'aipa atait'ee. Māgaji:

'Tachi Ak'ōrépata pi itriait'ee.'

(Zac 3.2)

¹⁰ Mamĭda māgĭ seewa jarateepataarāpa māga ooda-e. Ne-inaa Tachi Ak'ōrede pia k'awada-e pak'āri, oo iru p'anapata pedee k'achiapa. Ne-animalaarāk'a āchi k'ap'iaapa oopi bik'a oopata, k'ĭsiadak'aa perā Tachi Ak'ōrepa k'ĭsiapiparik'a. Mapa mia jōnĭpa āchi itu jōk'oodait'ee p'ek'au k'achia ooyaa k'aurepa.

¹¹ ĩAai, Tachi Ak'ōrepa āchi k'achiadee pēiit'eepi! P'ek'au k'achiade nipapata Caĭnpa oodak'a. Ichiaba oopata Balaampa oodak'a. P'arat'a jita k'iniapa ichi Tachi Ak'ōre eere p'anadap'edaarā p'ek'au k'achiade baaipiji. Ma awara āchi poroorā ome chōo jiri p'ani, Corepa oodak'a ichi eere p'anadap'edaarā ome. Maperāpi Tachi Ak'ōrepa āchi ichiaba k'enak'ooit'ee iru k'ĭrapite panadak'āri.

¹² Parā chip'edaidak'āri ne-inaa jedek'odait'ee, k'ĭra nejasidaipata māgĭ seewa jarateepataarā k'aurepa. Mamĭda āchi k'ĭra nejasia wēe, waibia k'opata māik'aapa waibia topata, āchita poro waibiarāk'a Tachi Ak'ōre k'ĭrapite. Māgā oodak'āri, chupĭria chitoonĭrā ak'idak'aa. Jōmaweda āchi-it'ee aupai oopata. Jĭarara pania wēe bik'api p'ani, nāupa atepari eujā p'ūasaadee. Ichiaba nejō būrĭk'api p'ani chauk'aa bak'āri, chaujara bi mĭda. Āchi piu pik'a p'ani ma pak'uru ēt'adak'a māik'aapa p'oodak'a. ¹³ P'usa t'ojara pak'āri, k'ĭraudaipari māik'aapa k'ōp'ep'ee nejarra k'achia ome ipu ide atabēipari. Māga pik'a māgeerā. Golpe pedeeepata eperāarā waibiarāk'a. Mamĭda tachia unudai ne-inaa k'achia k'ĭra t'ādoo āchia oopata. Lucero Ak'ōrepa bidamāiipa uchiadāk'api p'ani, awaraarāmaa Tachi Ak'ōre o atuapipata perā. Mapa irua āchi atuapiit'ee, ichita p'āriude jĭa paraa p'anadamerā.

Enocpa seewa jarateepataarāde jarada

¹⁴ Enoc Adandee pa uchiadap'edaarā sietede uchijai. Tachi Ak'ōrepa Enoc-maa pedeeipi māgeerāde:

—ĭŪrĭti mia jararu! Tachi Waibia cheit'ee ichi angeleerā cho-k'ara ome.

¹⁵ Ak'ĭ cheit'ee jōmaweda eperāarāpa oopatap'edaa, jarait'ee pia wa k'achia. Tachi Ak'ōrede ijāadak'aa beerā k'achiadee pēiit'ee. Māga ooit'ee āchi irude ijāadak'aa p'anadairā; ne-inaa k'achia oopatap'edaa perā māik'aapa iru āpĭte pedee k'achia jarapatap'edaa perā.

¹⁶ Māgĭrā t'āri o-ĭa p'anadak'aa. Ik'ĭati pedeeepata awaraarāmaa, ne-inaa oodak'āri. T'āride oodaamaa p'anadairā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a, oopata āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. Audua pedeeepata awaraarāpa pia ak'idamerā māik'aapa pedee pia jara p'anĭpa k'ōp'āyo meraa pik'apata, jōmaweda pia uchiamerā āchi-it'ee aupai.

Jesucristo k'ōp'āyoorāpa naaweda jaradap'edaa

¹⁷ Mamĭda ĭpemaarā k'iniarā, parā māga p'anadak'aa. Mapa k'irāpāti Tachi Waibia Jesucristopa jirit'eradaarāpa jaradap'edaa:

¹⁸ —Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate pai naaweda, ijāapataarā t'āide uchiadait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa oo iru p'anapataarā. Māgĭrāpa oodait'ee āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a.

¹⁹ Parã t'ãide mǎgá p'asa bi. Mǎgee seewa jarateepataarãpa parã k'ĩraupipata pãchi auk'aarã ome. Mapa awara-awaraadaipata. ãchia oopata na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerãpa oopatak'a, Tachi Ak'õre Jaure wëe p'anadairã.

Ûraada Cristode wãara ijãapataarã-it'ee

²⁰ Jõdee parã, ïpemaarã k'iniarã, mǎga p'anadak'aa. Mapa chik'aripa p'anapatáati waapiara Cristode ijãadait'ee mǎik'aapa pipiara k'awaadait'ee Tachi Ak'õrepa wãarata pedee jara pëida. Ma awara it'aa t'ĩpatáati Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. ²¹ K'ĩra k'aupai k'ĩra atuadai Tachi Ak'õrepa tachi k'inia iru bapari mǎik'aapa p'anapatáati ichia k'inia bik'a. K'ãiwee nipatáati Tachi Waibia Jesucristopa chupiria k'awaaru ewate, ichita p'anapataadait'ee perã iru ome.

²² Pia ijãa-e beerã chupiria k'awáati waapiara Cristode ijãadamerã. ²³ Eperãarã netuara o k'achiade nipapataarã k'aripáti ijãadamerã mǎik'aapa uchiadamerã t'ipitau urua nĩbideepa uchiak'ajidak'a. Eperã p'ek'au k'achia ooyaa bak'ãri, ichiaba chupiria k'awáati. Mamĩda ichia p'ek'au k'achia oopata unuamaa iru p'anadaipia bi, p'aru mik'ia jo bik'a. Mapa k'ĩrak'aupai oodai ãchia oopatak'a.

It'aa t'ĩda ijãapataarã pari

²⁴ Tachi Ak'õrépata parã k'aripai mǎirã k'achiade baainaadamerã. Ma awara ichia parã ateei ichimaa ichi k'ĩra wãree unudamerã mǎik'aapa t'ãri o-ĩa, p'ek'au k'achia wëe bainĩ p'anadamerã ichi k'ĩrapite. Mapa o-ĩa irumaa it'aa t'ĩdáma. ²⁵ Ichita Tachi Ak'õre; awaraa Ak'õre Waibia iru k'ãyaara wë-e. Ichi Tachi O K'achiadeepa K'aripa Atapari. Maperã t'ãripa o-ĩa it'aa t'ĩpata: “Jesucristo, pi jõmaweda na p'ek'au eujãde nĩbi Rey Waibia K'ĩra Wãree. Ne-inaa jõmaweda pi jua ek'ari iru bi. Ewaa weda ne-inaa jõmaweda chok'aji; at'ãri chok'apari mǎik'aapa ichita mǎga bapariit'ee. Amén.”

APOCALIPSIS

Tachi Ak'õrepa k'awapida San Juanmaa

San Juan, Jesucristopa jirít'eradapa na libro Apocalipsis apata p'ãji. Apocalipsis jara k'inia bi Tachi Ak'õrepa k'awapida. Juanpa na pedee p'ãji Cristode ijãapataarã ũraait'ee, Cesarpa ãra miapi iru bada perã ichi jua ek'ari. Na p'ãdade Juanpa jara bi Tachi Ak'õrepa unupida ichimaa k'ãimok'araa pik'a bide, Patmos islade bak'ãri. Made Ak'õrepa unupiji ichia ooit'ee bi netuara eere p'anãrã p'oyaaait'ee.

Naapiara Juanpa jara bi Jesucristopa na pedee k'awapida ichi ángel k'ap'ia pari (cap. 1.1-3). Ijãapataarãmaa saludaap'eda, jara bi ichia Jesucristo unuda mãik'aapa ichia Cristopa jara pëida p'ã bi Ásia eujãdepema Cristode ijãapataarã chip'epata siete p'anãrãmaa (caps. 1.4–3.22). Jara bi ichia Tachi Ak'õre rey su-ak'i beepari unuda (cap. 4); joip'aruk'a bi pirat'ida unuda mãik'aapa Oveja Chak'e unuda (cap. 5). Jara bi ma joip'aruk'a bi k'arada siete unuda mãik'aapa ichia unuda ma Oveja Chak'epa ma k'arada chaa ogat'aak'ãri (caps. 6.1–8.1). Jara bi ichia unuda angeleerãpa trompeta seis chaadak'ãri, Tachi Ak'õrepa ne-inaa k'achia oopii naaweda na p'ek'au eujãdepemaarãmaa (caps. 8.2–9.21); ichia ángel unuda joip'aruk'a k'aípee bi ome (cap. 10) mãik'aapa ichia unuda Ak'õre pedee jarapataarã omé it'ariipa chedak'ãri na p'ek'au eujãdee mãik'aapa ma seis eerepema trompeta chaak'ãri (cap. 11). Jara bi wëra je choma bi ome pajãde unuda (cap. 12); nemisia ne-animal k'achia ome unuda (cap. 13); Oveja Chak'e unuda ciento cuarenta y cuatro mil judiorã ome (cap. 14.1-5); angeleerã unuda ãrapa na p'ek'au eujãdepemaarã k'achia oodak'ãri (cap. 14.6-20); k'ari ũrida mãik'aapa angeleerã siete unuda (cap. 15). Unuji awaraa ne-inaa siete p'asadap'edaa na p'ek'au eujãdepemaarãmaa, angeleerãpa p'arat'u weedak'ãri mãirã ñri (cap. 16). Jara bi Babilónia p'uuru unuda (cap. 17) mãik'aapa Tachi Ak'õrepa ma p'uuru jõpida (caps. 18.1–19.5). Jara bi Oveja Chak'e miak'ãida fiesta unuda mãik'aapa sãga pait'ee Cristo waya chek'ãri (cap. 19.6-21). Jara bi Tachi Ak'õrepa Netuara Poro Waibia p'oyaada (cap. 20.1-10) mãik'aapa sãga jõmaweda eperãarã panadait'ee Tachi Ak'õre su-ak'i beepari t'orroo bi k'ãrapite (cap. 20.11-15). Ichiaba jara bi sãga pait'ee Tachi Ak'õrepa ooit'ee bi eujã chiwidi mãik'aapa Jerusalén p'uuru chiwidi (caps. 21.1–22.5). T'ëepai jara bi na p'ãda leerutaarãpa oopataadamerã na ũraade jara bik'a mãik'aapa ichita Cristode ijãapataadamerã (cap. 22.6-21).

Jesucristopa k'awapida

¹ Na p'ãdade mi, Juanpa jara bi Tachi Ak'õrepa ne-inaa k'awapida Jesucristomaa. K'awapiji ichia na ewari ooit'ee bi, Jesucristopa jõdee ichideerãmaa mãga k'awapimerã. It'ariipa Cristopa pëiji ichi ángel mĩmaa, mi iru mimiapari perã. ² Na p'ãdade mia jara bi Tachi Ak'õrepa mĩmaa unupida, ichia mĩmaa jara pëida mãik'aapa Jesucristopa mĩmaa jarada.

³ Tachi Ak'õrepa pia ak'it'ee na p'ãda leerupa awaraarã taide, ichia jara pëida perã. Ichiaba pia ak'it'ee na p'ãdade jara bi ũridap'eda, oo p'anipa aide ũraa bik'a, ma jõma ooit'ee taarã-e perã.

Juanpa Ásia eujãdepema ijãapataarãmaa jarada

⁴ Mi, Juanpa nãga p'ã pëiru parã Ásia eujãdepema ijãapataarãmaa, siete chip'epataarã chaachaa.

Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa parã pia ak'i bapariimerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee. Tachi Ak'õre ichita bapari; ichita bapachi mãik'aapa ichita cheit'ee. Mia ichiaba iidi bi Tachi Ak'õre Jaurepa parã k'aripamerã. Iru jaure siete pik'a bi Tachi Ak'õre su-ak'i beepari k'irapite.

⁵ Ichiaba mia iidi bi Jesucristopa parã k'aripamerã. Iruata wãara jarapari Tachi Ak'õrepa jara bi. Iruata piup'eda, naapiara chok'ai p'irabaiji ichita bapariit'ee. Na p'ek'au eujãdepema reyrã jõmaweda p'anapata iru jua ek'ari. Iruata tachi k'inia iru bapari. Mapa tachi uchiapiji tachia p'ek'au k'achia oopata jua ek'ariipa. Mãga ooji iru waa bat'ada k'aurepa kurusode piuk'ãri tachi pari.

⁶ Iruata tachi ichideerã papiji ichi Ak'õremaa p'aareerãk'a it'aa t'ipataadamerã eperãarã pari. Mapa jaradãma: "Jesucristo ichita jõmaarã k'ãyaara waibiara bapariit'ee." ¡Amén!

⁷ ¡Ûríti! Iru cheit'ee jãrarade. Maapai jõmaarãpa iru unudait'ee; iru supidap'edaarã paara. Na p'ek'au eujãdepema to bee chaa eperãarã jarajëedait'ee waaweepa, irua ãchi miapiit'ee jãk'aapa ãchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mãga pait'ee. Amén.' (Dn 7.13)

⁸ Tachi Ak'õre Waibiapa jara bi:

—Mita Alfa; nejõmaata naa. Ichiaba mita Omega; nejõmaata t'ëe. Mita jõmaarã Waibia. Mi ichita bapari; ichita bapachi mãik'aapa ichita cheit'ee.

Juanpa Jesucristo unuda k'ãimok'araa pik'a bide

⁹ Mi, Juan, parã ipema Cristo k'aurepa, parãk'a mi t'ãri a-ba bapari perã iru ome. Mi ichiaba parã k'õp'ãyo, tachi auk'a wãdait'ee perã Ak'õre truadee mãik'aapa iraweda tachi auk'a choopata perã Jesude ijãa p'anide, tachi jiri p'ani mĩda miapidait'ee ma k'aurepa. Mi Patmos islade pëijida Tachi Ak'õre Ûraa jarateepachi perã mãik'aapa Jesupa ooda jarateepachi perã. ¹⁰ Mama bide tomia ewate it'aa t'ĩmaa baji Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Mãga nide k'ãimok'araa pik'adachi. Mi ãpитеik'a eereepa ùriji eperã golpe pedeeru, trompeta golpe jĩwaaparik'a. ¹¹ Mãgaji:

—P'ãji pia unuru maap'eda pëiji ijãapataarã chip'epata bee chaa nãgĩ siete p'uurude: Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardes, Filadelfia, Laodicea p'uurudee auk'a.

¹² Mãga ùrik'ãri, p'irrabaiji ak'it'ee k'aipata mĩmaa mãga jara bi. Unuji lámpara bipata siete, awara-awaraa bainĩ bi. Mãgĩ chaachaa nëedee ooda paji.

¹³ Mãgĩ esajãk'a unuji eperãk'a. P'aru teesoo jĩ baji. K'irride ne-inaa nëedee ooda jĩ baji. Nërabei baji ichi t'ũade. ¹⁴ Ichi puda t'o-t'oo baji, oveja k'arak'a maa-e pirã nievek'a. Chi tau urua nĩbaji t'ipitauk'a. ¹⁵ Chi bĩri jida urua baji, bronce irradak'ãri uruaparik'a. Chi otau ùriji to k'ida chaaree jĩwaaparik'a. ¹⁶ Ichi jua juaraare lucero siete iru baji. Chi it'aideepa uchijai espada choma, k'ĩraichaa weda p'ewedee bi. Chi k'ĩra urua nĩbaji ak'õrejĩru imat'ipa urua nĩbaparik'a.

¹⁷ Mia iru unuk'ãri, eujãde baainaji iru k'ĩrapite mãik'aapa piudak'a baibeeji. Mãpai irua mi t'õbaiji ichi juarapa mãik'aapa mĩmaa mãgaji:

—P'eranáaji. Mi nejõmaata naa mãik'aapa nejõmaata t'ëe. ¹⁸ Miata eperãarã chok'ai p'anapipari. Na p'ek'au eujãde bide mi jai-idaaji. Mamĩda chok'ai p'irabaiji, maadak'ãriipa ichita bapariit'ee. Mia llavek'a iru bi piudap'edaarãmã ewait'ee. Madeepa eperãarã uchiapii mãik'aapa ãra k'aripai ichiaba chok'ai p'irabaidamerã ichita p'anapataadait'ee mi ome. Maa-e pirã, k'inia-e pirã, ãra mãgã uchiapi-e pait'ee. ¹⁹ Maperã p'ãji pia unuru, ãra ne-inaa

wāyaa n̄ibi māik'aapa ne-inaa t'ēpai wāyaait'ee bi. ²⁰ Pia unu bi ne-inaa Tachi Ak'ōrepa waide unupi-e pada apidaamaa: na lucero siete mi jua juaraare māik'aapa jā lāmpara b̄ipata siete nēedee ooda. Na lucero siete jara k'inia bi angeleerā siete b̄ida ijāapataarā chip'epata siete aba-abaa ak'idamerā. Jōdee jā lāmpara b̄ipata siete jara k'inia bi ma ijāapataarā chip'epatamāi siete.

2

Cristopa jara p̄ida Éfeso p'uurudepema ijāapataarāmaa

¹ Māpai irua m̄imaa m̄āgaji:

—Nāgí pedee p'ā p̄iji Tachi Ak'ōrepa ichi ángel p̄idamaa Éfeso p'uurudepema ijāapataarā ak'imerā:

Nāga jara bi ma lucero siete iru b̄ipa ichi juaraare, bi misa ma lāmpara b̄ipata siete nēedee ooda ome. ² Mia k'awa bi parā Efesodepemaarā p'anapata. Pia mimiapata seewa-idaa beerā t'īunaadamerā pāchi t'āide māik'aapa pia choopata mide ijāa p'anide. K'awa bi parāpa chooda-e, t'āri k'achia-idaa beerā t'īu k'inia p'anadak'āri pāchi t'āide. Māirāpa see-wata taita Cristopa p̄idada adak'āri, parāpa ak'ipachida āchia jarateepata, k'awaa atarutamaa āchi seewa-idaa bee. ³ Maapai parāpa choopachida, māirāpa nepira jiripachida m̄ida parā ome. Sē-ee m̄āgá choopachida, nepirade baajida m̄ida mide ijāa p'ani k'aurepa.

⁴ M̄āgá choopachida m̄ida, mia pia ak'i-e nāgí ne-inaa parāpa oopata. Mi māik'aapa pāchi k'ōp'āyoorā k'inia iru p'anada-e naawedapemak'a. ⁵ K'irāpāti sāga p'anapachida ewaa mide ijāadak'āri. Parāpa ne-inaa k'achia oopata oo amāati māik'aapa t'āriipa jōma oopataati naawedapemak'a, mi k'inia iru p'anadairā māik'aapa pāchi k'ōp'āyoorā k'inia iru p'anadairā. Māga ooda-e pirā, mia pāchi lāmpara b̄ipata āyaa atait'ee. M̄āgá mi waa parā ome ba-e pait'ee. ⁶ Mia m̄āga jara bi m̄ida, parāpa nāgí ne-inaa pia oopata. Mik'a parāpa auk'a unuamaa iru p'anapata Nicolaíta pidaarāpa k'achia oopata. ⁷ K'irī ēesaa p'anāti ūridamerā Tachi Ak'ōre Jaurepa jara bi ijāapataarāmaa, āchi chip'epata chaa. K'achia p'oyaapataarāmaa mia k'opiit'ee eperāarā chok'ai p'anapipari pak'urudepema; m̄āgí pak'uru Tachi Ak'ōre eujāde bi.

Cristopa jara p̄ida Esmirna p'uurudepema ijāapataarāmaa

⁸ Māpai irua m̄āgaji:

—Īrá nāgí pedee p'ā p̄iji Tachi Ak'ōrepa ichi ángel p̄idamaa Esmirna p'uurudepema ijāapataarā ak'imerā:

Nāga jara bi nejōmaata naa, nejōmaata t'ēe; chi jai-idaap'eda chok'ai p'irabaidapa. ⁹ Mia k'awa bi parā Esmirnadepemaarā nepirade p'anapata eperāarāpa parā jiripata perā miapidait'ee. Unu bi parā chupirā jōnapata, wāara chupirā-ee p'ani m̄ida, it'ari iru p'anadairā jōmaweda Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi parā-it'ee. K'awa bi pedee k'achia judiorā apataarāpa jara jōni parā āp̄ite. Māirā Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede chip'epata m̄ida, wāara Tachi Ak'ōredeerā-e, michideerā jiripata perā. Tachi Ak'ōredeerāk'a p'anapataadai k'āyaara, Satanadeerāk'api p'anapata. ¹⁰ Waaweenāati m̄āgeerāpa parāmaa ooruta. ¡Ūrīti! Māgeerā k'ap'ia pari Satanapa parā ūk'uru t'ipiit'ee carcelde, mide ijāa amaadai j̄iak'aapa ma k'aurepa. Ewari diez mama p'anadait'ee. Mam̄ida chóoti mide ijāa p'anide, mama parā peeruta pijida. M̄āgá chooruta pirā, mia it'aripema poro j̄ira teit'ee parāmaa, ichita p'anapataadamerā mi ome michi truade.

¹¹ K'iri ēesaa p'anāti ūridamerā Tachi Ak'ōre Jaurepa jara bi ijāapataarāmaa, āchi chip'epata chaa. K'achia p'oyaapataarā piuda aba piudait'ee. Atuada-e pait'ee Cristode ijāadak'aa beerāk'a.

Cristopa jara pēida Pérgamo p'uurudepema ijāapataarāmaa

¹² Māpai irua māgaji:

—Írá nāgí pedee p'ā pēiji Tachi Ak'ōrepa ichi ángel pēidamaa Pérgamo p'uurudepema ijāapataarā ak'imerā:

Nāga jara bi espada choma k'iraichaa weda p'ewedee iru bīpa. ¹³ Mīa k'awa bi parā Pergamodepemaarā p'anapatamāi. Satanás rey su-ak'i beeparík'api bi, jāpemaarā chok'ara ichi jua ek'ari p'anapata perā. Mamīda parāmaa ik'achia Cristodeerāda adak'āri, mī merada-e paji. Ma awara parā choopachida mīde ijāa p'anīde, parā k'ōp'āyo Antipas peejida mīda mīa ooda jarateeda perā. Parā māgá choojida, iru peejida mīda pāchi t'āide, Satanás baparimāi.

¹⁴ Parā māgá choopachida mīda, mīa pia ak'i-e nāgí ne-inaa parāpa oopata. Pāchi t'āide ūk'uruurāpa jarateepata Balaampa chonaarāweda jarateedak'a. Māgipa Balacmaa jaraji sāga k'ūrai Israel pidaarā, ārapa k'odamerā nechiara ata bīdap'edaa ne-inaa juapa ooda k'īrapite, ai k'īrapite eperāarāpa it'aa t'īpata. Ichiaba k'ūraji ārapa k'achia oodamerā awaraarā ome. Israel pidaarāpa ma ne-inaa omé oodak'āri, Tachi Ak'ōrepa āra pia ak'i-e paji. ¹⁵ Ma jīak'a pāchi t'āide ichiaba ūk'uruurāpa jarateepata Nicolaíta pidaarāpa jarateepatak'a. ¹⁶ ¡Ma k'achia choonāati pāchi t'āide! Māirāpa jarateepata choodai k'āyaara, ma jarateepata k'īra unuamaa iru p'anapatāati, mīa k'īra unuamaa iru baparik'a. Maa-e pīrā mīa māirā miapiit'ee mī it'aideepa uchīa bi espada choma bīpa; māgí mī pedee.

¹⁷ K'iri ēesaa p'anāti ūridamerā Tachi Ak'ōre Jaurepa jara bi ijāapataarāmaa, āchi chip'epata chaa. K'achia p'oyaapataarāmaa mīa k'opiit'ee it'aripema chik'o mera iru bi *maná* apata. Ma awara parā chaachaa mīa teeit'ee māu t'orroo; t'ī chiwidi aide p'āda ome. Ma māu jitarupapai parāpa k'awaait'ee ichi t'ī aide p'ā bi.

Cristopa jara pēida Tiatira p'uurudepema ijāapataarāmaa

¹⁸ Māpai irua māgaji:

—Írá nāgí pedee p'ā pēiji Tachi Ak'ōrepa ichi ángel pēidamaa Tiatira p'uurudepema ijāapataarā ak'imerā:

Nāga jara bi Tachi Ak'ōre Warrapa; chi tau urua nībi t'ipitauk'a māik'aapa bīri urua bi bronze irradak'āri uruaparik'a. ¹⁹ Mīa k'awa bi parā Tiatiradepemaarāpa oopata mīde ijāapata perā. Chik'inia p'anapata māik'aapa choopata mīde ijāa p'anīde. Mapa awaraarā k'aripapata māik'aapa choopata, nepirade baairuta pijida. Audupīara māga oomaa p'anī naawedapema k'āyaara, mīde ewaa ijāa p'aneedak'āri.

²⁰ Írá māga oomaa p'anī mīda, mīa pia ak'i-e nāgí ne-inaa parāpa oopata. Ichiak'au bīpata jā chonaarāwedapema wēra Jezabel jīak'aa, ichīa ne-inaa k'achia jarateemerā pāchi t'āide. Ichi Tachi Ak'ōre pedee jara-parida avari. Mamīda māga-e. K'ūrayaa bapari. Ichīa jarateepari pia bi mīchideerāpa p'ek'au oodamerā māik'aapa pia bi ārapa k'odamerā nechiara ata bīdap'edaa ne-inaa juapa ooda k'īrapite, ai k'īrapite eperāarāpa it'aa t'īpata. ²¹ Mīa jaraji ma k'achia oopata oo amaamerā. Mamīda māga oo k'inia-e. ²² Mapa mīa ichi k'ayaapiit'ee; ichi ome k'achia oo p'anīrā paara. Māirā auk'a miapiit'ee, oo amaada-e pīrā ma k'achia ichīa oopida.

²³ Ma awara mia peeit'ee ichia jaratee bide ijāapataarā, ichi warrarāk'a p'anadairā. Māgapi mide ijāapataarā jōmaarāpa k'awaadait'ee mia nejōmaata k'awa bi; eperāpa t'āridepai k'isia bi māik'aapa t'āripa oo k'inia bi paara. Miata ak'iit'ee pāchia oopata māik'aapa ne-inaa teeit'ee eperā chaachaa irua ne-inaa oopata pari na p'ek'au eujāde bi misa; ne-inaa pia irua pia oopata pari maa-e pirā ne-inaa k'achia irua k'achia oopata pari.

²⁴ Irá mia nāga jara bi parā apemaarāmaa Tiatira p'uurude p'ani. Parāpa pia oo p'ani k'awa k'iniadak'aa perā ma wērapa jaratee bi. Jiridak'aa Satanás net'aa k'awaadait'ee; jāgee net'aa eperāarāpa k'awadaik'araa bi. Parā ma k'achiade t'iu k'iniadak'aa perā, mia ne-inaa awaraa iidi-e pait'ee parāpa oodamerā. ²⁵ Jīp'a k'inia bi parā choodamerā mide ijāa p'anide māik'aapa ne-inaa pia oo p'anide, mi waya cheru misa.

²⁶ Parādepema k'achia p'oyaapataarā pia ak'iit'ee mia oopi bik'a oo p'anadak'āri parā jai-idaarutamaa. Parā biit'ee eperāarā p'uuru ak'ipataadamerā, reypa ooparik'a.

²⁷ Mi Ak'ōrepa eperāarā bidak'a mi jua ek'ari, māgá mia eperāarā biit'ee parā jua ek'ari. Parāpa ma p'uuru pidaarā pāchi jua ek'ari iru p'anadait'ee māik'aapa chupiria k'awaada-ee mi k'ira unuamaa iru p'anapataarā jōt'aadait'ee. Reypa tuma hierrodee juade iru bipa ooparik'a, māga pik'a parāpa oodait'ee.

'Māirā ome oodait'ee eperāpa chok'o pak'urupa wik'āri ooparik'a.' (Sal 2.9)

²⁸ Ichiaba mia idatipodopa lucero teeit'ee parāmaa, mi jīak'a idaa pik'a p'anapataadamerā. ²⁹ K'iri ēesaa p'anāti ūridamerā ma pedee Tachi Ak'ōre Jaurepa jarada ijāapataarāmaa, āchi chip'epata cha.

3

Cristopa jara pēida Sardes p'uurudepema ijāapataarāmaa

¹ Māpai irua māgaji:

—Irá nāgí pedee p'ā pēiji Tachi Ak'ōrepa ichi ángel pēidamaa Sardes p'uurudepema ijāapataarā ak'imerā:

Nāga jara bi Tachi Ak'ōre Jaure siete pik'a iru bipa; chi lucero siete iru bi ichi juade. Mia k'awa bi parā Sardedepemaarāpa ne-inaa oopata. Eperāarāpa jarapata: "Jā ijāapataarā chok'ai p'anida" apata, parāpa wāara mide ijāapata jīak'aapa. Mamīda māga-e. Piudap'edaarāk'api p'ani, wāara ijāada-e p'anadairā. ² Mapa ūrítí! Parāpa mide ijāapata jōi naaweda, jiripataati oodait'ee mia oopi bik'a. Mia unu bi parāpa ne-inaa oopata pia-e bi Michi Waibia k'irapite. ³ K'isíati parāpa naaweda ūridap'edaade Tachi Ak'ōrepa jara pēida jaratee chedak'āri. Parāpa ma jarateedap'edaa ijāajida. Mapa irá oopataati ma jaradak'a. Parāpa ne-inaa k'achia oopata oo amáati. Māga ooda-e pirā, atu bide nechipari cheparik'a, māga pik'a mi cheit'ee. Parāpa k'awada-e ewari mi cheit'ee parā miapide.

⁴ Mamīda parā Sardedepema ijāapataarā jōmaweda nipadak'aa ijāadak'aa beerāk'a. Chok'ara-ee p'ani mīda, ūk'uru p'anadak'aa māirāk'a. Mapa parā it'ari mi ome nipapataadait'ee. P'aru t'o-t'oo jī p'anadait'ee, pia p'anapata perā Tachi Ak'ōre k'irapite. ⁵ Wāara jōmaweda k'achia p'oyaapataarā p'aru t'o-t'oo jīpataadait'ee. Mia māirā t'í wēpapak'aa pait'ee Tachi Ak'ōre ome ichita it'ari p'anapataadait'eerā t'í p'ā jēra bi librodeepa. Ma k'āyaara michideerā ait'ee mi Ak'ōremaa māik'aapa ichi angeleerāmaa. ⁶ K'iri ēesaa p'anāti ūridamerā Tachi Ak'ōre Jaurepa jara bi ijāapataarāmaa, āchi chip'epata cha.

Cristopa jara pëida Filadelfia p'uurudepema ijãapataarãmaa

⁷ Mãpai irua mãgaji:

—Írá nãgí pedee p'ã pëiji Tachi Ak'õrepa ichi ángel pëidamaa Filadelfia p'uurudepema ijãapataarã ak'imerã:

Nãga jara bi p'ek'au k'achia wëe bi, chi wãara aupaita jaraparipa. Chonaarãwedapema Rey David jõmaarã poro waibia badak'a, mi jõmaarã poro waibia. Mia aupaita llavek'a iru bi eperãarã wãpiit'ee Ak'õre trudee. Mi awara apidaapa wãpida-e pai mãik'aapa apidaapa jarada-e pai wãnaadamerã. ⁸ Mia k'awa bi parã Filadelfiadepemaarãpa oopata. K'awa bi awaraarã k'irapite parã mak'iarã waibia-ee p'ani mïda, p'anapata mia jaratedak'a mãik'aapa choopata mide ijãa p'anide, mi merada-ee. Mãga p'anapata perã parã k'irapite mia o ooji, aide wãdamerã. Miata ma o ooda perã, apidaapa jarada-e pai parã aide wãnaadamerã.

⁹ ¡Úriti mia ooit'ee Satanadeerãmaa! Mãirãpa tai wãara judiorãda apata; Tachi Ak'õredeerã. Mamïda seewamaa p'ani. Mia mãirã bedabaipiit'ee parã k'irapite. Mãga ooit'ee ãchia k'awaadamerã mia parã k'inia p'e iru bapari. ¹⁰ Parãpa oojida mia jaradak'a. Choopata mide ijãa p'anide, ma k'aurepa nepirade baajida mïda. Maperãpi mia parã k'aripait'ee Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã miapik'ãri ichia ewari awara bidade ma-it'ee. Ma ewate ichia ak'ipiit'ee chisãgãrã wãara ichide ijãapata mãik'aapa chisãgãrã ijãadak'aa.

¹¹ Taarã-e mi cheit'ee. Chóoti mide ijãa p'anide. K'irak'aupai apidaapa atuapidai it'aripema poro jãra Tachi Ak'õrepa parãmaa teeit'ee bi, ichita mi ome chok'ai p'anapataadamerã. Mãgã atuapidai mide ijãa amaapiruta pirã parãmaa. ¹² K'achia p'oyaapataarã mia te biiri mãudee oodak'a papiit'ee mi Ak'õre tede. Ichita p'anapataadait'ee jãma mi Ak'õre ome. Mia mi Ak'õre tĩ p'ãit'ee ma p'oyaapataarã ãri, jõmaarãpa k'awaadamerã mi Ak'õre ãchi chipari. Ma awara mia p'ãit'ee mi Ak'õre p'uuru tĩ, Jerusalén chiwidi, ãchi ãri, jõmaarãpa k'awaadamerã ãchi ma p'uurudepemaarã. Mãgí p'uuru Ak'õrepa pëiit'ee it'ariipa. Ma awara ãchi ãri mia p'ãit'ee michi tĩ chiwidi, jõmaarãpa k'awaadamerã ãchi michideerã. ¹³ K'ãiri ãesaa p'anãti ùridamerã Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi ijãapataarã jõmaarãmaa.

Cristopa jara pëida Laodicea p'uurudepema ijãapataarãmaa

¹⁴ Mãpai irua mãgaji:

—Írá nãgí pedee p'ã pëiji Tachi Ak'õrepa ichi ángel pëidamaa Laodicea p'uurudepema ijãapataarã ak'imerã:

Chi nãga jara bi Amén apata. Irua ichita oopari ichia jara bik'a mãik'aapa Tachi Ak'õre wãarata jara pëida jarapari. Iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa neinaa jõma ooji. ¹⁵ Mia k'awa bi parã Laodiceadepemaarãpa oopata. K'awa bi parã k'ãrasaa pik'a p'ani-e ijãada-e p'anãrãk'a. Mamïda ichiaba wãsia pik'a p'ani-e wãara ijãapataarãk'a. Taawa parã k'ãrasaa pik'a p'anapataadai maa-e pirã wãsia pik'a p'anapataadai. ¹⁶ Mamïda mãga p'ani-e. Ma k'ãyaara parã jãria pik'a p'ani; ijãa-ijãa pik'a p'ani. Mapa mi choo-e parã ome. Parã yiarã iru bait'ee. ¹⁷ Mia parã choo-e pãchia mãgapata perã: “michi juadoopa nejõmaata iru bi. Mapa maarepida falta-eda” apata. Mãga jaradak'ãri, pariatua pedeeapata. P'arat'ara p'ani mïda, Tachi Ak'õre-it'ee parã wãara chupiria chitooni; tau p'ãriu pik'a p'ani, mãik'aapa ãk'adaa pik'a p'ani. ¹⁸ Mãga p'anadairã mia ùraait'ee mimaata neto atadamerã neinaa nãe ewaa atadak'a t'ipitaudeepa. Ichiaba mimaata neto atãti p'aru t'orroo jãdait'ee mia jãparik'a. Mãgã waa k'ãra nejasia p'anada-e, parã ãk'adaa pik'a

p'anadairã. Ma awara mimaa neto atáti neera pãchi tau-it'ee. Māgá Tachi Ak'õre wāarata pia unudai.

¹⁹ Mia itriapari māik'aapa miapipari mia k'inia iru biirã jōmaweda. Maperã k'ira jip'a ijāapatáati. Pãchi audua pedee pedee amáati māik'aapa óoti mia oopi bik'a. ²⁰ ¡Ūrítí! Eperã puerta t'aide t'ijaramaa baini beeparik'a, māga pik'a mia parã t'ijaramaa bi. Chi mi pedee ūrik'ãri, ichi puerta ewaru pirã, mi t'it'ee iru tede māik'aapa t'ãri a-ba p'anadait'ee.

²¹ K'achia p'oyaapataarã mia su-ak'i beepiit'ee mi ik'aawa, mi su-ak'i beeparik'a mi Ak'õre ik'aawa. Mi mama su-ak'i beepari, k'achia p'oyaapari perã. ²² K'ãri ēesaa p'anáti ūridamerã Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi ijāapataarãmaa, āchi chip'epata chaa.

4

Tachi Ak'õrepa it'aripema ne-inaa Juanmaa unupida

¹ Ma t'ēpai awaraa k'āimok'araa pik'aji. Unuji puerta Tachi Ak'õre eujāde t'it'upata ewa nībi. Māpai ūriji ma otau naaweda ūrida golpe pedeeru trompeta jīwaaparik'a. Māgaji:

—Chéji it'aa. Mia ak'ipiit'ee ne-inaa Tachi Ak'õrepa na ewari ooit'ee bi.

² Aramata Tachi Ak'õre Jaurepa mi ateeji. Mama it'ari mia unuji rey su-ak'i beepari baini bi. Ai iri Tachi Ak'õre su-ak'i baji. ³ Iru k'ira wāree baji. Urua baji māu pi-ia bēisāa jaspek'a māik'aapa māu pi-ia p'oree cornalinak'a. Chi su-ak'i beepari t'iak'au baji euma p'itria pik'a bīpa; p'āwaraa bi māu pi-ia esmeraldak'a. ⁴ Ma su-ak'i beepari wap'ira baji awaraa su-ak'i beepari veinticuattro. Ai iri su-ak'i p'anajida chonaarã poro waibiarã veinticuattro. P'aru t'o-t'oo jī p'anajida māik'aapa poro jira nēedee ooda jī p'anajida. ⁵ Tachi Ak'õre su-ak'i beeparideepa pa tau p'orep'orepari nībaji māik'aapa pa jīwaa nībaji pedee ome. Ma su-ak'i beepari k'irapite lámpara siete urua p'anajida. Māgí lámpara Tachi Ak'õre Jaure siete pik'a bi. ⁶ Ichiaba ma su-ak'i beepari k'irapite mia unuji ne-inaa lago bēi-sāak'a vidriodee oodak'a.

Ma su-ak'i beepari k'ait'a; ai ik'aawa, āpīte māik'aapa k'irapite baini p'anajida ne-inaa chok'ai bi k'imari; aba ik'aawa chaa. Māgīrã k'irapite māik'aapa ek'arra eere tau-idaa baji. ⁷ Aba león k'irak'a baji; awaraa p'ak'a chak'e k'irak'a; awaraa eperã k'irak'a māik'aapa chi apema nejipi wāabai wāk'a baji. ⁸ Ma chaachaa paraaji isiak'ara seis. Ma isiak'ara ichiaba tau-idaa baji taawaik'a eere, edaik'a eere paara. Māirãpa āstaawa, p'ārik'ua pida Tachi Ak'õremaa ĩida-ee nāga k'aripata:

—'P'ek'au wēe, p'ek'au wēe, p'ek'au wēe bapari Tachi Ak'õre Waibia. Ichita bapachi; ichita bapari; ichita cheit'ee.' *(Is 6.2-3)*

⁹ Māirãpa k'aridak'ãri, jarapata ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi k'ira wāree. Ichiaba jarapata iru ichita bapari māik'aapa jōmaarã k'āyaara waibiara bi. Māgá k'ari p'anide ichiaba gracias jarapata irumaa. ¹⁰ Māirãpa māga k'ariruta chaa, ma chonaarã poro waibiarã veinticuattro bedabaipata ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi k'irapite māik'aapa it'aa t'ipata irumaa, iru ichita bapari perã. Māga oo p'anide āchi poro jira ēradak'ãri, bīpata iru k'irapite māik'aapa jarapata:

¹¹ —Tachi Ak'õre Waibia, pīmaa aupaita jaradaipia bi: Pi jōmaarã k'āyaara k'ira wāreera bi māik'aapa jōmaarã k'āyaara waibiara bi. Nejōmaata pi jua ek'ari nībi, pia nejōmaata ooda perã. Pia k'inia bada perã, nejōmaata māga ooji.

5

Juanpa pedee p'ãda mãik'aapa Oveja Chak'e unuda

¹ Ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi jua juaraare mia unuji joip'aruk'a bi pirat'ida pedee p'ãda ome. P'ã baji taawaik'a eere, edajãde paara. Tauchaada siete tauchaa baji jirri torrabaidapa. ² Ichiaba unuji angeleerã poro waibia aba. Mãgí golpe pedee baji. Iidiji:

—¿K'aipata nãga k'ĩsia bima? “Michia jã tauchaada ogat'aai mãik'aapa ewai jãgí joip'aruk'a bi.”

³ Mamĩda apidaapa ma joip'aruk'a bi ewada-e pai; it'aripemaarã apidaapa, na p'ek'au eujãdepemaarã pida mãik'aapa piudap'edaarã eujã ek'ari p'anirã pida. ⁴ Mãpai mi jëedachi apida wë-e pada perã ma joip'aruk'a bi ewadait'ee mãik'aapa ma pedee p'ãda leedait'ee. ⁵ Mamĩda ma chonaarã poro waibiarã veinticuatrodepemapa mimaa mãgaji:

—Jëenáaji. ¡Ak'íji! León apata Judá ëreerãdepema; chonaarãwedapema Rey Daviddepa uchiadapa k'achia p'oyaaaji. Iruata jã tauchaada siete ogat'aai mãik'aapa jã joip'aruk'a bi ewat'aai.

⁶ Ak'ik'ãri, mia unuji Oveja Chak'e apata eperãarãpa peedap'edaak'a. Ichi baini baji ma rey su-ak'i beepari k'irapite mãik'aapa ma ne-inaa chok'ai bi k'imari k'irapite, mãirã ma chonaarã poro waibiarã veinticuatro esajãak'a. Ichia cacho siete iru baji. Ichiaba tau siete iru baji. Ma tau siete jara k'inia bi Tachi Ak'õre Jaure, jaure siete pik'a pëida na p'ek'au eujã jõmaade. ⁷ Ma Oveja Chak'e wãji ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi k'ait'a mãik'aapa mãgí jua juaraarepa ataji ma joip'aruk'a bi pirat'ida. ⁸ Mãga ook'ãri, ma ne-inaa chok'ai birã k'imari weda mãik'aapa ma chonaarã poro waibiarã veinticuatro weda bedabaidachida iru k'irapite. Ma chonaa chaachaa iru baji arpa mãik'aapa p'arat'u nëedee ooda. Ma p'arat'u chaa ipuru baji ne-inaa bajubak'a t'ũa bipa. Mãgí jara k'inia bi Cristodeerãpa it'aa t'ipata. ⁹ Mãga nide ma bedabaidap'edaarã jõmaarãpa k'ari chiwidi k'arijida:

—'Piata ma joip'aruk'a bi atai mãik'aapa ma tauchaada ogat'aai, eperãarãpa pi peet'aadap'edaa perã.

Pichi waa mãgá bat'ada k'aurepa eperãarã uchiapiji p'ek'au k'achia jua ek'ariipa.

Mãgá Tachi Ak'õre-it'ee neto pik'a ataji eperãarã k'ira t'ãdoo nãgee chaadepema: ëreerã, pedee, p'uuru, eujã, mãgee chaadepema.

¹⁰ Pia ãra Tachi Ak'õre jua ek'ari biji p'aareerãk'a irumaa it'aa t'ipataadamerã.

Ichiaba pia ãra reyrãk'a papiit'ee na p'ek'au eujãdepemaarã ak'ipataadamerã. *(Ex 19.6)*

¹¹ Mãpai mia unuji ma rey su-ak'i beepari, ma ne-inaa chok'ai bi k'imari mãik'aapa ma chonaarã poro waibiarã angeleerãpa wap'ira ata p'ani. Audú cho-k'ara paraaji; tachia p'oyaa juasiada-e. ¹² Mãirãpa otau apai pik'a bide golpe pedeejida:

—Oveja Chak'e peedap'edaa; irumaapaita jaradaipia bi:

Jõmaweda pi jua ek'ari p'anapata, nejõmaata përé perã.

Pi k'ira wãreera bi; jõmaarã k'ãyaara k'ĩsia k'awaara bapari; jõmaarã k'ãyaara juataura bapari; jõmaarã k'ãyaara waibiarã bi.

Mapa pimaa it'aa t'ipata, awaraarãmaa it'aa t'idai k'ãyaara.

¹³ Mãpai mia ùriji jõma ne-inaa chok'ai p'anirã it'aripema, na p'ek'au eujãdepema, na p'ek'au eujã ek'aripema mãik'aapa p'usadepema; ne-inaa jõmaweda Tachi Ak'õrepa ooda. Mãirãpa mãgajida:

—Rey su-ak'i beeparide su-ak'i bĩmaa mĩik'aapa Oveja Chak'ema jōmaarãpa ichita it'aa t'ĩdaipia bi mĩik'aapa ichita jaradaipia bi parã jōmaarã k'ãyaara waibiara bi, ne-inaa jōmaweda parã jua ek'ari bapari perã.

¹⁴ Māga jaradak'ãri, ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmariirãpa p'anaujida:

—¡Amén!

Ma awara ma chonaarã poro waibiarã veinticuatro waya bedabaidachida ma su-ak'i bi k'ĩrapite mĩik'aapa Oveja Chak'e k'ĩrapite.

6

K'ãata jara k'inia bi ma tauchaada siete

¹ T'ēpai mia unuji ma Oveja Chak'epa ogat'aaru chi naapiara tauchaada, ma tauchaada siete joip'aruk'a bide k'ara bada. Māga nide ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmariidepema abaapa pa jĩwaaparik'a pedeeji:

—Chepáde aji.

² Mia ak'ik'ãri, unuji caballo t'orreo. Ai ĩri su-ak'i badapa ichi juade ematrima ateeji. Angelpa teeji chõo p'oyaapataarã poro jĩra irumaa, wãmerã na p'ek'au eujãdee jura p'oyaade. Wãji.

³ Māpai ma Oveja Chak'epa araarepema tauchaada ogat'aaji. Māga ook'ãri, mia ũriji awaraa ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmariidepemapa jararu:

—Chéji.

⁴ Ak'ik'ãri, unuji caballo p'oree. Ai ĩri su-ak'i bĩmaa Tachi Ak'õrepa espada choma teeji mĩik'aapa mǎgí juade bijí na p'ek'au eujãdepemaarã jōmaweda, mǎgí k'aurepa waa eperãarã k'ãiwee p'ananaadamerã. Maperã eperãarãpa chĩara pee para beeji.

⁵ Māpai ma Oveja Chak'epa omé eerepema tauchaada ogat'aak'ãri, mia ũriji awaraa ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmariidepemapa auk'a jararu:

—Chéji.

Ak'ik'ãri, unuji caballo p'ãimaa. Ai ĩri su-ak'i bĩpa net'aa chaapari iru baji ichi juade. ⁶ Māpai nǎgí pedee uchijai ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmari t'ãideepa:

—Jarra óoji trigo kilo apai t'erabaidamerã ewari aba mimiada pari; maa-e pirã cebada kilo õpeepai t'erabaidamerã ewari aba mimiada pari. Mamĩda olivo mĩik'aapa uva t'õbaináaji, aceite paraamerã mĩik'aapa vino paraamerã.

⁷ Māpai ma Oveja Chak'epa õpee eerepema tauchaada ogat'aak'ãri, mia ũriji awaraa ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmariidepemapa jararu:

—Chéji.

⁸ Ak'ik'ãri, unuji caballo k'uarak'uaraa bi. Ai ĩri su-ak'i bada Piuda apachida. Mǎgí t'ēe cheda Piudaarã P'anapatamãi apachida. Mǎgĩrã juade Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepemaarã k'ĩmariidepema chaa aba bijí, ma eperãarã piudamerã jura chõo jõnĩpa, jarra oo jõnĩpa, k'ayaapa mĩik'aapa ne-animal k'achia beerãpa.

⁹ Māpai ma Oveja Chak'epa k'ĩmari eerepema tauchaada ogat'aak'ãri, mia unuji altar bainĩ bi mĩik'aapa ai ek'ari unuji jai-idaadap'edaarã jaureerã. Ijãadak'aa beerãpa ma eperãarã peejida, Cristode ijãapatap'edaa perã mĩik'aapa iru ũraa jaratedap'edaa perã. ¹⁰ Mãirãpa otau apai pik'a bide golpe pedeejida:

—Tachi Waibia, pia nejõmaata k'awapari. Pi k'achia wēe bapari mĩik'aapa ichita oopari pia jara bik'a. ¿Sãapai ak'it'eema eujãdepemaarãpa oopata jarait'ee pia wa k'achia? ¿Sãapai tai peedap'edaarã miapiit'eema? ajida.

¹¹ Māgīrā chaachaa Tachi Ak'ōrepa p'aru teesoo t'oroo bi teeji. Māpai jaraji āchima taarāpai ĩdamerā māik'aapa nidamerā āchi ĩpemaarā, chi Cristopa oopi bik'a oopataarā Tachi Ak'ōrepa awara bida ma-it'ee, auk'a piudamerā k'achia beerā juapa.

¹² Māpai ma Oveja Chak'epa joisomaa eerepema tauchaada ogat'aak'āri, unuji na p'ek'au eujā golpe wēre nībi awērachaipa. Ak'ōrejīru k'īi pik'adachi. P'āi-maa baji p'aru cabra k'aradee oodak'a; māgee p'aru jīpata chi-īadach'āri. Ma awara atane p'oreedachi tachi waak'a. ¹³ Lucero pajādeepa jurruk'oodachida na eujāde, higojō chik'aa jurrupatak'a higuera biirideepa nāumia p'uak'āri. ¹⁴ Pajā pirat'īdaji joip'aru pirat'ipatak'a. Māpai wēpadachi. Ma awara eera, isla ome āyaa wājida ma badamāiipa. ¹⁵ Māga unudak'āri, na p'ek'au eujādepema reyrā, eperāarā poro waibiarā, soldaorā poro waibiarā, p'arat'ara beerā, juataura beerā, esclavoorā, esclavo-eerā; ma jōmaweda mirudachida māu te uriade māik'aapa eera jēra bi eujāde māu-idaa bimāi. ¹⁶ Mama p'anide biajida eemaa māik'aapa māu-idaa bimaa:

—ĭTai ĩri baai chēti, rey su-ak'i beeparide su-ak'i bipa māik'aapa Oveja Chak'epa tai ununaadamerā, tai jiripata perā miapidait'ee! ¹⁷ Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate paji. Apidaapa iru k'īrau chooda-e payada ajida.

7

Ciento cuarenta y cuatro mil Israel pidaarā Tachi Ak'ōrepa jirit'erada

¹ Ma t'ēpai mia unuji angeleerā k'īmari; aba bainī bi norte eere; aba sur eere; aba ak'ōrejīru uchiapari eere; chi apema chi baaipari eere. Māgīrāpa madepema nāu t'īdik'a p'anajida p'uanaamerā eujā ĩri, p'usa ĩri wa pak'uru ĩri. ² Ichiaba unuji ángel awaraa ak'ōrejīru uchiapari eereepa uchia cheru. Māgipa ne-inaa tauchaa bipari iru baji ichi juade. Ma ne-inaapa tauchaa bidak'āri eperāarā ĩri, jara k'inia bi ma eperāarā Tachi Ak'ōre ichita chok'ai baparideerā. Māgī ángel golpe pedeeji apema k'īmariirāmaa; māgī jirit'eradaarāmaa eujā māik'aapa p'usa āripidamerā:

³ —Waide āripināati eujā, p'usa māik'aapa pak'uru, waide taipa tauchaa bida-e perā Tachi Ak'ōredeerā tau biiride.

⁴ Mia ũriji jaradak'āri jōmasaa eperāarā ĩri ma tauchaa bidap'edaa. Israel pidaarā ēreerādepemaarā ciento cuarenta y cuatro mil paji.

⁵ Judá ēreerādepema doce mil paji;

Rubén ēreerādepema doce mil paji;

Gad ēreerādepema doce mil paji;

⁶ Aser ēreerādepema doce mil paji;

Neftalí ēreerādepema doce mil paji;

Manasés ēreerādepema doce mil paji;

⁷ Simeón ēreerādepema doce mil paji;

Leví ēreerādepema doce mil paji;

Isacar ēreerādepema doce mil paji;

⁸ Zabulón ēreerādepema doce mil paji;

José ēreerādepema doce mil paji

māik'aapa Benjamín ēreerādepema doce mil paji.

Eperāarā chok'ara p'aru t'oroo jī p'anadap'edaa

⁹ Ma t'ēpai unuji eperāarā audú chok'ara nāgī chaadepema: eujā, ēreerā, p'uuru, pedee; māgī chaadepema. Bainī p'anajida ma rey su-ak'i beepari

k'irapite m̄aik'aapa ma Oveja Chak'e k'irapite. Apidaapa āra p'oyaa juasiada-e, audú chok'ara p'anadap'edaa perā. P'aru t'oroo j̄i p'anapachida m̄aik'aapa palma k'iru ateepachida āchi juade ak'ipidait'ee o-īa p'ani. ¹⁰ Jōmaarāpa golpe pedeejida:

—Tachi Ak'ōre, ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bipa m̄aik'aapa Oveja Chak'epa eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atajida atuanaadamerā.

¹¹ Angeleerā, chi wap'ira atadap'edaa ma rey su-ak'i beepari, ma chonaarā poro waibiarā m̄aik'aapa ma ne-inaa chok'ai bi k'īmari; m̄agí angeleerā bedabaidachida tau b̄iri te jāde t'ōbairutamaa ma rey su-ak'i beepari k'irapite m̄aik'aapa it'aa t'īpachida Tachi Ak'ōremaa. ¹² Māgapachida:

—¡Amén! apachida. Jōmaarāpa it'aa t'īdaipia bi Tachi Ak'ōremaa m̄aik'aapa jaradaipia bi: “Pi jōmaarā k'āyaara waibiara bapari; jōmaarā k'āyaara k'īsia k'awaara bapari; jōmaarā k'āyaara t'āri piara; jōmaarā k'āyaara juataura; jōmaweda pi jua ek'ari p'anapata. Māga ichita jaradait'ee, jō-ee. ¡Amén!”

¹³ Māpai ma chonaarā poro waibiarādepema abaapa m̄imaa iidiji:

—¿K'áirāma na p'aru t'oroo j̄i p'ani? ¿Sām̄aik'aapa chejidama? aji.

¹⁴ Mia p'anauji:

—Piata k'awa bida aji, mi k'āyaara.

Irua m̄agaji:

—Āchi jai-idaadak'āri, uchijida audú miapi iru p'anadap'edaarā juadeepa. P'aru t'oroo j̄i p'ani, āchi p'aru t'ōdap'edaa perā ma Oveja Chak'e waade. Māgapi āchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa wēpajida.

¹⁵ 'Maperāpi Tachi Ak'ōre su-ak'i beepari k'irapite bainī p'ani.

Āstaawa, p'ārik'ua pida āchia oopata Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a ichi it'aripema te waibiade.

Ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bipa āra ichita ak'i bapariit'ee, ichita āra ome bapariit'ee perā.

¹⁶ Waa jarra ooda-e pait'ee m̄aik'aapa waa opisiada-e pait'ee.

Ichiaba ak'ōrejīrupa waa paada-e pait'ee m̄aik'aapa waa wāsiapa jia cheda-e pait'ee.' (Is 49.10)

¹⁷ Māga pait'ee ma Oveja Chak'e, rey su-ak'i beepari k'irapite bainī bipa, āra pia ak'i bapariit'ee perā.

Āramaa ak'ipiit'ee pania poatri uchia bimāi, m̄agí pania todak'āri, ichita p'anapataadamerā iru ome.

Mā awara Tachi Ak'ōre āra ome bapariit'ee perā, waa t'āri p'ua p'anadak'aa pait'ee.

8

Seis eerepema tauchaada ogat'aada

¹ Oveja Chak'epa ma seis eerepema tauchaada ogat'aak'āri, it'aripemaarā jōmaweda k'īuu n̄ibeeji. Māgá p'aneejida perá hora esa-auk'a. ² Ma t'ēpai m̄ia unuji angeleerā siete, iru k'irapite bainī p'anapataarā. Māgí chaa trompeta āchi chaachaa jitajida. ³ Māpai ángel awaraa cheji m̄aik'aapa bainī beejī altar k'ait'a. Ichi juade k'uuruk'a bi n̄eedee ooda iru baji. Aide ne-inaa t'ūa bapari paapachida Tachi Ak'ōre-it'ee. Awaraapa irumaa ne-inaa t'ūa bapari waibia teeji, p'oiramērā Cristodeerā it'aa t'īpata ome m̄aik'aapa bimerā ma altar īri Tachi Ak'ōre-it'ee. Māgí b̄iji altar n̄eedee ooda īri; ma altar rey su-ak'i beepari k'irapite bainī bi. ⁴ Ma ne-inaa t'ūa bapari paak'āri, chi nari Cristodeerā it'aa

t'ipata ome ma ángel juadeepa it'aa wāji Tachi Ak'ōre baparimāi. ⁵ Māpai ma angelpa t'ipitau atap'eda altardeepa, ma k'uuruk'a bi ipurut'aaji. Māpai bat'at'aaji na p'ek'au eujādee. Māga oo bide mia ūriji pa jīwaa nībi pedee ome. Ichiaba unuji pa tau p'orep'orepari māik'aapa na p'ek'au eujā wēre nībi awērachaipa.

Angeleerāpa trompeta chaadap'edaa

⁶ Māpai ma angeleerā sieteerāpa trompeta iru p'ani āchi juade ewaa jirajida chaadait'ee.

⁷ Chi naapiara angelpa ichi trompeta chaak'āri, angeleerāpa hielo k'oi tauk'a bat'ajida na p'ek'au eujādee. Ma hielo p'oirā baji t'ipitau ome māik'aapa waa ome. Perá eujā esajīak'a paadachi. Ichiaba pak'uru ōpeedepema chaa aba māik'aapa p'ūajara jōmaweda paadachi.

⁸ Araarepema angelpa ichi trompeta chaak'āri, māu choma t'ipitau ome urua nībi bat'ajida p'usa jādee. Māpai perá p'usa jā esajīak'a waa padachi. ⁹ Ma awara p'usadepema ne-inaa chok'ai bi ōpeedepema chaa aba piudachida. Ichiaba barco p'usade wā nipadap'edaa, māgí ōpeedepema chaa aba jōdachida.

¹⁰ Ma omé eerepema angelpa ichi trompeta chaak'āri, lucero choma t'ipitau ome urua nībi pajādeepa baaidachi na eujādepema to māik'aapa pania poatri uchiapata ĩri; ma ōpeedepema chaa aba ĩri. ¹¹ Māgí t'ijarapata Lucero Asia. Māgí baaik'āri, to māik'aapa pania poatri uchiapata ōpeedepema chaa aba ĩri, pania asia ūu beeji. Eperāarāpa ma pania todak'āri, chok'ara piujida.

¹² Ma ōpee eerepema angelpa ichi trompeta chaak'āri, ak'ōrejīru, atane, lucero āridachida. Perá ak'ōrejīru k'īra esajīak'a k'īidachi. Perá atane k'īra esajīak'a auk'a k'īidachi. Ichiaba perá lucero esa-auk'a k'īidachida. Mapa āstaawa hora ōpeedepema chaa aba ak'ōrejīru jēra-e paji. Ichiaba p'ārik'ua hora ōpeedepema chaa aba atane lucero ome ĩdaada-e paji.

¹³ Māpai mia unuji nejīpi pajāde it'í wāabai ni. Ūriji ma nejīpīpa golpe pederu:

—jAai, eperāarā at'āri eujāde p'ani audú chupiria jōnadait'eeda aji, apema angeleerā ōpeerāpa āchi trompeta chaadak'āri!

9

K'īmari eerepema trompeta chaada

¹ Māpai ma k'īmari eerepema angelpa ichi trompeta chaak'āri, mia unuji lucerok'a pajādeepa baai cheda na eujāde. Māgīpa llave jitaji ewait'ee arii uria bi, chi t'ai jīa nībada perā. Ma uria audú nāpia baji. ² Ma uria t'ai ewak'āri, narira uchīa nībeeji, nari waibia uchiaparik'a t'ipitau waibiadeepa. Ma nari k'aurepa p'āriudachi. Ak'ōrejīru māik'aapa pajā perá unu-e paji nari jīrak'awaa nībīpa. ³ Ma nari ome netuaraarā sisi k'ap'īak'a uchiadachida māik'aapa wāichoo chejida na p'ek'au eujādee. Eujāde pa wādak'āri, mia unuji ne-inaa Tachi Ak'ōrepa māirāmaa bida; māgí ne-inaa tusōrepa iru bik'a eperāarā k'aait'ee. ⁴ Tachi Ak'ōrepa māirāmaa jaraji p'ūajara apida; pak'uru jida ārinaadamerā. Jīp'a p'ua odaipia bida aji, chi Tachi Ak'ōre tauchaa wēe beerā āchi tau biiride. ⁵ Mamīda jaraji eperāarā k'aa peenaadamerā. Jīp'a p'ua odaipia bida aji, atane joisomaa wāyaaru misa. Māirāpa k'aada golpe p'ua nībaji tusōrepa k'aada p'ua nībaparik'a.

⁶ Māgá eperāarā k'aa jōnide, ma eperāarā audú piu k'inia p'anadait'ee. Mamīda piuda-e pait'ee.

⁷ Mia sisira unuji caballoorã uchiapatak'a jura chõode. Ne-inaa poro jĩra nēedee oodak'a jĩ p'anajida āchi porode. Āchi k'ĩra eperã k'ĩrak'a beeji. ⁸ Āchi puda waree beeji; wēraarādek'a māk'aapa āchi k'ida león k'idak'a beeji. ⁹ Āchi t'ũade ne-inaa jĩ p'anajida armadura hierrodee oodak'a. Wāaichook'oodaidak'āri, āchi isia jĩwaapachida carro caballopa jid-iupata jĩwaapatak'a, chok'ara uchiadak'āri jura chõode. ¹⁰ Āchi trude ne-inaa awapari iru p'anajida, tusõreerāpa iru p'anapatak'a. Māgipa eperāarã k'aadait'ee atane joisomaa wāyaaru misa. ¹¹ Āchi rey Satanapa āra chok'apari. Ichi ma uria nāp̄ia bi jĩapari. Hebreo pedeede ichi t'ĩjarapata Abadón; griego pedeede Apolión; jara k'inia bi Eperāarã Peepari.

¹² Ma naap̄iara ne-inaa k'achiara wāyaaji. Ne-inaa k'achiara omé at'āri falta bi.

Joisomaa eerepema trompeta chaada

¹³ Māpai ma joisomaa eerepema angelpa ichi trompeta chaak'āri, mia pedee ūriji altar nēedee oodadeepa. Ma altar Tachi Ak'õre k'ĩrapite baini baji. Ma altar āuk'idaa k'ĩmariide cacho paraa. Madeepa ma pedee uchua baji.

¹⁴ Jaraji ma angelpa trompeta iru badamaa:

—K'ena p̄eiji angeleerã k'ĩmari Éufrates to ide jĩa paraa p'ani.

¹⁵ Māgí angeleerã k'ena p̄eik'āri, uchijida peenadait'ee na p'ek'au eujādepemaarã õpedepema chaa aba. Ai naaweda jĩa paraa p'anajida ni p'ani misa año, atane, ewari māk'aapa hora Tachi Ak'õrepa awara bidamaa paru misa. ¹⁶ Mia ūriji jaradak'āri jōmasaa soldaorã p'e atadap'edaa caballok'a bi ĩri wādamerã āchi ome. Audú chok'ara; doscientos millones paji.

¹⁷ Ma caballok'a bi māk'aapa māgí ĩri wādap'edaarã mia unuji k'āimok'araa pik'a bide. Āchi t'ũade armadura jĩ p'anajida. Ma armadura p'oree baji, t'ip̄itauk'a. Ichiaba p'āp'āraa baji māu pi-ia jacintok'a. Ichiaba k'uarāa baji māu azufrek'a. Ma caballoorāk'a beeda poro león porok'a beeji. Māirã it'aideepa uchijaji t'ip̄itau, nari māk'aapa azufre p'ora. ¹⁸ Ma ne-inaa k'achia õpeepa; t'ip̄itaupa, naripa māk'aapa azufrepa na p'ek'au eujādepemaarã õpedepema chaa aba piuji. ¹⁹ Ma caballoorāk'a beerāpa eperāarã māgá p'oyaaajida āchi it'aipa māk'aapa āchi trupa, āchi tru taama porok'a beeda perã. Māgipa auk'a eperāarã p'ua oopachida.

²⁰ Māgá eperāarã chok'ara piujida mīda ma k'achiapa, chi waide peeda-e p'anadap'edaarāpa āchia ne-inaa k'achia oopata oo amaa k'iniada-e paji. It'aa t'ĩ amaa k'iniadak'aa paji netuaraarāmaa. Ichiaba it'aa t'ĩ amaa k'iniadak'aa paji āchia ne-inaa juapa ooda k'ĩrapite; ne-inaa nēedee ooda, p'arat'adee ooda, broncedee ooda, māudee ooda, pak'urudee ooda. Māgí k'ĩrapite it'aa t'ĩ k'inia p'anapachida māgee ne-inaa p'oyaa ak'ik'aa mīda, p'oyaa ūrik'aa mīda māk'aapa p'oyaa t'iak'aa mīda. ²¹ Ichiaba awaraarã pee amaa k'iniadak'aa paji. Jaipanaarāpa oopatak'a oo amaa k'iniadak'aa paji. P'ek'au oo amaa k'iniadak'aa paji māk'aapa nechia amaa k'iniadak'aa paji.

10

Joip'aruk'a bi pirat'ida k'aip̄ee

¹ Māpai mia unuji angeleerã poro waibia awaraa. Māgí it'ariipa cheji jĩarara pirat'i n̄ibide. Euma paraa baji ichi poro ĩri. Chi k'ĩra urua baji ak'õrejĩruk'a māk'aapa chi jĩru t'ip̄itau urua n̄ibik'a baji. ² Ichi juade iru baji joip'aruk'a pirat'ida k'aip̄ee. Māgí ewat'i baji. Ma angeleerã poro waibia na eujāde baini ba chek'āri, chi jĩru juaraarepema biji p'usa ĩri. Jōdee chi jĩru juabi eerepema

biji eujã ĩri. ³ Golpe biaji león biaparik'a. Mãgã biak'ãri, pa siete jĩwaa nĩbeeji pedee ome. Mãgã iru biak'ãri, papa p'anauji. ⁴ Mia mãga ũrik'ãri, ma pedee p'ait'ee paji. Mamĩda it'ariipa pedee ũriji:

—Apidaamaa jaranãaji pia ũrida mãik'aapa ma pedee apida p'ãnãaji.

⁵ Mãpai ma ángel bainĩ bada p'usa ĩri mãik'aapa eujã ĩri ichi jua juaraarepema iaji pajãmaa. Ooji eperãarãpa oopatak'a ne-inaa juraadak'ãri Tachi Ak'õre k'ĩrapite, awaraarãpa ijãadamerã wãarata jara bi. ⁶ Mãpai ma angelpa ne-inaa jaraji Tachi Ak'õre ichita chok'ai bapari k'ĩrapite. Iruata ooji pajã mãik'aapa ne-inaa jõma aide nĩbi; na eujã mãik'aapa ne-inaa jõma aide nĩbi; p'usa mãik'aapa ne-inaa jõma aide nĩbi. Iru k'ĩrapite ma angelpa mãgaji:

—ĩTaarã-ee Tachi Waibiapa k'achia beerã jõpiit'eeda! aji.

⁷ Angeleerã seis eerepemapã ichi trompeta chaak'ãri, aupait'ee Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bada eperãarã-it'ee. Jõmaarãmaa mãga k'awapi-e paji. Ichi mimiapataarãmaa; ichi pedee jarapataarãmaa aupaita k'awapiji ichia k'ĩsia iru bada.

⁸ Mãpai ma naaweda it'ariipa pedee badapa waya mĩmaa ne-inaa jaraji:

—Atanãaji ma joip'aruk'a pirat'ida k'aippee ewat'i bi, jãma bainĩ bi p'usa ĩri mãik'aapa eujã ĩri iru bi ichi juade.

⁹ Aramãgã mi wãji ma angelmaa ma joip'aruk'a bi iidide. Ichia p'anauji:

—Jitãaji mãik'aapa k'ot'ãaji. Pichi it'aide k'ũ-ũa bait'ee mielek'a. Mamĩda pichi bimaa pak'ãri, asia bait'ee.

¹⁰ Irua jaradak'a mãia ma joip'aruk'a bi atanaji mãik'aapa k'o pẽiji. Wãara, mĩchi it'aide k'ũ-ũa baji. Mamĩda mit'aap'eda, mĩchi bide pak'ãri, mi t'ãri urati nĩbeeji. ¹¹ Mãpai mĩmaa mãgaji:

'Pia waya jaraipia bi Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a. Jaraipia bida aji, irua ooit'ee bi p'uuru pidaarã chok'ara ome, eujãdepemaarã chok'ara ome, pedee chok'ara awara-awaraa pedeeapataarã ome mãik'aapa reyrã chok'ara ome.

11

Tachi Ak'õrepa eperãarã omé pẽida ichi pedee jaranadamerã

¹ Mãpai pak'uru sĩantaa mĩmaa teeji, mãgipa ne-inaa chaamerã. Mãgaji:

—Wãji chaade Tachi Ak'õre te waibia chi altar ome. Ma awara ai tede it'aa t'ĩpataarã juasĩaji. ² Mamĩda chaanáaji ma te átaude t'iak'au bimãi, mãgimãi Tachi Ak'õrepa awara bida perã ijãadak'aa beerã-it'ee. Atane cuarenta y dos wãyaaru misa, mãgĩrãpa ãchi jua ek'ari iru p'anadait'ee Tachi Ak'õrepa p'uuru jirit'erada ichi-it'ee.

³ Mãpai Tachi Ak'õrepa mãgaji:

—Mia omé pẽit'eeda aji, chi-ĩapata p'aru jĩ p'anik'a p'ani. Mãĩrãpa jaradait'ee mãia jarapi bik'a, ma k'ãima mil doscientos sesenta wãyaaru misa.

⁴ Mãgĩrã omé olivo bĩrik'a p'ani mãik'aapa lámpara bĩpatak'a p'ani; Tachi Waibia, chi na p'ek'au eujã ooda k'ĩrapite p'ani. ⁵ Apidaapa ma omé jirit'uta pirã miapidait'ee, t'ĩpĩtau uchua bi ãchi it'aideepa paapeeit'ee ãra k'ĩra unua-maa iru p'anapataarã. Mãgã piudait'ee jõmaweda ãra miapi k'inia p'anĩrã. ⁶ Tachi Ak'õrepa ne-inaa k'ĩra t'ãdoo ãramaa oopiji. Mapa ãrapa pajã jĩa pik'adai k'oi chenaamerã, Tachi Ak'õrepa jarapidak'a jara p'ani misa. Ma awara ãrapa k'iniadak'ãri, pania tachi waa papidai mãik'aapa eperãarã miapidai.

⁷ Mamĩda jara aupadak'ãri jõmaweda Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bada jara-piit'ee ãramaa, nemĩsia uchiat'ee ma uria nãpia bideepa mãik'aapa ãra ome chõo jirit'ee. Mãgipa ãra p'oyaaait'ee mãik'aapa peek'ooit'ee. ⁸ ãra k'ap'ia piuda calle jãde baip'anedait'ee p'uuru waibia Jerusalende; ãchi waibia

kurusode peedap'edaa p'uurude. Māgí p'uuru ichiaba Sodoma maa-e pirã Egipto apata. ⁹ Mama p'anedait'ee k'ãima õpee ap'eda esa-auk'a. Mama p'anide eperãarã eujã k'ïra t'ãdoodepema, p'uurudepema, pedee k'ïra t'ãdoodepataarã mãik'aapa ëreerã k'ïra t'ãdoorãpa ãra k'ap'ia piuda ak'idait'ee mãik'aapa jaradait'ee ãra ianaadamerã. ¹⁰ Na p'ek'au eujãdepemaarãpa ãra piuda ùridak'ãri, o-ïa p'anedait'ee mãik'aapa regalo tee para bait'ee o-ïapa, ma Tachi Ak'õre pedee jarapataarã omeerãpa ãra miapidap'edaa perã.

¹¹ Mamïda k'ãima õpee ap'eda esa-auk'a wãyaap'eda, Tachi Ak'õrepa ma omé chok'ai p'anapiji. Māgá ãra p'irabaidachida. Jõmaweda māga unudak'ãri, p'eradachida. ¹² Māpai ma omé ùrijida it'ariipa golpe pedeeru:

—¡It'aa chéti!

Aramāgá it'aa wājida jïrarade, ãra k'ïra unuamaa iru p'anadap'edaarã taide. ¹³ Aramata awërachai golpe wëre nïbeeji. Ma p'uuru pidaarã diezdepema chaa aba jõdachi; māgá eperãarã siete mil k'iniidachida. Chi p'anedap'edaarã p'erarutapa ãchia ne-inaa k'achia oopata oo amaa k'inia p'aneejida. Mapa jarajida Tachi Ak'õre it'ari baparimaa, iruta wãara jõmaarã k'ãyaara waibiara bi.

¹⁴ Ma ne-inaa k'achia aba eerepema aupaji. Mamïda omé eerepema taarã-e pait'ee.

Trompeta seis eerepema chaada

¹⁵ Māpai ángel seis eerepemapa ichi trompeta chaak'ãri, it'ariipa mia golpe pedee ùriji. Chok'araarãpa jara p'anajida:

—'Írá wãara na p'ek'au eujãdepemaarã Tachi Ak'õre jua ek'ari p'ani mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristo jua ek'ari p'ani. Tachi Ak'õre ichita jõmaarã rey bapariit'ee.' *(Ex 15.18; Dn 2.44)*

¹⁶ Māpai ma chonaarã poro waibiarã veinticuatro su-ak'i p'ani ãchi rey su-ak'i beeparide Tachi Ak'õre k'ïrapite bedabaidachida irumaa it'aa t'ïdait'ee.

¹⁷ Māgapachida:

—Tachi Ak'õre Waibia, pïta ichita bapari mãik'aapa ichita bapachi. Gracias jara p'ani pïmaa.

¡Pïta jõmaarã k'ãyaara waibiara bairã, jõmaarã rey paru!

¹⁸ Na p'ek'au eujãdepema p'uuru pidaarã t'ãri k'achia p'anapachida pï ome.

Írá jõdee, pï k'ïrau bait'ee ãra ome.

Írapï pia ak'iit'ee piudap'edaarãpa oopatap'edaa mãik'aapa jarait'ee pia wa k'achia pï k'ïrapite.

Írá teeit'ee ne-inaa pia jõmaweda pia k'ïsia iru bidepema teeit'ee pï mimia-pataarãmaa, chi pï pedee jarapatap'edaarãmaa; pichideerã jõmaarãmaa mãik'aapa pï waawepataarã jõmaarãmaa, ek'ariara beerãmaa, waibiara beerãmaa paara.

Ichiaba írapï eujãde ne-inaa k'achia oopatap'edaarãmaa pïa k'achia ooit'ee.

Juanpa Tachi Ak'õre it'aripema te waibiade unuda

¹⁹ Māpai Tachi Ak'õre it'aripema te waibia ewadachi mãik'aapa ma edajãde mia unuji baaltek'a bi Tachi Ak'õrepa ùraa Moisemaa p'ãpida ome. Māga nide pa tau p'orep'orepari unuji mãik'aapa pa jïwaa nïbaji. Ichiaba paraaji awërachai mãik'aapa hielu k'oi tauk'a baaji.

12

Juanpa wëra je ome unuda

¹ Māpai mia ne-inaa awaraa waide unuk'aa pada unuji. Pajāde unuji wēra ak'ōrejīru urua nībik'a jī bi. Bainī baji atane īri. Poro jīra lucero docedee ooda jī baji. ² Māgí wēra biak'oo baji. Bi p'ira baji chi warra ewaa t'oit'ee bada perā. Mapa bia nībaji.

³ Māpai ne-inaa awaraa waide unuk'aa pada padachi pajāde. Unuji je choma. P'oree baji māik'aapa poro siete iru baji. Ma chaachaa poro jīra jī baji. Ichiaba cacho diez iru baji. ⁴ Māgí jepa ichi tru wirawiraarupa pajāde nībi lucero perā esa-auk'a baaipiji eujādee. Māgí bainī banaji ma wēra k'īrapite māik'aapa nimaa beeji iru warra t'omerā, ma warra chai k'o atapēit'ee pada perā. ⁵ Māpai ma wērapa imik'īra warra t'oji. Ma warrapa rey k'a na eujādepemaarā ichi jua ek'ari iru bapariit'ee. Rey pa tuma hierrodee juade iru bīpa ooparik'a, māga pik'a irua ooit'ee. Māgí je choma mama baji mīda, ma warra chai p'oyaa k'o-e paji, Tachi Ak'ōrepa āyaa ateepeida perā ichi baparimaa ichi rey su-ak'i beeparide. ⁶ Jōdee ma wēra mirudachi eperāarā mak'īara wēe jēra bīmaa; Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru badamaa. Mama angeleerāpa nek'opijida māik'aapa pia ak'i p'anajida k'āima mil doscientos sesenta.

⁷ Māpai it'ari jura paraaji. Angeleerā poro waibia Miguel awaraa angeleerā ome chōo jirijida māgí je choma bi ome. Māpai jepa ichideerā p'e atap'eda, chōojida. ⁸ Mamīda ma je choma bi eerepemaarā chooda-e paji. Angeleerāpa āra it'ariipa jērek'oojida. ⁹ Māgá bat'at'aaajida ma je choma bi na p'ek'au eujādee. Māgí je choma chonaarāwedapema taama; Netuara Poro Waibia maa-e pirā Satanás apata. Māgí pata na p'ek'au eujādepemaarā k'ūrapari. Māgí bat'at'aaajida na p'ek'au eujādee ichideerā ome.

¹⁰ Māpai mia ūriji Tachi Ak'ōredeerā it'ariipa golpe pedee p'ani:

—īrapī Tachi Ak'ōrepa k'achia p'oyaaaji māik'aapa aupaji tachi o k'achiadeepa k'aripa atada atuanaadamerā.

īrapī jōmaarā rey beeji māik'aapa ichia pēida, Cristo jua ek'ari jōmaweda p'aneejida.

Māga bi jēret'aadap'edaa perā ma imiateeparipa tachi īpemaarā Cristo k'aurepa.

Māgí īi-ee tachi imiateepachi Tachi Ak'ōre k'īrapite.

¹¹ Mamīda tachi īpemaarāpata iru p'oyaapachida Cristopa ichi waa bat'ada perā āra pari.

Ichiaba iru p'oyaapachida Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee awaraarāmaa jaradap'edaa perā.

Eperāarāpa āra peedait'ee pak'āri, waaweedak'aa paji piudait'ee ma jaradap'edaa k'aurepa.

¹² ¡O-īa p'anadāma angeleerā, it'ari p'anapata perā!

Mamīda chupiria p'ani parā eujāde p'anapataarā māik'aapa p'usade p'anapataarā Netuara Poro Waibia parā t'āide bapari perā.

Ichi audú k'īrau bi k'awa bairā taarā-e Tachi Ak'ōrepa jōpiit'ee irua ne-inaa k'achia oopari.

¹³ Māgí je choma bīpa k'awaa atak'āri ichi na p'ek'au eujāde bi, ichi jēredap'edaamāi, ma wērapa warra t'oda jirīmaa beeji. ¹⁴ Mamīda Tachi Ak'ōrepa nejīpi tapīa isiak'ara omé teeji ma wēramaa, māgá ma je choma badamāiipa t'imí wāabaimerā ichia k'īsia iru badamaa; eperāarā mak'īara wē-ema. Mama nek'opidai māik'aapa pia ak'i p'anadai año ōpee ap'eda esa-auk'a wāyaaru misa. ¹⁵ Māga unuk'āri, ma je choma bi it'aideepa pania jīchooji to chomadaramaa, to chomaapa ma wēra to barree ateei jīak'aapa. ¹⁶ Mamīda

eujāpa ma wēra k'aripaji. Ewadachi māik'aapa ma to choma je choma bipa jīchooda weedachi ai uriade. ¹⁷ Māga unuk'āri, ma je choma bi audupāra k'īraudachi ma wēra ome. Mapa chōo jirīnaji ma wēradeepa uchiadap'edaarā ome; chi na eujāde at'āri nībīrā ome. Māirāpa oopata Tachi Ak'ōre Ūraade jara bik'a māik'aapa ijāapata Jesupa jarateeda ūraade. ¹⁸ Māpai māgí je choma bi bainī banaji p'usa ide.

13

Nemīsia p'usa jādeepa uchiada

¹ Māpai mia unuji nemīsia uchiaru p'usa jādeepa. Māgīpa poro siete iru baji māik'aapa cacho diez. Chi cacho chaa poro jīra jī baji. Jōdee chi poro chaa t'ī p'ā baji. Tachi Ak'ōre t'ī chok'ara made p'ā jēra baji, irua māga unuk'āri, k'īraudaimerā. Māgá ma nemīsiapa iru oo iru baji. ² Māgí nemīsia imamak'a baji. Mamīda chi bīiri oso realdek'a baji. Chi it'ai león it'aik'a baji. Je choma bipa ma nemīsia ichi jīak'a papiji, māgīpa auk'a oomerā ma jepa ooparik'a māik'aapa je choma bi jua ek'ari p'anīrā auk'a iru bamerā ichi jua ek'ari. ³ Māgí nemīsia poro aba supeet'aa baji espadapa, mamīda ichia jipāt'aaji. Mapa na p'ek'au eujādepemaarā jōmaarāpa iru pia unupachida māik'aapa irua oopi bik'a oo k'inia p'anapachida. ⁴ Tachi Ak'ōremaa it'aa t'īdai k'āyaara, je choma bimaa it'aa t'īpachida, iru juapa ma nemīsiapa ne-inaa k'īra t'ādo oopachi perā. Ma awara ma nemīsiamaa paara it'aa t'īpachida. Māgapachida:

—¿K'aita nāgí nemīsiak'a bimaa? ¿K'aita chōoima iru ome?

⁵ Tachi Ak'ōrepa ma nemīsia ichiak'au bīji ne-inaa k'achia k'īra t'ādo o wāmerā atane cuarenta y dos wāyaaru misa. Māgīpa pedee audua pedeeepachi māik'aapa ichi Tachi Ak'ōreda a nipapachi. ⁶ Māgá pedee k'achia jara wāpachi Tachi Ak'ōre āpīte māik'aapa ichideerā it'ari p'ani āpīte. ⁷ Ma awara Tachi Ak'ōrepa māgí ichiak'au bīda perā, jura chōo beeji Cristodeerā, chi at'āri na p'ek'au eujāde p'anadap'edaarā ome, āra p'oyaarumaa. Ichiaba māgá ichiak'au bīda perā, māgīpa ichi jua ek'ari p'e wāji eperāarā ēreerā chaadepema, p'uuru chaadepema, pedee chaadepema māik'aapa eujā chaadepema. ⁸ Jōmaweda t'ī p'ā-ee p'anīrā Oveja Chak'e peedap'edaapa Tachi Ak'ōre ome ichita p'anapataadait'eerā t'ī p'ā jēra bi librode it'ari, māirāpa ma nemīsiamaa it'aa t'īdait'ee, tachia Tachi Ak'ōremaa it'aa t'īpatak'a. Māga p'anadait'ee Tachi Ak'ōrepa na eujā ooi naaweda, ai p'ādade āchi t'ī p'ā-ee p'anadap'edaa perā.

⁹ K'īri ēesaa p'anātī ūridamerā mia jararu:

¹⁰ —Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi pīrā ma nemīsiapa parādepema aba āyaa ateemerā carcelde t'ī nībīit'ee, māga pait'ee.

Jōdee k'īsia iru bi pīrā māgīpa parādepema aba peemerā espadapa, māga pait'ee.

Maperā Cristodeerā choodaipia bi āchi ijāa p'anīde māik'aapa Cristode ijāapataadaipia bi, ma k'aurepa piuruta pijida.

Ne-animal k'achia eujādeepa uchiada

¹¹ Ma t'ēpai mia unuji awaraa ne-animal k'achia eujādeepa uchiaru. Cacho omé iru baji Oveja Chak'epa iru baparik'a. Mamīda pedeeepachi je choma pedeeeparik'a. ¹² Māgīpa nemīsia k'īrapite ne-inaa k'īra t'ādo oopachi irua oo badak'a. Jaraji na p'ek'au eujādepemaarā jōmaarāmaa it'aa t'īpataadamerā ma nemīsiamaa, chi poro aba supeedap'edaa jipada. ¹³ Ichiaba ne-inaa k'īra t'ādo oopachi eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Eperāarā taide t'īpītau paara baaipiji pajādeepa na eujāde. ¹⁴ Tachi Ak'ōrepa ichiak'au bīda perā,

māgee ne-inaa ooji. Māgá ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa oo bīpa nemīsia k'īrapite, māgīpa na p'ek'au eujāde p'anadap'edaarā jōmaweda k'ūrat'aaji. Ma awara jaraji āchia oodamerā māgí nemīsia espadapa supee p'anadap'edaa chok'ai padaida k'īrak'a. ¹⁵ Tachi Ak'ōrepa māgí ne-animal k'achia ichiak'au bida perā, ma nemīsia k'īrak'a chok'ai pik'a beejī māik'aapa pedeeji. Maap'eda ma k'īrak'a chok'ai pik'a padaidapa peepiji jōmaweda ichi waawee k'iniada-ee p'anadap'edaarā. ¹⁶ Ma awara māgí ne-animal k'achia t'ēe uchiadapa tauchaa bīpiji jōmaarā eperāarā jua juaraarede māik'aapa tau bīride. Ma tauchaa bījida ek'ariara beerāmaa, waibiara beerāmaa auk'a; p'arat'ara beerāmaa, chupīria beerāmaa auk'a; esclavo-eerāmaa, esclavoorāmaa auk'a. ¹⁷ Ma tauchaa wēe apidaapa ne-inaa neto atada-e pai māik'aapa apidaapa ne-inaa neto pēida-e pai. Ma tauchaa ma nemīsia t'ī maa-e pirā ichi número paji.

¹⁸ K'īsīati mia jararude. Chi k'īsia k'awaa beerāpa k'awaa atadai ma nemīsia t'ī, ichi número juasiadak'āri. Ma número eperā número: seiscientos sesenta y seis.

14

Ciento cuarenta y cuatro mil ijāapataarā Oveja Chak'e ome

¹ Māpai mia unuji ma Oveja Chak'e bainī bī Sión ee nok'ode. Ichi ome p'anajida ciento cuarenta y cuatro mil eperāarā. Ichi t'ī māik'aapa chi Ak'ōre t'ī p'ā baji āchi tau bīride. ² Māpai it'ariipa ūriji ne-inaa to k'ida chaaree jīwaaparik'a maa-e pirā pa golpe jīwaaparik'a maa-e pirā arpa chaapataarā chok'araarāpa āchi arpa chaapataarā p'anik'a. ³ Ma eperāarā Oveja Chak'e ome p'anadap'edaarāpa k'ari chiwidi k'ari p'anajida Tachi Ak'ōre su-ak'i beepari k'īrapite, ma ne-inaa chok'ai bī k'īmari k'īrapite māik'aapa ma chonaarā poro waibiarā veinticuatro k'īrapite. Awaraarāpa māgí k'ari p'oyaa k'arida-e paji. Jīp'a ma ciento cuarenta y cuatro mil Cristopa na p'ek'au eujādepemaarā o k'achiadeepa k'aripa atada, māirāpapaita māgí k'ari k'awajida. ⁴ Māirā wēraarā ome k'āida-e paji, āchi p'anapata awara bidap'edaa perā Tachi Ak'ōre-it'ee. Mapa āchi wāpata ma Oveja Chak'e wārumaa māik'aapa oopata irua ooparik'a. Cristopa āra na eujādepemaarā o k'achiadeepa k'aripa ataji, awaraarā k'āyaara naapiara primisiak'a p'anadamerā Tachi Ak'ōre-it'ee māik'aapa ichi-it'ee. ⁵ Āchia maarepida seewa jaradak'aa paji, p'ek'au k'achia jōmaweda oo amaadap'edaa perā.

Ángel ōpeerāpa jaradap'edaa

⁶ Māpai mia unuji awaraa ángel it'ari wāabai ni. Māgīpa Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida atee baji eperāarāpa irude ijāadamerā. Ma pedee ichita bapari, jō-ee. Ma pedee atee baji jarade na p'ek'au eujādepemaarā jōmaarāmaa; ēreerā chaadepema, p'uuru chaadepema, pedee chaadepema māik'aapa eujā chaadepema. ⁷ Golpe pedeeepachi:

—Tachi Ak'ōre waawee p'anapatáati māik'aapa irumaa jarapatáati iru jōmaarā k'āyaara waibiara bī. Ewari paji irua ak'imerā eperāarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia. It'aa t'īpatáati irumaa, iruata ooda perā pajā, na eujā p'usa ome māik'aapa jōmaweda pania poatri uchia bimāi.

⁸ Māpai mia awaraa ángel unuji māgí uchiada t'ēe. Māgīpa jaramaa baji:

—jōdachi, jōdachipi p'uuru waibia Babilónia! Ma p'uuru k'aurepa eperāarā jōmaarāpa p'ek'au k'achia k'īra t'ādo oopachida. Eperāpa vino topi bik'a awaraamaa piudaimerā, māga pik'a ma p'uuru pidaarāpa p'ek'au k'achia k'īra t'ādo oopipachida awaraarāmaa.

⁹ Māpai mia awaraa ángel unuji ma omé uchiadap'edaa t'ée. Māgípata golpe pedeeji:

—Eperāarāpa ma nemīsiamaa māik'aapa māgí k'īrak'a bīmaa it'aa t'īruta pirā māik'aapa māgīrā tauchaa bīpiruta pirā āchi tau bīride wa juade, ¹⁰ Tachi Ak'ōrepa āchi k'achia ooit'ee. Māgí eperāarāpa Tachi Ak'ōre vinota todait'ee. Māgí vino jara k'inia bi iru jīp'a k'īrau bait'ee āchi ome; chupiria k'awa-ee. Audú k'īrau bait'ee perā, āchi miapiit'ee t'īpītau azufre ome audú wāsia bīpa. Māga ooit'ee ichi angeleerā pia beerā k'īrapite māik'aapa ma Oveja Chak'e k'īrapite. ¹¹ Irua māgīrā māgá ĩi-ee miapi bīpa nari jīrak'awaa nībait'ee āstaawa, p'ārik'ua pida. Tachi Ak'ōrepa māgīrā māgá miapi iru bait'ee, āchia it'aa t'īpatap'edaa perā ma nemīsiamaa ichi k'īrak'a bi ome māik'aapa ichi t'ī tauchaa bīpidap'edaa perā āchi k'ap'iaide.

¹² Mapa Tachi Ak'ōredeerāpa choodaipia bi āchia oo p'anide iru ūraade jara bīk'a māik'aapa āchi Cristode ijāa p'anide.

¹³ Māpai mia ūriji it'ariipa nāga pedeeru:

—P'āji nāgí pedee: “T'āri o-īa p'ani Tachi Waibiadeerā, chi namāik'aapa waa piudait'eerā k'achia beerā juapa.”

Māpai Tachi Ak'ōre Jaurepa māgaji:

—Wāarapi. Māirā piudak'āri, waa mimiada-e pait'ee. Ma k'āyaara k'āiwee p'anadait'ee. Tachi Ak'ōre o-īa bait'ee āra ome, ārapa ne-inaa pia oopatap'edaa perā Cristo k'ap'ia pari.

Angeleerāpa na p'ek'au eujādepemaarā ewadap'edaa

¹⁴ Māpai mia ak'iji māik'aapa unuji jīarara t'oroo. Ai ĩri su-ak'i baji Eperā Ak'ōre Truadepema. Māgīpa poro jīra nēedee ooda jī baji. Ichi juade atee wāji nek'o esīri jōree p'ewedee bi. ¹⁵ Māpai unuji awaraa ángel uchia bi Tachi Ak'ōre baparimāiipa. Māgīpa golpe pedeeji ma jīararade su-ak'i bīmaa:

—Ara eperāarāpa net'atau waraa bi ewapatak'a nek'opa, māga pik'a jā p'ek'au eujādepema ijāapataarā p'e atāji. Ewari paji māga oomerā.

¹⁶ Aramāgá ma jīararade su-ak'i bīpa ijāapataarā p'e atāji.

¹⁷ Maap'eda awaraa ángel uchijai Tachi Ak'ōre it'aripema te waibiadeepa. Māgīpa nek'o esīri jōree p'ewedee bi ichiaba atee wāji ichi juade. ¹⁸ Māga nide awaraa ángel uchijai it'aripema altarmāiipa. Māgí ma altardepema t'īpītau jīapari paji. Māgīpa golpe pedeeji ma ángel nek'o esīri jōree p'ewedee iru bīmaa:

—Eperāarāpa uva waraa bi k'imi t'iap'epatak'a nek'opa, māga pik'a jā p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā p'e atāji, ma-it'ee ewari pada perā.

¹⁹ Aramāgá ma nek'o iru badapa na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā p'e atāji uva p'e atapatak'a. Māpai mimiapataarāpa uva p'e bīpatak'a bōgo tapiade piart'idait'ee māik'aapa chi ba atadait'ee, māga pik'a ma angelpa ma ijāadak'aa beerā peek'ooji. ²⁰ P'uurude taawa māga ook'āri, ma piudap'edaarā waa wee nībeeji trescientos kilometros parumaa; chi nāpia caballo t'ūa it'ia aba parumaa.

15

Ne-inaa k'achia siete p'asait'ee bada

¹ Māpai mia ne-inaa awara waide unuk'aa pada it'ari unuji. P'era pik'a beeji māga unuk'āri. Unuji angeleerā siete. Ma chaachaa ne-inaa k'achia atee wāji p'asapiit'ee eperāarāmaa. Māgí ne-inaa k'achia siete aupadak'āri, Tachi Ak'ōre k'īrau bada na p'ek'au eujādepemaarā ome jōit'ee.

² Ichiaba unuji ne-inaa lagoon bēi-sāa pik'a, vidriodee oodak'a, t'ipitau ome p'oirada. Ai ik'aawa bainĩ p'anajida chi p'oyaadap'edaarāpa māgí nemīsia, ichi k'irak'a māik'aapa ichi t'ĩ maa-e pirā número tauchaa bidaarā eperāarā k'ap'iade. Ma bainĩ p'anadap'edaarāpa arpa Tachi Ak'ōrepa āramaa teeda iru p'anajida. ³ K'arimaa p'anajida Tachi Ak'ōre mimiapari Moisepa k'aridak'a māik'aapa Oveja Chak'edeerāpa k'aripatak'a:

—Tachi Ak'ōre Waibia, pia jōmaarā k'āyaara ne-inaa piara oopari.

Pita jōmaarā eujādepemaarā Rey.

Pia ne-inaa jōma pia k'īsia iru bi māik'aapa ichita wāarata jarapari.

⁴ Tachi Waibia, ¿k'aipa pi waawee-e paima?

¿K'aipa pi t'ĩ t'o-e paima?

Pi aupai k'achia wēe bapari.

P'uuru pidaarā jōmaweda chedait'ee it'aa t'ĩde pi k'irapite, pia pia oopari perā k'achia beerā miapik'āri.

⁵ Ma t'ēpai unuji Tachi Ak'ōre it'aripema te waibia ewa bi. Ma te edajāde unuji iru baparimāi. Māgimāi chonaarāwedapema Ak'ōre te ne-edee ooda edupiarā bi cuarto jīak'aa paji. ⁶ Māpai unuji ma te waibiadeepa angeleerā siete uchía p'ani. Māirā paji ne-inaa k'achia atepataarā p'asapidait'ee eperāarāmaa. P'aru linodee jī p'anajida. Ma p'aru maarepida t'āu-ee baji. Urua pik'a baji t'o-t'oo bada perā. Ne-inaa k'irride jīpatak'a nēedee ooda nērabai jī p'anajida āchi t'ūade. ⁷ Māpai unuji ma Tachi Ak'ōre ik'aawa p'ani ne-inaa chok'ai bi k'īmariidepema abaapa vaso nēedee ooda teeru ma angeleerā chaachaa. Ma vaso chaa ipuru baji Tachi Ak'ōre k'īrau bīpa. jīru ichita baparipi! ⁸ Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bairā, ichi k'īra wāree uchía baji ichi baparimāiipa ma te ipururumaa. Maapai apida ma tede t'īudak'aa paji. Māga baji ma angeleerā sieteerāpa ne-inaa k'achia atee p'ani jōruta misa.

16

Tachi Ak'ōrepa k'achia ooda eperāarāmaa vaso wet'aada k'aurepa

¹ Māpai mia ūriji Tachi Ak'ōre it'ari golpe pedeemaa bi. Ma pedee uchíaaji ichi it'aripema te waibiadeepa. Māgaji ma angeleerā sieteerāmaa:

—Wātī māik'aapa eujā ĩri wet'āati ma vaso siete ipuru p'ani mi k'īrau bīpa. Māgá mia eujādepemaarā miapiit'ee.

² Aramāgá ma naapiara ángel wāji māik'aapa ichi vasode iru bada wet'aaji eujā ĩri. Māpai eperāarā jōmaweda ma nemīsia k'irak'a bimaa it'aa t'īpatap'edaarā māik'aapa ichi tauchaa iru p'anapatap'edaarā k'ayaadachida ne-inaa k'achiapa aida-idaa bik'a. Māgīpa āchi audú mia p'aneepachida, p'ua nībada perā.

³ Māpai araarepema angelpa ichi vaso wet'aaji p'usa jāde. Māpai pania aide nībi eperā piuda waak'a padachi. Mapa ne-inaa chok'ai p'anadap'edaarā aide nībi jōmaweda piudachida.

⁴ Māpai ma omé eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji to bee ĩri māik'aapa pania poatri uchiapata ĩri. Ma pania jōmaweda tachi waa padachi. ⁵ Maap'eda ūriji ángel awara bida pania jīamerā pedeemaa bi. Māgīpa māgaji:

—Tachi Ak'ōre, jōmaarā k'āyaara pia ne-inaa piara oo bi.

Pi ichita bapari māik'aapa ichita bapachi.

⁶ Pia pia ooji māgá pania waa papik'āri, jāgí eperāarāpa pichideerā waa māik'aapa pi pedee jarapataarā waa bat'apidap'edaa perā, āra pee atapéidak'āri.

Maperāpi jāgīrāmaa waa topimaa bi.

Māgí todaipia bi jāgeerāpa.

⁷ Ichiaba mia ūriji ángel pedee uchua bi altardeepa:

—Wāarapi, Tachi Ak'ōre Waibia.

Pia pia oo bi, māga ook'āri k'achia beerāmaa.

⁸ Māpai ma ōpee eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji ak'ōrejīrumaa, ak'ōrejīrupa eperāarā paak'oomerā t'ipitaupa paaparik'a. ⁹ Māgá eperāarā jōmaweda mia p'aneepachida ma paada p'uapa. Mamīda āchia ne-inaa k'achia oopata oo amaa k'iniada-e paji māik'aapa Tachi Ak'ōre waawee k'iniada-e paji. Ma k'āyaara ik'achia jarapachida Tachi Ak'ōremaa, irua ma k'achia āchima pēida perā.

¹⁰ Māpai ma k'īmari eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji māgí nemīsia su-ak'i beepari īri. Māpai ma nemīsia trua, na p'ek'au eujā jōmaweda p'āriude beejī. Eperāarā aide p'anadap'edaarāpa āchi k'īrame k'aak'oopachida, p'ua chooda-e p'anadap'edaa perā. ¹¹ Māgá mia p'anapachida mīda, oo amaa k'iniada-e paji āchia ne-inaa k'achia oopata. Ma k'āyaara ik'achia jarapachida Tachi Ak'ōre it'aripemamaa, āchi p'ua jōnada k'aurepa māik'aapa āchi aida-idaa p'anadap'edaa k'aurepa.

¹² Māpai ma joisomaa eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji Éufrates to waibia jāde p'oodaimerā. Māgá reyrā ak'ōrejīru uchiapari eerepa jīp'a chedai.

¹³ Māpai mia unuji jaure k'achia beerā ōpee, baso k'īrak'a bi. Māgīrā uchijida je choma bi it'aideepa, nemīsia it'aideepa māik'aapa ma ne-animal k'achia; chi seewa jarapari it'aideepa. ¹⁴ Māgí jaure k'achia beerā ne-tuaraarā. Māgīrāpa oopachida ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Wāpachida na p'ek'au eujādepema reyrāmaa māik'aapa ūraapachida chip'edaidamerā jura chōode Tachi Ak'ōre Waibia ome iru ewari waibia ewāte.

¹⁵ Māpai Tachi Waibiapa māgaji:

—jŪrítī! Parā atu bide mi cheit'ee nechiapari cheparik'a. Tachi Ak'ōrepa k'īra jīp'a nipapataarā pia ak'it'ee. Māirā k'īra nejasiada-e pait'ee atu bide mi chek'āri.

¹⁶ Ma reyrā jaure k'achia beerāpa ūraadap'edaa chip'edachida abaamāi, hebreo pedeede t'ījarapachida *Armagedón*.

¹⁷ Māpai ma seis eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji. Māga nide Tachi Ak'ōre golpe pedee uchijai ichi it'aripema te waibiadeepa; ichi su-ak'i beeparideepa. Māgaji:

—jōdachida aji, mia k'īsia iru bada k'achia beerā miapiit'ee!

¹⁸ Māga jararude pa baaji, pa jīwaa nībaji māik'aapa awērachaipa na p'ek'au eujā golpe wēret'aaji. Audú golpe wēreji. Eperāarā na eujāde p'anedak'āriipa awērachai apida ma k'āyaara golpeera wēre-e paji. ¹⁹ Māgá golpe wērek'āri, chi p'uuru waibia t'oodachi t'ooma ōpeede. Apema p'uuru na p'ek'au eujāde p'ani jōdachida. Tachi Ak'ōrepa k'awaji ma p'uuru waibia Babilónia pidaarāpa oopatap'edaa. Audú k'īrau bada perā āchi ome, māgí p'uuru miapiji. ²⁰ Ma awara ma wēre nībide jōmaweda isla ee ome wēpadachida. ²¹ Māga nide it'ariipa hielo k'oi tau tapia bik'a baai cheji eperāarā īri. Ma chaachaa cuarenta kilos waa paji. Māga bak'āri, eperāarāpa ik'achia jarajida Tachi Ak'ōremaa ma hielo tau tapia k'aurepa, audú golpe tee bada perā.

17

Tachi Ak'ōrepa wēra t'āri k'achia-idaa bi k'achia ooda

¹ Ma angeleerã sieteerãpa vaso iru p'anadap'edaa, mãirãdepema aba mĩmaa cheji mãik'aapa mǎgaji:

—Chéji. Mia ak'ipiit'eeda aji, sãga Tachi Ak'õrepa k'achia ooit'ee wëra jõmaarãpa k'awa p'ani. Mǎgí prostitutak'a bi su-ak'i baparík'api bi to k'ait'ak'ait'aa jëra bĩmã. ² Na p'ek'au eujãdepema reyrãpa p'ek'au oopachida, araa padak'ãri mǎgí wëra ome. Ma awara na p'ek'au eujãdepemaarãpa ooi awaa p'anapachida ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdoo ichia oodak'a.

³ Maap'eda ma k'ãimok'araa pik'a bide Tachi Ak'õre Jaurepa unupida mĩmaa, ma angelpa mi ateeji eujã eperãarã mak'iara wëe jëra bidee. Mama bide unuji ma prostitutak'a bi su-ak'i bi nemĩsia p'oree bi ĩri. Mǎgí nemĩsia k'ap'ia jõma ĩri Tachi Ak'õre t'ĩ p'ã jëra baji, oo iru bait'ee. Mǎgí nemĩsiapa poro siete mãik'aapa cacho diez iru baji. ⁴ Mǎgí wërapa p'aru p'up'uchia p'oree ome jĩ baji. Ichiaba nëe, mãu pi-ia mãik'aapa perla jĩ baji. Ichi juade iru baji copa nëedee ooda. Mǎgí ipuru baji ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdoopa; ne-inaa jõmaweda Tachi Ak'õrepa unuamaa iru bi. ⁵ Ichi tau bĩiride nǎgí t'ĩ p'ã baji:

P'uuru Waibia Babilónia,

Prostitutaarã

Mãik'aapa Ne-inaa K'achia K'ĩra T'ãdoo

Oopataarã Nawe Apata.

Eperã apidaapa k'awada-e ma t'ĩ k'ãata jara k'inia bi. Tachi Ak'õrepapaita k'awa bi. ⁶ Mia unuji mǎgí wëra piu pik'a bi. Eperã it'uapa piudaik'ãri, o-ĩadaiparik'a, mǎga pik'a mǎgí wëra o-ĩadachi Tachi Ak'õredeerã, Cristode ijãa p'anadap'edaarã peepida perã.

Mǎgá ak'ima bide mi p'era pik'a beeji. ⁷ Mǎpai ma angelpa mĩmaa mǎgaji:

—¿Sãap'eda pi p'era pik'a nĩbĩma? aji. Mia jarait'ee ne-inaa pia waide k'awa-e bi. Jarait'ee k'ãata jara k'inia bi mǎgí wëra mãik'aapa ichi su-ak'i bi ĩri nemĩsia; mǎgí poro siete, cacho diez iru bi. ⁸ Ma nemĩsia pia unuda naaweda chok'ai bapachi mĩda, ĩrá wë-e. Mamĩda na ewari uchiat'ee ma uria nãpia bideepa, wã naaweda Tachi Ak'õrepa jõt'aait'eemaa. Na p'ek'au eujãdepemaarã, chi Tachi Ak'õrepa na eujã ooi naaweda t'ĩ p'ã-ee beerã Tachi Ak'õre ome ichita p'anapataadait'eerã t'ĩ p'ã jëra bi librode it'ari, mãirãpa ak'itrua para bait'ee mǎgí nemĩsia unudak'ãri. Mǎgí bapachi mĩda, ĩrá wë-e. Mamĩda waya cheit'ee.

⁹ 'Mia nǎgí pedee jararu k'ĩsia k'awaa beerã-it'ee, aide k'ĩsia p'anadamerã mãik'aapa k'awaadamerã wãara k'ãata jara k'inia bi. Ma nemĩsia poro siete jara k'inia bi ee siete. Mamãik'aapa ma wërapa eperãarã ak'ipari. Ichiaba ma poro chaachaa jara k'inia bi rey aba. ¹⁰ Ma reyrã sietedepema joisomaa piujida. ĩrá abaapa eperãarã iru bi ichi jua ek'ari. Chi apema waide uchiae. Mamĩda mǎgí t'ëepema rey uchiak'ãri, taarã-epai eperãarã iru bapariit'ee ichi jua ek'ari. ¹¹ Mǎgí nemĩsia chok'ai bada mamĩda ĩrá wë-e ma reyrã siete t'ëe uchiat'ee, ai eerepemak'a. Mamĩda wãara mǎgí ma sietedepema uchiada pait'ee. Waya eperãarã iru bapariit'ee ichi jua ek'ari. Mǎgita wãit'ee Tachi Ak'õrepa jõt'aait'eemaa.

¹² 'Mǎgí cacho diez pia unuda jara k'inia bi reyrã diez waide uchiada-e p'ani. Mamĩda ma nemĩsia uchiak'ãri, taarã-e ma reyrã ichi ome eperãarã iru p'anadait'ee ãchi jua ek'ari. ¹³ Ma reyrã diez auk'a k'ĩsiadait'ee mãik'aapa ma nemĩsia eere t'ĩudait'ee. ¹⁴ Jura chõonadait'ee ma Oveja Chak'e ome. Mamĩda irua ãchi jõmaweda p'oyaaait'ee. Iru eere p'anadait'eeda aji, eperãarã Tachi Ak'õrepa jirida irude ijãapataadamerã, chi jirit'eradaarã choopatap'edaa perã

Cristode ijãa p'anide. Iru Rey jõmaarã rey mãik'aapa iru Poro Waibia jõmaarã poro waibia.

¹⁵ Ma angelpa ichiaba mägaji:

—Ma to chok'ara k'ait'ak'ait'aa bimãi, mägí prostitutak'a bi su-ak'i pik'a bimãi, jara k'inia bida aji, eujãdepemaarã, p'uuru pidaarã, èreerã k'ira t'ãdoo mãik'aapa pedee k'ira t'ãdoo pedeepataarã. ¹⁶ Ma reyrã diez pia unuda mägí nemisia ome, mägí prostitutak'a bi k'ira unuamaa iru p'aneedit'ee. Mapa ãchia jãri atadait'ee jõmaweda ma wërapa ne-inaa iru bi, ãk'adaa pik'a beemerã. Maap'eda iru paa jõdait'ee. ¹⁷ Tachi Ak'õrepata ma k'isia biji ãchi t'ãride mãga oodamerã, ichia naaweda k'isia iru badak'a. Ichiaba ichiata k'isiapiji mägí reyrãmaa ma nemisia eere t'judamerã ichia jarada jõru misa. ¹⁸ Mägí wëra pia unuda jara k'inia bida aji, p'uuru waibia, ai jua ek'ari na p'ek'au eujãdepema reyrã p'anapata.

18

Babilónia p'uuru waibia jõda

¹ Ma t'ëepai mia unuji awaraa ángel it'ariipa baai cheru. Mägí angeleerã poro waibia paji. Mapa ichi baai cherude eujã ãdaadachi ichi k'ira wãreepa.

² Mägípa golpe pedeeji:

—jõdachi; jõdachida aji, jã p'uuru waibia Babilónia!

Íra mägí p'uuru badamãi jaure k'achia beerã te padachi, netuaraarã aupai mama p'anapata perã.

Mama ichiaba p'anapata ipanaarã k'ira t'ãdoo Tachi Ak'õrepa k'iniak'aa eperãarãpa k'odamerã.

³ Na p'ek'au eujãdepemaarã jõmaarãpa mägí wëra vino topachida piudaru-tamaa.

Pia jarait'eera, ne-inaa k'achia ooi awaa p'aneejida iru k'aurepa.

Ichiaba na p'ek'au eujãdepema reyrãpa p'ek'au k'achia k'ira t'ãdoo oopachida mägí wëra k'aurepa.

Ma awara na p'ek'au eujãdepema net'aa netopataarãpa p'arat'a waibia atapachidada aji, mägí wërapa audú net'aa p'e wãda k'aurepa ichi-it'ee.

⁴ Mãpai it'ariipa awaraa ùriji nãga pedeeru:

—Michideerã, uchiadapãde aji ma p'uurudeepa, auk'a oonaadamerã mägí p'uuru pidaarãpa ne-inaa k'achia oopatak'a mãik'aapa uchiadapãde aji, jõnaadamerã ãchi ome.

⁵ Tachi Ak'õrepa mägíirã miapiit'ee ãchia ne-inaa k'achia oopata k'aurepa, audú ne-inaa k'achia chok'ara oopatap'edaa perã.

⁶ Michi angeleerã, ne-inaa k'achia óoti mägí wëramaa, ichia awaraarãmaa ne-inaa k'achia ooda pari.

Ne-inaa k'achia audú óoti irumaa, ichia ne-inaa k'achia ooda chaa.

Mägá parãpa audupiara k'achia oodait'ee ichimaa, ichia ooda k'ãyaara awaraarãmaa.

⁷ Ichi audú t'ãri p'upítì mãik'aapa miapítì audua pedeeda pari mãik'aapa net'aara iru bi pari.

Ichi t'ãridepai audua pedee jarapari:

“jMita nama su-ak'i bi reinak'a!

Eperãarã jõmaweda mi jua ek'ari p'ani.

Mi t'ãri p'ua ba-e p'ëtrãak'a.

Mi k'ima wë-e perã, mi chi-ia-eda” aji.

8 Ma audua pedee k'aurepa k'ãima abaade ichi atu bide nãgee ne-inaa k'achia k'ïra t'ãdoo p'asait'ee:

Piut'ee, t'ãri p'ua bait'ee mãik'aapa jarra ooit'ee.

T'ipitaude paat'aadait'ee ichia k'achia oopata k'aurepa.

Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibiara bipata mãga oopiit'ee.

9 'Na p'ek'au eujãdepema reyrã, ma p'ek'au k'achia oopatap'edaarã ma wëra ome mãik'aapa p'arat'ara atadap'edaarã ichi k'aurepa jarajëedait'ee unudak'ãri nari jïrak'awaa nïbi ichi paadadeepa. 10 Ichi mãgã jõru misa, ma reyrã t'imí bainí p'anadait'ee, Tachi Ak'õrepa ãchi auk'a miapii jïak'aapa. Mãpai jaradait'ee:

“¡Aai, p'uuru waibiara Babilónia; p'uuru jõmaarã k'ãyaara waibiara bi!

Hora abaade, taarã-ee jõpiji Tachi Ak'õrepa.”

11 'Na p'ek'au eujãdepema netopataarã ichiaba jarajëedait'ee ma p'uuru jõda k'aurepa. Mãga oodait'ee waa wë-e pait'ee perã ãchi net'aa netodamerã.

12 Mama netopachida nëe; p'arat'a; mãu pi-ia; perla; p'aru linodee mãik'aapa sedadee, k'ïra p'oree p'up'uchia ome; pak'uru t'ũa; ne-inaa ooda marfildee, pak'uru pi-iadee, bronedee, hierrodee, mãu pia marmoldee. 13 Ichiaba mama netopachida canela awaraa ne-aliño t'ũa beepari ome; ne-inaa t'ũa beepari eperãarãpa paapata; mirra k'era awaraa k'era ome; vino; aceite; harina nãusaa; trigo tau mãik'aapa nãgee ne-animalaarã: p'ak'a, oveja, caballo; carro caballopa jidiupata mãik'aapa esclavoorã, eperãarã paara netopatap'edaa perã. 14 Ma ne-inaa netopataarãpa jaradait'ee ma p'uuru jõdamaa:

“jïrá pia chik'o pi-ia net'aa pi-ia ome wëe bida adait'ee!

Pia net'aara mãik'aapa p'arat'ara iru bada atuadachi.

Waa unudak'aa pait'eeda” adait'ee.

15 'Mãgí netopataarã, chi p'arat'ara atadap'edaarã ma p'uuru k'aurepa, t'imí bainí p'anadait'ee ma p'uuru jõru misa, Tachi Ak'õrepa ãchi auk'a miapii jïak'aapa. Mãpai jarajëedait'ee:

16 “¡Aai, p'uuru waibiara!

Pi wëra jïak'a bapachida adait'ee, p'aru pi-ia linodee ooda jï bi; p'aru p'up'uchia p'oree ome.

jNëe jï bapachi mãu pi-ia ome, perla ome!

17 ¡Taarã-e nide jõmaweda pia ne-inaa pi-ia iru bada jõdachida adait'ee!”

'Ichiaba t'imí p'aneedait'ee barco p'erapataarã, chi barcode mimiapataarã mãik'aapa mairã ome nipapataarã. Jõmaweda p'anapataarã ne-inaa p'usadeepa ata p'ani k'aurepa t'imípa jãgí p'uuru jõru unudait'ee. 18 Nari jïrak'awaa nïbi ak'i p'anide golpe pedeedait'ee: “¿Awaraa p'uuru paraajik'ã nãgí p'uuru waibiak'a?” 19 Jarajëe bi misa, yooro p'ora it'aa bat'adait'ee baaimerã ãchi poro ïri. Mãgã ak'ipipata ãchi t'ãri p'ua p'ani. Mãpai golpe pedeedait'ee:

“¡Aai, p'uuru waibiara!

Pichia net'aa p'e wãda k'aurepa p'usade nidá barco chipariirã jõmaweda p'arat'ara padachida.

ïrá, taarã-e weda, pichia iru bada jõmaweda jõdachida adait'ee.

20 O-ïa p'anéeti angeleerã, Tachi Ak'õrepa ma p'uuru jõt'aada perã.

Ichiaba o-ïa p'anéeti parã Tachi Ak'õredeerã, Cristopa pëida mãik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarã.

Tachi Ak'õrepa ma p'uuru jõt'aaji, aïde p'anadap'edaarãpa parãmaa ne-inaa k'achia oodap'edaa perã.”

²¹ Māpai ángel juataura bīpa māu tapia k'ūrumak'a bī jira ataji māik'aapa bat'at'aaji p'usade. Maap'eda māgaji:

—Jāgá pi baaiit'ee, p'uuru waibia Babilónia.

Pi waa unudak'aa pait'ee.

²² Pichi calle jāde waa ūridak'aa pait'ee arpa chaapata, flauta chaapata wa trompeta chaapata.

Pichi jāde ne-inaa oo k'awaa bee apida unudak'aa pait'ee.

Ūridak'aa pait'ee eperāarāpa k'ūrumade ne-inaa bapata.

²³ Pichi jāde lámpara ĩdaadak'aa pait'ee.

Miak'āipata fiestade pedee o-ĭa ūridak'aa pait'ee.

Ma jōma wēpait'ee, pichi netopataarā waibiara p'anajida mīda awaraa netopataarā k'āyaara māik'aapa pia p'uuru pidaarā jōmaweda k'ūrapachi mīda, petau tau net'aa k'awaa bī oo bīpa.

²⁴ Tachi Ak'ōrepa ma p'uuru jōt'aaji, aide eperāarāpa pedap'edaa perā iru pedee jarapataarā, ichideerā māik'aapa awaraarā.

19

Angeleerāpa pedee pia jaradap'edaa

¹ Ma t'ēpai mia ūriji eperāarā chok'ara it'ari golpe pedeemaa p'anik'a:

—ĭt'aa t'ĭdáma Tachi Ak'ōremaa!

ĭru jōmaarā k'āyaara waibiara bī!

Iruata tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerā.

Mapa Tachi Ak'ōre aupaita waaweedaipia bī māik'aapa iru jua ek'ari aupaita p'anapataadaipia bī.

² Irua aupaita wāara jarapari. Irua ne-inaa pia ooji ma prostitutak'a bī jōt'aak'āri.

Māgipa eujādepemaarā k'achiade baaipiji, audú ne-inaa k'achia āchima oopida k'aurepa.

Ma awara Tachi Ak'ōredeerā peepachi.

Maperāpi Tachi Ak'ōrepa jōt'aajida ajida.

³ Māpai waya golpe pedeejida:

—ĭTachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bī!

Māgí wēra paa jōda nari jīrak'awaa nībi ichita k'irāpadait'eeda ajida.

⁴ Ma chonaarā poro waibiarā veinticuatro ma ne-inaa chok'ai bī k'ĭmari ome bedabaidachida Tachi Ak'ōre, ma su-ak'i beeparide su-ak'i bī k'ĭrapite māik'aapa māgajida:

—ĭAmén! ĭTachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bī!

⁵ Māpai mia ūriji ma su-ak'i beeparideepa pedeeru:

—Parā jōmaarāpa Tachi Ak'ōremaa jarapatáati iru jōmaarā k'āyaara waibiara bī.

Parā jōmaarāpa oopata irua oopi bīk'a māik'aapa iru waawepata, ek'ariara beerā, waibiara beerāpa paara māga jaradaipia bī.

Oveja Chak'e miak'āiit'ee bī fiesta

⁶ Māpai waya ūriji ma eperāarā chok'ara pedeemaa p'anik'a; to k'ida chaa-ree jīwaaparik'a maa-e pirā pa golpe jīwaaparik'a:

—ĭt'aa t'ĭdáma Tachi Ak'ōremaa!

ĭru jōmaarā k'āyaara waibiara bī!

Tachi Ak'ōre Waibiapa ne-inaa jōmaweda bīru ichi jua ek'ari.

⁷ O-ĭa p'anadáma māik'aapa iru waaweedáma, Oveja Chak'e miak'āiit'ee fiesta paru perā.

Wēra imik'īra ome miak'āiparik'a bapariit'ee chi k'ima ome, māga pik'a Cristode ijāapataarā ichita p'anapataadait'ee iru ome.

Āchia miak'āipata p'aru jī p'ani.

⁸ Tachi Ak'ōrepa ma p'aru pi-ia teeji āchima jī p'aneedamerā iru ome p'aneedak'āri.

Māgí p'aru lino nāusaadee k'ada.
T'o-t'oo bi maarepida t'āu-e bairā.

Māgí lino nāusaa jara k'inia bi Tachi Ak'ōredeerāpa ne-inaa pia oopatap'edaa irua oopidak'a.

⁹ Māpai ma angelpa mīmaa māgaji:

—P'āji nāgí pedee: “O-īa p'ani chi Tachi Ak'ōrepa t'ī pēida eperāarā wādamerā ma Oveja Chak'e miak'āi bi fiestadee.”

Ichiaba māgaji:

—Tachi Ak'ōrepata māgí pedee jara bi wāara.

¹⁰ Mia māga ūrik'āri, bedabaidachi ma ángel k'īrapite irumaa it'aa t'īit'ee. Mamīda ichia māgaji:

—jāga oonāaji! Mi Tachi Ak'ōre-it'ee mimiapari pik'a māik'aapa pi ĩpemaarāk'a; chi awaraarāmaa jarapataarāpa Jesupa ooda eperāarā k'aripait'ee. Tachi Ak'ōremaa aupaita it'aa t'īpáde aji.

Tachi Ak'ōre Jaurepata Jesupa ooda jarapi bi iru pedee jarapataarāmaa.

Caballo t'orroo ĩri wāda

¹¹ Māpai mia unuji it'ari ewaraa k'obi. Aide caballo t'orroo unuji. Ma caballo ĩri wā nipada t'ījarapata Ichita Oopari Ichia Jara Bik'a māik'aapa Wāarata Jarapari. Māgí t'ī jara p'anik'a ichia ak'ipari eperāarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia māik'aapa chōopari ichi k'īra unuamaa iru p'anapataarā ome.

¹² Chi tau urua nībaji t'īpitaúk'a. Poro jīra chok'ara jī baji ichi porode. T'ī p'ā baji ichi tau bīride. Mamīda apidaapa k'awada-e pai ma t'ī k'āata jara k'inia bi. Ichia aupaita k'awa bi. ¹³ Ichi ĩripema p'aru jī bada bek'ee baji waapa. Ichi t'ījarapata Tachi Ak'ōre Pedee. ¹⁴ Angeleerā chok'ara nipajida iru ome soldaorāk'a. Māirā ichiaba wā nipajida caballo t'orroo ĩri. P'aru lino nāusaadee jī p'anajida. T'o-t'oo baji, maarepida t'āu-ee bada perā. ¹⁵ Ichi it'aideepa uchua baji espada choma k'īraichaa weda p'ewedee bi. Māgipa ichia jōpiit'ee na eujādepemaarā chok'ara; iru k'īra unuamaa iru p'anīirā. Māirā jōpiit'ee eperāpa net'aa jōpik'ajik'a pak'uru hierrodee oodapa. Uva piart'ipatak'a chi ba bōgo tapiadee wāmerā, māga pik'a ichia ma k'achia beerā bīit'ee Tachi Ak'ōre juade piuk'oodamerā, iru k'īrau bairā āchi ome. ¹⁶ Ichi ĩripema p'aru mak'ara ĩri jī badamāi nāgí t'ī p'ā baji:

Rey Jōmaarā Rey māik'aapa

Poro Waibia Jōmaarā Poro Waibia.

¹⁷ Māpai mia unuji ángel bainī bi ak'ōrejīru k'īrapite. Māgipa golpe pedeeji ipanaarā it'ī wābapataarāmaa:

—Chéti; cheepurúti k'odait'ee chik'o waibia Tachi Ak'ōrepa teeru. ¹⁸ Chéti piudap'edaarā chiara k'ode: reyrā chiara; soldaorā poro waibiarā chiara; eperāarā poro waibiarā chiara; ichiaba caballo chiara māik'aapa ai ĩri wāpataarā chiara; eperāarā jōmaarā chiara; esclavo-eerāde, esclavoorāde paara, ek'ariirāde, waibiarāde paara.

¹⁹ Māpai unuji māgí nemīsia na p'ek'au eujādepema reyrā ome māik'aapa āchi soldaorā ome. Māgīirā chip'e p'anajida jura chōonadait'ee ma caballo t'orroo ĩri wā nipada ome māik'aapa iru eere p'anadap'edaarā ome. ²⁰ Mamīda ichia

ma nemīsia jita ataji ma ne-animal k'achia ome; chi māgí nemīsia k'īrapite oodapa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Māga oo bipa ma ne-animal k'achia, chi seewa jaraparipa eperāarā k'ūraji ma nemīsia tauchaa bipidamerā āchi k'ap'iade māik'aapa ma nemīsia k'īrak'a bīmaa it'aa t'īpataadamerā. Ma caballo t'orroo īri wā nipadapa ma nemīsia ma seewa jarapari ome chok'ai bita bat'ak'ooji lagok'a t'īpītau azufre ome jērājēraa jira bīdee. ²¹ Māgīrā ome nipadap'edaarā piuk'oojida māgí espada uchiadapa ma caballo īri wā nipada it'aideepa. Māpai ipanaarāpa māirā k'ap'ia piuda jōmaweda k'o chejida. K'ojida bi jāwaarutamaa.

20

Satanás mil años jīa bada

¹ Māpai mia unuji ángel it'ariipa baai cheru. Māgīpa ma uria nāpia bīdepema llave cadena choma bi ome iru baji ichi juade. ² Ichia jita ataji māgí je choma bi; māgí chonaarāwedapema taama; Netuara Poro Waibia maa-e pīrā Satanás apata. Ma cadenapa māgí jī nībiji mil años wāyaaru misa. ³ Māpai bat'at'aaji ma uria nāpia bīdee. Jīa nībiji ma llavepa māik'aapa ma uria pia jīat'aaji apidaapa ewanaadamerā. Māga ooji ma je choma bipa na eujādepemaarā waa k'ūranaamerā ma mil años wāyaaru misa. Ai t'ēpai k'ena pēiit'ee, mak'īara taarā-eepai.

⁴ Māpai mia unuji rey su-ak'i beepari chok'ara. Tachi Ak'ōrepa jaraji aide su-ak'i p'anadap'edaarāmaa reyrāk'a eperāarā ak'īpataadamerā. Māirā ome unuji eperāarā jaureerā; chi otau t'iap'edap'edaa awaraarāmaa jaradap'edaa perā Tachi Ak'ōre Ūraa māik'aapa Jesupa ooda eperāarā k'aripait'ee. Māgīrāpa it'aa t'īdak'aa paji ma nemīsiamaa maa-e pīrā ichi k'īrak'a bīmaa. Ichiaba māgí tauchaa bipidak'aa paji āchi tau bīiride wa juade. Māgīrā chok'ai padaidap'eda, Cristo ome eperāarā ak'īpachida reyrāk'a, ma mil años wāyaaru misa. ⁵ Ma chok'ai padaidaarā naapiara eperāarā p'irabaidap'edaa paji ichita chok'ai p'anapataadamerā. Apemaarā piudap'edaarā p'irabaidait'ee ma mil años jōrumaa. ⁶ O-īa p'ani Tachi Ak'ōrepa awara bīdaarā ichideerā p'anadamerā. Māirāta naapiara chok'ai p'irabaidait'ee ichita p'anapataadait'ee. Atuada-e pait'ee. Ma k'āyaara p'aareerā mimia oodait'ee Tachi Ak'ōre-it'ee māik'aapa Cristo-it'ee. Cristo ome ārapa eperāarā ak'īpataadait'ee reyrāk'a, ma mil años wāyaaru misa.

Satanás p'oyaada

⁷ Ma mil años wāyaap'eda, angelpa Satanás k'ena pēiit'ee ichi jīa badamāiipa. ⁸ Māpai ichi uchiit'ee na p'ek'au eujā jōmaade, jōmaarā eujādepemaarā k'ūrade. K'ūrāit'ee Gog māik'aapa Magog, āchi soldaorā chip'edaidamerā jura chōodait'ee Tachi Ak'ōredeerā ome. Āchi soldaorā audú chok'ara p'anadait'ee, ipu tau nāusaa audú chok'ara paraaparik'a p'usa ide.

⁹ Māgīrā jīchoojida na eujāde māik'aapa Tachi Ak'ōredeerā wap'irajida; ichia p'uuru k'īnia iru bi t'īak'auda edajāde p'anadap'edaarā māik'aapa taawa p'anadap'edaarā paara. Mamīda māga bi misa, it'ariipa t'īpītau baai cheji āchi īri māik'aapa āchi k'īniidachida. ¹⁰ Māpai Tachi Ak'ōrepa Netuara Poro Waibia, chi eperāarā k'ūradapa, bat'apit'aaji ma lagok'a t'īpītau azufre ome jērājēraa jira bīdee. Mama ma nemīsia, ma ne-animal k'achia, chi seewa jarapari ome ichita miapi bapariit'ee, jō-ee.

Rey su-ak'i beepari waibia t'orroo bi

¹¹ Māpai mia unuji rey su-ak'i beepari waibia, t'orroo bi. Aide Tachi Ak'ōre su-ak'i baji. Ichi k'īrapite na eujā māik'aapa pajā wēpadachida. Maarepida unu-e paji ma nībadamāi, wē-e pada perā. ¹² Māpai mia unuji piudap'edaarā; waibiaara beerā, ek'ariara beerā paara. Māirā bainī p'anajida ma rey su-ak'i beepari k'īrapite. Māpai angeleerāpa librora ewat'ijida. Ma librode ne-inaa jōma eperāarāpa oopatap'edaa p'ā baji. Awaraa libro ichiaba ewat'ijida. Māgide Tachi Ak'ōre ome ichita p'anapataadait'eerā t'ī p'ā jēra baji. Tachi Ak'ōrepa ma piudap'edaarāpa oopatap'edaa p'āda māik'aapa chok'ai p'anirā t'ī p'āda ak'iji jarait'ee chisāgūrā wāpii ichi truadee māik'aapa chisāgūrā atuapii. ¹³ Ma piudap'edaarā p'usadeepa p'irabai uchijida. Piudap'edaarāmāiipa ichiaba uchijida. Tachi Ak'ōrepa ma piudap'edaarā jōmaarāpa ne-inaa oopatap'edaa ak'iji jarait'ee pia wa k'achia. ¹⁴ Māpai angeleerāpa k'achia beerā jōmaweda māik'aapa piudap'edaarā p'anapatamāi bat'at'aajida ma lagok'a t'ipitau jērajēraa jira bidee. Maadamāiipa apida piuda-e paji. Māgí lagok'a eperāarā piuda t'ēepema apata. ¹⁵ Mamaa ichiaba bat'at'aajida jōmaweda t'ī p'ā-ee beerā ma libro chok'ai p'anirā t'ī p'ā jēra bide.

21

Pajā chiwidi māik'aapa eujā chiwidi

¹ Māpai mia unuji pajā chiwidi māik'aapa eujā chiwidi, naapema pajā māik'aapa eujā p'usa ome jōdarida perā. ² Unuji p'uuru Tachi Ak'ōrepa ichiit'ee jirit'erada. Māgí Jerusalén p'uuru chiwidi baai cheji it'ariipa, Tachi Ak'ōre baparimāiipa. Pi-ia baji. Wēra chi-oo pi-ia jīparik'a miak'āiit'ee pak'āri, māga pik'a baji ma p'uuru. ³ Māgá ak'imaa bide ūriji ángel Ak'ōre su-ak'i beeparideepa golpe pedeeru:

—Írá Tachi Ak'ōre bapari eperāarā t'āide. Bapariit'ee eperāarā ome. Ichi p'uuru padait'ee. Tachi Ak'ōre ichi k'ap'ia bapariit'ee āra ome māik'aapa āra Ak'ōre pait'ee. ⁴ Ichia eperāarā tauba jōmaweda wēpapiit'ee. Māirā waa piuda-e pait'ee; waa jarajēda-e pait'ee; waa p'ua sentida-e pait'ee, irua māgee naawedapema ne-inaa jōmaweda wēpapiit'ee perā.

⁵ Māpai chi su-ak'i bīpa ma rey su-ak'i beeparide māgaji:

—Írapī mia ne-inaa jōma chiwidi papiit'ee.

Ichiaba mīmaa māgaji:

—P'āji nāgí pedee, mia wāarata jarapari perā.

Maap'eda māgaji:

⁶—Oojipi mia k'īsia iru bada. Mīta Alfa; nejōmaata naa. Ichiaba mīta Omega; nejōmaata t'ēe. Apida opisīa nībī pīrā, mia panīa pari teeit'ee eperāarā chok'ai p'anapipari, māgí panīa poatrī uchīa bīdepema. Māgí panīa tok'āri, ichita mī ome bapariit'ee. ⁷ K'achia p'oyaaparīpa māgí ne-inaa chiwidi jōmaweda iru bait'ee. Ma awara mīta iru Ak'ōre pait'ee; jōdee iru mī warra pait'ee. ⁸ Mamīda waawee-idaa beerā mīde ijāadait'ee; ijāa amaarutaarā jōmaweda ijāadak'aa beerā ome; k'achia ooi awaa p'anirā; chīara peepataarā; p'ek'au oopataarā; jaipanaarā petau tau k'awaa beerā ome; ne-inaa juapa ooda k'īrapite it'aa t'īpataarā māik'aapa jōmaweda seewa jarapataarā; māgeerā p'anadait'ee ma lagok'a t'ipitau azufre ome jērajēraa jira bide māik'aapa t'ēepema piuda apata mama piudait'eeda aji, ichita māgá mī ik'aawaapa t'imī p'anapataadait'ee perā.

Jerusalén p'uuru chiwidi

9 Māpai ángel mīmaa cheji. Māgí angeleerā sieteerāpa vaso ne-inaa k'achiapa ipuru iru p'anadap'edaadepema paji. Māgipa mīmaa māgaji:

—Chéji. Mīa ma Oveja Chak'e wēra pīmaa ak'ipiit'eeda aji.

10 Ma k'āimok'araa pik'a bide Tachi Ak'ōre Jaurepa unupida mīmaa, māgí angelpa mī ateeji ee it'ia bi nok'odee. Mama p'anide ichia mīmaa ak'ipiji Tachi Ak'ōre p'uuru jirit'erada, Jerusalén, baai cheru it'ariipa, Tachi Ak'ōre baparimāiipa. 11 Ma p'uuru urua nībaji Tachi Ak'ōre k'īra wāreepa. Urua baji māu pi-ia bëi-sāa jaspek'a. 12 Ma p'uuru t'iak'au nībaji muralla waibia it'ia bīpa. Aide t'īupata doce paraaji. Ma t'īupata chaa ángel aba bainī baji. Ichiaba ma t'īupata chaa Israeldepa uchiadap'edaa ēreerā docedepema t'ī aba p'ā baji. 13 Ma muralla i chaa t'īupata ōpe-ōpee p'anajida. Ak'ōrejīru uchiapari eere t'īupata ōpee paraaji; norte eere ichiaba; sur eere ichiaba; ak'ōrejīru baaipari eere ichiaba. 14 Ma p'uuru t'iak'au nībada muralla edupema basa doce iru baji. Ma basa māu pi-iadee ooda paji. Māgí basa chaa īri Oveja Chak'e ome nipapatap'edaarā doce t'īdepema t'ī aba p'ā baji.

15 Ma ángel mīmaa pedee badapa pak'uru nēedee ooda juade atee wāji. Māgipa ma p'uuru chaamaa beeji; chi muralla, chi t'īupatamāi paara. 16 Ma p'uuru kuádria baji. Angelpa māgí pak'urupa chaak'āri, dos mil doscientos kilometros baji. Chi teeso chi jobia, chi it'ia paara dos mil doscientos kilometros baji. 17 Ma muralla ichiaba chaaji. Sesenta y cinco metros baji, eperāarāpa chaapatak'a, māgá chaa bada perā ma angelpa.

18 Ma muralla māu pi-ia jaspedee ooda paji. Chi p'uuru nēedee ooda paji; nēe pi-ia, maarepida nejarra wēe. Bëi-sāa baji vidriok'a. 19 Ma muralla basadepema māu, māu pi-ia ome p'oirā baji; nāgee māu pi-ia k'īra t'ādo, chi naapema basa māu pi-ia jaspe ome; araarepema zafiro ome; omé eerepema ágata ome; ōpee eerepema esmeralda ome; 20 k'īmari eerepema ónice ome; joisomaa eerepema cornalina ome; seis eerepema crisólito ome; siete eerepema berilo ome; ocho eerepema topacio ome; nueve eerepema crisoprasa ome; diez eerepema jacinto ome; once eerepema amatista ome. 21 Ma murallade t'īupata doce perla docedee ooda paji; t'īupata chaa perla abaadee. Calle jā nēedee ooda paji; nēe pi-ia, maarepida nejarra wēe. Bëi-sāa baji vidriok'a.

22 Mīa Tachi Ak'ōre te waibia unu-e paji ma p'uurude, Tachi Ak'ōre Waibia mama bapari perā ma Oveja Chak'e ome. Ārata ma p'uurudepema Ak'ōre te waibiaak'a, āramaa it'ari p'anīrāpa mama ichita it'aa t'īpataadait'ee perā. 23 Ma p'uurude p'anīrāpa ak'ōrejīru jēra wa atane īdaa faltada-e pait'ee, Tachi Ak'ōre k'īra wāreepa jērait'ee perā ma p'uuru īri māik'aapa ma Oveja Chak'e īdaait'ee perā lamparak'a. 24 Ma p'uuru īdaade na eujādepemaarā k'īra t'ādo nipapataadait'ee māik'aapa na eujādepema reyrāpa āchi net'aa pi-ia aneedait'ee ma p'uurudee, Tachi Ak'ōremaa tee k'inia p'anadairā. 25 Ma murallade t'īupata jōmaweda ichita ewa nībait'ee. Jīadak'aa pait'ee; mama p'ārik'ua wē-e pait'ee perā. 26 Na p'ek'au eujādepemaarāpa net'aa pi-ia iru p'ani aneedait'ee māik'aapa Tachi Ak'ōremaa teedait'ee. 27 Mamīda ma p'uurude ne-inaa k'achia apida unuda-e pait'ee. K'achia oopataarā apida māik'aapa seewa jarapataarā apida mama unuda-e pait'ee. Aba unudait'ee Tachi Ak'ōrepa t'ī p'āpidaarā Oveja Chak'e librode.

22

1 Māpai ma angelpa mīmaa ak'ipiji to uchua bi Tachi Ak'ōre Oveja Chak'e ome su-ak'i beeparideepa. Aīdepema pania maarepida nejarra wēe baji. Bëi-

sāa baji vidriok'a. Ma paniapa eperāarā ichita chok'ai p'anapata. ² Māgí to weepachi p'uuru calle jā esajīak'a. To i chaa pak'urura paraaji. Māgipa eperāarā chok'ai p'anapipari. Māgí nejō chauda doce chaupari año abaade. Chi k'irupa eperāarā k'ayaa k'īra t'ādoō jipapari. ³ Ma p'uurude wē-e pait'ee ne-inaa apida Tachi Ak'ōrepa k'achiade baaipida, naapema eperāarāpa p'ek'au k'achia oodap'edaa k'aurepa. Māga pait'ee Tachi Ak'ōre, Oveja Chak'e ome su-ak'i beepari ma p'uurude bapari perā. Mama ichideerāpa ichita it'aa t'īpataadait'ee irumaa. ⁴ Iru k'īra unudait'ee māik'aapa āchi tau būride iru t'ī p'ā iru p'aneadait'ee. ⁵ Mama p'āriu-e pait'ee. Ichideerāpa lámpara ídaa wa ak'ōrejīru jēra faltada-e pait'ee, Tachi Ak'ōre Waibia jērapariit'ee perā āchi īri. Reyraak'a ichita p'anapataadait'ee iru ome iru truede.

Taarā-ee Jesucristo waya cheit'ee na eujādee

⁶ Māpai ma angelpa mīmaa māgaji:

—Nāgí pedee ijāaipia bi wāara perā. Tachi Waibiapa ichi Jaure pēiji wāarata jarapimerā ichi pedee jarapataarāmaa. Ichia aupaita pēiji ichi ángel, māgipa ichideerāmaa k'awaapimerā ne-inaa taarā-ee p'asait'ee.

⁷ Jesupa māga bi:

—¡Ūrítí! ¡Taarā-e mi cheit'ee! O-īa p'ani jōmaweda oopataarā Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapi bik'a na p'ādade.

⁸ Mi, Juanpata unuji māgí ne-inaa jōmaweda angelpa mīmaa unupida. Ichiaba mīata ūriji ma pedee jōmaweda irua mīmaa jarada. Maap'eda mi bedabaidachi ma ángel k'īrapite irumaa it'aa t'īit'ee. ⁹ Mamīda ichia māgaji:

—¡Jāga oonāaji! Pik'a māik'aapa pi īpemaarāk'a mi Tachi Ak'ōre-it'ee mimiapari. Parā mimiapata iru-it'ee, jaradak'āri Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapi bik'a māik'aapa jōmaweda ijāapataarā mimiapata iru-it'ee oodak'āri na pedee p'ādade jara bik'a. Tachi Ak'ōremaa aupaita it'aa t'īpāde aji.

¹⁰ Ichiaba māgaji:

—Ne-inaa maarepida oonāaji eperāarāpa k'awaanaadamerā Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapida na p'ādade, taarā-e aide jara bi p'asait'ee perā. ¹¹ Maperā awaraarāmaa ne-inaa k'achia oopataarāpa at'āri māga oopataadait'ee māik'aapa k'achia ooi awaa p'anapataarā at'āri māga p'anapataadait'ee. Jōdee ne-inaa pia oopataarāpa at'āri māga oopataadait'ee māik'aapa awara bīdaarā Tachi Ak'ōre-it'ee at'āri oopataadait'ee irua oopi bik'a.

¹² Jesupa māga bi:

—¡Ūrítí! Taarā-e mi cheit'ee ne-inaa mīa k'īsia iru bi jōmaarāmaa teede. Ma ne-inaa teit'ee eperā chaachaa, irua ne-inaa oopata pari na eujāde bak'āri; ne-inaa pia irua oopata pari maa-e pirā ne-inaa k'achia irua oopata pari.

¹³ Mīta Alfa; nejōmaata naa. Ichiaba mīta Omega; nejōmaata t'ēe.

¹⁴ 'O-īa p'ani chi p'aru t'ōdap'edaarā Oveja Chak'e waade, āchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa wēpamerā. Māirāta k'odait'ee ma pak'uru eperāarā chok'ai p'anapiparidepema māik'aapa t'īudait'ee ma p'uuru chiwidi t'īupatamāi. ¹⁵ Mamīda ma p'uurude unudak'aa pait'ee nāgee eperāarā: k'achia ooi awaa p'anapataarā; jaipanaarā; petau tau k'awaa beerā; p'ek'au oopataarā; chīara peepataarā; ne-inaa juapa ooda k'īrapite it'aa t'īpataarā māik'aapa jōmaweda seewa jarapataarā chīara k'ūrapataarā ome. Māgeerāta unuda-e pait'ee ma p'uurude.

¹⁶ Jesupa māga bi:

—Mi ángel pēiji irua na jōma k'awaapimerā pīmaa, pia jōdee k'awaapimerā mīde ijāapataarāmaa, āchi chip'epata chaa. Mi Rey Daviddepa uchiada. Mi chi ídatipododepema lucerok'a bi.

17 Tachi Ak'õre Jaure m̄aik'aapa Oveja Chak'e w̄era; Cristodeer̄apa eper̄aar̄amaa jarapata:

—¡Chéti!

Jõmaar̄apa na pedee ũrirutaar̄a auk'a jaradaipia bi:

—¡Chéti!

Jõma opisia p'an̄ir̄a chedaipia bi eper̄aar̄a chok'ai p'anapipari pania tode, m̄agá ichita p'anapataadait'ee. M̄agí pania Tachi Ak'õrepa pari teepari chi to k'inia p'an̄ir̄amaa.

Juanpa ũraada na libro p'ã auparude

18 Íra mia ũraait'ee chi ũrirutaar̄apa Tachi Ak'õre Jaurepa jarapida na p'ãdade. K'irak'aupai Tachi Ak'õre Jaurepa na p'ãdade jarapida awara jarateedai. Apidaapa m̄aga ooruta pir̄a, Tachi Ak'õrepa ma ne-inaa k'achia jarada na p'ãdade, m̄aga p'asapii ãchima. 19 Ma awara k'irak'aupai w̄epapida Tachi Ak'õre Jaurepa jarapida pedee na p'ãdade bi. Apidaapa m̄aga ooruta pir̄a Tachi Ak'õrepa iru bapi-e pait'ee ichi p'uuru chiwidide, na p'ãdade jara bi. K'opi-e pait'ee ma eper̄aar̄a chok'ai p'anapipari pak'urudepema, ai p'uurude bi.

20 Jesucristo, chi na p'ãdade jara bi k'awapidapa m̄agapari:

—Taar̄a-e mi cheit'eeda apari.

Mi, Juanpa jara bi:

—¡Amén! ¡Chéji, Tachi Waibia Jesús!

21 Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa par̄a jõmaweda pia ak'i bapari-imer̄a. Amén.